Risale-i Nur Külliyatından

Şuâlar

Müellifi
Bediüzzaman
SAİD NURSİ

Şualar

Müellifi
Bedîüzzaman Said Nursi

İkinci Şua

Eskişehir Hapishanesinin Son Meyvesi

Otuzbirinci Lem'anın İkinci Şuaı

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

Onaltı sene evvel, Eskişehir Hapishanesinde, arkadaşlarımın tahliyeleriyle yalnız kaldığım bir vakitte şu Şua, gayet acele, pek noksan kalemimle, sıkıntılı, rahatsızlık bir zamanda te'lif edildiğinden bir derece intizamsız olmakla beraber, bugünlerde tashih ederken iman ve tevhid noktasında pek çok kıymetdar ve kuvvetli ve ehemmiyetli gördüm.

Said Nursî

["Allahü Ehad" ism-i a'zamına dair yedinci nükte-i a'zam ve altı ism-i a'zamın altı nüktesinin yedincisi]

İhtar

Bu risale benim nazarımda çok mühimdir. Çünki, içinde çok mühim ve ince olan esrar-ı imaniye inkişaf ediyor. Bu risaleyi anlayarak okuyan adam imanını kurtarır inşâallah. Maatteessüf ben burada kimse ile görüşemediğimden, kendime tebyiz edip yazdıramadım. Bu risalenin kıymetini anlamak istersen, başta bulunan İkinci ve Üçüncü Meyve'yi ve âhirdeki hâtimeyi ve hâtimeden iki sahife evvelki mes'eleyi evvelce dikkatle okuduktan sonra tamamını teenni ile mütalaa eyle!..

Altı ism-i a'zamın altı nüktelerinin "Allahü Ehad"e dair yedinci nükte-i a'zamıdır

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

فَاعْلَمْ اَنَّهُ لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ âyetinin bir muhteşem nüktesiyle, meşhur bir kasem-i Nebevînin işaretiyle ve ilhamıyla hissettiğim gayet güzel ve çok şirin ve nihayet derecede latif

üç meyve-i tevhid ve üç muktezisi ve üç hüccetine dair bir nüktedir.

İşte Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yemin ettiği vakit, en çok istimal ve tekrar ile her zaman ferman ettiği şu وَالَّذِى نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ kasemidir. Ve bu kasem gösteriyor ki, şecere-i kâinatın en geniş dairesi ve en müntehası ve nihayatı ve teferruatı dahi Zât-ı Vâhid-i Ehad'in kudretiyle ve iradesiyledir. Çünki mahlukatın en müntehab ve en müstesnası olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın nefsi, kendi kendine mâlik olmazsa ve ef'alinde serbest bulunmazsa ve harekâtı başka bir ihtiyara bağlı ise; elbette hiçbir şey, hiçbir şe'n, hiçbir hal, hiçbir keyfiyet -cüz'î olsun küllî olsun- o muhit iktidarın, o şamil ihtiyarın daire-i tasarrufunun haricinde olamaz. Evet, bu çok manidar kasem-i Muhammedî'nin (A.S.M.) ifade ettiği gayet muazzam ve muhit bir tevhid-i rububiyettir. Ve bu tevhidin isbatına dair yüz belki bin bahir bürhanlar, Siracünnur olan Risale-i Nur'da beyan edildiğinden, bu hakikat-ı âliyenin tafsilât ve isbatını ona havale ederek bu İkinci Şua'da muhtasar üç makam içinde bu çok ehemmiyetli hakikat-ı imaniyenin birinci makamında gayet latif ve tatlı ve çok kıymetdar ve nurlu, hadsiz semerelerinden üç küllî meyvelerini gayet muhtasar bir surette beyanla, o meyvelere benim kalbimi sevkeden zevklerime ve hislerime işaret edilecek. İkinci Makam'da ise bu kudsî hakikatın üç küllî muktezisi ve esbab-ı mûcibesi beyan edilir ve o üç muktezi üçbin muktezilerin kuvvetindedirler. Ve Üçüncü Makam'da, o hakikat-ı tevhidiyenin üç alâmetleri zikredilecek ve o üç alâmet üçyüz alâmet ve emare ve delil kuvvetindedirler.

Birinci Makam'ın Birinci Meyvesi

Tevhid ve vahdette cemal-i İlahî ve kemal-i Rabbanî tezahür eder. Eğer vahdet olmazsa, o hazine-i ezeliye gizli kalır.

Evet, hadsiz cemal ve kemalât-ı İlahiye ve nihayetsiz mehasin ve hüsn-ü Rabbanî ve hesabsız ihsanat ve beha-i Rahmanî ve gayetsiz kemal-i cemal-i Samedanî, ancak vahdet âyinesinde ve vahdet vasıtasıyla şecere-i hilkatin nihayatındaki cüz'iyatın sîmalarında temerküz eden cilve-i esmada görünür. Meselâ; iktidarsız ve ihtiyarsız bir yavrunun imdadına umulmadık bir yerden, yani kan ve fışkı ortasından beyaz, safi, temiz bir süt göndermek olan cüz'î fiil ise; tevhid nazarıyla bakıldığı vakit, birden bütün yavruların pek çok hârikulâde ve pek çok şefkatkârane olan küllî ve umumî iaşeleri ve vâlidelerini onlara müsahhar etmeleriyle rahmet-i Rahman'ın cemal-i lâyezalîsi kemal-i şaşaa ile görünür. Eğer tevhid nazarıyla bakılmazsa, o cemal gizlenir ve o cüz'î iaşe dahi esbaba ve tesadüfe ve tabiata havale edilir; bütün bütün kıymetini, belki mahiyetini kaybeder.

Hem meselâ, müdhiş bir hastalıktan şifa bulmak, eğer tevhid nazarıyla bakılsa; birden zemin denilen hastahane-i kübrada bulunan bütün dertlilere, âlem denilen eczahane-i ekberden ilâçları ve dermanlarıyla şifa ihsan etmek yüzünde, Rahîm-i Mutlak'ın cemal-i şefkati ve mehasin-i rahîmiyeti küllî ve şaşaalı bir surette görünür. Eğer tevhid nazarıyla bakılmazsa; o cüz'î fakat alîmane, basîrane, şuurkârane olan şifa vermek dahi, camid ilâçların hâsiyetlerine ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata verilir. Bütün bütün mahiyetini ve hikmetini ve kıymetini kaybeder.

Bu makam münasebetiyle hatıra gelen bir salavatın bir nüktesini beyan ediyorum. Şöyle ki: Namaz tesbihatının âhirinde Şafiîlerde gayet müstamel ve meşhur bir salavat olan

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ كُلِّ دَاءٍ وَدَوَاءٍ
وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ كَثِيرًا كَثِيرًا

nin ehemmiyeti yüzündendir ki, insanın hikmet-i hilkati ve sırr-ı câmiiyeti ise; her zaman, her dakika hâlıkına iltica ve yalvarmak ve hamd ve şükür etmek olduğundan, insanı dergâh-ı İlahiyeye kamçı vurup sevkeden en keskin ve müessir saik, hastalıklar olduğu gibi; insanı, kemal-i şevk ile

şükre sevkeden ve tam manasıyla minnetdar edip hamdettiren tatlı nimetler ise, başta şifalar ve devalar ve âfiyetler olduğundan bu salavat-ı şerife gayet müşerref ve manidar olmuştur. Ben bazan بِعَدَدِ كُلِّ دَاءٍ وَ دَوَاءٍ dedikçe, küre-i arzı bir hastahane suretinde ve maddî ve manevî bütün dertlerin ve ihtiyaçların dermanlarını ihsan eden Şâfî-i Hakikî'nin pek aşikâr bir mevcudiyetini ve küllî bir şefkatini ve kudsî ve geniş bir rahîmiyetini hissediyorum.

Hem meselâ: Dalaletin gayet müdhiş manevî elemini hisseden bir adama, iman ile hidayet ihsan etmek, eğer tevhid nazarıyla bakılsa, birden o cüz'î ve fâni ve âciz adam bütün kâinatın hâlıkı ve sultanı olan Mabudunun muhatab bir abdi olmak ve o iman vasıtasıyla bir saadet-i ebediyeyi ve şahane ve çok geniş ve şaşaalı bir mülk-ü bâki ve bâki bir dünyayı ihsan etmek ve onun gibi bütün mü'minleri dahi derecelerine göre o lütfa mazhar etmek olan bu ihsan-ı ekber yüzünde ve sîmasında, bir Zât-ı Kerim ve Muhsin'in öyle bir hüsn-ü ezelîsi ve öyle bir cemal-i lâyezalîsi görünür ki, bir lem'asıyla bütün ehl-i imanı kendine dost ve has kısmını da âşık yapıyor. Eğer tevhid nazarıyla bakılmazsa; o cüz'î imanı, ya mütehakkim ve hodbin Mu'tezileler gibi kendi nefsine veya bazı esbaba havale eder ki, hakikî fiyatı ve bahası Cennet olan o Rahmanî pırlanta bir cam parçasına inip âyinedarlık ettiği kudsî cemalin lem'asını kaybeder.

İşte bu üç misale kıyasen, daire-i kesretin müntehasındaki cüz'iyatın, cüz'iyat-ı ahvalinde tevhid noktasında cemal-i İlahînin ve kemal-i Rabbanînin binler enva'ı ve yüzbin çeşitleri onlarda temerküz cihetinde görünür, anlaşılır, bilinir, tahakkuku sabit olur. İşte tevhidde cemal ve kemal-i İlahînin kalben görünmesi ve ruhen hissedilmesi içindir ki; bütün evliya ve asfiya, en tatlı zevklerini ve en şirin manevî rızıklarını kelime-i tevhid olan "Lâ ilahe illallah" zikrinde ve tekrarında buluyorlar. Hem kelime-i tevhidde azamet-i kibriya ve celal-i Sübhanî ve saltanat-ı mutlaka-i rububiyet-i Samedaniye tahakkuk etmesi içindir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm

ferman etmiş: اَفْضَلُ مَا قُلْتُ اَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِى لاَ اِلَهَ اِلاّ اللّهُ Yani: “Ben ve benden evvel gelen peygamberlerin en ziyade faziletli ve kıymetli sözleri, “Lâ ilahe illallah” kelâmıdır.” Evet bir meyve, bir çiçek, bir ışık gibi küçücük bir ihsan, bir nimet, bir rızık; bir küçük âyine iken, tevhidin sırrıyla birden bütün emsaline omuz omuza verip ittisal ettiğinden, o nevi büyük âyineye dönüp o nev’e mahsus cilvelenen bir çeşit cemal-i İlahîyi gösterir. Ve fâni, muvakkat olan güzellik ile, bâki bir nevi hüsn-ü sermedîyi irae eder. Ve Mevlâna Celaleddin’in dediği gibi,

آنْ خَيَالاَتِى كِه دَامِ اَوْلِيَاسْتْ ❊ عَكْسِ مَهْرُويَانِ بُوسْتَانِ خُدَاسْتْ

sırrıyla bir âyine-i cemal-i İlahî olur. Yoksa eğer tevhid sırrı olmazsa, o cüz’î meyve tek başına kalır. Ne o kudsî cemal, ne de o ulvî kemali gösterir. Ve içindeki cüz’î bir lem’a dahi söner, kaybolur. Âdeta başaşağı olup elmastan şişeye döner.

Hem tevhid sırrıyla, şecere-i hilkatin meyveleri olan zîhayatta bir şahsiyet-i İlahiye, bir ehadiyet-i Rabbaniye ve sıfât-ı seb’aca manevî bir sîma-i Rahmanî ve temerküz-ü esmaî ve اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ deki hitaba muhatab olan zâtın bir cilve-i taayyünü ve teşahhusu tezahür eder. Yoksa o şahsiyet, o ehadiyet, o sîma, o taayyünün cilvesi inbisat ederek kâinat nisbetinde genişlenir, dağılır, gizlenir. Ancak çok büyük ve ihatalı, kalbî gözlere görünür. Çünki azamet ve kibriya perde olur, herkesin kalbi göremez. Hem o cüz’î zîhayatlarda pek zahir bir surette anlaşılır ki; onun Sâni’i, onu görür, bilir, dinler, istediği gibi yapar. Âdeta o zîhayatın masnuiyeti arkasında muktedir, muhtar, işitici, bilici, görücü bir zâtın manevî bir teşahhusu, bir taayyünü imana görünür. Ve bilhâssa zîhayattan insanın mahlukıyeti arkasında gayet aşikâr bir tarzda o manevî teşahhus, o kudsî taayyün sırr-ı tevhid ile, imanla müşahede olunur. Çünki o teşahhus-u ehadiyetin esasları olan ilim ve kudret ve hayat ve sem’ ve basar gibi manaların hem nümuneleri insanda var; o nümuneler ile onlara işaret eder. Çünki meselâ, gözü veren zât, hem gözü görür, hem ince bir mana olan gözün gördüğünü görür, sonra verir. Evet senin gözüne bir gözlük

yapan gözlükçü usta, göze gözlüğün yakıştığını görür, sonra yapar. Hem kulağı veren zât, elbette o kulağın işittiklerini işitir, sonra yapar, verir. Sair sıfatlar buna kıyas edilsin.

Hem esmanın nakışları ve cilveleri insanda var; onlar ile o kudsî manalara şehadet eder. Hem insan, za'fıyla ve acziyle ve fakrıyla ve cehliyle diğer bir tarzda âyinedarlık edip, yine za'fına fakrına merhamet eden ve meded veren zâtın kudretine, ilmine, iradesine ve hâkeza sair evsafına şehadet eder. İşte daire-i kesretin müntehasında ve en dağınık cüz'iyatında, sırr-ı vahdetle binbir esma-i İlahiye, zîhayat denilen küçücük mektublarda temerküz edip açık okunduğundan, o Sâni'-i Hakîm zîhayat nüshalarını çok teksir ediyor. Ve bilhâssa zîhayatlardan küçüklerin taifelerini pek çok tarzda nüshalarını teksir eder ve her tarafa neşreder.

Bu birinci meyvenin hakikatına beni îsal ve sevkeden zevkî bir hissimdir. Şöyle ki:

Bir zaman, ziyade rikkatimden ve fazla şefkatten ve acımak duygusundan zîhayat ve hususan onlardan zîşuur ve bilhâssa insanlar ve bilhâssa mazlumlar ve musibete giriftar olanların halleri çok ziyade rikkatime ve şefkatime ve kalbime dokunuyordu. Kalben diyordum: "Bu âciz ve zaîf bîçarelerin dertlerini, âlemde hükmeden bu yeknesak kanunlar dinlemedikleri gibi; istila edici ve sağır olan unsurlar, hâdiseler dahi işitmezler. Bunların bu perişan hallerine merhamet edip hususî işlerine müdahale eden yok mu?" diye ruhum çok derin feryad ediyordu. Hem "O çok güzel memluklerin ve çok kıymetdar malların ve çok müştak ve minnetdar dostların işlerine bakacak ve onlara sahabet edecek ve himayet edecek bir mâlikleri, bir sahibleri, bir hakikî dostları yok mu?" diye kalbim bütün kuvvetiyle bağırıyordu.

İşte ruhumun feryadına ve kalbimin vaveylâsına vâfi ve kâfi ve teskin edici ve kanaat verici cevab ise: Sırr-ı tevhid ile Rahman ve Rahîm olan Zât-ı Zülcelal'in umumî kanunların tazyikatları ve hâdisatın tehacümatı altında

ağlayan ve sızlayan o sevimli memluklerine kanunların fevkinde olarak, ihsanat-ı hususiyesi ve imdadat-ı hâssası ve doğrudan doğruya herşeye karşı rububiyet-i hususiyesi ve herşeyin tedbirini bizzât kendisi görmesi ve herşeyin derdini bizzât dinlemesi ve herşeyin hakikî mâliki, sahibi, hâmisi olduğunu sırr-ı Kur'an ve nur-u iman ile bildim. O hadsiz me'yusiyet yerinde nihayetsiz bir mesruriyet hissettim. Ve herbir zîhayat öyle bir Mâlik-i Zülcelal'e mensubiyeti ve memlukiyeti cihetiyle nazarımda binler derece bir ehemmiyet, bir kıymet kesbettiler. Çünki madem herkes efendisinin şerefiyle ve mensub olduğu zâtın makamıyla ve şöhretiyle iftihar eder, bir izzet peyda eder; elbette nur-u iman ile bu mensubiyetin ve memlukiyetin inkişafı suretinde, bir karınca bir firavunu o mensubiyet kuvvetiyle mağlub ettiği gibi (o mensubiyet şerefiyle dahi) gafil ve kendi kendine mâlik ve başıboş kendini zanneden ve ecdadıyla ve mülk-ü Mısır ile iftihar eden ve kabir kapısında o iftiharı sönen bin firavun kadar iftihar edebilir. Ve sinek dahi Nemrud'un sekerat vaktinde azaba ve hicaba inkılab eden iftiharına karşı kendi mensubiyetinin şerefini irae edip, onunkini hiçe indirebilir.

İşte اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ âyeti, şirkte hadsiz ve çok büyük bir zulüm bulunduğunu ifade ile bildirir. Şirk öyle bir cürümdür ki, herbir mahlukun hakkına ve şerefine ve haysiyetine bir tecavüzdür. Ancak onu Cehennem temizler.

Tevhidin İkinci Meyvesi

Birinci meyve Hâlık-ı Kâinat olan Zât-ı Akdes'e baktığı gibi, ikinci meyve dahi kâinatın zâtına ve mahiyetine bakar. Evet sırr-ı vahdetle kâinatın kemalâtı tahakkuk eder ve mevcudatın ulvî vazifeleri anlaşılır ve mahlukatın netice-i hilkatleri takarrur eder ve masnuatın kıymetleri bilinir ve bu âlemdeki makasıd-ı İlahiye vücud bulur ve zîhayat ve

zîşuurların hikmet-i hilkatleri ve sırr-ı icadları tezahür eder ve bu dehşet-engiz tahavvülât içinde kahharane fırtınaların hiddetli, ekşi sîmaları arkasında rahmetin ve hikmetin güler, güzel yüzleri görünür ve fena ve zevalde kaybolan mevcudatın neticeleri ve hüviyetleri ve mahiyetleri ve ruhları ve tesbihatları gibi çok vücudları kendilerine bedel âlem-i şehadette bırakıp, sonra gittikleri bilinir. Ve kâinat baştan başa gayet manidar bir kitab-ı Samedanî ve mevcudat ferşten arşa kadar gayet mu'cizane bir mecmua-i mektubat-ı Sübhaniye ve mahlukatın bütün taifeleri, gayet muntazam ve muhteşem bir ordu-yu Rabbanî ve masnuatın bütün kabîleleri mikroptan, karıncadan tâ gergedana, tâ kartallara, tâ seyyarata kadar Sultan-ı Ezelî'nin gayet vazifeperver memurları olduğu bilinmesi ve herşey, âyinedarlık ve intisab cihetiyle binler derece kıymet-i şahsiyesinden daha yüksek kıymet almaları ve "Seyl-i mevcudat ve kafile-i mahlukat nereden geliyor ve nereye gidecek ve ne için gelmişler ve ne yapıyorlar?" diye halledilmeyen tılsımlı suallerin manaları ona inkişaf etmesi, ancak ve ancak sırr-ı tevhid iledir. Yoksa kâinatın bu mezkûr yüksek kemalâtları sönecek ve o ulvî ve kudsî hakikatları zıdlarına inkılab edecek.

İşte şirk ve küfür cinayeti, kâinatın bütün kemalâtına ve ulvî hukuklarına ve kudsî hakikatlarına bir tecavüz olduğu cihetledir ki, ehl-i şirk ve küfre karşı kâinat kızıyor ve semavat ve arz hiddet ediyor ve onların mahvına anasır ittifak edip, kavm-i Nuh Aleyhisselâm ve Âd ve Semud ve Firavun gibi ehl-i şirki boğuyor, gark ediyor. تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ âyetinin sırrıyla Cehennem dahi ehl-i şirk ve küfre öyle kızıyor ve kızışıyor ki, parçalanmak derecesine geliyor. Evet şirk, kâinata karşı büyük bir tahkir ve azîm bir tecavüzdür. Ve kâinatın kudsî vazifelerini ve hilkatin hikmetlerini inkâr etmekle şerefini kırıyor. Nümune için binler misallerinden bir tek misale işaret edeceğiz.

Meselâ sırr-ı vahdet ile kâinat öyle cesîm ve cismanî bir melaike hükmünde olur ki, mevcudatın nevileri adedince

yüzbinler başlı ve her başında o nevide bulunan ferdlerin sayısınca yüzbinler ağız ve her ağzında o ferdin cihazat ve ecza ve a’zâ ve hüceyratı mikdarınca yüzbinler diller ile Sâni’ini takdis ederek tesbihat yapan İsrafil-misal ubudiyette ulvî bir makam sahibi bir acaib-ül mahlukat iken hem sırr-ı tevhid ile âhiret âlemlerine ve menzillerine çok mahsulât yetiştiren bir mezraa ve dâr-ı saadet tabakalarına a’mal-i beşeriye gibi çok hasılatıyla levazımat tedarik eden bir fabrika ve âlem-i bekada hususan Cennet-i A’lâ’daki ehl-i temaşaya dünyadan alınma sermedî manzaraları göstermek için mütemadiyen işleyen yüzbin yüzlü sinemalı bir fotoğraf iken; şirk ise, bu çok acib ve tam muti’, hayatdar ve cismanî melaikeyi; camid, ruhsuz, fâni, vazifesiz, hêlik, manasız, hâdisatın herc ü merci altında ve inkılabların fırtınaları içinde, adem zulümatında yuvarlanan bir perişan mecmua-yı vâhiyesi, hem bu çok garib ve tam muntazam, menfaatdar fabrikayı; mahsulâtsız, neticesiz, işsiz, muattal, karmakarışık olarak şuursuz tesadüflerin oyuncağı ve sağır tabiatın ve kör kuvvetin mel’abegâhı ve umum zîşuurun matemhanesi ve bütün zîhayatın mezbahası ve hüzüngâhı suretine çevirir. İşte اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ sırrıyla, şirk bir tek seyyie iken ne kadar çok ve büyük cinayetlere medar oluyor ki, Cehennem’de hadsiz azaba müstehak eder. Her ne ise… “Siracünnur”da bu ikinci meyvenin izahatı ve hüccetleri mükerreren beyan edildiğinden, o uzun kıssayı kısa bıraktık. Bu ikinci meyveye beni sevkedip îsal eden acib bir his ve garib bir zevktir. Şöyle ki:

Bir zaman, bahar mevsiminde temaşa ederken gördüm ki: Zemin yüzünde haşir ve neşr-i a’zamın yüzbinler nümunelerini gösteren bir seyeran ve seyelan içinde kafile kafile arkasında gelen geçen mevcudatın ve bilhâssa zîhayat mahlukatın, hususan küçücük zîhayatların kısa bir zamanda görünüp der-akab kaybolmaları ve daimî bir faaliyet-i müdhişe içinde mevt ve zeval levhaları bana çok hazîn görünüp, rikkatime şiddetle dokunarak beni ağlatıyordu. O güzel hayvancıkların vefatlarını gördükçe kalbim acıyordu.

“Of, yazık! Ah, yazık!” diyerek, bu ahların, ofların altında derinden derine bir vaveylâ-i ruhî hissediyordum. Ve bu akibete uğrayan hayat ise, ölümden beter bir azab gördüm. Hem nebatat ve hayvanat âleminde gayet güzel, sevimli ve çok kıymetdar san’atta olan zîhayatların bir dakikada gözünü açıp bu seyrangâh-ı kâinata bakar, dakikasıyla mahvolur, gider. Bu hali temaşa ettikçe, ciğerlerim sızlıyordu. Ağlamak ile şekva etmek istiyor; neden geliyorlar, hiç durmadan gidiyorlar?.. diye feleğe karşı kalbim dehşetli sualler soruyor ve böyle faydasız, gayesiz, neticesiz, çabuk i’dam edilen bu masnu’cuklar gözümüz önünde bu kadar ihtimam ve dikkat ve san’at ve cihazat ve terbiye ve tedbir ile kıymetdar bir surette icad edildikten sonra, gayet ehemmiyetsiz paçavralar gibi parçalanıp, hiçlik karanlıklarına atılmalarını gördükçe; kemalâta meftun ve güzelliklere mübtela ve kıymetdar şeylere âşık olan bütün latifelerim ve duygularım feryad edip bağırıyorlardı ki: “Neden bunlara merhamet edilmiyor? Yazık değiller mi? Bu baş döndürücü deverandaki fena ve zeval nereden gelip bu bîçarelere musallat olmuş?” diye mukadderat-ı hayatiyenin dış yüzünde bulunan elîm keyfiyetleriyle kadere karşı müdhiş itirazlar başladığı hengâmda; birden nur-u Kur’an, sırr-ı iman, lütf-u Rahman ile tevhid imdadıma yetişti; o karanlıkları aydınlattı, benim bütün “Ah!” ve “Of!”larımı “Oh!”lara ve ağlamalarımı sürurlara ve “Yazık” demelerimi “Mâşâallah, bârekâllah”lara çevirdi. “Elhamdülillahi alâ nur-il iman” dedirtti. Çünki sırr-ı vahdetle şöyle gördüm ki: Herbir mahluk, hususan herbir zîhayatın sırr-ı tevhid ile çok büyük neticeleri ve umumî faydaları vardır. Ezcümle:

Herbir zîhayat, meselâ bu süslü çiçek ve şu tatlıcı sinek, öyle manidar, İlahî, manzum bir kasideciktir ki, hadsiz zîşuurlar onu kemal-i lezzetle mütalaa ederler. Ve öyle kıymetdar bir mu’cize-i kudrettir ve bir ilânname-i hikmettir ki, Sâni’inin san’atını nihayetsiz ehl-i takdire cazibedarane teşhir eder. Hem kendi san’atını kendisi temaşa etmek ve kendi cemal-i fıtratını kendisi müşahede etmek ve kendi

cilve-i esmasının güzelliklerini âyineciklerde kendisi seyretmek isteyen Fâtır-ı Zülcelal'in nazar-ı şuhuduna görünmek ve mazhar olmak, gayet yüksek bir netice-i hilkatidir. Hem kâinattaki hadsiz faaliyeti iktiza eden tezahür-ü rububiyete ve tebarüz-ü kemalât-ı İlahiyeye (Yirmidördüncü Mektub'da beyan edildiği gibi) beş vecihle hizmeti dahi, ulvî bir vazife-i fıtratıdır. Ve böyle faideleri ve neticeleri vermekle beraber; kendi yerinde, bu âlem-i şehadette zîruh ise ruhunu ve hadsiz hâfızalarda ve sair elvah-ı mahfuzalarda suretini ve hüviyetini ve tohumlarında ve yumurtacıklarında mahiyetinin kanunlarını ve bir nevi müstakbel hayatını ve âlem-i gaybda ve daire-i esmada âyinedarlık ettiği kemalleri ve güzellikleri bırakıp, mesrurane terhis manasında bir zahirî mevt ile bir zeval perdesi altına girer; yalnız dünyevî gözlerden saklanır mahiyetinde gördüm, "Oh Elhamdülillah!" dedim.

Evet kâinatın bütün tabakatında ve umum nevilerinde göz ile görünen ve her tarafa kök salan gayet esaslı ve çok kuvvetli ve kusursuz ve nihayet derecede parlak olan bu cemaller ve güzellikler, elbette şirkin iktiza ettiği çok çirkin ve haşin ve gayet menfur ve perişan olan evvelki vaziyet muhal ve mevhum olduğunu gösteriyor. Çünki böyle çok esaslı bir cemal perdesi altında, böyle dehşetli bir çirkinlik saklanamaz ve bulunamaz. Eğer bulunsa; o hakikatlı cemal hakikatsız, asılsız, vâhî ve vehmî olur. Demek şirkin hakikatı yok, yolu kapalı, bataklıkta saplanır; hükmü muhal, mümteni'dir. Bu mezkûr hissî olan hakikat-ı imaniye, tafsilatla ve kat'î bürhanlar ile Siracünnur'un müteaddid risalelerinde beyan edildiğinden burada bu kısacık işaretle iktifa ederiz.

Üçüncü Meyve

Zîşuura, bilhâssa insana bakar. Evet sırr-ı vahdet ile insan, bütün mahlukat içinde büyük bir kemal sahibi ve kâinatın en kıymetdar meyvesi ve mahlukatın en nazenini ve en mükemmeli ve zîhayatın en bahtiyarı ve en mes'udu ve Hâlık-ı Âlem'in muhatabı ve dostu olabilir. Hattâ bütün kemalât-ı insaniye ve beşerin bütün ulvî maksadları tevhid ile bağlıdır ve sırr-ı vahdetle vücud bulur. Yoksa eğer vahdet olmazsa, insan mahlukatın en bedbahtı ve mevcudatın en süflîsi ve hayvanatın en bîçaresi ve zîşuurun en hüzünlüsü ve azablısı ve gamlısı olur. Çünki insan nihayetsiz bir aczi ve nihayetsiz düşmanları ve hadsiz bir fakrı ve hadsiz ihtiyaçları bulunmakla beraber, mahiyeti öyle çok ve mütenevvi âlâtla ve hissiyatla teçhiz edilmiş ki, yüz bin çeşit elemleri hisseder ve yüzbinler tarzlarda lezzetleri zevkederek ister. Ve öyle maksadları ve arzuları var ki, bütün kâinata birden hükmü geçmeyen bir zât o arzuları yerine getiremez. Meselâ, insanda gayet şedid bir arzu-yu beka var. İnsanın bu maksadını öyle bir zât verebilir ki, bütün kâinatı bir saray hükmünde tasarruf eder. Bir odanın kapısını kapayıp, diğer bir menzilin kapısını açmak gibi kolay bir surette dünya kapısını kapayıp âhiret kapısını açabilsin. Beşerin bu arzu-yu beka gibi ebed tarafına uzanmış ve aktar-ı âleme yayılmış binler menfî ve müsbet arzuları var ki, onları vermekle beşerin iki dehşetli yaraları olan aczini ve fakrını tedavi eden zât ise, ancak sırr-ı vahdetle bütün kâinatı kabzasında tutan Zât-ı Ehad olabilir.

Hem beşerde, kalbinin selâmetine ve istirahatine ait öyle incecik ve gizli ve cüz'î matlabları ve ruhunun bekasına ve saadetine medar öyle büyük ve muhit ve küllî maksadları var ki, onları öyle bir zât verebilir ki, kalbin en ince ve görünmez perdelerini görür, lâkayd kalmaz. Hem en gizli ve işitilmez gayet mahfî seslerini işitir, cevabsız bırakmaz. Hem semavat ve arzı, iki muti' nefer gibi emrine müsahhar ederek küllî hizmetlerde çalıştıracak derecede muktedir olabilsin.

Hem insanın bütün cihazatları ve hissiyatları, sırr-ı vahdetle, gayet yüksek bir kıymet alırlar ve şirk ve küfür ile

gayet derecede sukut ederler. Meselâ: İnsanın en kıymetdar cihazı akıldır. Eğer sırr-ı tevhid ile olsa, o akıl, hem İlahî kudsî defineleri, hem kâinatın binler hazinelerini açan pırlanta gibi bir anahtarı olur. Eğer şirk ve küfre düşse, o akıl, o halde geçmiş zamanın elîm hüzünlerini ve gelecek zamanın vahşi korkularını insanın başına toplattıran meş'um ve sebeb-i taciz bir âlet-i bela olur.

Hem meselâ: İnsanın en latif ve şirin bir seciyesi olan şefkat; eğer sırr-ı tevhid onun yardımına yetişmezse, öyle müdhiş bir hırkat, bir firkat, bir rikkat, bir musibet olur ki, insanı en bedbaht bir dereceye indirir. Tek bir güzel yavrusunu ebedî kaybeden bir gafil vâlide, bu hırkatı tam hisseder.

Hem meselâ: İnsanın en lezzetli ve tatlı ve kıymetli hissi olan muhabbet, eğer sırr-ı tevhid yardım etse, bu küçücük insanı, kâinat kadar büyüttürür ve genişlik verir ve mahlukata nazenin bir sultan yapar. Eğer şirk ve küfre düşse el'iyazü billah öyle bir musibet olur ki, mütemadiyen zeval ve fenada mahvolan hadsiz mahbublarının ebedî firakları ile bîçare kalb-i insanîyi her dakika parça parça eder. Fakat gaflet veren lehviyatlar, muvakkaten ibtal-i his nev'inden zahiren hissettirmiyor.

İşte bu üç misale yüzer cihazat ve hissiyat-ı beşeriyeyi kıyas etsen; vahdet, tevhid ne derece kemalât-ı insaniyeye medar olduğunu anlarsın. Bu Üçüncü Meyve dahi Siracünnur'un belki yirmi risalelerinde gayet güzel bir tafsil ve hüccetli bir surette beyan edildiğinden burada kısa bir işaretle iktifa ederiz.

Beni bu meyveye sevk ve îsal eden şöyle bir histir: Bir zaman yüksek bir dağ başında idim. Gafleti dağıtacak bir intibah-ı ruhî vasıtasıyla, kabir tam manasıyla, ölüm bütün çıplaklığıyla ve zeval ve fena ağlattırıcı levhalarıyla bana göründü. Herkes gibi fıtratımdaki fıtrî aşk-ı beka, birden zevale karşı isyan edip galeyana geldi. Ve muhabbet ve takdir ile pek çok alâkadar olduğum ehl-i kemalât ve meşahir-i enbiya ve evliya ve asfiyanın sönmelerine ve

mahvolmalarına karşı mahiyetimdeki rikkat-i cinsiye ve şefkat-i nev'iye dahi kabre karşı tuğyan edip feveran etti. Ve altı cihete istimdadkârane baktım. Hiçbir teselli, bir meded göremedim. Çünki zaman-ı mazi tarafı bir mezar-ı ekber ve müstakbel bir karanlık ve yukarı bir dehşet ve aşağı ve sağ ve sol taraflarından elîm ve hazîn haller, hadsiz muzır şeylerin tehacümatını gördüm.

Birden sırr-ı tevhid imdadıma yetişti, perdeyi açtı. Hakikat-ı halin yüzünü gösterdi. Bak, dedi. En evvel beni çok korkutan ölümün yüzüne baktım. Gördüm ki: Ölüm, ehl-i iman için bir terhistir; ecel, terhis tezkeresidir. Bir tebdil-i mekândır, bir hayat-ı bâkiyenin mukaddimesi ve kapısıdır. Zindan-ı dünyadan çıkmak ve bağistan-ı cinana bir uçmaktır. Hizmetinin ücretini almak için huzur-u Rahman'a girmeğe bir nöbettir ve dâr-ı saadete gitmeğe bir davettir diye kat'î anladığımdan, ölümü ve mevti sevmeğe başladım. Sonra, zeval ve fenaya baktım. Gördüm ki: Sinema perdeleri gibi ve güneşe mukabil akan kabarcıklar misillü lezzet verici bir teceddüd-ü emsaldir, bir tazelenmektir. Ve esma-i hüsnanın çok hasnâ ve güzel cilvelerini tazelendirmek için âlem-i gaybdan gelip, âlem-i şehadette vazifedarane bir seyerandır, bir cevelandır. Ve cemal-i rububiyetin hikmetdarane bir tezahüratıdır ve mevcudatın hüsn-ü sermedîye karşı bir âyinedarlığıdır, yakînen bildim.

Sonra altı cihete baktım, gördüm ki: Sırr-ı tevhid ile o kadar nuranidir ki, göz kamaştırıyor. Geçmiş zaman bir mezar-ı ekber olmadığını, belki zaman-ı istikbale inkılab edip binler mecalis-i münevvere ve mecma-i ahbab, binler menazır-ı nuraniye gördüm. Ve hâkeza bu iki madde gibi binler maddelerin hakikî yüzlerine baktım; sürur ve şükürden başka bir tesir, bir keyfiyet vermediklerini gördüm.

Bu üçüncü meyveye ait bu zevkimi ve hissimi Siracünnur'un belki kırk risalelerinde cüz'î, küllî deliller ile beyan etmişim. Ve bilhâssa "Yirmialtıncı Lem'a" olan İhtiyarlar Risalesi'nin onüç aded ricalarında o derece kat'î ve

güzel izah edilmiştir ki, daha fevkinde izah olmaz. Onun için bu pek uzun kıssayı bu makamda pek çok kısa kestim.

İkinci Makam

[Tevhidi ve vahdaniyeti ve vahdeti, kat'î bir surette iktiza ve istilzam ve îcab eden ve şirki ve iştiraki kabul etmeyen ve müsaade vermeyen deliller hadsizdirler. Onlardan yüzler, belki binler bürhanlar Risale-i Nur'da tafsilen isbat edildiğinden, burada muktezilerin üç adedine icmalen işaret edilecek.]

Birincisi: Bu kâinatta göz ile görünen hakîmane ef'alin ve basîrane tasarrufatın şehadetiyle; bu masnuat bir Hâkim-i Hakîm'in, bir Kebir-i Kâmil'in hududsuz sıfât ve isimleriyle ve nihayetsiz mutlak olan ilim ve kudretiyle yapılıyor, icad ediliyor.

Evet bir hads-i kat'î ile bu eserlerden o Sâni'in hem rububiyet-i âmme derecesinde hâkimiyeti ve âmiriyeti, hem ceberutiyet-i mutlaka derecesinde kibriyası ve azameti, hem uluhiyet-i mutlaka derecesinde kemali ve istiğnası, hem hiçbir kayıd altına girmeyen ve hiçbir hadd ü nihayeti bulunmayan faaliyeti ve saltanatı var olduğu anlaşılır ve kat'î bilinir, belki görünür. Hâkimiyet ve kibriya ve kemal ve istiğna ve ıtlak ve ihata ve nihayetsizlik ve hadsizlik ise vahdeti istilzam edip, iştirake zıddırlar. Amma hâkimiyet ve âmiriyetin vahdete şehadetleri ise; Risale-i Nur'un çok yerlerinde gayet kat'î bir surette isbat edilmiş. Hülâsat-ül hülâsası şudur ki:

Hâkimiyetin şe'ni ve muktezası, istiklaliyet ve infiraddır ve gayrın müdahalesini reddir. Hattâ aczleri için muavenete fıtraten muhtaç olan insanlar dahi, o hâkimiyetin bir gölgesi cihetiyle gayrın müdahalesini red ve istiklaliyetini muhafaza etmek için bir memlekette iki padişah, bir vilayette iki vali, bir nahiyede iki müdür, hattâ bir mahallede iki muhtar

bulunmuyor. Eğer bulunsa herc ü merc olur, ihtilâl başlar, intizam bozulur. Madem hâkimiyetin bir gölgesi, âciz ve muavenete muhtaç olan insanlarda bu derece müdahale-i gayrı ve iştiraki reddedip kabul etmezse; elbette acizden münezzeh bir Kādir-i Mutlak'ta, rububiyet suretindeki hâkimiyet, hiçbir cihetle iştiraki ve müdahale-i gayrı kabul etmez. Belki gayet şiddetle reddeder ve şirki tevehhüm ve itikad edenleri gayet hiddetle dergâhından tardeder. İşte Kur'an-ı Hakîm'in, ehl-i şirk aleyhinde gayet şiddet ve hiddetle beyanatı bu mezkûr hakikattan ileri geliyor.

Amma kibriya ve azamet ve celalin vahdete şehadetleri ise, o dahi Risale-i Nur'da parlak bürhanlarıyla beyan edilmiş. Burada gayet muhtasar bir mealine işaret edilecek.

Meselâ: Nasılki güneşin azamet-i nuru ve kibriya-yı ziyası, perdesiz ve yakınında bulunan başka zaîf nurlara hiçbir cihetle ihtiyaç bırakmadığı ve tesir vermediği gibi, öyle de kudret-i İlahiyenin azamet ve kibriyası dahi, ayrı hiçbir kuvvete, hiçbir kudrete ihtiyaç bırakmadığı gibi, onlara hiçbir icadı, hiçbir hakikî tesiri vermez. Ve bilhâssa kâinattaki bütün makasıd-ı Rabbaniyenin temerküz ettiği yeri ve medarları olan zîhayat ve zîşuurları başkalara havalesi kabil değil. Hem hilkat-i insaniyenin ve hadsiz enva'-ı nimetin icadındaki gayelerin tezahür ettiği yerleri, menşe'leri olan zîhayatların cüz'iyatındaki ahval ve semeratı ve neticeleri başka ellere havalenin hiçbir cihet-i imkânı yoktur. Meselâ bir zîhayat, cüz'î bir şifası veya bir rızkı veya bir hidayeti için Cenab-ı Hak'tan başkasına hakikî minnetdar olmak ve başkasına perestişkârane medh ü sena etmek, rububiyetin azametine dokunur ve uluhiyetin kibriyasına ilişir ve mabudiyet-i mutlakanın haysiyetine dokundurur, celalini müteessir eder.

Amma kemalin sırr-ı vahdete işareti ise, yine Risale-i Nur'da çok parlak bürhanlarıyla beyan edilmiştir. Gayet muhtasar bir meali şudur ki: Semavat ve arzın hilkati, bilbedahe gayet kemalde bir kudret-i mutlakayı ister. Belki her bir zîhayatın acaib cihazatı dahi, kemal-i mutlakta bir

kudreti iktiza eder. Ve aczden münezzeh ve kayıddan müberra bir kudret-i mutlakadaki kemal ise, elbette vahdeti istilzam eder. Yoksa kemaline nakîse ve ıtlakına kayıd konmak ve nihayetsizliğine nihayet vermek ve en kavî bir kudreti en zayıf bir acze sukut ettirmek ve nihayetsiz bir kudrete, nihayetsiz olduğu bir vakitte, bir mütenahî ile nihayet vermek lâzım gelecek. Bu ise, beş vecihle muhal içinde muhaldir.

Amma, ıtlak ve ihata ve nihayetsizliğin vahdete şehadetleri ise; o dahi Siracünnur Risalelerinde tafsilen zikredilmiş. Bir muhtasar meali şudur: Madem kâinattaki ef'alin herbiri, kendi eserinin etrafa istilakârane yayılması ile her bir fiilin ihatasını ve ıtlakını ve hadsiz bulunduğunu ve kayıdsızlığını gösterir. Ve madem iştirak ve şirk ise, o ihatayı inhisar altına ve o ıtlakı kayıd altına ve o hadsizliği hadd altına alıp ıtlakın hakikatını ve ihatanın mahiyetini bozuyor. Elbette mutlak ve muhit olan o ef'alde iştirak muhaldir, imkânı yoktur. Evet ıtlakın mahiyeti, iştirake zıddır. Çünki ıtlakın manası, hattâ mütenahî ve maddî ve mahdud bir şeyde dahi olsa, yine istilakârane ve istiklaldarane etrafa, her yere yayılır, intişar eder. Meselâ: Hava ve ziya ve nur ve hararet, hattâ su, ıtlaka mazhar olsalar, her tarafa yayılırlar. Madem ıtlak ciheti, cüz'îde dahi olsa, maddîleri mahdudları böyle müstevli yapıyor. Elbette küllî bir ıtlak-ı hakikî, böyle hem nihayetsiz, hem maddeden münezzeh, hem hududsuz, hem kusurdan müberra olan sıfatlara öyle bir istila ve ihata verir ki, şirk ve iştirakin hiçbir cihet-i imkânı ve ihtimali olamaz.

Elhasıl: Kâinatta görünen binlerle ef'al-i umumiyenin ve cilveleri görünen yüzer esma-i İlahiyenin her birinin hem hâkimiyeti, hem kibriyası, hem kemali, hem ihatası, hem ıtlakı, hem nihayetsizliği; vahdetin ve tevhidin gayet kuvvetli birer bürhanıdırlar.

Hem nasılki, bir fevkalâde kuvvet, faaliyete girmek için istila etmek ister, başka kuvvetleri dağıtır. Öyle de, herbir fiil-i rububiyet ve herbir cilve-i esma-i Uluhiyet, o derece

fevkalâde kuvvetleri, eserlerinde görünüyor ki; eğer hikmet-i âmme ve adalet-i mutlaka olmasa idi ve onları durdurmasa idi, herbiri umum mevcudatı istila edecekti. Meselâ: Kavak ağacını umum zeminde halkeden ve tedbirini gören bir kuvvet, hiç mümkün müdür ki; onun yanında ve efradı içinde yayılmış ve karışmış olan ceviz ve elma ve zerdali misillü ağaçların kavağa bitişik olan cüz'î ferdlerini, o kavak nev'ini tamamen, birden zabteden küllî kuvveti altına ve tedbiri içine almasın ve istila etmesin ve başka kuvvetlere kaptırsın? Evet her bir nevi mahlukatta, belki her bir ferdde tasarruf eden öyle bir kuvvet ve kudret hissediliyor ki, bütün kâinatı istila ve bütün eşyayı zabt ve bütün mevcudatı hükmü altına alabilir bir mahiyette görünüyor. Elbette böyle bir kuvvet, iştiraki hiçbir cihette kabul edemez, şirke meydan vermez.

Hem nasılki bir meyvedar ağacın sahibi, o ağaçtan en ziyade ehemmiyet verdiği ve alâkadarlık gösterdiği cihet ve madde, o ağacın meyveleri ve dallarının uçlarındaki semereleri ve tohumluk için o meyvelerin kalblerinde ve bizzât kalbleri olan çekirdekleridir. Ve onun mâliki, aklı varsa, o dallardaki meyveleri başkalara daimî temlik edip, boşu boşuna mâlikiyetini bozmaz. Aynen öyle de; şu kâinat denilen ağacın dalları olan unsurlar ve unsurların uçlarında bulunan ve çiçekleri ve yaprakları hükmünde olan nebatat ve hayvanat ve o yaprakların ve çiçeklerin en yukarısındaki meyveler olan insanlar ve o meyvelerin en mühim meyveleri ve semereleri ve netice-i hilkatleri olan ubudiyetlerini ve şükürlerini ve bilhâssa o meyvelerin cem'iyetli çekirdekleri olan kalblerini ve zahr-ı kalb denilen kuvve-i hâfızalarını başka kuvvetlere hiçbir cihetle kaptırmaz ve kaptırmakla saltanat-ı rububiyetini kırmaz ve kırmakla mabudiyetini bozmaz.

Hem daire-i mümkinatın ve kesretin en müntehasında bulunan cüz'iyatta, belki o cüz'iyatın cüz'iyat-ı ahvalinde ve keyfiyatında makasıd-ı rububiyet temerküz ettiğinden, hem de mabudiyete uzanan ve mabuda bakan minnetdarlıkların

ve teşekküratların ve perestişliklerin menşe'leri onlar olduğundan, elbette onları başka ellere vermez ve vermekle hikmetini ibtal etmez. Ve hikmetini ibtal etmekle uluhiyetini ıskat etmez. Çünki mevcudatın icadındaki en mühim makasıd-ı Rabbaniye, kendini zîşuurlara tanıttırmak ve sevdirmek ve medh ü senasını ettirmek ve minnetdarlıklarını kendine celbetmektir.

Bu ince sır içindir ki; şükrü ve perestişi ve minnetdarlığı ve muhabbeti ve medhi ve ubudiyeti intac eden rızk ve şifa ve bilhâssa hidayet ve iman gibi daire-i kesretin en âhirindeki cüz'î ve küllî bu gibi fiiller ve in'amlar, doğrudan doğruya kâinat Hâlıkının ve umum mevcudat sultanının eseri ve ihsanı ve in'amı ve hediyesi ve fiili olduğunu göstermek için Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan [1](Haşiye) tekrar ile rızkı ve hidayeti ve şifayı Zât-ı Vâcib-ül Vücud'a veriyor ve onları ihsan etmek ona mahsus ve ona münhasırdır diyor ve gayet şiddetle gayrın müdahalesini reddediyor. Evet ebedî bir dâr-ı saadeti kazandıran iman nimetini veren, elbette ve her halde o dâr-ı saadeti halk eden ve imanı ona anahtar yapan bir Zât-ı Zülcelal'in nimeti olabilir. Başkası bu derece büyük bir nimetin mün'imi olarak mabudiyetin en büyük penceresini kapayıp, en ehemmiyetli vesilesini kapamaz ve çalamaz.

Elhasıl: Şecere-i hilkatin en müntehasındaki en cüz'î ahval ve semerat, iki cihetle tevhide ve vahdete işaret ve şehadet ederler:

Birincisi: Rububiyetin kâinattaki maksadları onlarda tecemmu' ve gayeleri onlarda temerküz ve ekser esma-i hüsnanın cilveleri ve zuhurları ve taayyünleri ve hilkat-i mevcudatın neticeleri ve faideleri onlarda içtima ettiğinden, onların her birisi, bu temerküz noktasından der: Ben bütün kâinatı halk eden zâtın malıyım, fiiliyim, eseriyim.

İkinci cihet ise: O cüz'î meyvenin kalbi, hem hadîsçe zahr-ı kalb denilen insanın hâfızası, ekser enva'ın bir çeşit muhtasar fihristesi ve bir küçük nümune haritası ve şecere-i

kâinatın bir manevî çekirdeği ve ekser esma-i İlahiyenin incecik bir âyinesi olduğu; hem o kalbin ve hâfızanın emsalleri ve sikkeleri bir tarzda bulunan bütün kalblerin ve hâfızaların kâinat yüzünde müstevliyane intişarları, elbette bütün kâinatı kabza-i tasarrufunda tutan bir zâta bakar ve yalnız onun eseriyim ve onun san'atıyım derler.

Elhasıl: Nasılki bir meyve, faydalılığı cihetiyle, tamam ağacının mâlikine bakar. Ve çekirdeği cihetiyle, bütün o ağacın ecza ve a'zâ ve mahiyetine nazar eder. Ve bütün emsalinde aynı bulunan yüzündeki sikkesi cihetiyle, o ağacın bütün meyvelerini temaşa eder: "Biz biriz ve bir elden çıkmışız, bir tek zâtın malıyız. Ve birimizi yapan, elbette umumumuzu o yapar." derler. Öyle de daire-i kesretin nihayetlerindeki zîhayat ve zîhayatın ve hususan insanın yüzündeki sikke ve kalbindeki fihristiyet ve mahiyetindeki neticelik ve meyvelik cihetiyle, doğrudan doğruya bütün kâinatı kabza-i rububiyetinde tutan zâta bakar ve vahdetine şehadet eder.

Vahdaniyetin ikinci muktezisi: Vahdette vücub derecesinde bir sühulet, bir kolaylık ve şirkte, imtina' derecesinde bir suubet ve müşkilât bulunmasıdır. Bu hakikat ise; İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın tabirince Siracünnur'un çok risalelerinde ve bilhâssa Yirminci Mektub'da tafsilen ve Otuzuncu Lem'anın Dördüncü Nüktesinde icmalen gayet kat'î ve parlak bir surette isbat ve izah edilmiş ve gayet kuvvetli bürhanlar ile gösterilmiştir ki: Bütün eşya bir tek zâta verilse, bu kâinatın icadı ve tedbiri, bir ağaç kadar kolay ve bir ağacın halkı ve inşası, bir meyve kadar sühuletli ve bir baharın ibdaı ve idaresi, bir çiçek kadar âsân ve hadsiz efradı bulunan bir nev'in terbiyesi ve tedbiri, bir ferd kadar müşkilâtsız olur. Eğer şirk yolunda esbab ve tabiata verilse; bir ferdin icadı, bir nevi belki neviler kadar ve bir çiçeğin hayatdar ibdaı ve teçhizi bir bahar, belki baharlar kadar ve bir meyvenin inşa ve ihyası bir ağaç, belki yüz ağaç kadar ve bir ağacın icadı ve inşa ve ihya ve idare ve terbiye ve tedbiri kâinat kadar, belki daha ziyade müşkil olur.

Madem Siracünnur'da hakikat-ı hal böyle isbat edilmiş ve madem bilmüşahede gözümüz önünde görüyoruz ki, gayet derecede san'atlı ve kıymetdarlık ile beraber nihayet derecede bir mebzuliyet var. Ve her bir zîhayat fevkalâde mu'cizane ve hârika ve çok cihazatları bulunan birer makine-i acibe olmakla beraber, sehavet-i mutlaka içinde kibrit çakar gibi bir sür'at-i hârika ile gayet derecede kolaylık ve sühulet ve külfetsiz bir surette vücuda geliyorlar. Elbette bizzarure ve bilbedahe gösterir ki, o mebzuliyet ve o sühulet, vahdetten ve bir tek zâtın işleri olmasından ileri geliyor. Yoksa değil ucuzluk ve çokluk ve çabukluk ve kolaylık ve kıymetdarlık, belki şimdi beş para ile alınan bir meyve, beşyüz lira ile alınmayacaktı; belki bulunmayacak derecede nâdir olacaktı. Ve şimdi saati kurmak ve elektriğin düğmelerine dokunmakla işleyen muntazam makineler gibi vücudları, icadları kolay ve âsân olan zîhayat şeyler; imtina' derecesinde suubetli, müşkilâtlı olacak ve bir günde ve bir saatte ve bir dakikada bütün cihazat ve şerait-i hayatıyla vücuda gelen bir kısım hayvanlar bir senede, belki bir asırda, belki hiç gelmeyecek idi.

Siracünnur'un yüz yerinde en muannid bir münkiri dahi susturacak bir kat'iyyetle isbat edilmiş ki: Bütün eşya bir tek Zât-ı Vâhid-i Ehad'e verilse, bir tek şey gibi kolay ve çabuk ve ucuz olur. Eğer esbaba ve tabiata dahi hisse verilse, bir tek şeyin icadı bütün eşya kadar çetin ve geç ve ehemmiyetsiz ve bahalı olacak. Bu hakikatın bürhanlarını görmek istersen Yirminci ve Otuzüçüncü Mektublara ve Yirmiikinci ve Otuzikinci Sözlere ve tabiata dair Yirmiüçüncü ve ism-i a'zama dair Otuzuncu Lem'alara ve bilhâssa Otuzuncu Lem'anın İsm-i Ferd ve İsm-i Kayyum'a dair Dördüncü ve Altıncı Nüktelerine baksan göreceksin ki, iki kerre iki dört eder kat'iyyetinde bu hakikat isbat edilmiştir. Burada, o yüzer bürhanlarından bir tanesine işaret edilecek. Şöyle ki:

Eşyanın icadı, ya ademden olur, ya terkib suretinde sair anasırdan ve mevcudattan toplanır. Eğer bir tek zâta verilse,

o vakit her halde o zâtın herşeye muhit bir ilmi ve herşeye müstevli bir kudreti bulunacak. Ve bu surette onun ilminde suretleri ve vücud-u ilmîleri bulunan eşyaya vücud-u haricî vermek ve zahir bir ademden çıkarmak ise, bir kibrit çakar gibi veya göze görünmeyen bir yazı ile yazılan bir hattı göze göstermek için, gösterici bir maddeyi üstüne geçirmek ve sürmek gibi veya fotoğrafın âyinesindeki sureti kâğıt üstüne nakleden kolay ameliyat gibi gayet kolay bir surette Sâni'in ilminde plânları ve proğramları ve manevî mikdarları bulunan eşyayı, "Emr-i Kün Feyekûn" ile adem-i zahirîden vücud-u haricîye çıkarır.

Eğer inşa ve terkib suretinde olsa ve hiçten, ademden icad etmeyip belki anasırdan ve etraftan toplamak suretiyle yapsa; yine nasılki bir taburun istirahat için her tarafa dağılmış olan efradlarının bir boru sadâsıyla toplanmaları ve muntazam bir vaziyete girmeleri ve o sevkiyatı teshil ve o vaziyeti muhafaza hususunda, bütün ordu kendi kumandanının kuvveti ve kanunu ve gözü hükmünde olduğu gibi, aynen öyle de: Sultan-ı Kâinat'ın kumandası altındaki zerreler, onun kaderî ve ilmî düsturlarıyla ve müstevli kudretinin kanunlarıyla ve temas ettikleri sair mevcudat dahi, o Sultan'ın kuvveti ve kanunu ve memurları gibi teshilatçı olarak o zerreler sevkolunup gelirler. Bir zîhayatın vücudunu teşkil etmek için ilmî, kaderî birer manevî kalıb hükmünde bir mikdar-ı muayyen içine girerler, dururlar.

Eğer eşya, ayrı ayrı ellere ve esbaba ve tabiat gibi şeylere havale edilse, o halde bütün ehl-i aklın ittifakıyla; hiçbir sebeb hiçbir cihetten, hiçten ademden icad edemez. Çünki o sebebin muhit bir ilmi, müstevli bir kudreti olmadığından, o adem ise, yalnız zahirî ve haricî bir adem olmaz, belki adem-i mutlak olur. Adem-i mutlak ise, hiçbir cihetle menşe-i vücud olamaz. Öyle ise, her halde terkib edecek. Halbuki inşa ve terkib suretinde bir sineğin, bir çiçeğin cesedini, cismini zeminin yüzünden toplamak ve ince bir elek ile eledikten sonra binler müşkilâtla o mahsus zerreler

gelebilirler. Hem geldikten sonra dahi, o cisimde dağılmadan muntazam bir vaziyeti muhafaza etmek için -manevî ve ilmî kalıbları bulunmadığından- maddî ve tabiî bir kalıb, belki a’zâları adedince kalıblar lâzımdır. Tâ ki o gelen zerreler, o cism-i zîhayatı teşkil etsinler.

İşte bütün eşya bir tek zâta verilmesi, vücub ve lüzum derecesinde bir kolaylık ve müteaddid esbaba verilmesi, imtina’ ve muhal derecesinde müşkilâtlar bulunduğu gibi; herşey Zât-ı Vâhid-i Ehad’e verilse, nihayet derecede ucuzluk içinde gayet derecede kıymetdar ve fevkalâde san’atlı ve çok manidar ve gayet kuvvetli olur. Eğer şirk yolunda müteaddid esbaba ve tabiata havale edilse; nihayet derece pahalılık içinde, gayet derecede ehemmiyetsiz, san’atsız, manasız, kuvvetsiz olur. Çünki nasıl bir adam, askerlik haysiyetiyle bir kumandan-ı a’zama intisab ve istinad ettiğinden, hem bir ordu onun arkasında -lüzum olursa- tahşid edilebilir bir kuvve-i maneviyeyi, hem o kumandanın ve ordunun kuvveti, onun ihtiyat kuvveti olmasıyla, kuvvet-i şahsiyesinden binler defa ziyade maddî bir kudreti, hem o ehemmiyetli kuvvetinin menabiini ve cephanesini -ordu taşıdığı için- kendisi taşımağa mecbur olmadığından fevkalâde işleri yapabilecek bir iktidarı kazandığından, o tek nefer, düşman olan bir müşiri esir ve bir şehri tehcir ve bir kal’ayı teshir edebilir. Ve eseri, hârika ve kıymetdar olur. Eğer askerliği terkedip, kendi kendine kalsa, o hârika kuvve-i maneviyeyi ve o fevkalâde kudreti ve o mu’cizekâr iktidarı birden kaybederek, âdi bir başıbozuk gibi kuvvet-i şahsiyesine göre cüz’î, kıymetsiz, ehemmiyetsiz işleri görebilir ve eseri de o nisbette küçülür.

Aynen öyle de: Tevhid yolunda herşey Kadîr-i Zülcelal’e intisab ve istinad ettiğinden, bir karınca bir Firavunu, bir sinek bir Nemrudu, bir mikrop bir cebbarı mağlub ettikleri gibi.. tırnak gibi bir çekirdek, dağ gibi bir ağacı omuzunda taşıyarak o ağacın bütün âlât ve cihazatının menşei ve mahzeni bir tezgâh olmakla beraber, her bir zerre dahi yüzbin san’atlarda ve tarzlarda bulunan cisimleri ve suretleri

teşkil etmek hizmetinde bulunmak olan hadsiz vazifeleri, o intisab ve istinad ile görebilir. Ve o küçücük memurların ve bu incecik askerlerin mazhar oldukları eserler gayet mükemmel ve san'atlı ve kıymetdar olur. Çünki o eserleri yapan zât, Kadîr-i Zülcelal'dir. Onların ellerine vermiş, onları perde yapmış. Eğer şirk yolunda esbaba havale edilse; karıncanın eseri karınca gibi ehemmiyetsiz ve zerrenin san'atı zerre kadar kıymeti kalmaz ve herşey manen sukut ettiği gibi maddeten dahi o derece sukut edecekti ki, koca dünyayı beş para ile kimse almazdı.

Madem hakikat budur. Ve madem herşey nihayet derecede hem kıymetdar, hem san'atlı, hem manidar, hem kuvvetli görünüyor, gözümüzle görüyoruz. Elbette tevhid yolundan başka yol yoktur ve olamaz. Eğer olsa, bütün mevcudatı değiştirmek ve dünyayı ademe boşaltıp, yeniden ehemmiyetsiz müzahrefatla doldurmak lâzım gelecek. Tâ ki, şirke yol açılabilsin. İşte İmam-ı Ali'nin (R.A.) tabirince Siracünnur ve Siracüssürc olan Resail-in Nur'da tevhide dair beyan ve izah edilen yüzler bürhanlardan bir tek bürhanın icmalini işittin, ötekileri kıyas edebilirsin.

Tevhidin üçüncü muktezisi: Her şeyde, hususan zîhayat masnulardaki hilkat fevkalâde san'atkârane olmakla beraber, bir çekirdek bir meyvenin ve bir meyve bir ağacın ve bir ağaç bir nev'in ve bir nev' bir kâinatın bir küçük nümunesi, bir misal-i musaggarası, bir muhtasar fihristesi, bir mücmel haritası, bir manevî çekirdeği ve ilmî düsturlar ile ve hikmet mizanları ile kâinattan süzülmüş, sağılmış, toplanmış birer câmi' noktası ve mayelik birer katresi olduğundan, onlardan birisini icad eden zât, her halde bütün kâinatı icad eden aynı zâttır. Evet bir kavun çekirdeğini halk eden zât, bilbedahe kavunu halk edendir; ondan başkası olamaz ve olması muhal ve imkânsızdır.

Evet biz bakıyoruz, görüyoruz ki: Kanda her bir zerre o kadar muntazam ve çok vazifeleri görüyor ki, yıldızlardan geri kalmıyor. Ve kanda bulunan herbir küreyvat-ı hamra ve beyza, o derece şuurkârane cesed için muhafaza ve iaşe

hususunda öyle işleri görüyor ki, en mükemmel erzak memurlarından ve muhafaza askerinden daha mükemmeldir. Ve cisimdeki hüceyrelerinin her birisi, o derece muntazam muamelâta ve vâridat ve sarfiyata mazhardır ki, en mükemmel bir cesedden ve bir saraydan daha mükemmel idare edilir. Ve hayvanatın ve nebatatın her bir ferdi, yüzünde öyle bir sikkeyi ve içinde ve sinesinde öyle bir makineyi taşıyor ki, bütün hayvanları ve nebatları icad eden bir zât, ancak o sikkeyi o yüzde ve o makineyi o sine içinde yapabilir. Ve zîhayattan her bir nevi, o derece zemin yüzünde muntazaman yayılmış ve sair nevilere münasebetdarane karışmış ki, bütün o enva'ı birden icad, idare, tedbir, terbiye etmeyen ve zemin yüzünü örten ve dörtyüz bin nebatî ve hayvanî olan atkı ipleriyle dokunan gayet nakışlı ve san'atlı hayatdar bir haliçeyi nesc ve icad edemeyen, o tek nev'i icad ve idare edemez. Daha bunlara başka şeyler kıyas edilse anlaşılır ki; kâinat mecmuası, halk ve icad cihetinde tecezzi kabul etmez bir külldür ve tedbir ve rububiyet cihetinde inkısamı imkânsız bir küllîdir.

Bu üçüncü muktezi Siracünnur'un çok risalelerinde, hususan Otuzikinci Söz'ün Birinci Mevkıfında o kadar kat'î ve parlak izah ve isbat edilmiştir ki, güneşin akisleri gibi her şeyin âyinesinde bir bürhan-ı vahdet temessül ve bir hüccet-i tevhid in'ikas ediyor. Biz o izaha iktifaen burada o uzun kıssayı kısa kestik.

Üçüncü Makam

[Bu makam, tevhidin üç küllî alâmetini icmalen beyan edecek.]

Vahdetin tahakkukuna ve vücuduna delalet eden deliller ve alâmetler ve hüccetler hadd ü hesaba gelmez. Onlardan binler bürhanlar Siracünnur'da tafsilen beyan edildiğinden

bu “Üçüncü Makam”da yalnız üç küllî hüccetlerin icmalen beyanıyla iktifa edildi.

Birinci Alâmet ve Hüccet ki, وَحْدَهُ kelimesi onun neticesidir. Her şeyde bir vahdet var. Vahdet ise, bir vâhide delalet ve işaret eder. Evet vâhid bir eser, bilbedahe vâhid bir sâni’den sudûr eder. Bir elbette birden gelir. Her şeyde bir birlik bulunduğundan, elbette bir tek zâtın eseri ve san’atı olduğunu gösterir. Evet bu kâinat, bin birlikler perdeleri içinde sarılı bir gül goncası gibidir. Belki esma ve ef’al-i umumiye-i İlahiyenin adedince vahdetleri giymiş bir tek insan-ı ekberdir. Belki enva’-ı mahlukat sayısınca dallarına vahdetler, birlikler asılmış bir şecere-i tûbâ-i hilkattir. Evet kâinatın idaresi bir ve tedbiri bir ve saltanatı bir ve sikkesi bir, bir bir bir tâ binbir bir birler kadar... Hem bu kâinatı çeviren isimler ve fiiller bir iken, herbiri kâinatı veya ekserini ihata eder. Yani, içinde işleyen hikmeti bir ve inayeti bir ve tanzimatı bir ve iaşesi bir ve muhtaçlarının imdadlarına koşan rahmet bir ve o rahmetin bir şerbetçisi olan yağmur bir ve hâkeza bir bir bir tâ binler bir birler... Hem bu kâinatın sobası olan Güneş bir, lâmbası olan Kamer bir, aşçısı olan ateş bir, levazımat deposu ve hazineli direği olan dağ bir, sakacı ve sucusu bir ve bağları sulayan süngeri bir ve hâkeza bir bir bir tâ binbir birler kadar...

İşte âlemin bu kadar birlikleri ve vahdetleri, güneş gibi zahir bir tek Vâhid-i Ehad’e işaret ve delalet eden bir hüccet-i bahiredir. Hem kâinat unsurlarının ve nevilerinin herbirisi bir olmasıyla beraber, zeminin yüzünü ihata etmesi ve birbirinin içine girmesi ve münasebetdarane ve belki muavenetkârane birleşmesi, elbette mâlik ve sahib ve sâni’lerinin bir olmasına bir alâmet-i zahiredir.

İkinci Alâmet ve Hüccet ki, لاَ شَرِيكَ لَهُ kelimesini intac ediyor. Bütün kâinatta zerrelerden tâ yıldızlara kadar herşeyde kusursuz bir intizam-ı ekmel ve noksansız bir insicam-ı ecmel ve zulümsüz bir mizan-ı âdilin bulunmasıdır. Evet kemal-i intizam, insicam-ı mizan ise, yalnız vahdetle olabilir. Müteaddid eller bir tek işe karışırsa, karıştırır. Sen

gel, bu intizamın haşmetine bak ki; bu kâinatı gayet mükemmel öyle bir saray yapmış ki, herbir taşı bir saray kadar san'atlı ve gayet muhteşem öyle bir şehir etmiş ki, hadsiz olan vâridat ve sarfiyatı ve nihayetsiz kıymetdar malları ve erzakı, bir perde-i gaybdan kemal-i intizamla vakti vaktine umulmadığı yerlerden geliyor. Ve gayet manidar öyle mu'cizane bir kitaba çevirmiş ki, herbir harfi yüz satır ve herbir satırı yüz sahife ve her sahifesi yüz bab ve her babı yüz kitab kadar manaları ifade eder. Hem bütün babları, sahifeleri, satırları, kelimeleri, harfleri birbirine bakar, birbirine işaret ederler.

Hem sen gel, bu intizam-ı acib içinde şu tanzimin kemaline bak ki; bu koca kâinatı tertemiz medenî bir şehir, belki temizliğine gayet dikkat edilen bir güzel kasr, belki yetmiş süslü hulleleri birbiri üstüne giymiş bir hur-il în, belki, yetmiş latif zînetli perdelere sarılmış bir gül goncası gibi pâk ve temizdir. Hem sen gel, bu intizam ve nezafet içindeki bu mizanın kemal-i adaletine bak ki, bin derece büyütmekle ancak görülebilen küçücük ve incecik mahlukları ve huveynatı ve bin defa küre-i arzdan büyük olan yıldızları ve güneşleri, o mizanın ve o terazinin vezniyle ve ölçüsüyle tartılır ve onlara lâzım olan her şeyleri noksansız verilir. Ve o küçücük mahluklar, o fevkalâde büyük masnu'lar ile beraber, o mizan-ı adalet karşısında omuz omuzadırlar. Halbuki o büyüklerden öyleleri var ki, eğer bir sâniye kadar müvazenesini kaybetse, müvazene-i âlemi bozacak ve bir kıyameti koparacak kadar bir tesir yapabilir.

Hem sen gel, bu intizam, nezafet, mizanın içinde, bu fevkalâde cazibedar cemale ve güzelliğe bak ki; bu koca kâinatı gayet güzel bir bayram ve gayet süslü bir meşher ve çiçekleri yeni açılmış bir bahar şeklini vermiş ve koca baharı gayet güzel bir saksı, bir gül destesi yapmış ki; her bahara, zeminin yüzünde mevsim be mevsim açılan yüzbinler nakışlı bir muhteşem çiçek suretini vermiş. Ve o baharda herbir çiçeği çeşit çeşit zînetlerle güzelleştirmiş. Evet nihayet derecede hüsün ve cemalleri bulunan esma-i hüsnanın güzel

cilveleriyle, kâinatın herbir nev'i, hattâ herbir ferdi, kabiliyetine göre öyle bir hüsne mazhar olmuşlar ki; Hüccet-ül İslâm İmam-ı Gazalî demiş: لَيْسَ فِى اْلاِمْكَانِ اَبْدَعُ مِمَّا كَانَ Yani: "Daire-i imkânda bu mükevvenattan daha bedî' daha güzel yoktur."

İşte bu muhit ve cazibedar olan hüsün ve bu umumî ve hârikulâde nezafet ve bu müstevli ve şümullü ve gayet hassas mizan ve bu ihatalı ve her cihette mu'cizane intizam ve insicam, vahdete ve tevhide öyle bir hüccettir, bir alâmettir ki, gündüzün ortasındaki ziyanın güneşe işaretinden daha parlaktır.

[Bu makama ait gayet mühim iki şıklı bir suale gayet muhtasar ve kuvvetli bir cevabdır.]

Sualin Birinci Şıkkı: Bu makamda diyorsun ki: Kâinatı hüsün ve cemal ve güzellik ve adalet ihata etmiştir. Halbuki gözümüz önünde bu kadar çirkinliklere ve musibetlere ve hastalıklara ve beliyyelere ve ölümlere ne diyeceksin?

Elcevab: Çok güzellikleri intac veya izhar eden bir çirkinlik dahi, dolayısıyla bir güzelliktir. Ve çok güzelliklerin görünmemesine ve gizlenmesine sebeb olan bir çirkinliğin yok olması, görünmemesi, yalnız bir değil, belki müteaddid defa çirkindir. Meselâ; vâhid-i kıyasî gibi bir kubh bulunmazsa, hüsnün hakikatı bir tek nevi olur; pek çok mertebeleri gizli kalır. Ve kubhun tedahülü ile mertebeleri inkişaf eder. Nasılki soğuğun vücuduyla, hararetin mertebeleri ve karanlığın bulunmasıyla ziyanın dereceleri tezahür eder. Aynen öyle de: Cüz'î şer ve zarar ve musibet ve çirkinliğin bulunmasıyla, küllî hayırlar ve küllî menfaatler ve küllî nimetler ve küllî güzellikler tezahür ederler. Demek çirkinin icadı çirkin değil, güzeldir. Çünki, neticelerin çoğu güzeldir. Evet yağmurdan zarar gören tenbel bir adam, yağmura rahmet namını verdiren hayırlı neticelerini hükümden ıskat etmez; rahmeti zahmete çeviremez.

Amma fena ve zeval ve mevt ise, Yirmidördüncü Mektub'da gayet kuvvetli ve kat'î bürhanlar ile isbat edilmiş ki: Onlar umumî rahmete ve ihatalı hüsne ve şümullü hayra

münafî değiller, belki muktezalarıdırlar. Hattâ şeytanın dahi, manevî terakkiyat-ı beşeriyenin zenbereği olan müsabakaya ve mücahedeye sebeb olduğundan, o nev'in icadı dahi hayırdır, o cihette güzeldir. Hem hattâ kâfir, küfür ile bütün kâinatın hukukuna bir tecavüz ve şerefini tahkir ettiğinden, ona Cehennem azabı vermek güzeldir. Başka risalelerde bu iki nokta tamamen tafsil edildiğinden burada bir kısa işaretle iktifa ediyoruz.

Sualin ikinci şıkkı: [2](Haşiye) Haydi şeytana ve kâfire ait bu cevabı umumî noktasında kabul edelim. Fakat Cemil-i Mutlak ve Rahîm-i Mutlak ve hayr-ı mutlak olan Zât-ı Ganiyy-i Alelıtlak, nasıl oluyor ki, bîçare cüz'î ferdleri ve şahısları musibete, şerre, çirkinliğe mübtela ediyor?

Elcevab: Ne kadar iyilik ve güzellik ve nimet varsa, doğrudan doğruya o Cemil ve Rahîm-i Mutlak'ın hazine-i rahmetinden ve ihsanat-ı hususiyesinden gelir. Ve musibet ve şerler ise, saltanat-ı rububiyetin âdetullah namı altında ve küllî iradelerin mümessilleri olan umumî ve küllî kanunlarının çok neticelerinden tek-tük cüz'î neticeleri olmasından, o kanunlar cereyanının cüz'î muktezaları olduğundan, elbette küllî maslahatlara medar olan o kanunları muhafaza ve riayet etmek için o şerli, cüz'î neticeleri dahi halkeder. Fakat o cüz'î ve elîm neticelere karşı, imdadat-ı hâssa-i Rahmaniye ve ihsanat-ı hususiye-i Rabbaniye ile musibete düşen efradın feryadlarına ve beliyyelere giriftar olan eşhasın istigaselerine yetişir. Ve fâil-i muhtar olduğunu ve her bir şeyin her bir işi, onun meşietine bağlı bulunduğunu ve umum kanunları dahi, daima irade ve ihtiyarına tâbi' bulunmalarını ve o kanunların tazyikinden feryad eden ferdleri, bir Rabb-ı Rahîm dinlediğini ve imdadlarına ihsanıyla yetiştiğini göstermekle; esma-i hüsnanın kayıdsız ve hadsiz cilvelerine, hadsiz ve kayıdsız bir meydan açmak için o küllî âdetullah düsturlarının ve o umumî kanunların şüzuzatıyla ve hem şerli cüz'î neticeleriyle, hususî ihsanat ve hususî teveddüdat, yani

sevdirmekle hususî tecelliyat kapılarını açmıştır. Bu ikinci alâmet-i tevhid Siracünnur'un belki yüz yerlerinde beyan edildiğinden, burada hafif bir işaretle iktifa ettik.

Üçüncü Hüccet ve Alâmet: لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ile işaret edilen hadd ü hesaba gelmeyen tevhid sikkeleridir. Evet her şeyin yüzünde, cüz'î olsun küllî olsun, zerrattan tâ seyyarata kadar öyle bir sikke var ki, âyinede güneşin cilvesi güneşi gösterdiği gibi, öyle de o sikke âyinesi dahi, Şems-i Ezel ve Ebed'e işaret ederek, vahdetine şehadet eder. O hadsiz sikkelerden pek çokları Siracünnur'da tafsilen beyan edildiğinden burada yalnız kısa bir işaretle üç tanesine bakacağız. Şöyle ki:

Mecmu-u kâinatın yüzüne, enva'ın birbirine karşı gösterdikleri teavün, tesanüd, teşabüh, tedahülden mürekkeb geniş bir sikke-i vahdet konulduğu gibi, zeminin yüzüne de, dörtyüz bin hayvanî ve nebatî taifelerden mürekkeb bir ordu-yu Sübhanînin ayrı ayrı erzak, esliha, elbise, talimat, terhisat cihetinde gayet intizam ile hiçbirini şaşırmayarak, vakti vaktine verilmesiyle koyduğu o sikke-i tevhid misillü insanın yüzüne de, herbir yüzün umum yüzlere karşı birer alâmet-i farika bulunmasıyla koyduğu sikke-i vahdaniyet gibi herbir masnu'un yüzünde -cüz'î olsun küllî olsun- birer sikke-i tevhid ve herbir mahlukun başında -büyük olsun, küçük olsun, az ve çok olsun- birer hâtem-i ehadiyet müşahede edilir. Ve bilhâssa zîhayat mahlukların sikkeleri çok parlaktırlar. Belki herbir zîhayat kendisi dahi birer sikke-i tevhid, birer hâtem-i vahdet, birer mühr-ü ehadiyet, birer turra-i samediyettirler.

Evet herbir çiçek, herbir meyve, herbir yaprak, herbir nebat, herbir hayvan; öyle birer mühr-ü ehadiyet, birer hâtem-i samediyettir ki, herbir ağacı birer mektub-u Rabbanî ve herbir taife-i mahlukatı birer kitab-ı Rahmanî ve herbir bahçeyi, birer ferman-ı Sübhanî suretine çevirerek, o ağaç mektubuna, çiçekleri adedince mühürler ve meyveleri sayısınca imzalar ve yaprakları mikdarınca turralar basılmış ve o nev' ve taife kitabına dahi, onun kâtibini göstermek,

bildirmek için ferdleri adedince hâtemler basılmış. Ve o bahçe fermanına, onun sultanını tanıttırmak, tarif etmek için o bağ içinde bulunan nebat, ağaç, hayvan sayısınca sikkeler basılmış. Hattâ herbir ağacın mebdeinde ve müntehasında ve üstünde ve içinde هُوَ اْلاَوَّلُ وَاْلآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ isimlerinin işaret ettikleri dört sikke-i tevhid var:

İsm-i Evvel ile işaret edildiği gibi: Herbir meyvedar ağacın menşe-i aslîsi olan çekirdek [3](Haşiye) öyle bir sandukçadır ki, o ağacın proğramını ve fihristesini ve plânını.. ve öyle bir tezgahtır ki, onun cihazatını ve levazımatını ve teşkilatını.. ve öyle bir makinedir ki, onun ibtidadaki incecik vâridatını ve latifane masarıfını ve tanzimatını taşıyor.

Ve İsm-i Âhir'le işaret edildiği gibi: Herbir ağacın neticesi ve meyvesi öyle bir tarifenamedir ki, o ağacın eşkâlini ve ahvalini ve evsafını ve öyle bir beyannamedir ki, onun vazifelerini ve menfaatlerini ve hâssalarını ve öyle bir fezlekedir ki, o ağacın emsalini ve ensalini ve nesl-i âtisini o meyvenin kalbinde bulunan çekirdekler ile beyan ediyor, ders veriyor.

Ve İsm-i Zahir'le işaret edildiği gibi: Her ağacın giydiği suret ve şekil öyle musanna' ve münakkaş bir hulledir, bir libastır ki, o ağacın dal ve budak ve a'zâ ve eczasıyla tam kametine göre biçilmiş, kesilmiş, süslendirilmiş. Ve öyle hassas ve mizanlı ve manidardır ki, o ağacı bir kitab, bir mektub, bir kaside suretine çevirmiştir.

Ve İsm-i Bâtın ile işaret edildiği gibi: Her ağacın içinde işleyen tezgâh, öyle bir fabrikadır ki, o ağacın bütün ecza ve a'zâsını teşkil ve tedvir ve tedbirini gayet hassas mizanla ölçtüğü gibi, bütün ayrı ayrı a'zâlarına lâzım olan maddeleri ve rızıkları, gayet mükemmel bir intizam altında sevk ve taksim ve tevzi ile beraber akılları hayret içinde bırakan şimşek çakmak gibi bir sür'at ve saati kurmak gibi bir sühulet ve bir orduya "Arş!" demek gibi bir birlik ve beraberlik ile o hârika fabrika işliyor.

Elhasıl: Herbir ağacın evveli, öyle bir sandukça ve proğram.. ve âhiri, öyle bir tarifename ve nümune.. ve zahiri, öyle bir musanna’ hulle ve bir münakkaş libas.. ve bâtını, öyle bir fabrika ve tezgâhtır ki, bu dört cihet öyle birbirine bakıyorlar ve dördün mecmuundan öyle bir sikke-i a’zam, belki bir ism-i a’zam tezahür eder ki, bilbedahe bütün kâinatı idare eden bir Sâni’-i Vâhid-i Ehad’den başkası o işleri yapamaz. Ve ağaç gibi her zîhayatın evveli, âhiri, zahiri, bâtını birer sikke-i tevhid, birer hâtem-i vahdet, birer mühr-ü ehadiyet, birer turra-i vahdaniyet taşıyor.

İşte bu üç misaldeki ağaca kıyasen, bahar dahi çok çiçekli bir ağaçtır: Güz mevsiminin eline emanet edilen tohumlar, çekirdekler, kökler, İsm-i Evvel’in sikkesini.. ve yaz mevsiminin kucağına dökülen, eteğini dolduran meyveler, hububat ve sebzevatlar İsm-i Âhir’in hâtemini.. ve bahar mevsimi, hur-il în misillü birbiri üstüne giydiği sündüs-misal hulleler ve yüzbin nakışlar ile süslenmiş fıtrî libaslar İsm-i Zahir’in mührünü.. ve baharın içinde ve zeminin batnında işleyen samedanî fabrikalar ve kaynayan rahmanî kazanlar ve yemekleri pişirttiren rabbanî matbahlar, İsm-i Bâtın’ın turrasını taşıyorlar.

Hattâ herbir nevi, meselâ nev’-i beşer dahi bir ağaçtır: Kökü ve çekirdeği mazide ve semereleri, neticeleri müstakbelde olarak hayat-ı cinsiye ve beka-yı nev’î içinde gayet muntazam kanunların bulunması gibi, hal-i hazır vaziyeti dahi, hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiye düsturlarının hükmü altında bir sikke-i tevhid ve zahirî karışıklıklar altında gizli, muntazam bir hâtem-i vahdet ve müşevveş ahval-i beşeriye altında mukadderat-ı hayatiye denilen kaza ve kaderin düsturlarının hükmü altında bir mühr-ü vahdaniyet taşıyor.

Hâtime

[Sırr-ı tevhid içinde sair erkân-ı imaniyeye birer kelâmla kısacık birer işarettir.]

Ey insan-ı gafil! Gel bir kerre düşün ve bu risalenin üç makamında beyan edilen “Üç Meyve, Üç Muktezi, Üç Hücceti” nazara al, bak ki; bu kâinatta tasarruf eden ve en cüz’î bir şifayı ve en küçük bir şükrü dahi nazara alan ve sinek kanadı gibi en az bir san’atı, başkalarına havale etmeyen ve vermeyen ve lâkayd kalmayan ve en basit bir tohuma bir ağaç kadar vazifeler ve hikmetler takan ve kendi rahmaniyetini ve rahîmiyetini ve hakîmliğini herbir san’atıyla ihsas eden ve kendini herbir vesile ile tanıttıran ve herbir nimetle sevdiren bir Sâni’-i Kadîr, Hakîm, Rahîm, Alîm hiç mümkün müdür ki ve hiçbir cihetle kabil midir ki, kâinatı manen istila eden mehasin-i hakikat-ı Muhammediyeye (A.S.M.) ve tesbihat-ı Ahmediyeye (A.S.M.) ve envâr-ı İslâmiyeye karşı lâkayd kalsın? Ve hiçbir cihetle mümkün müdür ki; bütün masnuatını yaldızlayan ve bütün mahlukatını sevindiren ve kâinatı ışıklandıran ve semavat ve arzı velveleye veren ve küre-i arzın yarısını ve nev’-i beşerin beşten birisini ondört asır bilâ-fasıla saltanat-ı maddiye ve maneviyesi altına alan ve daima o muhteşem saltanatı Hâlık-ı Kâinat hesabına ve namına süren risalet-i Ahmediye (A.S.M.), o Sâni’in en mühim bir maksadı, bir nuru, bir âyinesi olmasın? Hem Muhammed (A.S.M.) gibi aynı hakikata hizmet eden enbiyalar dahi o Sâni’in elçileri ve dostları ve memurları olmasın? Hâşâ, mu’cizat-ı enbiya adedince hâşâ ve kellâ!..

Hem hiçbir cihetle mümkün müdür ki, dal ve budak gibi en cüz’î bir şeye yüz hikmetleri ve meyveleri takan ve kendi rububiyetini fevkalâde hikmetleriyle ve umumî rahmaniyetiyle tanıttırıp, sevdiren bir Hâlık-ı Hakîm-i Rahîm, kudretine nisbeten bir bahar kadar kolay olan haşri getirmeyerek, bir dâr-ı saadet, bir menzil-i beka açmayıp, bütün hikmetlerini ve rahmetlerini hattâ rububiyetini ve kemalâtını inkâr etsin ve ettirsin ve çok sevdiği bütün mahbub mahluklarını ebedî bir surette i’dam etsin? Hâşâ,

yüzbin defa hâşâ!.. O Cemal-i Mutlak, böyle bir kubh-u mutlaktan yüzbinler derece münezzeh ve mukaddestir.

Uzunca bir haşiye:

Haşir münasebetiyle bir sual: Kur'anda mükerreren: اِنْ كَانَتْ اِلاَّ صَيْحَةً وَاحِدَةً hem وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاَّ كَلَمْحِ الْبَصَرِ fermanları gösteriyor ki: Haşr-i a'zam bir anda, zamansız vücuda geliyor. Dar akıl ise, bu hadsiz derece hârika ve emsalsiz olan mes'eleyi iz'an ile kabul etmesine medar olacak meşhud bir misal ister.

Elcevab: Haşirde, ruhların cesedlere gelmesi var. Hem cesedlerin ihyası var. Hem cesedlerin inşası var. Üç mes'eledir.

Birinci Mes'ele: Ruhların cesedlerine gelmesine misal ise: Gayet muntazam bir ordunun efradı, istirahat için her tarafa dağılmış iken, yüksek sadâlı bir boru sesiyle toplanmalarıdır. Evet, İsrafil'in borusu olan Sur'u, ordunun borazanından geri olmadığı gibi, ebedler tarafında ve zerreler âleminde iken ezel canibinden gelen اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ hitabını işiten ve قَالُوا بَلَى ile cevab veren ervahlar, elbette ordunun neferatından binler derece daha müsahhar ve muntazam ve muti'dirler. Hem değil yalnız ruhlar, belki bütün zerreler dahi, bir ordu-yu Sübhanî ve emirber neferleri olduğunu gayet kat'î bürhanlar ile Otuzuncu Söz isbat etmiş.

İkinci Mes'ele: Cesedlerin ihyası misali ise: Çok büyük bir şehirde, şenlik bir gecede, bir tek merkezden, yüzbin elektrik lâmbaları, âdeta zamansız bir anda canlanmaları ve ışıklanmaları gibi, bütün küre-i arz yüzünde dahi, bir tek merkezden yüz milyon lâmbalara nur vermek mümkündür. Madem Cenab-ı Hakk'ın elektrik gibi bir mahluku ve bir misafirhanesinde bir hizmetkârı ve bir mumdarı, Hâlıkından aldığı terbiye ve intizam dersiyle bu keyfiyete mazhar oluyor. Elbette elektrik gibi binler nurani hizmetkârlarının temsil ettikleri hikmet-i İlahiyenin muntazam kanunları dairesinde haşr-i a'zam tarfet-ül aynda vücuda gelebilir.

Üçüncü Mes'ele: Ecsadın def'aten inşasının misali ise; bahar mevsiminde birkaç gün zarfında nev'-i beşerin

umumundan bin derece ziyade olan umum ağaçların bütün yapraklarıyla beraber evvelki baharın aynı gibi birden mükemmel bir surette inşaları ve yine umum ağaçların umum çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları, geçmiş baharın mahsulâtı gibi, berk gibi bir sür'atle icadları; hem o baharın mebde'leri olan hadsiz tohumcukların, çekirdeklerin, köklerin, birden beraber intibahları ve inkişafları ve ihyaları; hem kemiklerden ibaret olarak ayakta duran emvat gibi bütün ağaçların cenazeleri bir emir ile def'aten "Ba'sü ba'de-l mevt" sırrına mazhariyetleri ve neşirleri; hem küçücük hayvan taifelerinin hadsiz efradlarının gayet derecede san'atlı bir surette ihyaları; hem bilhâssa sinekler kabîlelerinin haşirleri ve bilhâssa daima yüzünü, gözünü, kanadını temizlemekle bize abdesti ve nezafeti ihtar eden ve yüzümüzü okşayan gözümüz önündeki kabîlenin bir senede neşrolan efradı, benî-Âdemin Âdem zamanından beri gelen umum efradından fazla olduğu halde, her baharda sair kabîleler ile beraber birkaç gün zarfında inşaları ve ihyaları, haşirleri; elbette kıyamette ecsad-ı insaniyenin inşasına bir misal değil, belki binler misaldirler.

Evet dünya dâr-ül hikmet ve âhiret dâr-ül kudret olduğundan; dünyada Hakîm, Mürettib, Müdebbir, Mürebbi gibi çok isimlerin iktizasıyla, dünyada icad-ı eşya bir derece tedricî ve zaman ile olması; hikmet-i Rabbaniyenin muktezasıyla olmuş. Âhirette ise, hikmetten ziyade kudret ve rahmetin tezahürleri için maddeye ve müddete ve zamana ve beklemeye ihtiyaç bırakmadan birden eşya inşa ediliyor. Burada bir günde ve bir senede yapılan işler, âhirette bir anda ve bir lemhada inşasına işareten Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاَّ كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ ferman eder. Eğer haşrin gelmesini, gelecek baharın gelmesi gibi kat'î bir surette anlamak istersen; haşre dair Onuncu Söz ile Yirmidokuzuncu Söz'e dikkat ile bak, gör. Eğer baharın gelmesi gibi inanmaz isen, gel parmağını gözüme sok.

Amma bir dördüncü mes'ele olan mevt-i dünya ve kıyamet kopması ise: Bir anda bir seyyare veya bir kuyruklu

yıldızın emr-i Rabbanî ile küremize, misafirhanemize çarpması; bu hanemizi harab edebilir. On senede yapılan bir saray, bir dakikada harab olması gibi...

Bu haşrin dört mes'elesinin icmali şimdilik yeter. Yine sadedimize dönüyoruz.

Hem hiç mümkün müdür ki, kâinatın bütün hakikî ve âlî hakikatlarının belig tercümanı ve Hâlık-ı Kâinat'ın bütün kemalâtının mu'ciz lisanı ve bütün maksadlarının hârika mecmuası olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan o Hâlık'ın kelâmı olmasın? Hâşâ, âyâtının esrarı adedince hâşâ!..

Hem hiç mümkün müdür ki: Bir Sâni'-i Hakîm, bütün zîhayat, zîşuur masnu'larını birbiriyle konuştursun ve dillerinin binler çeşitleriyle birbiriyle söyleştirsin ve onların sözlerini ve seslerini bilsin ve işitsin ve ef'aliyle ve in'amıyla zahir bir surette cevab versin, fakat kendisi konuşmasın ve konuşamasın? Hiç kabil midir ve hiç ihtimali var mı?..

Madem bilbedahe konuşur ve madem konuşmasına karşı tam anlayışlı muhatab en başta insandır. Elbette başta Kur'an olarak meşhur kütüb-ü mukaddese onun konuşmalarıdır.

Hem hiç mümkün müdür ki: Bir Sâni'-i Hakîm, kendini tanıttırmak ve sevdirmek ve medh ü senasını ettirmek ve enva'-ı ihsanatıyla zîhayatları mesrur ve memnun etmekle minnetdarlıklarını ve şükürlerini rububiyetine mühim bir medar yapmak için koca kâinatı enva'ıyla, erkânıyla, zîhayata müsahhar bir hizmetkâr, bir mesken, bir meşher, bir ziyafetgâh yaptıktan sonra, zîhayatların çeşit çeşit, binlerce enva'larının nüshalarını o derece teksirini istiyor ki; kavak ve karaağaç gibi meyvesizlerin bir kısım yapraklarından her bir yaprağı, bir tabur sineklere yani havada zikreden zîhayatlara hem beşik, hem rahm-ı mader, hem erzaklarının mahzeni yaptığı halde; bu zînetli semavatı ve bu nurani yıldızları sahibsiz, hayatsız, ruhsuz, sekenesiz, boş, hâlî, faydasız yani melaikesiz, ruhanîsiz bıraksın? Hâşâ, melekler ve ruhanîler adedince hâşâ ve kellâ!..

Hem hiç mümkün müdür ki: Bir Sâni'-i Hakîm-i Müdebbir, en ehemmiyetsiz bir nebatın, en küçük bir ağacın mebdelerini ve müntehalarını kemal-i intizam içinde mukadderat-ı hayatiyesini çekirdeğinde ve meyvesinde kalem-i kader ile yazmakla beraber, koca baharı bir tek ağaç gibi mukaddematını ve neticelerini kemal-i imtiyaz ve intizam ile yazsa ve en ehemmiyetsiz şeylere de lâkayd kalmazsa; fakat kâinatın neticesi ve arzın halifesi ve enva'-ı mahlukatın nâzırı ve zabiti olan insanın çok ehemmiyetli bulunan ef'alini ve harekâtını yazmasın, daire-i kaderine almasın, onlara lâkayd kalsın? Hâşâ, insanların mizana girecek olan amelleri adedince hâşâ ve kellâ!..

Elhasıl, kâinat bütün hakaikıyla bağırarak diyor:

آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَ مَلٰئِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ وَ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَ شَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعَالَى وَ الْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ وَ اِخْوَانِهِ وَ سَلَّمَ آمِينَ

Tevhidî bir münacat ve mukaddimesi

Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh ve Kerremallahü Vechehü, Kaside-i Celcelutiye'sinde kerametkârane Risale-i Nur'dan haber verdiği yerde Risale-i Nur'u Siracünnur ve Siracüssürc namlarıyla tesmiye ederek, Risale-i Nur'un üç ismine iki isim ilâve etmesi cihetiyle ve bu risalede Siracünnur namı tekrarı münasebetiyle, bu risalenin âhirinde İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın en mühim bir münacatını iki derece tevsi' ederek onun ulvî lisanıyla ve dilimizi onun bir dili hesabıyla istimal edip, bu gelen münacatı dergâh-ı Vâhid-i Ehad'e takdim ederiz.

Münacat

اَللّٰهُمَّ اِنَّهُ لَيْسَ فِى السَّموَاتِ دَوَرَاتٌ وَ نُجُومٌ مُحَرَّكَاتٌ سَيَّارَاتٌ وَ لاَ فِى الْجَوِّ سَحَابَاتٌ وَ بُرُوقٌ مُسَبِّحَاتٌ وَ رَعَدَاتٌ وَ لاَ فِى الْاَرْضِ غَمَرَاتٌ وَ حَيَوَانَاتٌ وَ عَجَائِبُ مَصْنُوعَاتٍ. وَ لاَ فِى الْبِحَارِ قَطَرَاتٌ وَ سَمَكَاتٌ وَ غَرَائِبُ مَخْلُوقَاتٍ. وَ

لاَ فِى الْجِبَالِ حَجَرَاتٌ وَ نَبَاتَاتٌ وَ مُدَّخَرَاتُ مَعْدَنِيَّاتٍ. وَ لاَ فِى اْلاَشْجَارِ وَرَقَاتٌ وَ زَهَرَاتٌ مُزَيَّنَاتٌ وَ ثَمَرَاتٌ. وَ لاَ فِى اْلاَجْسَامِ حَرَكَاتٌ وَ آلاَتٌ وَ مُنَظَّمَاتُ جِهَازَاتٍ. وَ لاَ فِى الْقُلُوبِ خَطَرَاتٌ وَ اِلْهَامَاتٌ وَ مُنَوَّرَاتُ اِعْتِقَادَاتٍ اِلاَّ وَ هِىَ كُلُّهَا عَلَى وُجُوبِ وُجُودِكَ شَاهِدَاتٌ وَ عَلَى وَحْدَانِيَّتِكَ دَالاَّتٌ وَ فِى مُلْكِكَ مُسَخَّرَاتٌ فَبِالْقُدْرَةِ الَّتِى سَخَّرْتَ بِهَا اْلاَرَضِينَ وَ السَّموَاتِ سَخِّرْلِى نَفْسِى وَ سَخِّرْلِى مَطْلُوبِى وَ سَخِّرْ لِرَسَائِلِ النُّورِ لِخِدْمَةِ الْقُرْآنِ وَ اْلاِيمَانِ قُلُوبَ عِبَادِكَ وَ قُلُوبَ الْمَخْلُوقَاتِ الرُّوحَانِيَّاتِ مِنَ الْعُلْوِيَّاتِ وَ السُّفْلِيَّاتِ يَا سَمِيعُ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Üçüncü Şua

Mukaddime

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye; vücub-u vücuda ve vahdaniyete delalet ettiği gibi, hem delail-i kat'iyye ile rububiyetin ihatasına ve kudretinin azametine delalet eder. Hem hâkimiyetinin ihatasına ve rahmetinin şümulüne dahi delalet ve isbat eder. Hem kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihatasını ve ilminin şümulünü isbat eder.

Elhasıl: Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyenin herbir mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddimelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle isbat eder ki; bu cihette bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyede yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

Münacat

[Bu Risale-i Münacat, hem vücub-u vücud, hem vahdet, hem ehadiyet, hem haşmet-i rububiyet, hem azamet-i kudret, hem vüs'at-i rahmet, hem umumiyet-i hâkimiyet, hem ihata-i ilim, hem şümul-ü hikmet gibi en mühim esasat-ı imaniyeyi hârika bir îcaz içinde fevkalâde bir kat'iyyet ve hâlisiyet ve yakîniyet ile isbat eder. Haşre işaratı ve bilhâssa âhirdeki şiddetli işaratı çok kuvvetlidir.]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ فِى خَلْقِ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلاَفِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِى تَجْرِى فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ لَاَيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

[**Üçüncü Şua olan bu Münacat Risalesi, mezkûr âyetin bir nevi tefsiridir.**]

Ya İlahî ve ya Rabbî! Ben imanın gözüyle ve Kur'anın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın dersiyle ve İsm-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki: Semavatta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki; böyle intizamıyla senin mevcudiyetine işaret ve delalet etmesin. Ve hiçbir ecram-ı semaviye yoktur ki; sükûtuyla gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, senin rububiyetine ve vahdetine şehadeti ve işareti olmasın. Ve hiçbir yıldız yoktur ki; mevzun hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümaselet ve müşabehet sikkesiyle senin haşmet-i uluhiyetine ve vahdaniyetine işaret ve şehadette bulunmasın. Ve oniki seyyareden hiçbir seyyare yıldız yoktur ki; hikmetli hareketiyle ve itaatli müsahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle senin vücub-u vücuduna şehadet ve saltanat-ı uluhiyetine işaret etmesin!..

Evet gökler; sekeneleriyle, herbiri tek başıyla şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla derece-i bedahette, -ey zemin ve gökleri yaratan yaratıcı!- senin vücub-u vücuduna öyle zahir şehadet.. -ve ey zerratı, muntazam mürekkebatıyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyare yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren!- senin vahdetine ve birliğine öyle kuvvetli şehadet ederler ki, göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nurani bürhanlar ve parlak deliller o şehadeti tasdik ederler. Hem bu safi, temiz, güzel gökler; fevkalâde büyük ve fevkalâde sür'atli ecramıyla muntazam bir ordu ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, senin rububiyetinin haşmetine ve herşeyi icad eden kudretinin azametine zahir delalet.. ve hadsiz semavatı ihata eden hâkimiyetinin ve herbir zîhayatı kucağına alan rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret.. ve bütün mahlukat-ı semaviyenin bütün işlerine ve

keyfiyetlerine taalluk eden ve avucuna alan, tanzim eden ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin her işe şümulüne şübhesiz şehadet ederler. Ve o şehadet ve delalet o kadar zahirdir ki; güya yıldızlar, şahid olan göklerin şehadet kelimeleri ve tecessüm etmiş nurani delilleridirler. Hem semavat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise; muti' neferler, muntazam sefineler, hârika tayyareler, acaib lâmbalar gibi vaziyetiyle, senin saltanat-ı uluhiyetinin şaşaasını gösteriyorlar. Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyarelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delalet ve ihtarıyla, güneşin sair arkadaşları olan yıldızların bir kısmı âhiret âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâki olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcib-ül Vücud! Ey Vâhid-i Ehad! Bu hârika yıldızlar, bu acib güneşler, aylar; senin mülkünde, senin semavatında, senin emrin ile ve kuvvetin ve kudretin ile ve senin idare ve tedbirin ile teshir ve tanzim ve tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecram-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden bir tek Hâlık'a tesbih ederler, tekbir ederler, lisan-ı hal ile "Sübhanallah, Allahü Ekber" derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından ihtifa etmiş olan Kadîr-i Zülcelal! Ey Kādir-i Mutlak! Kur'an-ı Hakîminin dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle anladım: Nasılki gökler, yıldızlar, senin mevcudiyetine ve vahdetine şehadet ederler.. öyle de; cevv-i sema bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârları ve yağmurlarıyla, senin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet ederler.

Evet camid, şuursuz bulut, âb-ı hayat olan yağmuru, muhtaç olan zîhayatların imdadına göndermesi, ancak senin rahmetin ve hikmetin iledir. Karışık tesadüf karışamaz. Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve fevaid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şimşek ise, senin fezadaki kudretini güzelce tenvir eder. Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezayı konuşturan ve

tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra'dat dahi, lisan-ı kal ile konuşarak seni takdis edip, rububiyetine şehadet eder. Hem zîhayatların yaşamasına en lüzumlu rızkı ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek, nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifeler ile tavzif edilen rüzgârlar dahi; cevvi âdeta bir hikmete binaen "levh-i mahv ve isbat" ve "yazar, ifade eder, sonra bozar tahtası" suretine çevirmekle, senin faaliyet-i kudretine işaret ve senin vücuduna şehadet ettiği gibi, senin merhametinle bulutlardan sağıp zîhayatlara gönderilen rahmet dahi; mevzun, muntazam katreleri kelimeleriyle, senin vüs'at-i rahmetine ve geniş şefkatine şehadet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa'al ve ey Feyyaz-ı Müteâl! Senin vücub-u vücuduna şehadet eden bulut, berk, ra'd, rüzgâr, yağmur; birer birer şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasıyla keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber, birlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle, senin vahdetine ve birliğine gayet kuvvetli işaret ederler. Hem koca fezayı mahşer-i acaib yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rububiyetinin haşmetine ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkar ve onunla zemin bahçesini sulattırır bir sünger gibi tasarruf eden kudretinin azametine ve herbir şeye şümulüne şehadet ettikleri gibi; umum zemine ve bütün mahlukatına cevv perdesi altında bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve herşeye yetişmelerine delalet eder. Hem fezadaki hava, o kadar hakîmane vazifelerde istihdam ve bulut ve yağmur, o kadar alîmane faidelerde istimal olunur ki; herşeye ihata eden bir ilim ve herşeye şamil bir hikmet olmazsa, o istimal, o istihdam olamaz.

Ey Fa'alün Limâ Yürîd! Cevv-i fezadaki faaliyetinle her vakit bir nümune-i haşir ve kıyamet göstermek, bir saatte yazı kışa ve kışı yaza döndürmek, bir âlem getirmek, bir âlem gayba göndermek misillü şuunatta bulunan kudretin;

dünyayı âhirete çevirecek ve âhirette şuunat-ı sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelal! Cevv-i fezadaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra'd; senin mülkünde, senin emrin ve havlin ile, senin kuvvet ve kudretinle müsahhar ve vazifedardırlar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu feza mahlukatı, gayet sür'atli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren âmir ve hâkimlerini takdis ederek, rahmetini medh ü sena ederler.

Ey Arz ve Semavatın Hâlık-ı Zülcelali! Senin Kur'an-ı Hakîminin talimiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın dersiyle iman ettim ve bildim ki: Nasıl semavat yıldızlarıyla ve cevv-i feza müştemilatıyla senin vücub-u vücuduna ve senin birliğine ve vahdetine şehadet ediyorlar. Öyle de: Arz bütün mahlukatıyla ve ahvaliyle senin mevcudiyetine ve vahdetine, mevcudatı adedince şehadetler ve işaretler eder.

Evet zeminde hiçbir tahavvül ve ağaç ve hayvanlarında her senede urbasını değiştirmek gibi hiçbir tebeddül -cüz'î olsun, küllî olsun- yoktur ki; intizamıyla, senin vücuduna ve vahdetine işaret etmesin.

Hem hiçbir hayvan yoktur ki, za'fiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmane rızkıyla ve yaşamasına lüzumu bulunan cihazatın hakîmane verilmesiyle, senin varlığına ve birliğine şehadeti olmasın.

Hem her baharda gözümüz önünde icad edilen nebatat ve hayvanattan hiçbir tanesi yoktur ki, san'at-ı acibesiyle ve latif zînetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzuniyetiyle seni bildirmesin. Ve zemin yüzünü dolduran ve nebatat ve hayvanat denilen kudretinin hârikaları ve mu'cizeleri; mahdud ve maddeleri bir ve müteşabih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden; yanlışsız, mükemmel, süslü, alâmet-i farikalı olarak yaratılışları, Sâni'-i Hakîmlerinin vücuduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz

kudretine öyle bir şehadettir ki, ziyanın güneşe şehadetinden daha kuvvetli ve parlaktır.

Hem hava, su, nur, ateş, toprak gibi hiçbir unsur yoktur ki; şuursuzluklarıyla beraber, şuurkârane, mükemmel vazifeleri görmesiyle, basit ve istila edici, intizamsız, heryere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütenevvi meyveleri ve mahsulleri hazine-i gaybdan getirmesiyle, senin birliğine ve varlığına şehadeti bulunmasın.

Ey Fâtır-ı Kādir! Ey Fettah-ı Allâm! Ey Fa'al-i Hallak! Nasıl Arz, bütün sekenesiyle Hâlıkının Vâcib-ül Vücud olduğuna şehadet eder.. öyle de: Senin -ey Vâhid-i Ehad, ey Hannan-ı Mennan, ey Vehhab-ı Rezzak!- vahdetine ve ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan rububiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde, bedahet derecesinde senin vahdetine ve ehadiyetine şehadet, belki mevcudat adedince şehadetler eder. Hem nasıl zemin bir ordugâh, bir meşher, bir talimgâh vaziyetiyle.. ve nebatat ve hayvanat fırkalarında bulunan dörtyüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihazatları muntazaman verilmesiyle, senin rububiyetinin haşmetine ve kudretinin herşeye yetişmesine delalet eder; öyle de: Hadsiz bütün zîhayatın ayrı ayrı rızıklarını, vakti vaktine kuru ve basit bir topraktan, rahîmane, kerimane verilmesi ve hadsiz o efradın kemal-i müsahhariyetle evamir-i Rabbaniyeye itaatleri, rahmetinin herşeye şümulünü ve hâkimiyetinin herşeye ihatasını gösteriyor. Hem zeminde değişmekte bulunan mahlukat kafilelerinin sevk ü idareleri, mevt ve hayat münavebeleri ve hayvan ve nebatatın idare ve tedbirleri dahi, herşeye taalluk eden bir ilim ile ve herşeyde hükmeden nihayetsiz bir hikmetle olabilmesi, senin ihata-i ilmine ve hikmetine delalet eder. Hem zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidad ve manevî cihazat ile techiz edilen ve zemin mevcudatına tasarruf eden insan için, bu talimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat

ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde; bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihayetsiz tecelliyat-ı rububiyet, bu hadsiz hitabat-ı Sübhaniye ve bu gayetsiz ihsanat-ı İlahiye, elbette ve herhalde bu kısacık ve hüzünlü ömre ve bu karışık kederli hayata, bu belalı ve fâni dünyaya sığışmaz. Belki ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâki bir dâr-ı saadet için olabildiği cihetinden, âlem-i bekada bulunan ihsanat-ı uhreviyeye işaret, belki şehadet eder.

Ey Hâlık-ı Külli Şey! Zeminin bütün mahlukatı, senin mülkünde, senin arzında, senin havl ü kuvvetinle ve senin kudretin ve iradetin ile ve ilmin ve hikmetin ile idare olunuyorlar ve müsahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşahede edilen bir rububiyet, öyle ihata ve şümul gösteriyor ve onun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraatı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki, tecezzi kabul etmeyen bir küll ve inkısamı imkânsız bulunan bir küllî hükmünde bir tasarruf, bir rububiyet olduğunu bildiriyor. Hem zemin bütün sekenesiyle beraber, lisan-ı kālden daha zahir hadsiz lisanlarla Hâlıkını takdis ve tesbih ve nihayetsiz nimetlerinin lisan-ı halleriyle Rezzak-ı Zülcelalinin hamd ve medh ü senasını ediyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından istitar etmiş olan Zât-ı Akdes! Zeminin bütün takdisat ve tesbihatıyla; seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ve bütün tahmidat ve senalarıyla sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabb-ül Berri Ve-l Bahr! Kur'anın dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ının talimiyle anladım ki: Nasıl gökler ve feza ve zemin senin birliğine ve varlığına şehadet ederler.. öyle de: Bahrler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar, senin vücub-u vücuduna ve vahdetine bedahet derecesinde şehadet ederler. Evet bu dünyamızın menba-ı acaib buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcud, hattâ hiçbir katre su yoktur ki; vücuduyla, intizamıyla, menfaatıyla ve vaziyetiyle Hâlıkını bildirmesin.

Ve basit bir kumda ve basit bir suda rızıkları mükemmel bir surette verilen garib mahluklardan ve hilkatleri gayet muntazam hayvanat-ı bahriyeden, hususan bir tanesi, bir milyon yumurtacıkları ile denizleri şenlendiren balıklardan hiçbirisi yoktur ki; hilkatiyle ve vazifesiyle ve idare ve iaşesiyle ve tedbir ve terbiyesiyle yaratanına işaret ve Rezzakına şehadet etmesin. Hem denizde kıymetdar, hâsiyetli, zînetli cevherlerden hiçbirisi yoktur ki, güzel hilkatiyle ve cazibedar fıtratıyla ve menfaatli hâsiyetiyle seni tanımasın, bildirmesin.

Evet onlar birer birer şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasıyla, beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve sikke-i hilkatte birlik ve icadça gayet kolay ve efradça gayet çokluk noktalarından, senin vahdetine şehadet ettikleri gibi; arzı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhit denizlerini muallakta durdurmak ve dökmeden dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve toprağı istila ettirmemek ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvi ve muntazam hayvanatını ve cevherlerini halketmek ve erzak ve sair umûrlarını küllî ve tam bir surette idare etmek ve tedbirlerini görmek ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalarından, senin varlığına ve Vâcib-ül Vücud olduğuna mevcudatı adedince işaretler ederek şehadet eder. Ve senin saltanat-ı rububiyetinin haşmetine ve herşeye muhit olan kudretinin azametine pek zahir delalet ettikleri gibi, göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, tâ denizlerin dibinde bulunan gayet küçücük ve intizamla iaşe edilen balıklara kadar herşeye yetişen ve hükmeden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine delalet.. ve intizamatıyla ve faideleriyle ve hikmetleriyle ve mizan ve mevzuniyetleriyle, senin herşeye muhit ilmine ve herşeye şamil hikmetine işaret ederler. Ve senin bu misafirhane-i dünyada yolcular için böyle rahmet havuzların bulunması ve insanın seyr ü seyahatına ve gemisine ve istifadesine müsahhar olması işaret eder ki; yolda yapılmış bir handa, bir

gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden zât, elbette makarr-ı saltanat-ı ebediyesinde öyle ebedî rahmet denizleri bulundurmuş ki, bunlar onların fâni ve küçük nümuneleridirler.

İşte denizlerin böyle gayet hârika bir tarzda arzın etrafında vaziyet-i acibesiyle bulunması ve denizlerin mahlukatı dahi, gayet muntazam idare ve terbiye edilmesi bilbedahe gösterir ki; yalnız senin kuvvetin ve kudretin ile ve senin irade ve tedbirin ile, senin mülkünde, senin emrine müsahhardırlar. Ve lisan-ı halleriyle Hâlıkını takdis edip "Allahü Ekber" derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineli direkler yapan Kadîr-i Zülcelal! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin dersiyle anladım ki, nasıl denizler acaibleriyle seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.. öyle de: Dağlar dahi, zelzele tesiratından zeminin sükûnetine ve içindeki dâhilî inkılabat fırtınalarından sükûtuna ve denizlerin istilasından kurtulmasına ve havanın gazat-ı muzırradan tasfiyesine ve suyun muhafaza ve iddiharlarına ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.

Evet dağlardaki taşların enva'ından ve muhtelif hastalıklara ilâç olan maddelerin aksamından ve zîhayata, hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvi olan madeniyatın ecnasından ve dağları, sahraları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebatatın esnafından hiçbirisi yoktur ki; tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamıyla, hüsn-ü hilkatiyle, faideleriyle.. hususan madeniyatın tuz, limontuzu, sulfato ve şap gibi sureten birbirine benzemekle beraber tadlarının şiddet-i muhalefetiyle.. ve bilhâssa nebatatın basit bir topraktan çeşit çeşit enva'larıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle, nihayetsiz Kadîr nihayetsiz Hakîm, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâni'in vücub-u vücuduna bedahetle şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasındaki vahdet-i idare

ve vahdet-i tedbir ve menşe’ ve mesken ve hilkat ve san’atça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, o Sâni’in vahdetine ve ehadiyetine şehadet ederler.

Hem nasılki dağların yüzünde ve karnındaki masnu’lar, zeminin her tarafında, herbir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlışsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları ve bir iş bir işe mani olmadan, sair neviler ile beraber karışık iken, karıştırmaksızın icadları; senin rububiyetinin haşmetine ve hiçbir şey ona ağır gelmeyen kudretinin azametine delalet eder; öyle de: Zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlukların hadsiz hacetlerini, hattâ mütenevvi hastalıklarını, hattâ muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştihalarını tatmin edecek bir surette, dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcar ve nebatat ve madeniyatla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihayetsiz vüs’atine delalet.. ve toprak tabakatı içinde, gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu halde; bilerek, görerek, şaşırmayarak, intizamla, hacetlere göre ihzar edilmeleriyle, senin herşeye taalluk eden ilminin ihatasına ve herbir şeyi tanzim eden hikmetinin bütün eşyaya şümulüne ve ilâçların ihzaratı ve madenî maddelerin iddiharatıyla rububiyetinin rahîmane ve kerimane olan tedabirinin mehasinine ve inayetinin ihtiyatlı letaifine pek zahir bir surette işaret ve delalet ederler.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için, koca dağları levazımatlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihazat anbarı ve hayata lüzumlu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delalet, belki şehadet eder ki; bu kadar kerim ve misafirperver ve bu kadar hakîm ve şefkatperver ve bu kadar kadîr ve rububiyetperver bir Sâni’in, elbette ve herhalde, çok sevdiği o misafirleri için, ebedî bir âlemde, ebedî ihsanatının ebedî hazineleri vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kādir-i Külli Şey! Dağlar ve içindeki mahluklar senin mülkünde ve senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle müsahhar ve müdahhardırlar. Onları bu tarzda tavzif ve teshir eden Hâlıkını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahman ve ey Rabb-i Rahîm! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin dersiyle anladım: Nasılki sema ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahluklarıyla beraber seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.. öyle de: Zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle, seni bedahet derecesinde tanıttırıyorlar ve tanıyorlar. Ve umum eşcarın ve nebatatın cezbedarane hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından ve zînetleriyle Sâni'inin isimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden ve letafet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden herbirisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan hârika san'at içindeki nizam ve nizam içindeki mizan ve mizan içindeki zînet ve zînet içindeki nakışlar ve nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâni'in vücub-u vücuduna bedahet derecesinde şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik, birbirine benzemeklik ve sikke-i hilkatte müşabehet ve tedbir ve idarede münasebet ve onlara taalluk eden icad fiilleri ve Rabbanî isimlerde muvafakat ve o yüzbin enva'ın hadsiz efradlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalarıyla, o Vâcib-ül Vücud Sâni'in bilbedahe vahdetine ve ehadiyetine dahi şehadet ederler.

Hem nasılki onlar senin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet ediyorlar.. öyle de; rûy-i zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden zîhayat ordusundaki hadsiz efradın yüzbinler tarzda iaşe ve idareleri; şaşırmayarak, karıştırmayarak mükemmel yapılmasıyla, senin rububiyetinin vahdaniyetteki haşmetine ve bir baharı bir çiçek kadar kolay icad eden kudretinin azametine ve herşeye taallukuna delalet ettikleri gibi; koca zeminin her

tarafında, hadsiz hayvanatına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihzar eden rahmetinin hadsiz genişliğine.. ve o hadsiz işler ve in'amlar ve idareler ve iaşeler ve icraatlar kemal-i intizamla cereyanları ve herşey hattâ zerreler o emirlere ve icraata itaat ve müsahhariyetleriyle, hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delalet etmekle beraber; o ağaçların ve nebatların ve herbir yaprak ve çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi herbirisinin herbir şeyini, herbir işini bilerek, görerek, faidelere, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, senin ilminin her şeye ihatasına ve hikmetinin herşeye şümulüne pek zahir bir surette delalet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve senin gayet kemaldeki cemal-i san'atına ve nihayet cemaldeki kemal-i nimetine hadsiz dilleriyle sena ve medhederler.

Hem bu muvakkat handa ve fâni misafirhanede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcar ve nebatatın elleriyle, bu kadar kıymetdar ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar işaret belki şehadet eder ki: Misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zât-ı Rahîm, bütün ettiği masrafı ve ihsanı, kendini sevdirmek ve tanıttırmak neticesinin aksiyle, yani bütün mahlukat tarafından "Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi i'dam etti." dememek ve dedirmemek ve saltanat-ı uluhiyetini ıskat etmemek ve nihayetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştak dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve her halde ebedî bir âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacağı abdlerine, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî Cennetlerinde, ebedî ve Cennet'e lâyık bir surette meyvedar eşcar ve çiçekli nebatlar ihzar etmiştir. Buradakiler ise, müşterilere göstermek için nümunelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle seni takdis ve tesbih ve tahmid ettikleri gibi, o kelimelerden herbirisi dahi ayrıca seni takdis

eder. Hususan meyvelerin bedî' bir surette, etleri çok muhtelif, san'atları çok acib, çekirdekleri çok hârika olarak yapılarak o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak zîhayat misafirlerine göndermek cihetinde, lisan-ı hal olan tesbihatları, zuhurca lisan-ı kal derecesine çıkar. Bütün onlar senin mülkünde, senin kuvvet ve kudretinle, senin irade ve ihsanatınla, senin rahmet ve hikmetinle müsahhardırlar ve senin herbir emrine muti'dirler.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriya-yı azametinden tesettür etmiş olan Sâni'-i Hakîm ve Hâlık-ı Rahîm! Bütün eşcar ve nebatatın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerinin dilleriyle ve adediyle; seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ederek hamd ü sena ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Müdebbir-i Hakîm! Ey Mürebbi-i Rahîm! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in dersiyle anladım ve iman ettim ki; nasıl nebatat ve eşcar seni tanıyorlar, senin sıfât-ı kudsiyeni ve esma-i hüsnanı bildiriyorlar.. öyle de: Zîhayatlardan ruhlu kısmı olan insan ve hayvanattan hiçbirisi yoktur ki; cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve işlettirilen dâhilî ve haricî a'zâlarıyla ve bedeninde gayet ince bir nizam ve gayet hassas bir mizan ve gayet mühim faideler ile yerleştirilen âlât ve duygularıyla ve cesedinde gayet san'atlı bir yapılış ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir müvazene içinde konulan cihazat-ı bedeniyesiyle, senin vücub-u vücuduna ve sıfatlarının tahakkukuna şehadet etmesin. Çünki bu kadar basîrane nazik san'at ve şuurkârane ince hikmet ve müdebbirane tam müvazeneye, elbette kör kuvvet ve şuursuz tabiat ve serseri tesadüf karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhal içinde muhaldir. Çünki o halde herbir zerresi; herbir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki dünyada alâkadar olduğu herşeyini bilecek, görecek, yapabilecek âdeta ilah

gibi ihatalı bir ilmi ve kudreti bulunacak. Sonra teşkil-i cesed ona havale edilir ve kendi kendine oluyor denilebilir.

Ve heyet-i mecmuasındaki vahdet-i tedbir ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev'iye ve vahdet-i cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşahede edilen sikke-i fıtratta birlik ve herbir nev'in efradı sîmalarında görülen sikke-i hikmette ittihad ve iaşede ve icadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, senin vahdetine kat'î şehadette bulunmasın! Ve herbir ferdinde, kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, vâhidiyet içinde senin ehadiyetine işareti olmasın.

Hem nasılki insan ile beraber hayvanatın, zeminin bütün yüzünde yayılan yüzbin enva'ı, muntazam bir ordu gibi teçhiz ve talimat ve itaat ve müsahhariyetle ve en küçükten tâ en büyüğe kadar, rububiyetin emirleri intizamla cereyanlarıyla o rububiyetinin derece-i haşmetine ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmaları ve gayet san'atlı olmakla beraber gayet kolay yapılışlarıyla kudretinin derece-i azametine delalet ettikleri gibi; şarktan garba, şimalden cenuba kadar yayılan mikroptan tâ gergedana kadar, en küçücük sinekten tâ en büyük kuşa kadar bütün onların rızıklarını yetiştiren rahmetinin hadsiz vüs'atine ve herbiri emirber nefer gibi vazife-i fıtriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde terhis edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, hâkimiyetinin nihayetsiz genişliğine kat'î delalet ederler. Hem nasılki hayvanattan herbirisi, kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musaggarı hükmünde gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle, karışık eczaları karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı suretlerini şaşırmayarak, hatasız, sehivsiz, noksansız yapılmalarıyla, ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin herşeye şümulüne, adedlerince işaretler ederler; öyle de: Herbiri birer mu'cize-i san'at ve birer hârika-i hikmet olacak kadar san'atlı ve güzel

yapılmasıyla, çok sevdiğin ve teşhirini istediğin san’at-ı Rabbaniyenin kemal-i hüsnüne ve gayet derecede güzelliğine işaret ve herbirisi, hususan yavrular gayet nazdar, nazenin bir surette beslenmeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle, senin inayetinin gayet şirin cemaline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmanürrahîm! Ey Sadık-ul Va’d-il Emin! Ey Mâlik-i Yevmiddin! Senin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmının talimiyle ve Kur’an-ı Hakîminin irşadıyla anladım ki: Madem kâinatın en müntehab neticesi hayattır.. ve hayatın en müntehab hülâsası ruhtur.. ve zîruhun en müntehab kısmı zîşuurdur.. ve zîşuurun en câmii insandır.. ve bütün kâinat ise, hayata müsahhardır ve onun için çalışıyor.. ve zîhayatlar, zîruhlara müsahhardır, onlar için dünyaya gönderiliyorlar.. ve zîruhlar, insanlara müsahhardır, onlara yardım ediyorlar.. ve insanlar fıtraten Hâlıkını pek ciddî severler ve Hâlıkları onları hem sever, hem kendini onlara her bir vesile ile sevdirir.. ve insanın istidadı ve cihazat-ı maneviyesi, başka bir bâki âleme ve ebedî bir hayata bakıyor.. ve insanın kalbi ve şuuru, bütün kuvvetiyle beka istiyor.. ve lisanı, hadsiz dualarıyla beka için Hâlıkına yalvarıyor; elbette ve herhalde, o çok seven ve sevilen ve mahbub ve muhib olan insanları dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir muhabbet için yaradılmış iken, ebedî bir adavetle gücendirmek olamaz ve kabil değildir. Belki başka bir ebedî âlemde mes’udane yaşaması hikmetiyle, bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve insana tecelli eden isimlerin, bu fâni ve kısa hayattaki cilveleriyle âlem-i bekada onların âyinesi olan insanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedînin sadık dostu, ebedî olacak. Ve Bâki’nin âyine-i zîşuuru, bâki olmak lâzım gelir.

Hayvanların ruhları bâki kalacağı ve Hüdhüd-ü Süleymanî (A.S.) ve Neml’i ve Naka-i Sâlih (A.S.) ve Kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı efrad-ı mahsusa; hem ruhu, hem cesediyle bâki âleme gideceği ve herbir nev’in arasıra istimal için bir tek

cesedi bulunacağı rivayat-ı sahihadan anlaşılmakla beraber; hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rububiyet öyle iktiza ediyorlar.

Ey Kādir-i Kayyum! Bütün zîhayat, zîruh, zîşuur senin mülkünde, yalnız senin kuvvet ve kudretinle ve ancak senin irade ve tedbirinle ve rahmet ve hikmetinle, rububiyetinin emirlerine teshir ve fıtrî vazifelerle tavzif edilmişler. Ve bir kısmı, insanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fıtraten za'fı ve aczi için, rahmet tarafından ona müsahhar olmuşlar. Ve lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile Sâni'lerini ve Mabudlarını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, herbiri ibadet-i mahsusasını yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından perdelenmiş olan Zât-ı Akdes! Bütün zîruhların tesbihatıyla seni takdis etmek niyet edip سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَىٍّ diyorum.

Ya Rabb-el Âlemîn! Ya İlahe-l Evvelîne Ve-l Âhirîn! Ya Rabb-es Semavat-ı Ve-l Aradîn! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in dersiyle anladım ve iman ettim ki: Nasıl sema, feza, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan; efradıyla, eczasıyla, zerratıyla seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şehadet ve delalet ve işaret ediyorlar; öyle de: Kâinatın hülâsası olan zîhayat ve zîhayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan enbiya, evliya, asfiyanın hülâsası olan kalblerinin ve akıllarının müşahedat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracat ile, yüzer icma' ve yüzer tevatür kuvvetinde bir kat'iyyetle senin vücub-u vücuduna ve senin vahdaniyet ve ehadiyetine şehadet edip, ihbar ediyorlar. Mu'cizat ve keramat ve yakînî bürhanlarıyla, haberlerini isbat ediyorlar.

Evet kalblerde, perde-i gaybda ihtar edici bir zâta bakan hiçbir hatırat-ı gaybiye; ve ilham edici bir zâta baktıran hiçbir ilhamat-ı sadıka; ve hakkalyakîn suretinde sıfât-ı kudsiye ve esma-i hüsnanı keşfeden hiçbir itikad-ı yakîne; ve enbiya ve evliyada bir Vâcib-ül Vücud'un envârını aynelyakîn ile müşahede eden hiçbir nurani kalb; ve asfiya

ve sıddıkînde, bir Hâlık-ı Külli Şey'in âyât-ı vücubunu ve berahin-i vahdetini ilmelyakîn ile tasdik eden, isbat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki, senin vücub-u vücuduna ve sıfât-ı kudsiyene ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma-i hüsnana şehadet etmesin, delaleti bulunmasın ve işareti olmasın. Ve bilhâssa bütün enbiya ve evliya ve asfiya ve sıddıkînin imamı ve reisi ve hülâsası olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın ihbarını tasdik eden hiçbir mu'cizat-ı bahiresi ve hakkaniyetini gösteren hiçbir hakikat-ı âliyesi ve bütün mukaddes ve hakikatlı kitabların hülâsat-ül hülâsası olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hiçbir âyet-i tevhidiye-i katıası ve mesail-i imaniyeden hiçbir mes'ele-i kudsiyesi yoktur ki, senin vücub-u vücuduna ve kudsî sıfatlarına ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma ve sıfâtına şehadet etmesin ve delaleti olmasın ve işareti bulunmasın!..

Hem nasılki bütün o yüzbinler muhbir-i sadıklar, mu'cizatlarına ve keramatlarına ve hüccetlerine istinad ederek, senin varlığına ve birliğine şehadet ederler; öyle de: Herşeye muhit olan Arş-ı A'zam'ın külliyat-ı umûrunu idareden, tâ kalbin gayet gizli ve cüz'î hatıratını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar cereyan eden rububiyetinin derece-i haşmetini.. ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden icad eden hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mani olmadan, en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini icma' ile, ittifak ile ilân ve ihbar ve isbat ediyorlar.

Hem nasılki bu kâinatı zîruha, hususan insana mükemmel bir saray hükmüne getiren ve cenneti ve saadet-i ebediyeyi cinn ve inse ihzar eden ve en küçük bir zîhayatı unutmayan ve en âciz bir kalbin tatminine ve taltifine çalışan rahmetinin hadsiz genişliğini.. ve zerrattan tâ seyyarata kadar bütün enva'-ı mahlukatı emirlerine itaat ettiren ve teshir ve tavzif eden hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atini haber vererek, mu'cizat ve hüccetleriyle isbat ederler; öyle de: Kâinatı,

eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebir hükmüne getiren ve Levh-i Mahfuz'un defterleri olan İmam-ı Mübin ve Kitab-ı Mübin'de bütün mevcudatın bütün sergüzeştlerini kaydedip yazan ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristlerini ve proğramlarını ve zîşuurun başlarında bütün kuvve-i hâfızalarda, sahiblerinin tarihçe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdıran ilminin herşeye ihatasına; ve herbir mevcuda çok hikmetleri takan, hattâ herbir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren; ve herbir zîhayatta a'zâları, belki eczaları ve hüceyratları adedince maslahatları takib eden; hattâ insanın lisanını çok vazifeler ile tavzif etmekle beraber, taamların tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teçhiz ettiren hikmet-i kudsiyenin herbir şeye şümulüne; hem bu dünyada nümuneleri görülen celalî ve cemalî isimlerinin tecellileri daha parlak bir surette ebed-ül âbâdda devam edeceğine ve bu fâni âlemde nümuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şaşaalı bir surette Dâr-ı Saadette istimrarına ve bekasına ve bu dünyada onları gören müştakların ebedde dahi refakatlarına ve beraber bulunmalarına bil'icma', bil'ittifak şehadet ve delalet ve işaret ederler.

Hem yüzer mu'cizat-ı bahiresine ve âyât-ı katıasına istinaden, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'an-ı Hakîm'in olarak, bütün ervah-ı neyyire ashabı olan enbiyalar ve kulûb-u nuraniye aktabı olan evliyalar ve ukûl-ü münevvere erbabı olan asfiyalar; bütün suhuf ve kütüb-ü mukaddesede, senin çok tekrar ile ettiğin va'dlerine ve tehdidlerine istinaden ve senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet ve celal ve cemalin gibi kudsî sıfatlarına ve şe'nlerine ve izzet-i celaline ve saltanat-ı rububiyetine itimaden ve keşfiyat ve müşahedat ve ilmelyakîn itikadlarıyla, saadet-i ebediyeyi cinn ve inse müjdeliyorlar. Ve ehl-i dalalet için Cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şehadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahman-ı Rahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Kerim! Ey izzet ve azamet ve celal sahibi Kahhar-ı Zülcelal!

Bu kadar sadık dostlarını ve bu kadar va'dlerini ve bu kadar sıfât ve şuunatını tekzib edip, saltanat-ı rububiyetinin kat'î mukteziyatını ve sevdiğin ve onlar dahi seni tasdik ve itaatle kendilerini sana sevdiren hadsiz makbul ibadının hadsiz dualarını ve davalarını reddederek, küfür ve isyan ile ve seni va'dinde tekzib etmekle, senin azamet-i kibriyana dokunan ve izzet-i celaline dokunduran ve uluhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalalet ve ehl-i küfrü, haşrin inkârında tasdik etmekten yüzbin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlîsin! Böyle nihayetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten senin nihayetsiz adaletini ve cemalini ve rahmetini takdis ediyorum! سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا âyetini, vücudumun bütün zerratı adedince söylemek istiyorum! Belki senin o sadık elçilerin ve o doğru dellâl-ı saltanatın hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn suretinde senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekada ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin hârika güzel cilvelerine şehadet, işaret, beşaret ederler. Ve bütün hakikatların mercii ve güneşi ve hâmisi olan "Hak" isminin en büyük bir şuaı, bu hakikat-ı ekber-i haşriye olduğunu iman ederek, senin ibadına ders veriyorlar.

Ey Rabb-ül Enbiya Ve-s Sıddıkîn! Bütün onlar senin mülkünde, senin emrin ve kudretin ile, senin irade ve tedbirin ile, senin ilmin ve hikmetin ile müsahhar ve muvazzaftırlar. Takdis, tekbir, tahmid, tehlil ile Küre-i Arz'ı bir zikirhane-i a'zam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükmünde göstermişler.

Ya Rabbî ve ya Rabb-es Semavatı Ve-l Aradîn! Ya Hâlıkî ve ya Hâlık-ı Külli Şey! Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilatıyla ve bütün mahlukatı bütün keyfiyatıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana müsahhar eyle! Ve matlubumu bana müsahhar kıl! Kur'ana ve imana hizmet için, insanların kalblerini Risale-i Nur'a müsahhar yap! Ve bana ve ihvanıma, iman-ı kâmil ve hüsn-ü hâtime ver.

Hazret-i Musa Aleyhisselâm’a denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm’a ateşi ve Hazret-i Davud Aleyhisselâm’a dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm’a cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’a Şems ve Kamer’i teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur’a kalbleri ve akılları müsahhar kıl!.. Ve beni ve Risale-i Nur talebelerini, nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennet-ül Firdevs’te mes’ud kıl! Âmîn, âmîn, âmîn!..

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

وَ آخِرُ دَعْوَيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

* * *

Kur’andan ve münacat-ı Nebeviye olan Cevşen-ül Kebir’den aldığım bu dersimi, bir ibadet-i tefekküriye olarak, Rabb-ı Rahîmimin dergâhına arzetmekte kusur etmişsem, kusurumun afvı için Kur’anı ve Cevşen-ül Kebir’i şefaatçı ederek rahmetinden afvımı niyaz ediyorum.

Said Nursî

Dördüncü Şua

[Manen ve rütbeten Beşinci Lem'a ve sureten ve makamen Otuzbirinci Mektub'un Otuzbirinci Lem'asının kıymetdar Dördüncü Şuaı ve Âyet-i Hasbiyenin mühim bir nüktesidir.]

İhtar: Risale-i Nur, sair kitablara muhalif olarak başta perdeli gidiyor; gittikçe inkişaf eder. Hususan bu risalede, "Birinci Mertebe" çok kıymetdar bir hakikat olmakla beraber çok ince ve derindir. Hem bu birinci mertebe, bana mahsus gayet ehemmiyetli bir muhakeme-i hissî ve gayet ruhlu bir muamele-i imanî ve gayet gizli bir mükâleme-i kalbî suretinde mütenevvi ve derin dertlerime şifa olarak tebarüz etmiş. Bana tam tevafuk eden tam hissedebilir, yoksa tam zevkedemez.

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Bir zaman ehl-i dünya beni her şeyden tecrid ettiklerinden beş çeşit gurbetlere düşmüştüm. Ve ihtiyarlık zamanımda kısmen teessürattan gelen beş nevi hastalıklara giriftar olmuştum.

Sıkıntıdan gelen bir gafletle, Risale-i Nur'un teselli verici ve meded edici envârına bakmayarak, doğrudan doğruya kalbime baktım ve ruhumu aradım. Gördüm ki; gayet kuvvetli bir aşk-ı beka ve şedid bir muhabbet-i vücud ve büyük bir iştiyak-ı hayat ve hadsiz bir acz ve nihayetsiz bir fakr, bende hükmediyorlar. Halbuki müdhiş bir fena, o bekayı söndürüyor. O haletimde, yanık bir şâirin dediği gibi dedim:

Dil bekası Hak fenası istedi mülk-ü tenim.
Bir devasız derde düştüm, ah ki Lokman bîhaber.

Me’yusane başımı eğdim; birden حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ âyeti imdadıma geldi, dedi: “Beni dikkatle oku.” Ben günde beşyüz defa okudum. Benim için aynelyakîn suretinde inkişaf eden çok kıymetdar envârından bir kısmını ve yalnız dokuz nurunu ve mertebesini icmalen yazıp, eskiden aynelyakîn ile değil, belki ilmelyakîn ile bilinen tafsilâtını Risale-i Nur’a havale ediyorum.

Birinci Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye

Bendeki aşk-ı beka, bendeki bekaya değil, belki sebebsiz ve bizzât mahbub olan kemal-i mutlak sahibi, Zât-ı Zülkemal’in ve Zülcemal’in bir isminin bir cilvesinin mahiyetimde bir gölgesi bulunduğundan, fıtratımda o Kâmil-i Mutlak’ın varlığına ve kemaline ve bekasına müteveccih olan muhabbet-i fıtriye, gaflet yüzünden yolunu şaşırmış, gölgeye yapışmış, âyinenin bekasına âşık olmuştu. حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ geldi, perdeyi kaldırdı. Gördüm ve hissettim ve hakkalyakîn zevkettim ki; bekamın lezzet ve saadeti, aynen ve daha mükemmel bir tarzda Bâki-i Zülkemal’in bekasına ve benim Rabbim ve İlahım olduğuna imanımda ve iz’anımda ve îkanımda vardır. Çünki onun bekasıyla benim için lâyemut bir hakikat tahakkuk eder. Zira benim mahiyetim, hem bâki, hem sermedî bir ismin gölgesi olur, daha ölmez diye şuur-u imaniyle takarrur eder.

Hem o şuur-u imanla mahbub-u mutlak olan Kemal-i Mutlak’ın varlığı bilinmekle, şedid ve fıtrî olan muhabbet-i zâtî tatmin edilir. Hem Bâki-i Sermedî’nin bekasına ve varlığına ait o şuur-u imaniyle kâinatın ve nev’-i insanın kemalâtı bilinir ve bulunur ve kemalâta karşı fıtrî meftuniyet, hadsiz elemlerden kurtulup zevk ve lezzetini alır.

Hem o şuur-u imaniyle o Bâki-i Sermedî’ye bir intisab ve o intisab-ı imanî ile umum mülküne bir münasebet peyda olur

ve o münasebet-i intisabî ile hadsiz bir mülke bir nevi mâlikiyet gibi iman gözüyle bakar, manen istifade eder.

Hem o şuur-u imaniyle ve intisab ve münasebet ile umum mevcudata bir alâka, bir nevi ittisal peyda olur. Ve o halde, ikinci derecede vücud-u şahsîsinden başka hadsiz bir vücud, o şuur-u imanî ve intisab ve münasebet ve alâka ve ittisal cihetinde güya onun bir nevi varlığıdır gibi var olur; varlığa karşı fıtrî aşk teskin edilir.

Hem o şuur-u imanî ve intisab ve münasebet ve alâkadarlığı cihetiyle bütün ehl-i kemalâta karşı bir uhuvvet peyda olur. O halde Bâki-i Sermedî'nin varlığıyla ve bekasıyla o hadsiz ehl-i kemal mahvolmayıp zayi' olmadıklarını bilmekle, takdir ve tahsin ile merbut ve dost olduğu hadsiz dostlarının bekaları ve devam-ı kemalâtı, o şuur-u imanî sahibine ulvî bir zevk verir.

Hem o şuur-u imanî ve intisab ve münasebet ve alâkadarlık ve uhuvvet vasıtasıyla bütün dostlarımın -ki hayatımı ve bekamı maalmemnuniye onların saadetleri için feda ediyorum- onların mes'udiyetleri ile hadsiz bir saadet kendim de hissedebilir gördüm. Çünki bir samimî dostun saadetiyle, şefkatli dostu dahi saadetlenir ve lezzetlenir. Şu halde Bâki-i Zülkemal'in bekası ve varlığıyla, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve âl ü ashabı olarak umum sâdâtım ve ahbabım olan enbiya ve evliya ve asfiya ve bütün sair hadsiz dostlarım i'dam-ı ebedîden kurtulduğunu ve bir saadet-i sermediyeye mazhariyetlerini o şuur-u imanî ile hissettim. Ve münasebet, alâka, uhuvvet, dostluk sırrıyla saadetleri bana in'ikas edip saadetlendirdiğini zevkettim.

Hem o şuur-u imaniyle rikkat-i cinsiye ve şefkat-i akraba yüzünden gelen hadsiz teellümattan kurtulup, hadsiz bir zevk-i ruhanî duydum. Çünki hayatımı ve bekamı maaliftihar onların tehlikelerden kurtulmaları için feda etmeyi fıtrî arzu ettiğim başta pederlerim ve vâlidelerim ve bütün neslî ve nesebî ve manevî akrabalarım, Bâki-i Hakikî'nin bekası ve varlığıyla mahvdan ve ademden ve i'dam-ı ebedîden ve hadsiz elemlerden kurtulup o hadsiz rahmetine

mazhariyetlerini şuur-u imaniyle hissettim. Ve medar-ı gam ve elem olan cüz'î ve tesirsiz şefkatime bedel, nihayetsiz bir rahmet, onlara nezaret ve himayet ettiğini duydum, hissettim. Bir vâlide veledinin lezzetiyle, zevkiyle, rahatıyla zevklenmesi gibi; ben de o bütün şefkat ettiğim zâtların, o rahmetin himayeti altındaki necatlarıyla ve istirahatlarıyla zevklendim ve ferahlandım ve çok derin şükrettim.

Hem o şuur-u imaniyle, netice-i hayatım ve sebeb-i saadetim ve vazife-i fıtratım olan Resail-ün Nur dahi ziya'dan, mahvdan, faidesiz kalmasından ve manen kurumasından kurtulmalarını ve meyvedar bâki kalmalarını o intisab-ı imanî ile bildim, hissettim, kanaat getirdim. Kendi bekamın lezzetinden çok ziyade bir manevî lezzet duydum, tam hissettim. Çünki iman ettim ki: Bâki-i Zülkemal'in bekası ve varlığıyla Resail-ün Nur yalnız insanların hâfızalarında ve kalblerinde nakşolmuyor; belki hadsiz zîşuur mahlukatın ve ruhanîlerin bir mütalaagâhları olmakla beraber rıza-i İlahîye mazhar ise Levh-i Mahfuz'da ve elvah-ı mahfuzada irtisam ederek sevab meyveleriyle tezeyyün eder. Ve bilhâssa Kur'ana mensubiyeti ve kabul-ü Nebevî ve inşâallah marzî-i İlahî cihetiyle bir anda vücudu ve nazar-ı Rabbaniyeye mazhariyeti, umum ehl-i dünyanın takdirinden daha ziyade kıymetdardır bildim.

İşte hayatımı ve bekamı o resailin hakaik-i imaniyeyi isbat eden herbir risalesinin bekasına, devamına, ifadesine, makbuliyetine feda etmeğe her vakit hazır olduğumu ve saadetimi onların Kur'ana hizmet etmelerinde bildim. Ve o halde beka-i İlahî ile yüz derece insanların tahsinlerinden daha ziyade bir takdire mazhariyetlerini o intisab-ı imanî ile anladım. Bütün kuvvetimle "Hasbünallahü ve ni'melvekil" dedim.

Hem o şuur-u imanî ile ebedî bir beka ve daimî bir hayat veren Bâki-i Zülcelal'in bekasına ve vücuduna iman ve imanın a'mal-i sâliha gibi neticeleri, bu fâni hayatın bâki meyveleri ve ebedî bir bekanın vesileleri olduğunu bildim. Meyvedar bir ağaca inkılab etmek için kabuğunu terkeden

bir çekirdek gibi, ben de o bâki meyveleri vermek için bu beka-i dünyevînin kabuğunu bırakmağa nefsimi kandırdım. Nefsimle beraber “Hasbünallahü ve ni’melvekil, Onun bekası bize yeter.” dedim.

Hem şuur-u imanî ve intisab-ı ubudiyet ile toprak perdesinin arkası ışıklanmasını ve ağır tabaka-i türabiye dahi ölülerin üstünden kalktığını ve kabir kapısıyla girilen yeraltı dahi, adem-âlûd karanlıklar olmadığını ilmelyakîn ile bildim. Bütün kuvvetimle “Hasbünallahü ve ni’melvekil” dedim.

Hem gayet kat’î bir surette hissettim ve o şuur-u imanî ile hakkalyakîn bildim ki: Fıtratımda çok şiddetli olan aşk-ı beka Bâki-i Zülkemal’in bekasına, varlığına iki cihetle bakarken; enaniyetin perde çekmesiyle, mahbubunu kaçırmış, âyinesine perestiş etmiş bir serseme dönmüş gördüm. Ve o çok derin ve kuvvetli aşk-ı beka, bizzât ve sebebsiz, fıtraten sevilen ve perestiş edilen kemal-i mutlak bir isminin gölgesi vasıtasıyla mahiyetimde hükmedip o aşk-ı bekayı vermiş ve muhabbet için hiçbir illet ve hiçbir garazı ve zâtından başka hiçbir sebeb iktiza etmeyen kemal-i zâtı perestişe kâfi ve vâfi iken; sâbıkan beyan ettiğimiz ve her birisine bir hayat ve bir beka değil, belki elden gelse binler hayat-ı dünyeviye ve beka feda edilmeğe lâyık olan mezkûr bâki meyveleri dahi ihsan etmekle, o fıtrî aşkı şiddetlendirmiş hissettim. Elimden gelse idi bütün zerrat-ı vücudumla “Hasbünallahü ve ni’melvekil” diyecektim ve o niyetle dedim. Ve bekasını arayan ve beka-yı İlahîyi bulan o şuur-u imanî -ki bir kısım meyvelerine sâbıkan “Hem... Hem... Hem...”ler ile işaret ettim- bana öyle bir zevk ve şevk verdi ki; bütün ruhumla, bütün kuvvetimle, en derin kalbimde nefsimle beraber dedim:

حَسْبِى مِنَ الْبَقَاءِ لَذَّةً وَ سَعَادَةً اِيمَانِى وَ شُعُورِى وَ اِذْعَانِى بِاَنَّهُ هُوَ اِلهِىَ الْبَاقِى حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

İkinci Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye

Fıtratımdaki hadsiz aczimle beraber, ihtiyarlık ve gurbet ve kimsesizlik ve tecridim içinde; ehl-i dünya desiseleriyle, casuslarıyla bana hücum ettikleri hengâmda kalbimde dedim: “Elleri bağlı, zaîf ve hasta bir tek adama ordular taarruz ediyor. O bîçarenin (yani benim için) bir nokta-i istinad yok mu?” diye حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ âyetine müracaat ettim. Bana bildirdi ki; intisab-ı imanî tezkeresiyle, Kadîr-i Mutlak öyle bir sultana istinad edersin ki; zemin yüzünde her baharda dörtyüzbin milletten mürekkeb nebatat ve hayvanat ordularının bütün cihazatlarını kemal-i intizam ile vermekle beraber, her sene eşcar ve tuyur denilen o iki muazzam ordusunun elbiselerini tazelendirerek yeni libaslar giydirir, urbalarını ve formalarını değiştirir. Ve tavuğun ve kuşun fistanlarını ve çarşaflarını tazelendirdiği gibi, dağın libasını ve sahranın yüz örtüsünü değiştirir. Ve başta insan olarak, hayvanatın muazzam ordusunun bütün erzaklarını, değil medenî insanların son zamanda keşfettikleri et ve şeker ve sair taamların hülâsaları gibi, belki yüz derece o medenî hülâsalardan daha mükemmel ve bütün taamların her nev’inden tohum ve çekirdek denilen Rahmanî hülâsalara koyup; ve o hülâsaları dahi, onların pişirmelerine ve inbisatlarına dair kaderî tarifeleri içine sarıp muhafaza için küçücük sandukçalara koyup tevdi eder. O sandukçukların icadı “Kâf-Nun” fabrikasından o kadar çabuk ve kolay ve çoklukladır ki, Kur’an der: “Bir emir ile yapılır.” Hem o umum hülâsalar bir şehri doldurmadığı ve birbirine benzedikleri ve aynı madde oldukları halde, Rezzak-ı Kerim onlardan bir yaz mevsiminde pişirdiği gayet mütenevvi ve leziz taamlar, zeminin bütün şehirlerini bir cihette doldurabilir. İşte sen, intisab-ı imanî tezkeresiyle böyle bir nokta-i istinad bulabildiğinden hadsiz bir kuvvete ve kudrete dayanabilirsin.

Ben de âyetten bu dersimi aldıkça öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldum ki, değil şimdiki düşmanlarıma belki dünyaya meydan okutturabilir bir iktidar-ı imanî hissederek bütün ruhum ile “Hasbünallahü ve ni’melvekil” dedim. Ve

hadsiz fakrım ve ihtiyacım cihetinde dahi bir nokta-i istimdad için yine o âyete müracaat ettim. Bana dedi ki: “Sen memlukiyet ve ubudiyet intisabıyla öyle bir Mâlik-i Kerim’e mensub ve iaşe defterinde mukayyedsin ki; her bahar ve yazda gaybdan ve hiçten umulmadığı yerden ve kuru bir topraktan kaldırır, indirir tarzında yüz defa zemin sofrasını ayrı ayrı yemekleriyle tezyin eder, serer. Güya zamanın seneleri ve her senenin günleri, birbiri arkasından gelen ihsan meyvelerine ve rahmet taamlarına birer kap ve bir Rezzak-ı Rahîm’in küllî ve cüz’î ihsanat mertebelerine birer meşherdirler. İşte sen böyle bir Ganiyy-i Mutlak’ın abdisin. Abdiyetine şuurun varsa, senin elîm fakrın leziz bir iştiha olur.” Ben de o dersimi aldım. Nefsimle beraber “Evet evet, doğrudur.” deyip mütevekkilane “Hasbünallahü ve ni’melvekil” dedim.

Üçüncü Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye

Ben o gurbetler ve hastalıklar ve mazlumiyetlerin tazyikiyle dünyadan alâkamı kesilmiş bularak, ebedî bir dünyada ve bâki bir memlekette daimî bir saadete namzed olduğumu iman telkin ettiği hengâmda “of! of!”tan vazgeçtim, “oh! oh!” dedim. Fakat bu gaye-i hayal ve hedef-i ruh ve netice-i fıtratın tahakkuku, ancak ve ancak bütün mahlukatın bütün harekât ve sekenatlarını ve ahval ve a’mallerini, kavlen ve fiilen bilen ve kaydeden ve bu küçücük ve âciz-i mutlak olan insanı kendine dost ve muhatab eden ve bütün mahlukat üstünde bir makam veren bir Kadîr-i Mutlak’ın hadsiz kudretiyle ve insana nihayetsiz inayet ve ehemmiyet vermesiyle olabilir, diye düşünüp bu iki noktada; yani böyle bir kudretin faaliyeti ve zahiren bu ehemmiyetsiz insanın hakikatlı ehemmiyeti hakkında imanın inkişafını ve kalbin itminanını veren bir izah istedim. Yine o âyete müracaat ettim; dedi ki: “ حَسْبُنَا daki نَا ya dikkat edip, senin ile

beraber lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile kimler حَسْبُنَا yı söylüyorlar, dinle!” emretti.

Birden baktım ki, hadsiz kuşlar ve kuşçuklar ve sinekler ve hesabsız hayvanlar ve hayvancıklar ve nihayetsiz nebatlar, yeşilcikler ve gayetsiz ağaçlar ve ağaççıklar dahi benim gibi lisan-ı hal ile “Hasbünallahü ve ni’melvekil”in manasını yâdediyorlar ve yâda getiriyorlar ki; bütün şerait-i hayatiyelerini tekeffül eden öyle bir vekilleri var ki, birbirine benzeyen ve maddeleri bir olan yumurtalar ve birbirinin misli gibi katreler ve birbirinin aynı gibi habbeler ve birbirine müşabih çekirdeklerden kuşların yüzbin çeşitlerini ve hayvanların yüzbin tarzlarını, nebatatın yüzbin nev’ini, ağaçların yüzbin sınıfını yanlışsız, noksansız, iltibassız, süslü, mizanlı, intizamlı, birbirinden ayrı, farikalı bir surette gözümüz önünde, hususan her baharda gayet çabuk, gayet kolay, gayet geniş bir dairede gayet çoklukla halkeder, yapar. Kudretinin azamet ve haşmeti içinde, beraberlik ve benzeyişlik ve birbiri içinde ve bir tarzda yapılmaları, vahdetini ve ehadiyetini bize gösterir ve böyle hadsiz mu’cizatı ibraz eden bir fiil-i rububiyete ve bir tasarruf-u Hallakıyete müdahale ve iştirak mümkün olmadığını bildirir diye bildim.

Sonra حَسْبُنَا daki نَا da bulunan “ene”ye yani nefsime baktım, gördüm ki: Hayvanat içinde beni dahi menşeim olan bir katre sudan yaratan yaratmış, mu’cizane yapmış, kulağımı açıp gözümü takmış, kafama öyle bir dimağ, sineme öyle bir kalb, ağzıma öyle bir dil koymuş ki, o dimağ ve kalb ve dilde rahmetin umum hazinelerinde iddihar edilen bütün rahmanî hediyeleri, atiyyeleri tartacak, bilecek yüzer mizancıkları, ölçücükleri ve esma-i hüsnanın nihayetsiz cilvelerinin definelerini açacak, anlayacak binler âletleri yaratmış, yapmış, yazmış; kokuların, tatların, renklerin adedince tarifeleri o âletlere yardımcı vermiş.

Hem kemal-i intizam ile bu kadar hassas duyguları ve hissiyatları ve gayet muntazam bu manevî latifeleri ve bâtınî hâsseleri bu cismimde dercetmekle beraber, gayet san’atlı

bu cihazatı ve cevarihi ve hayat-ı insaniyece gayet lüzumlu ve mükemmel bu kadar a’zâ ve âletleri bu vücudumda kemal-i hikmetle yaratmış. Tâ ki, nimetlerinin bütün nevilerini ve umum çeşitlerini bana tattırsın ve ihsas etsin ve hadsiz tecelliyat-ı esmasının ayrı ayrı zuhurlarını o duygular ve hissiyatla ve hassasiyetle bana bildirsin, zevkettirsin ve bu ehemmiyetsiz görünen hakir ve fakir vücudumu -her mü’minin vücudu gibi- kâinata bir güzel takvim ve ruzname ve âlem-i ekbere muhtasar bir nüsha-i enver ve şu dünyaya bir misal-i musaggar ve masnuatına bir mu’cize-i azhar ve nimetlerinin her nev’ine talib bir müşteri ve medar ve rububiyetinin kanunlarına ve icraat tellerine santral gibi bir mazhar ve hikmet ve rahmet atiyyelerine ve çiçeklerine nümune bahçesi gibi bir liste, bir fihriste ve hitabat-ı Sübhaniyesine anlayışlı bir muhatab yaratmış olmakla beraber, en büyük bir nimet olan vücudu, bu vücudumda büyütmek ve çoğaltmak için hayatı verdi. Ve o hayat ile o nimet-i vücudum âlem-i şehadet kadar inbisat edebiliyor.

Hem insaniyeti verdi; o insaniyet ile o nimet-i vücud manevî ve maddî âlemlerde inkişaf ederek insana mahsus duygularla o geniş sofralardan istifade yolunu açtı. Hem İslâmiyeti bana ihsan etti. O İslâmiyet ile o nimet-i vücud, âlem-i gayb ve şehadet kadar genişlendi. Hem iman-ı tahkikîyi in’am etti. O iman ile o nimet-i vücud, dünya ve âhireti içine aldı. Hem o imanda marifet ve muhabbetini verdi. O marifet ve muhabbetle o nimet-i vücud içinde daire-i mümkinattan âlem-i vücuba ve daire-i esma-i İlahiyeye kadar hamd ü sena ile istifade için ellerini uzatabilir bir mertebe ihsan etti. Hem hususî olarak bir ilm-i Kur’anî ve hikmet-i imaniye verdi. Ve o ihsanı ile çok mahlukat üstüne bir tefevvuk verdi ve sâbık noktalar gibi çok cihetlerle öyle bir câmiiyet vermiş ki, ehadiyetine ve samediyetine tam bir âyine ve küllî ve kudsî rububiyetine geniş ve küllî bir ubudiyet ile mukabele edebilen bir istidad vermiş.

Ve enbiyalarla insanlara gönderdiği bütün mukaddes kitabların ve suhufların ve fermanların icmaıyla ve bütün enbiya ve evliya ve asfiyanın ittifakıyla, bu bendeki bulunan emaneti ve hediyesi ve atiyyesi olan vücudumu ve hayatımı ve nefsimi -âyet-i Kur'aniyenin nassı ile- benden satın alıyor. Tâ ki, elimde faidesiz zayi' olmasın ve iade etmek üzere muhafaza edip satmak bahasına saadet-i ebediyeyi ve Cennet'i vereceğini kat'î bir surette çok tekrar ile va'd ve ahdettiğini ilmelyakîn ve tam iman ile anladım.

Ve böyle hadsiz hayvanat ve nebatatın yüzbinler nevilerinin ve çeşitlerinin suretlerini "Fettah" ismiyle mahdud ve müteşabih katrelerden ve habbelerden gayet kolay ve çabuk ve mükemmel açan ve insana sâbıkan beyan ettiğimiz gibi hayret verici bu kadar ehemmiyet veren ve rububiyetin ehemmiyetli işlerine medar yapan bir Zât-ı Zülcelal Ve'l-ikram olan rabbim var olduğunu ve gelecek baharın icadı gibi kolay ve kat'î ve muhakkak bir surette haşri icad ve Cennet'i ihsan ve saadet-i ebediyeyi halkedeceğini bu Âyet-i Hasbiye'den ders aldım. Elimden gelseydi bilfiil ve gelmediği için binniyet, bittasavvur, bilhayal bütün mahlukat dilleriyle "Hasbünallahü ve ni'melvekil" dedim ve ebed-ül âbidîn daima tekrar etmek istiyorum.

Dördüncü Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye

Bir vakit ihtiyarlık, gurbet, hastalık, mağlubiyet gibi vücudumu sarsan ârızalar bir gaflet zamanıma rast gelip -şiddetli alâkadar ve meftun olduğum vücudum, belki mahlukatın vücudları ademe gidiyor diye- elîm bir endişe verirken yine Âyet-i Hasbiyeye müracaat ettim. Dedi: "Manama dikkat et ve iman dûrbîniyle bak!" Ben de baktım ve iman gözüyle gördüm ki: Bu zerrecik vücudum hadsiz bir vücudun âyinesi ve nihayetsiz bir inbisat ile hadsiz

vücudları kazanmasına bir vesile ve kendinden daha kıymetdar bâki, müteaddid vücudları meyve veren bir kelime-i hikmet hükmünde bulunduğunu ve mensubiyet cihetiyle bir an yaşaması ebedî bir vücud kadar kıymetdar olduğunu ilmelyakîn ile bildim. Çünki şuur-u iman ile bu vücudum Vâcib-ül Vücud'un eseri ve san'atı ve cilvesi olduğunu anlamakla, vahşi evhamın hadsiz karanlıklarından ve hadsiz müfarakat ve firakların elemlerinden kurtulup mevcudata, hususan zîhayatlara taalluk eden ef'alde, esma-i İlahiye adedince uhuvvet rabıtalarıyla münasebet peyda ettiğim bütün sevdiğim mevcudata muvakkat bir firak içinde daimî bir visal var olduğunu bildim. Malûmdur ki, karyeleri ve şehirleri ve memleketleri veya taburları ve kumandanları ve üstadları gibi rabıtaları bir olan adamlar sevimli bir uhuvvet ve dostane bir arkadaşlık hissederler. Ve bu gibi rabıtalardan mahrum olanlar daimî, elîm karanlıklar içinde azab çekiyorlar. Hem bir ağacın meyveleri, şuurları olsa, birbirinin kardeşi ve birbirinin bedeli ve musahibi ve nâzırı olduklarını hissederler. Eğer ağaç olmazsa veya ondan koparılsa, herbiri o meyveler adedince firakları hissedecek.

İşte iman ile ve imandaki intisab ile, her mü'min gibi, bu vücudum dahi hadsiz vücudların firaksız envârını kazanır; kendisi gitse de, onlar arkada kaldığından kendisi kalmış gibi memnun olur. Bununla beraber -Yirmidördüncü Mektub'da tafsilen kat'î isbat edildiği gibi- her zîhayatın, hususan zîruhun vücudu bir kelime gibidir. Söylenir ve yazılır, sonra kaybolur. Fakat kendi vücuduna bedel ikinci derecede vücudları sayılan hem manası, hem hüviyet-i misaliyesi ve sureti, hem neticeleri, hem mübarek ise sevabı, hem hakikatı gibi çok vücudlarını bırakır, sonra perde altına girdiği gibi, aynen öyle de: Bu vücudum ve her zîhayatın vücudu, zahirî vücuddan gitse, zîruh ise hem ruhunu, hem manasını, hem hakikatını, hem misalini, hem mahiyet-i şahsiyesinin dünyevî neticelerini ve uhrevî semerelerini, hem hüviyet ve suretini hâfızalarda ve elvah-ı mahfuzada ve sermedî manzaraların film şeritlerinde ve ilm-i ezelînin

meşherlerinde ve kendini temsil eden ve beka veren fıtrî tesbihatını defter-i a'malinde ve esma-i İlahiyenin cilvelerine ve mukteziyatlarına fıtrî mukabelelerini ve vücudî âyinedarlıklarını daire-i esmada ve daha bunlar gibi zahirî vücudundan daha kıymetdar müteaddid manevî vücudlarını kendi yerinde bırakır, sonra gider; ilmelyakîn suretinde bildim.

İşte iman ve imandaki şuur ve intisab ile bu mezkûr bâki, manevî vücudlara sahib olunabilir. İman olmazsa, bütün o vücudlardan mahrum olmakla beraber zahirî vücudu dahi onun hakkında ademe ve hiçliğe gider gibi zayi' olur.

Bir zaman bahar çiçeklerinin çabuk mahvolmalarına çok yazığım geliyordu; hattâ o nazeninlere acıyordum. Burada beyan edilen hakikat-ı imaniye gösterdi ki, o çiçekler âlem-i manada çekirdeklerdir. Sâbıkan beyan ettiğimiz ruhtan başka bütün o vücudları meyve veren birer ağaç, birer sünbül hükmünde nur-u vücud noktasında kazançları bire yüzdür. Zahirî vücudları mahvolmaz, saklanır. Hem bâki olan hakikat-ı nev'iyesinin tazelenen suretleridir. Geçen baharda yaprak, çiçek, meyve gibi mevcudatı, bu bahardakinin mislidirler. Fark yalnız itibarîdir. O itibarî fark dahi, bu hikmet kelimelerine ve rahmet sözlerine ve kudret harflerine ayrı ayrı, müteaddid manaları verdirmek içindir bildim. Yazıklar yerinde "Mâşâallah, bârekâllah" dedim.

İşte imanın şuuruyla ve iman rabıtasıyla, arz ve semavat san'atkârına intisab noktasında gökleri yıldızlarla, zemini çiçekler ve güzel mahluklarla yapan, süslendiren ve böyle herbir san'atta yüzer mu'cize gösteren bir san'atkârın eser-i san'atı ve böyle hadsiz hârikalı bir ustanın yapılışı olmak, ne kadar antika ve kıymetdar ve şuuru varsa ne kadar iftihar eder ve şereflenir diye uzaktan hissettim. Hususan o nihayetsiz mu'cizekâr usta, koca semavat ve arzın büyük kitabını insan gibi küçük bir nüshada yazsa, belki insanı, o kitaba müntehab ve mükemmel bir hülâsa yapsa; o insan ne kadar büyük bir şeref, bir kemal, bir kıymete medar ve iman ile mazhar ve şuur ve intisab ile o şerefe sahib olacağını bu

âyetten ders aldığımdan, niyet ve tasavvur cihetinde bütün mevcudatın dilleriyle “Hasbünallahü ve ni’melvekil” dedim.

Beşinci Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye

Yine bir vakit hayatım çok ağır şerait ile sarsıldı. Nazar-ı dikkatimi ömre ve hayata çevirdi; gördüm: Ömrüm koşarak gidiyor; âhire yakınlaşmış hayatım dahi tazyikat altında sönmeğe yüz tutmuş. Halbuki “Hayy” ismine dair risalede izah edilen hayatın mühim vazifeleri ve büyük meziyetleri ve kıymetdar faideleri, böyle çabuk sönmeğe değil, belki pek uzun yaşamağa lâyıktır diye müteellimane düşündüm. Yine üstadım olan حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ âyetine müracaat ettim. Dedi: “Sana hayatı veren Zât-ı Hayy-u Kayyum’a göre hayata bak!” Ben de baktım, gördüm ki: Hayatımın bana bakması bir ise, Zât-ı Hayy ve Muhyî’ye bakması yüzdür. Bana ait neticesi bir ise, Hâlıkıma ait bindir. O cihet uzun zaman, belki zaman istemez; bir an yaşaması yeter. Bu hakikat, Risale-i Nur’un risalelerinde bürhanlar ile izah edildiğinden burada dört mes’ele içinde kısa bir hülâsası beyan edilecek.

Birinci Mes’ele: Hayatın mahiyeti ve hakikatı Hayy-u Kayyum’a baktığı cihetle baktım, gördüm ki: Mahiyet-i hayatım esma-i İlahiyenin definelerini açan anahtarların mahzeni ve nakışlarının bir küçük haritası ve cilvelerinin bir fihristesi ve kâinatın büyük hakikatlarına ince bir mikyas ve mizan ve Hayy-u Kayyum’un manidar ve kıymetdar isimlerini bilen, bildiren, fehmedip tefhim eden yazılmış bir kelime-i hikmettir anladım. Ve hayatın bu tarzdaki hakikatı bin derece kıymet kazanıyor ve bir saat devamı bir ömür kadar ehemmiyet alır. Zamanı olmayan Zât-ı Ezeliyeye münasebeti cihetinde uzun ve kısalığına bakılmaz.

İkinci Mes’ele: Hayatın hakikî hukukuna baktım, gördüm ki: Hayatım Rabbanî bir mektubdur; kardeşlerim

olan zîşuur mahlukata kendini okutturur, yaratanı bildirir bir mütalaagâhtır. Hem Hâlıkımın kemalâtını teşhir eden bir ilânnameliktir. Hem hayatı yaratanın hayat ile ihsan ettiği kıymetdar hediyeler ve nişanlar ile bilerek süslenip her gün tekerrür eden resm-i küşadda mü'minane, şuurdarane, şâkirane, minnetdarane Padişah-ı Bîmisalinin nazarına arzetmektir. Hem hadsiz zîhayatların hâlıklarına vasıfane tahiyyatlarını ve şâkirane tesbihat hediyelerini anlamak, müşahede etmek ve şehadetle ilân etmektir. Hem lisan-ı hal ve lisan-ı kal ve lisan-ı ubudiyet ile Hayy-u Kayyum'un mehasin-i rububiyetini izhar etmektir. İşte bunlar gibi hayatın yüksek hukukları uzun zaman istemediği gibi, hayatı bin derece i'lâ eder ve dünyevî olan hukuk-u hayatiyeden yüz derece daha kıymetdardır diye ilmelyakîn ile bildim ve dedim: Sübhanallah! İman ne kadar kıymetdar ve hayatdardır ki, hangi şeye girse canlandırır ve bir şu'lesi böyle fâni hayatı, bâkiyane hayatlandırır, üstündeki fenayı siler.

Üçüncü Mes'ele: Hayatımın Hâlıkıma bakan fıtrî vazifelerine ve manevî faidelerine baktım, gördüm ki: Hayatım, hayatın Hâlıkına üç cihetle âyinedarlık ediyor:

Birinci Vecih: Hayatım, acz ve za'fıyla ve fakr ve ihtiyacıyla Hâlık-ı Hayat'ın kudret ve kuvvetine ve gına ve rahmetine âyinedarlık eder. Evet nasılki açlık derecesiyle yemeğin lezzet dereceleri ve karanlığın mertebeleriyle ışık mertebeleri ve soğuğun mikyasıyla hararetin mizan dereceleri bilinir; öyle de hayatımdaki hadsiz acz ve fakr ile beraber hadsiz ihtiyaçlarımı izale ve hadsiz düşmanlarımı def'etmek noktasında Hâlıkımın hadsiz kudret ve rahmetini bildim; sual ve dua ve iltica ve tezellül ve ubudiyet vazifesini anladım ve aldım.

İkinci Vecih: Hayatımdaki cüz'î ilim ve irade ve sem' ve basar gibi manalarıyla, Hâlıkımın küllî ve ihatalı sıfatlarına ve şuunatına âyinedarlıktır. Evet ben kendi hayatımda ve şuurlu fiillerimde bilmek, işitmek, görmek, söylemek, istemek gibi çok manalarıyla bildim ki; bu kâinatın

şahsımdan büyüklüğü derecesinde daha büyük bir mikyasta Hâlıkımın muhit ilmini, iradesini, sem' ve basar ve kudret ve hayat gibi evsafını ve muhabbet ve gazab ve şefkat gibi şuunatını anladım; iman ederek tasdik ettim ve itiraf ederek bir marifet yolunu daha buldum.

Üçüncü Vecih: Hayatımda nakışları ve cilveleri bulunan esma-i İlahiyeye âyinedarlıktır. Evet ben kendi hayatıma ve cismime baktıkça, yüzer tarzda mu'cizane eserler, nakışlar, san'atlar görmekle beraber çok şefkatkârane beslendiğimi müşahede ettiğimden, beni yaratan ve yaşatan zât, ne kadar fevkalâde sehavetli, merhametli, san'atkâr, lütufkâr, ne derece hârika iktidarlı, -tabirde hata olmasın- meharetli, hüşyar, işgüzar olduğunu iman nuruyla bildim, tesbih ve takdis ve hamd ve şükür ve tekbir ve ta'zim ve tevhid ve tehlil gibi fıtrat vazifeleri ve hilkat gayeleri ve hayat neticeleri ne olduğunu bildim. Ve kâinatta en kıymetdar mahluk hayat olduğunun sebebini ve her şey hayata müsahhar olmasının sırrını ve hayata karşı herkeste fıtrî bir iştiyak bulunduğunun hikmetini ve hayatın hayatı iman olduğunu ilmelyakîn ile anladım.

Dördüncü Mes'ele: Dünyadaki bu hayatımın hakikî lezzeti ve saadeti nedir diye yine bu حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ âyetine baktım, gördüm ki: Bu hayatımın en saf lezzeti ve en hâlis saadeti imandadır. Yani, beni yaratan ve yaşatan bir Rabb-ı Rahîm'in mahluku ve masnuu ve memlukü ve terbiyegerdesi ve nazarı altında olmasına ve ona her vakit muhtaç bulunmasına ve o ise hem Rabbim, hem İlahım, hem bana karşı gayet merhametli ve şefkatli bulunduğuna kat'î imanım öyle kâfi ve vâfi ve elemsiz ve daimî bir lezzet ve saadettir ki, tarif edilmez. Ve "Elhamdülillahi alâ nimet-il iman" ne kadar yerindedir diye âyetten fehmettim.

İşte hayatın hakikatına ve hukukuna ve vazifelerine ve manevî lezzetine ait olan bu dört mes'ele gösterdiler ki; hayat, Zât-ı Bâki-i Hayy-u Kayyum'a baktıkça ve iman dahi hayata hayat ve ruh oldukça, hem beka bulur, hem bâki meyveler verir. Hem öyle yükseklenir ki, sermediyet cilvesini

alır; daha ömrün kısa ve uzunluğuna bakmaz diye bu âyetten dersimi aldım ve niyet ve tasavvur ve hayalce bütün hayatların ve zîhayatların namına “Hasbünallahü ve ni’melvekil” dedim.

Altıncı Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye

Müfarakat-ı umumiye hengâmı olan harab-ı dünyadan haber veren âhirzaman hâdisatı içinde müfarakat-ı hususiyemi ihtar eden ihtiyarlık ve âhir ömrümde bir hassasiyet-i fevkalâde ile fıtratımdaki cemalperestlik ve güzellik sevdası ve kemalâta meftuniyet hisleri inkişaf ettikleri bir zamanda daimî ve tahribatçı olan zeval ve fena ve mütemadi ve tefrik edici olan mevt ve adem, dehşetli bir surette bu güzel dünyayı ve bu güzel mahlukatı hırpaladığını, parça parça edip güzelliklerini bozduğunu fevkalâde bir şuur ve teessürle gördüm. Fıtratımdaki aşk-ı mecazî bu hale karşı şiddetli galeyan ve isyan ettiği zamanda bir medar-ı teselli bulmak için yine bu Âyet-i Hasbiye’ye müracaat ettim. dedi: “Beni oku ve dikkatle manama bak!” Ben de, Sure-i Nur’daki Âyet-i Nur’un rasadhanesine girip imanın dûrbîniyle Âyet-i Hasbiye’nin en uzak tabakalarına ve şuur-u imanî hurdebîni ile en ince esrarına baktım, gördüm:

Nasılki âyineler, şişeler, şeffaf şeyler, hattâ kabarcıklar güneş ziyasının gizli ve çeşit çeşit cemalini ve o ziyanın elvan-ı seb’a denilen yedi renginin mütenevvi güzelliklerini gösteriyorlar ve teceddüd ve taharrükleriyle ve ayrı ayrı kabiliyetleriyle ve inkisaratlarıyla o cemali ve o güzellikleri tazelendiriyorlar ve inkisaratlarıyla güneşin ve ziyasının ve elvan-ı seb’asının gizli güzelliklerini izhar ediyorlar. Aynen öyle de: Şems-i Ezel ve Ebed olan Cemil-i Zülcelal’in cemal-i kudsîsine ve nihayetsiz güzel olan esma-i hüsnasının sermedî güzelliklerine âyinedarlık edip cilvelerini tazelendirmek için bu güzel masnular, bu tatlı mahluklar ve

bu cemalli mevcudat hiç durmayarak gelip gidiyorlar. Kendilerinde görünen güzellikler ve cemaller, kendilerinin malı olmadığını, belki tezahür etmek isteyen sermedî ve mukaddes bir cemalin ve daimî tecelli eden ve görünmek isteyen mücerred ve münezzeh bir hüsnün işaretleri ve alâmetleri ve lem'aları ve cilveleri olduğu, pek çok kuvvetli delilleri ile Risale-i Nur'da tafsilen izah edilmiş. Burada o bürhanlardan üç tanesine kısaca işaret edilecek:

Birinci Bürhan: Nasılki işlenmiş bir eserin güzelliği işlemesinin güzelliğine ve işlemek güzelliği ustalığın o san'attan gelen ünvanının güzelliğine ve ustadaki san'atkârlık ünvanının güzelliği o san'atkârın o san'ata ait sıfatının güzelliğine ve sıfatının güzelliği kabiliyet ve istidadının güzelliğine ve kabiliyetinin güzelliği zâtının ve hakikatının güzelliğine derece-i bedahette gayet kat'î bir surette delalet ettiği gibi, aynen öyle de: Bu kâinatın baştan başa bütün güzel mahluklarında ve yapılışları güzel umum masnularındaki hüsn ü cemal dahi San'atkâr-ı Zülcelal'deki fiillerinin hüsn ü cemaline kat'î şehadet ve ef'alindeki hüsn ü cemal ise, o fiillere bakan ünvanların, yani isimlerin hüsn ü cemaline şübhesiz delalet ve isimlerin hüsn ü cemali ise, isimlerin menşei olan kudsî sıfatların hüsn ü cemaline kat'î şehadet ve sıfatların hüsn ü cemali ise, sıfatların mebdei olan şuunat-ı zâtiyenin hüsn ü cemaline kat'î şehadet ve şuunat-ı zâtiyenin hüsn ü cemali ise, fâil ve müsemma ve mevsuf olan zâtının hüsn ü cemaline ve mahiyetinin kudsî kemaline ve hakikatının mukaddes güzelliğine bedahet derecede kat'î bir surette şehadet eder. Demek Sâni'-i Zülcemal'in kendi Zât-ı Akdesine lâyık öyle hadsiz bir hüsn ü cemali var ki, bir gölgesi bütün mevcudatı baştan başa güzelleştirmiş ve öyle münezzeh ve mukaddes bir güzelliği var ki, bir cilvesi kâinatı serbeser güzelleştirmiş ve bütün daire-i mümkinatı hüsn ü cemal lem'alarıyla tezyin edip ışıklandırmış.

Evet işlenmiş bir eser fiilsiz olmadığı gibi, fiil dahi fâilsiz olamaz. Ve isimler müsemmasız olması muhal olduğu gibi,

sıfatlar dahi mevsufsuz mümkün değildir. Madem bir san'atın ve eserin vücudu, bedahetle o eseri işleyenin fiiline delalet ve o fiilin vücudu, fâilinin ve ünvanının ve eseri intac eden sıfatın ve isminin vücudlarına delalet eder. Elbette bir eserin kemali ve cemali dahi fiilin kendine mahsus kemal ve cemaline, o da ismin kendine münasib muvafık güzelliğine, o dahi zâtın ve hakikatın -fakat zâta ve hakikata lâyık ve muvafık- kemaline ve cemaline ilmelyakîn ile ve bedahetle delalet eder.

Aynen öyle de: Bu eserler perdesi altındaki faaliyet-i daime fâilsiz olması muhal olduğu gibi, bu masnuat üstünde cilveleri ve nakışları göz ile görünen isimler dahi müsemmasız hiçbir cihetle mümkün olmadığı ve müşahede derecesinde hissedilen kudret, irade gibi sıfatlar dahi mevsufsuz olması muhal olduğundan, şu kâinatta bütün eserler, mahluklar, masnular hadsiz vücudlarıyla, hâlık ve sâni' ve fâillerinin vücud-u ef'aline ve esmasının vücuduna ve evsafının vücuduna ve şuunat-ı zâtiyesinin vücuduna ve Zât-ı Akdesinin vücub-u vücuduna kat'î bir surette delalet ettikleri gibi, o masnuatın umumunda görünen muhtelif kemalât ve ayrı ayrı cemaller ve çeşit çeşit güzellikler, Sâni'-i Zülcelal'de olan fiillerin ve isimlerin ve sıfatların ve şe'nlerin ve zâtının kendilerine mahsus münasib ve lâyık ve vâcibiyetine ve kudsiyetine muvafık olarak hadsiz kemalâtlarına ve nihayetsiz cemallerine ve ayrı ayrı ve umum kâinatın fevkinde güzelliklerine gayet sarih şehadet ve gayet kat'î delalet ederler.

İkinci Bürhan'ın beş noktası var:

Birinci Nokta: Meşreblerinde, mesleklerinde birbirinden ayrı ve uzak olan bütün ehl-i hakikatın reisleri, zevk ve keşfe istinad ederek icma' ile, ittifak ile iman edip hükmediyorlar ki; bütün mevcudattaki hüsn ü cemal, bir Zât-ı Vâcib-ül Vücud'da bulunan mukaddes hüsn ü cemalin gölgesi ve lemaatı ve perdelerin arkasında cilvesidir.

İkinci Nokta: Bütün güzel mahluklar, kafile kafile arkasında durmayarak gelip gidiyorlar, fenaya girip

kayboluyorlar. Fakat o âyineler üstünde kendini gösteren ve cilvelenen yüksek ve tebeddül etmez bir güzellik, tecellisinde devam ettiğinden kat'î bir surette gösterir ki, o güzellikler o güzellerin malı ve o âyinelerin cemali değildir. Belki güneşin cemal-i şuaatı cereyan eden suyun üzerindeki kabarcıklarda göründüğü gibi, sermedî bir cemalin ışıklarıdırlar.

Üçüncü Nokta: Nurun gelmesi elbette nuraniden ve vücud vermesi her halde mevcuddan ve ihsan ise gınadan ve sehavet ise servetten ve talim ilimden gelmesi bedihî olduğu gibi, hüsün vermek dahi hasenden ve güzelleştirmek güzelden ve cemal vermek cemilden olabilir, başka olamaz. İşte bu hakikata binaen iman ederiz ki: Bu kâinattaki görünen bütün güzellikler öyle bir güzelden geliyor ki; bu mütemadiyen değişen ve tazelenen kâinat, bütün mevcudatıyla âyinedarlık dilleriyle, o güzelin cemalini tavsif ve tarif eder.

Dördüncü Nokta: Nasılki cesed ruha dayanır, ayakta durur, hayatlanır ve lafız manaya bakar, ona göre nurlanır ve suret hakikata istinad eder, ondan kıymet alır. Aynen öyle de; bu maddî ve cismanî olan âlem-i şehadet dahi bir ceseddir, bir lafızdır, bir surettir; âlem-i gaybın perdesi arkasındaki esma-i İlahiyeye dayanır, hayatlanır, istinad eder, can alır, ona bakar, güzelleşir. Bütün maddî güzellikler, kendi hakikatlarının ve manalarının manevî güzelliklerinden ileri geliyor. Ve hakikatları ise, esma-i İlahiyeden feyz alırlar ve onların bir nevi gölgeleridir. Ve bu hakikat, Risale-i Nur'da kat'î isbat edilmiştir.

Demek bu kâinatta bulunan bütün güzelliklerin enva'ı ve çeşitleri, âlem-i gayb arkasında tecelli eden ve kusurdan mukaddes, maddeden mücerred bir cemalin esma vasıtasıyla cilveleri ve işaretleri ve emaratlarıdır. Fakat nasılki Vâcib-ül Vücud'un Zât-ı Akdesi, başkalara hiçbir cihette benzemez ve sıfatları mümkinatın sıfatlarından hadsiz derece yüksektir. Öyle de, onun kudsî cemali, mümkinatın ve mahlukatın hüsünlerine benzemez, hadsiz

derecede daha âlîdir. Evet koca Cennet bütün hüsn ü cemaliyle bir cilvesi bulunan ve bir saat müşahedesi ehl-i Cennet'e, Cennet'i unutturan bir cemal-i sermedî, elbette nihayeti ve şebihi ve naziri ve misli olamaz.

Malûmdur ki; herşeyin hüsnü, kendine göredir, hem binler tarzda bulunur ve nevilerin ihtilafı gibi güzellikleri de ayrı ayrıdır. Meselâ; göz ile hissedilen bir güzellik, kulak ile hissedilen bir hüsün bir olmaması ve akıl ile fehmedilen bir hüsn-ü aklî, ağız ile zevkedilen bir hüsn-ü taam bir olmadığı gibi.. kalb, ruh vesair zahirî ve bâtınî duyguların istihsan ettikleri ve güzel hissettikleri güzellikler, onların ihtilafı gibi muhteliftir. Meselâ: İmanın güzelliği ve hakikatın güzelliği ve nurun hüsnü ve çiçeğin hüsnü ve ruhun cemali ve suretin cemali ve şefkatin güzelliği ve adaletin güzelliği ve merhametin hüsnü ve hikmetin hüsnü ayrı ayrı oldukları gibi, Cemil-i Zülcelal'in nihayet derecede güzel olan esma-i hüsnasının güzellikleri dahi ayrı ayrı olduğundan, mevcudatta bulunan hüsünler ayrı ayrı düşmüş.

Eğer Cemil-i Zülcelal'in esmasındaki hüsünlerin mevcudat âyinelerinde bir cilvesini müşahede etmek istersen, zeminin yüzünü bir küçük bahçe gibi temaşa edecek bir geniş, hayalî göz ile bak ve hem bil ki: Rahmaniyet, rahîmiyet, hakîmiyet, âdiliyet gibi tabirler, Cenab-ı Hakk'ın hem isim, hem fiil, hem sıfat, hem şe'nlerine işaret ederler.

İşte başta insan olarak bütün hayvanatın muntazaman bir perde-i gaybdan gelen erzaklarına bak, rahmaniyet-i İlahiyenin cemalini gör.

Hem bütün yavruların mu'cizane iaşelerine ve başları üstünde ve annelerinin sinelerinde asılmış tatlı, safi, âb-ı kevser gibi iki tulumbacık süte temaşa eyle, rahîmiyet-i Rabbaniyenin cazibedar cemalini gör.

Hem bütün kâinatı enva'ıyla beraber bir kitab-ı kebir-i hikmet ve öyle bir kitab ki; her harfi yüz kelime, her kelimesi yüzer satır, her satırı bin bab, her babı binler küçük kitab

hükmüne getiren hakîmiyet-i İlahiyenin cemal-i bîmisaline bak, gör.

Hem kâinatı bütün mevcudatıyla mizanı altına alan ve bütün ecram-ı ulviye ve süfliyenin müvazenelerini idame ettiren ve güzelliğin en mühim bir esası olan tenasübü veren ve her şeye en güzel vaziyeti verdiren ve her zîhayata hakk-ı hayatı verip ihkak-ı hak eden ve mütecavizleri durduran ve cezalandıran bir âdiliyetin haşmetli güzelliğine bak gör.

Hem insanın geçmiş tarihçe-i hayatını, buğday tanesi küçüklüğündeki kuvve-i hâfızasında ve her nebat ve ağacın gelecek tarihçe-i hayat-ı sâniyesini çekirdeğinde yazmasına ve her zîhayatın muhafazasına lüzumu bulunan âlât ve cihazata, meselâ arının kanatçıklarına ve zehirli iğnesine ve dikenli çiçeklerin süngücüklerine ve çekirdeklerin sert kabuklarına bak ve hafîziyet ve hâfıziyet-i Rabbaniyenin letafetli cemalini gör.

Hem zemin sofrasında Kerim-i Mutlak olan Rahman-ı Rahîm'in misafirlerine, rahmet tarafından ihzar edilen hadsiz taamların ayrı ayrı ve güzel kokularına ve muhtelif, süslü renklerine ve mütenevvi, hoş tatlarına ve her zîhayatın zevk u safasına yardım eden cihazlara bak, ikram ve kerimiyet-i Rabbaniyenin gayet şirin cemalini ve gayet tatlı güzelliğini gör.

Hem Fettah ve Musavvir isimlerinin tecellileriyle başta insan olarak bütün hayvanatın, su katrelerinden açılan pek çok manidar suretlerine ve bahar çiçeklerinin habbe ve zerreciklerinden açtırılan çok cazibedar sîmalarına bak, fettahiyet ve musavviriyet-i İlahiyenin mu'cizatlı cemalini gör.

İşte bu mezkûr misallere kıyasen esma-i hüsnanın her birisinin kendine mahsus öyle kudsî bir cemali var ki; bir tek cilvesi, koca bir âlemi ve hadsiz bir nev'i güzelleştiriyor. Bir tek çiçekte bir ismin cilve-i cemalini gördüğün gibi, bahar dahi bir çiçektir ve Cennet dahi görülmedik bir çiçektir. Baharın tamamına bakabilirsen ve Cennet'i iman gözüyle görebilirsen bak gör. Cemal-i Sermedî'nin derece-i haşmetini

anla. O güzelliğe karşı iman güzelliğiyle ve ubudiyet cemali ile mukabele etsen, çok güzel bir mahluk olursun. Eğer dalaletin hadsiz çirkinliğiyle ve isyanın menfur kubhuyla mukabele edip karşılasan, en çirkin bir mahluk olmakla beraber, bütün güzel mevcudatın manen menfurları olursun.

Beşinci Nokta: Nasılki yüzer hüner ve san'at ve kemal ve cemalleri bulunan bir zât; herbir hüner kendini teşhir etmek ve her bir güzel san'at kendini takdir ettirmek ve herbir kemal kendini izhar etmek ve herbir cemal kendini göstermek istemesi kaidesince o zât dahi bütün hünerlerini ve san'atlarını ve kemalâtını ve gizli güzelliklerini tarif edecek, teşhir edecek, gösterecek olan bir hârika sarayı yapmış. Her kim o mu'cizeli sarayı temaşa etse, birden ustasının ve sahibinin hünerlerine ve mehasinine ve kemalâtına intikal eder ve gözüyle görür gibi inanır, tasdik eder ve der ki: "Her cihetle güzel ve hünerli olmayan bir zât, böyle her cihetle güzel bir eserin masdarı, mûcidi ve taklidsiz muhterii olamaz. Belki onun manevî hüsünleri ve kemalleri bu saray ile tecessüm etmiş gibidir." hükmeder. Aynen öyle de, bu kâinat denilen meşher-i acaib ve saray-ı muhteşemin hüsünlerini gören ve aklı çürük ve kalbi bozuk olmayan elbette intikal edecek ki; bu saray bir âyinedir, başkasının cemalini ve kemalini göstermek için böyle süslenmiş. Evet madem bu saray-ı âlemin başka emsali yok ki güzellikleri ondan iktibas edip taklid edilsin. Elbette ve her halde bunun ustası kendi zâtında ve esmasında kendine lâyık güzellikleri var ki, kâinat ondan iktibas ediyor ve ona göre yapılmış ve onları ifade etmek için bir kitab gibi yazılmış.

Üçüncü Bürhan'ın üç nüktesi var:

Birinci Nükte: Otuzikinci Söz'ün Üçüncü Mevkıfında gayet güzel bir tafsil ve kuvvetli hüccetlerle beyan edilen bir hakikattır. Tafsilini ona havale ederek burada kısa bir işaretle ona bakacağız; şöyle ki:

Bu masnuata, hususan hayvanat ve nebatata bakıyoruz, görüyoruz ki: Kasd ve iradeyi gösteren ve ilim ve hikmeti

bildiren daimî bir tezyin, bir süslemek ve tesadüfe hamli imkânsız bir tanzim, bir güzelleştirmek hükmediyor. Hem kendi san'atını beğendirmek ve nazar-ı dikkati celbetmek ve masnuunu ve seyircilerini memnun etmek için her şeyde öyle bir nazik san'at ve ince hikmet ve âlî zînet ve şefkatli bir tertib ve tatlı vaziyet görünüyor; bedahet derecesinde anlaşılır ki, kendini zîşuurlara bildirmek ve tanıttırmak isteyen perde-i gayb arkasında öyle bir san'atkâr var ki, herbir san'atıyla çok hünerlerini ve kemalâtını teşhir ile kendini sevdirmek ve medh ü senasını ettirmek ister. Hem zîşuur mahlukları minnetdar ve mesrur ve kendine dost etmek için tesadüfe havalesi imkân haricinde ve umulmadığı yerden leziz nimetlerin her çeşidini onlara ihsan ediyor. Hem derin bir şefkati ve yüksek bir merhameti ihsas eden manevî ve kerimane bir muamele, bir muarefe ve lisan-ı hal ile ve dostane bir mükâleme ve dualarına rahîmane bir mukabele görünüyor. Demek bu güneş gibi zahir olan tanıttırmak ve sevdirmek keyfiyeti arkasında müşahede edilen lezzetlendirmek ve nimetlendirmek ikramı ise, gayet esaslı bir irade-i şefkat ve gayet kuvvetli bir arzu-yu merhametten ileri geliyor. Ve böyle kuvvetli bir irade-i şefkat ve rahmet ise, hiçbir cihette ihtiyacı olmayan bir Müstağni-i Mutlak'ta bulunması elbette ve herhalde kendini âyinelerde görmek ve göstermek isteyen ve tezahür etmek, mahiyetinin muktezası ve tebarüz etmek, hakikatının şe'ni bulunan nihayet kemalde bir cemal-i bîmisal ve ezelî bir hüsn-ü lâyezalî ve sermedî bir güzellik vardır ki; o cemal kendini muhtelif âyinelerde görmek ve göstermek için merhamet ve şefkat suretine girmiş, sonra zîşuur âyinelerinde in'am ve ihsan vaziyetini almış, sonra tahabbüb ve taarrüf -yani kendini tanıttırmak ve bildirmek- keyfiyetini takmış, sonra masnuatı zînetlendirmek, güzelleştirmek ışığını vermiş.

İkinci Nükte: Nev'-i insanda, hususan yüksek tabakasında, meslekleri ayrı ayrı hadsiz zâtlarda, gayet esaslı bir surette bulunan şedid bir aşk-ı lahutî ve kuvvetli bir muhabbet-i Rabbaniye, bilbedahe misilsiz bir cemale

işaret, belki şehadet eder. Evet böyle bir aşk, öyle bir cemale bakar, iktiza eder. Ve öyle bir muhabbet, böyle bir hüsn ister. Belki bütün mevcudatta lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile edilen umum hamd ü senalar, o ezelî hüsne bakıyor, gidiyor. Belki Şems-i Tebrizî gibi bir kısım âşıkların nazarında bütün kâinatta bulunan umum incizablar, cezbeler, cazibeler, cazibedar hakikatlar; ezelî ve ebedî bir hakikat-ı cazibedara işaretlerdir. Ve ecramı ve mevcudatı mevlevî-misal pervane gibi raks u semaa kaldıran cezbedarane harekât ve deveran, o hakikat-ı cazibedarın cemal-i kudsîsinin hükümdarane tezahüratı karşısında âşıkane ve vazifedarane bir mukabeledir.

Üçüncü Nükte: Bütün ehl-i tahkikin icmaıyla vücud hayr-ı mahzdır, nurdur; adem şerr-i mahzdır, zulmettir. Bütün hayırlar, iyilikler, güzellikler, lezzetler -tahlil neticesinde- vücuddan neş'et ettiklerini ve bütün fenalıklar, şerler, musibetler, elemler -hattâ masiyetler- ademe raci' olduğunu ehl-i akıl ve ehl-i kalbin büyükleri ittifak etmişler.

Eğer desen: Madem bütün güzelliklerin menbaı vücuddur, vücudda küfür ve enaniyet-i nefsiye dahi var?

Elcevab: Küfür ise hakaik-i imaniyeyi inkâr ve nefy olduğundan ademdir. Enaniyetin vücudu ise, haksız temellük ve âyinedarlığını bilmemek ve mevhumu muhakkak bilmekten ileri geldiğinden, vücud rengini ve suretini almış bir ademdir.

Madem bütün güzelliklerin menbaı vücuddur ve bütün çirkinliklerin madeni ademdir. Elbette vücudun en kuvvetlisi ve en yükseği ve en parlağı ve ademden en uzağı vâcib bir vücud ve ezelî ve ebedî bir varlık, en kuvvetli ve en yüksek ve en parlak ve kusurdan en uzak bir cemal ister, belki öyle bir cemali ifade eder, belki öyle bir cemal olur. Güneşe ihatalı bir ziyanın lüzumu gibi, Vâcib-ül Vücud dahi sermedî bir cemal istilzam eder, onun ile ışık verir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى نِعْمَةِ اْلاِيمَانِ * رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا
سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

İhtar: Âyet-i Hasbiye-i Nuriyenin meratibinden dokuz mertebesi yazılacaktı, fakat bazı esbaba binaen şimdilik üç mertebe te’hir edildi.

Tenbih: Risale-i Nur, Kur’anın ve Kur’andan çıkan bürhanî bir tefsir olduğundan, Kur’anın nükteli, hikmetli, lüzumlu usandırmayan tekraratı gibi onun da lüzumlu, hikmetli, belki zarurî ve maslahatlı tekraratı vardır. Hem Risale-i Nur, zevk ve şevk ile dillerde usandırmayan, daima tekrar edilen kelime-i tevhidin delilleri olmasından zarurî tekraratı kusur değil; usandırmaz ve usandırmamalı.

* * *

اَلْبَابُ الْخَامِسُ

فِى مَرَاتِبِ (حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ)وَ هُوَ خَمْسُ نُكَتٍ

اَلنُّكْتَةُ اْلاُولَى : فَهذَا الْكَلاَمُ دَوَاءٌ مُجَرَّبٌ لِمَرَضِ الْعَجْزِ الْبَشَرِىِّ وَ سَقَمِ الْفَقْرِ اْلاِنْسَانِىِّ ❊ حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ اِذْ هُوَ الْمُوجِدُ الْمَوْجُودُ الْبَاقِى فَلاَ بَأْسَ بِزَوَالِ الْمَوْجُودَاتِ لِدَوَامِ الْوُجُودِ الْمَحْبُوبِ بِبَقَاءِ مُوجِدِهِ الْوَاجِبِ الْوُجُودِ وَ هُوَ الصَّانِعُ الْفَاطِرُ الْبَاقِى فَلاَ حُزْنَ عَلَى زَوَالِ الْمَصْنُوعِ لِبَقَاءِ مَدَارِ الْمَحَبَّةِ فِى صَانِعِهِ وَ هُوَ الْمَلِكُ الْمَالِكُ الْبَاقِى ❊ فَلاَ تَأَسُّفَ عَلَى زَوَالِ الْمُلْكِ الْمُتَجَدِّدِ فِى زَوَالٍ وَ ذَهَابٍ ❊ وَ هُوَ الشَّاهِدُ الْعَالِمُ الْبَاقِى فَلاَ تَحَسُّرَ عَلَى غَيْبُوبَةِ الْمَحْبُوبَاتِ مِنَ الدُّنْيَا لِبَقَائِهَا فِى دَائِرَةِ عِلْمِ شَاهِدِهَا وَ فِى نَظَرِهِ ❊ وَ هُوَ الصَّاحِبُ الْفَاطِرُ الْبَاقِى فَلاَ كَدَرَ عَلَى زَوَالِ الْمُسْتَحْسَنَاتِ لِدَوَامِ مَنْشَاءِ مَحَاسِنِهَا فِى اَسْمَاءِ فَاطِرِهَا ❊ وَ هُوَ الْوَارِثُ الْبَاعِثُ الْبَاقِى فَلاَ تَلَهُّفَ عَلَى فِرَاقِ اْلاَحْبَابِ لِبَقَاءِ مَنْ يَرِثُهُمْ وَ يَبْعَثُهُمْ وَ هُوَ الْجَمِيلُ الْجَلِيلُ الْبَاقِى فَلاَ تَحَزُّنَ عَلَى زَوَالِ الْجَمِيلاَتِ الَّتِى هِىَ مَرَايَا لِلاَسْمَاءِ الْجَمِيلاَتِ لِبَقَاءِ اْلاَسْمَاءِ بِجَمَالِهَا بَعْدَ زَوَالِ الْمَرَايَا ❊ وَ هُوَ الْمَعْبُودُ الْمَحْبُوبُ الْبَاقِى فَلاَ تَأَلَّمَ مِنْ زَوَالِ الْمَحْبُوبَاتِ الْمَجَازِيَّةِ لِبَقَاءِ الْمَحْبُوبِ الْحَقِيقِىِّ ❊ وَ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ الْوَدُودُ الرَّؤُفُ الْبَاقِى فَلاَ غَمَّ وَ لاَ مَأْيُوسِيَّةَ وَ لاَ اَهَمِّيَّةَ مِنْ زَوَالِ الْمُنْعِمِينَ الْمُشْفِقِينَ الظَّاهِرِينَ لِبَقَاءِ مَنْ وَسِعَتْ رَحْمَتُهُ وَ شَفْقَتُهُ كُلَّ شَيْءٍ ❊ وَ هُوَ الْجَمِيلُ اللَّطِيفُ الْعَطُوفُ الْبَاقِى فَلاَ حِرْقَةَ وَ لاَ عِبْرَةَ بِزَوَالِ اللَّطِيفَاتِ الْمُشْفِقَاتِ لِبَقَاءِ مَنْ يَقُومُ مَقَامَ كُلِّهَا وَ لاَ يَقُومُ الْكُلُّ مَقَامَ تَجَلٍّ وَاحِدٍ مِنْ تَجَلِّيَاتِهِ فَبَقَائُهُ بِهذِهِ اْلاَوْصَافِ يَقُومُ مَقَامَ كُلِّ مَا فَنَى وَ زَالَ مِنْ اَنْوَاعِ مَحْبُوبَاتِ كُلِّ اَحَدٍ مِنَ الدُّنْيَا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ

❊نَعَمْ حَسْبِى مِنْ بَقَاءِ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا بَقَاءُ مَالِكِهَا وَ صَانِعِهَا وَ فَاطِرِهَا

اَلنُّكْتَةُ الثَّانِيَةُ :

حَسْبِى مِنَ الْبَقَاءِ اَنَّ اللّٰهَ هُوَ اِلهِىَ الْبَاقِى وَ خَالِقِىَ الْبَاقِى وَ مُوجِدِىَ الْبَاقِى وَ فَاطِرِىَ الْبَاقِى وَ مَالِكِىَ الْبَاقِى وَ شَاهِدِىَ الْبَاقِى وَ مَعْبُودِىَ الْبَاقِى وَ بَاعِثِىَ

الْبَاقِى فَلاَ بَاْسَ وَ لاَ حُزْنَ وَ لاَ تَاْسُّفَ وَ لاَ تَحَسُّرَ عَلَى زَوَالِ وُجُودِى لِبَقَاءِ مُوجِدِى وَ اِيجَادِهِ بِاَسْمَائِهِ وَ مَا فِي شَخْصِى مِنْ صِفَةٍ اِلاَّ وَ هِىَ مِنْ شُعَاعِ اِسْمٍ مِنْ اَسْمَائِهِ الْبَاقِيَةِ فَزَوَالُ تِلْكَ الصِّفَةِ وَ فَنَائُهَا لَيْسَ اِعْدَامًا لَهَا لاَنَّهَا مَوْجُودَةٌ فِى دَائِرَةِ الْعِلْمِ وَ بَاقِيَةٌ وَ مَشْهُودَةٌ لِخَالِقِهَا ❊ وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْبَقَاءِ وَ لَذَّتِهِ عِلْمِى وَ اِذْعَانِى وَ شُعُورِى وَ اِيمَانِى بِاَنَّهُ اِلهِىَ الْبَاقِى الْمُتَمَثِّلُ شُعَاعُ اِسْمِهِ الْبَاقِى فِى مِرْآةِ مَا هِيَّتِى وَ مَا حَقِيقَةُ مَا هِيَّتِى اِلاَّ ظِلٌّ لِذلِكَ الْاِسْمِ فَبِسِرِّ تَمَثُّلِهِ فِى مِرْآةِ حَقِيقَتِى صَارَتْ نَفْسُ حَقِيقَتِى مَحْبُوبَةً لاَ لِذَاتِهَا ❊ بَلْ بِسِرِّ مَا فِيهَا وَ بَقَاءُ مَا تَمَثَّلَ فِيهَا اَنْوَاعُ بَقَاءٍ لَهَا

اَلنُّكْتَةُ الثَّالِثَةُ : حَسْبُنَا اللّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ : اِذْ هُوَ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى مَا هذِهِ الْمَوْجُودَاتُ السَّيَّالَةُ اِلاَّ مَظَاهِرَ لِتَجَدُّدِ تَجَلِّيَاتِ اِيجَادِهِ وَ وُجُودِهِ بِهِ وَ بِالْاِنْتِسَابِ اِلَيْهِ وَ بِمَعْرِفَتِهِ اَنْوَارُ الْوُجُودِ بِلاَ حَدٍّ وَ بِدُونِهِ ظُلُمَاتُ الْعَدَمَاتِ وَ آلاَمُ الْفِرَاقَاتِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَاتِ وَ مَا هذِهِ الْمَوْجُودَاتُ السَّيَّالَةُ اِلاَّ وَ هِىَ مَرَايَا وَ هِىَ مُتَجَدِّدَةٌ بِتَبَدُّلِ التَّعَيُّنَاتِ الْاِعْتِبَارِيَّةِ فِى فَنَائِهَا وَ زَوَالِهَا وَ بَقَائِهَا بِسِتَّةِ وُجُوهٍ .

. اْلاَوَّلُ : بَقَاءُ مَعَانِيهَا الْجَمِيلَةِ وَ هُوِيَّاتِهَا الْمِثَالِيَّةِ

. وَ الثَّانِى : بَقَاءُ صُوَرِهَا فِى الْاَلْوَاحِ الْمِثَالِيَّةِ

. وَالثَّالِثُ : بَقَاءُ ثَمَرَاتِهَا الْاُخْرَوِيَّةِ

. وَ الرَّابِعُ : بَقَاءُ تَسْبِيحَاتِهَا الرَّبَّانِيَّةِ الْمُتَمَثِّلَةِ لَهَا الَّتِى هِىَ نَوْعُ وُجُودٍ لَهَا

. وَ الْخَامِسُ : بَقَائُهَا فِى الْمَشَاهِدِ الْعِلْمِيَّةِ وَ الْمَنَاظِرِ السَّرْمَدِيَّةِ

❊ وَ السَّادِسُ : بَقَاءُ اَرْوَاحِهَا اِنْ كَانَتْ مِنْ ذَوِى الْاَرْوَاحِ

وَ مَا وَظِيفَتُهَا فِى كَيْفِيَّاتِهَا الْمُتَخَالِفَةِ فِى مَوْتِهَا وَ فَنَائِهَا وَ زَوَالِهَا وَ عَدَمِهَا وَ ظُهُورِهَا وَ اِنْطِفَائِهَا اِلاَّ اِظْهَارُ الْمُقْتَضِيَاتِ لاَسْمَاءٍ اِلهِيَّةٍ فَمِنْ سِرِّ هذِهِ الْوَظِيفَةِ صَارَتِ الْمَوْجُودَاتُ كَسَيْلٍ فِى غَايَةِ السُّرْعَةِ تَتَمَوَّجُ مَوْتًا وَ حَيَاةً وَ وُجُودًا وَ عَدَمًا ❊ وَ مِنْ هذِهِ الْوَظِيفَةِ تَتَظَاهَرُ الْفَعَّالِيَّةُ الدَّائِمَةُ وَ الْخَلاَّقِيَّةُ الْمُسْتَمِرَّةُ فَلاَ بُدَّ لِى وَ لِكُلِّ اَحَدٍ اَنْ يَقُولَ : (حَسْبُنَا اللّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ

يَعْنِى حَسْبِى مِنَ الْوُجُودِ اَنِّى اَثَرٌ مِنْ آثَارِ وَاجِبِ الْوُجُودِ كَفَانِى آنٌ سَيَّالٌ مِنْ (هذَا الْوُجُودِ الْمُنَوَّرِ الْمَظْهَرِ مِنْ مَلاَيِينَ سَنَةٍ مِنَ الْوُجُودِ الْمُزَوَّرِ الْاَبْتَرِ ❊ نَعَمْ بِسِرِّ الْاِنْتِسَابِ الْاِيمَانِىِّ يَقُومُ دَقِيقَةٌ مِنَ الْوُجُودِ مَقَامَ اُلُوفِ سَنَةٍ بِلاَ اِنْتِسَابٍ . اِيمَانِىٍّ بَلْ تِلْكَ الدَّقِيقَةُ اَتَمُّ وَ اَوْسَعُ بِمَرَاتِبَ مِنْ تِلْكَ الْآلاَفِ سَنَةٍ

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْوُجُودِ وَ قِيْمَتِهِ اَنِّى صَنْعَةُ مَنْ هُوَ فِى السَّمَاءِ عَظَمَتُهُ وَ . فِى الْاَرْضِ آيَاتُهُ وَ خَلَقَ السَّموَاتِ وَ الْاَرْضَ فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْوُجُودِ وَ كَمَالِهِ اَنِّى مَصْنُوعُ مَنْ زَيَّنَ وَ نَوَّرَ السَّمَاءَ بِمَصَابِيحَ . وَ زَيَّنَ وَ بَهَّرَ الْاَرْضَ بِاَزَاهِيرَ

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْفَخْرِ وَ الشَّرَفِ اَنِّى مَخْلُوقٌ وَ مَمْلُوكٌ وَ عَبْدٌ لِمَنْ هذِهِ الْكَائِنَاتُ بِجَمِيعِ كَمَالاَتِهَا وَ مَحَاسِنِهَا ظِلٌّ ضَعِيفٌ بِالنِّسْبَةِ اِلَى كَمَالِهِ وَ جَمَالِهِ وَ .مِنْ آيَاتِ كَمَالِهِ وَ اِشَارَاتِ جَمَالِهِ

وَ كَذَا حَسْبِى مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَنْ يَدَّخِرُ مَا لاَ يُعَدُّ وَ لاَ يُحْصَى مِنْ نِعَمِهِ فِى صُنَيْدِقَاتٍ لَطِيفَةٍ هِىَ بَيْنَ الْكَافِ وَ النُّونِ فَيَدَّخِرُ بِقُدْرَتِهِ مَلاَيِينَ قِنْطَارٍ فِى قَبْضَةٍ وَاحِدَةٍ فِيهَا صُنَيْدِقَاتٌ لَطِيفَةٌ تُسَمَّى بُذُورًا وَ نَوَاةً .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنْ كُلِّ ذِى جَمَالٍ وَ ذِى اِحْسَانٍ اَلْجَمِيلُ الرَّحِيمُ الَّذِى مَا هذِهِ الْمَصْنُوعَاتُ الْجَمِيلاَتُ اِلاَّ مَرَايَا مُتَفَانِيَةٌ لِتَجَدُّدِ اَنْوَارِ جَمَالِهِ بِمَرِّ الْفُصُولِ وَ الْعُصُورِ وَ الدُّهُورِ وَ هذِهِ النِّعَمُ الْمُتَوَاتِرَةُ وَ الْاَثْمَارُ الْمُتَعَاقِبَةُ فِى الرَّبِيعِ وَ الصَّيْفِ مَظَاهِرُ لِتَجَدُّدِ مَرَاتِبِ اِنْعَامِهِ الدَّائِمِ عَلَى مَرِّ الْاَنَامِ وَ الْاَيَّامِ وَ الْاَعْوَامِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْحَيَاةِ وَ مَاهِيَّتِهَا اَنِّى خَرِيطَةٌ وَ فِهْرِسْتَةٌ وَ فَذْلَكَةٌ وَ مِيزَانٌ وَ مِقْيَاسٌ لِجَلَوَاتِ اَسْمَاءِ خَالِقِ الْمَوْتِ وَ الْحَيَاةِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْحَيَاةِ وَ وَظِيفَتِهَا كَوْنِى كَكَلِمَةٍ مَكْتُوبَةٍ بِقَلَمِ الْقُدْرَةِ وَ مُفْهِمَةٍ دَالَّةٍ عَلَى اَسْمَاءِ الْقَدِيرِ الْمُطْلَقِ الْحَىِّ الْقَيُّومِ بِمَظْهَرِيَّةِ حَيَاتِى لِلشُّؤُنِ الذَّاتِيَّةِ لِفَاطِرِىَ الَّذِى لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنَى .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْحَيَاةِ وَ حُقُوقِهَا اِعْلاَنِى وَ تَشْهِيرِى بَيْنَ اِخْوَانِىَ الْمَخْلُوقَاتِ وَ اِعْلاَنِى وَ اِظْهَارِى لِنَظَرِ شُهُودِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ بِتَزَيُّنِى بِجَلَوَاتِ اَسْمَاءِ خَالِقِىَ الَّذِى زَيَّنَنِى بِمُرَصَّعَاتِ حُلَّةِ وُجُودِى وَ خِلْعَةِ فِطْرَتِى وَ قِلاَدَةِ حَيَاتِىَ الْمُنْتَظَمَةِ فِيهَا مُزَيَّنَاتُ هَدَايَا رَحْمَتِهِ .

وَ كَذَا مِنْ حُقُوقِ حَيَاتِى فَهْمِى لِتَحِيَّاتِ ذَوِى الْحَيَاةِ لِوَاهِبِ الْحَيَاةِ وَ شُهُودِى لَهَا وَ شَهَادَاتِى عَلَيْهَا .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنْ حُقُوقِ حَيَاتِى تَبَرُّجِى وَ تَزَيُّنِى بِمُرَصَّعَاتِ جَوَاهِرِ اِحْسَانِهِ بِشُعُورٍ اِيمَانِىٍّ لِلْعَرْضِ لِنَظَرِ شُهُودِ سُلْطَانِىَ الْاَزَلِىِّ .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْحَيَاةِ وَ لَذَّاتِهَا عِلْمِى وَ اِذْعَانِى وَ شُعُورِى وَ اِيمَانِى بِاَنِّى عَبْدُهُ وَ مَصْنُوعُهُ وَ مَخْلُوقُهُ وَ فَقِيرُهُ وَ مُحْتَاجٌ اِلَيْهِ وَ هُوَ خَالِقِى رَحِيمٌ بِى كَرِيمٌ لَطِيفٌ مُنْعِمٌ عَلَىَّ يُرَبِّينِى كَمَا يَلِيقُ بِحِكْمَتِهِ وَ رَحْمَتِهِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْحَيَاةِ وَ قِيْمَتِهَا مِقْيَاسِيَّتِى بِاَمْثَالِ عَجْزِىَ الْمُطْلَقِ وَ فَقْرِىَ الْمُطْلَقِ وَ ضَعْفِىَ الْمُطْلَقِ لِمَرَاتِبِ قُدْرَةِ الْقَدِيرِ الْمُطْلَقِ وَ دَرَجَاتِ رَحْمَةِ الرَّحِيمِ الْمُطْلَقِ وَ طَبَقَاتِ قُوَّةِ الْقَوِىِّ الْمُطْلَقِ .

وَ كَذَا بِمَعْكَسِيَّتِى بِجُزْئِيَّاتِ صِفَاتِى مِنَ الْعِلْمِ وَ الْاِرَادَةِ وَ الْقُدْرَةِ الْجُزْئِيَّةِ لِفَهْمِ الصِّفَاتِ الْمُحِيطَةِ لِخَالِقِى فَاَفْهَمُ عِلْمَهُ الْمُحِيطَ بِمِيزَانِ عِلْمِىَ الْجُزْئِىِّ.

وَ هكَذَا حَسْبِى مِنَ الْكَمَالِ عِلْمِى بِاَنَّ اِلهِى هُوَ الْكَامِلُ الْمُطْلَقُ فَكُلُّ مَا فِى الْكَوْنِ مِنَ الْكَمَالِ مِنْ آيَاتِ كَمَالِهِ وَ اِشَارَاتٌ اِلَى كَمَالِهِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنَ الْكَمَالِ فِى نَفْسِى اَلْاِيمَانُ بِاللّٰهِ اِذِ الْاِيمَانُ لِلْبَشَرِ مَنْبَعٌ لِكُلِّ كَمَالاَتِهِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مِنْ كُلِّ شَيْءٍ لاَنْوَاعِ حَاجَاتِىَ الْمَطْلُوبَةِ بِاَنْوَاعِ اَلْسِنَةِ جِهَازَاتِىَ الْمُخْتَلِفَةِ اِلهِى وَ رَبِّى وَ خَالِقِى وَ مُصَوِّرِىَ الَّذِى لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنَى الَّذِى هُوَ يُطْعِمُنِى وَ يَسْقِينِى وَ يُرَبِّينِى وَ يُدَبِّرُنِى وَ يُكَلِّمُنِى جَلَّ جَلاَلُهُ وَ عَمَّ نَوَالُهُ .

اَلنُّكْتَةُ الرَّابِعَةُ : حَسْبِى لِكُلِّ مَطَالِبِى مَنْ فَتَحَ صُورَتِى وَ صُورَةَ اَمْثَالِى مِنْ ذَوِى الْحَيَاةِ فِى الْمَاءِ بِلَطِيفِ صُنْعِهِ وَ لَطِيفِ قُدْرَتِهِ وَ حِكْمَتِهِ وَ لَطِيفِ رُبُوبِيَّتِهِ .

وَ كَذَا حَسْبِى لِكُلِّ مَقَاصِدِى مَنْ اَنْشَأَنِى وَ شَقَّ سَمْعِى وَ بَصَرِى وَ اَدْرَجَ فِى جِسْمِى لِسَانًا وَ جَنَانًا وَ اَوْدَعَ فِيهَا وَ فِى جِهَازَاتِى مَوَازِينَ حَسَّاسَةً لاَ تُعَدُّ لِوَزْنِ مُدَخَّرَاتِ اَنْوَاعِ خَزَائِنِ رَحْمَتِهِ .

وَ كَذَا اَدْرَجَ فِى لِسَانِى وَ جَنَانِى وَ فِطْرَتِى آلاَتٍ حَسَّاسَةً لاَ تُحْصَى لِفَهْمِ اَنْوَاعِ كُنُوزِ اَسْمَائِهِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ اَدْرَجَ فِى شَخْصِىَ الصَّغِيرِ الْحَقِيرِ وَ اَدْرَجَ فِى وُجُودِىَ الضَّعِيفِ الْفَقِيرِ هذِهِ اْلاَعْضَاءَ وَ اْلآلاَتِ وَ هذِهِ الْجَوَارِحَ وَ الْجِهَازَاتِ وَ هذِهِ الْحَوَاسَّ وَ الْحِسِّيَّاتِ وَ هذِهِ اللَّطَائِفَ وَ الْمَعْنَوِيَّاتِ لاِحْسَاسِ جَمِيعِ اَنْوَاعِ نِعَمِهِ وَ لاِذَاقَةِ اَكْثَرِ تَجَلِّيَاتِ اَسْمَائِهِ بِجَلِيلِ اُلُوهِيَّتِهِ وَ جَمِيلِ رَحْمَتِهِ وَ بِكَبِيرِ رُبُوبِيَّتِهِ وَ كَرِيمِ رَاْفَتِهِ وَ بِعَظِيمِ قُدْرَتِهِ وَ لَطِيفِ حِكْمَتِهِ .

اَلنُّكْتَةُ الْخَامِسَةُ : لاَ بُدَّ لِى وَ لِكُلِّ اَحَدٍ اَنْ يَقُولَ حَالاً وَ قَالاً وَ مُتَشَكِّرًا وَ مُفْتَخِرًا : حَسْبِى مَنْ خَلَقَنِى وَ اَخْرَجَنِى مِنْ ظُلْمَةِ الْعَدَمِ وَ اَنْعَمَ عَلَىَّ بِنُورِ الْوُجُودِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ جَعَلَنِى حَيًّا فَاَنْعَمَ عَلَىَّ نِعْمَةَ الْحَيَاةِ الَّتِى تُعْطِى لِصَاحِبِهَا كُلَّ شَيْءٍ وَ تُمِدُّ يَدَ صَاحِبِهَا اِلَى كُلِّ شَيْءٍ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ جَعَلَنِى اِنْسَانًا فَاَنْعَمَ عَلَىَّ بِنِعْمَةِ اْلاِنْسَانِيَّةِ الَّتِى صَيَّرَتِ اْلاِنْسَانَ عَالَمًا صَغِيرًا اَكْبَرَ مَعْنًى مِنَ الْعَالَمِ الْكَبِيرِ.

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ جَعَلَنِى مُؤْمِنًا فَاَنْعَمَ عَلَىَّ نِعْمَةَ اْلاِيمَانِ الَّذِى يُصَيِّرُ الدُّنْيَا وَ اْلآخِرَةَ كَسُفْرَتَيْنِ مَمْلُوئَتَيْنِ مِنَ النِّعَمِ يُقَدِّمُهَا اِلَى الْمُؤْمِنِ بِيَدِ اْلاِيمَانِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ جَعَلَنِى مِنْ اُمَّةِ حَبِيبِهِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ فَاَنْعَمَ عَلَىَّ بِمَا فِى اْلاِيمَانِ مِنَ الْمَحَبَّةِ وَ الْمَحْبُوبِيَّةِ اْلاِلهِيَّةِ الَّتِى هِىَ مِنْ اَعْلَى مَرَاتِبِ الْكَمَالاَتِ الْبَشَرِيَّةِ وَ بِتِلْكَ الْمَحَبَّةِ اْلاِيمَانِيَّةِ تَمْتَدُّ اَيَادِى اِسْتِفَادَةِ الْمُؤْمِنِ اِلَى مَا لاَيَتَنَاهَى مِنْ مُشْتَمِلاَتِ دَائِرَةِ اْلاِمْكَانِ وَ الْوُجُوبِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ فَضَّلَنِى جِنْسًا وَ نَوْعًا وَ دِينًا وَ اِيمَانًا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ مَخْلُوقَاتِهِ فَلَمْ يَجْعَلْنِى جَامِدًا وَ لاَ حَيَوَانًا وَ لاَ ضَالاًّ فَلَهُ الْحَمْدُ وَ لَهُ الشُّكْرُ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنْ جَعَلَنِى مَظْهَرًا جَامِعًا لِتَجَلِّيَاتِ اَسْمَائِهِ وَ اَنْعَمَ عَلَىَّ بِنِعْمَةٍ لاَ تَسَعُهَا الْكَائِنَاتُ بِسِرِّ حَادِيثِ (لاَ يَسَعُنِى اَرْضِى وَ لاَ سَمَائِىۤ وَ يَسَعُنِى قَلْبُ عَبْدِىَ الْمُؤْمِنِ) يَعْنِى اَنَّ الْمَاهِيَّةَ اْلاِنْسَانِيَّةَ مَظْهَرٌ جَامِعٌ لِجَمِيعِ تَجَلِّيَاتِ اْلاَسْمَاءِ الْمُتَجَلِّيَةِ فِى جَمِيعِ الْكَائِنَاتِ .

وَ كَذَا حَسْبِى مَنِ اشْتَرَى مُلْكَهُ الَّذِى عِنْدِى مِنِّى لِيَحْفَظَهُ لِى ثُمَّ يُعِيدَهُ اِلَىَّ وَ اَعْطَانَا ثَمَنَهُ الْجَنَّةَ فَلَهُ الشُّكْرُ وَ لَهُ الْحَمْدُ بِعَدَدِ ضَرْبِ ذَرَّاتِ وُجُودِى فِى ذَرَّاتِ الْكَائِنَاتِ

حَسْبِى رَبِّى جَلَّ اللّٰهُ

نُورْ مُحَمَّدْ صَلّى اللّهُ
لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّهُ
حَسْبِي رَبِّى جَلَّ اللّهُ
سِرُّ قَلْبِى ذِكْرُ اللّهِ
ذِكْرُ اَحْمَدْ صَلّى اللّهُ
لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّهُ

Altıncı Şua

Yalnız iki nüktedir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

[Namazdaki teşehhüdde bulunan اَلتَّحِيَّاتُ اَلْمُبَارَكَاتُ اَلصَّلَوَاتُ اَلطَّيِّبَاتُ لِلّٰهِ ilâ âhirenin iki noktasına gelen iki suale iki cevabdır. Teşehhüdün sair hakikatlarının beyanı başka vakte talik edilerek bu “Altıncı Şua”da yüzer nüktesinden yalnız iki nüktesi muhtasar bir surette beyan edilecek.]

Birinci Sual: Teşehhüdün mübarek kelimatı, Mi’rac gecesinde Cenab-ı Hak ile Resulünün bir mükâlemeleri olduğu halde, namazda okunmasının hikmeti nedir?

Elcevab: Her mü’minin namazı, onun bir nevi Mi’racı hükmündedir. Ve o huzura lâyık olan kelimeler ise, Mi’rac-ı Ekber-i Muhammed (Aleyhissalâtü Vesselâm)da söylenen sözlerdir. Onları zikretmekle, o kudsî sohbet tahattur edilir. O tahatturla o mübarek kelimelerin manaları cüz’iyetten külliyete çıkar ve o kudsî ve ihatalı manalar tasavvur edilir veya edilebilir. Ve o tasavvur ile kıymeti ve nuru teâli edip genişlenir.

Meselâ: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o gecede Cenab-ı Hakk’a karşı selâm yerinde اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ demiş. Yani: “Bütün zîhayatların hayatlarıyla gösterdikleri tesbihat-ı hayatiye ve Sâni’lerine takdim ettikleri fıtrî hediyeler, ey Rabbim sana mahsustur. Ben dahi bütün onları tasavvurumla ve imanımla sana takdim ediyorum.”

Evet nasılki Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm اَلتَّحِيَّاتُ kelimesiyle, bütün zîhayatın ibadat-ı fıtriyelerini niyet edip takdim ediyor. Öyle de: Tahiyyatın hülâsası olan اَلْمُبَارَكَاتُ kelimesiyle de, bütün medar-ı bereket ve tebrik ve bârekâllah dediren ve “mübarek” denilen ve hayatın ve zîhayatın hülâsası olan mahluklar, hususan tohumların ve

çekirdeklerin, danelerin, yumurtaların fıtrî mübarekiyetlerini ve bereketlerini ve ubudiyetlerini temsil ederek, o geniş mana ile söylüyor. Ve mübarekâtın hülâsası olan اَلصَّلَوَاتُ kelimesiyle de zîhayatın hülâsası olan bütün zîruhun ibadat-ı mahsusalarını tasavvur edip dergâh-ı İlahîye o ihatalı manasıyla arzediyor. Ve اَلطَّيِّبَاتُ kelimesiyle de, zîruhun hülâsaları olan kâmil insanların ve melaike-i mukarrebînin, salavatın hülâsası olan tayyibat ile nurani ve yüksek ibadetlerini irade ederek Mabuduna tahsis ve takdim eder.

Hem nasılki o gecede Cenab-ı Hak tarafından اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا اَيُّهَا النَّبِىُّ demesi, istikbalde yüzer milyon insanların her biri, her gün, hiç olmazsa on defa اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا اَيُّهَا النَّبِىُّ demelerini âmirane iş'ar eder. Ve o selâm-ı İlahî, o kelimeye geniş bir nur ve yüksek bir mana verir. Öyle de: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın, o selâma mukabil اَلسَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ demesi, istikbalde muazzam ümmeti ve ümmetinin sâlihleri, selâm-ı İlahîyi temsil eden İslâmiyete mazhar olmasını ve İslâmiyetin umumî bir şiarı olan mü'minler ortasındaki اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ وَ عَلَيْكَ السَّلاَمُ umum ümmet demesini raciyane, daiyane Hâlıkından istediğini ifade ve ihtar eder. Ve o sohbette hissedar olan Hazret-i Cebrail Aleyhisselâm, emr-i İlahî ile o gece اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ demesi, bütün ümmet kıyamete kadar böyle şehadet edeceğini ve böyle diyeceklerini mübeşşirane haber verir. Ve bu mükâleme-i kudsiyeyi tahattur ile kelimelerin manaları parlar, genişlenir.

Bu mezkûr hakikatın inkişafında bana yardım eden garib bir halet-i ruhiyedir:

Bir zaman karanlıklı bir gurbette, karanlık bir gecede, zulmetli bir gaflet içinde, hal-i hazırda olan bu koca kâinat; hayalime camid, ruhsuz, meyyit, boş, hâlî, müdhiş bir cenaze göründü. Geçmiş zaman dahi bütün bütün ölü, boş, meyyit, müdhiş tahayyül edildi. O hadsiz mekân ve o hududsuz zaman, karanlıklı bir vahşetgâh suretini aldı. Ben o haletten kurtulmak için namaza iltica ettim. Teşehhüdde اَلتَّحِيَّاتُ dediğim zaman birden kâinat canlandı; hayatdar,

nurani bir şekil aldı, dirildi. Hayy-u Kayyum'un parlak bir âyinesi oldu. Bütün hayatdar eczasıyla beraber, hayatlarının tahiyyelerini ve hedaya-yı hayatiyelerini daimî bir surette Zât-ı Hayy-u Kayyum'a takdim ettiklerini ilmelyakîn, belki hakkalyakîn ile bildim ve gördüm.

Sonra اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا اَيُّهَا النَّبِىُّ dediğim vakit, o hududsuz ve hâlî zaman; birden Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın riyaseti altında, zîhayat ruhlar ile vahşetzar suretinden, ünsiyetli bir seyrangâh suretine inkılab etti.

İkinci Sual: Teşehhüd âhirinde اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ deki teşbih, teşbihlerin kaidesine uygun gelmiyor. Çünki Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, İbrahim Aleyhisselâm'dan daha ziyade rahmete mazhardır ve daha büyüktür. Bunun sırrı nedir? Hem bu tarzdaki salavatın teşehhüdde tahsisinin hikmeti nedir? Aynı dua, eski zamandan beri bütün ümmet her namazda tekrar etmeleri... Halbuki bir dua bir defa kabule mazhar olsa yeter. Milyonlarca duaları makbul olan zâtlar musırrane dua etmesi ve bilhâssa o şey va'd-i İlahîye iktiran etmiş ise... Meselâ: عَسَى اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا Cenab-ı Hak va'dettiği halde, her ezan ve kametten sonra edilen mervî duada وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِى وَعَدْتَهُ deniliyor; bütün ümmet o va'di îfa etmek için dua ederler. Bunun sırr-ı hikmeti nedir?

Elcevab: Bu sualde üç cihet ve üç sual var.

Birinci Cihet: Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm, gerçi Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a yetişmiyor. Fakat onun âli, enbiyadırlar. Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın âli, evliyadırlar. Evliya ise, enbiyaya yetişemezler. Âl hakkında olan bu duanın parlak bir surette kabul olduğuna delil şudur ki:

Üçyüzelli milyon içinde Âl-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'dan yalnız iki zâtın; yani Hasan (R.A.) ve Hüseyin'in (R.A.) neslinden gelen evliya, -ekser-i mutlak-hakikat mesleklerinin ve tarîkatlarının pîrleri ve mürşidleri onlar olmaları, عُلَمَاءُ اُمَّتِى كَاَنْبِيَاءِ بَنِى اِسْرَائِيلَ hadîsinin

mazharları olduklarıdır. Başta Cafer-i Sadık (R.A.) ve Gavs-ı A’zam (R.A.) ve Şah-ı Nakşibend (R.A.) olarak herbiri, ümmetin bir kısm-ı a’zamını tarîk-ı hakikata ve hakikat-ı İslâmiyete irşad edenler, bu âl hakkındaki duanın makbuliyetinin meyveleridirler.

İkinci Cihet: Bu tarzdaki salavatın namaza tahsisi hikmeti ise; meşahir-i insaniyenin en nurani, en mükemmeli, en müstakimi olan enbiya ve evliyanın kafile-i kübrasının gittikleri ve açtıkları yolda, kendisi dahi o yüzer icma’ ve yüzer tevatür kuvvetinde bulunan ve şaşırmaları mümkün olmayan o cemaat-ı uzmaya, o sırat-ı müstakimde iltihak ve refakat ettiğini tahattur etmektir. Ve o tahattur ile, şübehat-ı şeytaniyeden ve evham-ı seyyieden kurtulmaktır. Ve bu kafile, bu kâinat sahibinin dostları ve makbul masnuları ve onların muarızları, onun düşmanları ve merdud mahlukları olduğuna delil ise: Zaman-ı Âdem’den beri o kafileye daima muavenet-i gaybiye gelmesi ve muarızlarına her vakit musibet-i semaviye inmesidir.

Evet Kavm-i Nuh ve Semud ve Âd ve Firavun ve Nemrud gibi bütün muarızlar gazab-ı İlahîyi ve azabını ihsas edecek bir tarzda gaybî tokatlar yedikleri gibi.. kafile-i kübranın Nuh Aleyhisselâm, İbrahim Aleyhisselâm, Musa Aleyhisselâm, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm gibi bütün kudsî kahramanları dahi, hârika ve mu’cizane ve gaybî bir surette mu’cizelere ve ihsanat-ı Rabbaniyeye mazhar olmuşlar. Bir tek tokat, hiddeti; bir tek ikram, muhabbeti gösterdiği halde, binler tokat muarızlara ve binler ikram ve muavenet kafileye gelmesi, bedahet derecesinde ve gündüz gibi zahir bir tarzda o kafilenin hakkaniyetine ve sırat-ı müstakimde gittiğine şehadet ve delalet eder. Fatiha’da صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ o kafileye ve غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لاَ الضَّالِّينَ muarızlarına bakıyor. Burada beyan ettiğimiz nükte ise, Fatiha’nın âhirinde daha zahirdir.

Üçüncü Cihet: Bu kadar tekrar ile kat’î verilecek olan bir şeyin vermesini istemesinin sırr-ı hikmeti şudur: İstenilen şey meselâ Makam-ı Mahmud bir uçtur. Pek büyük ve binler

Makam-ı Mahmud gibi mühim hakikatları ihtiva eden bir hakikat-ı a'zamın bir dalıdır. Ve hilkat-i kâinatın en büyük neticesinin bir meyvesidir. Ve ucu ve dalı ve o meyveyi dua ile istemek ise; dolayısıyla o hakikat-ı umumiye-i uzmanın tahakkukunu ve vücud bulmasını ve o şecere-i hilkatin en büyük dalı olan âlem-i bâkinin gelmesini ve tahakkukunu ve kâinatın en büyük neticesi olan haşir ve kıyametin tahakkukunu ve dâr-ı saadetin açılmasını istemektir. Ve o istemekle, dâr-ı saadetin ve Cennet'in en mühim bir sebeb-i vücudu olan ubudiyet-i beşeriyeye ve daavat-ı insaniyeye kendisi dahi iştirak etmektir. Ve bu kadar hadsiz derecede azîm bir maksad için, bu hadsiz dualar dahi azdır. Hem Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a Makam-ı Mahmud verilmesi, umum ümmete şefaat-ı kübrasına işarettir. Hem o, bütün ümmetinin saadetiyle alâkadardır. Onun için hadsiz salavat ve rahmet dualarını bütün ümmetten istemesi ayn-ı hikmettir.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Yedinci Şua

(Âyet-ül Kübra)

Mühim bir ihtar ve bir ifade-i meram

Bu ehemmiyetli risalenin, herkes herbir mes'elesini anlamaz. Fakat hissesiz de kalmaz. Büyük bir bahçeye giren bir kimsenin, o bahçenin bütün meyvelerine elleri yetişmez. Fakat, eline girdiği mikdar yeter. O bahçe yalnız onun için değil, belki elleri uzun olanların hisseleri de var.

Bu risalenin fehmini işkal eden beş sebeb var:

Birincisi: Ben kendi müşahedatımı kendi fehmime göre ve kendim için yazdım. Sair kitablar gibi başkalarının fehmine ve telakkisine göre yazmadım.

İkincisi: İsm-i A'zam cilvesiyle tevhid-i hakikî a'zamî bir surette yazıldığından, mes'eleleri hem gayet geniş, hem gayet derin ve bazan çok uzun olduğundan, herkes birden ihata edemez.

Üçüncüsü: Herbir mes'ele büyük ve uzun bir hakikat olması sebebiyle, hakikatı parçalamamak için bazan bir sahife veya bir yaprak bir tek cümle olur. Bir tek delil hükmünde çok mukaddemat bulunur.

Dördüncüsü: Ekser mes'elelerinin her birisinin pek çok delilleri ve hüccetleri bulunduğundan; bazan on, bazan yirmi delili bir tek bürhan yapmak cihetiyle mes'ele uzunlaşır; kısa fehimler kavramaz.

Beşincisi: Ben Ramazanın feyziyle bu risalenin nurlarına mazhar olmaklığımla beraber, birkaç cihette halim perişan ve birkaç hastalıkla vücudum sarsıldığı bir zamanda acele yazılıp, birinci müsvedde ile iktifa edildi. Hem yazdığım vakit, irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeği muvafık görmediğim için bir parça fehmi işkal edecek bir vaziyet aldı. Hem Arabî

fıkralar içine çok girdi. Hattâ Birinci Makam baştan başa Arabî olduğundan içinden çıkarıldı, müstakil yazıldı.

Medar-ı kusur ve işkal olan bu beş sebeble beraber, bu risalenin öyle bir ehemmiyeti var ki; İmam-ı Ali (R.A.) keramat-ı gaybiyesinde bu risaleye, "Âyet-i Kübra" ve "Asâ-yı Musa" namlarını vermiş. Risale-i Nur'un risaleleri içinde buna hususî bakıp, nazar-ı dikkati celbetmiş. [4](*) "El-Âyet-ül Kübra"nın bir hakikî tefsiri olan bu Âyet-ül Kübra Risalesi, Hazret-i İmam'ın (R.A.) tabirince, "Asâ-yı Musa" namında "Yedinci Şua" kitabıdır.

Bu "Yedinci Şua" bir mukaddime ve iki makamdır. Mukaddimesi dört mes'ele-i mühimmeyi; Birinci Makamı, Âyet-i Kübra'nın tefsirinden Arabî kısmını; İkinci Makamı, onun bürhanlarını ve tercümesini ve mealini beyan ederler.

Bu gelen mukaddime lüzumundan fazla izah edilmekle beraber, bir derece uzun olması ihtiyarsız olmuştur. Demek ihtiyaç var ki, öyle yazdırıldı. Belki de bir kısım insanlar bu uzunu kısa görürler.

Said Nursî

* * *

Mukaddime

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلاَّ لِيَعْبُدُونِ

Bu âyet-i uzmanın sırrıyla, insanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi; Hâlık-ı Kâinat'ı tanımak ve ona iman edip ibadet etmektir. Ve o insanın vazife-i fıtratı ve farîza-i zimmeti, marifetullah ve iman-ı billahtır ve iz'an ve yakîn ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.

Evet fıtraten daimî bir hayat ve ebedî yaşamak isteyen ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemleri bulunan bîçare insana, elbette o hayat-ı ebediyenin üss-ül esası ve anahtarı olan iman-ı billah ve marifetullah ve vesilelerinden başka

olan şeyler ve kemalâtlar, o insana nisbeten aşağıdır. Belki, çoğunun kıymetleri yoktur.

Risale-i Nur'da bu hakikat kuvvetli bürhanlarla isbat edildiğinden, bu hakikatı Risale-i Nur'a havale ederek, yalnız o yakîn-i imanîyi bu asırda sarsan ve tereddüd veren iki vartayı dört mes'ele içinde beyan ederiz.

Birinci vartadan çare-i necat: İki mes'eledir.

Birinci Mes'ele: Otuzbirinci Mektub'un Onüçüncü Lem'asında tafsilen isbat edildiği gibi, umumî mes'elelerde isbata karşı nefyin kıymeti yoktur ve kuvveti pek azdır. Meselâ: Ramazan-ı Şerif'in başında hilâli görmek hususunda, iki âmi şahid hilâli isbat etseler ve binlerle eşraf ve âlimler "görmedik" deyip nefyetseler, onların nefiyleri kıymetsiz ve kuvvetsizdir. Çünki isbatta birbirine kuvvet verir, birbirine tesanüd ve icma' var. Nefiyde ise bir olsa bin olsa farkları yoktur; herkes kendi başına kalır, infiradî olur. Çünki isbat eden harice bakar ve nefs-ül emre göre hükmeder. Meselâ: Misalimizde olduğu gibi, biri dese: "Gökte ay vardır." Diğer arkadaşı parmağını oraya basar, ikisi birleşip kuvvetleşirler.

Nefy ve inkârda ise, nefs-ül emre bakmaz ve bakamaz. Çünki "Hususî olmayan ve has bir yere bakmayan bir nefy isbat edilmez." meşhur bir düsturdur. Meselâ bir şeyi dünyada var diye ben isbat etsem, sen de "Dünyada yok." desen; benim bir işaretimle kolayca isbat edilebilen o şeyin sen nefyini yani ademini isbat etmek için, bütün dünyayı aramak ve taramak ve göstermek, belki geçmiş zamanların her tarafını dahi görmek lâzım geliyor. Sonra "Yoktur, vuku bulmamıştır." diyebilirsin.

Madem nefy ve inkâr edenler nefs-ül emre bakmazlar; belki kendi nefislerine ve akıllarına ve gözlerine bakıp hükmediyorlar. Elbette birbirine kuvvet veremezler ve zahîr olmazlar. Çünki görmeye ve bilmeye mani olan perdeler, sebebler ayrı ayrıdırlar. Herkes "Ben görmüyorum, benim yanımda ve itikadımda yoktur." diyebilir. Yoksa "Vaki'de yoktur." diyemez. Eğer dese, hususan umum kâinata bakan

iman mes'elelerinde dünya kadar büyük bir yalan olur ki, doğru diyemez ve doğrultulmaz.

Elhasıl: İsbatta netice birdir, vâhiddir, tesanüd olur. Nefiyde ise, bir değildir, müteaddiddir. Ya "yanımda ve nazarımda" veya "itikadımda" gibi kayıdların herkese göre taaddüdü ile neticeler dahi taaddüd eder, daha tesanüd olmaz.

İşte bu hakikat noktasında imana karşı gelen kâfirlerin ve münkirlerin kesretinin ve zahiren çokluğunun kıymeti yoktur. Ve mü'minin yakînine ve imanına hiç tereddüd vermemek lâzım iken; bu asırda Avrupa feylesoflarının nefy ve inkârları, bir kısım bedbaht meftunlarına tereddüd verip yakînlerini izale ve saadet-i ebediyelerini mahvetmiş. Ve insandan her günde otuz bin adama isabet eden ölümü, mevt ve eceli bir terhis manasından çıkarıp i'dam-ı ebedî suretine çevirmiş. Kapısı kapanmayan kabir, daima i'damını o münkire ihtar etmekle, lezzetli hayatını elîm elemlerle zehirliyor. İşte, iman ne kadar büyük bir nimet ve hayatın hayatı olduğunu anla!..

İkinci Mes'ele: Bir fennin veya bir san'atın medar-ı münakaşa olmuş bir mes'elesinde, o fennin ve o san'atın haricindeki adamlar ne kadar büyük ve âlim ve san'atkâr da olsalar, sözleri onda geçmez, hükümleri hüccet olmaz; o fennin icma-ı ülemasına dâhil sayılmazlar. Meselâ; büyük bir mühendisin, bir hastalığın keşfinde ve tedavisinde bir küçük tabib kadar hükmü geçmez. Ve bilhâssa maddiyatta çok tevaggul eden ve gittikçe maneviyattan tebaüd eden ve nura karşı gabileşen ve kabalaşan ve aklı gözüne inen en büyük bir feylesofun münkirane sözü, maneviyatta nazara alınmaz ve kıymetsizdir.

Acaba yerde iken arş-ı a'zamı temaşa eden, hârika bir dehâ-yı kudsî sahibi olan ve doksan sene maneviyatta terakki edip çalışan ve hakaik-i imaniyeyi ilmelyakîn, aynelyakîn hattâ hakkalyakîn suretinde keşfeden Şeyh-i Geylanî (K.S.) gibi yüzbinler ehl-i hakikatın ittifak ettikleri, tevhidî ve kudsî ve manevî mes'elelerde, maddiyatın en

dağınık ve kesretin en cüz'î teferruatına dalan ve sersemleşen ve boğulan feylesofların sözleri kaç para eder ve inkârları ve itirazları, gök gürültüsüne karşı sivrisineğin sesi gibi sönük olmaz mı?

Hakaik-i İslâmiyeye zıddiyet gösterip mübareze eden küfrün mahiyeti bir inkârdır, bir cehildir, bir nefiydir. Sureten isbat ve vücudî görülse de manası ademdir, nefydir. İman ise ilimdir, vücudîdir, isbattır, hükümdür. Herbir menfî mes'elesi dahi, bir müsbet hakikatın ünvanı ve perdesidir. Eğer imana karşı mübareze eden ehl-i küfür, gayet müşkilât ile menfî itikadlarını kabul-ü adem ve tasdik-i adem suretinde isbat ve kabul etmeğe çalışsalar; o küfür, bir cihette yanlış bir ilim ve hata bir hüküm sayılabilir. Yoksa, irtikâbı çok kolay olan yalnız adem-i kabul ve inkâr ve adem-i tasdik ise cehl-i mutlaktır, hükümsüzlüktür.

Elhasıl, itikad-ı küfriye iki kısımdır:

Birisi: Hakaik-i İslâmiyeye bakmıyor. Kendine mahsus yanlış bir tasdik ve bâtıl bir itikad ve hata bir kabuldür ve zalim bir hükümdür. Bu kısım bahsimizden hariçtir. O bize karışmaz, biz de ona karışmayız.

İkincisi: Hakaik-i imaniyeye karşı çıkar, muaraza eder. Bu dahi iki kısımdır:

Birisi: Adem-i kabuldür. Yalnız isbatı tasdik etmemektir. Bu ise bir cehildir, bir hükümsüzlüktür ve kolaydır. Bu da bahsimizden hariçtir.

İkincisi: Kabul-ü ademdir. Kalben, ademini tasdik etmektir. Bu kısım ise bir hükümdür, bir itikaddır, bir iltizamdır. Hem iltizamı için nefyini isbat etmeğe mecburdur.

Nefiy dahi iki kısımdır:

Birisi: "Has bir mevkide ve hususî bir cihette yoktur." der. Bu kısım ise isbat edilebilir. Bu kısım da bahsimizden hariçtir.

İkinci kısım ise: Dünyaya ve kâinata ve âhirete ve asırlara bakan imanî ve kudsî ve âmm ve muhit olan mes'eleleri nefy ve inkâr etmektir. Bu nefiy ise -birinci mes'elede beyan ettiğimiz gibi- hiçbir cihetle isbat edilmez. Belki kâinatı ihata

edecek ve âhireti görecek ve hadsiz zamanın her tarafını temaşa edecek bir nazar lâzımdır, tâ o gibi nefiyler isbat edilebilsin.

İkinci varta ve çare-i necat: Bu dahi iki mes'eledir:

Birincisi: Azamet ve kibriya ve nihayetsizlik noktasında, ya gaflete veya masiyete veya maddiyata dalmak sebebiyle darlaşan akıllar, azametli mes'eleleri ihata edemediklerinden, bir gurur-u ilmî ile inkâra saparlar ve nefyederler. Evet o manen sıkışmış ve kurumuş akıllarına ve bozulmuş ve maneviyatta ölmüş olan kalblerine, çok geniş ve derin ve ihatalı olan imanî mes'eleleri sığıştıramadıklarından, kendilerini küfre ve dalalete atarlar, boğulurlar.

Eğer dikkatle kendi küfürlerinin içyüzüne ve dalaletlerinin mahiyetine bakabilseler, görecekler ki; imanda bulunan makul ve lâyık ve lâzım olan azamete karşı, yüz derece muhal ve imkânsızlık ve imtina o küfrün altında ve içindedir.

Risale-i Nur yüzer mizan ve müvazenelerle, bu hakikatı "İki kerre iki dört eder." derecesinde kat'î isbat etmiş. Meselâ; Cenab-ı Hakk'ın vücub-u vücudunu ve ezeliyetini ve ihatalı sıfatlarını azametleri için kabul edemeyen adam, ya hadsiz mevcudata, belki nihayetsiz zerrelere, o vücub-u vücudu ve ezeliyeti ve uluhiyet sıfatlarını vermekle küfrünü itikad edebilir. Veyahut ahmak Sofestaîler gibi, hem kendini, hem kâinatın vücudunu inkâr ve nefyetmekle akıldan istifa etmelidir. İşte bunun gibi bütün hakaik-i imaniye ve İslâmiye, kendilerinin şe'nleri ve muktezaları olan azamete istinad ederek, karşılarındaki küfrün dehşetli muhalatından ve vahşetli hurafatından ve zulmetli cehalatından kurtarıp, kemal-i iz'an ve teslimiyetle selim kalblerde ve müstakim akıllarda yerleşirler.

Evet, ezan ve namaz gibi ekser şeair-i İslâmiyede kesretle اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❊ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❊ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❊ اَللّٰهُ اَكْبَرُ azamet ve kibriyasını her vakit ilânı, hem اَلْعَظَمَةُ اِزَارِى وَ الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِى hadîs-i

kudsînin fermanı, hem "Cevşen-ül Kebir" münacatının seksenaltıncı ukdesinde:

يَا مَنْ لاَ مُلْكَ اِلاَّ مُلْكَهُ ❊ يَا مَنْ لاَ يُحْصِى الْعِبَادُ ثَنَائَهُ ❊ يَا مَنْ لاَ تَصِفُ الْخَلاَئِقُ جَلاَلَهُ ❊
يَا مَنْ لاَ تَنَالُ اْلاَوْهَامُ كُنْهَهُ ❊ يَا مَنْ لاَ يُدْرِكُ اْلاَبْصَارُ كَمَالَهُ ❊ يَا مَنْ لاَ يَبْلُغُ اْلاَفْهَامُ صِفَاتَهُ ❊
يَا مَنْ لاَ يَنَالُ اْلاَفْكَارُ كِبْرِيَائَهُ ❊ يَا مَنْ لاَ يُحْسِنُ اْلاِنْسَانُ نُعُوتَهُ ❊ يَا مَنْ لاَ يَرُدُّ الْعِبَادُ قَضَائَهُ ❊
يَا مَنْ ظَهَرَ فِى كُلِّ شَىْءٍ آيَاتُهُ ❊ سُبْحَانَكَ يَا لاَ اِلهَ اِلاَّ اَنْتَ اْلاَمَانُ اْلاَمَانُ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ

diye olan gayet ârifane münacat-ı Ahmediyenin (A.S.M.) beyanı gösteriyor ki; azamet ve kibriya lüzumlu bir perdedir.

Âyet-ül Kübra

Kâinattan hâlıkını soran bir seyyahın müşahedatıdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

تُسَبِّحُ لَهُ السَّموَاتُ السَّبْعُ وَاْلاَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَ اِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلكِنْ لاَ تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ اِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

Bu İkinci Makam, bu âyet-i muazzamayı tefsir etmekle beraber, tayyedilen Arabî Birinci Makamın bürhanlarını ve hüccetlerini ve tercümesini ve kısa bir mealini beyan eder. Şöyle ki:

Bu âyet-i muazzama gibi pek çok âyât-ı Kur'aniye, bu kâinat Hâlıkını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevk ile mütalaa ettiği en parlak bir sahife-i tevhid olan semavatı en başta zikretmelerinden, en başta ona başlamak muvafıktır.

Evet bu dünya memleketine ve misafirhanesine gelen herbir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki: Gayet keremkârane bir ziyafetgâh ve gayet san'atkârane bir teşhirgâh ve gayet haşmetkârane bir ordugâh ve talimgâh ve gayet hayretkârane ve şevk-engizane bir seyrangâh ve temaşagâh ve gayet manidarane ve hikmet-perverane bir

mütalaagâh olan bu güzel misafirhanenin sahibini ve bu kitab-ı kebirin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken; en başta göklerin nur yaldızı ile yazılan güzel yüzü görünür: “Bana bak, aradığını sana bildireceğim!” der. O da bakar görür ki:

Bir kısmı arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top güllesinden yetmiş derece sür’atli yüzbinler ecram-ı semaviyeyi direksiz düşürmeden durduran ve birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk ve beraber gezdiren, yağsız söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lâmbaları yandıran ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden ve Güneş ve Kamer’in vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlukları vazifelerle çalıştıran ve iki kutbun dairesindeki hesab rakamlarına sıkışmayan bir nihayetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda, aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fıtrat ve aynı surette, beraber, noksansız tasarruf eden ve o pek büyük mütecaviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren ve o nihayetsiz kalabalığın enkazları gibi göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden pek parlak ve pek güzel temizlettiren ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevra ile gezdiren ve arzı döndürmesiyle, o haşmetli manevranın başka bir surette hakikî ve hayalî tarzlarını her gece ve her sene sinema levhaları gibi seyirci mahlukatına gösteren bir tezahür-ü rububiyet ve o rububiyet faaliyeti içinde görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif, tavziften mürekkeb bir hakikat, bu azameti ve ihatatı ile o semavat Hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve mevcudiyeti semavatın mevcudiyetinden daha zahir bulunduğuna bilmüşahede şehadet eder manasıyla Birinci Makam’ın birinci basamağında:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ السَّموَاتُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّدْوير وَ التَّنْظِيم وَ التَّنْظِيفِ وَ التَّوْظِيفِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, cevv-i sema denilen ve mahşer-i acaib olan feza gürültü ile konuşarak bağırıyor: “Bana bak! Merakla aradığını ve seni buraya göndereni benimle bilebilir ve bulabilirsin.” der. O misafir, onun ekşi fakat merhametli yüzüne bakar; müdhiş fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile âsuman ortasında muallakta durdurulan bulut, gayet hakîmane ve rahîmane bir tarzda zemin bahçesini sular ve zemin ahalisine âb-ı hayat getirir ve harareti (yani yaşamak ateşinin şiddetini) ta’dil eder ve ihtiyaca göre her yerin imdadına yetişir. Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekle beraber, muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi; birden cevvi dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün eczaları istirahata çekilir, hiçbir eseri görülmez. Sonra “Yağmur başına arş!” emrini aldığı anda; bir saat, belki birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanın emrini bekler gibi durur.

Sonra o yolcu, cevvdeki rüzgâra bakar görür ki: Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakîmane ve kerimane istihdam olunur ki, güya o camid havanın şuursuz zerrelerinden herbir zerresi; bu kâinat sultanından gelen emirleri dinler, bilir ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve intizamla yerine getirir bir vaziyetle; zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek ve zîhayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek ve nebatatın telkîhine vasıta olmak gibi çok küllî vazifelerde ve hizmetlerde, bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârane ve alîmane ve hayatperverane istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor, görür ki: O latif ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir hazine-i rahmetten gönderilen katrelerde o kadar rahmanî hediyeler ve vazifeler var ki; güya rahmet tecessüm ederek katreler suretinde hazine-i Rabbaniyeden akıyor manasında olduğundan, yağmura “rahmet” namı verilmiştir.

Sonra şimşeğe bakar ve ra'dı (gök gürültüsü) dinler, görür ki; pek acib ve garib hizmetlerde çalıştırılıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki: "Atılmış pamuk gibi bu camid, şuursuz bulut elbette bizleri bilmez ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez; belki gayet kadîr ve rahîm bir kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz bırakmadan gizlenir ve def'aten meydana çıkar, iş başına geçer ve gayet faal ve müteâl ve gayet cilveli ve haşmetli bir sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle vakit be-vakit cevv âlemini doldurup boşaltır ve mütemadiyen hikmetle yazar ve paydos ile bozar tahtasına ve mahv ve isbat levhasına ve haşir ve kıyamet suretine çevirir ve gayet lütufkâr ve ihsanperver ve gayet keremkâr ve rububiyetperver bir hâkim-i müdebbirin tedbiriyle rüzgâra biner ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir, muhtaç olan yerlere yetişir. Güya onlara acıyıp ağlayarak göz yaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir ve sünger gibi bahçelerine su serper ve zemin yüzünü yıkar, temizler."

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: Bu camid, hayatsız, şuursuz, mütemadiyen çalkanan, kararsız, fırtınalı, dağdağalı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zahirî suretiyle vücuda gelen yüzbinler hakîmane ve rahîmane ve san'atkârane işler ve ihsanlar ve imdadlar bilbedahe isbat eder ki: Bu çalışkan rüzgârın ve bu cevval hizmetkârın kendi başına hiçbir hareketi yok, belki gayet Kadîr ve Alîm ve gayet Hakîm ve Kerim bir âmirin emriyle hareket eder. Güya herbir zerresi, herbir işi bilir ve o âmirin herbir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, hava içinde cereyan eden herbir emr-i Rabbanîyi dinler, itaat eder ki; bütün hayvanatın teneffüsüne ve yaşamasına ve nebatatın telkîhine ve büyümesine ve hayatına lüzumlu maddelerin yetiştirilmesine ve bulutların sevk ü idaresine ve ateşsiz sefinelerin seyr ü seyahatına ve bilhâssa seslerin ve bilhâssa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların îsaline ve bu hizmetler gibi umumî ve küllî hizmetlerden başka, azot

ve müvellidülhumuza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerreleri birbirinin misli iken, zemin yüzünde yüzbinler tarzda bulunan Rabbanî san'atlarda kemal-i intizam ile bir dest-i hikmet tarafından çalıştırılıyor görüyorum.

Demek وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ âyetinin tasrihiyle, rüzgârın tasrifiyle hadsiz Rabbanî hizmetlerde istimal ve bulutların teshiriyle hadsiz Rahmanî işlerde istihdam ve havayı o surette icad eden, ancak Vâcib-ül Vücud ve Kādir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey, bir Rabb-i Zülcelali Ve-l İkram'dır der, hükmeder.

Sonra yağmura bakar, görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca menfaatler ve katreleri adedince rahmanî cilveler ve reşhaları mikdarınca hikmetler içinde bulunuyor. Hem o şirin ve latif ve mübarek katreler o kadar muntazam ve güzel halkediliyor ki, hususan yaz mevsiminde gelen dolu o kadar mizan ve intizam ile gönderiliyor ve iniyor ki; fırtınalar ile çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların müvazene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip, zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakîmane işlerde ve bilhâssa zîhayatta çalıştırılan basit ve camid ve şuursuz müvellidülma' ve müvellidülhumuza (hidrojen-oksijen) gibi iki basit maddeden terekküb eden bu su, yüzbinlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve san'atlarda istihdam ediliyor. Demek bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahman-ı Rahîm'in hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor ve nüzulüyle وَهُوَ الَّذِى يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ âyetini maddeten tefsir ediyor.

Sonra ra'dı dinler ve berke (şimşeğe) bakar, görür ki: Bu iki hâdise-i acibe-i cevviye tamtamına وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ ve يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ âyetlerini maddeten tefsir etmekle beraber, yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

Evet hiçten, birden hârika bir gürültü ile cevvi konuşturmak ve fevkalâde bir nur ve nar ile zulmetli cevvi

ışıkla doldurmak ve dağvari pamuk-misal ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle başaşağı gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor: “Başını kaldır, kendini tanıttırmak isteyen faal ve kudretli bir zâtın hârika işlerine bak! Sen başıboş olmadığın gibi, bu hâdiseler de başıboş olamazlar. Her birisi çok hikmetli vazifeler peşinde koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar.” diye ihtar ediyorlar.

İşte bu meraklı yolcu, bu cevvde bulutu teshirden, rüzgârı tasriften, yağmuru tenzilden ve hâdisat-ı cevviyeyi tedbirden terekküb eden bir hakikatın yüksek ve aşikâr şehadetini işitir, “Âmentü billah” der. Birinci Makam’ın ikinci mertebesinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ الْجَوُّ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ التَّصْرِيفِ وَ التَّنْزِيلِ وَ التَّدْبِيرِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

fıkrası, bu yolcunun cevve dair mezkûr müşahedatını ifade eder. [5](İhtar)

Sonra o seyahat-ı fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, küre-i arz lisan-ı haliyle diyor ki: “Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığını tanıttıracağım. Gördüğüm vazifelerime bak ve sahifelerimi oku!” O da bakar görür ki: Arz meczub bir mevlevî gibi iki hareketiyle; günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i a’zamın meydanı etrafında çiziyor. Ve zîhayatın yüzbin enva’ını bütün erzak ve levazımatlarıyla içine alıp feza denizinde kemal-i müvazene ve nizamla gezdiren ve güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve müsahhar bir sefine-i Rabbaniyedir.

Sonra sahifelerine bakar, görür ki: Bablarındaki herbir sahifesi, binler âyâtıyla arzın Rabbini tanıttırıyor. Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız bir tek sahife olan zîhayatın bahar faslında icad ve idaresine bakar, müşahede eder ki: Yüzbin enva’ın hadsiz efradlarının suretleri, basit bir

maddeden gayet muntazam açılıyor ve gayet rahîmane terbiye ediliyor ve gayet mu'cizane bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak suretiyle neşrettiriliyor ve gayet müdebbirane idare olunuyor ve gayet müşfikane iaşe ve it'am ediliyor ve gayet rahîmane ve rezzakane hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve farkları pek az ve kemik gibi köklerden, çekirdeklerden, su katrelerinden yetiştiriliyor. Her bahar bir vagon gibi, hazine-i gaybdan yüzbin nevi et'ime ve levazımat, kemal-i intizam ile yüklenip zîhayata gönderiliyor. Ve bilhâssa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen süt konserveleri ve vâlidelerinin şefkatli sinelerinde asılan şekerli süt tulumbacıklarını göndermek, o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedahe bir Rahman-ı Rahîm'in gayet müşfikane ve mürebbiyane bir cilve-i rahmeti ve ihsanı olduğunu isbat eder.

Elhasıl: Bu sahife-i hayatiye-i bahariye, haşr-i a'zamın yüzbin nümunelerini ve misallerini göstermekle

فَانْظُرْ اِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

âyetini maddeten gayet parlak tefsir ettiği gibi; bu âyet dahi, bu sahifenin manalarını mu'cizane ifade eder. Ve arzın, bütün sahifeleriyle, büyüklüğü nisbetinde ve kuvvetinde "Lâ ilahe illâ Hû" dediğini anladı.

İşte, küre-i arzın yirmiden ziyade büyük sahifelerinden bir tek sahifenin yirmi vechinden bir tek vechinin muhtasar şehadeti ile, o yolcunun sair vecihlerin sahifelerindeki müşahedatı manasında olarak ve o müşahedatları ifade için, Birinci Makam'ın üçüncü mertebesinde böyle denilmiş:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ الْاَرْضُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَ مَا عَلَيْهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّرْبِيَةِ وَ الْفَتَّاحِيَّةِ وَ تَوْزِيعِ الْبُذُورِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ الْاِدَارَةِ وَ الْاِعَاشَةِ لِجَمِيعِ ذَوِى الْحَيَاةِ وَ الرَّحْمَانِيَّةِ وَ الرَّحِيمِيَّةِ الْعَامَّةِ الشَّامِلَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

Sonra o mütefekkir yolcu her sahifeyi okudukça saadet anahtarı olan imanı kuvvetlenip ve manevî terakkiyatın

miftahı olan marifeti ziyadeleşip ve bütün kemalâtın esası ve madeni olan iman-ı billah hakikatı bir derece daha inkişaf edip manevî çok zevkleri ve lezzetleri verdikçe onun merakını şiddetle tahrik ettiğinden; sema, cevv ve arzın mükemmel ve kat'î derslerini dinlediği halde هَلْ مِنْ مَزِيدٍ deyip dururken, denizlerin ve büyük nehirlerin cezbekârane cûş u huruşla zikirlerini ve hazîn ve leziz seslerini işitir. Lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile: "Bize de bak, bizi de oku!" derler. O da bakar, görür ki: Hayatdarane mütemadiyen çalkanan ve dağılmak ve dökülmek ve istila etmek fıtratında olan denizler, arzı kuşatıp, arz ile beraber gayet sür'atli bir surette bir senede yirmibeş bin senelik bir dairede koşturulduğu halde; ne dağılırlar, ne dökülürler ve ne de komşularındaki toprağa tecavüz ederler. Demek gayet kudretli ve azametli bir zâtın emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

Sonra denizlerin içlerine bakar, görür ki: Gayet güzel ve zînetli ve muntazam cevherlerinden başka, binlerce çeşit hayvanatın iaşe ve idareleri ve tevellüdat ve vefiyatları o kadar muntazamdır; basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmeldir ki, bilbedahe bir Kadîr-i Zülcelal'in, bir Rahîm-i Zülcemal'in idare ve iaşesiyle olduğunu isbat eder.

Sonra o misafir, nehirlere bakar, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve vâridat ve sarfiyatları o kadar hakîmane ve rahîmanedir; bilbedahe isbat eder ki, bütün ırmaklar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir Rahman-ı Zülcelali Ve-l İkram'ın hazine-i rahmetinden çıkıyorlar ve akıyorlar. Hattâ o kadar fevkalâde iddihar ve sarfediliyorlar ki, "Dört nehir Cennet'ten geliyorlar." diye rivayet edilmiş. Yani; zahirî esbabın pek fevkinde olduklarından, manevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî ve tükenmez bir menbaın feyzinden akıyorlar demektir. Meselâ: Mısır'ın kumistanını bir cennete çeviren Nil-i Mübarek; cenub tarafından, "Cebel-i Kamer" denilen bir dağdan mütemadiyen küçük bir deniz gibi tükenmeden akıyor. Altı aydaki sarfiyatı dağ şeklinde

toplansa ve buzlansa, o dağdan daha büyük olur. Halbuki o dağdan ona ayrılan yer ve mahzen, altı kısmından bir kısım olmaz. Vâridatı ise; o mıntıka-i harrede pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için mahzene az giden yağmur, elbette o müvazene-i vasiayı muhafaza edemediğinden, o Nil-i Mübarek âdet-i arziye fevkinde bir gaybî cennetten çıkıyor diye rivayeti, gayet manidar ve güzel bir hakikatı ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlarının ve şehadetlerinin binden birisini gördü. Ve umumu bil'icma' denizlerin büyüklüğü nisbetinde bir kuvvetle "Lâ ilahe illâ Hû" der ve bu şehadete denizler mahlukatı adedince şahidler gösterir diye anladı. Ve denizlerin ve nehirlerin umum şehadetlerini irade ederek ifade etmek manasında, Birinci Makam'ın dördüncü mertebesinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ جَمِيعُ الْبِحَارِ وَ اْلاَنْهَارِ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ اْلمُحَافَظَةِ وَ اْلاِدِّخَارِ وَ اْلاِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنْتَظَمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

denilmiş.

Sonra dağlar ve sahralar, seyahat-ı fikriyede bulunan o yolcuyu çağırıyorlar, "Sahifelerimizi de oku!" diyorlar. O da bakar, görür ki: Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır. Meselâ: Dağların zeminden emr-i Rabbanî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılabat-ı dâhiliyeden neş'et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek; zemin o dağların fışkırmasıyla ve menfeziyle teneffüs edip, zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlarını bozmuyor. Demek nasılki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve müvazenelerini muhafaza için onların direkleri üstünde kurulmuş; öyle de dağlar, zemin sefinesine bu manada hazineli direkler olduklarını, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan وَ الْجِبَالَ اَوْتَادًا ❊ وَاَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِىَ ❊ وَالْجِبَالَ اَرْسَيهَا gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ, dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menba'lar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar hakîmane ve müdebbirane ve kerimane ve ihtiyatkârane iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki; bilbedahe kudreti nihayetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve anbarları ve hizmetkârları olduklarını isbat ederler, diye anlar. Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sairlerini kıyas edip, dağların ve sahraların umum hikmetleriyle, hususan ihtiyatî iddiharlar cihetiyle getirdikleri şehadeti ve söyledikleri "Lâ ilahe illâ Hû" tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür, "Âmentü Billah" der.

İşte bu manayı ifade için Birinci Makam'ın beşinci mertebesinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ جَمِيعُ الْجِبَالِ وَ الصَّحَارَى بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَ عَلَيْهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْاِدِّخَارِ وَ الْاِدَارَةِ وَ نَشْرِ الْبُذُورِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ التَّدْبِيرِ الْاِحْتِيَاطِيَّةِ الرَّبَّانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُنْتَظَمَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ ❊

denilmiş.

Sonra, o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, eşcar ve nebatat âleminin kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağırdılar. "Gel dairemizde de gez, yazılarımızı da oku!" dediler. O da girdi, gördü ki: Gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-i zikir ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcar ve nebatatın enva'ları bil'icma' beraber "Lâ ilahe illallah" diyorlar gibi lisan-ı hallerinden anladı. Çünki bütün meyvedar ağaç ve nebatlar; mizanlı ve fesahatlı yapraklarının dilleriyle ve süslü ve cezaletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleriyle beraber, müsebbihane şehadet getirdiklerine ve "Lâ ilahe illâ Hû" dediklerine delalet ve şehadet eden üç büyük küllî hakikatı gördü:

Birincisi: Pek zahir bir surette kasdî bir in'am ve ikram ve ihtiyarî bir ihsan ve imtinan manası ve hakikatı her

birisinde hissedildiği gibi; mecmuunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

İkincisi: Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan kasdî ve hakîmane bir temyiz ve tefrik, ihtiyarî ve rahîmane bir tezyin ve tasvir manası ve hakikatı, o hadsiz enva' ve efradda gündüz gibi aşikâre görünüyor ve bir Sâni'-i Hakîm'in eserleri ve nakışları olduklarını gösterir.

Üçüncüsü: O hadsiz masnuatın yüzbin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan suretleri, gayet muntazam, mizanlı, zînetli olarak, mahdud ve ma'dud ve birbirinin misli ve basit ve camid ve birbirinin aynı veya az farklı ve karışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden o ikiyüzbin nevilerin farikalı ve intizamlı, ayrı ayrı, müvazeneli, hayatdar, hikmetli, yanlışsız, hatasız bir vaziyette umum efradının suretlerinin fethi ve açılışı ise öyle bir hakikattır ki; güneşten daha parlaktır ve baharın çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları ve mevcudatı sayısınca o hakikatı isbat eden şahidler var diye, bildi. "Elhamdülillahi alâ nimet-il iman" dedi.

İşte bu mezkûr hakikatları ve şehadetleri ifade manasıyla, Birinci Makam'ın altıncı mertebesinde:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ
جَمِيعِ اَنْوَاعِ اْلاَشْجَارِ وَ النَّبَاتَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ النَّاطِقَاتِ بِكَلِمَاتِ اَوْرَاقِهَا
الْمَوْزُونَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَ اَزْهَارِهَا الْمُزَيَّنَاتِ الْجَزِيلاَتِ وَ اَثْمَارِهَا الْمُنْتَظَمَاتِ
الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اْلاِنْعَامِ وَ اْلاِكْرَامِ وَ اْلاِحْسَانِ بِقَصْدٍ وَ
رَحْمَةٍ وَ حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ وَ التَّصْوِيرِ بِاِرَادَةٍ وَ حِكْمَةٍ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلاَلَةِ
حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُوَرِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُزَيَّنَاتِ الْمُتَبَايِنَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ
الْمَحْدُودَةِ مِنْ نُوَاتَاتٍ وَ حَبَّاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَعْدُودَةٍ ❊

denilmiş.

Sonra, seyahat-ı fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i marifet ve iman alıp gelirken; hayvanat ve tuyur âleminin kapısı hakikat-bîn olan aklına ve marifet-aşina olan fikrine açıldı. Yüzbin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar, "Buyurun!" dediler. O da girdi ve gördü ki: Bütün hayvanat ve kuşların bütün nevileri ve taifeleri ve milletleri, bil'ittifak lisan-ı kal ve lisan-

ı halleriyle “Lâ ilahe illâ Hû” deyip, zemin yüzünü bir zikirhane ve muazzam bir meclis-i tehlil suretine çevirmişler; herbiri bizzât birer kaside-i Rabbanî, birer kelime-i Sübhanî ve manidar birer harf-i Rahmanî hükmünde sâni’lerini tavsif edip hamd ü sena ediyorlar vaziyetinde gördü. Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvaları ve cihazları ve a’zâları ve âletleri, manzum ve mevzun kelimelerdir ve muntazam ve mükemmel sözlerdir. Onlar, bunlarla Hallak ve Rezzaklarına şükür ve vahdaniyetine şehadet getirdiklerine kat’î delalet eden üç muazzam ve muhit hakikatları müşahede etti:

Birincisi: Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata havalesi mümkün olmayan hiçten hakîmane icad ve san’at-perverane ibda’ ve ihtiyarkârane ve alîmane halk ve inşa ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırmak ve ihya etmek hakikatıdır ki; zîruhlar adedince şahidleri bulunan bir bürhan-ı bahir olarak, Zât-ı Hayy-u Kayyum’un vücub-u vücuduna ve sıfât-ı seb’asına ve vahdetine şehadet eder.

İkincisi: O hadsiz masnu’larda birbirinden sîmaca farikalı ve şekilce zînetli ve mikdarca mizanlı ve suretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasvirden öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki: Kādir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey’den başka hiçbir şey, bu her cihetle binlerle hârikaları ve hikmetleri gösteren ihatalı fiile sahib olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimali yok.

Üçüncüsü: Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdud yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfe denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüzbinler çeşit tarzlarda ve birer mu’cize-i hikmet mahiyetinde bulunan suretlerini, gayet muntazam ve müvazeneli ve hatasız bir heyette açmak ve fethetmek öyle parlak bir hakikattır ki; hayvanlar adedince senedler, deliller o hakikatı tenvir eder.

İşte bu üç hakikatın ittifakıyla, hayvanların bütün enva’ı, beraber öyle bir “Lâ ilahe illâ Hû” deyip şehadet getiriyorlar

ki; güya zemin büyük bir insan gibi, büyüklüğü nisbetinde “Lâ ilahe illâ Hû” diyerek semavat ehline işittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı. Birinci Makam’ın yedinci mertebesinde bu mezkûr hakikatları ifade manasıyla:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ جَمِيعِ اَنْوَاعِ الْحَيَوَانَاتِ وَ الطُّيُورِ الْحَامِدَاتِ الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتِ حَوَاسِّهَا وَ قُوَاهَا وَ حِسِّيَّاتِهَا وَ لَطَائِفِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُنْتَظَمَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَ بِكَلِمَاتِ جِهَازَاتِهَا وَ جَوَارِحِهَا وَ اَعْضَائِهَا وَآلاَتِهَا الْمُكَمَّلَةِ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْاِيجَادِ وَ الصُّنْعِ وَ الْاِبْدَاعِ بِالْاِرَادَةِ وَ حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ بِالْقَصْدِ وَ حَقِيقَةِ التَّقْدِيرِ وَ التَّصْوِيرِ بِالْحِكْمَةِ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلاَلَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُوَرِهَا الْمُنْتَظَمَةِ الْمُتَخَالِفَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْصُورَةِ مِنْ بَيْضَاتٍ وَ قَطَرَاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَحْدُودَةٍ ❊

denilmiştir.

Sonra o mütefekkir yolcu, marifet-i İlahiyenin hadsiz mertebelerinde ve nihayetsiz ezvakında ve envârında daha ileri gitmek için, insanlar âlemine ve beşer dünyasına girmek isterken, başta enbiyalar olarak onu içeriye davet ettiler; o da girdi. En evvel geçmiş zamanın menziline baktı, gördü ki: Nev’-i beşerin en nurani ve en mükemmeli olan umum peygamberler (Aleyhimüsselâm) bil’icma’ beraber “Lâ ilahe illâ Hû” deyip zikrediyorlar ve parlak ve musaddak olan hadsiz mu’cizatlarının kuvvetiyle, tevhidi iddia ediyorlar ve beşeri, hayvaniyet mertebesinden melekiyet derecesine çıkarmak için, onları iman-ı billaha davet ile ders veriyorlar gördü. O da, o nurani medresede diz çöküp derse oturdu. Gördü ki:

Meşahir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan o üstadların herbirisinin elinde Hâlık-ı Kâinat tarafından verilmiş nişane-i tasdik olarak mu’cizeler bulunduğundan, herbirinin ihbarı ile beşerden bir taife-i azîme ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden, o yüzbin ciddî ve doğru zâtların icma’ ve ittifakla hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikat ne kadar kuvvetli ve kat’î olduğunu kıyas edebildi. Ve bu kuvvette, bu kadar muhbir-i sadıkların hadsiz mu’cizeleriyle imza ve isbat ettikleri bir hakikatı inkâr eden

ehl-i dalalet ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstehak olduklarını anladı ve onları tasdik edip iman getirenler ne kadar haklı ve hakikatlı olduklarını bildi; iman kudsiyetinin büyük bir mertebesi daha ona göründü.

Evet enbiyayı (Aleyhimüsselâm), Cenab-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükmünde olan hadsiz mu'cizatlarından ve hakkaniyetlerini gösteren, muarızlarına gelen semavî pek çok tokatlarından ve hak olduklarına delalet eden şahsî kemalâtlarından ve hakikatlı talimatlarından ve doğru olduklarına şehadet eden kuvvet-i imanlarından ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından ve ellerinde bulunan kudsî kitab ve suhuflarından ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şehadet eden ittiba'larıyla hakikata, kemalâta, nura vâsıl olan hadsiz tilmizlerinden başka, onların ve o pek ciddî muhbirlerin müsbet mes'elelerde icmaı ve ittifakı ve tevatürü ve isbatta tevafuku ve tesanüdü ve tetabuku öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki; dünyada hiçbir kuvvet karşısına çıkamaz ve hiçbir şübhe ve tereddüdü bırakmaz. Ve imanın erkânında umum enbiyayı (Aleyhimüsselâm) tasdik dahi dâhil olması, o tasdik büyük bir kuvvet menbaı olduğunu anladı. Onların derslerinden çok feyz-i imanî aldı. İşte, bu yolcunun mezkûr dersini ifade manasında Birinci Makam'ın sekizinci mertebesinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ اْلاَنْبِيَاءِ
بِقُوَّةِ مُعْجِزَاتِهِمُ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ ❊

denilmiş.

Sonra imanın kuvvetinden ulvî bir zevk-i hakikat alan o seyyah-ı talib, Enbiya Aleyhimüsselâm'ın meclisinden gelirken, ülemanın ilmelyakîn suretinde kat'î ve kuvvetli delillerle, Enbiyaların (Aleyhimüsselâm) davalarını isbat eden ve asfiya ve sıddıkîn denilen mütebahhir, müçtehid muhakkikler, onu dershanelerine çağırdılar. O da girdi, gördü ki: Binlerle dâhî ve yüzbinlerce müdakkik ve yüksek ehl-i tahkik kıl kadar bir şübhe bırakmayan tedkikat-ı amikalarıyla, başta vücub-u vücud ve vahdet olarak müsbet

mesail-i imaniyeyi isbat ediyorlar. Evet, istidadları ve meslekleri muhtelif olduğu halde usûl ve erkân-ı imaniyede onların müttefikan ittifakları ve herbirisinin kuvvetli ve yakînî bürhanlarına istinadları öyle bir hüccettir ki; onların mecmuu kadar bir zekâvet ve dirayet sahibi olmak ve bürhanlarının umumu kadar bir bürhan bulmak mümkün ise, karşılarına ancak öyle çıkılabilir. Yoksa o münkirler, yalnız cehalet ve echeliyet ve inkâr ve isbat olunmayan menfî mes'elelerde inad ve göz kapamak suretiyle karşılarına çıkabilirler. -Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar.- Bu seyyah; bu muhteşem ve geniş dershanede, bu muhterem ve mütebahhir üstadların neşrettikleri nurlar, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıklandırdığını bildi. Ve öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz.

İşte bu yolcunun bu dershaneden aldığı derse bir kısa işaret olarak, Birinci Makam'ın dokuzuncu mertebesinde:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ جَمِيعِ اْلاَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ بَرَاهِينِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُتَّفِقَةِ ❊

denilmiş.

Sonra, imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve ilmelyakîn derecesinden aynelyakîn mertebesine terakkisindeki envârı ve ezvakı görmeye çok müştak olan o mütefekkir yolcu, medreseden gelirken, hadsiz küçük tekyelerin ve zaviyelerin telahukuyla tevessü' eden gayet feyizli ve nurlu ve sahra genişliğinde bir tekye, bir hangâh, bir zikirhane, bir irşadgâhta ve cadde-i kübra-yı Muhammedînin (A.S.M.) ve mi'rac-ı Ahmedînin (A.S.M.) gölgesinde hakikata çalışan ve hakka erişen ve aynelyakîne yetişen binlerle ve milyonlarla kudsî mürşidler onu dergâha çağırdılar. O da girdi, gördü ki:

O ehl-i keşf ü keramet mürşidler; keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve kerametlerine istinaden bil'icma' müttefikan "Lâ ilahe illâ Hû" diyerek, vücub-u vücud ve vahdet-i Rabbaniyeyi kâinata ilân ediyorlar. Güneşin ziyasındaki yedi renk ile güneşi tanımak gibi, yetmiş renk

ile, belki esma-i hüsna adedince, Şems-i Ezelî'nin ziyasından tecelli eden ayrı ayrı nurlu renkler ve çeşit çeşit ziyalı levnler ve başka başka hakikatlı tarîkatlar ve muhtelif doğru meslekler ve mütenevvi haklı meşreblerde bulunan o kudsî dâhîlerin ve nurani âriflerin icma' ve ittifakla imza ettikleri bir hakikat, ne derece zahir ve bahir olduğunu aynelyakîn müşahede etti ve enbiyanın (Aleyhimüsselâm) icmaı ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevafuku ve bu üç icmaın birden ittifakı, güneşi gösteren gündüzün ziyasından daha parlak gördü. İşte bu misafirin tekyeden aldığı feyze kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın onuncu mertebesinde:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ اْلاَوْلِيَاءِ بِكَشْفِيَّاتِهِمْ وَ كَرَامَاتِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ ❊

denilmiş.

Sonra kemalât-ı insaniyenin en mühimmi ve en büyüğü, belki bilcümle kemalât-ı insaniyenin menbaı ve esası, iman-ı billahtan ve marifetullahtan neş'et eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahı, bütün kuvvetiyle ve letaifiyle, imanın kuvvetinde ve marifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semavata baktı. Kendi aklına dedi ki:

"Madem kâinatta en kıymetdar şey hayattır ve kâinatın mevcudatı hayata müsahhardır ve madem zîhayatın en kıymetdarı zîruhtur ve zîruhun en kıymetdarı zîşuurdur ve madem bu kıymetdarlık için küre-i zemin, zîhayatı mütemadiyen çoğaltmak için her asır, her sene dolar boşalır. Elbette ve her halde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semavatın dahi kendisine münasib ahalisi ve sekenesi, zîhayat ve zîruh ve zîşuurlardan vardır ki; huzur-u Muhammedîde (A.S.M.) sahabelere görünen Hazret-i Cebrail'in (A.S.) temessülü gibi melaikeleri görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri, tevatür suretinde eskiden beri nakl ve rivayet ediliyor. Öyle ise keşke ben semavat ehli ile dahi görüşseydim, onlar ne fikirde olduklarını bilseydim; çünki Hâlık-ı Kâinat hakkında en mühim söz onlarındır." diye düşünürken, birden semavî şöyle bir sesi işitti:

“Madem bizim ile görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin.. bil ki: Başta Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan olarak bütün peygamberlere vasıtamızla gelen mesail-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz. Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan bütün ervah-ı tayyibe, bilâ-istisna ve bil’ittifak, bu kâinat hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve sıfât-ı kudsiyesine şehadet edip birbirine muvafık ve mutabık olarak ihbar etmişler. Bu hadsiz ihbaratın tevafuku ve tetabuku, güneş gibi sana bir rehberdir.” dediklerini bildi ve onun nur-u imanı parladı, zeminden göklere çıktı.

İşte bu yolcunun melaikeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makam’ın onbirinci mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْمَلٰئِكَةِ الْمُتَمَثِّلِينَ لاَنْظَارِ النَّاسِ وَ الْمُتَكَلِّمِينَ مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ بِاِخْبَارَاتِهِمُ الْمُتَطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ ❊

denilmiştir.

Sonra, pür-merak ve pür-iştiyak o misafir, âlem-i şehadet ve cismanî ve maddî cihetinde ve mahsus taifelerin dillerinden ve lisan-ı hallerinden ders aldığından, âlem-i gayb ve âlem-i berzahta dahi mütalaa ile bir seyahat ve bir taharri-i hakikat arzu ederken, her taife-i insaniyede bulunan ve kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükmünde bulunan ve küçüklüğü ile beraber manen kâinat kadar inbisat edebilen müstakim ve münevver akılların, selim ve nurani kalblerin kapısı açıldı. Baktı ki; onlar, âlem-i gayb ve âlem-i şehadet ortasında insanî berzahlardır ve iki âlemin birbiriyle temasları ve muameleleri, insana nisbeten o noktalarda oluyor gördüğünden; kendi akıl ve kalbine dedi ki: Gelin, bu emsalinizin kapısından hakikate giden yol daha kısadır. Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki ittisaflarından ve keyfiyet ve renklerinden mütalaamız ile istifade etmeliyiz, dedi. Mütalaaya başladı. Gördü ki:

İstidadları gayet muhtelif ve mezhebleri birbirinden uzak ve muhalif olan umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisafkârane ve râsihane itikadları tevafuk ve sebatkârane ve mutmainane kanaat ve yakînleri tetabuk ediyor. Demek tebeddül etmeyen bir hakikata dayanıp bağlanmışlar ve kökleri metin bir hakikata girmiş, kopmuyor. Öyle ise bunların nokta-i imaniyede ve vücub ve tevhidde icma'ları, hiç kopmaz bir zincir-i nuranidir ve hakikata açılan ışıklı bir penceredir.

Hem gördü ki: Meslekleri birbirinden uzak ve meşrebleri birbirine mübayin olan o umum selim ve nurani kalblerin erkân-ı imaniyedeki müttefikane ve itminankârane ve müncezibane keşfiyat ve müşahedatları birbirine tevafuk ve tevhidde birbirine mutabık çıkıyor. Demek, hakikata mukabil ve vâsıl ve mütemessil bu küçücük birer arş-ı marifet-i Rabbaniye ve bu câmi' birer âyine-i Samedaniye olan nurani kalbler, şems-i hakikata karşı açılan pencerelerdir ve umumu birden güneşe âyinedarlık eden bir deniz gibi, bir âyine-i a'zamdır. Bunların vücub-u vücudda ve vahdette ittifakları ve icma'ları, hiç şaşırmaz ve şaşırtmaz bir rehber-i ekmel ve bir mürşid-i ekberdir. Çünki hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtimal yok ki, hakikattan başka bir vehim ve hakikatsız bir fikir ve asılsız bir sıfat, bu kadar müstemirrane ve râsihane, bu pek büyük ve keskin gözlerin umumunu birden aldatsın, galat-ı hisse uğratsın. Buna ihtimal veren bozulmuş ve çürümüş bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak Sofestaîler dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı. Kendi akıl ve kalbiyle beraber "Âmentü Billah" dediler. İşte bu yolcunun müstakim akıllardan ve münevver kalblerden istifade ettiği marifet-i imaniyeye kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onikinci ve onüçüncü mertebelerinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ الْعُقُولِ الْمُسْتَقِيمَةِ الْمُنَوَّرَةِ بِاِعْتِقَادَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ وَ بِقَنَاعَاتِهَا وَ يَقِينِيَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ مَعَ تَخَالُفِ الْاِسْتِعْدَادَاتِ وَ الْمَذَاهِبِ وَ كَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِيمَةِ النُّورَانِيَّةِ بِكَشْفِيَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ وَ بِمُشَاهَدَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ مَعَ تَبَايُنِ الْمَسَالِكِ وَ الْمَشَارِبِ ❊

denilmiş.

Sonra, âlem-i gayba yakından bakan ve akıl ve kalbde seyahat eden o yolcu, acaba âlem-i gayb ne diyor diye merakla o kapıyı da şöyle bir fikir ile çaldı. Yani, madem bu cismanî âlem-i şehadette, bu kadar zînetli ve san'atlı hadsiz masnu'larıyla kendini tanıttırmak ve bu kadar tatlı ve süslü ve nihayetsiz nimetleriyle kendini sevdirmek ve bu kadar mu'cizeli ve meharetli hesabsız eserleriyle gizli kemalâtını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zahir bir tarzda fiilen isteyen ve hal diliyle bildiren bir zât, perde-i gayb tarafında bulunduğu bilbedahe anlaşılıyor. Elbette ve her halde, fiilen ve halen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirir. Öyle ise, âlem-i gayb cihetinde onu onun tezahüratından bilmeliyiz dedi; kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla vahiylerin hakikatı, âlem-i gaybın her tarafında her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlukatın şehadetlerinden çok kuvvetli bir şehadet-i vücud ve tevhid, Allâm-ül Guyub'dan vahiy ve ilham hakikatlarıyla geliyor. Kendini ve vücud ve vahdetini, yalnız masnu'larının şehadetlerine bırakmıyor. Kendisi, kendine lâyık bir kelâm-ı ezelî ile konuşuyor. Her yerde ilim ve kudretiyle hazır ve nâzırın kelâmı dahi hadsizdir ve kelâmının manası onu bildirdiği gibi, tekellümü dahi, onu sıfâtıyla bildiriyor.

Evet, yüzbin Peygamberlerin (Aleyhimüsselâm) tevatürleriyle ve ihbaratlarının vahy-i İlahîye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla ve nev'-i beşerden ekseriyet-i mutlakanın tasdikgerdesi ve rehberi ve muktedası ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhud olan kütüb-ü mukaddese ve suhuf-u semaviyenin delail ve mu'cizatlarıyla, hakikat-ı vahyin tahakkuku ve sübutu bedahet derecesine geldiğini bildi ve vahyin hakikatı beş hakikat-ı kudsiyeyi ifade ve ifaza ediyor diye anladı:

Birincisi: اَلتَّنَزُّلاَتُ اْلاِلهِيَّةُ اِلَى عُقُولِ الْبَشَرِ denilen, beşerin akıllarına ve fehimlerine göre konuşmak bir tenezzül-ü İlahîdir. Evet, bütün zîruh mahlukatını konuşturan ve

konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara konuşmasıyla müdahale etmesi, rububiyetin muktezasıdır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için kâinatı, bu kadar hadsiz masraflarla, baştan başa hârikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemalâtını söylettiren, elbette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttıracak.

Üçüncüsü: Mevcudatın en müntehabı ve en muhtacı ve en nazenini ve en müştakı olan hakikî insanların münacatlarına ve şükürlerine fiilen mukabele ettiği gibi, kelâmıyla da mukabele etmek, hâlıkıyetin şe'nidir.

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zarurî bir lâzımı ve ışıklı bir tezahürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan zâtta, ihatalı ve sermedî bir surette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-i istinada en muhtaç ve sahibini ve mâlikini bulmağa en müştak; hem fakir ve âciz bulunan mahlukatlarına acz ve iştiyakı, fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhabbeti ve perestişi veren bir zât, elbette kendi vücudunu onlara tekellümüyle iş'ar etmek, uluhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-ü İlahî ve taarrüf-ü Rabbanî ve mukabele-i Rahmanî ve mükâleme-i Sübhanî ve iş'ar-ı Samedanî hakikatlarını tazammun eden, umumî semavî vahiylerin icma' ile Vâcib-ül Vücud'un vücuduna ve vahdetine delaletleri öyle bir hüccettir ki; gündüzdeki güneşin şuaatının güneşe şehadetinden daha kuvvetlidir diye anladı.

Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki: Sadık ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbaniyedir, fakat iki fark vardır:

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin ekseri melaike vasıtasıyla ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır.

Meselâ: Nasılki bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var. Birisi: Haşmet-i saltanat ve hâkimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yaverini bir valiye gönderir. O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için bazan vasıta ile beraber bir içtima yapar. Sonra ferman

tebliğ edilir. İkincisi: Sultanlık ünvanıyla ve padişahlık umumî ismiyle değil, belki kendi şahsıyla hususî bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmi raiyetiyle ve hususî telefonuyla hususî konuşmasıdır.

Öyle de Padişah-ı Ezelî'nin umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat hâlıkı ünvanıyla, vahiy ile ve vahyin hizmetini gören şümullü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; her bir ferdin, her bir zîhayatın Rabbi ve Hâlıkı olmak haysiyetiyle, hususî bir surette fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci fark: Vahiy gölgesizdir, safidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumîdir. Melaike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi çeşit çeşit hem pekçok enva'larıyla denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbaniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor. لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّى لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّى âyetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra; ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehadetine baktı, gördü ki: Mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan terekküb ediyor.

Birincisi: Teveddüd-ü İlahî denilen, kendini mahlukatına fiilen sevdirdiği gibi, kavlen ve huzuran ve sohbeten dahi sevdirmek, vedudiyetin ve rahmaniyetin muktezasıdır.

İkincisi: İbadının dualarına fiilen cevab verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.

Üçüncüsü: Ağır beliyyelere ve şiddetli hallere düşen mahlukatlarının istimdadlarına ve feryadlarına ve tazarruatlarına fiilen imdad ettiği gibi, bir nevi konuşması hükmünde olan ilhamî kaviller ile de imdada yetişmesi, rububiyetin lâzımıdır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zaîf ve çok fakir ve çok ihtiyaçlı ve kendi mâlikini ve hâmisini ve müdebbirini ve hâfızını bulmağa pek çok muhtaç ve müştak olan zîşuur masnularına, vücudunu ve huzurunu ve himayetini fiilen

ihsas ettiği gibi, bir nevi mükâleme-i Rabbaniye hükmünde sayılan bir kısım sadık ilhamlar perdesinde ve mahsus ve bir mahluka bakan has ve bir vecihte, onun kabiliyetine göre onun kalb telefonuyla, kavlen dahi kendi huzurunu ve vücudunu ihsas etmesi, şefkat-i uluhiyetin ve rahmet-i rububiyetin zarurî ve vâcib bir muktezasıdır diye anladı.

Sonra ilhamın şehadetine baktı, gördü: Nasılki güneşin -farazâ- şuuru ve hayatı olsaydı ve o halde ziyasındaki yedi rengi yedi sıfatı olsaydı, o cihette ışığında bulunan şuaları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette, misalinin ve aksinin şeffaf şeylerde bulunması ve her âyine ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hattâ şeffaf zerreler ile herbirinin kabiliyetine göre konuşması ve onların hacatına cevab vermesi ve bütün onlar güneşin vücuduna şehadet etmesi ve hiçbir iş, bir işe mani olmaması ve bir konuşması, diğer konuşmaya müzahamet etmemesi bilmüşahede görüleceği gibi.. aynen öyle de: Ezel ve ebedin zülcelal sultanı ve bütün mevcudatın zülcemal hâlık-ı zîşanı olan Şems-i Sermedî'nin mükâlemesi dahi, onun ilmi ve kudreti gibi küllî ve muhit olarak herşeyin kabiliyetine göre tecelli etmesi; hiçbir sual bir suale, bir iş bir işe, bir hitab bir hitaba mani olmaması ve karıştırmaması bilbedahe anlaşılıyor. Ve bütün o cilveler, o konuşmalar, o ilhamlar birer birer ve beraber bil'ittifak o Şems-i Ezelî'nin huzuruna ve vücub-u vücuduna ve vahdetine ve ehadiyetine delalet ve şehadet ettiklerini aynelyakîne yakın bir ilmelyakîn ile bildi.

İşte, bu meraklı misafirin âlem-i gaybdan aldığı ders-i marifetine kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ondördüncü ve onbeşinci mertebelerinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ الْوَحْيَاتِ الْحَقَّةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلاَتِ اْلاِلهِيَّةِ وَ لِلْمُكَالَمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ وَ لِلتَّعَرُّفَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ وَ لِلْمُقَابَلاَتِ الرَّحْمَانِيَّةِ عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ وَلِلاِشْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ لِوُجُودِهِ لِمَخْلُوقَاتِهِ وَ كَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ اْلاِلْهَامَاتِ الصَّادِقَةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ اْلاِلهِيَّةِ وَ لِلاِجَابَاتِ

الرَّحْمَانِيَّةِ لِدَعَوَاتِ مَخْلَوقَاتِهِ وَ لِلاِمْدَادَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ لاِسْتِغَاثَاتِ عِبَادِهِ وَ لِلاِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ لِوُجُودِهِ لِمَصْنُوعَاتِهِ ❊

denilmiştir.

Sonra o dünya seyyahı, kendi aklına dedi ki: Madem bu kâinatın mevcudatıyla mâlikimi ve hâlıkımı arıyorum. Elbette her şeyden evvel bu mevcudatın en meşhuru ve a'dasının tasdikiyle dahi en mükemmeli ve en büyük kumandanı ve en namdar hâkimi ve sözce en yükseği ve akılca en parlağı ve ondört asrı faziletiyle ve Kur'anıyla ışıklandıran Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm'ı ziyaret etmek ve aradığımı ondan sormak için Asr-ı Saadete beraber gitmeliyiz diyerek, aklıyla beraber o asra girdi. Gördü ki: O asır, hakikaten o zât (A.S.M.) ile, bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünki en bedevi ve en ümmi bir kavmi, getirdiği nur vasıtasıyla, kısa bir zamanda dünyaya üstad ve hâkim eylemiş.

Hem kendi aklına dedi: Biz, en evvel bu fevkalâde zâtın (A.S.M.) bir derece kıymetini ve sözlerinin hakkaniyetini ve ihbaratının doğruluğunu bilmeliyiz, sonra hâlıkımızı ondan sormalıyız diyerek taharriye başladı. Bulduğu hadsiz kat'î delillerden, burada, yalnız dokuz külliyetine birer kısa işaret edilecek.

Birincisi: Bu zâtta (A.S.M.) -hattâ düşmanlarının tasdikiyle dahi- bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması ve وَ انْشَقَّ الْقَمَرُ ❊ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلكِنَّ اللّهَ رَمَى âyetlerinin sarahatıyla, bir parmağının işaretiyle Kamer iki parça olması ve bir avucu ile, a'dasının ordusuna attığı az bir toprak, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları ve susuz kalmış kendi ordusuna, beş parmağından kevser gibi akan suyu kifayet derecesinde içirmesi gibi; nakl-i kat'î ile ve bir kısmı tevatür ile, yüzer mu'cizatın onun elinde zahir olmasıdır. Bu mu'cizattan üçyüzden ziyade bir kısmı, Ondokuzuncu Mektub olan Mu'cizat-ı Ahmediye (A.S.M.) namındaki hârika ve kerametli bir risalede kat'î delilleriyle beraber beyan edildiğinden onları ona havale ederek dedi ki: Bu kadar ahlâk-ı hasene ve kemalâtla beraber, bu kadar

mu’cizat-ı bahiresi bulunan bir zât (A.S.M.) elbette en doğru sözlüdür. Ahlâksızların işi olan hileye, yalana, yanlışa tenezzül etmesi kabil değil.

İkincisi: Elinde bu kâinat sahibinin bir fermanı bulunduğu ve o fermanı her asırda üçyüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri ve o ferman olan Kur’an-ı Azîmüşşan’ın yedi vecihle hârika olmasıdır. Ve bu Kur’anın kırk vecihle mu’cize olduğu ve kâinat hâlıkının sözü bulunduğu kuvvetli delilleriyle beraber, “Yirmibeşinci Söz ve Mu’cizat-ı Kur’aniye” namlarındaki, Risale-i Nur’un bir güneşi olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden; onu, ona havale ederek dedi: Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir zâtta (A.S.M.) fermana cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz!..

Üçüncüsü: O zât (A.S.M.), öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubudiyet ve bir dua ve bir davet ve bir iman ile meydana çıkmış ki, onların ne misli var ve ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel ne bulunmuş ve ne de bulunur. Çünki ümmi bir zâtta (A.S.M.) zuhur eden o şeriat; ondört asrı ve nev’-i beşerin humsunu, âdilane ve hakkaniyet üzere ve müdakkikane, hadsiz kanunlarıyla idare etmesi emsal kabul etmez.

Hem ümmi bir zâtın (A.S.M.) ef’al ve akval ve ahvalinden çıkan İslâmiyet; her asırda üçyüz milyon insanın rehberi ve mercii ve akıllarının muallimi ve mürşidi ve kalblerinin münevviri ve musaffisi ve nefislerinin mürebbisi ve müzekkisi ve ruhlarının medar-ı inkişafı ve maden-i terakkiyatı olması cihetiyle misli olamaz ve olamamış.

Hem dininde bulunan bütün ibadatın bütün enva’ında en ileri olması ve herkesten ziyade takvada bulunması ve Allah’tan korkması ve fevkalâde daimî mücahedat ve dağdağalar içinde, tam tamına ubudiyetin en ince esrarına kadar müraat etmesi ve hiç kimseyi taklid etmeyerek ve tam manasıyla ve mübtediyane fakat en mükemmel olarak, hem

ibtida ve intihayı birleştirerek yapması; elbette misli görülmez ve görünmemiş.

Hem binler dua ve münacatlarından Cevşen-ül Kebir ile, öyle bir marifet-i Rabbaniye ile, öyle bir derecede Rabbini tavsif ediyor ki; o zamandan beri gelen ehl-i marifet ve ehl-i velayet, telahuk-u efkâr ile beraber, ne o mertebe-i marifete ve ne de o derece-i tavsife yetişememeleri gösteriyor ki, duada dahi onun misli yoktur. Risale-i Münacat'ın başında, Cevşen-ül Kebir'in doksandokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir mealinin beyan edildiği yere bakan adam, Cevşen'in dahi misli yoktur diyecek.

Hem tebliğ-i risalette ve nâsı hakka davette o derece metanet ve sebat ve cesaret göstermiş ki; büyük devletler ve büyük dinler, hattâ kavim ve kabîlesi ve amucası ona şiddetli adavet ettikleri halde, zerre mikdar bir eser-i tereddüd, bir telaş, bir korkaklık göstermemesi ve tek başıyla bütün dünyaya meydan okuması ve başa da çıkarması ve İslâmiyeti dünyanın başına geçirmesi isbat eder ki; tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem imanda, öyle fevkalâde bir kuvvet ve hârika bir yakîn ve mu'cizane bir inkişaf ve cihanı ışıklandıran bir ulvî itikad taşımış ki; o zamanın hükümranı olan bütün efkâr ve akideleri ve hükemanın hikmetleri ve ruhanî reislerin ilimleri ona muarız ve muhalif ve münkir oldukları halde; onun ne yakînine, ne itikadına, ne itimadına, ne itminanına hiçbir şübhe, hiçbir tereddüd, hiçbir za'f, hiçbir vesvese vermemesi ve maneviyatta ve meratib-i imaniyede terakki eden başta sahabeler ve bütün ehl-i velayet, onun her vakit mertebe-i imanından feyz almaları ve onu en yüksek derecede bulmaları, bilbedahe gösterir ki; imanı dahi emsalsizdir.

İşte böyle emsalsiz bir şeriat ve misilsiz bir İslâmiyet ve hârika bir ubudiyet ve fevkalâde bir dua ve cihanpesendane bir davet ve mu'cizane bir iman sahibinde, elbette hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz diye anladı ve aklı dahi tasdik etti.

Dördüncüsü: Enbiyaların (Aleyhimüsselâm) icma'ı, nasılki vücud ve vahdaniyet-i İlahiyeye gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, bu zâtın (A.S.M.) doğruluğuna ve risaletine gayet sağlam bir şehadettir. Çünki Enbiya Aleyhimüsselâm'ın doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar kudsî sıfatlar ve mu'cizeler ve vazifeler varsa; o zâtta (A.S.M.) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasılki lisan-ı kal ile; Tevrat, İncil, Zebur ve suhuflarında bu zâtın (A.S.M.) geleceğini haber verip insanlara beşaret vermişler ki, kütüb-ü mukaddesenin o beşaretli işaratından yirmiden fazla ve pek zahir bir kısmı, Ondokuzuncu Mektub'da güzelce beyan ve isbat edilmiş. Öyle de, lisan-ı halleriyle, yani nübüvvetleriyle ve mu'cizeleriyle; kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu zâtı tasdik edip, davasını imza ediyorlar. Ve lisan-ı kal ve icma' ile vahdaniyete delalet ettikleri gibi, lisan-ı hal ile ve ittifak ile de bu zâtın sadıkıyetine şehadet ediyorlar diye anladı.

Beşincisi: Bu zâtın düsturlarıyla ve terbiyesi ve tebaiyetiyle ve arkasından gitmeleriyle hakka, hakikata, kemalâta, keramata, keşfiyata, müşahedata yetişen binlerce evliya vahdaniyete delalet ettikleri gibi; üstadları olan bu zâtın sadıkıyetine ve risaletine, icma' ve ittifakla şehadet ediyorlar. Ve âlem-i gaybdan verdiği haberlerin bir kısmını nur-u velayetle müşahede etmeleri ve umumunu nur-u iman ile ya ilmelyakîn veya aynelyakîn veya hakkalyakîn suretinde itikad ve tasdik etmeleri; üstadları olan bu zâtın derece-i hakkaniyet ve sadıkıyetini güneş gibi gösterdiğini gördü.

Altıncısı: Bu zâtın ümmiliğiyle beraber getirdiği hakaik-i kudsiye ve ihtira ettiği ulûm-u âliye ve keşfettiği marifet-i İlahiyenin dersiyle ve talimiyle, mertebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen milyonlar asfiya-i müdakkikîn ve sıddıkîn-i muhakkikîn ve dâhî hükema-i mü'minîn, bu zâtın üss-ül esas davası olan vahdaniyeti, kuvvetli bürhanlarıyla bil'ittifak isbat ve tasdik ettikleri gibi; bu muallim-i ekberin

ve bu üstad-ı a'zamın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifakla şehadetleri, gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sadıkıyetidir. Meselâ: Risale-i Nur, yüz parçasıyla, bu zâtın sadakatının bir tek bürhanıdır.

Yedincisi: Âl ve ashab namında ve nev'-i beşerin enbiyadan sonra feraset ve dirayet ve kemalâtla en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindar ve keskin nazarlı taife-i azîmesi; kemal-i merak ile ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle, bu zâtın bütün gizli ve aşikâr hallerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharri ve teftiş ve tedkik etmeleri neticesinde; bu zâtın dünyada en sadık ve en yüksek ve en haklı ve hakikatlı olduğuna ittifak ile ve icma' ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delalet eden gündüz gibi bir delildir, diye anladı.

Sekizincisi: Bu kâinat, nasılki kendini icad ve idare ve tertib eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitab gibi, bir sergi gibi, bir temaşagâh gibi tasarruf eden sâni'ine ve kâtibine ve nakkaşına delalet eder. Öyle de; kâinatın hilkatindeki makasıd-ı İlahiyeyi bilecek ve bildirecek ve tahavvülâtındaki Rabbanî hikmetlerini talim edecek ve vazifedarane harekâtındaki neticeleri ders verecek ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemalâtını ilân edecek ve o kitab-ı kebirin manalarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstad, bir sadık muallim istediği ve iktiza ettiği ve herhalde bulunmasına delalet ettiği cihetiyle, elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu zâtın hakkaniyetine ve bu kâinat Hâlıkının en yüksek ve sadık bir memuru olduğuna şehadet ettiğini bildi.

Dokuzuncusu: Madem bu san'atlı ve hikmetli masnuatıyla kendi hünerlerini ve san'atkârlığının kemalâtını teşhir etmek ve bu süslü, zînetli nihayetsiz mahlukatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek ve bu lezzetli ve kıymetli hesabsız nimetleriyle kendine teşekkür ve hamd ettirmek ve bu şefkatli ve himayetli umumî terbiye ve iaşe ile, hattâ ağızların en ince zevklerini ve iştihaların her nev'ini tatmin

edecek bir surette ihzar edilen Rabbanî it'amlar ve ziyafetler ile, kendi rububiyetine karşı minnetdarane ve müteşekkirane ve perestişkârane ibadet ettirmek ve mevsimlerin tebdili ve gece gündüzün tahvili ve ihtilafı gibi, azametli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve dehşetli ve hikmetli faaliyet ve hallakıyet ile, kendi uluhiyetini izhar ederek, o uluhiyetine karşı iman ve teslim ve inkıyad ve itaat ettirmek ve her vakit iyiliği ve iyileri himaye, fenalığı ve fenaları izale ve semavî tokatlar ile zalimleri ve yalancıları imha etmek cihetiyle, hakkaniyet ve adaletini göstermek isteyen perde arkasında birisi var. Elbette ve herhalde, o gaybî zâtın yanında en sevgili mahluku ve en doğru abdi ve onun mezkûr maksadlarına tam hizmet ederek, hilkat-i kâinatın tılsımını ve muammasını hall ve keşfeden ve daima o Hâlıkının namına hareket eden ve ondan istimdad eden ve muvaffakıyet isteyen ve onun tarafından imdada ve tevfike mazhar olan ve Muhammed-i Kureyşî denilen bu zât olacak. (A.S.M.)

Hem aklına dedi: Madem bu mezkûr dokuz hakikatlar bu zâtın sıdkına şehadet ederler; elbette bu âdem, benî-Âdemin medar-ı şerefi ve bu âlemin medar-ı iftiharıdır. Ve ona "Fahr-i Âlem" ve "Şeref-i Benî-Âdem" denilmesi pek lâyıktır ve onun elinde bulunan ferman-ı Rahman olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın haşmet-i saltanat-ı maneviyesinin nısf-ı arzı istilası ve şahsî kemalâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki; bu âlemde en mühim zât budur, Hâlıkımız hakkında en mühim söz onundur.

İşte gel bak! Bu hârika zâtın yüzer zahir ve bahir kat'î mu'cizelerinin kuvvetine ve dinindeki binler âlî ve esaslı hakikatlarına istinaden, bütün davalarının esası ve bütün hayatının gayesi; Vâcib-ül Vücud'un vücuduna ve vahdetine ve sıfâtına ve esmasına delalet ve şehadet ve o Vâcib-ül Vücud'u isbat ve ilân ve i'lam etmektir.

Demek bu kâinatın manevî güneşi ve Hâlıkımızın en parlak bir bürhanı bu Habibullah denilen zâttır ki; onun

şehadetini teyid ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icma’ var:

Birincisi: “Eğer perde-i gayb açılsa yakînim ziyadeleşmeyecek.” diyen İmam-ı Ali (Radıyallahü Anh) ve yerde iken arş-ı a’zamı ve İsrafil’in azamet-i heykelini temaşa eden Gavs-ı A’zam (K.S.) gibi keskin nazar ve gaybbîn gözleri bulunan binler aktab ve evliya-i azîmeyi câmi’ ve Âl-i Muhammed namıyla şöhretşiar-ı âlem olan cemaat-ı nuraniyenin icma’ ile tasdikleridir.

İkincisi: Bedevi bir kavim ve ümmi bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâlî ve kitabsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve malûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükûmetlere üstad ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarktan garba kadar cihanpesendane idare eden ve “Sahabe” namıyla dünyada namdar olan cemaat-ı meşhurenin ittifakla can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda ettiren bir kuvvetli imanla tasdikleridir.

Üçüncüsü: Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyane ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ülemasının cemaat-ı uzmasının tevafukla ve ilmelyakîn derecesinde tasdikleridir.

Demek bu zâtın vahdaniyete şehadeti şahsî ve cüz’î değil, belki umumî ve küllî ve sarsılmaz ve bütün şeytanlar toplansa karşısına hiçbir cihetle çıkamaz bir şehadettir diye hükmetti. İşte Asr-ı Saadette aklıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun, o medrese-i nuraniyeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makam’ın onaltıncı mertebesinde böyle:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ فَخْرُ الْعَالَمِ وَ شَرَفُ نَوْعِ بَنِى آدَمَ بِعَظَمَةِ سَلْطَنَةِ قُرْآنِهِ وَ حَشْمَةِ وُسْعَةِ دِينِهِ وَ كَثْرَةِ كَمَالاَتِهِ وَ عُلْوِيَّةِ اَخْلاَقِهِ حَتَّى بِتَصْدِيقِ اَعْدَائِهِ وَ كَذَا شَهِدَ وَ بَرْهَنَ بِقُوَّةِ مِآتِ مُعْجِزَاتِهِ الظَّاهِرَةِ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدَّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ وَ بِقُوَّةِ آلاَفِ

حَقَائِقِ دِينِهِ السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ بِاِجْمَاعِ آلِهِ ذَوِى اْلاَنْوَارِ وَ بِاِتِّفَاقِ اَصْحَابِهِ ذَوِى اْلاَبْصَارِ وَ بِتَوَافُقِ مُحَقِّقِى اُمَّتِهِ ذَوِى الْبَرَاهِينِ وَ الْبَصَائِرِ النَّوَّارَةِ ☼

denilmiştir.

Sonra, bu dünyada hayatın gayesi ve hayatın hayatı iman olduğunu bilen bu yorulmaz ve tok olmaz yolcu, kendi kalbine dedi ki: "Aradığımız zâtın sözü ve kelâmı denilen bu dünyada en meşhur ve en parlak ve en hâkim ve ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan namındaki kitaba müracaat edip, o ne diyor, bilelim. Fakat en evvel, bu kitab bizim hâlıkımızın kitabı olduğunu isbat etmek lâzımdır." diye taharriye başladı.

Bu seyyah bu zamanda bulunduğu münasebetiyle en evvel manevî i'caz-ı Kur'anînin lem'aları olan Resail-in Nur'a baktı ve onun yüzotuz risaleleri, âyât-ı Furkaniyenin nükteleri ve ışıkları ve esaslı tefsirleri olduğunu gördü. Ve Risalet-ün Nur, bu kadar muannid ve mülhid bir asırda her tarafa hakaik-i Kur'aniyeyi mücahidane neşrettiği halde, karşısına kimse çıkamadığından isbat eder ki; onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşi olan Kur'an semavîdir, beşer kelâmı değildir. Hattâ Resail-in Nur'un yüzer hüccetlerinden bir tek hüccet-i Kur'aniyesi olan Yirmibeşinci Söz ile Ondokuzuncu Mektub'un âhiri, Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğunu öyle isbat etmiş ki; kim görmüş ise değil tenkid ve itiraz etmek, belki isbatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok sena etmiş. Kur'anın vech-i i'cazını ve hak Kelâmullah olduğunu isbat etmek cihetini Risalet-ün Nur'a havale ederek yalnız bir kısa işaretle büyüklüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti:

Birinci Nokta: Nasılki Kur'an bütün mu'cizatıyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakaikıyla, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın bir mu'cizesidir. Öyle de Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm da, bütün mu'cizatıyla ve delail-i nübüvvetiyle ve kemalât-ı ilmiyesiyle Kur'anın bir mu'cizesidir ve Kur'an kelâmullah olduğuna bir hüccet-i katıasıdır.

İkinci Nokta: Kur’an, bu dünyada öyle nuranî ve saadetli ve hakikatlı bir surette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber, insanların hem nefislerinde, hem kalblerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde, hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılab yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki; ondört asır müddetinde, her dakikada, altıbin altıyüz altmışaltı âyetleri, kemal-i ihtiramla, hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalblerini tasfiye ediyor. Ruhlara inkişaf ve terakki ve akıllara istikamet ve nur ve hayata hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, hârikadır, fevkalâdedir, mu’cizedir.

Üçüncü Nokta: Kur’an, o asırdan tâ şimdiye kadar öyle bir belâgat göstermiş ki, Kâ’be’nin duvarında altun ile yazılan en meşhur ediblerin “Muallakat-ı Seb’a” namıyla şöhretşiar kasidelerini o dereceye indirdi ki, Lebid’in kızı, babasının kasidesini Kâ’be’den indirirken demiş: “Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı.”

Hem bedevi bir edib: فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ âyeti okunurken işittiği vakit secdeye kapanmış. Ona demişler: “Sen müslüman mı oldun?” O demiş: “Hâyır, ben bu âyetin belâgatına secde ettim.”

Hem ilm-i belâgatın dâhîlerinden Abdülkahir-i Cürcanî ve Sekkakî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhî imamlar ve mütefennin edibler icma’ ve ittifakla karar vermişler ki: “Kur’anın belâgatı, tâkat-ı beşerin fevkindedir, yetişilmez.”

Hem o zamandan beri mütemadiyen meydan-ı muarazaya davet edip, mağrur ve enaniyetli ediblerin ve beliglerin damarlarına dokundurup, gururlarını kıracak bir tarzda der: “Ya bir tek surenin mislini getiriniz veyahut dünyada ve âhirette helâket ve zilleti kabul ediniz.” diye ilân ettiği halde; o asrın muannid beligleri bir tek surenin mislini getirmekle kısa bir yol olan muarazayı bırakıp, uzun olan, can ve mallarını tehlikeye atan muharebe yolunu ihtiyar etmeleri isbat eder ki, o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem Kur'anın dostları, Kur'ana benzemek ve taklid etmek şevkiyle ve düşmanları dahi Kur'ana mukabele ve tenkid etmek sevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telahuk-u efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitablar ortada geziyor. Hiçbirisinin ona yetişemediğini, hattâ en adî adam dahi dinlese, elbette diyecek: "Bu Kur'an, bunlara benzemez ve onların mertebesinde değil." Ya onların altında veya umumunun fevkinde olacak. Umumunun altında olduğunu dünyada hiçbir ferd, hiçbir kâfir, hattâ hiçbir ahmak diyemez. Demek mertebe-i belâgatı umumun fevkindedir.

Hattâ bir adam سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِى السَّموَاتِ وَاْلاَرْضِ âyetini okudu. Dedi ki: "Bu âyetin hârika telakki edilen belâgatını göremiyorum." Ona denildi: "Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle." O da kendini Kur'andan evvel orada tahayyül ederken gördü ki: Mevcudat-ı âlem perişan, karanlık, camid ve şuursuz ve vazifesiz olarak hâlî, hadsiz, hududsuz bir fezada; kararsız, fâni bir dünyada bulunuyorlar. Birden Kur'anın lisanından bu âyeti dinlerken gördü: Bu âyet, kâinat üstünde, dünyanın yüzünde öyle bir perde açtı ve ışıklandırdı ki, bu ezelî nutuk ve bu sermedî ferman asırlar sıralarında dizilen zîşuurlara ders verip gösteriyor ki; bu kâinat bir câmi-i kebir hükmünde, başta semavat ve arz olarak umum mahlukatı hayatdarane zikir ve tesbihte ve vazife başında cûş u huruşla mes'udane ve memnunane bir vaziyette bulunduruyor, diye müşahede etti ve bu âyetin derece-i belâgatını zevkederek sair âyetleri buna kıyasla Kur'anın zemzeme-i belâgatı arzın nısfını ve nev'-i beşerin humsunu istila ederek haşmet-i saltanatı kemal-i ihtiramla ondört asır bilâ-fasıla idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

Dördüncü Nokta: Kur'an, öyle hakikatlı bir halâvet göstermiş ki, en tatlı birşeyden dahi usandıran çok tekrar, Kur'anı tilavet edenler için değil usandırmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilaveti halâvetini ziyadeleştirdiği, eski zamandan beri herkesçe

müsellem olup darb-ı mesel hükmüne geçmiş. Hem öyle bir tazelik ve gençlik ve şebabet ve garabet göstermiş ki, ondört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiği halde, şimdi nâzil olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor. Her asır, kendine hitab ediyor gibi bir gençlikte görmüş. Her taife-i ilmiye ondan her vakit istifade etmek için kesretle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdukları ve üslûb-u ifadesine ittiba ve iktida ettikleri halde, o üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini aynen muhafaza ediyor.

Beşincisi: Kur’anın bir cenahı mazide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski Peygamberlerin ittifaklı hakikatları olduğu ve bu onları tasdik ve teyid ettiği ve onlar dahi tevafukun lisan-ı haliyle bunu tasdik ettikleri gibi, öyle de: Evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve hayatdar tekemmülleriyle, şecere-i mübarekelerinin hayatdar, feyizdar ve hakikat-medar olduğuna delalet eden ve ikinci kanadının himayesi altında yetişen ve yaşayan velayetin bütün hak tarîkatları ve İslâmiyetin bütün hakikatlı ilimleri, Kur’anın ayn-ı hak ve mecma-i hakaik ve câmiiyette misilsiz bir hârika olduğuna şehadet eder.

Altıncısı: Kur’anın altı ciheti nuranidir, sıdk ve hakkaniyetini gösterir. Evet altında hüccet ve bürhan direkleri, üstünde sikke-i i’caz lem’aları, önünde ve hedefinde saadet-i dâreyn hediyeleri, arkasında nokta-i istinadı vahy-i semavî hakikatları, sağında hadsiz ukûl-ü müstakimenin delillerle tasdikleri, solunda selim kalblerin ve temiz vicdanların ciddî itminanları ve samimî incizabları ve teslimleri; Kur’anın fevkalâde, hârika, metin ve hücum edilmez bir kal’a-i semaviye-i arziye olduğunu isbat ettikleri gibi, altı makamdan dahi onun ayn-ı hak ve sadık olduğuna ve beşerin kelâmı olmadığına, hem yanlış olmadığına imza eden, başta bu kâinatta daima güzelliği izhar, iyiliği ve doğruluğu himaye ve sahtekârları ve müfterileri imha ve izale etmek âdetini bir düstur-u faaliyet ittihaz eden bu kâinatın mutasarrıfı, o Kur’ana âlemde en makbul, en

yüksek, en hâkimane bir makam-ı hürmet ve bir mertebe-i muvaffakıyet vermesiyle onu tasdik ve imza ettiği gibi, İslâmiyetin menbaı ve Kur'anın tercümanı olan zâtın (Aleyhissalâtü Vesselâm) herkesten ziyade ona itikad ve ihtiramı ve nüzulü zamanında uyku gibi bir vaziyet-i naimanede bulunması ve sair kelâmları ona yetişememesi ve bir derece benzememesi ve ümmiyetiyle beraber gitmiş ve gelecek hakikî hâdisat-ı kevniyeyi, gaybiyane Kur'an ile tereddüdsüz ve itminan ile beyan etmesi ve çok dikkatli gözlerin nazarı altında hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o tercümanın, bütün kuvvetiyle Kur'anın herbir hükmüne iman edip tasdik etmesi ve hiçbir şey onu sarsmaması; Kur'an semavî, hakkaniyetli ve kendi Hâlık-ı Rahîminin mübarek kelâmı olduğunu imza ediyor.

Hem nev'-i insanın humsu, belki kısm-ı a'zamı, göz önünde ona müncezibane ve dindarane irtibatı ve hakikatperestane ve müştakane kulak vermesi ve çok emarelerin ve vakıaların ve keşfiyatın şehadetiyle, cinn ve melek ve ruhanîlerin dahi, tilaveti vaktinde pervane gibi hakperestane etrafında toplanması, Kur'anın kâinatça makbuliyetine ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem nev'-i beşerin umum tabakaları, en gabi ve âmiden tut, tâ en zeki ve âlime kadar herbirisi, Kur'anın dersinden tam hisse almaları ve en derin hakikatları fehmetmeleri ve yüzlerle fen ve ulûm-u İslâmiyenin ve bilhâssa şeriat-ı kübranın büyük müçtehidleri ve usûl-üd din ve ilm-i Kelâm'ın dâhî muhakkikleri gibi, her taife kendi ilimlerine ait bütün hacatını ve cevablarını Kur'andan istihrac etmeleri, Kur'an menba-ı hak ve maden-i hakikat olduğuna bir imzadır.

Hem edebiyatça en ileri bulunan Arab edibleri, -İslâmiyete girmeyenler- şimdiye kadar muarazaya pekçok muhtaç oldukları halde Kur'anın i'cazından yedi büyük vechi varken, yalnız bir tek vechi olan belâgatının, (tek bir surenin) mislini getirmekten istinkâfları ve şimdiye kadar

gelen ve muaraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur beliglerin ve dâhî âlimlerin onun hiçbir vech-i i’cazına karşı çıkamamaları ve âcizane sükût etmeleri; Kur’an mu’cize ve tâkat-ı beşerin fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet bir kelâm “Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve ne için?” denilmesiyle kıymeti ve ulviyeti ve belâgatı tezahür etmesi noktasından, Kur’anın misli olamaz ve ona yetişilemez. Çünki Kur’an, bütün âlemlerin Rabbi ve Hâlıkının hitabı ve konuşması ve hiçbir cihette taklidi ve tasannuu ihsas edecek bir emare bulunmayan bir mükâlemesi ve bütün insanların belki bütün mahlukatın namına meb’us ve nev’-i beşerin en meşhur ve namdar muhatabı bulunan ve o muhatabın kuvvet ve vüs’at-i imanı, koca İslâmiyeti tereşşuh edip sahibini Kab-ı Kavseyn makamına çıkararak muhatab-ı Samedaniyeye mazhariyetle nüzul eden ve saadet-i dâreyne dair ve hilkat-i kâinatın neticelerine ve ondaki Rabbanî maksadlara ait mesaili ve o muhatabın bütün hakaik-i İslâmiyeyi taşıyan en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden ve koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hane gibi her tarafını gösterip çevirip, onları yapan san’atkârı tavrıyla ifade ve talim eden Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan’ın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve derece-i i’cazına yetişilmez.

Hem, Kur’anı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk hattâ yetmiş cild olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlı müdakkik binlerle mütefennin ülemanın, senedleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur’andaki hadsiz meziyetleri ve nükteleri ve hâsiyetleri ve sırları ve âlî manaları ve umûr-u gaybiyenin her nev’inden kesretli gaybî ihbarları izhar ve isbat etmeleri ve bilhâssa Risale-i Nur’un yüzotuz kitabının herbiri Kur’anın bir meziyetini, bir nüktesini kat’î bürhanlarla isbat etmesi ve bilhâssa Mu’cizat-ı Kur’aniye Risalesi; şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin hârikalarından çok şeyleri Kur’andan istihrac eden Yirminci Söz’ün İkinci Makamı ve Risale-i Nur’a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işaratını bildiren İşarat-ı Kur’aniye namındaki Birinci Şua ve huruf-u Kur’aniye ne

kadar muntazam, esrarlı ve manalı olduğunu gösteren Rumuzat-ı Semaniye namındaki sekiz küçük risaleler ve Sure-i Feth'in âhirki âyeti beş vecihle ihbar-ı gaybî cihetinde mu'cizeliğini isbat eden küçük bir risale gibi Risale-i Nur'un herbir cüz'ü, Kur'anın bir hakikatını, bir nurunu izhar etmesi; Kur'anın misli olmadığına ve mu'cize ve hârika olduğuna ve bu âlem-i şehadette âlem-i gaybın lisanı ve bir Allâm-ül Guyub'un kelâmı bulunduğuna bir imzadır.

İşte altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen, Kur'anın mezkûr meziyetleri ve hâsiyetleri içindir ki; haşmetli hâkimiyet-i nuraniyesi ve azametli saltanat-ı kudsiyesi, asırların yüzlerini ışıklandırarak zemin yüzünü dahi bin üçyüz sene tenvir ederek kemal-i ihtiramla devam etmesi, hem o hâsiyetleri içindir ki, Kur'anın herbir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on meyve-i bâki vermesi, hattâ bir kısım âyâtın ve surelerin herbir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi ve mübarek vakitlerde her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması gibi kudsî imtiyazları kazanmış, diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi: İşte böyle her cihetle mu'cizatlı bu Kur'an; surelerinin icmaıyla ve âyâtının ittifakıyla ve esrar u envârının tevafukuyla ve semerat ve âsârının tetabukuyla bir tek Vâcib-ül Vücud'un vücuduna ve vahdetine ve sıfât ve esmasına deliller ile isbat suretinde öyle şehadet etmiş ki, bütün ehl-i imanın hadsiz şehadetleri, onun şehadetinden tereşşuh etmişler.

İşte bu yolcunun Kur'andan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onyedinci mertebesinde böyle:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اَلْقُرْآنُ الْمُعْجِزُ الْبَيَانِ اَلْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ لاَجْنَاسِ الْمَلَكِ وَ اْلاِنْسِ وَ الْجَانِّ اَلْمَقْرُوءُ كُلُّ آيَاتِهِ فِى كُلِّ دَقِيقَةٍ بِكَمَالِ اْلاِحْتِرَامِ بِاَلْسِنَةِ مِآتِ مِلْيُونٍ مِنْ نَوْعِ اْلاِنْسَانِ الدَّائِمُ سَلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةُ عَلَى اَقْطَارِ اْلاَرْضِ وَ اْلاَكْوَانِ وَ عَلَى وُجُوهِ اْلاَعْصَارِ وَ الزَّمَانِ وَ الْجَارِى حَاكِمِيَّتُهُ الْمَعْنَوِيَّةُ النُّورَانِيَّةُ عَلَى نِصْفِ اْلاَرْضِ وَ خُمُسِ الْبَشَرِ فِى اَرْبَعَةَ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ اْلاِحْتِشَامِ .. وَ كَذَا شَهِدَ وَ بَرْهَنَ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ الْقُدْسِيَّةِ السَّمَاوِيَّةِ وَ بِاِتِّفَاقِ آيَاتِهِ النُّورَانِيَّةِ اْلاِلٰهِيَّةِ

وَ بِتَوَافُقِ اَسْرَارِهِ وَ اَنْوَارِهِ وَ بِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ وَ ثَمَرَاتِهِ وَ آثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ ❊

denilmiştir.

Sonra, bir fakir insana değil fâni ve muvakkat bir tarlayı, bir haneyi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir mülk-ü bâkiyi kazandıran ve bir fâni adama ebedî bir hayatın levazımatını bulduran ve ecelin darağacını bekleyen bir bîçareyi i'dam-ı ebedîden kurtaran ve saadet-i sermediyenin hazinesini açan en kıymetdar sermaye-i insaniyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefsine dedi ki: "Haydi, ileri! İmanın hadsiz mertebelerinden bir mertebe daha kazanmak için kâinatın heyet-i mecmuasına müracaat edip, o da ne diyor, dinlemeliyiz; erkânından ve eczasından aldığımız dersleri tekmil ve tenvir etmeliyiz." diye, Kur'andan aldığı geniş ve ihatalı bir dûrbîn ile baktı, gördü:

Bu kâinat, o kadar manidar ve muntazamdır ki; mücessem bir kitab-ı Sübhanî ve cismanî bir Kur'an-ı Rabbanî ve müzeyyen bir saray-ı Samedanî ve muntazam bir şehr-i Rahmanî suretinde görünüyor. O kitabın bütün sureleri, âyetleri ve kelimatları, hattâ harfleri ve babları ve fasılları ve sayfaları ve satırları.. umumunun, her vakit manidarane mahv u isbatları ve hakîmane tağyir ve tahvilleri; icma' ile, bir Alîm-i Külli Şey'in ve bir Kadîr-i Külli Şey'in ve bir musannıfın, herşeyde herşeyi gören ve herşeyin herşeyi ile münasebetini bilen, riayet eden bir Nakkaş-ı Zülcelal'in ve bir Kâtib-i Zülkemal'in vücudunu ve mevcudiyetini bilbedahe ifade ettikleri gibi, bütün erkân ve enva'ıyla ve ecza ve cüz'iyatıyla ve sekeneleri ve müştemilâtıyla ve vâridat ve masarıfatıyla ve onlarda maslahatkârane tebdilleriyle ve hikmetperverane tecdidleriyle, bil'ittifak hadsiz bir kudret ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören âlî bir ustanın ve misilsiz bir Sâni'in mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar. Ve kâinatın azametine münasib iki büyük ve geniş hakikatın şehadetleri, kâinatın bu büyük şehadetini isbat ediyorlar.

Birinci Hakikat: Usûl-üd din ve ilm-i Kelâm'ın dâhî ülemasının ve hükema-i İslâmiyenin gördükleri ve hadsiz bürhanlarla isbat ettikleri "hudûs" ve "imkân" hakikatlarıdır. Onlar demişler ki: "Madem âlemde ve herşeyde tegayyür ve tebeddül var; elbette fânidir, hâdistir, kadîm olamaz. Madem hâdistir, elbette onu ihdas eden bir Sâni' var. Ve madem herşeyin zâtında vücudu ve ademi, bir sebeb bulunmazsa müsavidir; elbette vâcib ve ezelî olamaz. Ve madem muhal ve bâtıl olan devir ve teselsül ile birbirini icad etmek mümkün olmadığı kat'î bürhanlarla isbat edilmiş; elbette öyle bir Vâcib-ül Vücud'un mevcudiyeti lâzımdır ki, naziri mümteni', misli muhal ve bütün maadası mümkün ve masivası mahluku olacak."

Evet hudûs hakikatı kâinatı istila etmiş. Çoğunu göz görüyor, diğer kısmını akıl görüyor. Çünki gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki; herbirisinin hadsiz efradı bulunan ve herbiri zîhayat bir kâinat hükmünde olan yüzbin nevi nebatat ve küçücük hayvanat, o âlem ile beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizam ile bir vefattır ki; haşir ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mu'cizeleri, kudret ve ilmin hârikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yerlerinde bırakıp, defter-i a'mallerini ve gördükleri vazifelerin proğramlarını onların ellerine vererek, Hafîz-i Zülcelal'in himayesi altında, hikmetine emanet eder; sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde, haşr-i a'zamın yüzbin misali ve nümune ve delilleri hükmünde olarak o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihya ve diriliyorlar. Ve bir kısmının dahi, kendi yerlerinde emsalleri ve aynen onlara benzeyenleri icad ve ihya olunuyor. Ve geçen baharın mevcudatı, işledikleri amellerin ve vazifelerin sahifelerini ilânat gibi neşredip, وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetinin bir misalini gösteriyorlar.

Hem heyet-i mecmua cihetinde, her güzde ve her baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem vücuda gelir. Ve o vefat ve hudûs, o kadar muntazam cereyan ediyor

ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyatları ve hudûsları oluyor ki; güya dünya öyle bir misafirhanedir ki, zîhayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyah âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler. İşte, bu dünyada böyle hayatdar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemal-i ilim ve hikmet ve mizanla ve müvazene ve intizam ve nizamla ihdas ve icad edip Rabbanî maksadlarda ve İlahî gayelerde ve Rahmanî hizmetlerde kadîrane istimal ve rahîmane istihdam eden bir Zât-ı Zülcelal'in vücub-u vücudu ve hadsiz kudreti ve nihayetsiz hikmeti, bilbedahe güneş gibi, akıllara görünüyor. "Hudûs" mesailini Risale-i Nur'a ve muhakkikîn-i Kelâmiyenin kitablarına havale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma "imkân" ciheti ise; o da kâinatı istila ve ihata etmiş. Çünki görüyoruz ki; herşey, küllî ve cüz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun arştan ferşe, zerrattan seyyarata kadar her mevcud; mahsus bir zât ve muayyen bir suret ve mümtaz bir şahsiyet ve has sıfatlar ve hikmetli keyfiyetler ve maslahatlı cihazlar ile dünyaya gönderiliyor. Halbuki o mahsus zâta ve o mahiyete, hadsiz imkânat içinde o hususiyeti vermek.. hem suretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde o nakışlı ve farikalı ve münasib o muayyen sureti giydirmek.. hem hemcinsinden olan eşhasın mikdarınca imkânlar içinde çalkanan o mevcuda, o lâyık şahsiyeti imtiyazla tahsis etmek.. hem sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve ihtimaller içinde şekilsiz ve mütereddid bulunan o masnua, o has ve muvafık, maslahatlı sıfatları yerleştirmek.. hem hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânat ve ihtimalat içinde mütehayyir, sergerdan, hedefsiz o mahluka, o hikmetli keyfiyetleri ve inayetli cihazları takmak ve teçhiz etmek; elbette küllî ve cüz'î bütün mümkinat adedince ve her mümkünün mezkûr mahiyet ve hüviyet, heyet ve suret, sıfat ve vaziyetinin imkânatı adedince tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir Vâcib-ül Vücud'un vücub-u vücuduna ve hadsiz kudretine ve

nihayetsiz hikmetine ve hiçbir şey ve hiçbir şe'n ondan gizlenmediğine ve hiçbir şey ona ağır gelmediğine ve en büyük bir şey en küçük bir şey gibi ona kolay geldiğine ve bir baharı bir ağaç kadar ve bir ağacı bir çekirdek kadar sühuletle icad edebildiğine işaretler ve delaletler ve şehadetler, imkân hakikatından çıkıp kâinatın bu büyük şehadetinin bir kanadını teşkil ederler. Kâinatın şehadetini, her iki kanadı ve iki hakikatıyla Risale-i Nur eczaları ve bilhâssa Yirmiikinci ve Otuzikinci Sözler ve Yirminci ve Otuzüçüncü Mektublar tamamıyla isbat ve izah ettiklerinden onlara havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

Kâinatın heyet-i mecmuasından gelen büyük ve küllî şehadetin ikinci kanadını isbat eden:

İkinci Hakikat: Bu mütemadiyen çalkanan inkılablar ve tahavvülâtlar içinde vücudunu ve hizmetini ve zîhayat ise hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeğe çalışan mahlukatta, kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir teavün hakikatı görünüyor. Meselâ: Unsurları zîhayatın imdadına, hususan bulutları nebatatın mededine ve nebatatı dahi hayvanatın yardımına ve hayvanat ise insanların muavenetine ve memelerin kevser gibi sütleri, yavruların beslenmelerine ve zîhayatların iktidarları haricindeki pek çok hacetleri ve erzakları, umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi, hattâ zerrat-ı taamiye dahi hüceyrat-ı bedeniyenin tamirine koşmaları gibi teshir-i Rabbanî ile ve istihdam-ı Rahmanî ile, hakikat-ı teavünün pek çok misalleri doğrudan doğruya, bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir Rabb-ül Âlemîn'in umumî ve rahîmane rububiyetini gösteriyorlar.

Evet camid ve şuursuz ve şefkatsiz olan ve birbirine şefkatkârane, şuurdarane vaziyet gösteren muavenetçiler, elbette gayet Rahîm ve Hakîm bir Rabb-i Zülcelal'in kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koşturuluyorlar.

İşte kâinatta cari olan teavün-ü umumî, seyyarattan tâ zîhayatın a'zâ ve cihazat ve zerrat-ı bedeniyesine kadar kemal-i intizamla cereyan eden müvazene-i âmme ve

muhafaza-i şamile ve semavatın yaldızlı yüzünden ve zeminin zînetli yüzünden tâ çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdiren tezyin ve Kehkeşan'dan ve manzume-i şemsiyeden tâ mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükmeden tanzim ve Güneş ve Kamer'den ve unsurlardan ve bulutlardan tâ bal arılarına kadar memuriyet veren tavzif gibi pek büyük hakikatların büyüklükleri nisbetindeki şehadetleri, kâinatın şehadetinin ikinci kanadını isbat ve teşkil ederler. Madem Risale-i Nur bu büyük şehadeti isbat ve izah etmiş, biz burada bu kısacık işaretle iktifa ederiz.

İşte dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın onsekizinci mertebesinde böyle:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْمُمْتَنِعُ نَظِيرُهُ اَلْمُمْكِنُ كُلُّ مَاسِوَاهُ الْوَاحِدُ
اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ هذِهِ الْكَائِنَاتُ الْكِتَابُ الْكَبِيرُ
الْمُجَسَّمُ وَ الْقُرْآنُ الْجِسْمَانِىُّ الْمُعَظَّمُ وَ الْقَصْرُ الْمُزَيَّنُ الْمُنَظَّمُ وَ الْبَلَدُ
الْمُحْتَشَمُ الْمُنْتَظَمُ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ وَ آيَاتِهِ وَ كَلِمَاتِهِ وَ حُرُوفِهِ وَ اَبْوَابِهِ وَ فُصُولِهِ
وَ صُحُفِهِ وَ سُطُورِهِ وَ اِتِّفَاقِ اَرْكَانِهِ وَ اَنْوَاعِهِ وَ اَجْزَائِهِ وَ جُزْئِيَّاتِهِ وَ سَكَنَتِهِ وَ
مُشْتَمِلاَتِهِ وَ وَارِدَاتِهِ وَ مَصَارِفِهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْحُدُوثِ وَ
التَّغَيُّرِ وَ اْلاِمْكَانِ بِاِجْمَاعِ جَمِيعِ عُلَمَاءِ عِلْمِ الْكَلاَمِ وَ بِشَهَادَةِ حَقِيقَةِ تَبْدِيلِ
صُورَتِهِ وَ مُشْتَمِلاَتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَ اْلاِنْتِظَامِ وَ تَجْدِيدِ حُرُوفِهِ وَ كَلِمَاتِهِ بِالنِّظَامِ وَ
الْمِيزَانِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّعَاوُنِ وَ التَّجَاوُبِ وَ التَّسَانُدِ وَ
التَّدَاخُلِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ الْمُحَافَظَةِ فِى مَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ ❊

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen ve dünyanın yaratanını arayan ve onsekiz aded mertebelerden çıkan ve arş-ı hakikate yetişen bir mi'rac-ı imanî ile gaibane marifetten hazırane ve muhatabane bir makama terakki eden meraklı ve müştak yolcu adam, kendi ruhuna dedi ki: Fatiha-i Şerife'de başından tâ اِيَّاكَ kelimesine kadar gaibane medh ü sena ile bir huzur gelip اِيَّاكَ hitabına çıkılması gibi, biz dahi doğrudan doğruya gaibane aramayı bırakıp, aradığımızı aradığımızdan sormalıyız; herşeyi gösteren güneşi, güneşten sormak gerektir. Evet herşeyi gösteren, kendini herşeyden ziyade gösterir. Öyle ise şemsin şuaatı ile onu görmek ve tanımak

gibi, Hâlıkımızın esma-i hüsnasıyla ve sıfât-ı kudsiyesiyle onu kabiliyetimizin nisbetinde tanımaya çalışabiliriz.

Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun hadsiz mertebelerinden iki mertebeyi ve o iki mertebenin pek çok hakikatlarından ve pek çok uzun tafsilâtından yalnız iki hakikatı icmal ve ihtisar ile bu risalede beyan edeceğiz.

Birinci Hakikat: Bilmüşahede gözümüzle görünen ve muhit ve daimî ve muntazam ve dehşetli ve semavî ve arzî olan bütün mevcudatı çeviren ve tebdil ve tecdid eden ve kâinatı kaplayan faaliyet-i müstevliye hakikatı görünmesi ve o her cihetle hikmet-medar faaliyet hakikatının içinde tezahür-ü rububiyet hakikatının bilbedahe hissedilmesi ve o her cihetle rahmet-feşan tezahür-ü rububiyet hakikatının içinde, tebarüz-ü uluhiyet hakikatı bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte bu hâkimane ve hakîmane faaliyet-i daimeden ve perdesinin arkasında bir Fâil-i Kadîr ve Alîm'in ef'ali, görünür gibi hissedilir. Ve bu mürebbiyane ve müdebbirane ef'al-i Rabbaniyeden ve perdesinin arkasından, herşeyde cilveleri bulunan esma-i İlahiye, hissedilir derecesinde bedahetle bilinir. Ve bu celaldarane ve cemalperverane cilvelenen esma-i hüsnadan ve perdesinin arkasında sıfât-ı seb'a-i kudsiyenin ilmelyakîn, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde vücudları ve tahakkukları anlaşılır. Ve bu yedi kudsî sıfatın dahi, bütün masnuatın şehadetiyle hem hayatdarane, hem kadîrane, hem alîmane, hem semîane, hem basîrane, hem mürîdane, hem mütekellimane nihayetsiz bir surette tecellileri ile bilbedahe ve bizzarure ve biilmelyakîn bir Mevsuf-u Vâcib-ül Vücud'un ve bir Müsemma-i Vâhid-i Ehad'in ve bir Fâil-i Ferd-i Samed'in mevcudiyeti, güneşten daha zahir, daha parlak bir tarzda kalbdeki iman gözüne görünür gibi kat'î bilinir. Çünki güzel ve manidar bir kitab ve muntazam bir hane, bedahetle yazmak ve yapmak fiillerini ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi bedahetle yazıcı ve dülger namlarını, yazıcı ve dülger ünvanları ise bedahetle kitabet ve dülgerlik

san’atlarını ve sıfatlarını ve bu san’at ve sıfatlar bedahetle herhalde bir zâtı istilzam eder ki, mevsuf ve sâni’ ve müsemma ve fâil olsun. Fâilsiz bir fiil ve müsemmasız bir isim mümkün olmadığı gibi; mevsufsuz bir sıfat, san’atkârsız bir san’at dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kaideye binaen, bu kâinat bütün mevcudatıyla beraber kaderin kalemiyle yazılmış, kudretin çekiciyle yapılmış manidar hadsiz kitablar, mektublar, nihayetsiz binalar ve saraylar hükmünde -herbiri binler vecihle ve beraber hadsiz vücuh ile- Rabbanî ve Rahmanî nihayetsiz fiilleri ve o fiillerin menşe’leri olan binbir esma-i İlahiyenin hadsiz cilveleriyle ve o güzel isimlerin menbaı olan yedi sıfât-ı Sübhaniyenin nihayetsiz tecellileriyle, o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezelî ve ebedî bir Zât-ı Zülcelal’in vücub-u vücuduna ve vahdetine hadsiz işaretler ve nihayetsiz şehadetler ettikleri gibi; bütün o mevcudatta bulunan bütün hüsünler, cemaller, kıymetler, kemaller dahi, ef’al-i Rabbaniyenin ve esma-i İlahiyenin ve sıfât-ı Samedaniyenin ve şuunat-ı Sübhaniyenin kendilerine lâyık ve muvafık kudsî cemallerine ve kemallerine ve hepsi birden Zât-ı Akdes’in kudsî cemaline ve kemaline bedahetle şehadet ederler.

İşte faaliyet hakikatı içinde tezahür eden rububiyet hakikatı; ilim ve hikmetle halk ve icad ve sun’ ve ibda’, nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir, kasd ve irade ile tahvil ve tebdil ve tenzil ve tekmil, şefkat ve rahmetle it’am ve in’am ve ikram ve ihsan gibi şuunatıyla ve tasarrufatıyla kendini gösterir ve tanıttırır. Ve tezahür-ü rububiyet hakikatı içinde bedahetle hissedilen ve bulunan uluhiyetin tebarüz hakikatı dahi; esma-i hüsnanın rahîmane ve kerimane cilveleriyle ve yedi sıfât-ı sübutiye olan Hayat, İlim, Kudret, İrade, Sem’, Basar ve Kelâm sıfatlarının celalli ve cemalli tecellileriyle kendini tanıttırır, bildirir.

Evet nasılki kelâm sıfatı, vahiyler ve ilhamlar ile Zât-ı Akdes’i tanıttırır, öyle de; kudret sıfatı dahi, mücessem kelimeleri hükmünde olan san’atlı eserleriyle o Zât-ı Akdes’i

bildirir ve kâinatı baştan başa bir Furkan-ı Cismanî mahiyetinde gösterip, bir Kadîr-i Zülcelal'i tavsif ve tarif eder. Ve ilim sıfatı dahi; hikmetli, intizamlı, mizanlı olan bütün masnuat mikdarınca ve ilim ile idare ve tedbir ve tezyin ve temyiz edilen bütün mahlukat adedince, mevsufları olan bir tek Zât-ı Akdes'i bildirir. Ve hayat sıfatı ise; kudreti bildiren bütün eserler ve ilmin vücudunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve zînetli suretler, haller ve sair sıfatları bildiren bütün deliller, sıfat-ı hayatın delilleriyle beraber, hayat sıfatının tahakkukuna delalet ettikleri gibi; hayat dahi, bütün o delilleriyle, âyineleri olan bütün zîhayatları şahid göstererek Zât-ı Hayy-u Kayyum'u bildirir. Ve kâinatı, serbeser her vakit taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve nakışları göstermek için daima değişen ve tazelenen ve hadsiz âyinelerden terekküb eden bir âyine-i ekber suretine çevirir. Ve bu kıyasla görmek ve işitmek, ihtiyar etmek ve konuşmak sıfatları dahi; herbiri birer kâinat kadar Zât-ı Akdes'i bildirir, tanıttırır.

Hem o sıfatlar, Zât-ı Zülcelal'in vücuduna delalet ettikleri gibi, hayatın vücuduna ve tahakkukuna ve o zâtın hayatdar ve diri olduğuna dahi bedahetle delalet ederler. Çünki bilmek hayatın alâmeti, işitmek dirilik emaresi, görmek dirilere mahsus, irade hayat ile olabilir, ihtiyarî iktidar zîhayatlarda bulunur, tekellüm ise bilen dirilerin işidir.

İşte bu noktalardan anlaşılır ki; hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri ve kendi vücudunu ve mevsufun vücudunu bildiren bürhanları vardır ki, bütün sıfatların esası ve menbaı ve ism-i a'zamın masdarı ve medarı olmuştur. Risale-i Nur, bu birinci hakikatı kuvvetli bürhanlar ile isbat ve bir derece izah ettiğinden, bu denizden bu mezkûr katre ile şimdilik iktifa ediyoruz.

İkinci Hakikat: Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-ü İlahîdir. لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّى âyetinin sırrıyla: Kelâm-ı İlahî, nihayetsizdir. Bir zâtın vücudunu bildiren en zahir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihayetsiz bir surette Mütekellim-i Ezelî'nin mevcudiyetine ve vahdetine

şehadet eder. Bu hakikatın iki kuvvetli şehadeti, bu risalenin ondördüncü ve onbeşinci mertebelerinde beyan edilen vahiyler ve ilhamlar cihetiyle ve geniş bir şehadeti dahi, onuncu mertebesinde işaret edilen kütüb-ü mukaddese-i semaviye cihetiyle ve çok parlak ve câmi' bir diğer şehadeti dahi, onyedinci mertebesinde Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan cihetiyle geldiğinden, bu hakikatın beyan ve şehadetini o mertebelere havale edip o hakikatı mu'cizane ilân eden ve şehadetini sair hakikatların şehadetleriyle beraber ifade eden

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَالْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

âyet-i muazzamanın envârı ve esrarı, bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki, daha ileri gidememiş. İşte bu yolcunun, bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir mealine bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ondokuzuncu mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ اْلاَحَدُ لَهُ اْلاَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ لَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْيَا وَ لَهُ الْمَثَلُ اْلاَعْلَى اَلَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اَلذَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ بِاِجْمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ الْقُدْسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ وَ جَمِيعِ اَسْمَائِهِ الْحُسْنَى اَلْمُتَجَلِّيَّةِ بِاِتِّفَاقِ جَمِيعِ شُؤُنَاتِهِ وَ اَفْعَالِهِ الْمُتَصَرِّفَةِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ اْلاُلُوهِيَّةِ فِى تَظَاهُرِ الرُّبُوبِيَّةِ فِى دَوَامِ الْفَعَّالِيَّةِ الْمُسْتَوْلِيَةِ بِفِعْلِ اْلاِيجَادِ وَ الْخَلْقِ وَ الصُّنْعِ وَ اْلاِبْدَاعِ بِاِرَادَةٍ وَ قُدْرَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّقْدِيرِ وَ التَّصْوِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّدْوِيرِ بِاِخْتِيَارٍ وَ حِكْمَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّصْرِيفِ وَ التَّنْظِيمِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ اْلاِدَارَةِ وَ اْلاِعَاشَةِ بِقَصْدٍ وَ رَحْمَةٍ وَ بِكَمَالِ اْلاِنْتِظَامِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اَسْرَارِ - شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَ الْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ❊

denilmiştir.

* * *

İhtar

Geçen İkinci Makam'ın Birinci Bab'ındaki ondokuz aded mertebelerin şehadet eden hakikatlarının herbirisi, tahakkuklarıyla ve vücudlarıyla vücub-u vücuda delalet

ettikleri gibi; ihataları ile dahi vahdete ve ehadiyete delalet ederler. Fakat başta sarihan vücudu isbat ettikleri cihetle, vücub-u vücudun delilleri sayılmış. İkinci Makam’ın İkinci Bab’ı ise; başta ve sarahatla vahdeti ve içinde vücudu isbat ettiği haysiyetiyle, tevhid bürhanları denilir. Yoksa her ikisi, her ikisini isbat eder. Farklarına işaret için Birinci Bab’da بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ , İkinci Bab’da vahdet görünür gibi zuhuruna işareten بِمُشَاهَدَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ fıkraları tekrar ediliyor. Gelecek İkinci Bab’ın mertebelerini Birinci Bab gibi izah etmeye niyet etmiştim. Fakat bazı hallerin mümanaatıyla, ihtisara ve icmale mecburum. Hakkıyla beyan etmeyi Risale-i Nur’a havale ediyoruz.

* * *

İkinci Bab

(Berahin-i Tevhidiyeye Dairdir.)

Dünyaya iman için gönderilen ve bütün kâinatta fikren seyahat eden ve herşeyden Hâlıkını soran ve her yerde Rabbini arayan ve hakkalyakîn derecesinde İlahını vücub-u vücud noktasında bulan dünya misafiri, kendi aklına dedi ki: Gel, Vâcib-ül Vücud Hâlıkımızın vahdet bürhanlarını temaşa için yine beraber bir seyahata gideceğiz.

Beraber gittiler. Birinci menzilde gördüler ki: Kâinatı istila eden dört hakikat-ı kudsiye, vahdeti bedahet derecesinde istilzam edip isterler.

Birinci Hakikat: “Uluhiyet-i mutlaka”dır.

Evet nev’-i beşerin her taifesi birer nevi ibadet ile fıtrî gibi meşgul olması ve sair zîhayatın, belki cemadatın dahi fıtrî hizmetleri birer nevi ibadet hükmünde bulunması ve kâinatta maddî ve manevî bütün nimetlerin ve ihsanların herbiri, bir mabudiyet tarafından, hamd ve ibadeti yaptıran

perestişe ve şükre birer vesile olmaları ve vahy ve ilhamlar gibi bütün tereşşuhat-ı gaybiye ve tezahürat-ı maneviyenin bir tek İlahın mabudiyetini ilân etmeleri; elbette ve bedahetle bir uluhiyet-i mutlakanın tahakkukunu ve hükümferma olduğunu isbat ederler. Madem böyle bir uluhiyet hakikatı var, elbette iştiraki kabul edemez. Çünki uluhiyete yani mabudiyete karşı şükür ve ibadetle mukabele edenler, kâinat ağacının en nihayetlerinde bulunan zîşuur meyveleridir ve başkaların o zîşuurları memnun ve minnetdar edip yüzlerini kendilerine çevirmesi ve görünmediğinden çabuk unutturulabilen hakikî mabudlarını onlara unutturması, uluhiyetin mahiyetine ve kudsî maksadlarına öyle bir zıddiyettir ki, hiçbir cihetle müsaade etmez. Kur'an'ın çok tekrar ile ve şiddetle şirki red ve müşrikleri Cehennem ile tehdid etmesi, bu cihettendir.

İkinci Hakikat: "Rububiyet-i mutlaka"dır.

Evet bütün kâinatta hususan zîhayatlarda ve bilhâssa terbiye ve iaşelerinde her tarafta aynı tarzda ve umulmadık bir surette beraber ve birbiri içinde hakîmane, rahîmane bir dest-i gaybî tarafından olan bir tasarruf-u âmm elbette bir rububiyet-i mutlakanın tereşşuhudur ve ziyasıdır ve tahakkukuna bir bürhan-ı kat'îdir. Madem bir rububiyet-i mutlaka vardır, elbette şirk ve iştiraki kabul etmez. Çünki o rububiyetin kendi cemalini izhar ve kemalâtını ilân ve kıymetli san'atlarını teşhir ve gizli hünerlerini göstermek gibi en mühim maksad ve gayeleri cüz'iyatta ve zîhayatta temerküz ve içtima' ettiğinden, en cüz'î bir şeye ve en küçük bir zîhayata kendi başıyla müdahale eden bir şirk, o gayeleri bozar ve o maksadları harab eder. Ve zîşuurun yüzlerini o gayelerden ve o gayeleri irade edenden çevirip esbaba saldığından ve bu vaziyet rububiyetin mahiyetine bütün bütün muhalif ve adavet olduğundan, elbette böyle bir rububiyet-i mutlaka, hiçbir cihetle şirke müsaade etmez.

Kur'anın kesretli takdisatı ve tesbihatı ve âyâtı ve kelimatı, belki hurufatı ve hey'atıyla mütemadiyen tevhide irşadatı bu büyük sırdan ileri gelmiştir.

Üçüncü Hakikat: "Kemalât"tır.

Evet bu kâinatın bütün ulvî hikmetleri, hârika güzellikleri, âdilane kanunları, hakîmane gayeleri, hakikat-ı kemalâtın vücuduna bedahetle delalet ve bilhâssa bu kâinatı hiçten icad edip her cihetle mu'cizatlı ve cemalli bir surette idare eden Hâlıkın kemalâtına ve o Hâlıkın âyine-i zîşuuru olan insanın kemalâtına şehadeti pek zahirdir.

Madem kemalât hakikatı vardır. Ve madem kâinatı kemalât içinde icad eden Hâlıkın kemalâtı muhakkaktır. Ve madem kâinatın en mühim meyvesi ve arzın halifesi ve Hâlıkın en ehemmiyetli masnuu ve sevgilisi olan insanın kemalâtı haktır ve hakikatlıdır. Elbette bu gözümüz ile gördüğümüz kemalli ve hikmetli kâinatı, fena ve zevalde yuvarlanan ve neticesiz olarak tesadüfün oyuncağı, tabiatın mel'abegâhı, zîhayatın zalimane mezbahası, zîşuurun dehşetli hüzüngâhı suretine çeviren ve âsârı ile kemalâtı görünen insanı, en bîçare ve en perişan ve en aşağı bir hayvan derekesine indiren ve Hâlıkın âyine-i kemalâtı olan bütün mevcudatın şehadetiyle nihayetsiz kemalât-ı kudsiyesi bulunan o Hâlıkın kemalâtını setredip perde çekerek netice-i faaliyetini ve hallakıyetini ibtal eden şirk, elbette olamaz ve hakikatsızdır. Şirkin bu kemalât-ı İlahiyeye ve insaniye ve kevniyeye karşı zıddiyeti ve o kemalâtları bozduğu, "İkinci Şua" risalesinin üç meyve-i tevhide dair "Birinci Makam"ında kuvvetli ve kat'î deliller ile isbat ve izah edildiğinden, ona havale edip burada kısa kesiyoruz.

Dördüncü Hakikat: "Hâkimiyet"tir.

Evet bu kâinata geniş bir dikkat ile bakan; kâinatı gayet haşmetli ve gayet faaliyetli bir memleket, belki idaresi gayet hikmetli ve hâkimiyeti gayet kuvvetli bir şehir hükmünde görür, her şeyi ve her nev'i birer vazife ile müsahharane meşgul bulur. وَ لِلّٰهِ جُنُودُ السَّموَاتِ وَاْلاَرْضِ âyetinin askerlik manasını ihsas eden temsiline göre: Zerrat ordusundan ve nebatat fırkalarından ve hayvanat taburlarından, tâ yıldızlar ordusuna kadar olan cünud-u Rabbaniyeden, o küçücük memurlarda ve bu pek büyük askerlerde hâkimane tekvinî emirlerin, âmirane hükümlerin, şâhane kanunların cereyanları, bedahetle bir hâkimiyet-i mutlakanın ve bir âmiriyet-i külliyenin vücuduna delalet ederler.

Madem bir hâkimiyet-i mutlaka hakikatı vardır, elbette şirkin hakikatı olamaz. Çünki لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ اِلاَّ اللّٰهُ لَفَسَدَتَا âyetinin hakikat-ı katıasıyla; müteaddid eller müstebidane bir işe karışsalar, karıştırırlar. Bir memlekette iki padişah, hattâ bir nahiyede iki müdür bulunsa; intizam bozulur ve idare herc ü merc olur. Halbuki sinek kanadından tâ semavat kandillerine kadar ve hüceyrat-ı bedeniyeden tâ seyyaratın burçlarına kadar öyle bir intizam var ki; zerre kadar şirkin müdahalesi olamaz.

Hem hâkimiyet bir makam-ı izzettir; rakib kabul etmek, o hâkimiyetin izzetini kırar. Evet aczi için çok yardımcılara muhtaç olan insanın, cüz'î ve zahirî ve muvakkat bir hâkimiyeti için kardeşini ve evlâdını zalimane öldürmesi gösteriyor ki; hâkimiyet rakib kabul etmez. Böyle bir âciz, böyle cüz'î bir hâkimiyet için böyle yaparsa; elbette bütün kâinatın mâliki olan bir Kadîr-i Mutlak'ın hakikî ve küllî rububiyetine ve uluhiyetine medar olan kendi hâkimiyet-i kudsiyesine başkasını teşrik etmesi ve şerike müsaade etmesi hiçbir cihetle mümkün olamaz. Bu hakikat, İkinci Şua'ın İkinci Makam'ında ve Risale-i Nur'un birçok yerlerinde kuvvetli deliller ile isbat edildiğinden, onlara havale ediyoruz. İşte yolcumuz bu dört hakikatı müşahede etmekle, vahdaniyet-i İlahiyeyi şuhud derecesinde bildi, imanı parladı. Bütün kuvvetiyle "Lâ ilahe illallahu vahdehu lâ

şerike leh" dedi. Ve bu menzilden aldığı derse bir kısa işaret olarak Birinci Makam'ın ikinci babında:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّهُ الْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وَحْدَانِيَّتِهِ وَ وُجُوبِ وُجُودِهِ مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْاُلُوهِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ تَظَاهُرِ الرُّبُوبِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ الْمُقْتَضِيَّةِ لِلْوَحْدَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْكَمَالاَتِ النَّاشِيَةِ مِنَ الْوَحْدَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْحَاكِمِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ الْمَانِعَةِ وَ الْمُنَافِيَةِ لِلشِّرْكَةِ ❊

denilmiştir.

Sonra o sükûnetsiz misafir kendi kalbine dedi: Ehl-i imanın, hususan ehl-i tarîkatın her vakit tekrarla "Lâ ilahe illâ Hû" demeleri, tevhidi yâd ve ilân etmeleri gösterir ki; tevhidin pek çok mertebeleri bulunuyor. Hem tevhid, en ehemmiyetli ve en halâvetli ve en yüksek bir vazife-i kudsiye ve bir farîza-i fıtriye ve bir ibadet-i imaniyedir.

Öyle ise gel bir mertebeyi daha bulmak için, bu ibrethanenin diğer bir menzilinin kapısını daha açmalıyız. Çünki aradığımız hakikî tevhid, yalnız tasavvurdan ibaret bir marifet değildir. Belki ilm-i Mantık'ta tasavvura mukabil ve marifet-i tasavvuriyeden çok kıymetdar ve bürhanın neticesi olan ve ilim denilen tasdiktir.

Ve tevhid-i hakikî öyle bir hüküm ve tasdik ve iz'an ve kabuldür ki; her bir şeyle Rabbini bulabilir ve her şeyde Hâlıkına giden bir yolu görür ve hiçbir şey huzuruna mani olmaz. Yoksa Rabbini bulmak için her vakit kâinat perdesini yırtmak, açmak lâzım gelir. "Öyle ise haydi ileri!" diyerek, kibriya ve azamet kapısını çaldı. Ef'al ve âsâr menziline ve icad ve ibda' âlemine girdi, gördü ki: Kâinatı istila etmiş beş hakikat-ı muhita hükmediyorlar, bedahetle tevhidi isbat ederler.

Birincisi: Kibriya ve azamet hakikatıdır. Bu hakikat, İkinci Şua'ın İkinci Makam'ında ve Risale-i Nur'un müteaddid yerlerinde bürhanlarla izah edildiğinden burada bu kadar deriz ki: Binlerle sene birbirlerinden uzak bir mesafede bulunan yıldızları, aynı anda aynı tarzda icad edip tasarruf eden ve zeminin şark ve garb ve cenub ve şimalinde bulunan aynı çiçeğin hadsiz efradını, bir zamanda ve bir

surette halkedip tasvir eden.. hem هُوَ الّذِى خَلَقَ السَّموَاتِ وَٱلاَرْضَ فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ yani gökleri ve zemini altı günde yaratmak gibi geçmiş ve gaybî ve çok acib bir hâdiseyi, hazır ve göz önünde bir hâdise ile isbat etmek ve onun gibi acib bir tanzir olarak zeminin yüzünde bahar mevsiminde haşr-i a'zamın yüzbinden ziyade misallerini gösterir gibi, ikiyüz binden ziyade nebatat taifelerini ve hayvanat kabîlelerini beş-altı haftada inşa edip kemal-i intizam ve mizan ile iltibassız, noksansız, yanlışsız, beraber, birbiri içinde idare, terbiye, iaşe, temyiz ve tezyin eden.. hem يُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَ يُولِجُ النَّهارَ فِى الَّيْلِ âyetinin sarahatıyla zemini döndürüp, gece-gündüz sahifelerini yapan ve çeviren ve yevmiye hâdisatıyla yazan değiştiren aynı zât, aynı anda, en gizli, en cüz'î olan kalblerin hatıratlarını dahi bilir ve iradesiyle idare eder. Ve mezkûr fiillerin herbiri bir tek fiil olduğundan, zarurî olarak, onların fâili dahi bir tek vâhid ve kādir olan fâil-i zülcelallerinin, bedahetle öyle bir kibriya ve azameti var ki: Hiçbir yerde, hiçbir şeyde, hiçbir cihetle, hiçbir şirkin hiçbir imkânını, hiçbir ihtimalini bırakmıyor, köküyle kesiyor. Madem böyle bir kibriya ve azamet-i kudret var ve madem o kibriya nihayet kemaldedir ve ihata ediyor. Elbette o kudrete acz veya ihtiyaç ve o kibriyaya kusur ve o kemale noksaniyet ve o ihataya kayıd ve o nihayetsizliğe nihayet veren bir şirke meydan vermesi ve müsaade etmesi, hiçbir vecihle mümkün değildir. Fıtratını bozmayan hiçbir akıl kabul etmez.

İşte şirk, kibriyaya dokunması ve celalin izzetine dokundurması ve azametine ilişmesi cihetiyle öyle bir cinayettir ki; hiç kabil-i afv olmadığını, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan azîm tehdid ile اِنَّ اللّٰهَ لاَ يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذلِكَ ferman ediyor.

İkinci Hakikat: Kâinatta tasarrufları görünen ef'al-i Rabbaniyenin ıtlak ve ihata ve nihayetsiz bir surette zuhurlarıdır. Ve o fiilleri takyid ve tahdid eden, yalnız hikmet ve iradedir ve mazharların kabiliyetleridir. Ve serseri tesadüf ve şuursuz tabiat ve kör kuvvet ve camid esbab ve kayıdsız

ve her yere dağılan ve karıştıran unsurlar, o gayet mizanlı ve hikmetli ve basîrane ve hayatdarane ve muntazam ve muhkem olan fiillere karışamazlar, belki Fâil-i Zülcelal'in emriyle ve iradesiyle ve kuvvetiyle zahirî bir perde-i kudret olarak istimal olunuyorlar.

Hadsiz misallerinden üç misali, Sure-i Nahl'in bir sahifesinde birbirine muttasıl üç âyetin işaret ettikleri üç fiilin hadsiz nüktelerinden üç nüktesini beyan ederiz.

Birincisi: ...وَ اَوْحَى رَبُّكَ اِلَى النَّحْلِ اَنِ اتَّخِذِى مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا ilh... Evet balarısı fıtratça ve vazifece öyle bir mu'cize-i kudrettir ki; koca Sure-i Nahl, onun ismiyle tesmiye edilmiş. Çünki o küçücük bal makinesinin zerrecik başında, onun ehemmiyetli vazifesinin mükemmel proğramını yazmak ve küçücük karnında taamların en tatlısını koymak ve pişirmek ve süngücüğünde zîhayat a'zâları tahrib etmek ve öldürmek hâsiyetinde bulunan zehiri o uzuvcuğuna ve cismine zarar vermeden yerleştirmek; nihayet dikkat ve ilim ile ve gayet hikmet ve irade ile ve tam bir intizam ve müvazene ile olduğundan, şuursuz, intizamsız, mizansız olan tabiat ve tesadüf gibi şeyler elbette müdahale edemezler ve karışamazlar. İşte bu üç cihetle mu'cizeli bu san'at-ı İlahiyenin ve bu fiil-i Rabbanînin, bütün zemin yüzünde hadsiz arılarda, aynı hikmetle, aynı dikkatle, aynı mizanda, aynı anda, aynı tarzda zuhuru ve ihatası, bedahetle vahdeti isbat eder.

İkinci âyet: وَ اِنَّ لَكُمْ فِى اْلاَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِى بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَ دَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ âyeti, ibret-feşan bir fermandır. Evet başta inek ve deve ve keçi ve koyun olarak süt fabrikaları olan vâlidelerin memelerinde, kan ve fışkı içinde bulaştırmadan ve bulandırmadan ve onlara bütün bütün muhalif olarak hâlis, temiz, safi, mugaddi, hoş, beyaz bir sütü koymak; ve yavrularına karşı o sütten daha ziyade hoş, şirin, tatlı, kıymetli ve fedakârane bir şefkati kalblerine bırakmak; elbette o derece bir rahmet, bir hikmet, bir ilim, bir kudret ve bir ihtiyar ve dikkat ister ki; fırtınalı tesadüflerin ve karıştırıcı unsurların ve kör kuvvetlerin hiçbir

cihetle işleri olamaz. İşte böyle gayet mu'cizeli ve hikmetli bu san'at-ı Rabbaniyenin ve bu fiil-i İlahînin, umum rûy-i zeminde, yüzbinlerle nevilerin, hadsiz vâlidelerinin kalblerinde ve memelerinde aynı anda, aynı tarzda, aynı hikmet ve aynı dikkat ile tecellisi ve tasarrufu ve yapması ve ihatası, bedahetle vahdeti isbat eder.

Üçüncü âyet: وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَاْلاَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا اِنَّ فِى ذلِكَ َلآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ Bu âyet, nazar-ı dikkati hurma ve üzüme celbedip der ki: "Aklı bulunanlara, bu iki meyvede tevhid için büyük bir âyet, bir delil ve bir hüccet vardır." Evet bu iki meyve, hem gıda ve kut, hem fakihe ve yemiş, hem çok lezzetli taamların menşe'leri olmakla beraber, susuz bir kumda ve kuru bir toprakta duran bu ağaçlar, o derece bir mu'cize-i kudret ve bir hârika-i hikmettir ve öyle bir helvalı şeker fabrikası ve ballı bir şurub makinesi ve o kadar hassas bir mizan ve mükemmel bir intizam ve hikmetli ve dikkatli bir san'attırlar ki; zerre kadar aklı bulunan bir adam, "Bunları böyle yapan, elbette bu kâinatı yaratan zât olabilir." demeğe mecburdur. Çünki meselâ bu gözümüz önünde bir parmak kadar asmanın üzüm çubuğunda yirmi salkım var ve her salkımda şekerli şurub tulumbacıklarından yüzer tane var. Ve her tanenin yüzüne incecik ve güzel ve latif ve renkli bir mahfazayı giydirmek ve nazik ve yumuşak kalbinde, kuvve-i hâfızası ve proğramı ve tarihçe-i hayatı hükmünde olan sert kabuklu, ceviz içli çekirdekleri koymak ve karnında cennet helvası gibi bir tatlıyı ve âb-ı kevser gibi bir balı yapmak ve bütün zemin yüzünde, hadsiz emsalinde aynı dikkat, aynı hikmet, aynı hârika-i san'atı, aynı zamanda, aynı tarzda yaratmak, elbette bedahetle gösterir ki; bu işi yapan bütün kâinatın Hâlıkıdır ve nihayetsiz bir kudreti ve hadsiz bir hikmeti iktiza eden şu fiil, ancak onun fiilidir.

Evet bu çok hassas mizana ve çok meharetli san'ata ve çok hikmetli intizama, kör ve serseri ve intizamsız ve şuursuz ve hedefsiz ve istilacı ve karıştırıcı olan kuvvetler ve tabiatlar ve sebebler karışamazlar, ellerini uzatamazlar.

Yalnız, mef'uliyette ve kabulde ve perdedarlıkta, emr-i Rabbanî ile istihdam olunuyorlar.

İşte bu üç âyetin işaret ettikleri üç hakikatın tevhide delalet eden üç nüktesi gibi, hadsiz ef'al-i Rabbaniyenin hadsiz cilveleri ve tasarrufları, ittifakla bir tek vâhid-i ehad, bir Zât-ı Zülcelal'in vahdetine şehadet ederler.

Üçüncü Hakikat: Mevcudatın ve bilhâssa nebatat ve hayvanatın, sür'at-i mutlaka içinde kesret-i mutlaka ve intizam-ı mutlak ile ve sühulet-i mutlaka içinde gayet hüsn-ü san'at ve meharet ve ittikan ve intizam ile ve mebzuliyet-i mutlaka ve ihtilat-ı mutlak içinde gayet kıymetdarlık ve tam imtiyaz ile icadlarıdır.

Evet gayet çokluk ile gayet çabukluk, hem gayet san'atkârane ve mahirane ve dikkat ve intizam ile gayet kolay ve rahatça, hem gayet mebzuliyet ve karışıklık içinde gayet kıymetli ve farikalı olarak bulaşmadan ve bulaştırmadan ve bulandırmadan yapmak, ancak ve ancak bir tek vâhid zâtın öyle bir kudretiyle olabilir ki; o kudrete hiçbir şey ağır gelmez. Ve o kudrete nisbeten, yıldızlar zerreler kadar ve en büyük en küçük kadar ve efradı hadsiz bir nevi, bir tek ferd kadar ve azametli ve muhit bir küll, has ve az bir cüz' kadar ve koca zeminin ihyası ve diriltilmesi, bir ağaç kadar ve dağ gibi bir ağacın inşası, tırnak gibi bir çekirdek kadar kolay ve rahatça ve sühuletli olmak gerektir. Tâ ki, gözümüzün önünde yapılan bu işleri yapabilsin.

İşte bu mertebe-i tevhidin ve bu üçüncü hakikatın ve kelime-i tevhidin bu ehemmiyetli sırrını, yani en büyük bir küll, en küçük bir cüz'î gibi olması ve en çok ve en az farkı bulunmaması; hem bu hayretli hikmetini ve bu azametli tılsımını ve tavr-ı aklın haricindeki bu muammasını ve İslâmiyetin en mühim esasını ve imanın en derin bir medarını ve tevhidin en büyük bir temelini beyan ve hall ve keşf ve isbat etmekle Kur'anın tılsımı açılır ve hilkat-i kâinatın en gizli ve bilinmez ve felsefeyi idrakinden âciz bırakan muamması bilinir. Hâlık-ı Rahîmime yüzbin defa Risalet-ün Nur'un hurufatı adedince şükr ve hamdolsun ki,

Risalet-ün Nur bu acib tılsımı ve bu garib muammayı hall ve keşf ve isbat etmiş. Ve bilhâssa Yirminci Mektub'un âhirlerinde وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ bahsinde ve haşre dair Yirmidokuzuncu Söz'ün "Fâil muktedirdir" bahsinde, Yirmidokuzuncu Lem'a-i Arabiye'nin "Allahü Ekber" mertebelerinden kudret-i İlahiyenin isbatında, kat'î bürhanlarla -iki kerre iki dört eder derecesinde- isbat edilmiş.

Onun için, izahı onlara havale etmekle beraber, bir fihriste hükmünde bu sırrı açan esasları ve delilleri icmalen beyan ve onüç basamak olarak onüç sırra işaret etmek istedim. Birinci ve ikinci sırları yazdım. Fakat maatteessüf hem maddî, hem manevî iki kuvvetli mani', beni şimdilik mütebâkisinden vazgeçirdiler.

Birinci Sır: Bir şey zâtî olsa, onun zıddı o zâta ârız olamaz. Çünki (içtima-üz zıddeyn) olur, o da muhaldir. İşte bu sırra binaen, madem kudret-i İlahiye zâtiyedir ve Zât-ı Akdes'in lâzım-ı zarurîsidir. Elbette o kudretin zıddı olan acz, o Zât-ı Kadîr'e ârız olması mümkün olmaz. Ve madem bir şeyde mertebelerin bulunması, o şeyin içinde zıddının tedahülü iledir. Meselâ: Ziyanın kavî ve zaîf gibi mertebeleri, zulmetin müdahalesi ile ve hararetin ziyade ve aşağı dereceleri, soğuğun karışması ile ve kuvvetin şiddet ve noksan mikdarları, mukavemetin karşılaması ve mümanaatıyladır. Elbette o kudret-i zâtiyede mertebeler bulunmaz. Bütün eşyayı, bir tek şey gibi icad eder. Ve madem o kudret-i zâtiyede mertebeler bulunmaz ve za'f ve noksan olamaz, elbette hiçbir mani' onu karşılayamaz ve hiçbir icad ona ağır gelmez. Ve madem hiçbir şey ona ağır gelmez, elbette haşr-i a'zamı bir bahar kadar kolay ve bir baharı bir ağaç kadar sühuletli ve bir ağacı bir çiçek kadar zahmetsiz icad ettiği gibi; bir çiçeği bir ağaç kadar san'atlı, bir ağacı bir bahar kadar mu'cizatlı ve bir baharı bir haşir gibi cem'iyetli ve hârikalı halkeder ve gözümüzün önünde halkediyor.

Risale-i Nur'da kat'î ve kuvvetli çok bürhanlar ile isbat edilmiş ki: Eğer vahdet ve tevhid olmazsa, bir çiçek, bir ağaç

kadar, belki daha müşkilâtlı ve bir ağaç, bir bahar kadar, belki daha suubetli olmakla beraber; kıymet ve san'atça bütün bütün sukut edeceklerdi. Ve şimdi bir dakikada yapılan bir zîhayat, bir senede ancak yapılacaktı, belki de hiç yapılmayacaktı. İşte bu mezkûr sırra binaendir ki: Gayet mebzuliyet ve çoklukla beraber gayet kıymetdar ve gayet çabuk ve kolaylıkla beraber gayet san'atlı olan bu meyveler, bu çiçekler, bu ağaçlar ve hayvancıklar muntazaman meydana çıkıyorlar ve vazife başına geçiyorlar ve tesbihatlarını yapıp, bitirip, tohumlarını yerlerinde tevkil ederek gidiyorlar.

İkinci Sır: Nasılki nuraniyet ve şeffafiyet ve itaat sırrıyla ve kudret-i zâtiyenin bir cilvesiyle bir tek güneş, bir tek âyineye ziyalı aks verdiği gibi; hadsiz âyinelere ve parlak şeylere ve katrelere o kayıdsız kudretinin geniş faaliyetinden ziyalı ve hararetli olan ayn-ı aksini emr-i İlahî ile kolayca verebilir. Az ve çok birdir, farkı yoktur.

Hem bir tek kelime söylense, nihayetsiz hallakıyetin nihayetsiz vüs'atinden, o bir tek kelime bir tek adamın kulağına zahmetsiz girdiği gibi, bir milyon kulakların kafalarına da izn-i Rabbanî ile zahmetsiz girer. Binlerle dinleyen ile bir tek dinleyen müsavidir, fark etmez. Hem göz gibi bir tek nur veya Cebrail gibi nuranî bir tek ruhanî; tecelli-i rahmet içinde olan faaliyet-i Rabbaniyenin kemal-i vüs'atinden bir tek yere sühuletle baktığı ve gittiği ve bir tek yerde sühuletle bulunduğu gibi, binler yerlerde de, kudret-i İlahiye ile sühuletle bulunur, bakar, girer.. az, çok farkı yoktur.

Aynen öyle de: Kudret-i zâtiye-i ezeliye, en latif, en has bir nur ve bütün nurların nuru olduğundan ve eşyanın mahiyetleri ve hakikatları ve melekûtiyet vecihleri şeffaf ve âyine gibi parlak olduğundan ve zerrattan ve nebatattan ve zîhayattan tâ yıldızlara ve güneşlere ve aylara kadar herşey, o kudret-i zâtiyenin hükmüne gayet derecede itaatli, inkıyadlı ve o kudret-i ezeliyenin emirlerine nihayet derecede muti' ve müsahhar bulunduğundan, elbette hadsiz

eşyayı bir tek şey gibi icad eder ve yanlarında bulunur. Bir iş bir işe mani olmaz. Büyük ve küçük, çok ve az, cüz'î ve küllî birdir. Hiçbiri ona ağır gelmez.

Hem nasılki Onuncu ve Yirmidokuzuncu Sözlerde denildiği gibi; intizam ve müvazene ve hükme itaat ve emirleri imtisal sırlarıyla, yüz hane kadar bir büyük sefineyi bir çocuğun parmağıyla oyuncağını çevirdiği gibi döndürür, gezdirir. Hem bir âmir, bir "Arş!" emriyle bir tek neferi hücum ettirdiği gibi, muntazam ve muti' bir orduyu dahi, o tek emriyle hücuma sevkeder. Hem pek büyük bir hassas mizanın iki gözünde, iki dağ müvazene vaziyetinde bulunsalar, iki kefesinde iki yumurta bulunan diğer mizanın, bir tek ceviz, bir kefesini yukarıya kaldırması, birini aşağı indirmesi gibi; o tek ceviz, bir kanun-u hikmetle öteki büyük mizanın bir gözünü dağ ile beraber dağın başına ve öbür dağı, derelerin dibine indirebilir.

Aynen öyle de: Kayıdsız, nihayetsiz, nuranî, zâtî, sermedî olan kudret-i Rabbaniyede ve beraberinde bütün intizamatın ve nizamların ve müvazenelerin menşei, menbaı, medarı, masdarı olan nihayetsiz bir hikmet ve gayet hassas bir adalet-i İlahiye bulunduğundan ve cüz'î ve küllî ve büyük ve küçük herşey ve bütün eşya, o kudretin hükmüne müsahhar ve tasarrufuna münkad olduğundan, elbette zerreleri kolayca tedvir ve tahrik ettiği gibi, yıldızları dahi nizam-ı hikmet sırrıyla kolayca döndürür, çevirir. Ve baharda, bir emir ile sühuletle bir sineği ihya ettiği gibi; bütün sineklerin taifelerini ve bütün nebatatı ve hayvancıkların ordularını, kudretindeki hikmet ve mizanın sırrıyla, aynı emirle, aynı kolaylıkla diriltip meydan-ı hayata sevk eder.

Ve bir ağacı baharda çabuk diriltmek ve kemiklerine hayat vermek gibi, o hikmetli adaletli kudret-i mutlaka ile koca arzı ve zemin cenazesini, baharda o ağaç gibi kolayca ihya edip yüzbin çeşit haşirlerin misallerini icad eder. Ve bir emr-i tekvinî ile arzı dirilttiği gibi, اِنْ كَانَتْ اِلاَّ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَاهُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ fermanıyla yani: "Bütün ins ve cinn, bir tek sayha ve emr ile yanımızda meydan-ı haşre hazır olurlar."

Hem وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاّ كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ ferman etmesiyle, yani: “Kıyamet ve haşrin işi ve yapılması gözünü kapayıp, hemen açmak kadardır; belki daha yakındır.” der.

Hem مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ âyetiyle, yani: “Ey insanlar!. Sizin icad ve ihyanız ve haşr u neşriniz, bir tek nefsin ihyası gibi kolaydır. Kudretime ağır gelmez.” mealinde bulunan şu üç âyetin sırrıyla, aynı emir ile, aynı kolaylıkla bütün ins ve cinleri ve hayvanı ve ruhanî ve melekleri haşr-i ekberin meydanına ve mizan-ı a’zamın önüne getirir. Bir iş bir işe mani olmaz. Üçüncü ve dördüncüden tâ onüçüncü sırra kadar, arzuma muhalif olarak başka vakte talik edildi.

Dördüncü Hakikat: Mevcudatın vücudları ve zuhurları, beraberlik ve birbiri içinde birlik ve birbirine benzemeklik ve birbirinin misal-i musaggarı ve nümune-i ekberi ve bir kısım küll ve küllî ve diğer kısım onun cüz’leri ve ferdleri ve birbirine sikke-i fıtratta müşabehet ve nakş-ı san’atta münasebet ve birbirine yardım etmek ve birbirinin vazife-i fıtriyesini tekmil etmek gibi, çok cihet-ül vahdet noktalarında; bedahet derecesinde tevhidi ilân ve sâni’lerinin vâhid olduğunu isbat etmek ve kâinatın rububiyet cihetinde, tecezzi ve inkısam kabul etmez bir küll ve küllî hükmünde bulunduğunu izhar etmektir.

Evet muselâ her baharda nebatattan ve hayvanattan dört yüzbin nev’in hadsiz efradlarını, beraber ve birbiri içinde, bir anda ve bir tarzda, yanlışsız, hatasız, kemal-i hikmet ve hüsn-ü san’atla icad etmek ve idare ve iaşe etmek.. hem kuşların misal-i musaggarları olan sineklerden tâ nümune-i ekberleri olan kartallara kadar hadsiz efradlarını yaratmak ve hava âleminde, seyahat ve yaşamalarına yardım eden cihazatı verip gezdirmek ve havayı şenlendirmekle beraber, yüzlerinde mu’cizane birer sikke-i san’at ve cisimlerinde müdebbirane birer hâtem-i hikmet ve mahiyetlerinde mürebbiyane birer turra-i ehadiyet koymak.. hem zerrat-ı taamiyeyi hüceyrat-ı bedeniyenin imdadına ve nebatatı hayvanatın imdadına ve hayvanatı insanların yardımına ve umum vâlideleri iktidarsız yavruların muavenetine

hakîmane, rahîmane koşturmak, göndermek.. hem daire-i Kehkeşan'dan ve manzume-i şemsiyeden ve anasır-ı arziyeden, tâ göz hadekasının perdelerine ve gül goncasının yapraklarına ve mısır sünbülünün gömleklerine ve kavunun çekirdeklerine kadar mütedâhil daireler gibi cüz'î ve küllî hükmünde aynı intizam ve hüsn-ü san'at ve aynı fiil ve kemal-i hikmetle tasarruf etmek, elbette bedahet derecesinde isbat eder ki: Bu işleri yapan hem vâhiddir, birdir, her şeyde sikkesi var. Hem de hiçbir mekânda olmadığı gibi her mekânda hazırdır. Hem güneş gibi; herşey ondan uzak, o ise herşeye yakındır. Hem daire-i Kehkeşan ve manzume-i şemsiye gibi en büyük şeyler ona ağır gelmediği gibi, kandaki küreyvat, kalbdeki hatırat ondan gizlenmez; tasarrufundan hariç kalmaz. Hem herşey ne kadar büyük ve çok olursa olsun, en küçük, en az birşey gibi ona kolaydır ki; sineği kartal sisteminde ve çekirdeği ağacın mahiyetinde ve bir ağacı bir bahçe suretinde ve bir bahçeyi bir bahar san'atında ve bir baharı bir haşir vaziyetinde sühuletle icad eder. Ve san'atça çok kıymetdar şeyleri, bize çok ucuz verir, ihsan eder. İstediği fiyat ise, bir "Bismillah" ve bir "Elhamdülillah"tır. Yani, o çok kıymetdar nimetlerin makbul fiyatları, başta "Bismillahirrahmanirrahîm" ve âhirinde "Elhamdülillah" demektir.

Bu "Dördüncü Hakikat" dahi Risale-i Nur'da izah ve isbat edildiğinden, bu kısacık işaretle iktifa ediyoruz.

Bizim seyyahın ikinci menzilde gördüğü

Beşinci Hakikat: Kâinatın mecmuunda ve erkânında ve eczasında ve her mevcudunda bir intizam-ı ekmelin bulunması ve o memleket-i vasianın tedvir ve idaresine medar olan ve heyet-i umumiyesine taalluk eden maddeler ve vazifedarlar birer vâhid olması ve o haşmetli şehir ve meşherde tasarruf eden isimler ve fiiller, birbiri içinde ve birer ve bir mahiyet ve vâhid ve heryerde aynı isim ve aynı fiil olmakla beraber, herşeyi veya ekser eşyayı ihataları ve şümulleri.. ve o zînetli sarayın tedbirine ve şenlenmesine ve binasına medar olan unsurlar ve neviler, birbiri içinde ve

birer ve bir mahiyet-i vâhide ve her yerde aynı unsur ve aynı nevi bulunmakla beraber zeminin yüzünü ve ekserîsini intişar ile ihata etmeleri.. elbette bedahetle ve zaruretle iktiza eder ve delalet eder ve şehadet eder ve gösterir ki; bu kâinatın sâni'i ve müdebbiri ve bu memleketin sultanı ve mürebbisi ve bu sarayın sahibi ve bânisi birdir; tektir, vâhiddir, ehaddir. Misli ve naziri olamaz ve veziri ve muini yoktur. Şeriki ve zıddı olamaz, aczi ve kusuru yoktur. Evet intizam tam bir vahdettir, bir tek nazzamı ister. Münakaşaya medar olan şirki kaldırmaz.

Madem bu kâinatın heyet-i mecmuasından, arzın yevmî ve senevî deveranından tâ insanın sîmasına ve başının duygular manzumesine ve kandaki beyaz ve kırmızı küreyvatın deveranına ve cereyanına kadar, küllî olsun cüz'î olsun herbir şeyde hikmetli ve dikkatli bir intizam var. Elbette bir Kadîr-i Mutlak'tan ve bir Hakîm-i Mutlak'tan başka hiçbir şey, kasd ve icad suretiyle elini hiçbir şeye uzatamaz ve karışamazlar. Belki yalnız kabul ederler, mazhar ve münfail olurlar.

Ve madem tanzim etmek ve bilhâssa gayeleri takib etmek ve maslahatları gözeterek bir intizam vermek, yalnız ilim ve hikmetle olur ve irade ve ihtiyar ile yapılır.. elbette ve her halde, bu hikmetperverane intizam ve bu gözümüz önündeki maslahatkârane çeşit çeşit hadsiz intizamat-ı mahlukat, bedahet derecesinde delalet ve şehadet eder ki; bu mevcudatın hâlıkı ve müdebbiri birdir, fâildir, muhtardır. Her şey onun kudretiyle vücuda gelir, onun iradesiyle birer vaziyet-i mahsusa alır ve onun ihtiyarıyla bir suret-i muntazama giyer.

Hem madem bu misafirhane-i dünyanın sobalı lâmbası birdir ve ruznameli kandili birdir ve rahmetli süngeri birdir ve ateşli aşçısı birdir ve hayatlı şurubu birdir ve himayetli tarlası birdir... Bir.. bir.. bir.. tâ bin bir birler kadar... Elbette bu bir birler bedahetle şehadet eder ki; bu misafirhanenin sâni'i ve sahibi birdir. Hem gayet kerim ve misafirperverdir

ki; bu yüksek ve büyük memurlarını, zîhayat yolcularına hizmetkâr edip istirahatlarına çalıştırıyor.

Hem madem dünyanın her tarafında tasarruf eden ve nakışları ve cilveleri görünen “Hakîm, Rahîm, Musavvir, Müdebbir, Muhyî, Mürebbi” gibi isimler ve “hikmet ve rahmet ve inayet” gibi şe’nler ve “tasvir ve tedvir ve terbiye” gibi fiiller birdirler. Her yerde aynı isim, aynı fiil birbiri içinde, hem nihayet mertebede, hem ihatalıdırlar. Hem birbirinin nakşını öyle tekmil ederler ki; güya o isimler ve o fiiller ittihad edip, kudret ayn-ı hikmet ve rahmet ve hikmet ayn-ı inayet ve hayat oluyor. Meselâ, hayat verici ismin bir şeyde tasarrufu göründüğü anda, yaratıcı ve tasvir edici ve rızk verici gibi çok isimlerin aynı anda, her yerde, aynı sistemde tasarrufatları görünüyor. Elbette ve elbette ve bedahetle şehadet eder ki; o ihatalı isimlerin müsemması ve her yerde aynı tarzda görünen şümullü fiillerin fâili birdir; tektir, vâhiddir, ehaddir. Âmennâ ve saddaknâ!

Hem madem masnuatın maddeleri ve mayeleri olan unsurlar zemini ihata ederler. Ve mahlukattan, vahdeti gösteren çeşit çeşit sikkeleri taşıyan nevilerin herbiri bir iken rûy-i zeminde intişar edip istila ederler. Elbette bedahetle isbat eder ki; o unsurlar müştemilatıyla ve o neviler efradıyla bir tek zâtın malıdır, mülküdür. Ve öyle bir Vâhid-i Kadîr’in masnuları ve hizmetkârlarıdır ki; o koca istilacı unsurları, gayet itaatli bir hizmetçi ve o zeminin her tarafına dağılan nevileri gayet intizamlı bir nefer hükmünde istihdam eder.

Bu hakikat dahi Risalet-ün Nur’da isbat ve izah edildiğinden, burada bu kısa işaretle iktifa ediyoruz. Bizim yolcu, bu beş hakikatten aldığı feyz-i imanî ve zevk-i tevhidî neş’esiyle müşahedatını hülâsa ve hissiyatını tercüme ederek, kalbine diyor:

Bak kitab-ı kâinatın safha-i rengînine!
Hâme-i zerrîn-i kudret, gör ne tasvir eylemiş.

Kalmamış bir nokta-yı muzlim çeşm-i dil erbabına,
Sanki âyâtın Huda, nur ile tahrir eylemiş.

Hem bil ki:

Kitab-ı âlemin evrakıdır eb’ad-ı nâmahdud,
Sütur-u hâdisat-ı dehrdir âsâr-ı nâma’dud.
Yazılmış destgâh-ı levh-i mahfuz-u hakikatta
Mücessem lafz-ı manidardır, âlemde her mevcud.

Hem dinle:

چُو لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّهُ بَرَابَرْ مِيزَنَنْدْ هَرْ شَئْ دَمَادَمْ جُويَدَنْدْ يَا حَقْ سَرَاسَرْ گُويَدَنْدْ يَا حَىْ

نَعَمْ وَ فِى كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى اَنَّهُ وَاحِدٌ diyerek, kalbiyle beraber nefsi dahi tasdik ederek “Evet, evet” dediler.

İşte dünya misafiri ve kâinat seyyahının ikinci menzilde müşahede ettiği beş hakikat-ı tevhidiyeye kısa bir işaret olarak, Birinci Makam’ın ikinci babında, ikinci menzile ait böyle denilmiş:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّهُ الْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وَحْدَتِهِ فِى وُجُوبِ وُجُودِهِ مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ الْكِبْرِيَاءِ وَ الْعَظَمَةِ فِى الْكَمَالِ وَ اْلاِحَاطَةِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ ظُهُورِ اْلاَفْعَالِ بِاْلاِطْلاَقِ وَ عَدَمُ النِّهَايَةِ لاَ تُقَيِّدُهَا اِلاَّ اْلاِرَادَةُ وَ الْحِكْمَةُ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ اِيجَادِ الْمَوْجُودَاتِ بِالْكَثْرَةِ الْمُطْلَقَةِ فِى السُّرْعَةِ الْمُطْلَقَةِ وَ خَلْقُ الْمَخْلُوقَاتِ بِالسُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ فِى اْلاِتْقَانِ الْمُطْلَقِ وَ اِبْدَاعُ الْمَصْنُوعَاتِ بِالْمَبْذُولِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ فِى غَايَةِ حُسْنِ الصَّنْعَةِ وَ غُلُوِّ الْقِيْمَةِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ وُجُودِ الْمَوْجُودَاتِ عَلَى وَجْهِ الْكُلِّ وَ الْكُلِّيَّةِ وَ الْمَعِيَّةِ وَ الْجَامِعِيَّةِ وَ التَّدَاخُلِ وَ الْمُنَاسَبَةِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ اْلاِنْتِظَامَاتِ الْعَامَّةِ الْمُنَافِيَةِ لِلشِّرْكَةِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ وَحْدَةِ مَدَارَاتِ تَدَابِيرِ الْكَائِنَاتِ الدَّالَّةِ عَلَى وَحْدَةِ صَانِعِهَا بِالْبَدَاهَةِ .. وَ كَذَا وَحْدَةُ اْلاَسْمَاءِ وَ اْلاَفْعَالِ الْمُتَصَرِّفَةِ الْمُحِيطَةِ .. وَ كَذَا وَحْدَةُ الْعَنَاصِرِ وَ اْلاَنْوَاعِ الْمُنْتَشِرَةِ الْمُسْتَوْلِيَةِ عَلَى وَجْهِ اْلاَرْضِ ❊

Sonra, o seyyah-ı âlem asırlarda gezerken, müceddid-i elf-i sâni, İmam-ı Rabbanî Ahmed-i Farukî’nin medresesine rast geldi, girdi; Onu dinledi. O İmam, ders verirken diyordu:

“Bütün tarîkatların en mühim neticesi, hakaik-i imaniyenin inkişafıdır.” ve “Bir tek mes’ele-i imaniyenin vuzuh ile inkişafı, bin keramata ve ezvaka müreccahtır.” Hem diyordu: “Eski zamanda, büyük zâtlar demişler ki: “Mütekellimînden ve ilm-i Kelâm ülemasından birisi gelecek, bütün hakaik-i imaniye ve İslâmiyeyi delail-i akliye ile kemal-i vuzuh ile isbat edecek.” Ben istiyorum ki, ben o olsam, belki [6](Haşiye) o adamım diye, iman ve tevhid bütün

kemalât-ı insaniyenin esası, mayesi, nuru, hayatı olduğunu ve تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ düsturu, tefekkürat-ı imaniyeye ait bulunması ve Nakşî tarîkatında hafî zikrin ehemmiyeti ise, bu çok kıymetdar tefekkürün bir nevi olmasıdır.” diye talim ederdi.

Seyyah tamamıyla işitti. Döndü nefsine dedi ki: Madem bu kahraman imam böyle diyor ve madem bir zerre kuvvet-i imaniyenin ziyadeleşmesi, bir batman marifet ve kemalâttan daha kıymetlidir ve yüz ezvakın balından daha tatlıdır. Ve madem bin seneden beri iman ve Kur’an aleyhinde teraküm eden Avrupa feylesoflarının itirazları ve şübheleri yol bulup ehl-i imana hücum ediyor. Ve bir saadet-i ebediyenin ve bir hayat-ı bâkiyenin ve bir Cennet-i daimenin anahtarı, medarı, esası olan erkân-ı imaniyeyi sarsmak istiyorlar. Elbette herşeyden evvel imanımızı taklidden tahkike çevirip kuvvetlendirmeliyiz.

Öyle ise, haydi ileri! Gel, bulduğumuz birer dağ kuvvetindeki bu yirmidokuz mertebe-i imaniyeyi namazın mübarek tesbihatının mübarek adedi olan otuzüç mertebesine iblağ etmek fikriyle, bu ibretgâhın bir üçüncü menzilini daha görmek için Bismillahirrahmanirrahîm’in anahtarı ile zîhayat âlemindeki idare ve iaşe-i rabbaniyenin kapısını çalmalıyız ve açmalıyız diyerek, mahşer-i acaib ve mecma-i garaib olan bu üçüncü menzilin kapısını istirhamla çaldı, Bismillahilfettah ile açtı. Üçüncü menzil göründü. Girdi, gördü ki: Dört hakikat-ı muazzama ve muhita o menzili ışıklandırıyorlar ve güneş gibi tevhidi gösteriyorlar.

Birinci Hakikat: “Fettahiyet” hakikatıdır.

Yani: Fettah isminin tecellisiyle basit bir maddeden ayrı ayrı, çeşit çeşit, hadsiz muntazam suretlerin, beraber, her tarafta bir anda, bir fiil ile açılmasıdır. Evet nasılki umum kâinatın bağistanında ayrı ayrı hadsiz mevcudatı; çiçekler misillü, Fettah ismiyle her birisine münasib bir tarz-ı muntazam ve

bir şahsiyet-i mümtaze kudret-i fâtıra açmış, vermiş. Aynen öyle de, fakat daha mu'cizatlı olarak; zemin bahçesinde dörtyüz bin enva'-ı zîhayata dahi, her birisine gayet san'atlı ve hikmetli bir suret-i mevzune ve müzeyyene ve mümtaze vermiş.

يَخْلُقُكُمْ فِى بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِى ظُلُمَاتٍ ثَلاَثٍ ذلِكُمُ اللّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ فَاَنَّا تُصْرَفُونَ

اِنَّ اللّهَ لاَ يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِى اْلاَرْضِ وَلاَ فِى السَّمَاءِ هُوَ الَّذِى يُصَوِّرُكُمْ فِى اْلاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

âyetlerin ifadesiyle tevhidin en kuvvetli delili ve kudretin en hayretli mu'cizesi, suretleri açmasıdır. Bu hikmete binaen, feth-i suver hakikatı tekrar ile -birkaç suretlerde- Risalet-ün Nur'da ve bilhâssa bu risalenin İkinci Makamı'nın Birinci Babında altıncı ve yedinci mertebelerinde isbat ve beyan edilmesinden onlara havale edip, burada bu kadar deriz ki:

Fenn-i nebatat ve fenn-i hayvanatın şehadetiyle ve tedkikat-ı amîkasıyla, bu feth-i suverde öyle bir ihata ve şümul ve san'at var ki; bir tek Vâhid-i Ehad'den ve herşeyde herşeyi görebilecek ve yapabilecek bir Kadîr-i Mutlak'tan başka hiçbir şey bu cem'iyetli ve ihatalı fiile sahib olamaz. Çünki bu feth-i suver fiili ise, her yerde ve her anda bulunan, nihayetsiz bir kudretin içinde nihayet derecede bir hikmet, bir dikkat, bir ihata ister. Ve böyle bir kudret ise, ancak bütün kâinatı idare eden bir tek zâtta bulunabilir.

Evet meselâ mezkûr âyetlerin ferman ettikleri gibi; üç karanlık içinde bütün vâlidelerin erhâmında insanların suretlerini ayrı ayrı, mizanlı, imtiyazlı, zînetli ve intizamlı olarak, hem şaşırmadan, yanlış etmeden, karıştırmadan basit bir maddeden açmak ve yaratmak olan fettahiyet ve umum rûy-i zeminde aynı kudret, aynı hikmet, aynı san'atla umum insanları ve hayvanları ve nebatları ihata eden bu feth-i suver hakikatı; vahdaniyetin en kuvvetli bir bürhanıdır. Çünki ihata etmek bir vahdettir, şirke yer bırakmaz. Ve Birinci Bab'da vücub-u vücuda şehadet eden ondokuz

hakikat nasılki vücudlarıyla Hâlık'ın vücuduna delalet ederler; öyle de, ihatalarıyla da vahdete şehadet ederler.

Bizim yolcunun üçüncü menzilde gördüğü

İkinci Hakikat: "Rahmaniyet" hakikatıdır.

Yani: Gözümüzle görüyoruz, birisi var ki, bize zemin yüzünü rahmetin binlerle hediyeleri ile doldurmuş, bir ziyafetgâh yapmış ve Rahmaniyetin yüzbinlerle ayrı ayrı lezzetli taamları içinde dizilmiş bir sofra etmiş ve zemin içini Rahîmiyet ve Hakîmiyetin binlerle kıymetdar ihsanlarını câmi' bir mahzen yapmış. Ve zemini devr-i senevîsinde bir ticaret gemisi hükmünde her sene âlem-i gaybdan levazımat-ı insaniye ve hayatiyenin yüzbin çeşitlerinden en güzellerini içine alarak yüklenmiş bir nevi sefine veya şimendifer gibi ve her baharı ise, erzak ve elbisemizi taşıyan bir vagon hükmünde olarak bizlere gönderir. Bizi gayet rahîmane beslettirir. Ve bütün o hediyelerden, o nimetlerden istifade etmemiz için bize de yüzlerle ve binlerle iştihalar, ihtiyaçlar, duygular, hissiyatlar, hisler vermiş.

Evet âyet-i hasbiyeye dair olan Dördüncü Şua'da izah ve isbat edildiği gibi, bize öyle bir mide vermiş ki, hadsiz taamlardan lezzet alır. Ve öyle bir hayat ihsan etmiş ki, duyguları ile -bir sofra-i nimet gibi- koca cismanî âlemde hadsiz nimetlerinden istifade eder. Ve öyle bir insaniyet bize lütfetmiş ki, akıl ve kalb gibi çok âletleri ile hem maddî hem manevî âlemin nihayetsiz hediyelerinden zevk alır. Ve öyle bir İslâmiyet bize bildirmiş ki; âlem-i gayb ve âlem-i şehadetin nihayetsiz hazinelerinden nur alır. Ve öyle bir iman hidayet etmiş ki, dünya ve âhiret âlemlerinin hasra gelmez envârından ve hediyelerinden tenevvür edip müstefid eder. Güya rahmet tarafından bu kâinat hadsiz antika ve acib ve kıymetli şeylerle tezyin edilmiş bir saraydır. Ve bütün o saraydaki hadsiz sandıkları ve menzilleri açacak anahtarlar insanın ellerine verilmiş ve

bütün onlardan istifade ettirecek olan ihtiyaçlar, hissiyatlar insanın fıtratına verilmiş.

İşte böyle dünyayı ve âhireti ve herşeyi kaplamış bir rahmet, elbette o rahmet, vâhidiyet içinde bir ehadiyetin cilvesidir.

Yani nasılki güneşin ziyası, mukabilindeki umum eşyayı ihata etmesi ile vâhidiyete bir misal olduğu gibi, parlak ve şeffaf her bir şey dahi kabiliyetine göre güneşin hem ziyasını, hem hararetini hem ziyasındaki yedi rengini, hem aks-i misalini almakla ehadiyete bir misal olduğundan; elbette o ihatalı ziyayı gören adam, arzın güneşi vâhiddir, bir tektir diye hükmeder. Ve her parlak şeyde hattâ katrelerde güneşin ışıklı, hararetli aksini müşahede eden o adam, güneşin ehadiyetini, yani bizzât güneşi sıfatları ile her şeyin yanındadır ve her şeyin âyine-i kalbindedir diyebilir. Aynen öyle de: Rahman-ı Zülcemal'in geniş rahmeti dahi ziya gibi umum eşyayı ihatası o Rahman'ın vâhidiyetini ve hiçbir cihette şeriki bulunmadığını gösterdiği gibi, her şeyde hususan her bir zîhayatta ve bilhâssa insanda o cem'iyetli rahmetin perdesi altında o Rahman'ın ekser isimlerinin ışıkları ve bir nevi cilve-i zâtiyesi bulunarak, her ferde bütün kâinata baktıracak ve münasebetdarlık verecek bir cem'iyet-i hayatiye vermesi dahi o Rahman'ın ehadiyetini ve herşeyin yanında hazır ve herşeyin herşeyini yapan (O) olduğunu isbat eder.

Evet nasılki o Rahman, o rahmetin vâhidiyetiyle ve ihatasıyla, kâinatın mecmuunda ve zeminin yüzünde celalinin haşmetini gösteriyor. Öyle de, ehadiyetin cilvesiyle herbir zîhayatta, hususan insanda bütün nimetlerin nümunelerini o ferdde toplayıp, o zîhayatın âlât u cihazatına geçirip tanzim ederek, mecmu-u kâinatı (parçalanmadan) o tek ferde, bir cihette aynı hanesi gibi verdirmesiyle dahi, cemalinin hususî şefkatini ilân eder ve insanda enva'-ı ihsanatının temerküzünü bildirir.

Hem nasılki bir kavunun (meselâ) her bir çekirdeğinde, o kavun temerküz ediyor. Ve o çekirdeği yapan zât elbette odur ki; o kavunu yapar, sonra ilminin hususî mizanıyla ve hikmetinin ona mahsus kanunuyla o çekirdeği ondan sağar, toplar, tecessüm ettirir. Ve o tek kavunun tek ve vâhid ustasından başka hiçbir şey, o çekirdeği yapamaz ve yapması muhaldir. Aynen öyle de, rahmaniyetin tecellisiyle

kâinat bir ağaç, bir bostan ve zemin bir meyve, bir kavun ve zîhayat ve insan bir çekirdek hükmünde olduğundan; elbette en küçük bir zîhayatın hâlıkı ve rabbi, bütün zeminin ve kâinatın hâlıkı olmak lâzım gelir.

Elhasıl: Nasılki ihatalı olan fettahiyet hakikatıyla bütün mevcudatın muntazam suretlerini basit maddeden yapmak ve açmak, vahdeti bedahetle isbat eder. Öyle de herşeyi ihata eden "rahmaniyet" hakikatı dahi, vücuda gelen ve dünya hayatına giren bütün zîhayatları ve bilhâssa yeni gelenleri kemal-i intizamla beslemesi ve levazımatını yetiştirmesi ve hiçbirini unutmaması ve aynı rahmet, her yerde, her anda ve her ferde yetişmesiyle bedahetle hem vahdeti, hem vahdet içinde ehadiyeti gösterir. Risale-i Nur ism-i Hakîm ve ism-i Rahîm'in mazharı olduğundan, Risale-i Nur'un birçok yerlerinde, hakikat-ı rahmetin nükteleri ve cilveleri izah ve isbat edildiğinden, burada bu katre ile o bahre işaret edip o pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Seyyahımızın üçüncü menzilde müşahede ettiği

Üçüncü Hakikat: "Müdebbiriyet ve idare hakikatı"dır.

Yani, gayet dehşetli ve sür'atli ecram-ı semaviyeyi ve gayet istilacı ve karıştırıcı unsurları ve gayet ihtiyaçlı, za'fiyetli mahlukat-ı arziyeyi kemal-i intizam ve müvazene ile idare etmek, birbirlerine muavenetdar yapmak ve imtizackârane idare etmek ve tedbirlerini görmek ve bu koca âlemi bir mükemmel memleket, bir muhteşem şehir, bir müzeyyen saray gibi yapmak hakikatıdır.

İşte bu cebbarane ve rahmanane idarenin büyük dairelerini bırakıp, yalnız baharda zemin yüzünde cereyan eden o idarenin bir tek sahife ve safhasını, Risalet-ün Nur Onuncu Söz gibi mühim risalelerinde izah ve isbat etmesine binaen, kısa bir suretini bir temsil ile göstereceğiz; şöyle ki:

Meselâ ve farazâ; hârika ve cihangir bir zât, dörtyüz bin ayrı ayrı milletlerden, taifelerden bir ordu teşkil etse, her

milletin ve her taifenin neferlerine ait elbiselerini, hem silâhlarını, hem yemeklerini, hem talimat hem terhisatlarını, hem hidematlarını, birbirinden ayrı ayrı, hem çeşit çeşit olarak bütün o muhtelif cihazatı noksansız, kusursuz, yanlışsız, hatasız, vakti vaktine, gecikmeden, karıştırmadan kemal-i intizamla ve gayet mükemmel bir tarzda o mu’cizatlı kumandan verse; elbette o gayet geniş ve karışık ve ince ve müvazeneli ve kesretli ve adaletli idareye, o hârika kumandanın fevkalâde kudretinden başka hiçbir sebeb elini uzatamaz. Eğer uzatsa, müvazeneyi bozar ve karıştırır.

Aynen öyle de, gözümüzle görüyoruz ki; bir dest-i gaybî her baharda dörtyüz bin muhtelif nevilerden mürekkeb bir muhteşem orduyu icad edip idare ediyor. Kıyamete nümune olan güz mevsiminde, o dörtyüz binden üçyüz bin nebatî ve hayvanî nevilerini vefatlar suretinde ve mevtler namında terhis edip vazifelerinden paydos ediyor. Ve haşr u neşre nümune olan baharda haşr-i a’zamın üçyüz bin misalini -birkaç hafta zarfında- kemal-i intizamla inşa edip, hattâ bir tek ağaçta dört küçük haşirleri, yani kendini ve yapraklarını ve çiçeklerini ve meyvelerini, gitmiş baharın aynı gibi neşirlerini gözümüze gösterdikten sonra, o dörtyüz bin enva’a baliğ olan ordu-yu Sübhanînin her nev’e, her taifeye mahsus ve münasib ayrı ayrı rızıklarını ve çeşit çeşit müdafaa silâhlarını ve ayrı ayrı libaslarını ve ayrı ayrı talimlerini ve terhislerini ve ayrı ayrı bütün cihazat ve levazımatlarını, kemal-i intizamla, sehivsiz, hatasız, karıştırmadan ve hiçbirini unutmadan, umulmadık yerlerden vakti-vaktine vermekle kemal-i rububiyet ve hâkimiyet ve hikmet içinde vahdaniyetini ve ehadiyetini ve ferdiyetini ve nihayetsiz iktidarını ve hadsiz rahmetini isbat ederek, bu tevhid fermanını zemin yüzünde, her bahar sahifesinde, kalem-i kader ile yazar.

Bizim seyyah, yalnız bir baharda bu fermanın bir tek sahifesini okuduktan sonra, nefsine dedi ki: Böyle her baharda haşr-i ekberden daha garib binlerle haşirleri inşa eden, mükâfat ve mücazat için kudretine nisbeten bir

bahardan daha kolay olan haşri yapacağını ve kıyameti getireceğini umum enbiyasına binlerle defa va'd ve ahdeden ve Kur'anda haşrin vukuuna binlerle işaretle beraber, bin aded âyetlerinde sarahaten hükmedip, tehdid ve taahhüd eden bir Kadîr-i Cebbar'ın, bir Kahhar-ı Zülcelal'in o kadar va'dlerini tekzib ve kudretini inkâr hükmünde olan inkâr-ı haşr hatasını irtikâb edenlere Cehennem azabı ayn-ı adalettir diye hükmetti, nefsi dahi "Âmennâ" dedi.

Dünya yolcusunun üçüncü menzilde müşahede ettiği

Dördüncü Hakikat olan Otuzüçüncü Mertebe: "Rahîmiyet ve rezzakıyet hakikatı"dır.

Yani umum zemin yüzünde ve içinde ve havasında ve denizinde bütün zîhayatın ve bilhâssa zîruhun ve bilhâssa âciz ve zaîflerin ve bilhâssa yavruların; hem maddî ve midevî, hem manevî bütün rızıklarını, şefkatkârane, kuru ve basit bir topraktan ve camid ve kemik gibi kuru odun parçalarından yapılan ve bilhâssa en latifi kan ve fışkı ortasından gelen ve bir dirhem kemik gibi bir tek çekirdekten yapılan binlerle okka taamların, vakti-vaktine mukannen bir surette hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak gözümüz önünde -bir dest-i gaybî tarafından- verilmesi hakikatıdır.

Evet اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ âyeti, iaşeyi ve infakı Cenab-ı Hakk'a tahsis edip hasrettiği gibi, وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِى الْاَرْضِ اِلاَّ عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِى كِتَابٍ مُبِينٍ âyeti dahi, bütün insanların ve hayvanların rızıklarını taahhüd ve tekeffül-ü Rabbanî altına aldığı; hem وَكَاَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لاَ تَحْمِلُ رِزْقَهَا اَللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ âyeti de, rızkı tedarik edemeyen, âciz ve iktidarsız olan zaîf bîçarelerin rızıklarını umulmadık yerden, belki gaybdan, belki hiçten, meselâ denizin dibindeki böceklere hiçten ve bütün yavrulara umulmadık yerlerden ve bütün hayvanlara her baharda âdeta sırf gaybdan infaklarını bilfiil tekeffül ederek bilmüşahede vermekle; esbabperest insanlara dahi, esbab

perdesi altında yine o veriyor diye isbat ve ilân ettiği gibi; pek çok âyât-ı Kur'aniye ve hadsiz şevahid-i kevniye, bil'ittifak herbir zîhayatın bir tek Rezzak-ı Zülcelal'in rahîmiyeti ile beslendiklerini gösteriyorlar.

Evet, bir nevi rızk isteyen ağaçlar iktidarsız ve ihtiyarsız olduklarından, onlar yerlerinde mütevekkilane dururken rızıkları onlara koşup gelmesi ve âciz yavruların nafakaları hayret-nümun tulumbacıklardan ağızlarına akması ve o yavrulara bir parça iktidar ve azıcık bir ihtiyar gelmesiyle süt kesilmesi, hususan insan yavrularına analarının şefkatleri yardımcı verilmesi, bedahetle isbat eder ki; helâl rızk, iktidar ve ihtiyar ile mütenasiben değildir.. belki, tevekkül veren za'f ve acze nisbeten geliyor.

Ekseriyetçe sebeb-i hüsran olan hırsı tahrik eden iktidar ve ihtiyar ve zekâvet, bir kısım büyük ediblerde o edibleri bir nevi dilenciliğe kadar sevkettiği gibi; zekâvetsiz, kaba çok âmi adamların tevekkülvari iktidarsızlıkları dahi onları zenginliğe îsal etmesi ve

كَمْ عَالِمٍ عَالِمٍ اَعْيَتْ مَذَاهِبُهُ وَ جَاهِلٍ جَاهِلٍ تَلْقَاهُ مَرْزُوقًا

darb-ı mesel olması isbat eder ki: Rızk-ı helâl iktidar ve ihtiyar kuvvetiyle kazanılmaz, buldurulmaz. Belki çalışmasını ve sa'yini kabul eden bir merhamet tarafından verilir ve ihtiyacına acıyan bir şefkat canibinden ihsan edilir. Fakat, rızk ikidir:

Biri: Yaşamak için hakikî ve fıtrî rızıktır ki; taahhüd-ü Rabbanî altındadır. Hattâ o kadar muntazamdır ki; bedende yağ ve saire suretinde iddihar olunan fıtrî rızık, hiç olmazsa yirmi günden ziyade bir şey yemeden yaşatır, hayatını idame eder. Demek yirmi-otuz günden evvel ve bedende müddehar olan fıtrî rızkı bitmeden zahiren açlıktan vefat edenler rızıksızlıktan değil, belki sû'-i itiyaddan ve terk-i âdetten neş'et eden bir hastalıktan vefat ederler.

İkinci kısım rızk: İtiyad, israf ve sû'-i istimalât ile tiryaki olup zaruret hükmüne geçen mecazî ve sun'î rızıktır. Bu kısım ise; taahhüd-ü Rabbanî altında değil, belki ihsana tâbi'dir. Kâh verir, kâh vermez.

Bu ikinci rızıkta, bahtiyar odur ki; medar-ı saadet ve lezzet olan iktisad ve kanaatla sa'y-i helâli, bir nevi ibadet ve rızk için bir fiilî dua bilerek müteşekkirane ve minnetdarane o ihsanı kabul edip hayatını saadetkârane geçirir.

Ve bedbaht odur ki; medar-ı şekavet ve hasaret ve elem olan israf ve hırs ile sa'y-i helâli bırakarak, her kapıya başvurup, tenbelkârane ve zalimane ve müştekiyane hayatını geçirir, belki öldürür.

Nasılki mide bir rızık ister; öyle de, kalb ve ruh ve akıl ve göz ve kulak ve ağız gibi insanın latifeleri ve duyguları dahi Rezzak-ı Rahîm'den rızıklarını isterler ve müteşekkirane alırlar. Her birisine ayrı ayrı ve onlara lâyık ve onları memnun ve mütelezziz eden rızıkları, hazine-i rahmetten ihsan edilir. Belki Rezzak-ı Rahîm, onlara daha geniş rızık vermek için göz ve kulak, kalb ve hayal ve akıl gibi o latifelerin her birisini, hazine-i rahmetinin birer anahtarı hükmünde yaratmış. Meselâ: Göz, kâinat yüzündeki hüsün ve cemal gibi kıymetdar cevher hazinelerinin bir anahtarı olduğu misillü, ötekiler dahi (herbiri) birer âlemin anahtarı olur; iman ile istifade eder. Yine sadedimize dönüyoruz.

Bu kâinatı yaratan Zât-ı Kadîr-i Hakîm, nasılki kâinattan hayatı bir hülâsa-i câmia olarak halkedip, umum maksadlarını ve isimlerinin cilvelerini onda temerküz ettiriyor. Öyle de, hayat âleminde dahi, rızkı bir cem'iyetli merkez-i şuunat yaparak, iştiha ihtiyacını ve zevk-i rızkîyi zîhayatta halkederek; hilkat-i kâinatın en ehemmiyetli bir gayesi ve bir hikmeti olan daimî ve küllî bir teşekkür ve minnetdarlık ve perestişlik ile rububiyetine ve sevdirmesine karşı mukabele ettiriyor.

Meselâ: Çok geniş olan memleket-i Rabbaniyenin her tarafını, hususan melaike ve ruhanîler ile semavatı ve ervah ile âlem-i gaybı şenlendirdiği gibi; maddî âlemi dahi, hususan hava ve arzı, her vakit ve her tarafını zîruhun, hususan kuşların ve kuşçukların vücudlarıyla şenlendirmek ve ruhlandırmak hikmetiyle ihtiyac-ı rızkî ve rızkın zevki pek

kuvvetli bir kamçı olarak hayvanları ve insanları rızık peşinde koşturmakla tahrik ederek tenbellikten ve ataletten kurtarıp gezdirmesi, şuunat-ı rububiyetin bir hikmetidir. Eğer bu hikmet gibi mühim hikmetler olmasa idi, ağaçların erzakını onlara koşturduğu gibi, hayvanların da mukannen olan tayinatlarını onlara zahmetsiz bir surette fıtrî hacetlerini koşturacaktı.

İsm-i Rahîm ve Rezzak'ın cemallerini ve vahdaniyete şehadetlerini tam görmek için zemin yüzünü birden ihata edip müşahede edecek bir göz bulunsa, kış âhirinde erzakları bitmek üzere olan hayvanat kafilelerine, imdad-ı gaybî ve ihsan-ı Rahmanî olarak nebatatın ellerine verilen ve ağaçların başlarına konulan ve vâlidelerin sinelerine takılan ve sırf hazine-i gaybiye-i rahmetten gayet leziz ve gayet çok ve gayet mütenevvi taamları ve nimetleri gönderen Rezzak-ı Rahîm'in bu cilve-i şefkatinde ne kadar şirin bir güzellik, ne kadar tatlı bir cemal bulunduğunu görecek ve ondan bilecek ki; bir tek elmayı yapıp bir adama hakikî bir rızk olarak mün'imane veren, yalnız öyle bir zât yapar verir ki; mevsimleri, gece ve gündüzleri çevirir ve küre-i arzı bir sefine-i tüccariye gibi gezdirerek mevsimlerin mahsulâtlarını onunla zemindeki muhtaç misafirlerine getirir. Çünki o elmanın yüzünde bulunan sikke-i fıtrat ve hâtem-i hikmet ve turra-i samediyet ve mühr-ü rahmet, bütün elmalarda ve sair meyvelerde ve bütün nebatat ve hayvanatta bulunduğundan o tek elmanın hakikî mâliki ve sâni'i, elbette ve herhalde o elmanın emsali ve hemcinsi ve kardeşleri olan bütün sekene-i arzın ve onun bahçesi olan koca zeminin ve onun fabrikası olan ağacının ve onun tezgâhı olan mevsiminin ve onun terbiyegâhı olan bahar ve yazın Mâlik-i Zülcelal'i ve Hâlık-ı Zülcemal'i olacak, başka olamaz.

Demek herbir meyve öyle bir mühr-ü vahdettir ki; onun ağacı olan arzın ve onun bahçesi olan kâinat kitabının kâtibini ve sâni'ini bildirir ve vahdetini gösterir ve meyveler adedince vahdaniyet fermanının mühürlendiğine işaret eder. Risalet-ün Nur İsm-i Rahîm ve İsm-i Hakîm'in mazharı

olduğundan, bu rahîmiyet hakikatının çok lem'alarını ve çok sırlarını Risalet-ün Nur çok eczalarında beyan ve isbat ettiğinden, ona havale ile bu pek büyük hazineden halimin müsaadesizliği cihetiyle bu kısa işaretle iktifa edildi.

İşte bizim seyyah diyor ki: Elhamdülillah her yerde aradığım ve her şeyden sorduğum hâlıkımın ve mâlikimin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet eden otuzüç hakikatı gördüm ve dinledim. Herbir hakikat, güneş gibi parlak, karanlık bırakmaz; dağ gibi kuvvetli ve sarsılmaz. Ve herbiri tahakkukuyla vücuduna gayet kat'î şehadet eder ve ihatasıyla vahdetine gayet zahir delalet eder. Ve sair erkân-ı imaniyeyi dahi içinde kuvvetli isbat etmekle beraber mecmu' hakikatların icma'ı ve ittifakı, imanımızı taklidden tahkike ve tahkikten ilmelyakîne ve ilmelyakînden aynelyakîne ve aynelyakînden hakkalyakîne iblağ ediyor. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى هَدَينَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ لَوْلاَ اَنْ هَدَينَا اللّٰهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ

İşte bu pür-merak seyyahın, bu üçüncü menzilde müşahede ettiği dört muazzam hakikatlardan aldığı envâr-ı imaniyeye gayet kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın ikinci babında üçüncü menzilin hakikatlarına dair şöyle denilmiş:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وَحْدَتِهِ فِى وُجُوبِ وُجُودِهِ مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْفَتَّاحِيَّةِ بِفَتْحِ الصُّوَرِ لاَرْبَعِ مِاَةِ اَلْفِ نَوْعٍ مِنْ ذَوِى الْحَيَاةِ الْمُكَمَّلَةِ بِلاَ قُصُورٍ بِشَهَادَةِ فَنِّ النَّبَاتِ وَ الْحَيَوَانِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الرَّحْمَانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنْتَظَمَةِ بِلاَ نُقْصَانٍ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ اْلاِدَارَةِ الْمُحِيطَةِ لِجَمِيعِ ذَوِى الْحَيَاةِ وَ الْمُنْتَظَمَةِ بِلاَ خَطَاءٍ وَ لاَ نُقْصَانٍ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةُ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الرَّحِيمِيَّةِ وَ اْلاِعَاشَةِ الشَّامِلَةِ لِكُلِّ الْمُرْتَزِقِينَ الْمُقَنَّنَةِ فِى كُلِّ وَقْتِ الْحَاجَةِ بِلاَ سَهْوٍ وَ لاَ نِسْيَانٍ ❊ جَلَّ جَلاَلُ رَزَّاقَهَا الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ الْحَنَّانِ الْمَنَّانِ وَ عَمَّ نَوَالُهُ وَ شَمِلَ اِحْسَانُهُ وَ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ ❊

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

يَا رَبِّ بِحَقِّ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ يَا اَللّٰهُ يَا رَحْمنُ يَا رَحِيمُ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَاَصْحَابِهِ اَجْمَعِينَ بِعَدَدِ جَمِيعِ حُرُوفِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمَضْرُوبِ تِلْكَ الْحُرُوفُ فِى عَاشِرَاتِ دَقَائِقِ جَمِيعِ عُمْرِنَا فِى الدُّنْيَا وَاْلآخِرَةِ مَعَ ضَرْبِ مَجْمُوعِهَا فِى ذَرَّاتِ وُجُودِى فِى مُدَّةِ حَيَاتِى وَاغْفِرْلِى

وَلِمَنْ يُعِينُنِى فِى نَشْرِ رَسَائِلِ النُّورِ وَكِتَابَتِهَا بِصَدَاقَةٍ بِكُلِّ صَلاَةٍ مِنْهَا وَ لآبَائِنَا وَلِسَادَاتِنَا وَشُيُوخِنَا وَ لاَخَوَاتِنَا وَاِخْوَانِنَا وَلِطَلَبَةِ رِسَالَةِ النُّورِ الصَّادِقِينَ وَبِالْخَاصَّةِ لِمَنْ يَكْتُبُ وَيَسْتَنْسِخُ هذِهِ الرِّسَالَةَ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ آمِينَ

وَ آخِرُ دَعْوَيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

İhtar

Bu risalenin mahall-i zuhuru olan şu memleket muhitinde Risalet-ün Nur'un sair risaleleri bulunmadığından ve ihtiyarsız olarak burada te'lif edildiğinden, Âyet-ül Kübra gibi risalelerde, zahirî bir tekrar suretinde başka Sözlerin ve Lem'aların bir kısım mühim mes'eleleri zikredilmiş ve buralardaki şakirdlere nisbeten herbiri birer küçük Risalet-ün Nur hükmüne geçmek hikmetiyle böyle yazdırılmış.

Bu müsveddenin birinci tebyizi bir mübarek zât tarafından oldu. O zâtın tevafuktan haberi yokken yazdığı nüshada, kayda lâyık şöyle latif ve manidar bir tevafuk gördük ki: O nüshanın satırları başında "Elif"ler altıyüz altmışaltı olarak yazılmıştır. Bu hal ise, Hazret-i İmam-ı Ali (Radıyallahü Anh) tarafından bu hususî risaleye verilen Âyet-ül Kübra namının cifrî ve ebcedî makamı olan altıyüz altmışaltı adedine tam tamına muvafakatı ve mutabakatı ile, bu risalenin bu nâma liyakatını gösterir. Hem âyât-ı Kur'aniyenin adedi olan altıbin altıyüz altmışaltının dört mertebesinden üç mertebesine tevafuku dahi, bu risalenin, âyâtın bir lem'ası olduğuna bir işarettir diye telakki ettik.

Said Nursî

Bugünlerde, manevî bir muhaverede bir sual ve cevabı dinledim. Size, bir hülâsasını beyan edeyim:

Biri dedi: Risale-i Nur'un iman ve tevhid için büyük tahşidatları ve küllî teçhizatları gittikçe çoğalıyor. Ve en muannid bir dinsizi susturmak için yüzde birisi kâfi iken, neden bu derece hararetle daha yeni tahşidat yapıyor?

Ona cevaben dediler: “Risale-i Nur, yalnız bir cüz’î tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor. Belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal’ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor, belki bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen müfsid âletler ile dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bahusus avam-ı mü’minînin istinadgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şeairlerin kırılması ile bozulmağa yüz tutan vicdan-ı umumîyi, Kur’an’ın i’cazıyla ve geniş yaralarını Kur’anın ve imanın ilâçları ile tedavi etmeğe çalışıyor. Elbette böyle küllî ve dehşetli tahribata ve rahnelere ve yaralara, hakkalyakîn derecesinde, dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir ki; bu zamanda Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan’ın i’caz-ı manevîsinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber, imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medardır.” diye uzun bir mükâleme cereyan etti. Ben de tamamen işittim, hadsiz şükrettim. Kısa kesiyorum.

Said Nursî

* * *

Dokuzuncu Şua

(Onuncu Söz'ün Mühim Bir Zeyli ve Lâhikasının Birinci Parçası)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ❊ وَلَهُ الْحَمْدُ فِى السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ❊ يُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَيُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذلِكَ تُخْرَجُونَ ❊ وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَا اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ❊

وَ مِنْ آيَاتِهِ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا اِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً اِنَّ فِى ذلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ❊

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلاَفُ اَلْسِنَتِكُمْ وَ اَلْوَانِكُمْ اِنَّ فِى ذلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ❊

وَ مِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ اِنَّ فِى ذلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ❊

وَ مِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ يُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِى بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ فِى ذلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ❊

وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهِ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْاَرْضِ اِذَا اَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ❊

وَ لَهُ مَنْ فِى السَّموَاتِ وَ الْاَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ❊

وَ هُوَ الَّذِى يَبْدَؤُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَ هُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلَى فِى السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ❊

İmanın bir kutbunu gösteren bu semavî âyât-ı kübranın ve haşri isbat eden şu kudsî berahin-i uzmânın bir nükte-i ekberi ve bir hüccet-i a'zamı; bu "Dokuzuncu Şua"da beyan edilecek.

Latif bir inayet-i Rabbaniyedir ki: Bundan otuz sene evvel Eski Said, yazdığı tefsir mukaddemesi "Muhakemat" namındaki eserin âhirinde; "İkinci Maksad: Kur'anda haşre işaret eden iki âyet tefsir ve beyan edilecek. نَحْو بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ deyip durmuş. Daha yazamamış. Hâlık-ı Rahîm'ime delail ve emarat-ı haşriye adedince şükür ve

hamd olsun ki, otuz sene sonra tevfik ihsan eyledi. Evet bundan dokuz-on sene evvel, o iki âyetten birinci âyet olan فَانْظُرْ اِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى اْلاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ferman-ı İlahînin iki parlak ve çok kuvvetli hüccetleri ve tefsirleri bulunan Onuncu Söz ile Yirmidokuzuncu Söz'ü in'am etti, münkirleri susturdu. Hem iman-ı haşrînin hücum edilmez o iki metin kal'asından, dokuz ve on sene sonra ikinci âyet olan başta mezkûr âyât-ı ekberin tefsirini bu risale ile ikram etti. İşte bu Dokuzuncu Şua, mezkûr âyâtıyla işaret edilen dokuz âlî makam ve bir ehemmiyetli mukaddemeden ibarettir.

* * *

Mukaddeme

Haşir akidesinin, pek çok ruhî faidelerinden ve hayatî neticelerinden bir tek netice-i câmiayı ihtisar ile beyan ve hayat-ı insaniyeye hususan hayat-ı içtimaiyesine ne derece lüzumlu ve zarurî olduğunu izhar ve bu iman-ı haşrî akidesinin pek çok hüccetlerinden bir tek hüccet-i külliyeyi icmal ile göstermek ve o akide-i haşriye ne derece bedihî ve şübhesiz bulunduğunu ifade etmekten ibaret olarak "İki Nokta"dır.

Birinci Nokta: Âhiret akidesi, hayat-ı içtimaiye ve şahsiye-i insaniyenin üss-ül esası ve saadetinin ve kemalâtının esasatı olduğuna yüzer delillerinden bir mikyas olarak yalnız dört tanesine işaret edeceğiz.

Birincisi: Nev'-i beşerin hemen yarısını teşkil eden çocuklar, yalnız Cennet fikriyle, onlara dehşetli ve ağlatıcı görünen ölümlere ve vefatlara karşı dayanabilirler ve gayet zaîf ve nazik vücudlarında bir kuvve-i maneviyeyi bulabilirler ve her şeyden çabuk ağlayan gayet mukavemetsiz mizac-ı ruhlarında, o Cennet ile bir ümid bulup mesrurane yaşayabilirler. Meselâ Cennet fikriyle der:

“Benim küçük kardeşim veya arkadaşım öldü, Cennet’in bir kuşu oldu. Cennet’te gezer, bizden daha güzel yaşar.” Yoksa her vakit etrafında kendi gibi çocukların ve büyüklerin ölümleri, o zaîf bîçarelerin endişeli nazarlarına çarpması; mukavemetlerini ve kuvve-i maneviyelerini zîr ü zeber ederek gözleriyle beraber ruh, kalb, akıl gibi bütün letaifini dahi öyle ağlattıracak, ya mahvolup veya divane bir bedbaht hayvan olacaktı.

İkinci delil: Nev’-i insanın nısfı olan ihtiyarlar, yalnız hayat-ı uhreviye ile yakınlarında bulunan kabre karşı tahammül edebilirler. Ve çok alâkadar oldukları hayatlarının yakında sönmesine ve güzel dünyalarının kapanmasına mukabil bir teselli bulabilirler ve çocuk hükmüne geçen seri-üt teessür ruhlarında ve mizaçlarında, mevt ve zevalden çıkan elîm ve dehşetli me’yusiyete karşı, ancak hayat-ı bâkiye ümidiyle mukabele edebilirler. Yoksa o şefkate lâyık muhteremler ve sükûnete ve istirahat-ı kalbiyeye çok muhtaç o endişeli babalar ve analar, öyle bir vaveylâ-i ruhî ve bir dağdağa-i kalbî hissedeceklerdi ki; bu dünya onlara zulmetli bir zindan ve hayat dahi kasavetli bir azab olurdu.

Üçüncü delil: İnsanların hayat-ı içtimaiyesinin en kuvvetli medarı olan gençler, delikanlılar, şiddet-i galeyanda olan hissiyatlarını ve ifratkâr bulunan nefis ve hevalarını tecavüzattan ve zulümlerden ve tahribattan durduran ve hayat-ı içtimaiyenin hüsn-ü cereyanını temin eden; yalnız Cehennem fikridir. Yoksa Cehennem endişesi olmazsa, “El-hükmü lil-galib” kaidesiyle o sarhoş delikanlılar, hevesatları peşinde bîçare zaîflere, âcizlere, dünyayı Cehennem’e çevireceklerdi ve yüksek insaniyeti gayet süflî bir hayvaniyete döndüreceklerdi.

Dördüncü delil: Nev’-i beşerin hayat-ı dünyeviyesinde en cem’iyetli merkez ve en esaslı zenberek ve dünyevî saadet için bir Cennet, bir melce, bir tahassüngâh ise; aile hayatıdır. Ve herkesin hanesi, küçük bir dünyasıdır. Ve o hane ve aile hayatının hayatı ve saadeti ise; samimî ve ciddî ve vefadarane hürmet ve hakikî ve şefkatli ve fedakârane

merhamet ile olabilir. Ve bu hakikî hürmet ve samimî merhamet ise; ebedî bir arkadaşlık ve daimî bir refakat ve sermedî bir beraberlik ve hadsiz bir zamanda ve hududsuz bir hayatta birbiriyle pederane, ferzendane, kardeşane, arkadaşane münasebetlerin bulunmak fikriyle ve akidesiyle olabilir.

Meselâ der: “Bu haremim, ebedî bir âlemde, ebedî bir hayatta, daimî bir refika-i hayatımdır. Şimdilik ihtiyar ve çirkin olmuş ise de zararı yok. Çünki ebedî bir güzelliği var, gelecek. Ve böyle daimî arkadaşlığın hatırı için herbir fedakârlığı ve merhameti yaparım.” diyerek o ihtiyare karısına, güzel bir huri gibi muhabbetle, şefkatle, merhametle mukabele edebilir. Yoksa kısacık bir-iki saat surî bir refakatten sonra ebedî bir firak ve müfarakate uğrayan arkadaşlık; elbette gayet surî ve muvakkat ve esassız, hayvan gibi bir rikkat-i cinsiye manasında ve bir mecazî merhamet ve sun’î bir hürmet verebilir. Ve hayvanatta olduğu gibi; başka menfaatler ve sair galib hisler, o hürmet ve merhameti mağlub edip o dünya cennetini, cehenneme çevirir.

İşte iman-ı haşrînin yüzer neticesinden birisi; hayat-ı içtimaiye-i insaniyeye taalluk eder. Ve bu tek neticenin de yüzer cihetinden ve faydalarından mezkûr dört delile sairleri kıyas edilse anlaşılır ki: Hakikat-ı haşriyenin tahakkuku ve vukuu; insaniyetin ulvî hakikatı ve küllî haceti derecesinde kat’îdir. Belki insanın midesindeki ihtiyacın vücudu, taamların vücuduna delalet ve şehadetinden daha zahirdir ve daha ziyade tahakkukunu bildirir. Ve eğer bu hakikat-ı haşriyenin neticeleri insaniyetten çıksa; o çok ehemmiyetli ve yüksek ve hayatdar olan insaniyet mahiyeti, murdar ve mikrop yuvası bir lâşe hükmüne sukut edeceğini isbat eder. Beşerin idare ve ahlâk ve içtimaiyatı ile çok alâkadar olan içtimaiyyun ve siyasiyyun ve ahlâkiyyunun kulakları çınlasın! Gelsinler, bu boşluğu ne ile doldurabilirler ve bu derin yaraları ne ile tedavi edebilirler?

İkinci Nokta: Hakikat-ı haşriyenin hadsiz bürhanlarından sair erkân-ı imaniyeden gelen şehadetlerin hülâsasından çıkan bir bürhanı, gayet muhtasar bir surette beyan eder. Şöyle ki:

Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın risaletine delalet eden bütün mu'cizeleri ve bütün delail-i nübüvveti ve hakkaniyetinin bütün bürhanları, birden hakikat-ı haşriyenin tahakkukuna şehadet ederek isbat ederler. Çünki bu zâtın bütün hayatında bütün davaları, vahdaniyetten sonra haşirde temerküz ediyor. Hem umum peygamberleri tasdik eden ve ettiren bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, aynı hakikate şehadet eder.

Hem وَ بِرُسُلِهِ kelimesinden gelen şehadeti bedahet derecesine çıkaran وَ كُتُبِهِ şehadeti de aynı hakikate şehadet eder. Şöyle ki: Başta Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hakkaniyetini isbat eden bütün mu'cizeleri, hüccetleri ve hakikatları, birden hakikat-ı haşriyenin tahakkukuna ve vukuuna şehadet edip isbat ederler. Çünki Kur'anın hemen üçten birisi haşirdir ve ekser kısa surelerinin başlarında gayet kuvvetli âyât-ı haşriyedir. Sarîhan ve işareten binler âyâtıyla aynı hakikatı haber verir, isbat eder, gösterir. Meselâ:

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ❊ يَا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ❊ اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ❊ اِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ❊ اِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ❊ عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ❊ هَلْ اَتَيكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ

gibi, otuz-kırk surelerin başlarında bütün kat'iyyetle hakikat-ı haşriyeyi kâinatın en ehemmiyetli ve vâcib bir hakikatı olduğunu göstermekle beraber, sair âyetlerinde dahi o hakikatın çeşit çeşit delillerini beyan edip ikna' eder.

Acaba bir tek âyetin bir tek işareti, gözümüz önünde ulûm-u İslâmiyede müteaddid ilmî ve kevnî hakikatları meyve veren bir kitabın binler böyle şehadetleri ve davaları ile, Güneş gibi zuhur eden iman-ı haşrî; hakikatsız olması güneşin inkârı belki kâinatın ademi gibi hiçbir cihet-i imkânı var mı ve yüz derece muhal ve bâtıl olmaz mı? Acaba bir sultanın bir tek işareti yalan olmamak için bazan bir ordu

hareket edip çarpıştığı halde, o pek ciddî ve izzetli sultanın binler sözleri ve va'dleri ve tehdidlerini yalan çıkarmak hiçbir cihette kabil midir ve hakikatsız olmak mümkün müdür?

Acaba onüç asırda fâsılasız olarak hadsiz ruhlara, akıllara, kalblere, nefislere hak ve hakikat dairesinde hükmeden, terbiye eden, idare eden bu manevî Sultan-ı Zîşan'ın bir tek işareti böyle bir hakikatı isbat etmeye kâfi iken, binler tasrihat ile bu hakikat-ı haşriyeyi gösterip isbat ettikten sonra, o hakikatı tanımayan bir echel ahmak için Cehennem azabı lâzım gelmez mi ve ayn-ı adalet olmaz mı?

Hem birer zamana ve birer devre hükmeden bütün semavî suhuflar ve mukaddes kitablar dahi, bütün istikbale ve umum zamanlara hükümran olan Kur'anın tafsilatla, izahatla tekrar ile beyan ve isbat ettiği hakikat-ı haşriyeyi, asırlarına ve zamanlarına göre o hakikatı kat'î kabul ile beraber, tafsilatsız ve perdeli ve muhtasar bir surette beyan, fakat kuvvetli bir tarzda iddia ve isbatları; Kur'anın davasını binler imza ile tasdik ederler.

Bu bahsin münasebetiyle Risale-i Münacat'ın âhirinde, "iman-ün bilyevm-il âhir" rüknüne sair rükünlerin hususan "rusül" ve "kütüb"ün şehadeti, münacat suretinde zikredilen pek kuvvetli ve hülâsalı ve bütün evhamları izale eden bir hüccet-i haşriye aynen buraya giriyor. Şöyle ki: Münacat'ta demiş:

Ey Rabb-i Rahîm'im! Resul-i Ekrem'inin talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'inin dersiyle anladım ki: Başta Kur'an ve Resul-i Ekrem'in olarak bütün mukaddes kitablar ve peygamberler, bu dünyada ve her tarafta nümuneleri görülen celalli ve cemalli isimlerinin tecellileri daha parlak bir surette ebed-ül âbâdda devam edeceğine ve bu fâni âlemde rahîmane cilveleri, nümuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şaşaalı bir tarzda dâr-ı saadette istimrarına ve bekasına ve bu kısa hayat-ı dünyeviyede onları zevk ile gören ve muhabbet ile refakat eden müştakların, ebedde

dahi refakatlarına ve beraber bulunmalarına icma' ve ittifak ile şehadet ve delalet ve işaret ederler.

Hem yüzer mu'cizat-ı bahirelerine ve âyât-ı katıalarına istinaden, başta Resul-i Ekrem ve Kur'an-ı Hakîm'in olarak bütün nuranî ruhların sahibleri olan peygamberler ve bütün münevver kalblerin kutubları olan veliler ve bütün keskin ve nurlu akılların madenleri olan sıddıkînler, bütün suhuf-u semaviyede ve kütüb-ü mukaddesede senin çok tekrar ile ettiğin binler va'dlerine ve tehdidlerine istinaden, hem senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet ve celal ve cemal gibi âhireti iktiza eden kudsî sıfatlarına ve şe'nlerine ve senin izzet-i celaline ve saltanat-ı rububiyetine itimaden, hem âhiretin izlerini ve tereşşuhatını bildiren hadsiz keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve ilmelyakîn ve aynelyakîn derecesinde bulunan itikadlarına ve imanlarına binaen saadet-i ebediyeyi insanlara müjdeliyorlar. Ehl-i dalalet için Cehennem ve ehl-i hidayet için Cennet bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar, kuvvetli iman edip şehadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahman-ı Rahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Kerim! Ey izzet ve azamet ve celal sahibi Kahhar-ı Zülcelal!.. Bu kadar sadık dostlarını ve bu kadar va'dlerini ve bu kadar sıfât ve şuunatını yalancı çıkarmak, tekzib etmek ve saltanat-ı rububiyetinin kat'î mukteziyatını tekzib edip yapmamak ve senin sevdiğin ve onlar dahi seni tasdik ve itaat etmekle kendilerini sana sevdiren hadsiz makbul ibadının âhirete bakan hadsiz dualarını ve davalarını reddetmek, dinlememek ve küfür ve isyan ile ve seni va'dinde tekzib etmekle, senin azamet ve kibriyana dokunan ve izzet-i celaline dokunduran ve uluhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalaleti ve ehl-i küfrü haşrin inkârında, onları tasdik etmekten yüzbinler derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlîsin. Böyle nihayetsiz bir zulümden ve nihayetsiz bir çirkinlikten, senin o nihayetsiz adaletini ve nihayetsiz cemalini ve hadsiz rahmetini, hadsiz derece

takdis ediyoruz. Ve bütün kuvvetimizle iman ederiz ki: O yüzbinler sadık elçilerin ve o hadsiz doğru dellâl-ı saltanatın olan enbiya, asfiya, evliyaların hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn suretinde senin uhrevî rahmet hazinelerine, âlem-i bekadaki ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin hârika güzel cilvelerine şehadetleri hak ve hakikattır ve işaretleri doğru ve mutabıktır ve beşaretleri sadık ve vaki'dir. Ve onlar bütün hakikatların mercii ve güneşi ve hamisi olan "Hak" isminin en büyük bir şuaı; bu hakikat-ı ekber-i haşriye olduğunu iman ederek, senin emrin ile senin ibadına hak dairesinde ders veriyorlar ve ayn-ı hakikat olarak talim ediyorlar. Ya Rab! Bunların ders ve talimlerinin hakkı ve hürmeti için, bize ve Risale-i Nur talebelerine iman-ı ekmel ve hüsn-ü hâtime ver ve bizleri onların şefaatlerine mazhar eyle, âmîn!..

Hem nasılki Kur'anın belki bütün semavî kitabların hakkaniyetini isbat eden umum deliller ve hüccetler ve Habibullah'ın belki bütün enbiyanın nübüvvetlerini isbat eden umum mu'cizeler ve bürhanlar, dolayısıyla en büyük müddeaları olan âhiretin tahakkukuna delalet ederler. Aynen öyle de, Vâcib-ül Vücud'un vücuduna ve vahdetine şehadet eden ekser deliller ve hüccetler, dolayısıyla rububiyetin ve uluhiyetin en büyük medarı ve mazharı olan dâr-ı saadetin ve âlem-i bekanın vücuduna, açılmasına şehadet ederler. Çünki gelecek makamatta beyan ve isbat edileceği gibi; Zât-ı Vâcib-ül Vücud'un hem mevcudiyeti, hem umum sıfatları, hem ekser isimleri, hem rububiyet, uluhiyet, rahmet, inayet, hikmet, adalet gibi vasıfları, şe'nleri lüzum derecesinde âhireti iktiza ve vücub derecesinde bâki bir âlemi istilzam ve zaruret derecesinde mükâfat ve mücazat için haşri ve neşri isterler. Evet madem ezelî ve ebedî bir Allah var; elbette saltanat-ı uluhiyetinin sermedî bir medarı olan âhiret vardır. Ve madem bu kâinatta ve zîhayatta gayet haşmetli ve hikmetli ve şefkatli bir rububiyet-i mutlaka var ve görünüyor. Elbette o rububiyetin haşmetini sukuttan ve hikmetini

abesiyetten ve şefkatini gadirden kurtaran, ebedî bir dâr-ı saadet bulunacak ve girilecek.

Hem madem göz ile görünen bu hadsiz in'amlar, ihsanlar, lütuflar, keremler, inayetler, rahmetler; perde-i gayb arkasında bir Zât-ı Rahman-ı Rahîm'in bulunduğunu sönmemiş akıllara, ölmemiş kalblere gösterir. Elbette in'amı istihzadan ve ihsanı aldatmaktan ve inayeti adavetten ve rahmeti azabdan ve lütuf ve keremi ihanetten halâs eden ve ihsanı ihsan eden ve nimeti nimet eden, bir âlem-i bâkide bir hayat-ı bâkiye var ve olacaktır.

Hem madem bahar faslında zeminin dar sahifesinde hatasız yüzbin kitabı birbiri içinde yazan bir kalem-i kudret gözümüz önünde yorulmadan işliyor. Ve o kalem sahibi yüzbin defa ahd u va'detmiş ki: "Bu dar yerde ve karışık ve birbiri içinde yazılan bahar kitabından daha kolay olarak geniş bir yerde güzel ve lâyemut bir kitabı yazacağım ve size okutturacağım." diye, bütün fermanlarda o kitabdan bahsediyor. Elbette ve herhalde o kitabın aslı yazılmış ve haşir ve neşir ile haşiyeleri de yazılacak ve umumun defter-i a'malleri onda kaydedilecek. Hem madem bu Arz, kesret-i mahlukat cihetiyle ve mütemadiyen değişen yüzbinler çeşit çeşit enva'-ı zevil-hayat ve zevil-ervahın meskeni, menşei, fabrikası, meşheri, mahşeri olması haysiyetiyle bu kâinatın kalbi, merkezi, hülâsası, neticesi, sebeb-i hilkati olarak gayet büyük öyle bir ehemmiyeti var ki; küçüklüğüyle beraber koca semavata karşı denk tutulmuş. Semavî fermanlarda daima رَبُّ السَّموَاتِ وَ اْلاَرْضِ deniliyor.

Ve madem bu mahiyetteki Arz'ın her tarafına hükmeden ve ekser mahlukatına tasarruf eden ve ekser zîhayat mevcudatını teshir edip kendi etrafına toplattıran ve ekser masnuatını kendi hevesatının hendesesiyle ve ihtiyacatının düsturlarıyla öyle güzelce tanzim ve teşhir ve tezyin ve çok antika nevilerini liste gibi birer yerlerde öyle toplayıp süslettirir ki; değil yalnız ins ve cinn nazarlarını, belki semavat ehlinin ve kâinatın nazar-ı dikkatlerini ve takdirlerini ve kâinat sahibinin nazar-ı istihsanını

celbetmekle gayet büyük bir ehemmiyet ve kıymet alan ve bu haysiyetle bu kâinatın hikmet-i hilkati ve büyük neticesi ve kıymetli meyvesi ve Arz'ın halifesi olduğunu fenleriyle, san'atlarıyla gösteren.. ve dünya cihetinde Sâni'-i Âlem'in mu'cizeli san'atlarını gayet güzelce teşhir ve tanzim ettiği için, isyan ve küfrüyle beraber dünyada bırakılan ve azabı te'hir edilen ve bu hizmeti için imhal edilip muvaffakıyet gören nev'-i benî-Âdem var.

Ve madem bu mahiyetteki nev'-i benî-Âdem, mizaç ve hilkat itibariyle gayet zaîf ve âciz ve gayet acz ve fakrıyla beraber hadsiz ihtiyacatı ve teellümatı olduğu halde, bütün bütün kuvvetinin ve ihtiyarının fevkinde olarak koca Küre-i Arz'ı, o nev'-i insana lüzumu bulunan her nevi madenlere mahzen ve her nevi taamlara anbar ve nev'-i insanın hoşuna gidecek her çeşit mallara bir dükkân suretine getiren, gayet kuvvetli ve hikmetli ve şefkatli bir mutasarrıf var ki, böyle nev'-i insana bakıyor, besliyor, istediğini veriyor.

Ve madem bu hakikatteki bir Rab; hem insanı sever, hem kendini insana sevdirir; hem bâkidir, hem bâki âlemleri var, hem adaletle her işi görür ve hikmetle herşeyi yapıyor. Hem bu kısa hayat-ı dünyeviyede ve bu kısacık ömr-ü beşerde ve bu muvakkat ve fâni zeminde o Hâkim-i Ezelî'nin haşmet-i saltanatı ve sermediyet-i hâkimiyeti yerleşemiyor. Ve nev'-i insanda vuku bulan ve kâinatın intizamına ve adalet ve müvazenelerine ve hüsn-ü cemaline münafî ve muhalif çok büyük zulümleri ve isyanları ve velinimetine ve onu şefkatle besleyene karşı ihanetleri, inkârları, küfürleri bu dünyada cezasız kalıp, gaddar zalim, rahat ile hayatını ve bîçare mazlum meşakkatler içinde ömürlerini geçirirler. Ve umum kâinatta eserleri görünen şu adalet-i mutlakanın mahiyeti ise; dirilmemek suretiyle o gaddar zalimlerin ve me'yus mazlumların vefat içindeki müsavatlarına bütün bütün zıddır, kaldırmaz, müsaade etmez!

Ve madem nasılki kâinatın sahibi, kâinattan zemini ve zeminden nev'-i insanı intihab edip gayet büyük bir makam, bir ehemmiyet vermiş. Öyle de, nev'-i insandan dahi

makasıd-ı rububiyetine tevafuk eden ve kendilerini iman ve teslim ile ona sevdiren hakikî insanlar olan enbiya ve evliya ve asfiyayı intihab edip kendine dost ve muhatab ederek, onları mu'cizeler ve tevfikler ile ikram ve düşmanlarını semavî tokatlar ile tazib ediyor. Ve bu kıymetli, sevimli dostlarından dahi, onların imamı ve mefhari olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ı intihab ederek, ehemmiyetli Küre-i Arz'ın yarısını ve ehemmiyetli nev'-i insanın beşten birisini uzun asırlarda onun nuruyla tenvir ediyor. Âdeta bu kâinat onun için yaratılmış gibi; bütün gayeleri onun ile ve onun dini ile ve Kur'anı ile tezahür ediyor. Ve o pek çok kıymetdar ve milyonlar sene yaşayacak kadar hadsiz hizmetlerinin ücretlerini hadsiz bir zamanda almaya müstehak ve lâyık iken, gayet meşakkatler ve mücahedeler içinde altmışüç sene gibi kısacık bir ömür verilmiş. Acaba hiçbir cihetle hiçbir imkânı, hiçbir ihtimali, hiçbir kabiliyeti var mı ki; o zât, bütün emsali ve dostlarıyla beraber dirilmesin ve şimdi de ruhen diri ve hayy olmasın? İ'dam-ı ebedî ile mahvolsunlar? Hâşâ, yüzbin defa hâşâ ve kellâ!.. Evet bütün kâinat ve hakikat-ı âlem, onun dirilmesini dava eder ve hayatını Sahib-i Kâinat'tan taleb ediyor.

Ve madem Yedinci Şua olan "Âyet-ül Kübra"da herbiri bir dağ kuvvetinde otuzüç aded icma-ı azîm isbat etmişler ki: Bu kâinat bir elden çıkmış ve bir tek zâtın mülküdür. Ve kemalât-ı İlahiyenin medarı olan vahdetini ve ehadiyetini bedahetle göstermişler ve vahdet ve ehadiyet ile bütün kâinat, o Zât-ı Vâhid'in emirber neferleri ve müsahhar memurları hükmüne geçiyor ve âhiretin gelmesiyle, kemalâtı sukuttan ve adalet-i mutlakası müstehziyane gadr-ı mutlaktan ve hikmet-i âmmesi sefahetkârane abesiyetten ve rahmet-i vasiası lâhiyane tazibden ve izzet-i kudreti zelilane acizden kurtulurlar, takaddüs ederler.

Elbette ve elbette ve herhalde iman-ı billahın yüzer nüktesinden bu altı mademlerdeki hakikatların muktezasıyla; kıyamet kopacak, haşr u neşr olacak, dâr-ı mücazat ve mükâfat açılacak. Tâ ki Arz'ın mezkûr

ehemmiyeti ve merkeziyeti ve insanın ehemmiyeti ve kıymeti tahakkuk edebilsin ve Arz ve insanın Hâlıkı ve Rabbi olan Mutasarrıf-ı Hakîm'in mezkûr adaleti, hikmeti, rahmeti, saltanatı takarrur edebilsin ve o Bâki Rabb'in mezkûr hakikî dostları ve müştakları i'dam-ı ebedîden kurtulsun ve o dostların en büyüğü ve en kıymetdarı, bütün kâinatı memnun ve minnetdar eden kudsî hizmetlerinin mükâfatını görsün ve Sultan-ı Sermedî'nin kemalâtı naks ve kusurdan ve kudreti acizden ve hikmeti sefahetten ve adaleti zulümden tenezzüh ve takaddüs ve teberri etsin.

Elhasıl: Madem Allah var, elbette âhiret vardır.

Hem nasılki mezkûr üç erkân-ı imaniye onları isbat eden bütün delilleriyle haşre şehadet ve delalet ederler. Öyle de وَ بِمَلئِكَتِهِ وَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَ شَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعَالَى olan iki rükn-ü imanî dahi, haşri istilzam edip kuvvetli bir surette âlem-i bekaya şehadet ve delalet ederler. Şöyle ki: Melaikenin vücudunu ve vazife-i ubudiyetlerini isbat eden bütün deliller ve hadsiz müşahedeler, mükâlemeler, dolayısıyla âlem-i ervahın ve âlem-i gaybın ve âlem-i bekanın ve âlem-i âhiretin ve ileride cinn ve ins ile şenlendirilecek olan dâr-ı saadetin ve Cennet ve Cehennem'in vücudlarına delalet ederler. Çünki melekler bu âlemleri izn-i İlahî ile görebilirler ve girerler ve Hazret-i Cebrail gibi, insanlar ile görüşen umum melaike-i mukarrebîn mezkûr âlemlerin vücudlarını ve onlar, onlarda gezdiklerini müttefikan haber veriyorlar. Görmediğimiz Amerika kıt'asının vücudunu, ondan gelenlerin ihbarıyla bedihî bildiğimiz gibi; yüz tevatür kuvvetinde bulunan melaike ihbaratıyla âlem-i bekanın ve dâr-ı âhiretin ve Cennet ve Cehennem'in vücudlarına o kat'iyyette iman etmek gerektir ve öyle de iman ederiz.

Hem Yirmialtıncı Söz olan Risale-i Kader'de "İman-ı Bilkader" rüknünü isbat eden bütün deliller; dolayısıyla haşre ve neşr-i suhufa ve mizan-ı ekberdeki müvazene-i a'male delalet ederler. Çünki herşeyin mukadderatını gözümüz önünde nizam ve mizan levhalarında kaydetmek ve her zîhayatın sergüzeşt-i hayatiyelerini kuvve-i

hâfızalarında ve çekirdeklerinde ve sair elvah-ı misaliyede yazmak ve her zîruhun hususan insanların defter-i a’mallerini elvah-ı mahfuzada tesbit etmek ve geçirmek; elbette öyle muhit bir kader ve hakîmane bir takdir ve müdakkikane bir kayıd ve hafîzane bir kitabet; ancak mahkeme-i kübrada umumî bir muhakeme neticesinde daimî bir mükâfat ve mücazat için olabilir. Yoksa o ihatalı ve inceden ince olan kayıd ve muhafaza; bütün bütün manasız, faidesiz kalır, hikmete ve hakikate münafî olur. Hem haşir gelmezse; kader kalemiyle yazılan bu kitab-ı kâinatın bütün muhakkak manaları bozulur ki, hiçbir cihet-i imkânı olamaz ve o ihtimal, bu kâinatın vücudunu inkâr gibi bir muhal, belki bir hezeyan olur.

Elhasıl: İmanın beş rüknü bütün delilleriyle, haşr u neşrin vukuuna ve vücuduna ve dâr-ı âhiretin vücuduna ve açılmasına delalet edip isterler ve şehadet edip taleb ederler. İşte hakikat-ı haşriyenin azametine tam muvafık böyle azametli ve sarsılmaz direkleri ve bürhanları bulunduğu içindir ki; Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan’ın hemen hemen üçten birisi haşir ve âhireti teşkil ediyor ve onu bütün hakaikine temel taşı ve üss-ül esas yapıyor ve herşeyi onun üstüne bina ediyor.

(Mukaddeme nihayet buldu.)

* * *

Onbirinci Şua

(Denizli Hapsinin Bir Meyvesi)

[Zındıka ve küfr-ü mutlaka karşı Risale-i Nur'un bir müdafaanamesidir. Ve bu hapsimizde hakikî müdafaanamemiz dahi budur. Çünki, yalnız buna çalışıyoruz.

Bu risale, Denizli hapishanesinin bir meyvesi ve bir hatırası ve iki cuma gününün mahsulüdür.]

Said Nursî

Meyve Risalesi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

فَلَبِثَ فِى السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ

âyetinin ihbarı ve sırrıyla Yusuf Aleyhisselâm mahpusların pîridir. Ve hapishane bir nevi Medrese-i Yusufiye olur. Madem Risale-i Nur şakirdleri, iki defadır çoklukla bu medreseye giriyorlar; elbette Risale-i Nur'un hapse temas ve isbat ettiği bir kısım mes'elelerinin kısacık hülâsalarını, bu terbiye için açılan dershanede okumak ve okutmakla tam terbiye almak lâzım geliyor. İşte o hülâsalardan beş-altı tanesini beyan ediyoruz.

Birincisi

Dördüncü Söz'de izahı bulunan, her gün yirmidört saat sermaye-i hayatı Hâlıkımız bize ihsan ediyor. Tâ ki, iki hayatımıza lâzım şeyler o sermaye ile alınsın. Biz kısacık hayat-ı dünyeviyeye yirmiüç saatı sarfedip, beş farz namaza

kâfi gelen bir saati, pek çok uzun olan hayat-ı uhreviyemize sarfetmezsek; ne kadar hilaf-ı akıl bir hata ve o hatanın cezası olarak hem kalbî, hem ruhî sıkıntıları çekmek ve o sıkıntılar yüzünden ahlâkını bozmak ve me’yusane hayatını geçirmek sebebiyle, değil terbiye almak, belki terbiyenin aksine gitmekle ne derece hasaret ederiz, kıyas edilsin. Eğer, bir saati beş farz namaza sarfetsek; o halde hapis ve musibet müddetinin herbir saati, bazan bir gün ibadet ve fâni bir saati bâki saatler hükmüne geçebilmesi ve kalbî ve ruhî me’yusiyet ve sıkıntıların kısmen zeval bulması ve hapse sebebiyet veren hatalara keffareten afvettirmesi ve hapsin hikmeti olan terbiyeyi alması ne derece kârlı bir imtihan, bir ders ve musibet arkadaşlarıyla tesellidarane bir hoş-sohbet olduğu düşünülsün.

Dördüncü Söz’de denildiği gibi, bin lira ikramiye kazancı için, bin adam iştirak etmiş bir piyango kumarına yirmidört lirasından beş-on lirayı veren ve yirmidörtten birisini ebedî bir mücevherat hazinesinin biletine vermeyen; halbuki dünyevî piyangoda o bin lirayı kazanmak ihtimali binden birdir, çünki bin hissedar daha var. Ve uhrevî mukadderat-ı beşer piyangosunda, hüsn-ü hâtimeye mazhar ehl-i iman için kazanç ihtimali binden dokuzyüz doksandokuz olduğuna yüzyirmidört bin enbiyanın ona dair ihbarını keşf ile tasdik eden evliyadan ve asfiyadan hadd ü hesaba gelmez sadık muhbirler haber verdikleri halde; evvelki piyangoya koşmak, ikincisinden kaçmak ne derece maslahata muhalif düşer, mukayese edilsin.

Bu mes’elede hapishane müdürleri ve ser-gardiyanları ve belki memleketin idare müdebbirleri ve asayiş muhafızları Risale-i Nur’un bu dersinden memnun olmaları gerektir. Çünki bin mütedeyyin ve Cehennem hapsini her vakit tahattur eden adamların idare ve inzibatı, on namazsız ve itikadsız, yalnız dünyevî hapsi düşünen ve haram-helâl bilmeyen ve kısmen serseriliğe alışan adamlardan daha kolay olduğu, çok tecrübelerle görülmüş.

İkinci Mes'elenin Hülâsası

Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberi'nin güzelce izah ettiği gibi, ölüm o kadar kat'î ve zahirdir ki; bugünün gecesi ve bu güzün kışı gelmesi gibi ölüm başımıza gelecek. Bu hapishane nasılki mütemadiyen çıkanlar ve girenler için muvakkat bir misafirhanedir. Öyle de: Bu zemin yüzü dahi, acele hareket eden kafilelerin yollarında bir gecelik konmak ve göçmek için bir handır. Herbir şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm, elbette hayattan ziyade bir istediği var. İşte bu dehşetli hakikatın muammasını Risale-i Nur hall ve keşfetmiş. Bir kısacık hülâsası şudur:

Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor; elbette bu ecel celladının elinden ve kabir haps-i münferidinden kurtulmak çaresi varsa, insanın en büyük ve herşeyin fevkinde bir endişesi, bir mes'elesidir. Evet çaresi var ve Risale-i Nur Kur'anın sırrıyla o çareyi iki kerre iki dört eder derecesinde kat'î isbat etmiş. Kısacık hülâsası şudur ki:

Ölüm ya i'dam-ı ebedîdir; hem o insanı, hem bütün ahbabını ve akaribini asacak bir darağacıdır. Veyahut başka bir bâki âleme gitmek ve iman vesikasıyla saadet sarayına girmek için bir terhis tezkeresidir. Ve kabir ise, ya karanlıklı bir haps-i münferid ve dipsiz bir kuyudur veyahut bu zindan-ı dünyadan bâki ve nurani bir ziyafetgâh ve bağistana açılan bir kapıdır. Bu hakikatı "Gençlik Rehberi" bir temsil ile isbat etmiş. Meselâ; bu hapsin bahçesinde asmak için darağaçları konulmuş ve onların dayandıkları duvarın arkasında gayet büyük ve umum dünya iştirak etmiş bir piyango dairesi kurulmuş. Biz bu hapisteki beşyüz kişi, her halde hiç müstesnası yok ve kurtulmak mümkün değil, bizi birer birer o meydana çağıracaklar: Ya "Gel i'dam ilânını al, darağacına çık." veya "Daimî haps-i münferid puslasını tut, bu açık kapıya gir." veyahut "Sana müjde! Milyonlar altun bileti sana çıkmış, gel al." diye her tarafta ilânatlar yapılıyor. Biz de gözümüzle görüyoruz ki, birbiri arkasında o darağaçlarına çıkıyorlar. Bir kısmın asıldıklarını müşahede ediyoruz. Bir

kısmı da, darağaçlarını basamak yapıp o duvarın arkasındaki piyango dairesine girdiklerini; orada büyük ve ciddî memurların kat'î haberleri ile görür gibi bildiğimiz bir sırada, bu hapishanemize iki heyet girdi. Bir kafile ellerinde çalgılar, şarablar, zahirde gayet tatlı helvalar, baklavalar var. Bizlere yedirmeğe çalıştılar. Fakat o tatlılar zehirlidir, insî şeytanlar içine zehir atmışlar.

İkinci cemaat ve heyet, ellerinde terbiyenameler ve helâl yemekler ve mübarek şerbetler var. Bize hediye veriyorlar ve bil'ittifak beraber, pek ciddî ve kat'î diyorlar ki: "Eğer o evvelki heyetin sizi tecrübe için verilen hediyelerini alsanız, yeseniz; bu gözümüz önündeki şu darağaçlarda başka gördükleriniz gibi asılacaksınız. Eğer bizim bu memleket Hâkiminin fermanıyla getirdiğimiz hediyeleri evvelkinin yerine kabul edip ve terbiye-namelerdeki duaları ve evradları okusanız, o asılmaktan kurtulacaksınız. O piyango dairesinde ihsan-ı şahane olarak herbiriniz milyon altun biletini alacağınızı, görür gibi ve gündüz gibi inanınız. Eğer o haram ve şübheli ve zehirli tatlıları yeseniz, asılmağa gittiğiniz zamana kadar dahi o zehirin sancısını çekeceğinizi, bu fermanlar ve bizler müttefikan size kat'î haber veriyoruz." diyorlar.

İşte bu temsil gibi, her vakit gördüğümüz ecel darağacının arkasında mukadderat-ı nev'-i beşer piyangosundan ehl-i iman ve taat için -hüsn-ü hatime şartıyla- ebedî ve tükenmez bir hazinenin bileti çıkacağını; yüzde yüz ihtimal ile sefahet ve haram ve itikadsızlık ve fıskta devam edenler -tövbe etmemek şartıyla- ya i'dam-ı ebedî (âhirete inanmayanlara) veya daimî ve karanlık haps-i münferid (beka-i ruha inanan ve sefahette gidenlere) ve şekavet-i ebediye i'lamını alacaklarını yüzde doksandokuz ihtimal ile kat'î haber veren, başta ellerinde nişane-i tasdik olan hadsiz mu'cizeler bulunan yüzyirmidört bin peygamberler ve onların verdikleri haberlerin izlerini ve sinemada gibi gölgelerini, keşf ile, zevk ile görüp tasdik ederek imza basan yüzyirmidört milyondan ziyade evliyalar

(kaddesallahü esrarehüm) ve o iki kısım meşahir-i insaniyenin haberlerini aklen kat'î bürhanlarla ve kuvvetli hüccetlerle -fikren ve mantıken- yakînî bir surette isbat ederek tasdik edip imza basan milyarlar gelen geçen muhakkikler, [7](*) müçtehidler ve sıddıkînler; bil'icma', mütevatiren nev'-i insanın güneşleri, kamerleri, yıldızları olan bu üç cemaat-ı azîme ve bu üç taife-i ehl-i hakikat ve beşerin kudsî kumandanları olan bu üç büyük ve âlî heyetlerin fermanları ile verdikleri haberleri dinlemeyen ve saadet-i ebediyeye giden, onların gösterdikleri yol olan sırat-ı müstakimde gitmeyenler, yüzde doksandokuz dehşetli tehlike ihtimalini nazara almayan ve bir tek muhbirin bir yolda tehlike var demesiyle o yolu bırakan başka uzun yolda hareket eden bir adam, elbette ve elbette vaziyeti şudur ki:

İki yolun -hadsiz muhbirlerin kat'î ihbarları ile- en kısa ve kolayı ve yüzde yüz Cennet ve saadet-i ebediyeyi kazandıranı bırakıp en dağdağalı ve uzun ve sıkıntılı ve yüzde doksandokuz Cehennem hapsini ve şekavet-i daimeyi netice veren yolunu ihtiyar ettiği halde, dünyada iki yolun, bir tek muhbirin yalan olabilir haberiyle yüzde bir tek ihtimal tehlike ve bir ay hapis imkânı bulunan kısa yolu bırakıp, menfaatsiz -yalnız zararsız olduğu için- uzun yolu ihtiyar eden bedbaht, sarhoş divaneler gibi dehşetli ve uzakta görünen ve ona musallat olan ejderhalara ehemmiyet vermez, sineklerle uğraşıyor, yalnız onlara ehemmiyet verir derecede aklını, kalbini, ruhunu, insaniyetini kaybetmiş oluyor.

Madem hakikat-ı hal budur.. biz mahpuslar, bu hapis musibetinden intikamımızı tam almak için o mübarek ikinci heyetin hediyelerini kabul etmeliyiz. Yani, nasılki bir dakika intikam lezzeti ve birkaç dakika veya bir-iki saat sefahet lezzetleriyle bu musibet bizi onbeş ve beş ve on ve iki-üç sene bu hapse soktu; dünyamızı bize zindan eyledi. Biz dahi bu musibetin rağmına ve inadına, bir-iki saat müddet-i hapsi bir-iki gün ibadete ve iki-üç sene cezamızı -mübarek

kafilenin hediyeleriyle- yirmi-otuz sene bâki bir ömre ve on ve yirmi sene hapiste cezamızı milyonlar sene Cehennem hapsinden afvımıza vesile edip fâni dünyamızın ağlamasına mukabil bâki hayatımızı güldürerek bu musibetten tam intikamımızı almalıyız. Hapishaneyi terbiyehane gösterip vatanımıza ve milletimize birer terbiyeli, emniyetli, menfaatli adam olmağa çalışmalıyız. Ve hapishane memurları ve müdürleri ve müdebbirleri dahi, câni ve eşkiya ve serseri ve kātil ve sefahetçi ve vatana muzır zannettikleri adamları, bir mübarek dershanede çalışan talebeler görsünler ve müftehirane Allah’a şükretsinler.

Üçüncü Mes’ele

Gençlik Rehberi’nde izahı bulunan ibretli bir hâdisenin hülâsası şudur:

Bir zaman, Eskişehir hapishanesinin penceresinde bir cumhuriyet bayramında oturmuştum. Karşısındaki lise mektebinin büyük kızları, onun avlusunda gülerek raksediyorlardı. Birden manevî bir sinema ile elli sene sonraki vaziyetleri bana göründü. Ve gördüm ki: O elli-altmış kızlardan ve talebelerden kırk-ellisi kabirde toprak oluyorlar, azab çekiyorlar. Ve on tanesi, yetmiş-seksen yaşında çirkinleşmiş, gençliğinde iffetini muhafaza etmediğinden sevmek beklediği nazarlardan nefret görüyorlar.. kat’î müşahede ettim. Onların o acınacak hallerine ağladım. Hapishanedeki bir kısım arkadaşlar ağladığımı işittiler. Geldiler, sordular. Ben dedim: Şimdi beni kendi halime bırakınız, gidiniz.

Evet gördüğüm hakikattır, hayal değil. Nasılki bu yaz ve güzün âhiri kıştır. Öyle de, gençlik yazı ve ihtiyarlık güzünün arkası kabir ve berzah kışıdır. Geçmiş zamanın elli sene evvelki hâdisatı sinema ile hal-i hazırda gösterildiği gibi, gelecek zamanın elli sene sonraki istikbal hâdisatını gösteren bir sinema bulunsa, ehl-i dalalet ve sefahetin elli-

altmış sene sonraki vaziyetleri onlara gösterilse idi, şimdiki güldüklerine ve gayr-ı meşru’ keyiflerine nefretler ve teellümlerle ağlayacaklardı.

Ben o Eskişehir hapishanesindeki müşahede ile meşgul iken sefahet ve dalaleti tervic eden bir şahs-ı manevî, insî bir şeytan gibi karşıma dikildi ve dedi: “Biz hayatın herbir çeşit lezzetini ve keyiflerini tatmak ve tattırmak istiyoruz, bize karışma.”

Ben de cevaben dedim: Madem lezzet ve zevk için ölümü hatıra getirmeyip dalalet ve sefahete atılıyorsun, kat’iyyen bil ki: Senin dalaletin hükmüyle bütün geçmiş zaman-ı mazi ölmüş ve madumdur ve içinde cenazeleri çürümüş bir vahşetli mezaristandır. İnsaniyet alâkadarlığıyla ve dalalet yoluyla senin başına ve varsa ve ölmemiş ise kalbine, o hadsiz firaklardan ve o nihayetsiz dostlarının ebedî ölümlerinden gelen elemler, senin şimdiki sarhoşça, pek kısa bir zamandaki cüz’î lezzetini imha ettiği gibi; gelecek istikbal zamanı dahi itikadsızlığın cihetiyle yine madum ve karanlıklı ve ölü ve dehşetli bir vahşetgâhtır. Ve oradan gelen ve başını vücuda çıkaran ve zaman-ı hazıra uğrayan bîçarelerin başları, ecel celladının satırıyla kesilip hiçliğe atıldığından, mütemadiyen akıl alâkadarlığıyla senin imansız başına hadsiz elîm endişeler yağdırıyor. Senin sefihane cüz’î lezzetini zîr ü zeber eder. Eğer dalaleti ve sefaheti bırakıp iman-ı tahkikî ve istikamet dairesine girsen iman nuruyla göreceksin ki; o geçmiş zaman-ı mazi madum ve herşeyi çürüten bir mezaristan değil, belki mevcud ve istikbale inkılab eden nurani bir âlem ve bâki ruhların istikbaldeki saadet saraylarına girmelerine bir intizar salonu görünmesi haysiyetiyle değil elem, belki imanın kuvvetine göre Cennet’in bir nevi manevî lezzetini dünyada dahi tattırdığı gibi; gelecek istikbal zamanı, değil vahşetgâh ve karanlık, belki iman gözüyle görünür ki; saadet-i ebediye saraylarında hadsiz rahmeti ve keremi bulunan ve her bahar ve yazı birer sofra yapan ve nimetlerle dolduran bir Rahman-ı Rahîm-i Zülcelali Ve’l-ikram’ın ziyafetleri kurulmuş ve ihsanlarının

sergileri açılmış, oraya sevkiyat var diye iman sinemasıyla müşahede ettiğinden, derecesine göre bâki âlemin bir nevi lezzetini hissedebilir. Demek hakikî ve elemsiz lezzet, yalnız imanda ve iman ile olabilir.

İmanın bu dünyada dahi verdiği binler faide ve neticelerinden yalnız bir tek faide ve lezzetini, -bu mezkûr bahsimiz münasebetiyle Gençlik Rehberi'nde bir haşiye olarak yazılan- bir temsil ile beyan edeceğiz. Şöyle ki:

Meselâ senin gayet sevdiğin bir tek evlâdın sekeratta ölmek üzere iken ve me'yusane elîm ebedî firakını düşünürken; birden Hazret-i Hızır ve Hakîm-i Lokman gibi bir doktor geldi, tiryak gibi bir macun içirdi. O sevimli ve güzel evlâdın gözünü açtı, ölümden kurtuldu. Ne kadar sevinç ve ferah veriyor anlarsın. İşte o çocuk gibi sevdiğin ve ciddî alâkadar olduğun milyonlar sence mahbub insanlar, o mazi mezaristanında -senin nazarında- çürüyüp mahvolmak üzere iken; birden hakikat-ı iman, Hakîm-i Lokman gibi o büyük i'damhane tevehhüm edilen mezaristana kalb penceresinden bir ışık verdi. Onunla baştan başa bütün ölüler dirildiler. Ve "Biz ölmemişiz ve ölmeyeceğiz, yine sizinle görüşeceğiz." lisan-ı hal ile dediklerinden aldığın hadsiz sevinçler ve ferahları, iman bu dünyada dahi vermesiyle isbat eder ki: İman hakikatı öyle bir çekirdektir ki, eğer tecessüm etse, bir cennet-i hususiye ondan çıkar; o çekirdeğin şecere-i tûbâsı olur dedim.

O muannid döndü dedi: "Hiç olmazsa hayvan gibi hayatımızı keyif ve lezzetle geçirmek için sefahet ve eğlencelerle bu ince şeyleri düşünmeyerek yaşayacağız."

Cevaben dedim: "Hayvan gibi olamazsın. Çünki hayvanın mazi ve müstakbeli yok. Ne geçmişten elemler ve teessüfler alır ve ne de gelecekten endişeler ve korkular gelir. Lezzetini tam alır. Rahatla yaşar, yatar. Hâlıkına şükreder. Hattâ kesilmek için yatırılan bir hayvan, birşey hissetmez. Yalnız bıçak kestiği vakit hissetmek ister, fakat o his dahi gider. O elemden de kurtulur. Demek en büyük bir rahmet, bir şefkat-i İlahiye, gaybı bildirmemektedir ve başa gelen şeyleri

setretmektedir. Hususan masum hayvanlar hakkında daha mükemmeldir. Fakat ey insan, senin mazi ve müstakbelin akıl cihetiyle bir derece gaybîlikten çıkmasıyla, setr-i gaybdan hayvana gelen istirahattan tamamen mahrumsun. Geçmişten çıkan teessüfler, elîm firaklar ve gelecekten gelen korkular ve endişeler; senin cüz'î lezzetini hiçe indirir. Lezzet cihetinde yüz derece hayvandan aşağı düşürür. Madem hakikat budur. Ya aklını çıkar at, hayvan ol kurtul veya aklını imanla başına al, Kur'anı dinle. Yüz derece hayvandan ziyade bu fâni dünyada dahi safi lezzetleri kazan!..” diyerek onu ilzam ettim.

Yine o mütemerrid şahıs döndü dedi: “Hiç olmazsa ecnebi dinsizleri gibi yaşarız.”

Cevaben dedim: “Ecnebi dinsizleri gibi de olamazsın. Çünki onlar bir Peygamberi inkâr etse, diğerlerine inanabilirler. Peygamberleri bilmese de, Allah'a inanabilir. Bunu da bilmezse, kemalâta medar bazı seciyeleri bulunabilir. Fakat bir müslüman, en âhir ve en büyük ve dini ve daveti umumî olan Âhirzaman Peygamberi Aleyhissalâtü Vesselâm'ı inkâr etse ve zincirinden çıksa, daha hiçbir Peygamberi, hattâ Allah'ı kabul etmez. Çünki bütün Peygamberleri ve Allah'ı ve kemalâtı onunla bilmiş. Onlar onsuz kalbinde kalmaz. Bunun içindir ki, eskiden beri her dinden İslâmiyete giriyorlar. Ve hiçbir Müslüman, hakikî Yahudi veya Mecusi veya Nasrani olmaz. Belki dinsiz olur, seciyeleri bozulur; vatana, millete muzır bir halete girer.” isbat ettim. O muannid ve mütemerrid şahsın daha tutunacak bir yeri kalmadı. Kayboldu, Cehennem'e gitti.

İşte ey bu Medrese-i Yusufiyede benim ders arkadaşlarım! Madem hakikat budur. Ve bu hakikatı Risale-i Nur o derece kat'î ve güneş gibi isbat etmiş ki; yirmi senedir mütemerridlerin inadlarını kırıp imana getiriyor. Biz dahi hem dünyamıza, hem istikbalimize, hem âhiretimize, hem vatanımıza, hem milletimize tam menfaatli ve kolay ve selâmetli olan iman ve istikamet yolunu takib edip, boş vaktimizi sıkıntılı hülyalar yerinde, Kur'andan bildiğimiz

sureleri okumak ve manalarını bildiren arkadaşlardan öğrenmek ve kazaya kalmış farz namazlarımızı kaza etmek ve birbirinin güzel huylarından istifade edip bu hapishaneyi güzel seciyeli fidanlar yetiştiren bir mübarek bahçeye çevirmek gibi a'mal-i sâliha ile hapishane müdür ve alâkadarları, câni ve kātillerin başlarında zebani gibi azab memurları değil, belki Medrese-i Yusufiyede Cennet'e adam yetiştirmek ve onların terbiyesine nezaret etmek vazifesiyle memur birer müstakim üstad ve birer şefkatli rehber olmalarına çalışmalıyız.

Dördüncü Mes'ele

Yine Gençlik Rehberi'nde izahı var. Bir zaman bana hizmet eden kardeşlerim tarafından sual edildi ki: "Küre-i arzı herc ü merce getiren ve İslâm mukadderatıyla alâkadar olan bu dehşetli harb-i umumîden elli gündür (şimdi yedi seneden geçti aynı hâl) [8](*) hiç sormuyorsun ve merak etmiyorsun. Halbuki bir kısım mütedeyyin ve âlim insanlar, cemaati ve câmii bırakıp radyo dinlemeğe koşuyorlar. Acaba bundan daha büyük bir hâdise mi var? Veya onunla meşgul olmanın zararı mı var?" dediler. Cevaben dedim ki:

Ömür sermayesi pek azdır. Lüzumlu işler pek çoktur. Birbiri içinde mütedâhil daireler gibi, her insanın kalb ve mide dairesinden ve cesed ve hane dairesinden, mahalle ve şehir dairesinden ve vatan ve memleket dairesinden ve Küre-i Arz ve nev'-i beşer dairesinden tut.. tâ zîhayat ve dünya dairesine kadar, birbiri içinde daireler var. Herbir dairede herbir insanın bir nevi vazifesi bulunabilir. Fakat en küçük dairede, en büyük ve ehemmiyetli ve daimî vazife var. Ve en büyük dairede en küçük ve muvakkat, arasıra vazife bulunabilir. Bu kıyas ile -küçüklük ve büyüklük makûsen mütenasib- vazifeler bulunabilir. Fakat büyük dairenin cazibedarlığı cihetiyle küçük dairedeki lüzumlu ve ehemmiyetli hizmeti bıraktırıp lüzumsuz, malayani ve âfâkî

işlerle meşgul eder. Sermaye-i hayatını boş yerde imha eder. O kıymetdar ömrünü kıymetsiz şeylerde öldürür. Ve bazan bu harb boğuşmalarını merak ile takib eden, bir tarafa kalben tarafdar olur. Onun zulümlerini hoş görür, zulmüne şerik olur.

Birinci noktaya cevab ise: Evet bu cihan harbinden daha büyük bir hâdise ve bu zemin yüzündeki hâkimiyet-i âmme davasından daha ehemmiyetli bir dava, herkesin ve bilhâssa Müslümanların başına öyle bir hâdise ve öyle bir dava açılmış ki; her adam, eğer Alman ve İngiliz kadar kuvveti ve serveti olsa ve aklı da varsa, o tek davayı kazanmak için bilâ-tereddüd sarfedecek. İşte o dava ise, yüzbin meşahir-i insaniyenin ve hadsiz nev'-i beşerin yıldızları ve mürşidlerinin müttefikan, kâinat sahibinin ve mutasarrıfının binler va'd u ahdlerine istinaden haber verdikleri ve bir kısmı gözleriyle gördükleri şu ki: Herkesin iman mukabilinde bu zemin yüzü kadar bağlar ve kasırlar ile müzeyyen ve bâki ve daimî bir tarla ve mülkü kazanmak veya kaybetmek davası başına açılmış. Eğer iman vesikasını sağlam elde etmezse kaybedecek. Ve bu asırda, maddiyyunluk taunuyla çoklar o davasını kaybediyor. Hattâ bir ehl-i keşf ve tahkik, bir yerde kırk vefiyattan yalnız birkaç tanesi kazandığını sekeratta müşahede etmiş; ötekiler kaybetmişler. Acaba bu kaybettiği davanın yerini, bütün dünya saltanatı o adama verilse doldurabilir mi?

İşte o davayı kazandıracak olan hizmetleri ve yüzde doksanına o davayı kaybettirmeyen hârika bir dava vekilini o işde çalıştıran vazifeleri bırakıp ebedî dünyada kalacak gibi âfâkî malayaniyat ile iştigal etmek tam bir akılsızlık bildiğimizden, biz Risale-i Nur şakirdleri, her birimizin yüz derece aklımız ziyade olsa da ancak bu vazifeye sarfetmek lâzımdır diye kanaatımız var.

Ey hapis musibetinde benim yeni kardeşlerim! Sizler, benim ile beraber gelen eski kardeşlerim gibi Risale-i Nur'u görmemişsiniz. Ben onları ve onlar gibi binler şakirdleri şahid göstererek derim ve isbat ederim ve isbat etmişim ki:

O büyük davayı yüzde doksanına kazandıran ve yirmi senede yirmi bin adama o davanın kazancının vesikası ve senedi ve beratı olan iman-ı tahkikîyi eline veren ve Kur'an-ı Hakîm'in mu'cize-i maneviyesinden neş'et edip çıkan ve bu zamanın birinci bir dava vekili bulunan Risale-i Nur'dur. Bu onsekiz senedir benim düşmanlarım ve zındıklar ve maddiyyunlar, aleyhimde gayet gaddarane desiselerle hükûmetin bazı erkânlarını iğfal ederek bizi imha için bu defa gibi eskide dahi hapislere, zindanlara soktukları halde, Risale-i Nur'un çelik kal'asında yüzotuz parça cihazatından ancak iki-üç parçasına ilişebilmişler. Demek avukat tutmak isteyen onu elde etse yeter. Hem korkmayınız, Risale-i Nur yasak olmaz; Hükûmet-i Cumhuriyenin meb'usları ve erkânlarının ellerinde mühim risaleleri iki-üçü müstesna olarak serbest geziyorlardı. İnşâallah, bir zaman hapishaneleri tam bir ıslahhane yapmak için bahtiyar müdürler ve memurlar, o Nurları, mahpuslara, ekmek ve ilâç gibi tevzi edecekler.

Beşinci Mes'ele

Gençlik Rehberi'nde izah edildiği gibi; gençlik hiç şübhe yok ki gidecek. Yaz güze ve kışa yer vermesi ve gündüz akşama ve geceye değişmesi kat'iyyetinde, gençlik dahi ihtiyarlığa ve ölüme değişecek. Eğer o fâni ve geçici gençliğini iffetle hayrata -istikamet dairesinde- sarfetse, onunla ebedî, bâki bir gençliği kazanacağını bütün semavî fermanlar müjde veriyorlar.

Eğer sefahete sarf etse, nasılki bir dakika hiddet yüzünden bir katl, milyonlar dakika hapis cezasını çektirir. Öyle de gayr-ı meşru dairedeki gençlik keyifleri ve lezzetleri, âhiret mes'uliyetinden ve kabir azabından ve zevalinden gelen teessüflerden ve günahlardan ve dünyevî mücazatlarından başka, aynı lezzet içinde o lezzetten ziyade

elemler olduğunu aklı başında her genç tecrübe ile tasdik eder.

Meselâ, haram sevmekte bir kıskançlık elemi ve firak elemi ve mukabele görmemek elemi gibi çok ârızalar ile o cüz'î lezzet, zehirli bir bal hükmüne geçer. Ve o gençliğin sû'-i istimali ile gelen hastalıkla hastahanelere ve taşkınlıklarıyla hapishanelere ve kalb ve ruhun gıdasızlık ve vazifesizliğinden neş'et eden sıkıntılarla meyhanelere, sefahethanelere veya mezaristana düşeceklerini bilmek istersen, git hastahanelerden ve hapishanelerden ve meyhanelerden ve kabristandan sor. Elbette ekseriyetle, gençlerin gençliğinin sû'-i istimalinden ve taşkınlıklarından ve gayr-ı meşru keyiflerin cezası olarak gelen tokatlardan eyvahlar ve ağlamalar ve esefler işiteceksin.

Eğer istikamet dairesinde gitse, gençlik gayet şirin ve güzel bir nimet-i İlahiye ve tatlı ve kuvvetli bir vasıta-i hayrat olarak âhirette gayet parlak ve bâki bir gençlik netice vereceğini, başta Kur'an olarak çok kat'î âyâtıyla bütün semavî kitablar ve fermanlar haber verip müjde ediyorlar. Madem hakikat budur. Ve madem helâl dairesi keyfe kâfidir. Ve madem haram dairesindeki bir saat lezzet, bazan bir sene ve on sene hapis cezasını çektirir. Elbette gençlik nimetine bir şükür olarak, o tatlı nimeti iffette, istikamette sarfetmek lâzım ve elzemdir.

* * *

Altıncı Mes'ele

Risale-i Nur'un çok yerlerinde izahı ve kat'î hadsiz hüccetleri bulunan iman-ı billah rüknünün binler küllî bürhanlarından bir tek bürhana kısaca bir işarettir.

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlıkımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar." dediler. Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen

Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Meselâ: Nasılki mükemmel bir eczahane ki, her kavanozunda hârika ve hassas mizanlarla alınmış hayatdar macunlar ve tiryaklar var. Şübhesiz gayet meharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir. Öyle de, küre-i arz eczahanesinde bulunan dörtyüz bin çeşit nebatat ve hayvanat kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle, bu çarşıdaki eczahaneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nisbetinde, okuduğunuz fenn-i tıp mikyasıyla küre-i arz eczahane-i kübrasının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelal'i hattâ kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

Hem meselâ: Nasıl bir hârika fabrika ki, binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor. Şeksiz, bir fabrikatörü ve meharetli bir makinisti tanıttırır. Öyle de, küre-i arz denilen yüzbinler başlı, her başında yüzbinler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i Rabbaniye, ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse, o derecede okuduğunuz fenn-i makine mikyasıyla küre-i arzın ustasını ve sahibini bildirir ve tanıttırır.

Hem meselâ, nasılki gayet mükemmel binbir çeşit erzak etrafından celbedip içinde muntazaman istif ve ihzar edilmiş depo ve iaşe anbarı ve dükkân, şeksiz bir fevkalâde iaşe ve erzak mâlikini ve sahibini ve memurunu bildirir. Öyle de, bir senede yirmidört bin senelik bir dairede muntazaman seyahat eden ve yüzbinler ve ayrı ayrı erzak isteyen taifeleri içine alan ve seyahatıyla mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi, binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzakı tükenen bîçare zîhayatlara getiren ve küre-i arz denilen bu Rahmanî iaşe anbarı ve bu sefine-i Sübhaniye ve binbir çeşit cihazatı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı Rabbanî, ne derece o fabrikadan büyük ve mükemmel ise; okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i iaşe mikyasıyla, o kat'iyyette ve o derecede küre-i arz deposunun sahibini, mutasarrıfını, müdebbirini, bildirir, tanıttırır, sevdirir.

Hem nasılki: Dörtyüz bin millet içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimal ettiği silâhı ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve talimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mu'cizekâr bir kumandanı, tek başıyla bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit eslihalarını ve elbiselerini ve cihazatlarını, hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak verdiği o acib ordu ve ordugâh, şübhesiz bedahetle o hârika kumandanı gösterir, takdirkârane sevdirir. Aynen öyle de, zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni ordu-yu Sübhanîde, nebatat ve hayvanat milletlerinden dörtyüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, talim, terhisleri gayet mükemmel ve muntazam ve hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak bir tek kumandan-ı a'zam tarafından verilen küre-i arzın bahar ordugâhı, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise, sizin okuyacağınız fenn-i askerî mikyasıyla, dikkatli ve aklı başında olanlara o derece küre-i arzın Hâkimini ve Rabbini ve Müdebbirini ve Kumandan-ı Akdes'ini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmid ve tesbihle sevdirir.

Hem nasılki: Bir hârika şehirde milyonlar elektrik lâmbaları hareket ederek her yeri gezerler, yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektrik lâmbaları ve fabrikası, şeksiz, bedahetle elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iştial maddelerini getiren bir mu'cizekâr ustayı ve fevkalâde kudretli bir elektrikçiyi hayretler ve tebriklerle tanıttırır, yaşasınlar ile sevdirir. Aynen öyle de, bu âlem şehrinde dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı -kozmoğrafyanın dediğine bakılsa- küre-i arzdan bin defa büyük ve top güllesinden yetmiş defa sür'atli hareket ettikleri halde, intizamını bozmuyor, birbirine çarpmıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre, küre-i arzdan bir milyon defadan ziyade büyük ve bir milyon seneden ziyade yaşayan ve bir misafirhane-i Rahmaniyede bir lâmba ve soba

olan güneşimizin yanmasının devamı için, her gün küre-i arzın denizleri kadar gazyağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yığınları lâzımdır ki sönmesin. Ve onu ve onun gibi ulvî yıldızları gazyağsız, odunsuz, kömürsüz yandıran ve söndürmeyen ve beraber ve çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihayetsiz kudreti ve saltanatı, ışık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehr-i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri ne derece o misalden daha büyük, daha mükemmeldir, o derecede sizin okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i elektrik mikyasıyla bu meşher-i a'zam-ı kâinatın Sultanını, Münevvirini, Müdebbirini, Sâni'ini, o nuranî yıldızları şahid göstererek tanıttırır. Tesbihatla, takdisatla sevdirir, perestiş ettirir.

Hem meselâ, nasılki bir kitab bulunsa ki: Bir satırında bir kitab ince yazılmış ve herbir kelimesinde ince kalemle bir sure-i Kur'aniye yazılmış, gayet manidar ve bütün mes'eleleri birbirini teyid eder ve kâtibini ve müellifini fevkalâde meharetli ve iktidarlı gösteren bir acib mecmua; şeksiz, gündüz gibi, kâtib ve musannifini kemalâtıyla, hünerleriyle bildirir, tanıttırır. Mâşâallah, Bârekâllah cümleleriyle takdir ettirir. Aynen öyle de, bu kâinat kitab-ı kebiri ki, bir tek sahifesi olan zemin yüzünde ve bir tek forması olan baharda, üçyüz bin ayrı ayrı kitablar hükmündeki üçyüz bin nebatî ve hayvanî taifeleri beraber, birbiri içinde, yanlışsız hatasız, karıştırmayarak, şaşırmayarak; mükemmel, muntazam ve bazan ağaç gibi bir kelimede bir kasideyi; ve çekirdek gibi bir noktada bir kitabın tamam bir fihristesini yazan bir kalem işlediğini gözümüzle gördüğümüz bu nihayetsiz manidar ve her kelimesinde çok hikmetler bulunan şu mecmua-i kâinat ve bu mücessem Kur'an-ı Ekber-i Âlem, mezkûr misaldeki kitabdan ne derece büyük ve mükemmel ve manidar ise, o derecede sizin okuduğunuz fenn-i hikmet-ül eşya ve mektebde bilfiil mübaşeret ettiğiniz fenn-i kıraat ve fenn-i kitabet, geniş mikyaslarıyla ve dûrbîn gözleriyle bu kitab-ı kâinatın nakkaşını, kâtibini hadsiz kemalâtıyla tanıttırır.

“Allahü Ekber” cümlesiyle bildirir, “Sübhanallah” takdisiyle tarif eder, “Elhamdülillah” senalarıyla sevdirir.

İşte bu fenlere kıyasen, yüzer fünundan herbir fen, geniş mikyasıyla ve hususî âyinesiyle ve dûrbînli gözüyle ve ibretli nazarıyla bu kâinatın Hâlık-ı Zülcelal’ini esmasıyla bildirir; sıfâtını, kemalâtını tanıttırır.

İşte bu muhteşem ve parlak bir bürhan-ı vahdaniyet olan mezkûr hücceti ders vermek içindir ki; Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan çok tekrar ile en ziyade رَبُّ السَّموَاتِ وَ اْلاَرْضِ ve خَلَقَ السَّموَاتِ وَاْلاَرْضَ âyetleriyle Hâlıkımızı bize tanıttırıyor, diye o mektebli gençlere dedim. Onlar dahi tamamıyla kabul edip tasdik ederek: “Hadsiz şükür olsun Rabbimize ki, tam kudsî ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun.” dediler. Ben de dedim:

İnsan binler çeşit elemler ile müteellim ve binler nevi lezzetler ile mütelezziz olacak bir zîhayat makine ve gayet derece acziyle beraber hadsiz maddî, manevî düşmanları ve nihayetsiz fakrıyla beraber hadsiz zahirî ve bâtınî ihtiyaçları bulunan ve mütemadiyen zeval ve firak tokatlarını yiyen bir bîçare mahluk iken, birden iman ve ubudiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelal’e intisab edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-i istinad ve bütün hacatına medar bir nokta-i istimdad bularak, herkes mensub olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi, o da böyle nihayetsiz Kadîr ve Rahîm bir padişaha iman ile intisab etse ve ubudiyetle hizmetine girse ve ecelin i’dam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnetdar ve ne kadar müteşekkirane iftihar edebilir, kıyas ediniz.

O mektebli gençlere dediğim gibi musibetzede mahpuslara da tekrar ile derim: Onu tanıyan ve itaat eden zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır. Hattâ bir bahtiyar mazlum i’dam olunurken bedbaht zalimlere demiş: “Ben i’dam olmuyorum. Belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat ben de sizi i’dam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümden sizden tam

intikamımı alıyorum.” Lâ ilahe illallah diyerek sürur ile teslim-i ruh eder.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

Yedinci Mes’ele

(Denizli Hapsinde bir Cuma gününün meyvesidir.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاَّ كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ

مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ

فَانْظُرْ اِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Bir zaman Kastamonu’da “Hâlıkımızı bize tanıttır.” diyen lise talebelerine sâbık Altıncı Mes’ele’de mekteb fünununun dilleriyle verdiğim dersi, Denizli Hapishanesinde benimle temas edebilen mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-ı imaniye aldıklarından âhirete bir iştiyak hissedip, “Bize âhiretimizi de tam bildir. Tâ ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın.” dediler. Ve Denizli Hapsindeki Risale-i Nur şakirdlerinin ve sâbıkan Altıncı Mes’ele’yi okuyanların arzuları ile âhiret rüknünün dahi bir hülâsasının beyanı lâzım geldi. Ben de Risale-i Nur’dan bir kısacık hülâsa ile derim:

Nasılki Altıncı Mes’ele’de biz Hâlıkımızı arzdan, semavattan sorduk; onlar fenlerin dilleri ile güneş gibi Hâlıkımızı bize tanıttırdılar. Aynen biz de, âhiretimizi başta o bildiğimiz Rabbimizden, sonra Peygamberimizden, sonra Kur’anımızdan, sonra sair peygamberler ve mukaddes kitablardan, sonra melaikelerden, sonra kâinattan soracağız. İşte birinci mertebede âhireti Allah’tan soruyoruz. O da bütün gönderdiği elçileriyle ve fermanlarıyla ve bütün isimleriyle ve sıfatlarıyla “Evet âhiret vardır ve sizi oraya sevkediyorum.” ferman ediyor. Onuncu Söz, oniki parlak ve

kat'î hakikatlar ile bir kısım isimlerin âhirete dair cevablarını isbat ve izah eylemiş. Burada, o izaha iktifaen gayet kısa bir işaret ederiz.

Evet madem hiçbir saltanat yoktur ki, o saltanata itaat edenlere mükâfatı ve isyan edenlere mücazatı bulunmasın. Elbette rububiyet-i mutlaka mertebesinde bir saltanat-ı sermediyenin, o saltanata iman ile intisab ve taat ile fermanlarına teslim olanlara mükâfatı ve o izzetli saltanatı küfür ve isyanla inkâr edenlere de mücazatı; o rahmet ve cemale, o izzet ve celale lâyık bir tarzda olacak diye "Rabb-ül Âlemîn" ve "Sultan-üd Deyyan" isimleri cevab veriyorlar.

Hem madem güneş gibi, gündüz gibi, zemin yüzünde bir umumî rahmet ve ihatalı bir şefkat ve kerem gözümüzle görüyoruz. Meselâ o rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebatları Cennet hurileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip bizlere uzatıp "Haydi alınız, yeyiniz." dediği gibi; bir zehirli sineğin eliyle bizlere şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi, bir avuç kadar küçücük çekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet, bir şefkat, elbette hiç şübhe olamaz ki; bu derece nazeninane beslediği bu sevimli ve minnetdarları ve perestişkârları olan mü'min insanları i'dam etmez. Belki onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için, hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye "Rahîm" ve "Kerim" isimleri sualimize cevab veriyorlar; "El-Cennetü Hakkun" diyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz ki: Umum mahluklarda ve zemin yüzünde öyle bir hikmet eli işliyor ve öyle bir adalet ölçüleriyle işler dönüyor ki, akl-ı beşer onun fevkinde düşünemiyor. Meselâ: İnsanın bin cihazatına takılan hikmetlerinden yalnız bir küçük çekirdek kadar kuvve-i hâfızasında bütün tarihçe-i hayatını ve ona temas eden hadsiz hâdisatı o kuvvecikte yazıp, onu bir kütübhane hükmüne getirip ve insanın haşirde muhakemesi için neşir

olacak olan defter-i a’malinin bir küçük senedi olarak her vakit hatırlatmak sırrı ile her insanın eline vererek dimağının cebine koyan bir ezelî hikmet ve bütün masnuatta gayet hassas mizanlar ile a’zâlarını yerleştiren, mikroptan gergedana, sinekten simurga kuşuna, bir çiçekli nebattan milyarlar, trilyonlarla çiçekler açan bahar çiçeğine kadar, israfsız ölçülerle bir tenasüb, bir müvazene, bir intizam ve bir cemal içinde masnuatı bir hüsn-ü san’at yapan ve her zîhayatın hukuk-u hayatını kemal-i mizanla veren; iyiliklere güzel neticeler ve fenalıklara fena neticeler verdiren ve Âdem zamanından beri tâgi ve zalim kavimlere vurduğu tokatlarla kendini pek kuvvetli ihsas ettiren bir adalet-i sermediye, elbette ve hiç şübhe getirmez ki: Güneş gündüzsüz olmadığı gibi; o hikmet-i ezeliye, o adalet-i sermediye âhiretsiz olmazlar ve ölümde en zalimlerin ve en mazlumların bir tarzda gitmelerindeki akibetsiz bir dehşetli haksızlığa, adaletsizliğe ve hikmetsizliğe hiçbir vechile müsaade etmezler diye “Hakîm” ve “Hakem” ve “Adl” ve “Âdil” isimleri bizim sualimize kat’î cevab veriyorlar.

Hem madem bütün zîhayat mahlukların elleri yetişmediği ve iktidarları dairesinde olmayan bütün hacatlarını, bütün fıtrî matlablarını bir nevi dua bulunan istidad-ı fıtrî ve ihtiyac-ı zarurî dilleriyle istedikleri vakitte, gayet rahîm ve işitici ve şefkatli bir dest-i gaybî tarafından verildiğinden ve ihtiyarî olan daavat-ı insaniyenin, hususan havasların ve nebilerin dualarının on adedden altı-yedisi hilaf-ı âdet makbul olmasından kat’î anlaşılıyor ki: Her dertlinin âhını, her muhtacın duasını işiten ve dinleyen bir Semî-i Mücîb perde arkasında var, bakar ki; en küçük bir zîhayatın en küçük bir ihtiyacını görür ve en gizli bir âhını işitir, şefkat eder, fiilen cevab verir, memnun eder.

Elbette ve her halde hiçbir şübhe ihtimali kalmaz ki: Mahlukların en ehemmiyetlisi olan nev’-i insanın en ehemmiyetli ve umumî ve umum kâinatı ve umum esma ve sıfât-ı İlahiyeyi alâkadar eden beka-i uhreviyeye ait dualarını içine alan ve nev’-i insanın güneşleri ve yıldızları ve

kumandanları olan bütün peygamberleri arkasına alıp onlara duasına “âmîn, âmîn” dedirten ve ümmetinden her gün her ferd-i mütedeyyin hiç olmazsa kaç defa ona salavat getirmekle onun duasına “âmîn, âmîn” diyen ve belki bütün mahlukat o duasına iştirak ederek “Evet ya Rabbenâ! İstediğini ver, biz de onun istediğini istiyoruz.” diyorlar. Bütün bu reddedilmez şerait altında beka-i uhrevî ve saadet-i ebediye için Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın -haşrin hadsiz esbab-ı mûcibesinden- yalnız tek duası Cennet’in vücuduna ve baharın icadı kadar kudretine kolay olan âhiretin icadına kâfi bir sebebdir diye “Mücîb” ve “Semi’” ve “Rahîm” isimleri bizim sualimize cevab veriyorlar.

Hem madem gündüz bedahetle güneşi gösterdiği gibi; zemin yüzünde, mevsimlerin tebeddülünde küllî ölmek ve dirilmekte, perde arkasında bir mutasarrıf gayet intizamla koca küre-i arzı bir bahçe, belki bir ağaç kolaylığında ve intizamında ve azametli baharı bir çiçek sühuletinde ve mizanlı zînetinde ve zemin sahifesinde üçyüz bin haşr u neşrin nümune ve misallerini gösteren üçyüz bin kitab hükmündeki nebatat ve hayvanat taifelerini (onda) yazar, beraber ve birbiri içinde şaşırmayarak, karışık iken karıştırmayarak, birbirine benzemekle beraber iltibassız, sehivsiz, hatasız, mükemmel, muntazam, manidar yazan bir kalem-i kudret, bu azameti içinde hadsiz bir rahmet, nihayetsiz bir hikmet ile işlediği gibi; koca kâinatı bir hanesi misillü insana müsahhar ve müzeyyen ve tefriş etmek ve o insanı halife-i zemin ederek ve dağ ve gök ve yer tahammülünden çekindikleri emanet-i kübrayı ona vermesi ve sair zîhayatlara bir derece zabitlik mertebesiyle mükerrem etmesi ve hitabat-ı Sübhaniyesine ve sohbetine müşerref eylemesi ile fevkalâde bir makam verdiği ve bütün semavî fermanlarda ona saadet-i ebediyeyi ve beka-i uhreviyeyi kat’î va’d u ahdettiği halde, elbette ve hiçbir şübhe olmaz ki: Bahar kadar kudretine kolay gelen dâr-ı saadeti o mükerrem ve müşerref insanlar için açacak ve yapacak ve haşir ve kıyameti getirecek diye Muhyî ve Mümit

ve Hayy ve Kayyum ve Kadîr ve Alîm isimleri, Hâlıkımızdan sormamıza cevab veriyorlar.

Evet her baharda bütün ağaçları ve otların köklerini aynen ihya ve nebatî ve hayvanî üçyüz bin nevi haşrin ve neşrin nümunelerini icad eden bir kudret, Muhammed ve Musa Aleyhimessalâtü Vesselâmların herbirinin ümmetinin geçirdiği bin senelik zaman, karşı karşıya hayalen getirilip bakılsa, haşrin ve neşrin bin misalini ve bin delilini iki bin baharda [9](*) gösterdiği görülecek. Ve böyle bir kudretten haşr-i cismanîyi uzak görmek, bin derece körlük ve akılsızlıktır.

Hem madem nev'-i beşerin en meşhurları olan yüzyirmidört bin peygamberler ittifak ile saadet-i ebediyeyi ve beka-yı uhrevîyi Cenab-ı Hakk'ın binler va'd u ahidlerine istinaden ilân edip, mu'cizeleriyle doğru olduklarını isbat ettikleri gibi; hadsiz ehl-i velayet, keşf ile ve zevk ile aynı hakikata imza basıyorlar. Elbette o hakikat güneş gibi zahir olur, şübhe eden divane olur. Evet bir fende ve bir san'atta mütehassıs bir-iki zâtın o fen ve o san'ata ait hükümleri ve fikirleri, onda ihtisası olmayan bin adamın, -hattâ başka fenlerde âlim ve ehl-i ihtisas da olsalar- muhalif fikirlerini hükümden ıskat ettikleri gibi; bir mes'elede, meselâ ramazan hilâlini yevm-i şekte isbat etmek ve "Süt konservelerine benzeyen ceviz-i hindî bahçesi rûy-i zeminde var." diye dava etmekte iki isbat edici, bin inkâr edici ve nefyedicilere galebe edip davayı kazanıyorlar. Çünki isbat eden yalnız bir ceviz-i hindîyi veyahut yerini gösterse kolayca davayı kazanır. Onu nefy ve inkâr eden, bütün rûy-i zemini aramak, taramakla hiçbir yerde bulunmadığını göstermekle davasını isbat edebildiği gibi; Cennet'i ve dâr-ı saadeti ihbar ve isbat eden yalnız bir izini, sinemada gibi keşfen bir gölgesini, bir tereşşuhunu göstermekle davayı kazandığı halde; onu nefy ve inkâr eden, bütün kâinatı ve ezelden ebede kadar zamanları görmek ve göstermekle ancak inkârını ve nefyini isbat ile davayı kazanabilir. Ve bu

ehemmiyetli sırdandır ki; hususî bir yere bakmayan ve imanî hakikatlar gibi umum kâinata bakan nefyler, inkârlar (zâtında muhal olmamak şartıyla) isbat edilmez diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-u esasî kabul etmişler.

İşte bu kat'î hakikata binaen binler feylesofların muhalif fikirleri, böyle imanî mes'elelerde bir tek muhbir-i sadıka karşı hiçbir şübhe hattâ vesvese vermemek lâzım iken, yüzyirmi bin isbat edici ehl-i ihtisas ve muhbir-i sadıkın ve hadsiz ve nihayetsiz müsbit ve mütehassıs ehl-i hakikat ve ashab-ı tahkikin ittifak ettikleri erkân-ı imaniyede; aklı gözüne inmiş, kalbsiz, maneviyattan uzaklaşmış, körleşmiş birkaç feylesofun inkârlarıyla şübheye düşmenin ne kadar ahmaklık ve divanelik olduğunu kıyas ediniz.

Hem madem gözümüzle, gündüz gibi; hem nefsimizde, hem etrafımızda bir rahmet-i âmme ve bir hikmet-i şamile ve bir inayet-i daime müşahede ediyoruz ve dehşetli bir saltanat-ı rububiyet ve dikkatli bir adalet-i âliye ve izzetli icraat-ı celaliyenin âsârını ve cilvelerini görüyoruz. Hattâ bir ağacın meyveleri ve çiçekleri sayısınca o ağaca hikmetler takan bir hikmet ve herbir insanın cihazatı ve hissiyatı ve kuvveleri adedince ihsanları, in'amları ona bağlamış bir rahmet ve Kavm-i Nuh ve Hud ve Sâlih Aleyhimüsselâm ve Kavm-i Âd ve Semud ve Firavun gibi âsi milletlere tokat vuran ve en küçük bir zîhayatın hakkını muhafaza eden izzetli ve inayetli bir adalet ve وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهِ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْاَرْضِ اِذَا اَنْتُمْ تَخْرُجُونَ âyeti, azametli bir îcaz ile der:

Nasılki iki kışlada yatan ve duran muti' askerler, bir kumandanın çağırmasıyla silâh başına ve vazife başına boru sesiyle gelmeleri gibi, aynen öyle de: Bu iki kışlanın misalinde ve emre itaatında koca semavat ve küre-i arz, Sultan-ı Ezelî'nin askerlerine iki muti' kışla gibi, ne vakit Hazret-i İsrafil Aleyhisselâm'ın borusuyla o kışlalarda ölüm ile yatanlar çağırılsa, derhal cesed libaslarını giyip dışarı fırlamalarını isbat edip gösteren her baharda arz kışlası içindekiler, melek-i ra'dın borusuyla aynı vaziyeti

göstermesiyle nihayetsiz azameti anlaşılan bir saltanat-ı rububiyet; elbette ve elbette ve her halde ve hiç şübhe getirmez ki, -Onuncu Söz'de isbatına binaen- o rahmet ve hikmet ve inayet ve adalet ve saltanat-ı sermediyenin gayet kat'î istedikleri dâr-ı âhiret ve daire-i haşr u neşrin açılmamasıyla; o nihayetsiz cemal-i rahmet nihayetsiz bir çirkin merhametsizliğe inkılab etmesi ve o hadsiz kemal-i hikmet, hadsiz kusurlu abesiyete ve faydasız israfata dönmesi ve o gayet şirin inayet, gayet acı ihanetlere değişmesi ve o gayet mizanlı ve hakkaniyetli adalet, gayet şiddetli zulümlere kalbolması ve o gayet derecede haşmetli ve kuvvetli saltanat-ı sermediye sukut etmesi ve haşrin gelmemesiyle bütün haşmeti kaybolması ve kemalât-ı rububiyeti acz ve kusur ile lekedar olması, hiçbir cihet-i imkânı yok; hiçbir akıl ihtimal vermez, yüz muhal içinde birden bulunur, daire-i imkân haricinde bâtıl ve mümteni'dir. Çünki nazenin ve nazdar beslediği ve akıl ve kalb gibi cihazatla saadet-i ebediyeye ve âhirette beka-i daimîye iştiyak hissini verdiği halde onu ebedî i'dam etmek, ne kadar gadirli bir merhametsizlik ve onun yalnız dimağına yüzer hikmetler ve faydalar taktığı halde onu dirilmemek üzere bütün cihazatını ve binler faideleri bulunan istidadatını akibetsiz bir ölümle faidesiz, neticesiz, hikmetsiz bütün bütün israf etmek ne derece hilaf-ı hikmet ve binler va'd u ahidlerini yerine getirmemek ile -hâşâ- aczini ve cehlini göstermek, ne kadar o haşmet-i saltanata ve o kemal-i rububiyete zıddır, her zîşuur anlar. Bunlara kıyasen, inayet ve adaleti tatbik eyle.

İşte Hâlıkımızdan sorduğumuz âhirete dair sualimize Rahman ve Hakîm ve Adl ve Kerim ve Hâkim isimleri mezkûr hakikatle cevab veriyorlar, şeksiz şübhesiz, güneş gibi âhireti isbat ediyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz: Öyle ihatalı ve azametli bir hafîziyet hükmeder ki, zîhayat herşeyin ve her hâdisenin çok suretlerini ve gördüğü fıtrî vazifesinin defterini ve esma-i İlahiyeye karşı lisan-ı hal ile tesbihatına

dair sahife-i a'malini misalî levhalarda ve çekirdeklerinde ve tohumcuklarında ve levh-i mahfuzun nümunecikleri olan kuva-yı hâfızalarında ve bilhâssa insanın dimağındaki pek büyük ve pek küçük kütübhanesi olan kuvve-i hâfızasında ve sair maddî ve manevî in'ikas âyinelerinde kaydeder, yazdırır; zabtederek muhafaza altına alır. Sonra mevsimi geldikçe bütün o manevî yazıları maddî bir tarzda da gözümüze gösterip milyonlarla misaller ve deliller ve nümuneler kuvvetiyle وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetindeki en acib bir hakikat-ı haşriyeyi, kudretin bir çiçeği olan her bahar, kendi çiçek-i ekberinde milyarlar dil ile kâinata ilân eder. Ve başta insan olarak eşya, fenaya düşmek ve ademe sukut etmek ve hiçlikte mahvolmak ve başta nev'-i beşer olarak zîhayatlar i'dam edilmek için yaratılmamışlar. Belki bekaya terakki ile ve devama tasaffi ile ve sermedî vazifeye istidadıyla girmek için halk olunduklarını gayet kuvvetli isbat eder.

Evet her baharda müşahede ediyoruz ki: Güz mevsimi kıyametinde vefat eden hadsiz nebatat, bahar haşrinde herbir ağaç, herbir kök, herbir çekirdek, herbir tohum وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetini okuyup bir manasını, bir ferdini kendi diliyle, geçmiş senelerde gördüğü vazifenin misalleriyle tefsir ederek o azametli hafîziyete şehadet eder. هُوَ اْلاَوَّلُ وَاْلآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ âyetindeki dört muazzam hakikatları her şeyde gösterip, hafîziyeti a'zamî derecede ve haşri bahar kolaylığında ve kat'iyyetinde bizlere ders verir.

Evet bu dört ismin cilveleri, en cüz'îden en küllîye kadar cereyan ederler. Meselâ: Nasılki bu ağacın menşei olan bir çekirdek اْلاَوَّلُ ismine mazhariyetle o ağacın gayet mükemmel proğramını ve icadının noksansız cihazatını ve teşekkülünün bütün şeraitini câmi' bir kutucuktur ki; hafîziyetin azametini isbat eder.

وَاْلآخِرُ ismine mazhar olan meyvesi ise, çekirdekleriyle o ağacın işlediği bütün fıtrî vazifelerinin fihristesini ve amellerinin listesini ve hayat-ı sâniyesinin düsturlarını ihtiva

eden bir sandukçadır ki, a’zamî derecede hafîziyete şehadet eder.

وَالظَّاهِرُ ismine mazhar olan o ağacın suret-i cismaniyesi ise, öyle tenasüblü ve san’atlı ve süslü bir hulle, bir libas ve ayrı ayrı nakışlar ve zînetler ve yaldızlı nişanlar ile tezyin edilmiş; güya yetmiş renkli bir huri elbisesidir ki, hafîziyet içinde azamet-i kudret ve kemal-i hikmet ve cemal-i rahmeti gözlere gösterir.

وَالْبَاطِنُ ismine âyine olan o ağacın içindeki makinesi ise, öyle muntazam ve mükemmel ve mu’cizatlı bir fabrika, bir tezgâh, bir kimyahane ve hiçbir dalı ve meyveyi ve yaprağı gıdasız bırakmayan mizanlı bir kazan-ı erzaktır ki; hafîziyet içinde kemal-i kudret ve adalet ve cemal-i rahmet ve hikmeti güneş gibi isbat eder.

Aynen öyle de, küre-i arz, senevî mevsimler cihetinde bir ağaçtır. İsm-i Evvel cilvesiyle güz mevsiminde hafîziyete emanet edilen bütün tohumlar ve çekirdekler, bahar çarşafını giyen zemin yüzünün milyarlar dal, budak, meyve veren ve çiçek açan ağacının teşkilâtına dair İlahî emirlerin mecmuacıkları ve kaderden gelen düsturların listeleri ve geçen yazın işlediği vazifelerin küçücük sahife-i amelleri ve defter-i hidematıdır ki, bilbedahe bir Hafîz-i Zülcelali Vel’ikram’ın hadsiz kudret, adalet, hikmet, rahmet ile iş gördüğünü gösteriyor.

Ve senevî zemin ağacının âhiri ise, ikinci güzde o ağacın gördüğü bütün vazifelerini ve esma-i İlahiyeye karşı ettiği bütün fıtrî tesbihatlarını ve gelecek bahar haşrinde neşir olabilen bütün sahaif-i a’mallerini, zerrecik ve küçücük kutucukların içine koyup, Hafîz-i Zülcelal’in dest-i hikmetine teslim eder. هُوَ اْلآخِرُ ismini hadsiz dillerle kâinat yüzünde okur.

Ve bu ağacın zahiri ise, haşrin üçyüz bin misallerini ve emarelerini gösteren üçyüz bin küllî ve çeşit çeşit çiçekler açıp hadsiz rahmaniyet ve rezzakıyet ve rahîmiyet ve kerimiyet sofralarını sererek zîhayatlara ziyafetler vermekle هُوَ الظَّاهِرُ ismini meyveleri, çiçekleri, taamları sayısınca

lisanlarıyla zikredip medh ü sena eder, gündüz gibi وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ hakikatını gösterir.

Bu haşmetli ağacın bâtını ise, hadsiz ve hesaba gelmez muntazam makineleri ve mizanlı fabrikaları kemal-i dikkat ve intizamla işlettiren öyle bir kazan ve tezgâhtır ki, bir dirhemden bin batman taamları pişirir, açlara yetiştirir. Ve öyle bir mizan ve dikkatle işler ki, zerre kadar tesadüfün karışmasına bir yer bırakmıyor. هُوَ الْبَاطِنُ ismini zeminin içyüzüyle yüzbin dil ile tesbih eden bazı melaike gibi yüzbin tarzlarda ilân edip isbat eder.

Hem arz, senevî hayatı haysiyetiyle bir ağaç olduğu ve o dört isim içinde hafîziyeti ve onunla haşir kapısına bir anahtar yaptığı gibi, aynen öyle de, dehrî ve dünya hayatı cihetiyle yine meyveleri âhiret pazarına gönderilen bir muntazam ağaçtır. Ve o dört isme öyle bir mazhar, bir âyine ve âhirete giden bir yol açar ki, genişliğini ihataya ve tabire aklımız kâfi gelmiyor. Yalnız bu kadar deriz: Nasılki bir saatin sâniyeleri ve dakikaları ve saatleri ve günleri sayan haftalık saatin milleri birbirine benzer, birbirini isbat eder. Sâniyelerin hareketini gören, sair çarkların hareketlerini tasdik etmeğe mecbur olur. Aynen öyle de; semavat ve arzın Hâlık-ı Zülcelalinin bir saat-ı ekberi olan bu dünyanın sâniyelerini sayan günler ve dakikalarını hesab eden seneler ve saatlerini gösteren asırlar ve günlerini bildiren devirler birbirine benzer, birbirini isbat eder. Ve bu gecenin sabahı ve bu kışın baharı kat'iyyetinde fâni dünyanın karanlıklı kışının bâki bir baharı ve sermedî bir sabahı geleceğini hadsiz emarelerle haber verir diye, Hafîz ismi ile هُوَ اْلاَوَّلُ وَاْلآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ isimleri, biz Hâlıkımızdan sorduğumuz haşir mes'elesine, mezkûr hakikatla cevab veriyorlar.

Hem madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki; insan şu kâinat ağacının en son ve en cem'iyetli meyvesi ve hakikat-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm cihetiyle çekirdek-i aslîsi ve kâinat Kur'anının âyet-i kübrası ve ism-i a'zamı taşıyan âyet-ül kürsîsi ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa

me’zun en faal memuru ve kâinat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında, vâridat ve sarfiyatına ve zer’ ve ekilmesine nezarete memur ve yüzer fenler ve binler san’atlarla techiz edilmiş en gürültülü ve mes’uliyetli nâzırı ve kâinat ülkesinin arz memleketinde, Padişah-ı Ezel ve Ebed’in gayet dikkat altında bir müfettişi, bir nevi halife-i arzı ve cüz’î ve küllî harekâtı kaydedilen bir mutasarrıfı ve sema ve arz ve cibalin kaldırmasından çekindikleri emanet-i kübrayı omuzuna alan ve önüne iki acib yol açılan, bir yolda zîhayatın en bedbahtı ve diğerinde en bahtiyarı, çok geniş bir ubudiyetle mükellef bir abd-i küllî ve kâinat sultanının ism-i a’zamına mazhar ve bütün esmasına en câmi’ bir âyinesi ve hitabat-ı Sübhaniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hâssı ve kâinatın zîhayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı ve hadsiz fakrıyla ve aczi ile beraber hadsiz maksadları ve arzuları ve nihayetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir bîçare zîhayatı ve istidadca en zengini ve lezzet-i hayat cihetinde en müteellimi ve lezzetleri dehşetli elemlerle âlûde ve bekaya en ziyade müştak ve muhtaç ve en çok lâyık ve müstehak ve devamı ve saadet-i ebediyeyi hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekaya karşı arzusunu tatmin etmeyen ve ona ihsanlar eden zâtı perestiş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok hârika bir mu’cize-i kudret-i Samedaniye ve bir acube-i hilkat ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihazat-ı insaniyesi şehadet eden.. böyle yirmi küllî hakikatlar ile Cenab-ı Hakk’ın Hak ismine bağlanan ve en küçük zîhayatın en cüz’î ihtiyacını gören ve niyazını işiten ve fiilen cevab veren Hafîz-i Zülcelal’in Hafîz ismiyle mütemadiyen amelleri kaydedilen ve kâinatı alâkadar edecek ef’alleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan ve her şeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve her halde ve hiçbir şübhe getirmez ki; bu yirmi hakikatın hükmüyle, insanlar için bir haşr u neşr olacak ve Hak ismiyle evvelki hizmetlerinin

mükâfatını ve kusuratının mücazatını çekecek. Ve Hafîz ismiyle cüz'î-küllî kayıd altına alınan her amelinden muhasebe ve sorguya çekilecek. Ve dâr-ı bekada saadet-i ebediye ziyafetgâhının ve şekavet-i daime hapishanesinin kapıları açılacak. Ve bu âlemde çok taifelere kumandanlık yapan ve karışan ve bazan karıştıran bir zabit, toprağa girip her amelinden sual olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır.

Yoksa sineğin sesini işitip hakk-ı hayatını vermekle fiilen cevab verdiği halde, gök gürültüsü kuvvetinde bekaya ait hadsiz hukuk-u insaniyenin, mezkûr yirmi hakikatlar lisanları ile edilen ve arşı ve ferşi çınlatan dualarını işitmemek ve o hadsiz hukuku zayi' etmek ve sinek kanadının intizamı şehadetiyle sinek kanadı kadar israf etmeyen bir hikmet, bütün o hakikatların bağlandıkları insanî istidadatı ve ebede uzanan emelleri ve arzuları ve o istidad ve arzuları besleyen kâinatın pek çok rabıtalarını ve hakikatlarını bütün bütün israf etmek öyle bir haksızlıktır ve imkân haricinde ve zalimane bir çirkinliktir ki; Hak ve Hafîz ve Hakîm ve Cemil ve Rahîm isimlerine şehadet eden bütün mevcudat onu reddeder. Yüz derece muhal ve bin vecihle mümteni'dir derler. İşte biz Hâlıkımızdan haşre dair sorduğumuz suale, Hak, Hafîz, Hakîm, Cemil, Rahîm isimleri cevab verip derler: "Biz, hak ve hakikat olduğumuz gibi ve hem bize şehadet eden mevcudatın tahakkuku misillü, haşir haktır ve muhakkaktır."

Hem madem... Daha yazacaktım, fakat güneş gibi malûm olmasından kısa kestim. İşte geçmiş misallerde ve mademlerdeki maddelere kıyasen, Cenab-ı Hakk'ın yüz, belki bin esmasının kâinata bakan isimlerinin herbirisi, nasılki mevcudattaki âyine ve cilveleriyle müsemmasını bedahetle isbat eder. Aynen öyle de; haşri ve dâr-ı âhireti de gösterirler ve kat'iyyetle isbat ederler.

Hem nasıl Hâlıkımızdan sorduğumuz sualimize, o Rabbimiz bütün fermanlarıyla ve nâzil ettiği bütün kitablarıyla ve müsemma olduğu ekser isimleriyle bize kudsî

ve kat'î cevab veriyor. Aynen öyle de, melaikeleriyle ve onların diliyle daha başka bir tarzda dedirir:

“Sizin zaman-ı Âdem’den beri hem ruhanîlerle, hem bizimle görüşmenizin yüzer tevatür kuvvetinde hâdiseleri var ve bizim ve ruhanîlerin vücudlarına ve ubudiyetlerine delalet eden hadsiz emare ve delilller var. Ve biz âhiret salonlarında ve bazı dairelerinde gezdiğimizi, birbirimize mutabık olarak sizin kumandanlarınız ile görüştüğümüz zaman söylemişiz ve daima da söylüyoruz. Elbette bu gezdiğimiz bâki ve mükemmel salonlar ve bu salonların arkalarında tefriş ve tezyin edilmiş olan saraylar ve menziller, hiç şübhemiz yoktur ki, gayet ehemmiyetli misafirleri o yerlerde iskân etmek üzere bekliyorlar. Size kat’î beyan ediyoruz.” diye sualimize cevab veriyorlar.

Hem madem Hâlıkımız, bize en büyük muallim ve en mükemmel üstad ve şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber olarak Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm’ı tayin etmiş. Ve en son elçi olarak göndermiş. Biz dahi, ilmelyakîn mertebesinden aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebelerine terakki ve tekemmül etmek üzere herşeyden evvel bu üstadımızdan, Hâlıkımızdan sorduğumuz suali sormaklığımız lâzım geliyor. Çünki o zât, Hâlıkımız tarafından herbiri birer nişane-i tasdik olan bin mu’cizatıyla, Kur’anın bir mu’cizesi olarak Kur’anın hak ve kelâmullah olduğunu isbat ettiği gibi; Kur’an dahi, kırk nevi i’caz ile, o zâtın bir mu’cizesi olup, onun doğru ve resulullah olduğunu isbat ederek ikisi beraber, biri âlem-i şehadet lisanı -bütün hayatında bütün enbiya ve evliyanın tasdikleri altında- diğeri âlem-i gayb lisanı -bütün semavî fermanların ve kâinat hakikatlarının tasdikleri içinde- binler âyâtıyla iddia ve isbat ettikleri hakikat-ı haşriye, elbette güneş ve gündüz gibi bir kat’iyyettedir.

Evet haşir gibi, en acib ve en dehşetli ve tavr-ı aklın haricinde bir mes’ele, ancak ve ancak böyle hârika iki üstadın dersleriyle halledilir, anlaşılır.

Eski zaman peygamberleri ümmetlerine Kur’an gibi izahat vermediklerinin sebebi, o devirler beşerin bedeviyet ve tufuliyet devri olmasıdır. İbtidaî derslerde izah az olur.

Elhasıl: Madem Cenab-ı Hakk’ın ekser isimleri âhireti iktiza edip isterler. Elbette o isimlere delalet eden bütün hüccetler, bir cihette âhiretin tahakkukuna dahi delalet ederler. Ve madem melaikeler âhiretin ve âlem-i bekanın dairelerini gördüklerini haber veriyorlar. Elbette melaike ve ruhların ve ruhaniyatın vücud ve ubudiyetlerine şehadet eden deliller, dolayısıyla âhiretin vücuduna dahi delalet ederler. Ve madem Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın bütün hayatında vahdaniyetten sonra en daimî davası ve müddeası ve esası âhirettir; elbette o zâtın nübüvvetine ve sıdkına delalet eden bütün mu’cizeleri ve hüccetleri, -bir cihette, dolayısıyla- âhiretin tahakkukuna ve geleceğine şehadet ederler. Ve madem Kur’anın dörtten birisi haşir ve âhirettir ve bin âyâtıyla onun isbatına çalışır ve onu haber verir. Elbette Kur’anın hakkaniyetine şehadet ve delalet eden bütün hüccetleri ve delilleri ve bürhanları, dolayısıyla âhiretin vücuduna ve tahakkukuna ve açılmasına dahi delalet ve şehadet ederler.

İşte bak, bu rükn-ü imanî ne kadar kuvvetli ve kat’î olduğunu gör.

* * *

Sekizinci Mes’elenin Bir Hülâsası

Yedinci’de haşri çok makamattan soracaktık. Fakat Hâlıkımızın isimleriyle verdiği cevab o derece kuvvetli yakîn ve kanaat verdi ki; daha başka sorgulara ihtiyaç bırakmadığından orada kısa kestik. Şimdi bu mes’elede, âhiret imanının, hem âhiretin saadetine, hem dünya saadetine dair temin ettiği faideler ve neticelerinden yüzden biri hülâsa edilecek. Saadet-i uhreviyeye ait kısmı, Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan’ın izahatı daha hiçbir beyana ihtiyaç

bırakmamış, onu ona havale ederek ve saadet-i dünyeviyeye ait kısmı izah cihetini Risale-i Nur'a bırakıp, yalnız kısa bir hülâsa ile insanın hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiyesine ait yüzer neticelerinden üç-dört tanesini beyan ederiz.

Birincisi: İnsan, sair hayvanata muhalif olarak, hanesiyle alâkadar olduğu misillü dünya ile alâkadardır ve akaribiyle münasebetdar olduğu gibi, nev'-i beşer ile de ciddî ve fıtrî münasebetdardır. Ve dünyada muvakkat bekasını arzuladığı gibi bir dâr-ı ebedîde bekasını, aşk derecesinde arzuluyor. Ve midesinin gıda ihtiyacını temin etmeğe çalıştığı gibi dünya kadar geniş, belki ebede kadar uzanan sofraları ve gıdaları, akıl ve kalb ve ruh ve insaniyet mideleri için tedarik etmeğe fıtraten mecburdur, çabalıyor. Ve öyle arzuları ve matlabları var ki, ebedî saadetten başka hiçbir şey onları tatmin etmiyor. Hattâ Onuncu Söz'de işaret edildiği gibi, bir zaman -küçüklüğümde- hayalimden sordum: "Sana bir milyon sene ömür ve dünya saltanatı verilmesini, fakat sonra ademe ve hiçliğe düşmesini mi istersin? Yoksa bâki fakat âdi ve meşakkatli bir vücudu mu istersin?" dedim. Baktım, ikincisini arzulayıp birincisinden "ah" çekti. "Cehennem de olsa beka isterim." dedi.

İşte madem mahiyet-i insaniyenin bir hizmetkârı olan kuvve-i hayaliyeyi bu dünya lezzetleri tatmin etmiyor. Elbette gayet câmi' mahiyet-i insaniye, ebediyetle fıtraten alâkadardır. İşte bu hadsiz arzu ve emellere bağlı olduğu halde, sermayesi bir cüz'î cüz-ü ihtiyarî ve fakr-ı mutlak bir insana, âhirete iman ne derece kuvvetli ve kâfi ve vâfi bir hazine, bir medar-ı saadet ve lezzet, bir medar-ı istimdad, bir merci' ve dünyanın hadsiz gamlarına karşı bir medar-ı teselli olduğu öyle bir meyve ve faidedir ki; onu kazanmak yolunda dünya hayatını feda etse, yine ucuzdur.

İkinci meyvesi ve hayat-ı şahsiyeye bakan bir faidesi:

Üçüncü Mes'ele'de izah edilen ve Gençlik Rehberi'nde bir haşiye bulunan çok ehemmiyetli bir neticedir.

Evet her insanın, her zaman düşündüğü en ehemmiyetli endişesi, mezaristana giren kendi dostları ve akrabaları gibi o i'damhaneye girmek keyfiyetidir. Bir tek dostu için, ruhunu feda eden o bîçare insanın; binler, belki milyonlar, milyarlar dostları ebedî bir müfarakat içinde i'dam olmalarını tevehhüm edip Cehennem azabından beter bir elem -o düşünmek ucundan- göründüğü vakit, âhirete iman geldi, gözünü açtırdı ve perdeyi kaldırdı. "Bak" dedi. O imanla baktı. Cennet lezzetinden haber veren bir lezzet-i ruhaniyeyi o dostları ebedî ölümlerden ve çürümelerden kurtulup mesrurane bir nuranî âlemde onu da bekliyorlar vaziyetinde müşahedesiyle aldı. Risale-i Nur'da bu netice hüccetlerle izahına iktifaen kısa kesiyoruz.

Hayat-ı şahsiyeye ait üçüncü bir faidesi:

İnsanın sair zîhayatlar üstündeki tefevvuku ve rütbesi ise; yüksek seciyeleri ve cem'iyetli istidadları ve küllî ubudiyetleri ve geniş vücudî daireleri itibariyledir. Halbuki o insan, hem madum, hem ölü, hem karanlık olan geçmiş ve gelecek zamanların ortasında sıkışmış bir kısa zaman olan hazır vaktin mikyasıyla, ölçüsüyle; hamiyeti, muhabbeti, kardeşliği, insaniyeti gibi seciyeler alır.

Meselâ, eskiden tanımadığı ve ayrıldıktan sonra da hiç göremeyeceği babasını, kardeşini, karısını, milletini ve vatanını sever, hizmet eder. Ve tam sadakata ve ihlasa pek nâdir muvaffak olabilir; o nisbette kemalâtı ve seciyeleri küçülür. Değil hayvanların en ulvîsi belki baş aşağı, akıl cihetiyle en bîçaresi ve aşağısı olmak vaziyetine düşeceği sırada, âhirete iman imdada yetişir. Mezar gibi dar zamanını, geçmiş ve gelecek zamanları içine alan, pek geniş bir zamana çevirir. Ve dünya kadar, belki ezelden ebede kadar bir daire-i vücud gösterir. Babasını, dâr-ı saadette ve âlem-i ervahta dahi pederlik münasebetiyle ve kardeşini, tâ ebede kadar uhuvvetini düşünmesiyle ve karısını Cennet'te dahi en güzel bir refika-i hayatı olduğunu bilmesi haysiyetiyle sever, hürmet eder, merhamet eder, yardım eder. Ve o büyük ve geniş daire-i hayatta ve vücuddaki münasebetler için olan

ehemmiyetli hizmetleri, dünyanın kıymetsiz işlerine ve cüz'î garazlarına ve menfaatlerine âlet etmez. Ciddî sadakata ve samimî ihlasa muvaffak olarak, kemalâtı ve hasletleri, o nisbette -derecesine göre- yükselmeğe başlar. İnsaniyeti teâli eder. Hayat lezzetinde serçe kuşuna yetişmeyen o insan; bütün hayvanat üstünde, kâinatın en müntehab ve bahtiyar bir misafiri ve Sahib-i Kâinat'ın en mahbub ve makbul bir abdi olmasıdır. Bu netice dahi Risale-i Nur'da hüccetlerle izahına iktifaen kısa kesildi.

Dördüncü bir faidesi ki, insanın hayat-ı içtimaiyesine bakıyor:

Risale-i Nur'dan Dokuzuncu Şua'da beyan edilen o neticenin bir hülâsası şudur:

Nev'-i insanın dörtten birini teşkil eden çocuklar, âhiret imanıyla insanca yaşayabilirler ve insaniyetin istidadlarını taşıyabilirler. Yoksa elîm endişeler içinde, kendini uyutturmak ve unutturmak için çocukça oyuncaklarıyla, haylaz bir hayatla yaşayacak. Çünki her vakit etrafında onun gibi çocukların ölmesiyle onun nazik dimağında ve ileride uzun arzuları taşıyan zaîf kalbinde ve mukavemetsiz ruhunda öyle bir tesir yapar ki; hayatı ve aklı o bîçareye âlet-i azab ve işkence edeceği zamanda, âhiret imanının dersiyle, görmemek için oyuncaklar altında onlardan saklandığı o endişeler yerinde, bir sevinç ve genişlik hissederek der: "Bu kardeşim veya arkadaşım öldü, Cennet'in bir kuşu oldu. Bizden daha iyi keyfeder, gezer. Ve vâlidem öldü, fakat rahmet-i İlahiyeye gitti, yine beni Cennet'te kucağına alıp sevecek ve ben de o şefkatli anneciğimi göreceğim." diye insaniyete lâyık bir tarzda yaşayabilir.

Hem insanın bir rub'unu teşkil eden ihtiyarlar; yakında hayatlarının sönmesine ve toprağa girmelerine ve güzel ve sevimli dünyalarının kapanmasına karşı teselliyi, ancak ve ancak âhiret imanında bulabilirler. Yoksa o merhametli muhterem babalar ve fedakâr şefkatli analar, öyle bir vaveylâ-yı ruhî ve bir dağdağa-i kalbî çekeceklerdi ki, dünya

onlara me’yusane bir zindan ve hayat işkenceli bir azab olurdu. Fakat âhiret imanı onlara der: “Merak etmeyiniz. Sizin ebedî bir gençliğiniz var, gelecek. Ve parlak bir hayat ve nihayetsiz bir ömür sizi bekliyor. Ve zayi’ ettiğiniz evlâd ve akrabalarınızla sevinçlerle görüşeceksiniz. Ve ettiğiniz bütün iyilikleriniz muhafaza edilmiş, mükâfatlarını göreceksiniz.” diye, iman-ı âhiret onlara öyle bir teselli ve inşirah verir ki; her birinin yüz ihtiyarlık birden başlarına toplansa, onları me’yus etmez.

Nev’-i insanın üçten birisini teşkil eden gençler, hevesatları galeyanda, hissiyata mağlub, cür’etkâr, akıllarını her vakit başına almayan o gençler, âhiret imanını kaybetseler ve Cehennem azabını tahattur etmezlerse; hayat-ı içtimaiyede ehl-i namusun malı ve ırzı ve zaîf ve ihtiyarların rahatı ve haysiyeti tehlikede kalır. Bazı bir dakika lezzeti için bir mes’ud hanenin saadetini mahveder ve bu gibi hapiste dört-beş sene azab çeker, canavar bir hayvan hükmüne geçer. Eğer iman-ı âhiret onun imdadına gelse, çabuk aklını başına alır. “Gerçi hükûmet hafiyeleri beni görmüyorlar ve ben onlardan saklanabilirim, fakat Cehennem gibi bir zindanı bulunan bir Padişah-ı Zülcelal’in melaikeleri beni görüyorlar ve fenalıklarımı kaydediyorlar. Ben başıboş değilim ve vazifedar bir yolcuyum. Ben de onlar gibi ihtiyar ve zaîf olacağım.” diye birden, zulmen tecavüz etmek istediği adamlara karşı bir şefkat, bir hürmet hissetmeye başlar. Bu mananın dahi Risale-i Nur’da bürhanlarıyla izahına iktifaen kısa kesiyoruz.

Hem nev’-i beşerin ehemmiyetli bir kısmı, hastalar ve mazlumlar ve bizim gibi musibetzedeler ve fakirler ve ağır ceza alan mahpuslar; eğer iman-ı âhiret onların imdadına yetişmezse, her vakit hastalığın ihtarıyla gözü önüne gelen ölüm ve intikamını alamadığı ve namusunu elinden kurtaramadığı zalimin mağrurane ihaneti ve büyük musibetlerde boşu boşuna malını, evlâdını kaybetmekle gelen elîm me’yusiyeti ve bir-iki dakika veya bir-iki saat keyif yüzünden beş-on sene böyle bir hapis azabını

çekmekten gelen kederli sıkıntı, elbette o bîçarelere dünyayı zindan ve hayatı bir işkenceli azaba çevirir. Eğer âhirete iman imdadlarına yetişse, birden onlar nefes alırlar; sıkıntıları, me'yusiyetleri ve endişeleri ve intikam hiddetleri derece-i imanına göre kısmen ve bazan tamamen zâil olur.

Hattâ diyebilirim ki: Benim ve bir kısım kardeşlerimin bu sebebsiz hapsimizde ve dehşetli musibetimizde, eğer iman-ı âhiret yardım etmese idi, bir gün dayanmak ölüm kadar tesir edip bizi hayattan istifa etmeğe sevkedecekti. Fakat hadsiz şükür olsun, benim canım kadar sevdiğim pek çok kardeşlerimin bu musibetten gelen elemlerini de çektiğim ve gözüm kadar sevdiğim binler Risale-i Nur risaleleri ve benim yaldızlı ve süslü ve çok kıymetdar kitablarımın ziya'ları ve ağlamalarından teessüflerini çektiğim ve eskiden beri az bir ihaneti ve tahakkümü kaldıramadığım halde, sizi kasemle temin ederim ki: İman-ı bil'âhiret nuru ve kuvveti bana öyle bir sabır ve tahammül ve teselli ve metanet, belki mücahidane, kârlı bir imtihan dersinde daha büyük mükâfatı kazanmak için bir şevk verdi ki; ben bu risalenin başında dediğim gibi, kendimi Medrese-i Yusufiye ünvanına lâyık bir güzel ve hayırlı medresede biliyorum. Arasıra gelen hastalıklar ve ihtiyarlıktan neş'et eden titizlikler olmasa idi, mükemmel ve rahat-ı kalb ile derslerime daha ziyade çalışacaktım. Her ne ise.. bu makam münasebetiyle saded harici girdi, kusura bakılmasın.

Hem her insanın küçük bir dünyası, belki küçük bir cenneti dahi kendi hanesidir. Eğer iman-ı âhiret o hanenin saadetinde hükmetmezse, o aile efradı, herbiri şefkat ve muhabbet ve alâkadarlığı derecesinde elîm endişeler ve azablar çeker. O cenneti, cehenneme döner. Veyahut muvakkat eğlenceler ve sefahetlerle aklını tenvim edip uyutur. (Devekuşu gibi avcıyı görür, kaçamıyor, uçamıyor. Başını kuma sokar, tâ görünmesin.) Başını gaflete sokar, tâ ölüm ve zeval ve firak onu görmesin. Divanece, muvakkat, ibtal-i his nev'inden bir çare bulur. Çünki meselâ: Vâlide ruhunu feda ettiği evlâdını daima tehlikelere maruz

gördükçe titrer. Ve pederini ve kardeşini eksik olmayan belalardan kurtaramayan evlâdlar, daim bir keder, bir korkaklık hisseder. Buna kıyasen, bu dağdağalı kararsız hayat-ı dünyeviyede o mes'ud zannedilen aile hayatı çok cihetlerle saadetini kaybeder ve kısacık bir hayattaki münasebet ve karabet dahi, hakikî sadakatı ve samimî ihlası ve garazsız bir hizmeti ve muhabbeti vermez. Ahlâk o nisbette küçülür, belki sukut eder. Eğer âhirete iman o haneye girse, birden ışıklandıracak, ortalarındaki münasebet ve şefkat ve karabet ve muhabbet kısacık bir zaman ölçüsüyle değil, belki dâr-ı âhirette saadet-i ebediyede dahi o münasebetlerin devamı ölçüsüyle samimî hürmet eder, sever, şefkat eder, sadakat eder, kusurlarına bakmaz gibi ahlâk yükseklenir. Hakikî insaniyet saadeti o hanede başlar inkişafa. Bu mana dahi hüccetlerle Risale-i Nur'da beyanına binaen kısa kesildi.

Hem herbir şehir kendi ahalisine geniş bir hanedir. Eğer iman-ı âhiret o büyük aile efradında hükmetmezse; güzel ahlâkın esasları olan ihlas, samimiyet, fazilet, hamiyet, fedakârlık, rıza-yı İlahî, sevab-ı uhrevî yerine garaz, menfaat, sahtekârlık, hodgâmlık, tasannu, riya, rüşvet, aldatmak gibi haller meydan alır. Zahirî asayiş ve insaniyet altında, anarşistlik ve vahşet manaları hükmeder; o hayat-ı şehriye zehirlenir. Çocuklar haylazlığa, gençler sarhoşluğa, kavîler zulme, ihtiyarlar ağlamağa başlarlar.

Buna kıyasen, memleket dahi bir hanedir ve vatan dahi bir millî ailenin hanesidir. Eğer iman-ı âhiret bu geniş hanelerde hükmetse, birden samimî hürmet ve ciddî merhamet ve rüşvetsiz muhabbet ve muavenet ve hilesiz hizmet ve muaşeret ve riyasız ihsan ve fazilet ve enaniyetsiz büyüklük ve meziyet o hayatta inkişafa başlarlar. Çocuklara der: "Cennet var, haylazlığı bırak." Kur'an dersiyle temkin verir. Gençlere der: "Cehennem var, sarhoşluğu bırak." Aklı başlarına getirir. Zalime der: "Şiddetli azab var, tokat yiyeceksin." Adalete başını eğdirir. İhtiyarlara der: "Senin elinden çıkmış bütün saadetlerinden çok yüksek ve daimî bir

uhrevî saadet ve taze, bâki bir gençlik seni bekliyorlar. Onları kazanmağa çalış." Ağlamasını gülmeye çevirir. Bunlara kıyasen cüz'î ve küllî herbir taifede hüsn-ü tesirini gösterir, ışıklandırır. Nev'-i beşerin hayat-ı içtimaiyesiyle alâkadar olan içtimaiyyun ve ahlâkiyyunların kulakları çınlasın! İşte iman-ı âhiretin binler faidelerinden işaret ettiğimiz beş-altı nümunelerine sairleri kıyas edilse kat'î anlaşılır ki; iki cihanın ve iki hayatın medar-ı saadeti yalnız imandır.

Risale-i Nur'da Yirmisekizinci Söz'de ve başka risalelerinde, haşrin cismaniyeti cihetinde gelen zaîf şübhelere kuvvetli cevablarına iktifaen burada yalnız bir kısa işaretle deriz ki: Esma-i İlahiyenin en cem'iyetli âyinesi cismaniyettedir. Ve hilkat-i kâinattaki makasıd-ı İlahiyenin en zengini ve faal merkezi cismaniyettedir. Ve ihsanat-ı Rabbaniyenin en çok çeşitleri ve rengârenkleri cismaniyettedir. Ve beşerin ihtiyacat dilleriyle Hâlık'ına karşı dualarının ve teşekküratının en kesretli tohumları yine cismaniyettedir. Maneviyat ve ruhaniyat âlemlerinin en mütenevvi çekirdekleri yine cismaniyettedir. Bunlara kıyasen, yüzer küllî hakikatlar cismaniyette temerküz ettiğinden, Hâlık-ı Hakîm zemin yüzünde cismaniyeti çoğaltmak ve mezkûr hakikatlere mazhar eylemek için öyle sür'atli ve dehşetli bir faaliyetle kafile kafile arkasına mevcudata vücud giydirir, o meşhere gönderir. Sonra onları terhis eder, başkalarını gönderir. Mütemadiyen kâinat fabrikasını işlettirir. Cismanî mahsulâtı dokuyup, zemini âhirete ve Cennet'e bir fidanlık bahçesi hükmüne getirir. Hattâ insanın cismanî midesini memnun etmek için, o midenin hal diliyle bekasına dair duasını kemal-i ehemmiyetle dinleyip kabul ederek fiilen cevab vermek için, hadsiz ve hesabsız ve yüzbinler tarzlarda ve binler çeşit çeşit lezzetlerde gayet san'atlı taamları ve gayet kıymetli nimetleri cismaniyete ihzar etmek, bedahetle ve şeksiz gösterir ki; dâr-ı âhirette Cennet'in en çok ve en mütenevvi'

lezzetleri cismanîdir. Ve saadet-i ebediyenin en ehemmiyetli ve herkesin istediği ve ünsiyet ettiği nimetleri cismanîdir.

Acaba hiçbir cihet-i ihtimali ve imkânı var mı ki; bu âdi midenin hal diliyle beka duasını kabul edip nihayetsiz mu'cizatlı maddî taamlar ile onu minnetdar ederek, her vakit tesadüfsüz, kasdî olarak fiilen cevab veren bir Kadîr-i Rahîm, bir Alîm-i Kerim, kâinatın en ehemmiyetli neticesi ve arzın halifesi ve o Hâlık'ın güzidesi ve perestişkârı olan nev'-i insanın insaniyet mide-i kübrası ile küllî ve yüksek ve daima arzu ettiği ve ünsiyet ettiği ve fıtraten istediği cismanî lezzetleri, dâr-ı bekada verilmesine dair hadsiz umumî duaları kabul olmasın ve haşr-i cismanî ile fiilen cevab verilmesin; onu ebedî minnetdar etmesin. Âdeta sineğin sesini işitsin, gök gürültüsünü işitmesin. Ve âdi bir neferin kemal-i ehemmiyetle techizatına baksın; orduya hiç bakmasın, ehemmiyet vermesin. Bu yüz derece muhal ve bâtıldır.

Evet وَ فِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ اْلاَنْفُسُ وَ تَلَذُّ اْلاَعْيُنُ âyetinin sarahat-ı kat'iyyesiyle: İnsan, en ziyade ünsiyet ettiği ve dünyada nümunesini tatmış olduğu cismanî lezzetleri Cennet'e lâyık bir tarzda görecek, tadacak. Ve lisan, göz ve kulak gibi a'zâların ettikleri hâlis şükürler ve hususî ibadetlerin mükâfatları, o uzuvlara mahsus cismanî lezzetler ile verilecektir. Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan o derece cismanî lezzetleri sarih bir surette beyan eder ki, başka teviller ile mana-yı zahirîyi kabul etmemek, imkân haricindedir.

İşte iman-ı âhiretin meyveleri ve neticeleri gösteriyorlar ki; nasılki a'zâ-yı insanîden midenin hakikatı ve ihtiyacatı, taamların vücuduna kat'î delalet eder; öyle de: İnsanın hakikatı ve kemalâtı ve fıtrî ihtiyacatı ve ebedî arzuları ve iman-ı âhiretin mezkûr netice ve faidelerini isteyen hakikatları ve istidadları daha kat'î olarak âhirete ve Cennet'e ve cismanî bâki lezzetlere delalet ve tahakkuklarına şehadet ettiği gibi, bu kâinatın hakikat-ı kemalâtı ve manidar tekvinî âyâtı ve insaniyetin mezkûr hakikatlar ile alâkadar bütün hakikatları, dâr-ı âhiretin

vücuduna ve tahakkukuna ve haşrin gelmesine ve Cennet ve Cehennem'in açılmasına delalet ve şehadet ettiklerini, Risale-i Nur eczaları ve bilhâssa Onuncu ve Yirmisekizinci (İki Makamı), Yirmidokuzuncu Sözler ve Dokuzuncu Şua ve Münacat Risaleleri hüccetlerle, parlak ve şübhe bırakmaz bir tarzda isbat etmişler. Onlara havale ederek bu uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Cehennem'e dair beyanat-ı Kur'aniye o kadar vâzıh ve zahirdir ki başka izahata ihtiyaç bırakmamış. Yalnız bir-iki zaîf şübheyi izale edecek iki-üç nükteyi, -tafsilini Risale-i Nur'a havale edip, gayet kısa bir hülâsasını- beyan edeceğiz.

Birinci Nükte: Cehennem fikri, geçmiş iman meyvelerinin lezzetlerini korkusuyla kaçırmıyor. Çünki hadsiz rahmet-i Rabbaniye o korkan adama der: Bana gel, tövbe kapısıyla gir. Tâ Cehennem'in vücudu değil korkutmak, belki sana Cennet'in lezzetlerini tam bildirsin ve senin ve hukuklarına tecavüz edilen hadsiz mahlukatın intikamlarını alsın, sizi keyiflendirsin. Eğer sen dalalette boğulup çıkamıyorsan yine Cehennem'in vücudu, bin derece i'dam-ı ebedîden hayırlıdır ve kâfirlere de bir nevi merhamettir. Çünki insan hattâ yavrulu hayvanat dahi, akrabasının ve evlâdının ve ahbabının lezzetleriyle ve saadetleriyle lezzetlenir, bir cihette mes'ud olur. Şu halde sen ey mülhid, dalaletin itibariyle ya i'dam-ı ebedî ile ademe düşeceksin veya Cehennem'e gireceksin! Şerr-i mahz olan adem ise, senin bütün sevdiklerin ve saadetleriyle memnun ve bir derece mes'ud olduğun umum akraba ve asl u neslin seninle beraber i'dam olmasından, binler derece Cehennem'den ziyade senin ruhunu ve kalbini ve mahiyet-i insaniyeni yandırır. Çünki Cehennem olmazsa, Cennet de olmaz. Herşey senin küfrün ile ademe düşer. Eğer sen Cehennem'e girsen, vücud dairesinde kalsan, senin sevdiklerin ve akrabaların ya Cennet'te mes'ud veya vücud dairelerinde bir cihette merhametlere mazhar olurlar. Demek herhalde Cehennem'in vücuduna tarafdar olmak sana lâzımdır. Cehennem aleyhinde bulunmak, ademe tarafdar

olmaktır ki, hadsiz dostlarının saadetlerinin hiç olmasına tarafdarlıktır. Evet Cehennem ise, hayr-ı mahz olan daire-i vücudun Hâkim-i Zülcelalinin hakîmane ve âdilane bir hapishane vazifesini gören dehşetli ve celalli bir mevcud ülkesidir. Hapishane vazifesini de görmekle beraber, başka pek çok vazifeleri var. Ve pek çok hikmetleri ve âlem-i bekaya ait hizmetleri var. Ve zebani gibi pek çok zîhayatın celaldarane meskenleridir.

İkinci Nükte: Cehennem'in vücudu ve şiddetli azabı, hadsiz rahmete ve hakikî adalete ve israfsız, mizanlı hikmete zıddiyeti yoktur. Belki rahmet ve adalet ve hikmet, onun vücudunu isterler. Çünki nasıl bin masumların hukukunu çiğneyen bir zalimi cezalandırmak ve yüz mazlum hayvanları parçalayan bir canavarı öldürmek, adalet içinde mazlumlara bin rahmettir. Ve o zalimi afvetmek ve canavarı serbest bırakmak, bir tek yolsuz merhamete mukabil yüzer bîçarelere yüzer merhametsizliktir. Aynen öyle de; Cehennem hapsine girenlerden olan kâfir-i mutlak, küfrüyle hem esma-i İlahiyenin hukukuna inkâr ile tecavüz, hem o esmaya şehadet eden mevcudatın şehadetlerini tekzib ile hukuklarına tecavüz ve mahlukatın o esmaya karşı tesbihkârane yüksek vazifelerini inkâr etmekle hukuklarına tecavüz ve kâinatın gaye-i hilkati ve bir sebeb-i vücudu ve bekası olan tezahür-ü rububiyet-i İlahiyeye karşı ubudiyetlerle mukabelelerini ve âyinedarlıklarını tekzib ile hukukuna bir nevi tecavüz ettiği haysiyetiyle öyle azîm bir cinayet, bir zulümdür ki afva kabiliyeti kalmaz. اِنَّ اللّٰهَ لاَ يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ âyetinin tehdidine müstehak olur. Onu Cehennem'e atmamak, bir yersiz merhamete mukabil, hukuklarına taarruz edilen hadsiz davacılara hadsiz merhametsizlikler olur. İşte o davacılar Cehennem'in vücudunu istedikleri gibi, izzet-i celal ve azamet-i kemal dahi kat'î isterler.

Evet nasıl bir serseri âsi ve raiyete tecavüz eden bir adam, oranın izzetli hâkimine dese: "Beni hapse atamazsın ve yapamazsın." diye izzetine dokunsa, elbette o şehirde

hapis olmasa da o edebsiz için bir hapis yapacak, onu içine atacak. Aynen öyle de; kâfir-i mutlak, küfrüyle izzet-i celaline şiddetle dokunuyor. Ve azamet-i kudretine inkâr ile dokunduruyor. Ve kemal-i rububiyetine tecavüzüyle ilişiyor. Elbette Cehennem'in pek çok vazifeler için pek çok esbab-ı mûcibesi ve vücudunun hikmetleri olmasa da, öyle kâfirler için bir Cehennem'i halketmek ve onları içine atmak, o izzet ve celalin şe'nidir.

Hem mahiyet-i küfür dahi Cehennem'i bildirir. Evet nasılki imanın mahiyeti eğer tecessüm etse, lezzetleriyle bir cennet-i hususiye şekline girebilir ve Cennet'ten bu noktadan gizli haber verir. Aynen öyle de: Risale-i Nur'da delilleriyle isbat ve baştaki mes'elelerde dahi işaret edilmiş ki; küfrün ve bilhâssa küfr-ü mutlakın ve nifakın ve irtidadın öyle karanlıklı ve dehşetli elemleri ve manevî azabları var.. eğer tecessüm etse, o mürted adama bir hususî cehennem olur. Ve büyük Cehennem'den bu cihette gizli haber verir. Ve bu fidanlık dünya mezraasındaki hakikatcikler âhirette sünbüller vermesi noktasından, bu zehirli çekirdek, o zakkum ağacına işaret eder. "Ben onun bir mâyesiyim." der. "Ve beni kalbinde taşıyan bedbaht için o zakkum ağacının bir hususî nümunesi, benim meyvem olur."

Madem küfür hadsiz hukuka bir tecavüzdür, elbette hadsiz bir cinayettir. Öyle ise hadsiz bir azaba müstehak eder. Madem bir dakika katl, onbeş sene cezada (sekiz milyona yakın dakikada) hapis azabını çekmesini adalet-i beşeriye kabul edip maslahata ve hukuk-u âmmeye muvafık görür. Elbette bir küfür bin katl kadar olması cihetiyle, bir dakika küfr-ü mutlak, sekiz milyara yakın dakikalarda azab çekmesi, o kanun-u adalete muvafık geliyor. Bir sene ömrünü o küfürde geçiren, iki trilyon sekizyüzseksen milyara yakın dakikada azaba müstehak ve خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا sırrına mazhar olur. Her ne ise…

Kur'an-ı Hakîm'in Cennet ve Cehennem hakkındaki mu'cizane izahatı ve Kur'an'ın tefsiri ve ondan gelen Risale-i

Nur'un Cennet ve Cehennem'in vücudlarına dair hüccetleri, daha başka beyana ihtiyaç bırakmamışlar.

وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّموَاتِ وَاْلاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هذَا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا اِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

gibi pek çok âyetlerin ve başta Resul-i Ekrem (A.S.M.) ve umum peygamberler ve ehl-i hakikatın, her vakit dualarında, en ziyade اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ ve vahy ve şuhuda binaen onlarca kat'iyyet kesbeden Cehennem'den bizi hıfzeyle demeleri gösteriyor ki; nev'-i beşerin en büyük mes'elesi Cehennem'den kurtulmaktır. Ve kâinatın pekçok ehemmiyetli ve muazzam ve dehşetli bir hakikatı Cehennem'dir ki; bir kısım o ehl-i şuhud ve keşif ve tahkik onu müşahede eder. Ve bir kısmı tereşşuhatını ve gölgelerini görür, dehşetinden feryad ederler. "Bizi ondan kurtar." derler.

Evet bu kâinatta hayır-şer, lezzet-elem, ziya-zulmet, hararet-bürudet, güzellik-çirkinlik, hidayet-dalalet birbirine karşı gelmesi ve içine girmesi, pek büyük bir hikmet içindir. Çünki şer olmazsa, hayır bilinmez. Elem olmazsa, lezzet anlaşılmaz. Zulmetsiz ziya, ehemmiyeti olmaz. Soğukla, hararetin dereceleri tahakkuk eder. Çirkinlik ile, hüsnün tek bir hakikatı, bin hakikat ve binler çeşit hüsün mertebeleri vücud bulur. Cehennem'siz Cennet'in pek çok lezzetleri gizli kalır. Bunlara kıyasen, herşey bir cihette zıddıyla bilinebilir. Ve bir tek hakikatı, sünbül verip çok hakikatlar olur. Madem bu karışık mevcudat dâr-ı fâniden dâr-ı bekaya akıp gidiyor; elbette nasılki hayır, lezzet, ışık, güzellik, iman gibi şeyler Cennet'e akar. Öyle de şer, elem, karanlık, çirkinlik, küfür gibi zararlı maddeler Cehennem'e yağar. Ve bu mütemadiyen çalkanan kâinatın selleri o iki havuza girer, durur. Kerametli Yirmidokuzuncu Söz'ün âhirindeki remizli nüktelerine havale ederek kısa kesiyoruz.

Ey bu Medrese-i Yusufiyede benim ders arkadaşlarım! Bu dehşetli haps-i ebedîden kurtulmanın kolayı, çaresi; bu dünyevî hapsimizden istifade ederek elimiz mecburiyetle

yetişmeyen çok günahlardan kurtulduğumuzla beraber, eski günahlardan tövbe edip farzlarımızı eda ederek herbir saat bu hapisteki ömrümüzü bir gün ibadet hükmüne getirmekle o ebedî hapisten necatımız ve o nurani Cennet'e girmemiz için en iyi bir fırsattır. Bu fırsatı kaçırırsak, dünyamız ağladığı gibi âhiretimiz dahi ağlayacak. خَسِرَ الدُّنْيَا وَ اْلآخِرَةَ tokadını yiyeceğiz.

Bu makam yazıldığı zaman Kurban Bayramı geldi. "Allahü Ekber" "Allahü Ekber" "Allahü Ekber"ler ile nev'-i beşerin beşten birisine, üçyüz milyon insanlara birden "Allahü Ekber" dedirmesi; koca küre-i arz, büyüklüğü nisbetinde o "Allahü Ekber" kelime-i kudsiyesini semavattaki seyyarat arkadaşlarına işittiriyor gibi, yirmibinden ziyade hacıların Arafat'ta ve îd'de beraber birden "Allahü Ekber" demeleri, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın binüçyüz sene evvel âl ve sahabeleriyle söylediği ve emrettiği "Allahü Ekber" kelâmının bir nevi aks-i sadâsı olarak rububiyet-i İlahiyenin "Rabb-ül Ardı ve Rabb-ül Âlemîn" azamet-i ünvanıyla küllî tecellisine karşı geniş ve küllî bir ubudiyetle bir mukabeledir, diye tahayyül ve hiss ve kanaat ettim.

Sonra, acaba bu kelâm-ı kudsînin bizim mes'elemizle dahi münasebeti var mı diye tahattur ettim. Birden hatıra geldi ki, başta bu kelâm olarak sair bâkiyat-ı sâlihat ünvanını taşıyan "Sübhanallah" ve "Elhamdülillah" ve "Lâ ilahe illallah" gibi şeairden çok kelâmlar, cüz'î ve küllî mes'elemizi ihtar ve tahakkukuna işaret ederler. Meselâ "Allahü Ekber"in bir vech-i manası, Cenab-ı Hakk'ın kudreti ve ilmi herşeyin fevkinde büyüktür, hiçbir şey daire-i ilminden çıkamaz, tasarruf-u kudretinden kaçamaz ve kurtulamaz. Ve korktuğumuz en büyük şeylerden daha büyüktür. Demek haşri getirmekten ve bizi ademden kurtarmaktan ve saadet-i ebediyeyi vermekten daha büyüktür. Her acib ve tavr-ı aklın haricindeki herşeyden daha büyüktür ki, مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ âyetinin sarahat-ı kat'iyyesi ile nev'-i beşerin haşri ve neşri, bir tek nefsin icadı kadar o kudrete kolay gelir. Bu mana itibariyledir ki, darb-ı mesel hükmünde büyük

musibetlere ve büyük maksadlara karşı, herkes "Allah büyüktür, Allah büyüktür" der.. kendine teselli ve kuvvet ve nokta-i istinad yapar.

Evet nasılki Dokuzuncu Söz'de, bu kelime iki arkadaşıyla bütün ibadatın fihristesi olan namazın çekirdekleri ve hülâsaları ve içinde ve tesbihatında tekrar ile namazın manasını takviye için "Sübhanallah" "Elhamdülillah" "Allahü Ekber" üç muazzam hakikatlara ve insanın kâinatta gördüğü medar-ı hayret, medar-ı şükran ve medar-ı azamet ve kibriya, acib ve güzel ve büyük, pekçok fevkalâde şeylerden aldığı hayret ve lezzet ve heybetten neş'et eden suallerine pek kuvvetli cevab verdiği gibi, Onaltıncı Söz'ün âhirinde izah edilen şu: Nasıl bir nefer, bayramda bir müşir ile beraber huzur-u padişaha girer; sair vakitte, zabitinin makamı ile onu tanır. Aynen öyle de; her adam haccda bir derece veliler gibi Cenab-ı Hakk'ı "Rabb-ül Ardı ve Rabb-ül Âlemîn" ünvanı ile tanımağa başlar. Ve o kibriya mertebeleri kalbine açıldıkça, ruhunu istila eden mükerrer ve hararetli hayret suallerine yine "Allahü Ekber" tekrarıyla umumuna cevab verdiği misillü; Onüçüncü Lem'a'nın âhirinde izahı bulunan ki, şeytanların en ehemmiyetli desiselerini köküyle kesip cevab-ı kat'î veren yine "Allahü Ekber" olduğu gibi; bizim âhiret hakkındaki sualimize de kısa fakat kuvvetli cevab verdiği misillü, "Elhamdülillah" cümlesi dahi haşri ihtar edip ister. Bize der: "Manam âhiretsiz olmaz. Çünki, ezelden ebede kadar her kimden ve her kime karşı bütün hamd ve şükür Ona mahsustur, ifade ettiğimden, bütün nimetlerin başı ve nimetleri hakikî nimet yapan ve bütün zîşuuru ademin hadsiz musibetlerinden kurtaran, yalnız saadet-i ebediye olabilir. Ve benim o küllî manama mukabele eder."

Evet her mü'min namazlardan sonra, her gün hiç olmazsa yüzelliden ziyade "Elhamdülillah" "Elhamdülillah" şer'an demesi ve manası da ezelden ebede kadar bir hadsiz geniş hamd ü şükrü ifade etmesi, ancak ve ancak saadet-i ebediyenin ve Cennet'in peşin bir fiatı ve muaccel bir

bahasıdır. Ve dünyanın kısa ve fâni elemlerle âlûde olan nimetlerine münhasır olmaz ve mahsus değil ve onlara da ebedî nimetlere vesile olmaları cihetiyle bakar, şükreder.

“Sübhanallah” kelime-i kudsiyesi ise, Cenab-ı Hakk’ı şerikten, kusurdan, noksaniyetten, zulümden, aczden, merhametsizlikten, ihtiyaçtan ve aldatmaktan ve kemal ve cemal ve celaline muhalif olan bütün kusurattan takdis ve tenzih etmek manasıyla, saadet-i ebediyeyi ve celal ve cemal ve kemal-i saltanatının haşmetine medar olan dâr-ı âhireti ve ondaki Cennet’i ihtar edip delalet ve işaret eder. Yoksa sâbıkan isbat edildiği gibi, saadet-i ebediye olmazsa hem saltanatı, hem kemali, hem celal, hem cemal, hem rahmeti, kusur ve noksan lekeleriyle lekedar olurlar.

İşte bu üç kudsî kelimeler gibi, “Bismillah” ve “Lâ ilahe illallah” ve sair kelimat-ı mübareke, herbiri erkân-ı imaniyenin birer çekirdeği ve bu zamanda keşfedilen et hülâsası ve şeker hülâsası gibi, hem erkân-ı imaniyenin hem Kur’an hakikatlarının hülâsaları ve bu üçü namazın çekirdekleri oldukları gibi, Kur’anın dahi çekirdekleri ve parlak bir kısım surelerin başlarında pırlanta gibi görünmeleri ve çok sünuhatı tesbihatta başlayan Risale-i Nur’un dahi hakikî madenleri ve esasları ve hakikatlarının çekirdekleridirler. Ve velayet-i Ahmediye ve ubudiyet-i Muhammediye (Aleyhissalâtü Vesselâm) cihetinde, öyle bir daire-i zikirde, namazdan sonraki tesbihatta bir tarîkat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) virdidirler ki, her namaz vaktinde yüz milyondan ziyade mü’minler beraber, o halka-i kübra-yı zikirde, ellerinde tesbihler, “Sübhanallah” otuzüç, “Elhamdülillah” otuzüç, “Allahü Ekber” otuzüç defa tekrar ederler.

İşte böyle gayet muhteşem bir halka-i zikirde, sâbıkan beyan ettiğimiz gibi hem Kur’an’ın, hem imanın, hem namazın hülâsaları ve çekirdekleri olan o üç kelime-i mübarekeyi namazdan sonra otuzüçer defa okumak ne kadar kıymetdar ve sevablı olduğunu elbette anladınız.

Bu risalenin başında Birinci Mes'elesi namaza dair güzel bir ders olduğu gibi; hiç düşünmediğim halde, âdeta ihtiyarsız olarak, onun âhiri de namaz tesbihatına dair ehemmiyetli bir ders oldu. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى اِنْعَامِهِ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

Dokuzuncu Mes'ele

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ

ilâ âhir-il âye...

Bu âyet-i ecma ve a'lâ ve ekber'in bir küllî ve uzun nüktesini beyan etmeğe, bir dehşetli manevî sual ve bir azametli ve İlahî bir nimetin inkişafından neş'et eden bir hal sebebiyet verdiler. Şöyle ki: Manen ruha geldi; neden bir cüz'î hakikat-ı imaniyeyi inkâr eden kâfir olur ve kabul etmeyen müslüman olmaz? Halbuki Allah ve âhirete iman bir güneş gibi o karanlığı izale etmek lâzım geliyor. Hem neden bir rükün ve hakikat-ı imaniyeyi inkâr eden mürted olur, küfr-ü mutlaka düşer ve kabul etmeyen İslâmiyetten çıkar? Halbuki sair erkân-ı imaniyeye imanı varsa, onu küfr-ü mutlaktan kurtarmak lâzım geliyor?

Elcevab: İman altı rüknünden çıkan öyle bir vahdanî hakikattır ki, tefrik kabul etmez. Ve öyle bir küllîdir ki, tecezzi kaldırmaz. Ve öyle bir külldür ki kabil-i inkısam olmazlar. Çünki herbir rükn-ü imanî, kendini isbat eden hüccetleriyle sair erkân-ı imaniyeyi isbat eder. Herbiri herbirisine gayet kuvvetli bir hüccet-i a'zam olur. Öyle ise bütün erkânı, bütün delilleriyle sarsmayan bir fikr-i bâtıl, hakikat nazarında bir tek rüknü, belki bir hakikatı ibtal edip inkâr edemez. Belki adem-i kabul perdesi altında gözünü kapamakla, bir küfr-ü inadî yapabilir. Gitgide küfr-ü mutlaka düşer, insaniyeti mahvolur. Hem maddî, hem manevî

Cehennem’e gider. İşte biz bu makamda, gayet muhtasar işaretlerle ve Meyve Risalesi’nde haşrin isbatında, sair erkân-ı imaniye haşri de isbat ettiklerini kısacık hülâsalarla beyanı gibi, bu makamda dahi mücmel fezleke ve muhtasar hülâsalarla -Cenab-ı Hakk’ın inayetiyle- bu nükte-i a’zam altı noktada beyan edilecek.

Birinci Nokta: İman-ı Billah, kendi hüccetleriyle hem sair rükünlerini, hem iman-ı bil’âhireti isbat eder ki; Meyve Risalesi’nin Yedinci Mes’elesinde güzelce göstermiş. Evet bu hadsiz kâinatı bir saray, bir şehir, bir memleket gibi bütün levazımı ile idare eden ve mizan ve intizam dairesinde çeviren ve hikmetlerle değiştiren ve zerratı ve seyyaratı ve sinekleri ve yıldızları birer muntazam ordu gibi beraber techiz ve idare eden ve emir ve iradesi dairesinde mütemadiyen bir ulvî manevra içinde talim ve tavzifatla faaliyete ve seyr ü cevelana ve ubudiyetkârane bir resm-i küşada ve seyahata getiren ezelî ve bâki bir saltanat-ı rububiyet ve ebedî ve daimî bir hâkimiyet-i uluhiyet, hiç mümkün müdür ve hiç akıl kabul eder mi ve hiçbir ihtimal var mı ki, o ebedî ve sermedî ve bâki ve daimî saltanatın bâki bir makarrı ve daimî bir medarı ve sermedî bir mazharı olan dâr-ı âhiret olmasın? Bin defa hâşâ!

Demek Cenab-ı Hakk’ın saltanat-ı rububiyeti ve -Yedinci Mes’ele’de beyan edildiği gibi- ekser isimleri ve vücub-u vücudunun hüccetleri, âhirete şehadet ederler ve isterler. Ve bu kutb-u imanî ne kadar kuvvetli bir nokta-i istinadı var.. gör, bil, görür gibi inan.

Hem nasıl iman-ı billah âhiretsiz olmaz, öyle de, Onuncu Söz’de kısa işaretlerle beyan edildiği gibi, hiçbir cihette mümkün müdür ve hiç akıl kabul eder mi ki; uluhiyet ve mabudiyetin tezahürü için bu kâinatı öyle bir mücessem kitab-ı Samedanî ki, her sahifesi bir kitab kadar ve her satırı bir sahife kadar manaları ifade eder ve öyle cismanî bir Kur’an-ı Sübhanî ki, herbir âyet-i tekviniyesi ve herbir kelimesi, hattâ herbir noktası, herbir harfi birer mu’cize hükmündedir. Ve öyle muhteşem ve içi hadsiz âyâtla ve

manidar nakışlarla tezyin edilmiş bir mescid-i Rahmanîdir ki; herbir köşesinde bir taife, bir nev' ibadet-i fıtriye ile iştigal eder bir şekilde halkeden bir Allah, bir Mabud-u Bilhak, o kitab-ı kebirin manalarını ders verecek üstadları ve o Kur'an-ı Samedanî'nin âyetlerini tefsir edecek müfessirleri elçi olarak göndermesin.. ve o mescid-i ekberde hadsiz tarzlarda ibadet edenlere imamları tayin etmesin.. ve o üstadlara ve müfessirlere ve imamlara fermanları vermesin? Hâşâ, yüzbin hâşâ!

Hem cemal-i rahmetini ve hüsn-ü şefkatini ve kemal-i rububiyetini zîşuurlara göstermek ve onları şükre ve hamde sevketmek için bu kâinatı öyle bir ziyafetgâh ve bir teşhirgâh ve öyle bir seyrangâh ki; hadsiz çeşit çeşit, leziz nimetler ve gayet antika, hadsiz hârika san'atlar içinde dizilmiş bir tarzda halkeden bir Sâni'-i Rahîm ve Kerim hiç mümkün müdür ve hiç akıl kabul eder mi ki; o ziyafetgâhtaki zîşuur mahluklar ile konuşmasın ve onlara o nimetlere mukabil elçileri vasıtasıyla vazife-i teşekküriyeyi ve tezahür-ü rahmetine ve sevdirmesine karşı vazife-i ubudiyeti bildirmesin. Hâşâ, binler hâşâ!

Hem hiç mümkün müdür bir sâni' san'atını sever, beğendirmek ister; hattâ ağızların bin çeşit zevklerini nazara alması delaletiyle, takdir ve tahsinlerle karşılanmak arzu eder ve herbir san'atıyla kendini hem tanıttırmak, hem sevdirmek, hem bir çeşit manevî cemalini göstermek ister bir tarzda bu kâinatı antika san'atlarla süslendirdiği halde, kâinattaki zîhayatın kumandanları olan insanlara onların büyüklerinden bir kısmı ile konuşup elçi olarak göndermesin? Güzel san'atları takdirsiz ve fevkalâde hüsn-ü esması tahsinsiz ve tanıttırması ve sevdirmesi mukabelesiz kalsın. Hâşâ, yüzbin hâşâ!

Hem bütün zîhayatın ihtiyacat-ı fıtriyeleri için dualarına ve hal dili ile edilen bütün ilticalara ve arzulara, vakti vaktine, kasd ve ihtiyar ve iradeyi gösterir bir tarzda hadsiz in'amlarıyla ve nihayetsiz ihsanatıyla fiilen ve halen sarih bir surette konuşan bir Mütekellim-i Alîm; hiç mümkün müdür,

hiç akıl kabul eder mi, en cüz'î bir zîhayat ile fiilen ve halen konuşsun ve tam derdine derman yetiştiren ihsanıyla derdini dinlesin ve ihtiyacını görsün ve bilsin ve bütün kâinatın en müntehab neticesi ve arzın halifesi ve ekser mahlukat-ı arziyenin kumandanları olan insanların manevî reisleri ile görüşmesin? Onlarla, belki her zîhayat ile fiilen ve halen konuştuğu gibi, onlar ile kavlen ve kelâmen konuşmasın ve onlara fermanları ve suhuf ve kitabları göndermesin? Hâşâ, hadsiz hâşâ!

Demek iman-ı billah, kat'iyyetiyle ve hadsiz hüccetleriyle "ve bikütübihi ve rusülihi" yani peygamberlere ve mukaddes kitablara imanı isbat eder.

Hem hiçbir cihet-i imkânı var mı ve hiç akıl kabul eder mi ki; bütün masnuatıyla kendini tanıttırana ve sevdirene ve teşekkküratı fiilen ve halen isteyene mukabil; kâinatı velveleye veren hakikat-ı Kur'aniye ile zülcelal o san'atkârı ekmel bir tarzda tanıyıp ve tanıttırıp ve sevip ve sevdirip ve teşekkür edip ve ettirip ve "Sübhanallah" "Elhamdülillah" "Allahü Ekber"ler ile küre-i arzı semavata işittirecek derecede konuşturup ve kara ve denizleri cezbeye getirecek bir vaziyetle, bin üçyüz sene zarfında nev'-i beşerin kemmiyeten beşten birisini ve keyfiyeten ve insaniyeten yarısını arkasına alıp o Hâlık'ın bütün tezahür-ü rububiyetine geniş ve küllî bir ubudiyetle mukabele eden ve bütün makasıd-ı İlahiyesine karşı Kur'anın sureleriyle kâinata ve asırlara bağıran, ders veren, dellâllık eden ve nev'-i insanın şerefini ve kıymetini ve vazifesini gösteren ve bin mu'cizatıyla tasdik edilen Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, en müntehab mahluku ve en mükemmel elçisi ve en büyük resulü olmasın? Hâşâ ve kellâ! Yüzbin defa hâşâ!

Demek "Eşhedü en Lâ ilahe illallah" hakikatı, bütün hüccetleriyle "Eşhedü enne Muhammederresulullah" hakikatını isbat eder.

Hem hiç imkân var mı ki; bu kâinatın Sâni'i, mahlukatını yüzbin diller ile birbiriyle konuştursun ve onların konuşmalarını işitsin ve bilsin ve kendisi konuşmasın? Hâşâ!

Hem hiç akıl kabul eder mi ki; kâinattaki makasıd-ı İlahiyesini bir ferman ile bildirmesin? Ve muammasını açacak ve mahlukat ne yerden geliyorlar ve ne yere gidecekler ve ne için böyle kafile kafile arkasında buraya gelip bir parça durup geçiyorlar, diye üç dehşetli sual-i umumîye hakikî cevab verecek Kur'an gibi bir kitabı göndermesin? Hâşâ!

Hem hiç mümkün müdür ki; onüç asrı ışıklandıran ve her saatte yüz milyon lisanlarda kemal-i hürmetle gezen ve milyonlar hâfızların kalblerinde kudsiyetiyle yazılan ve nev'-i beşerin keyfiyeten kısm-ı a'zamını kanunlarıyla idare eden ve nefislerini ve ruhlarını ve kalblerini ve akıllarını terbiye ve tezkiye ve tasfiye ve talim eden ve Risale-i Nur'da kırk vech-i i'cazı isbat edilen ve kırk taife ve tabaka-i nâsa ve herbir tabakaya karşı bir nevi i'cazını gösterdiği kerametli ve hârikalı Ondokuzuncu Mektub'da beyan olunan ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm bin mu'cizatıyla onun bir mu'cizesi olarak hak kelâmullah olduğu kat'î isbat edilen Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan hiçbir cihette imkânı var mı ki, o Mütekellim-i Ezelî ve o Sâni'-i Sermedî'nin kelâmı ve fermanı olmasın? Hâşâ, yüzbin defa hâşâ ve kellâ!

Demek iman-ı billah bütün hüccetleriyle, Kur'an'ın kelâmullah olduğunu isbat ediyor.

Hem hiç mümkün müdür ki; zeminin yüzünü mütemadiyen zîhayatlarla doldurup boşaltan ve kendini tanıttırmak ve ibadet ve tesbihat ettirmek için bu dünyamızı zîşuurlarla şenlendiren bir Sultan-ı Zülcelal, semavatı ve yıldızları boş ve hâlî bıraksın; onlara münasib ahaliyi yaratıp, o semavî saraylarda iskân etmesin ve saltanat-ı rububiyetini en büyük memleketinde hademesiz, haşmetsiz, memursuz, elçisiz, yaversiz, nâzırsız, seyircisiz, âbidsiz, raiyetsiz bıraksın? Hâşâ, melekler sayısınca hâşâ!

Hem hiçbir cihette imkânı var mı ki; bu kâinatı öyle bir kitab tarzında yazar ki, herbir ağacın bütün tarihçe-i hayatını bütün çekirdeklerinde kaydeden ve herbir otun ve çiçeğin bütün vazife-i hayatiyesini bütün tohumlarında

yazan ve herbir zîşuurun bütün sergüzeşte-i hayatiyesini hardal gibi küçük kuvve-i hâfızasında gayet mükemmel yazdıran ve bütün mülkünde ve devair-i saltanatında her ameli ve her hâdiseyi müteaddid fotoğraflarla alarak muhafaza eden ve rububiyetin en ehemmiyetli bir esası olan adalet, hikmet ve rahmetin tecellileri ve tahakkukları için koca Cennet ve Cehennem'i ve Sırat ve mizan-ı ekberi yaratan bir Hâkim-i Hakîm ve bir Alîm-i Rahîm, insanların kâinatı alâkadar eden amellerini yazdırmasın ve mücazat ve mükâfat için fiillerini kaydettirmesin ve seyyiat ve hasenatlarını kaderin levhalarında yazmasın? Hâşâ, kaderin levh-i mahfuzunda yazılan harfleri adedince hâşâ!

Demek iman-ı billah hakikatı, hüccetleriyle hem melaikeye iman, hem kadere iman hakikatlarını dahi kat'î isbat eder. Güneş gündüzü ve gündüz güneşi gösterdiği gibi, imanın rükünleri birbirini isbat ederler.

İkinci Nokta: Başta Kur'an, bütün semavî kitablar ve suhuflar ve başta Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm olarak bütün peygamberler (Aleyhimüsselâm), bütün davaları beş-altı esas üzerine dönüyorlar. Mütemadiyen o esasları ders vermeye ve isbat etmeye çalışıyorlar. Onların peygamberliklerine ve doğruluklarına şehadet eden bütün hüccetler ve deliller, o esaslara bakıyorlar. Onların hakkaniyetlerine kuvvet veriyorlar. O esaslar ise, iman-ı billah ve iman-ı bil'âhiret ve sair rükünlere imandır. Demek imanın altı rüknü birbirlerinden ayrılmaları mümkün değildir. Herbirisi umumunu isbat eder, ister, iktiza eder. O altı, öyle bir küll ve küllîdir ki, tecezzi kabul etmez ve inkısamı imkân haricindedir. Nasılki kökü göklerde Tûbâ ağacı gibi.. herbir dalı, herbir meyvesi, herbir yaprağı; o koca ağacın küllî, tükenmez hayatına dayanıyor. O kuvvetli ve güneş gibi zahir o hayatı inkâr edemeyen, bir tek muttasıl yaprağın hayatını inkâr edemez. Eğer etse; o ağaç, dalları ve meyveleri ve yaprakları sayısınca o münkiri tekzib edecek, susturacak. Öyle de iman, altı rükünleriyle aynı vaziyettedir.

Bu makamın başında, altı nokta ve herbir nokta dahi beş nükte olarak, altı erkân-ı imaniyeyi otuzaltı nüktede beyan etmek niyet edilmişti. Ve baştaki dehşetli suale izahat ile cevab vermek murad etmiştim. Fakat bazı ârızalar meydan vermediler. Tahmin ederim ki, birinci nokta kâfi bir mikyas olmasından daha zekilere ziyade izaha ihtiyaç kalmadı. Ve tam anlaşıldı ki; bir müslüman bir hakikat-ı imaniyeyi inkâr etse, küfr-ü mutlaka düşer. Çünki başka dinlerin icmallerine mukabil, İslâmiyet'te tam izahat verilmiş, rükünler birbiriyle zincirlenmiş. Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ı tanımayan, tasdik etmeyen bir müslüman, Allah'ı da (sıfâtıyla) daha tanımaz ve âhireti bilmez. Bir müslümanın imanı o kadar kuvvetli ve sarsılmaz hadsiz hüccetlere dayanıyor ki, inkârda hiçbir özür kalmıyor. Âdeta akıl, kabulde mecbur oluyor.

Üçüncü Nokta: Bir zaman "Elhamdülillah" dedim. Onun hadsiz geniş manasına mukabil gelecek bir nimet aradım. Birden bu cümle hatıra geldi:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى اْلاِيمَانِ بِاللّٰهِ وَعَلَىوَحْدَانِيَّتِهِ وَعَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ وَعَلَى صِفَاتِهِ وَاَسْمَائِهِ حَمْدًا بِعَدَدِ تَجَلِّيَاتِ اَسْمَائِهِ مِنَ اْلاَزَلِ اِلَى اْلاَبَدِ

Ben de baktım; tam mutabıktır. Şöyle ki:.........

* * *

Onuncu Mes'ele

Emirdağı Çiçeği

Kur'anda olan tekrarata gelen itirazlara karşı gayet kuvvetli bir cevabdır.

Aziz sıddık kardeşlerim!

Gerçi bu mes'ele, perişan vaziyetimden müşevveş ve letafetsiz olmuş. Fakat o müşevveş ibare altında çok kıymetli bir nevi i'cazı kat'î bildim. Maatteessüf ifadeye muktedir olamadım. Her ne kadar ibaresi sönük olsa da, Kur'ana ait olmak cihetiyle hem ibadet-i tefekküriye, hem kudsî, yüksek, parlak bir cevherin sadefidir. Yırtık libasına değil, elindeki

elmasa bakılsın. Eğer münasib ise, "Onuncu Mes'ele" yapınız; değilse, sizin tebrik mektublarınıza mukabil bir mektub kabul ediniz. Hem bunu gayet hasta ve perişan ve gıdasız, bir-iki gün Ramazanda, mecburiyetle gayet mücmel ve kısa ve bir cümlede pek çok hakikatleri ve müteaddid hüccetleri dercederek yazdım. Kusura bakılmasın. [10](*)

Aziz sıddık kardeşlerim!

Ramazan-ı Şerifte Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ı okurken Risale-i Nur'a işaretleri Birinci Şua'da beyan olunan otuzüç âyetten hangisi gelse bakıyordum ki, o âyetin sahifesi ve yaprağı ve kıssası dahi Risale-i Nur'a ve şakirdlerine kıssadan hisse almak noktasında bir derece bakıyor. Hususan Sure-i Nur'dan âyet-ün nur, on parmakla Risale-i Nur'a baktığı gibi, arkasındaki âyet-i zulümat dahi muarızlarına tam bakıyor ve ziyade hisse veriyor. Âdeta o makam, cüz'iyetten çıkıp külliyet kesbeder ve bu asırda o küllînin tam bir ferdi Risale-i Nur ve şakirdleridir diye hissettim.

Evet Kur'anın hitabı, evvelâ Mütekellim-i Ezelî'nin rububiyet-i âmmesinin geniş makamından, hem nev'-i beşer, belki kâinat namına muhatab olan zâtın geniş makamından, hem umum nev'-i benî-Âdemin bütün asırlarda irşadlarının gayet vüs'atli makamından, hem dünya ve âhiretin ve arz ve semavatın ve ezel ve ebedin ve Hâlık-ı Kâinat'ın rububiyetine ve bütün mahlukatın tedbirine dair kavanin-i İlahiyenin gayet yüksek ve ihatalı beyanatının geniş makamından aldığı vüs'at ve ulviyet ve ihata cihetiyle o hitab, öyle bir yüksek i'caz ve şümul gösterir ki; ders-i Kur'anın muhatablarından en kesretli taife olan tabaka-i avamın basit fehimlerini okşayan zahirî ve basit mertebesi dahi en ulvî tabakayı da tam hissedar eder. Güya kıssadan yalnız bir hisse ve bir hikâye-i tarihiyeden bir ibret değil, belki bir küllî düsturun efradı olarak her asra ve her tabakaya hitab ederek taze nâzil oluyor ve bilhâssa çok tekrarla اَلظَّالِمِينَ اَلظَّالِمِينَ deyip tehdidleri ve zulümlerinin

cezası olan musibet-i semaviye ve arziyeyi şiddetle beyanı, bu asrın emsalsiz zulümlerine Kavm-i Âd ve Semud ve Firavun’un başlarına gelen azablar ile baktırıyor ve mazlum ehl-i imana İbrahim (A.S.) ve Musa (A.S.) gibi enbiyanın necatlarıyla teselli veriyor.

Evet nazar-ı gaflet ve dalalette, vahşetli ve dehşetli bir ademistan ve elîm ve mahvolmuş bir mezaristan olan bütün geçmiş zaman ve ölmüş karnlar ve asırlar; canlı birer sahife-i ibret ve baştan başa ruhlu, hayatdar bir acib âlem ve mevcud ve bizimle münasebetdar bir memleket-i Rabbaniye suretinde sinema perdeleri gibi, kâh bizi o zamanlara, kâh o zamanları yanımıza getirerek her asra ve her tabakaya gösterip yüksek bir i’caz ile ders veren Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan aynı i’cazla, nazar-ı dalalette camid, perişan, ölü, hadsiz bir vahşetgâh olan ve firak ve zevalde yuvarlanan bu kâinatı bir kitab-ı Samedanî, bir şehr-i Rahmanî, bir meşher-i sun’-i Rabbanî olarak o camidatı canlandırarak, birer vazifedar suretinde birbiriyle konuşturup ve birbirinin imdadına koşturup nev’-i beşere ve cinn ve meleğe hakikî ve nurlu ve zevkli hikmet dersleri veren bu Kur’an-ı Azîmüşşan elbette her harfinde on ve yüz ve bazan bin ve binler sevab bulunması ve bütün cinn ve ins toplansa onun mislini getirememesi ve bütün benî-Âdemle ve kâinatla tam yerinde konuşması ve her zaman milyonlar hâfızların kalblerinde zevkle yazılması ve çok tekrarla ve kesretli tekraratıyla usandırmaması ve çok iltibas yerleri ve cümleleriyle beraber çocukların nazik ve basit kafalarında mükemmel yerleşmesi ve hastaların ve az sözden müteessir olan ve sekeratta olanların kulağında mâ-i zemzem misillü hoş gelmesi gibi kudsî imtiyazları kazanır ve iki cihanın saadetlerini kendi şakirdlerine kazandırır. Ve tercümanının ümmiyet mertebesini tam riayet etmek sırrıyla hiçbir tekellüf ve hiçbir tasannu ve hiçbir gösterişe meydan vermeden selaset-i fıtriyesini ve doğrudan doğruya semadan gelmesini ve en kesretli olan tabaka-i avamın basit fehimlerini tenezzülât-ı kelâmiye ile okşamak hikmetiyle en ziyade sema ve arz gibi

en zahir ve bedihî sahifeleri açıp o âdiyat altındaki hârikulâde mu'cizat-ı kudretini ve manidar sutur-u hikmetini ders vermekle lütf-u irşadda güzel bir i'caz gösterir.

Tekrarı iktiza eden dua ve davet, zikir ve tevhid kitabı dahi olduğunu bildirmek sırrıyla güzel, tatlı tekraratıyla bir tek cümlede ve bir tek kıssada ayrı ayrı çok manaları, ayrı ayrı muhatab tabakalarına tefhim etmekte ve cüz'î ve âdi bir hâdisede en cüz'î ve ehemmiyetsiz şeyler dahi nazar-ı merhametinde ve daire-i tedbir ve iradesinde bulunmasını bildirmek sırrıyla tesis-i İslâmiyette ve tedvin-i Şeriatta sahabelerin cüz'î hâdiselerini dahi nazar-ı ehemmiyete almasında; hem küllî düsturların bulunması, hem umumî olan İslâmiyetin ve şeriatın tesisinde o cüz'î hâdiseler, çekirdekler hükmünde çok ehemmiyetli meyveleri verdikleri cihetinde de bir nevi i'cazını gösterir.

Evet ihtiyacın tekerrürüyle, tekrarın lüzumu haysiyetiyle, yirmi sene zarfında pek çok mükerrer suallere cevab olarak ayrı ayrı çok tabakalara ders veren ve koca kâinatı parça parça edip kıyamette şeklini değiştirerek dünyayı kaldırıp onun yerine azametli âhireti kuracak ve zerrattan yıldızlara kadar bütün cüz'iyat ve külliyatı, tek bir zâtın elinde ve tasarrufunda bulunduğunu isbat edecek ve kâinatı ve arz ve semavatı ve anasırı kızdıran ve hiddete getiren nev'-i beşerin zulümlerine, kâinatın netice-i hilkati hesabına gazab-ı İlahî ve hiddet-i Rabbaniyeyi gösterecek hadsiz hârika ve nihayetsiz dehşetli ve geniş bir inkılabın tesisinde binler netice kuvvetinde bazı cümleleri ve hadsiz delillerin neticesi olan bir kısım âyetleri tekrar etmek; değil bir kusur, belki gayet kuvvetli bir i'caz ve gayet yüksek bir belâgat ve mukteza-yı hale gayet mutabık bir cezalettir ve fesahattır.

Meselâ: Bir tek âyet iken yüz ondört defa tekerrür eden "Bismillahirrahmanirrahîm" cümlesi, Risale-i Nur'un Ondördüncü Lem'asında beyan edildiği gibi; arşı ferşle bağlayan ve kâinatı ışıklandıran ve her dakika herkes ona muhtaç olan öyle bir hakikattır ki, milyonlar defa tekrar

edilse yine ihtiyaç var. Değil yalnız ekmek gibi her gün, belki hava ve ziya gibi her dakika ona ihtiyaç ve iştiyak vardır.

Hem meselâ: Sure-i طسم de sekiz defa tekrar edilen şu اِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ âyeti, o surede hikâye edilen peygamberlerin necatlarını ve kavimlerinin azablarını, kâinatın netice-i hilkati hesabına ve rububiyet-i âmmenin namına o binler hakikat kuvvetinde olan âyeti tekrar ederek, izzet-i Rabbaniye o zalim kavimlerin azabını ve rahîmiyet-i İlahiye dahi enbiyanın necatlarını iktiza ettiğini ders vermek için binler defa tekrar olsa yine ihtiyaç ve iştiyak var ve i'cazlı ve îcazlı bir ulvî belâgattır.

Hem meselâ: Sure-i Rahman'da tekrar edilen فَبِاَىِّ آلاَءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ âyeti ile Sure-i Mürselât'ta وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ âyeti, cinn ve nev'-i beşerin, kâinatı kızdıran ve arz ve semavatı hiddete getiren ve hilkat-i âlemin neticelerini bozan ve haşmet-i saltanat-ı İlahiyeye karşı inkâr ve istihfafla mukabele eden küfür ve küfranlarını ve zulümlerini ve bütün mahlukatın hukuklarına tecavüzlerini asırlara ve arz ve semavata tehdidkârane haykıran bu iki âyet, böyle binler hakikatlarla alâkadar ve binler mes'ele kuvvetinde olan bir ders-i umumîde binler defa tekrar edilse yine lüzum var ve celalli bir i'caz ve cemalli bir îcaz-ı belâgattır.

Hem meselâ: Kur'anın hakikî ve tam bir nevi münacatı ve Kur'andan çıkan bir çeşit hülâsası olan Cevşen-ül Kebir namındaki münacat-ı Peygamberîde yüz defa سُبْحَانَكَ يَا لاَ اِلهَ اِلاَّ اَنْتَ اْلاَمَانُ اْلاَمَانُ خَلِّصْنَا وَ اَجِرْنَا وَ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ cümlesinin tekrarında tevhid gibi kâinatça en büyük hakikat ve tesbih ve takdis gibi, mahlukatın rububiyete karşı üç muazzam vazifesinden en ehemmiyetli vazifesi ve şekavet-i ebediyeden kurtulmak gibi nev'-i insanın en dehşetli mes'elesi ve ubudiyet ve acz-i beşerînin en lüzumlu neticesi bulunması cihetiyle binler defa tekrar edilse yine azdır.

İşte tekrarat-ı Kur'aniye [11](*) bu gibi metin esaslara bakıyor. Hattâ bazan bir sahifede iktiza-yı makam ve ihtiyac-ı ifham ve belâgat-ı beyan cihetiyle yirmi defa sarihan ve

zımnen tevhid hakikatını ifade eder. Değil usanç, belki kuvvet ve şevk ve halavet verir. Risale-i Nur'da, tekrarat-ı Kur'aniye ne kadar yerinde ve münasib ve belâgatça makbul olduğu hüccetleriyle beyan edilmiş.

Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın Mekkiye sureleriyle Medeniye sureleri belâgat noktasında ve i'caz cihetinde ve tafsil ve icmal vechinde birbirinden ayrı olmasının sırr-ı hikmeti şudur ki: Mekke'de birinci safta muhatab ve muarızları, Kureyş müşrikleri ve ümmileri olduğundan belâgatça kuvvetli bir üslûb-u âlî ve îcazlı, mukni', kanaat verici bir icmal ve tesbit için tekrar lâzım geldiğinden ekseriyetçe Mekkî sureleri erkân-ı imaniyeyi ve tevhidin mertebelerini gayet kuvvetli ve yüksek ve i'cazlı bir îcaz ile ifade ve tekrar ederek mebde' ve meadi, Allah'ı ve âhireti, değil yalnız bir sahifede, bir âyette, bir cümlede, bir kelimede; belki bazan bir harfte ve takdim - te'hir, tarif - tenkir ve hazf - zikir gibi heyetlerde öyle kuvvetli isbat eder ki, ilm-i belâgatın dâhî imamları hayretle karşılamışlar. Risale-i Nur ve bilhâssa Kur'anın kırk vech-i i'cazını icmalen isbat eden Yirmibeşinci Söz, zeyilleriyle beraber ve nazımdaki vech-i i'cazı hârika bir tarzda beyan ve isbat eden Arabî Risale-i Nur'dan "İşarat-ül İ'caz" tefsiri bilfiil göstermişler ki, Mekkî sure ve âyetlerde en âlî bir üslûb-u belâgat ve en yüksek bir i'caz-ı îcazî vardır.

Amma Medine sure ve âyetlerinin birinci safta muhatab ve muarızları ise, Allah'ı tasdik eden Yahudi ve Nasara gibi ehl-i kitab olduğundan mukteza-yı belâgat ve irşad ve mutabık-ı makam ve halin lüzumundan, sade ve vazıh ve tafsilli bir üslûbla ehl-i kitaba karşı dinin yüksek usûlünü ve imanın rükünlerini değil, belki medar-ı ihtilaf olan şeriatın ve ahkâmın ve teferruatın ve küllî kanunların menşe'leri ve sebebleri olan cüz'iyatın beyanı lâzım geldiğinden, o sure ve âyetlerde ekseriyetçe tafsil ve izah ve sade üslûbla beyanat içinde Kur'ana mahsus emsalsiz bir tarz-ı beyanla, birden o cüz'î teferruat hâdisesi içinde yüksek, kuvvetli bir fezleke, bir hâtime, bir hüccet ve o cüz'î hâdise-i şer'iyeyi küllîleştiren ve imtisalini iman-ı billah ile temin eden bir

cümle-i tevhidiye ve esmaiye ve uhreviyeyi zikreder. O makamı nurlandırır, ulvîleştirir, küllîleştirir. Risale-i Nur, âyetlerin âhirlerinde ekseriyetle gelen اِنَّ اللّٰهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ❊ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ❊ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ❊ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ gibi tevhidi veya âhireti ifade eden fezlekeler ve hâtimelerde ne kadar yüksek bir belâgat ve meziyetler ve cezaletler ve nükteler bulunduğunu Yirmibeşinci Söz'ün İkinci Şu'lesinin İkinci Nurunda o fezleke ve hâtimelerin pekçok nüktelerinden ve meziyetlerinden on tanesini beyan ederek, o hülâsalarda bir mu'cize-i kübra bulunduğunu muannidlere de isbat etmiş.

Evet Kur'an, o teferruat-ı şer'iye ve kavanin-i içtimaiyenin beyanı içinde birden muhatabın nazarını en yüksek ve küllî noktalara kaldırıp, sade üslûbu bir ulvî üslûba ve şeriat dersinden tevhid dersine çevirerek Kur'anı, hem bir kitab-ı şeriat ve ahkâm ve hikmet, hem bir kitab-ı akide ve iman ve zikir ve fikir ve dua ve davet olduğunu gösterip her makamda çok makasıd-ı irşadiye ve Kur'aniyeyi ders vermesiyle Mekkiye âyetlerin tarz-ı belâgatlarından ayrı ve parlak mu'cizane bir cezalet izhar eder. Bazan iki kelimede meselâ رَبُّ الْعَالَمِينَ ve رَبُّكَ de, رَبُّكَ tabiriyle ehadiyeti ve رَبُّ الْعَالَمِينَ ile vâhidiyeti bildirir. Ehadiyet içinde vâhidiyeti ifade eder. Hattâ bir cümlede; bir zerreyi bir gözbebeğinde gördüğü ve yerleştirdiği gibi, Güneş'i dahi aynı âyetle, aynı çekiçle göğün gözbebeğinde yerleştirir ve göğe bir göz yapar. Meselâ: خَلَقَ السَّموَاتِ وَ اْلاَرْضَ âyetinden sonra يُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ âyetinin akabinde وَ هُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ der. "Zemin ve göklerin haşmet-i hilkatinde kalbin dahi hatıratını bilir, idare eder." der, tarzında bir beyanat cihetiyle o sade ve ümmiyet mertebesini ve avamın fehmini nazara alan o basit ve cüz'î muhavere, o tarz ile ulvî ve cazibedar ve umumî ve irşadkâr bir mükâlemeye döner.

Ehemmiyetli Bir Sual: "Bazan bir hakikat, sathî nazarlara görünmediğinden ve bazı makamlarda cüz'î ve âdi bir hâdiseden yüksek bir fezleke-i tevhidi veya küllî bir düsturu beyan etmekte münasebet bilinmediğinden, bir

kusur tevehhüm edilir. Meselâ: “Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm, kardeşini bir hile ile alması” içinde وَفَوْقَ كُلِّ ذِى عِلْمٍ عَلِيمٌ diye gayet yüksek bir düsturun zikri, belâgatça münasebeti görünmüyor. Bunun sırrı ve hikmeti nedir?”

Elcevab: Herbiri birer küçük Kur’an olan ekser uzun sure ve mutavassıtlarda ve çok sahife ve makamlarda yalnız iki-üç maksad değil, belki Kur’an mahiyeti, hem bir kitab-ı zikir ve iman ve fikir, hem bir kitab-ı şeriat ve hikmet ve irşad gibi, çok kitabları ve ayrı ayrı dersleri tazammun ederek rububiyet-i İlahiyenin herşeye ihatasını ve haşmetli tecelliyatını ifade etmek cihetiyle, kâinat kitab-ı kebirinin bir nevi kıraatı olan Kur’an, elbette her makamda, hattâ bazan bir sahifede çok maksadları takiben marifetullahtan ve tevhidin mertebelerinden ve iman hakikatlarından ders verdiği haysiyetiyle, öbür makamda, meselâ zahirce zaîf bir münasebetle, başka bir ders açar ve o zaîf münasebete çok kuvvetli münasebetler iltihak ederler. O makama gayet mutabık olur, mertebe-i belâgatı yükseklenir.

İkinci Bir Sual: “Kur’anda sarihan ve zımnen ve işareten, âhiret ve tevhidi ve beşerin mükâfat ve mücazatını binler defa isbat edip nazara vermenin ve her surede, her sahifede, her makamda ders vermenin hikmeti nedir?”

Elcevab: Daire-i imkânda ve kâinatın sergüzeştine ait inkılablarda ve emanet-i kübrayı ve hilafet-i arziyeyi omuzuna alan nev’-i beşerin şekavet ve saadet-i ebediyeye medar olan vazifesine dair en ehemmiyetli, en büyük, en dehşetli mes’elelerinden en azametlilerini ders vermek ve hadsiz şübheleri izale etmek ve gayet şiddetli inkârları ve inadları kırmak cihetinde elbette o dehşetli inkılabları tasdik ettirmek ve o inkılablar azametinde büyük ve beşere en elzem ve en zarurî mes’eleleri teslim ettirmek için Kur’an, binler defa değil, belki milyonlar defa onlara baktırsa yine israf değil ki, milyonlar kerre tekrar ile o bahisler Kur’anda okunur, usanç vermez, ihtiyaç kesilmez.

Meselâ: اِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا âyetinin gösterdiği müjde-i saadet-i

ebediye hakikatı, bîçare beşere her dakika kendini gösteren hakikat-ı mevtin hem insanı, hem dünyasını, hem bütün ahbabını i'dam-ı ebedîsinden kurtarıp ebedî bir saltanatı kazandırdığından, milyarlar defa tekrar edilse ve kâinat kadar ehemmiyet verilse yine israf olmaz, kıymetten düşmez. İşte bu çeşit hadsiz kıymetdar mes'eleleri ders veren ve kâinatı bir hane gibi değiştiren ve şeklini bozan dehşetli inkılabları tesis etmekte iknaa ve inandırmaya ve isbata çalışan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan elbette sarihan ve zımnen ve işareten binler defa o mes'elelere nazar-ı dikkati celbetmek; değil israf, belki ekmek, ilâç, hava, ziya gibi birer hacet-i zaruriye hükmünde ihsanını tazelendirir.

Hem meselâ: اَلظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ve اِنَّ الْكَافِرِينَ فِى نَارِ جَهَنَّمَ gibi tehdid âyetlerini Kur'an gayet şiddetle ve hiddetle ve gayet kuvvet ve tekrarla zikretmesinin hikmeti ise; -Risale-i Nur'da kat'î isbat edildiği gibi- beşerin küfrü, kâinatın ve ekser mahlukatın hukukuna öyle bir tecavüzdür ki, semavatı ve arzı kızdırıyor ve anasırı hiddete getirip tufanlar ile o zalimleri tokatlıyor. Ve اِذَا اُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِىَ تَفُورُ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ âyetinin sarahatıyla o zalim münkirlere Cehennem öyle öfkeleniyor ki, hiddetinden parçalanmak derecesine geliyor. İşte böyle bir cinayet-i âmmeye ve hadsiz bir tecavüze karşı beşerin küçüklük ve ehemmiyetsizliği noktasına değil, belki zalimane cinayetinin azametine ve kâfirane tecavüzünün dehşetine karşı Sultan-ı Kâinat kendi raiyetinin hukuklarının ehemmiyetini ve o münkirlerin küfür ve zulmündeki nihayetsiz çirkinliğini göstermek hikmetiyle fermanında gayet hiddet ve şiddetle o cinayeti ve cezasını değil bin defa, belki milyonlar ve milyarlar ile tekrar etse, yine israf ve kusur değil ki, bin seneden beri yüzer milyon insanlar her gün usanmadan kemal-i iştiyakla ve ihtiyaçla okurlar.

Evet her gün, her zaman, herkes için bir âlem gider, taze bir âlemin kapısı kendine açılmasından, o geçici herbir âlemini nurlandırmak için ihtiyaç ve iştiyakla "Lâ ilahe illallah" cümlesini binler defa tekrar ile o değişen perdelere

ve âlemlere herbirisine bir “Lâ ilahe illallah”ı lâmba yaptığı gibi, öyle de: O kesretli, geçici perdeleri ve tazelenen seyyar kâinatları karanlıklandırmamak ve âyine-i hayatında in’ikas eden suretlerini çirkinleştirmemek ve lehinde şahid olabilen o misafir vaziyetleri aleyhine çevirmemek için, o cinayetlerin cezalarını ve Padişah-ı Ezelî’nin şiddetli ve inadları kıran tehdidlerini, her vakit Kur’anı okumakla tahattur edip, nefsin tuğyanından kurtulmaya çalışmak hikmetiyle, Kur’an gayet mu’cizane tekrar eder ve bu derece kuvvet ve şiddet ve tekrarla tehdidat-ı Kur’aniyeyi hakikatsız tevehhüm etmekten, şeytan bile kaçar. Ve onları dinlemeyen münkirlere Cehennem azabı ayn-ı adalettir, diye gösterir.

Hem meselâ: Asâ-yı Musa gibi çok hikmetleri ve faideleri bulunan kıssa-i Musa’nın (A.S.) ve sair enbiyanın kıssalarını çok tekrarında, risalet-i Ahmediyenin hakkaniyetine bütün enbiyanın nübüvvetlerini hüccet gösterip onların umumunu inkâr edemeyen, bu zâtın risaletini hakikat noktasında inkâr edemez hikmetiyle ve herkes her vakit bütün Kur’anı okumaya muktedir ve muvaffak olamadığından herbir uzun ve mutavassıt sureyi birer küçük Kur’an hükmüne getirmek için ehemmiyetli erkân-ı imaniye gibi o kıssaları tekrar etmesi; değil israf belki mu’cizane bir belâgattır ve hâdise-i Muhammediye bütün benî-Âdemin en büyük hâdisesi ve kâinatın en azametli mes’elesi olduğunu ders vermektir.

Evet Kur’anda Zât-ı Ahmediyeye en büyük makam vermek ve dört erkân-ı imaniyeyi içine almakla “Lâ ilahe illallah” rüknüne denk tutulan “Muhammedürresulullah” ve risalet-i Muhammediye kâinatın en büyük hakikatı ve Zât-ı Ahmediye, bütün mahlukatın en eşrefi ve hakikat-ı Muhammediye tabir edilen küllî şahsiyet-i maneviyesi ve makam-ı kudsîsi, iki cihanın en parlak bir güneşi olduğuna ve bu hârika makama liyakatına pekçok hüccetler ve emareleri, kat’î bir surette Risale-i Nur’da isbat edilmiş. Binden birisi şudur ki:

اَلسَّبَبُ كَالْفَاعِلِ düsturuyla, bütün ümmetinin bütün zamanlarda işlediği hasenatın bir misli onun defter-i

hasenatına girmesi ve bütün kâinatın hakikatlarını, getirdiği nur ile nurlandırması, değil yalnız cinn, ins, melek ve zîhayatı, belki kâinatı, semavat ve arzı minnetdar eylemesi ve istidad lisanıyla nebatatın duaları ve ihtiyac-ı fıtrî diliyle hayvanatın duaları, gözümüz önünde bilfiil kabul olmasının şehadetiyle milyonlar, belki milyarlar fıtrî ve reddedilmez duaları makbul olan suleha-yı ümmeti her gün o zâta salât ü selâm ünvanıyla rahmet duaları ve manevî kazançlarını en evvel o zâta bağışlamaları ve bütün ümmetçe okunan Kur'anın üçyüzbin harfinin herbirisinde on sevabdan tâ yüz, tâ bin hasene ve meyve vermesinden yalnız kıraat-ı Kur'an cihetiyle defter-i a'maline hadsiz nurlar girmesi haysiyetiyle o zâtın şahsiyet-i maneviyesi olan hakikat-ı Muhammediye, istikbalde bir şecere-i tûbâ-i Cennet hükmünde olacağını Allâm-ül Guyub bilmiş ve görmüş, o makama göre Kur'anında o azîm ehemmiyeti vermiş ve fermanında ona tebaiyetle ve sünnetine ittiba ile şefaatine mazhariyeti en ehemmiyetli bir mes'ele-i insaniye göstermiş ve o haşmetli şecere-i tûbânın bir çekirdeği olan şahsiyet-i beşeriyetini ve bidayetteki vaziyet-i insaniyesini arasıra nazara almasıdır.

İşte Kur'anın tekrar edilen hakikatları bu kıymette olduğundan, tekraratında kuvvetli ve geniş bir mu'cize-i maneviye bulunmasına fıtrat-ı selime şehadet eder. Meğer maddiyyunluk taunuyla maraz-ı kalbe ve vicdan hastalığına mübtela ola... قَدْ يُنْكِرُ الْمَرْءُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ ❊ وَ يُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمٍ kaidesine dâhil olur.

* * *

Bu Onuncu Mes'eleye bir hâtime olarak iki haşiyedir

Birincisi: Bundan [12](*) oniki sene evvel işittim ki, en dehşetli ve muannid bir zındık Kur'ana karşı sû'-i kasdını tercümesiyle yapmağa başlamış ve demiş ki: "Kur'an tercüme edilsin, tâ ne mal olduğu bilinsin." Yani, lüzumsuz tekraratı herkes görsün ve tercümesi onun yerinde okunsun

diye dehşetli bir plân çevirmiş. Fakat Risale-i Nur'un cerhedilmez hüccetleri kat'î isbat etmiş ki: Kur'anın hakikî tercümesi kabil değil ve lisan-ı nahvî olan lisan-ı Arabî yerinde Kur'anın meziyetlerini ve nüktelerini başka lisan muhafaza edemez ve herbir harfi, on adedden bine kadar sevab veren kelimat-ı Kur'aniyenin mu'cizane ve cem'iyetli tabirleri yerinde, beşerin âdi ve cüz'î tercümeleri tutamaz, onun yerinde câmilerde okunmaz diye Risale-i Nur her tarafta intişarıyla o dehşetli plânı akîm bıraktı. Fakat o zındıktan ders alan münafıklar, yine şeytan hesabına Kur'an güneşini üflemekle söndürmeğe, aptal çocuklar gibi ahmakane ve divanecesine çalışmaları hikmetiyle, bana gayet sıkı ve sıkıcı ve sıkıntılı bir halette bu Onuncu Mes'ele yazdırıldı tahmin ediyorum. Başkalarla görüşemediğim için hakikat-ı hali bilemiyorum.

İkinci Haşiye: Denizli hapsinden tahliyemizden sonra meşhur Şehir Oteli'nin yüksek katında oturmuştum. Karşımda güzel bahçelerde kesretli kavak ağaçları birer halka-i zikir tarzında gayet latif tatlı bir surette hem kendileri, hem dalları, hem yaprakları, havanın dokunmasıyla cezbekârane ve cazibedarane hareketle raksları, kardeşlerimin müfarakatlarından ve yalnız kaldığımdan hüzünlü ve gamlı kalbime ilişti. Birden güz ve kış mevsimi hatıra geldi ve bana bir gaflet bastı. Ben, o kemal-i neş'e ile cilvelenen o nazenin kavaklara ve zîhayatlara o kadar acıdım ki, gözlerim yaşla doldu. Kâinatın süslü perdesi altındaki ademleri, firakları ihtar ve ihsasıyla kâinat dolusu firakların, zevallerin hüzünleri başıma toplandı. Birden hakikat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) getirdiği nur, imdada yetişti. O hadsiz hüzünleri ve gamları, sürurlara çevirdi. Hattâ o nurun, herkes ve her ehl-i iman gibi benim hakkımda milyon feyzinden yalnız o vakitte, o vaziyete temas eden imdad ve tesellisi için Zât-ı Muhammediyeye (A.S.M.) karşı ebediyen minnetdar oldum. Şöyle ki:

Ol nazar-ı gaflet, o mübarek nazeninleri; vazifesiz, neticesiz, bir mevsimde görünüp, hareketleri neş'eden değil belki güya ademden ve firaktan titreyerek hiçliğe düştüklerini göstermekle, herkes gibi bendeki aşk-ı beka ve hubb-u mehasin ve muhabbet-i vücud ve şefkat-i cinsiye ve alâka-i hayatiyeye medar olan damarlarıma o derece dokundu ki, böyle dünyayı bir manevî cehenneme ve aklı bir tazib âletine çevirdiği sırada, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın beşere hediye getirdiği nur perdeyi kaldırdı; i'dam, adem, hiçlik, vazifesizlik, abes, firak, fânilik yerinde o kavakların herbirinin yaprakları adedince hikmetleri, manaları ve Risale-i Nur'da isbat edildiği gibi, üç kısma ayrılan neticeleri ve vazifeleri var diye gösterdi:

Birinci kısım neticeleri, Sâni'-i Zülcelal'in esmasına bakar. Meselâ: Nasılki bir usta hârika bir makineyi yapsa; onu takdir eden herkes o zâta "Mâşâallah, bârekâllah" deyip alkışlar. Öyle de: O makine dahi, ondan maksud neticeleri tam tamına göstermesiyle, lisan-ı haliyle ustasını tebrik eder, alkışlar. Her zîhayat ve herşey böyle bir makinedir, ustasını tebriklerle alkışlar.

İkinci kısım hikmetleri ise: Zîhayatın ve zîşuurun nazarlarına bakar. Onlara şirin bir mütalaagâh, birer kitab-ı marifet olur. Manalarını zîşuurun zihinlerinde ve suretlerini kuvve-i hâfızalarında ve elvah-ı misaliyede ve âlem-i gaybın defterlerinde daire-i vücudda bırakıp, sonra âlem-i şehadeti terkeder, âlem-i gayba çekilir. Demek surî bir vücudu bırakır, manevî ve gaybî ve ilmî çok vücudları kazanır. Evet, madem Allah var ve ilmi ihata eder. Elbette adem, i'dam, hiçlik, mahv, fena; hakikat noktasında ehl-i imanın dünyasında yoktur ve kâfir münkirlerin dünyaları ademle, firakla, hiçlikle, fânilikle doludur. İşte bu hakikatı, umumun lisanında gezen bu gelen darb-ı mesel ders verip, der: "Kimin için Allah var, ona herşey var ve kimin için yoksa, herşey ona yoktur, hiçtir."

Elhasıl: Nasılki iman, ölüm vaktinde insanı i'dam-ı ebedîden kurtarıyor; öyle de herkesin hususî dünyasını dahi

i’damdan ve hiçlik karanlıklarından kurtarıyor. Ve küfür ise, hususan küfr-ü mutlak olsa; hem o insanı, hem hususî dünyasını ölümle i’dam edip manevî cehennem zulmetlerine atar. Hayatının lezzetlerini acı zehirlere çevirir. Hayat-ı dünyeviyeyi âhiretine tercih edenlerin kulakları çınlasın. Gelsinler, buna ya bir çare bulsunlar veya imana girsinler. Bu dehşetli hasarattan kurtulsunlar!

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Duanıza çok muhtaç ve
size çok müştak kardeşiniz
Said Nursî

Onuncu Mes’ele münasebetiyle Hüsrev’in üstadına yazdığı mektub

Çok sevgili üstadım efendim!

Cenab-ı Hakk’a hadsiz şükürler olsun, iki aylık iftirak üzüntülerini ve muhaberesizlik ızdırablarını hafifleştiren ve kalblerimize taze hayat bahşeden ve ruhlarımıza yeni, safi bir nesim ihda eden Kur’anın celalli ve izzetli, rahmetli ve şefkatli âyetlerindeki tekraratın mehasinini ta’dad eden, hikmet-i tekrarının lüzum ve ehemmiyetini izah eden ve Risale-i Nur’un bir hârika müdafaası olan Denizli Meyvesinin Onuncu Mes’elesi namını alan “Emirdağı Çiçeği”ni aldık. Elhak takdir ve tahsine çok lâyık olan bu çiçeği kokladıkça ruhumuzdaki iştiyak yükseldi. Dokuz aylık hapis sıkıntısına mukabil, Meyve’nin Dokuz Mes’elesi nasıl beraetimize büyük bir vesile olmakla güzelliğini göstermiş ise, Onuncu Mes’elesi olan çiçeği de Kur’anın îcazlı i’cazındaki hârikaları göstermekle o nisbette güzelliğini göstermektedir.

Evet sevgili üstadım, gülün çiçeğindeki fevkalâde letafet ve güzellik, ağacındaki dikenleri nazara hiç göstermediği gibi; bu nurani çiçek de bize dokuz aylık hapis sıkıntısını unutturacak bir şekilde o sıkıntılarımızı da hiçe indirmiştir. Mütalaasına doyulmayacak şekilde kaleme alınan ve akılları hayrete sevkeden bu nurani çiçek, muhtevi olduğu çok

güzelliklerinden bilhâssa Kur'anın tercümesi suretiyle nazar-ı beşerde âdileştirilmek ihanetine mukabil; o tekraratın kıymetini tam göstermekle, Kur'anın cihandeğer ulviyetini meydana koymuştur. Sâliklerinin her asırda fevkalâde bir metanetle sarılmaları ile ve emir ve nehyine tamamen inkıyad etmeleriyle, güya yeni nâzil olmuş gibi tazeliği isbat edilmiş olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın, bütün asırlarda, zalimlerine karşı şiddetli ve dehşetli ve tekrarlı tehdidleri ve mazlumlarına karşı şefkatli ve rahmetli mükerrer taltifleri, hususuyla bu asrımıza bakan tehdidatı içinde zalimlerine misli görülmemiş bir halette, sanki feze-i ekberden bir nümuneyi andıran semavî bir cehennemle altı-yedi seneden beri mütemadiyen feryad u figan ettirmesi ve keza mazlumlarının bu asırdaki küllî ferdleri başında Risale-i Nur talebelerinin bulunması ve hakikaten bu talebeleri de ümem-i salifenin enbiyalarına verilen necatlar gibi pek büyük umumî ve hususî necatlara mazhar etmesi ve muarızları olan dinsizlerin cehennemî azabla tokatlanmalarını göstermesi, hem iki güzel ve latif haşiyelerle hâtime verilmek suretiyle çiçeğin tamam edilmesi, bu fakir talebeniz Hüsrev'i o kadar büyük bir sürurla sonsuz bir şükre sevketti ki; bu güzel çiçeğin verdiği sevinç ve süruru müddet-i ömrümde hissetmediğimi sevgili üstadıma arzettiğim gibi, kardeşlerime de kerratla söylemişim. Cenab-ı Hak, zaîf ve tahammülsüz omuzlarına pek azametli bâr-ı sakil tahmil edilen siz sevgili üstadımızdan ebediyen razı olsun. Ve yüklerinizi tahfif etmekle yüzlerinizi ebede kadar güldürsün âmîn.

Evet sevgili üstadım, biz Allah'tan, Kur'andan, Habib-i Zîşan'dan ve Risale-i Nur'dan ve Kur'an dellâlı siz sevgili üstadımızdan ebediyen razıyız. Ve intisabımızdan hiçbir cihetle pişmanlığımız yok. Hem kalbimizde zerre kadar kötülük etmek için niyet yok. Biz ancak Allah'ı ve rızasını istiyoruz. Gün geçtikçe, rızası içinde, Cenab-ı Hakk'a vuslat iştiyaklarını kalbimizde teksif ediyoruz. Bilâ-istisna bize fenalık edenleri Cenab-ı Hakk'a terketmekle afvetmek ve

bilakis bize zulmeden o zalimler de dâhil olduğu halde, herkese iyilik etmek, Risale-i Nur talebelerinin kalblerine yerleşen bir şiar-ı İslâm olduğunu, biz istemeyerek ilân eden Hazret-i Allah'a hadsiz hududsuz şükürler ediyoruz.

Çok kusurlu talebeniz Hüsrev

* * *

Onbirinci Mes'ele

Meyve'nin Onbirinci Mes'elesinin başı; bir meyvesi Cennet ve biri saadet-i ebediye ve biri rü'yetullah olan iman şecere-i kudsiyesinin hadsiz, küllî ve cüz'î meyvelerinden yüzer nümuneleri Risale-i Nur'da beyan ve hüccetlerle isbat edildiğinden, izahını "Siracünnur"a havale edip; küllî erkânının değil, belki cüz'î ve cüzlerin, cüz'î ve hususî meyvelerinden birkaç nümune beyan edilecek.

Birisi: Bir gün bir duada, "Yâ Rabbi! Cebrail, Mikâil, İsrafil, Azrail hürmetlerine ve şefaatlerine, beni cinn ve insin şerlerinden muhafaza eyle!" mealinde duayı dediğim zaman, herkesi titreten ve dehşet veren Azrail namını zikrettiğim vakit gayet tatlı ve tesellidar ve sevimli bir halet hissettim. Elhamdülillah dedim. Azrail'i cidden sevmeğe başladım. Melaikeye iman rüknünün bu cüz'î ferdinin pek çok meyvelerinden yalnız bir cüz'î meyvesine gayet kısa bir işaret ederiz.

Birisi: İnsanın en kıymetli ve üstünde titrediği malı, onun ruhudur. Onu zayi' olmaktan ve fenadan ve başıboşluktan muhafaza etmek için kuvvetli ve emin bir ele teslimin derin bir sevinç verdiğini kat'î hissettim. Ve insanın amelini yazan melekler hatırıma geldi. Baktım, aynen bu meyve gibi çok tatlı meyveleri var.

Birisi: Her insan kıymetli bir sözünü ve fiilini bâkileştirmek için iştiyakla kitabet ve şiir, hattâ sinema ile hıfzına çalışır. Hususan o fiillerin Cennet'te bâki meyveleri bulunsa, daha ziyade merak eder. "Kiramen Kâtibîn" insanın

omuzlarında durup onları ebedî manzaralarda göstermek ve sahiblerine daimî mükâfat kazandırmak, o kadar bana şirin geldi ki tarif edemem.

Sonra ehl-i dünyanın, beni hayat-ı içtimaiyedeki herşeyden tecrid etmek içinde bütün kitablarımdan ve dostlarımdan ve hizmetçilerimden ve teselli verici işlerden ayrı düşürmeleriyle beraber, gurbet vahşeti beni sıkarken ve boş dünya başıma yıkılırken, melaikeye imanın pek çok meyvelerinden birisi imdadıma geldi. Kâinatımı ve dünyamı şenlendirdi, melekler ve ruhanîlerle doldurdu, âlemimi sevinçle güldürdü. Ve ehl-i dalaletin dünyaları vahşet ve boşluk ve karanlıkla ağladıklarını gösterdi.

Hayalim bu meyvenin lezzetiyle mesrur iken, umum peygamberlere imanın pek çok meyvelerinden buna benzer bir tek meyvesini aldı, tattı. Birden, bütün geçmiş zamanlardaki enbiyalarla yaşamış gibi onlara imanım ve tasdikim, o zamanları ışıklandırdı ve imanımı küllî yapıp genişlendirdi. Ve âhirzaman peygamberimizin imana ait olan davalarına binler imza bastırdı, şeytanları susturdu.

Birden "Hikmet-ül İstiaze Lem'ası"nda kat'î cevabı bulunan bir sual kalbime geldi ki: "Bu meyveler gibi hadsiz tatlı semereler ve faideler ve hasenatın gayet güzel neticeleri ve menfaatleri ve Erhamürrâhimîn'in gayet merhametkârane tevfikleri ve inayetleri ehl-i hidayete yardım edip kuvvet verdikleri halde, ehl-i dalalet neden çok defa galebe eder ve bazan yirmisi, yüz tane ehl-i hidayeti perişan eder." diye, manen benden soruldu. Ve bu tefekkür içinde, şeytanın gayet zaîf desiselerine karşı Kur'anın büyük tahşidatı ve melaikeleri ve Cenab-ı Hakk'ın yardımını ehl-i imana göndermesi hatıra geldi. Risale-i Nur'un onun hikmetini kat'î hüccetlerle izahına binaen, o sualin cevabına gayet kısa bir işaret ederiz:

Evet bazan serseri ve gizli, muzır bir adamın bir saraya ateş atmağa çalışması yüzünden, yüzer adamın yapması gibi; yüzer adamın muhafazası ile ve bazan devlete ve padişaha iltica ile o sarayın vücudu devam edebilir. Çünki

onun vücudu, bütün şeraitin ve erkânın ve esbabın vücuduyla olabilir. Fakat onun ademi ve harab olması bir tek şartın ademiyle vaki' ve bir serserinin bir kibritiyle yanıp mahvolduğu gibi, ins ü cinn şeytanları az bir fiil ile büyük tahribat ve dehşetli manevî yangınlar yaparlar. Evet bütün fenalıklar ve günahlar ve şerlerin mâyesi ve esasları ademdir, tahribdir. Sureten vücudun altında, adem ve bozmak saklıdır. İşte cinnî ve insî şeytanlar ve şerirler bu noktaya istinaden gayet zaîf bir kuvvetle hadsiz bir kuvvete karşı dayanıp, ehl-i hak ve hakikatı Cenab-ı Hakk'ın dergâhına ilticaya ve kaçmaya her vakit mecbur ettiğinden, Kur'an onları himaye için büyük tahşidat yapar. Doksandokuz esma-i İlahiyeyi onların ellerine verir. O düşmanlara karşı sebat etmelerine çok şiddetli emirler verir.

Bu cevabdan, birden pek büyük bir hakikatın ucu ve azametli, dehşetli bir mes'elenin esası göründü. Şöyle ki:

Nasılki Cennet bütün vücud âlemlerinin mahsulâtını taşıyor ve dünyanın yetiştirdiği tohumları bâkiyane sünbüllendiriyor, öyle de; Cehennem dahi, hadsiz dehşetli adem ve hiçlik âlemlerinin çok elîm neticelerini göstermek için o adem mahsulâtlarını kavuruyor ve o dehşetli Cehennem fabrikası, sair vazifeleri içinde, âlem-i vücud kâinatını âlem-i adem pisliklerinden temizlettiriyor. Bu dehşetli mes'elenin şimdilik kapısını açmayacağız. İnşâallah sonra izah edilecek.

Hem meleklere iman meyvesinden bir cüz'ü ve Münker ve Nekir'e ait bir nümunesi şudur: Herkes gibi ben dahi muhakkak gireceğim diye mezarıma hayalen girdim. Ve kabirde yalnız, kimsesiz, karanlık, soğuk, dar bir haps-i münferidde bir tecrid-i mutlak içindeki tevahhuş ve me'yusiyetten tedehhüş ederken, birden Münker ve Nekir taifesinden iki mübarek arkadaş çıkıp geldiler. Benimle münazaraya başladılar. Kalbim ve kabrim genişlediler, nurlandılar, hararetlendiler; âlem-i ervaha pencereler açıldı. Ben de şimdi hayalen ve istikbalde hakikaten göreceğim o vaziyete bütün canımla sevindim ve şükrettim.

Sarf ve Nahiv ilmini okuyan bir medrese talebesinin vefat edip, kabirde Münker ve Nekir'in: "Men Rabbüke"= "Senin Rabbin kimdir?" diye suallerine karşı, kendini medresede zannedip Nahiv ilmi ile cevab vererek: "(Men) mübtedadır. (Rabbüke) onun haberidir; müşkil bir mes'eleyi benden sorunuz, bu kolaydır." diyerek, hem o melaikeleri, hem hazır ruhları, hem o vakıayı müşahede eden orada bulunan bir keşf-el kubur velisini güldürdü ve rahmet-i İlahiyeyi tebessüme getirdi, azabdan kurtulduğu gibi; Risale-i Nur'un bir şehid kahramanı olan merhum Hâfız Ali, hapiste Meyve Risalesi'ni kemal-i aşkla yazarken ve okurken vefat edip kabirde melaike-i suale mahkemedeki gibi Meyve hakikatları ile cevab verdiği misillü; ben de ve Risale-i Nur şakirdleri de, o suallere karşı Risale-i Nur'un parlak ve kuvvetli hüccetleriyle istikbalde hakikaten ve şimdi manen cevab verip onları tasdike ve tahsine ve tebrike sevkedecekler inşâallah.

Hem meleklere imanın saadet-i dünyeviyeye medar cüz'î bir nümunesi şudur ki: İlmihalden iman dersini alan bir masum çocuğun, yanında ağlayan ve masum bir kardeşinin vefatı için vaveylâ eden diğer bir çocuğa: "Ağlama, şükreyle.. senin kardeşin meleklerle beraber Cennet'e gitti; orada gezer, bizden daha iyi keyfedecek, melekler gibi uçacak, heryeri seyredebilir." deyip, feryad edenin ağlamasını tebessüme ve sevince çevirmesidir. Ben de aynen bu ağlayan çocuk gibi, bu hazîn kışta ve elîm bir vaziyetimde gayet elîm iki vefat haberini aldım. Biri, hem âlî mekteblerde birinciliği kazanan, hem Risale-i Nur'un hakikatlarını neşreden, biraderzadem merhum Fuad; ikincisi, hacca gidip sekerat içinde tavaf ederken, tavaf içinde vefat eden Âlime Hanım namındaki merhume hemşirem. Bu iki akrabamın ölümleri, İhtiyar Risalesi'nde yazılan merhum Abdurrahman'ın vefatı gibi beni ağlatırken; imanın nuruyla o masum Fuad, o sâliha Hanım insanlar yerinde meleklere, hurilere arkadaş olduklarını ve bu dünyanın tehlike ve günahlarından kurtulduklarını manen, kalben gördüm. O

şiddetli hüzün yerinde büyük bir sevinç hissedip hem onları, hem Fuad'ın pederi kardeşim Abdülmecid'i, hem kendimi tebrik ederek Erhamürrâhimîn'e şükrettim. Bu iki merhumeye rahmet duası niyetiyle buraya yazıldı, kaydedildi.

Risale-i Nur'daki bütün mizanlar ve müvazeneler, imanın saadet-i dünyeviyeye ve uhreviyeye medar meyvelerini beyan ederler. Ve o küllî ve büyük meyveler, bu dünyada gösterdikleri saadet-i hayatiye ve lezzet-i ömür cihetiyle her mü'minin imanı ona bir saadet-i ebediyeyi kazandıracak.. belki sünbül verecek ve o surette inkişaf edecek diye haber verirler. Ve o küllî ve pek çok meyvelerinden beş meyvesi, meyve-i mi'rac olarak Otuzbirinci Söz'ün âhirinde ve beş meyvesi Yirmidördüncü Söz'ün Beşinci Dal'ında nümune olarak yazılmış. Erkân-ı imaniyenin herbirinin ayrı ayrı pek çok belki hadsiz meyveleri olduğu gibi, mecmuunun birden çok meyvelerinden bir meyvesi, koca Cennet ve biri de saadet-i ebediye ve biri de belki en tatlısı da rü'yet-i İlahiyedir diye, başta demiştik. Ve Otuzikinci Söz'ün âhirindeki müvazenede, imanın saadet-i dâreyne medar bir kısım semereleri güzel izah edilmiş. İman-ı bil'kader rüknünün kıymetdar meyveleri bu dünyada bulunduğuna bir delil, umum lisanında مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ darb-ı mesel olmuştur. Yani, "Kadere iman eden, gamlardan kurtulur." Risale-i Kader'in âhirinde güzel bir temsil ile, iki adamın şahane bir sarayın bahçesine girmesiyle, bir küllî meyvesi beyan edilmiş. Hattâ ben kendi hayatımda binler tecrübelerimle gördüm ve bildim ki; kadere iman olmazsa hayat-ı dünyeviye saadeti mahvolur. Elîm musibetlerde, ne vakit kadere iman cihetine bakardım; musibet gayet hafifleşiyor görüyordum. Ve kadere iman etmeyen nasıl yaşayabilir diye hayret ederdim.

Melaikeye iman rüknünün küllî meyvelerinden birisine, Yirmiikinci Söz'ün İkinci Makam'ında şöyle işaret edilmiş ki; Azrail Aleyhisselâm Cenab-ı Hakk'a münacat edip demiş: "Kabz-ı ervah vazifesinde senin ibadın benden küsecekler,

şekva edecekler.” Ona cevaben denilmiş: “Senin vazifene hastalıkları ve musibetleri perde yapacağım; tâ ibadımın şekvaları onlara gitsin, sana gelmesin.” Aynen bu perdeler gibi Azrail Aleyhisselâm’ın vazifesi de bir perdedir. Tâ haksız şekvalar Cenab-ı Hakk’a gitmesin. Çünki ölümdeki hikmet ve rahmet ve güzellik ve maslahat cihetini herkes göremez. Zahire bakıp itiraz eder, şekvaya başlar. İşte bu haksız şekvalar Rahîm-i Mutlak’a gitmemek hikmetiyle Azrail Aleyhisselâm perde olmuş.

Aynen bunun gibi bütün meleklerin, belki bütün esbab-ı zahiriyenin vazifeleri, izzet-i rububiyetin perdeleridir. Tâ güzellikleri görünmeyen ve hikmetleri bilinmeyen şeylerde kudret-i İlahiyenin izzeti ve kudsiyeti ve rahmetinin ihatası muhafaza edilsin, itiraza hedef olmasın ve hasis ve ehemmiyetsiz ve merhametsiz şeyler ile kudretin mübaşereti -nazar-ı zahirîde- görünmesin. Yoksa hiçbir sebebin hakikî tesiri ve icada hiç kabiliyeti olmadığını, her şeyde tevhid sikkeleri kat’î gösterdiğini, Risale-i Nur hadsiz delilleriyle isbat etmiş. Halketmek, icad etmek ona mahsustur. Esbab, yalnız bir perdedir. Melaike gibi zîşuur olanların, yalnız cüz-i ihtiyarıyla cüz’î, icadsız, kesb denilen bir nevi hizmet-i fıtriye ve amelî bir nevi ubudiyetten başka ellerinde yoktur.

Evet, izzet ve azamet isterler ki; esbab, perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında.

Tevhid ve ehadiyet isterler ki; esbab, ellerini çeksinler tesir-i hakikîden.

İşte nasılki melekler ve umûr-u hayriyede ve vücudiyede istihdam edilen zahirî sebebler, güzellikleri görünmeyen ve bilinmeyen şeylerde kudret-i Rabbaniyeyi kusurdan, zulümden muhafaza edip takdis ve tesbih-i İlahîde birer vesiledirler. Aynen öyle de: Cinnî ve insî şeytanlar ve muzır maddelerin umûr-u şerriyede ve ademiyede istimalleri dahi, yine kudret-i Sübhaniyeyi gadirden ve haksız itirazlardan ve şekvalara hedef olmaktan kurtarmak ile takdis ve tesbihat-ı Rabbaniyeye ve kâinattaki bütün kusurattan müberra ve münezzehiyetine hizmet ediyorlar. Çünki bütün kusurlar

ademden ve kabiliyetsizlikten ve tahribden ve vazife yapmamaktan -ki birer ademdirler- ve vücudî olmayan ademî fiillerden geliyor. Bu şeytanî ve şerli perdeler, o kusurata merci olup itiraz ve şekvaları bi'l-istihkak kendilerine alarak Cenab-ı Hakk'ın takdisine vesile oluyorlar. Zâten şerli ve ademî ve tahribçi işlerde kuvvet ve iktidar lâzım değil; az bir fiil ve cüz'î bir kuvvet, belki vazifesini yapmamak ile bazan büyük ademler ve bozmaklar oluyor. O şerir fâiller, muktedir zannedilirler. Halbuki ademden başka hiç tesirleri ve cüz'î bir kesbden hariç bir kuvvetleri yoktur. Fakat o şerler ademden geldiklerinden, o şerirler hakikî fâildirler. Bil-istihkak, eğer zîşuur ise cezayı çekerler. Demek seyyiatta o fenalar fâildirler; fakat haseneler ve hayırlarda ve amel-i sâlihte vücud olmasından, o iyiler hakikî fâil ve müessir değiller. Belki kabildirler; feyz-i İlahîyi kabul ederler ve mükâfatları dahi sırf bir fazl-ı İlahîdir diye, Kur'an-ı Hakîm مَا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ وَمَا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ferman eder.

Elhasıl: Vücud kâinatları ve hadsiz adem âlemleri birbirleriyle çarpışırken ve Cennet ve Cehennem gibi meyveler verirken ve bütün vücud âlemleri "Elhamdülillah Elhamdülillah" ve bütün adem âlemleri "Sübhanallah Sübhanallah" derken ve ihatalı bir kanun-u mübareze ile melekler şeytanlarla ve hayırlar şerlerle, tâ kalbin etrafındaki ilham, vesvese ile mücadele ederken; birden meleklere imanın bu meyvesi tecelli eder, mes'eleyi halledip karanlık kâinatı ışıklandırır. اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ âyetinin envârından bir nurunu bize gösterir ve bu meyve ne kadar tatlı olduğunu tattırır.

İkinci bir küllî meyvesine "Yirmidördüncü" ve "elif"ler kerametini gösteren "Yirmidokuzuncu Söz"ler işaret edip parlak bir surette meleklerin vücudunu ve vazifesini isbat etmişler. Evet kâinatın her tarafında, cüz'î ve küllî her şeyde, her nevide, kendini tanıttırmak ve sevdirmek içinde merhametkârane bir haşmet-i rububiyet, elbette o haşmete, o merhamete, o tanıttırmaya, o sevdirmeye karşı şükür ve takdis içinde bir geniş ve ihatalı ve şuurkârane bir ubudiyetle mukabele etmesi lâzım ve kat'îdir. Ve şuursuz cemadat ve erkân-ı azîme-i kâinat hesabına o vazifeyi, ancak hadsiz melekler görebilir ve o saltanat-ı rububiyetin her tarafta, serada süreyyada, zeminin temelinde, dışında hakîmane ve haşmetkârane icraatını onlar temsil edebilirler.

Meselâ, felsefenin ruhsuz kanunları pek karanlık ve vahşetli gösterdikleri hilkat-i arziye ve vaziyet-i fıtriyesini, bu meyve ile nurlu, ünsiyetli bir tarzda Sevr ve Hut namlarındaki iki meleğin omuzlarında, yani nezaretlerinde ve Cennet'ten getirilen ve fâni küre-i arzın bâki bir temel taşı olmak, yani ileride bâki Cennet'e bir kısmını devretmeğe bir işaret için Sahret namında uhrevî bir madde, bir hakikat gönderilip Sevr ve Hut meleklerine bir nokta-i istinad edilmiş diye Benî-İsrail'in eski peygamberlerinden rivayet var ve İbn-i Abbas'tan dahi mervîdir. Maatteessüf bu kudsî mana, mürur-u zamanla bu teşbih, avamın nazarında hakikat telakki edilmekle, aklın haricinde bir suret almış. Madem melekler havada gezdikleri gibi toprakta ve taşta ve yerin merkezinde de gezerler; elbette onların ve küre-i arzın, üstünde duracak cismanî taş ve balığa ve öküze ihtiyaçları yoktur.

Hem meselâ küre-i arz, küre-i arzın nevileri adedince başlar ve o nevilerin ferdleri sayısınca diller ve o ferdlerin a'zâ ve yaprak ve meyveleri mikdarınca tesbihatlar yaptığı için elbette o haşmetli ve şuursuz ubudiyet-i fıtriyeyi bilerek, şuurdarane temsil edip dergâh-ı İlahiyeye takdim etmek için kırkbin başlı ve her başı kırkbin dil ile ve herbir dil ile kırkbin tesbihat yapan bir melek-i müekkeli bulunacak ki, ayn-ı

hakikat olarak Muhbir-i Sadık haber vermiş. Ve hilkat-i kâinatın en ehemmiyetli neticesi olan insanlarla münasebat-ı Rabbaniyeyi tebliğ ve izhar eden Cebrail (A.S.) ve zîhayat âleminde en haşmetli ve en dehşetli olan diriltmek ve hayat vermek ve ölümle terhis etmekteki Hâlık'a mahsus olan icraat-ı İlahiyeyi yalnız temsil edip ubudiyetkârane nezaret eden İsrafil (A.S.) ve Azrail (A.S.) ve hayat dairesinde rahmetin en cem'iyetli, en geniş, en zevkli olan rızıktaki ihsanat-ı Rahmaniyeye nezaretle beraber şuursuz şükürleri şuur ile temsil eden Mikâil (A.S.) gibi meleklerin pek acib mahiyette olarak bulunmaları ve vücudları ve ruhların bekaları, saltanat ve haşmet-i rububiyetin muktezasıdır. Onların ve herbirinin mahsus taifelerinin vücudları, kâinatta güneş gibi görünen saltanat ve haşmetin vücudu derecesinde kat'îdir ve şübhesizdir. Melaikeye ait başka maddeler bunlara kıyas edilsin.

Evet küre-i arzda dörtyüzbin nevileri zîhayattan halkeden, hattâ en âdi ve müteaffin maddelerden zîruhları çoklukla yaratan ve her tarafı onlarla şenlendiren ve mu'cizat-ı san'atına karşı, onlara dilleriyle "Mâşâallah, Bârekâllah, Sübhanallah" dediren ve ihsanat-ı rahmetine mukabil "Elhamdülillah, Veşşükrü-lillah, Allahüekber" o hayvancıklara söylettiren bir Kadîr-i Zülcelali ve'l-Cemal, elbette, bilâ-şek velâ-şübhe, koca semavata münasib, isyansız ve daima ubudiyette olan sekeneleri ve ruhanîleri yaratmış, semavatı şenlendirmiş, boş bırakmamış. Ve hayvanatın taifelerinden pekçok ziyade ayrı ayrı nevileri meleklerden icad etmiş ki, bir kısmı küçücük olarak yağmur ve kar katrelerine binip san'at ve rahmet-i İlahiyeyi kendi dilleriyle alkışlıyorlar; bir kısmı, birer seyyar yıldızlara binip feza-yı kâinatta seyahat içinde azamet ve izzet ve haşmet-i rububiyete karşı tekbir ve tehlil ile ubudiyetlerini âleme ilân ediyorlar. Evet zaman-ı Âdem'den beri bütün semavî kitablar ve dinler, meleklerin vücudlarına ve ubudiyetlerine ittifakları ve bütün asırlarda melekler ile konuşmalar ve muhavereler, kesretli tevatür ile insanlar içinde

vukubulduğunu nakil ve rivayetleri ise; görmediğimiz Amerika insanlarının vücudları gibi meleklerin vücudlarını ve bizimle alâkadar olduklarını kat'î isbat eder.

İşte şimdi gel, iman nuruyla bu küllî ikinci meyveye bak ve tat; nasıl kâinatı baştan başa şenlendirip, güzelleştirip bir mescid-i ekbere ve büyük bir ibadethaneye çeviriyor. Ve fen ve felsefenin soğuk, hayatsız, zulmetli, dehşetli göstermelerine mukabil; hayatlı, şuurlu, ışıklı, ünsiyetli, tatlı bir kâinat göstererek bâki hayatın bir cilve-i lezzetini ehl-i imana derecesine göre dünyada dahi tattırır.

Tetimme: Nasılki vahdet ve ehadiyet sırrıyla kâinatın her tarafında aynı kudret, aynı isim, aynı hikmet, aynı san'at bulunmasıyla Hâlık'ın vahdet ve tasarrufu ve icad ve rububiyeti ve hallakıyet ve kudsiyeti, cüz'î-küllî herbir masnu'un hal dili ile ilân ediliyor. Aynen öyle de; her tarafta melekleri halkedip her mahlukun lisan-ı hal ile şuursuz yaptıkları tesbihatı, meleklerin ubudiyetkârane dilleriyle yaptırıyor. Meleklerin hiçbir cihette hilaf-ı emir hareketleri yoktur. Hâlis bir ubudiyetten başka hiçbir icad ve emirsiz hiçbir müdahale, hattâ izinsiz şefaatları dahi olmaz. Tam بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ❊ وَ يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ sırrına mazhardırlar.

Hâtime

[Gayet ehemmiyetli bir nükte-i i'caziyeye dair, birden ihtiyarsız, mağribden sonra kalbe ihtar edilen ve sure-i قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ın zahir bir mu'cize-i gaybiyesini gösteren uzun bir hakikata kısa bir işarettir.]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ

İşte yalnız mana-yı işarî cihetinde bu sure-i azîme-i hârika: "Kâinatta adem âlemleri hesabına çalışan şerirlerden ve insî ve cinnî şeytanlardan kendinizi muhafaza ediniz." Peygamberimize ve ümmetine emrederek, her asra baktığı

gibi mana-yı işarîsiyle bu acib asrımıza daha ziyade, belki zahir bir tarzda bakar; Kur’an’ın hizmetkârlarını istiazeye davet eder. Bu mu’cize-i gaybiye, beş işaretle kısaca beyan edilecek. Şöyle ki:

Bu surenin herbir âyetinin manaları çoktur. Yalnız mana-yı işarî ile beş cümlesinde dört defa “şerr” kelimesini tekrar etmek ve kuvvetli münasebet-i maneviye ile beraber dört tarzda bu asrın emsalsiz dört dehşetli ve fırtınalı maddî ve manevî şerlerine ve inkılablarına ve mübarezelerine aynı tarihiyle parmak basmak ve manen “Bunlardan çekininiz.” emretmek, elbette Kur’an’ın i’cazına yakışır bir irşad-ı gaybîdir.

Meselâ: Başta قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ cümlesi, bin üçyüz elliiki veya dört (1352–1354) tarihine hesab-ı ebcedî ve cifrîyle tevafuk edip nev’-i beşerde en geniş hırs ve hasedle ve birinci harbin sebebiyle vukua gelmeye hazırlanan ikinci harb-i umumîye işaret eder. Ve ümmet-i Muhammediyeye (A.S.M.) manen der: “Bu harbe girmeyiniz ve Rabbinize iltica ediniz.” Ve bir mana-yı remziyle, Kur’an’ın hizmetkârlarından olan Risale-i Nur şakirdlerine hususî bir iltifat ile onların Eskişehir hapsinden, dehşetli bir şerden aynı tarihiyle kurtulmalarına ve haklarındaki imha plânının akîm bırakılmasına remzen haber verir; manen “İstiaze ediniz.” emreder gibi bir remz verir.

Hem meselâ: مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ cümlesi -şedde sayılmaz- bin üçyüz altmış bir (1361) ederek bu emsalsiz harbin merhametsiz ve zalimane tahribatına rumi ve hicri tarihiyle parmak bastığı gibi; aynı zamanda bütün kuvvetleriyle Kur’anın hizmetine çalışan Nur şakirdlerinin geniş bir imha plânından ve elîm ve dehşetli bir beladan ve Denizli hapsinden kurtulmalarına tevafukla, bir mana-yı remzî ile onlara da bakar. “Halk’ın şerrinden kendinizi koruyunuz.” gizli bir îma ile der.

Hem meselâ: اَلنَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ cümlesi -şeddeler sayılmaz- bin üçyüz yirmisekiz (1328); eğer şeddedeki (lâm) sayılsa, bin üçyüz ellisekiz (1358) adediyle bu umumî harbleri

yapan ecnebi gaddarların, hırs ve hased ile bizdeki Hürriyet İnkılabı'nın Kur'an lehindeki neticelerini bozmak fikri ile tebeddül-ü saltanat ve Balkan ve İtalyan Harbleri ve Birinci Harb-i Umumî'nin patlamasıyla maddî ve manevî şerlerini, siyasî diplomatların radyo diliyle herkesin kafalarına sihirbaz ve zehirli üflemeleriyle ve mukadderat-ı beşerin düğme ve ukdelerine gizli plânlarını telkin etmeleriyle bin senelik medeniyet terakkiyatını vahşiyane mahveden şerlerin vücuda gelmeye hazırlanmaları tarihine tevafuk ederek, اَلنَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ in tam manasına tetabuk eder.

Hem meselâ: وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ cümlesi -şedde ve tenvin sayılmaz- yine bin üçyüz kırkyedi (1347) edip, aynı tarihte, ecnebi muahedelerin icbarıyla bu vatanda ehemmiyetli sarsıntılar ve felsefenin tahakkümüyle bu dindar millette ehemmiyetli tahavvüller vücuda gelmesine ve aynı tarihte, devletlerde ikinci harb-i umumîyi ihzar eden dehşetli hasedler ve rekabetlerin çarpışmaları tarihine bu mana-yı işarî ile tam tamına tevafuku ve manen tetabuku, elbette bu kudsî surenin bir lem'a-i i'caz-ı gaybîsidir.

Bir İhtar: Herbir âyetin müteaddid manaları vardır. Hem herbir mana küllîdir. Her asırda efradı bulunur. Bahsimizde bu asrımıza bakan yalnız mana-yı işarî tabakasıdır. Hem o küllî manada, asrımız bir ferddir. Fakat hususiyet kesbetmiş ki, ona tarihiyle bakar. Ben dört senedir, bu harbin ne safahatını ve ne de neticelerini ve ne de sulh olmuş olmamış bilmediğimden ve sormadığımdan, bu kudsî surenin daha ne kadar bu asra ve bu harbe işareti var diye daha onun kapısını çalmadım. Yoksa bu hazinede daha çok esrar var olduğu; Risale-i Nur'un eczalarında, hususan Rumuzat-ı Semaniye Risalelerinde beyan ve isbat edildiğinden onlara havale edip kısa kesiyorum.

Hatıra gelebilen bir sualin cevabıdır:

Bu lem'a-i i'caziyede, baştaki مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ da hem مِنْ hem شَرِّ kelimeleri hesaba girmesi ve âhirde وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ yalnız شَرِّ kelimesi girmesi, وَمِنْ girmemesi ve وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ikisi de hesab edilmemesi gayet ince ve latif

bir münasebete îma ve remz içindir. Çünki, halklarda şerden başka hayırlar da var. Hem bütün şer herkese gelmez. Buna remzen, bazıyeti ifade eden مِنْ ve شَرِّ girmişler. Hâsid hased ettiği zaman bütün şerdir, bazıyete lüzum yoktur. Ve اَلنَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ remziyle, kendi menfaatleri için küre-i arza ateş atan üfleyicilerin ve sihirbaz o diplomatların tahribata ait bütün işleri ayn-ı şerdir diye, daha شَرِّ kelimesine lüzum kalmadı.

Bu Sureye Ait Bir Nükte-i İ'caziyenin Haşiyesidir:

Nasıl bu sure, beş cümlesinden dört cümlesi ile bu asrımızın dört büyük şerli inkılablarına ve fırtınalarına mana-yı işarî ile bakar; aynen öyle de, dört defa tekraren مِنْ شَرِّ -şedde sayılmaz- kelimesiyle âlem-i İslâmca en dehşetli olan Cengiz ve Hülâgu fitnesinin ve Abbasi Devleti'nin inkıraz zamanının asrına, dört defa mana-yı işarî ile ve makam-ı cifrî ile bakar ve parmak basar. Evet -şeddesiz- شَرِّ beşyüz (500) eder; مِنْ doksan (90)dır. İstikbale bakan çok âyetler, hem bu asrımıza hem o asırlara işaret etmeleri cihetinde, istikbalden haber veren İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam (K.S.) dahi, aynen hem bu asrımıza, hem o asra bakıp haber vermişler. غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ kelimeleri bu zamana değil, belki غَاسِقٍ binyüz altmışbir (1161) ve اِذَا وَقَبَ sekizyüzon (810) ederek, o zamanlarda ehemmiyetli maddî manevî şerlere işaret eder. Eğer beraber olsa, Miladi bin dokuzyüz yetmişbir (1971) olur. O tarihte dehşetli bir şerden haber verir. Yirmi sene sonra, şimdiki tohumların mahsulü ıslah olmazsa, elbette tokatları dehşetli olacak.

* * *

Onbirinci Mes'elenin Haşiyesinin Bir Lâhikasıdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

Âyet-ül Kürsî'nin tetimmesi olan (لاَ اِكْرَاهَ فِى الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَىِّ) bin üçyüz elli (1350); فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ bin dokuzyüz yirmidokuz (1929) veya (1928) وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ dokuzyüz kırkaltı (946) "Risalet-ün Nur ismine

muvafık”; بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى bin üçyüz kırkyedi (1347); لاَ انْفِصَامَ لَهَا (وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ❊ (اَللّٰهُ) (وَلِىُّ الَّذِينَ آمَنُوا -eğer beraber olsa- bin oniki (1012); -eğer beraber olmazsa- dokuzyüz kırkbeş (945) (bir şedde sayılmaz); يُخْرِجُهُمْ مِنَ (الظُّلُمَاتِ) اِلَى النُّورِ bin üçyüz yetmişiki (1372) -şeddesiz- (وَالَّذِينَ كَفَرُوا اَوْلِيَاؤُهُمُ (الطَّاغُوتُ bin dörtyüz onyedi (1417) (يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ اِلَى) الظُّلُمَاتِ bin üçyüz otuzsekiz (1338) -şedde sayılmaz-; اُولئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ bin ikiyüz doksanbeş (1295) -şedde sayılır- eder.

Risalet-ün Nur’un hem iki kerre ismine, hem suret-i mücahedesine, hem tahakkukuna ve te’lif ve tekemmül zamanına tam tamına tevafukuyla beraber ehl-i küfrün bin ikiyüz doksanüç (1293) harbiyle âlem-i İslâm’ın nurunu söndürmeye çalışması tarihine ve Birinci Harb-i Umumî’den istifade ile bin üçyüz otuzsekiz (1338)de bil’fiil nurdan zulümata atmak için yapılan dehşetli muahedeler tarihine tam tamına tevafuku ve içinde mükerreren nur ve zulümat karşılaştırılması ve bu mücahede-i maneviyede Kur’anın nurundan gelen bir nur, ehl-i imana bir nokta-i istinad olacağını mana-yı işarî ile haber veriyor diye kalbime ihtar edildi. Ben de mecbur oldum, yazdım. Sonra baktım ki; manasının münasebeti bu asrımıza o kadar kuvvetlidir ki, hiç tevafuk emaresi olmasa da yine bu âyetler her asra baktığı gibi mana-yı işarî ile bizimle de konuşuyor kanaatım geldi.

Evet evvelâ: Başta لاَ اِكْرَاهَ فِى الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ cümlesi, makam-ı cifrî ve ebcedî ile bin üçyüz elli (1350) tarihine parmak basar ve mana-yı işarî ile der: Gerçi o tarihte, dini dünyadan tefrik ile dinde ikraha ve icbara ve mücahede-i diniyeye ve din için silâhla cihada muarız olan hürriyet-i vicdan, hükûmetlerde bir kanun-u esasî, bir düstur-u siyasî oluyor ve hükûmet lâik cumhuriyete döner. Fakat ona mukabil manevî bir cihad-ı dinî, iman-ı tahkikî kılıncıyla olacak. Çünki dindeki rüşd ü irşad ve hak ve hakikatı gözlere gösterecek derecede kuvvetli bürhanları izhar edip tebyin ve tebeyyün eden bir nur Kur’an’dan çıkacak diye haber verip, bir lem’a-i i’caz gösterir.

Hem tâ خَالِدُونَ kelimesine kadar Risale-i Nur'daki bütün müvazenelerin aslı, menbaı olarak aynen o müvazeneler gibi mükerreren nur ve zulümat ve iman ve karanlıkları karşılaştırmasıyla gizli bir emaredir ki, o tarihte bulunan cihad-ı manevî mübarezesinde büyük bir kahraman; Nur namında Risale-i Nur'dur ki, dinde bulunan yüzer tılsımları keşfeden onun manevî elmas kılıncı, maddî kılınçlara ihtiyaç bırakmıyor.

Evet hadsiz şükürler olsun ki, yirmi senedir Risale-i Nur bu ihbar-ı gaybı ve lem'a-i i'cazı bil'fiil göstermiştir. Ve bu sırr-ı azîm içindir ki; Risale-i Nur şakirdleri dünya siyasetine ve cereyanlarına ve maddî mücadelelerine karışmıyorlar ve ehemmiyet vermiyorlar ve tenezzül etmiyorlar ve hakikî şakirdleri en dehşetli bir hasmına ve hakaretli tecavüzüne karşı ona der:

"Ey bedbaht! Ben seni i'dam-ı ebedîden kurtarmaya ve fâni hayvaniyetin en süflî ve elîm derecesinden bir bâki insaniyet saadetine çıkarmaya çalışıyorum. Sen benim ölümüme ve i'damıma çalışıyorsun. Senin bu dünyada lezzetin pek az, pek kısa ve âhirette ceza ve belaların pek çok ve pek uzundur. Ve benim ölümüm bir terhistir. Haydi defol; senin ile uğraşmam, ne yaparsan yap." der. O zalim düşmanına hiddet değil, belki acıyor, şefkat ediyor, keşke kurtulsa idi diyerek ıslahına çalışır.

Sâniyen: (وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ) (بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى) Bu iki kudsî cümleler, kuvvetli münasebet-i maneviye ile beraber makam-ı cifrî ve ebcedî hesabıyla, birincisi Risalet-ün Nur'un ismine, ikincisi onun tahakkukuna ve tekemmülüne ve parlak fütuhatına manen ve cifren tam tamına tetabukları bir emaredir ki; Risalet-ün Nur bu asırda, bu tarihte bir "urvet-ül vüska"dır. Yani çok muhkem, kopmaz bir zincir ve bir "hablullah"tır. Ona elini atan, yapışan necat bulur diye mana-yı remziyle haber verir.

Sâlisen: اَللّٰهُ وَلِىُّ الَّذِينَ آمَنُوا cümlesi hem mana, hem cifr ile Risalet-ün Nur'a bir remzi var. Şöyle ki:.........

(Bu makamda perde indi. Yazmaya izin verilmedi. Başka zamana te'hir edildi.)

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

(Haşiye): Bu nüktenin bâki kısmı şimdilik yazdırılmadığının sebebi, bir derece dünyaya, siyasete temasıdır. Biz de bakmaktan memnuuz. Evet اِنَّ ٱلاِنْسَانَ لَيَطْغَى bu taguta bakar ve baktırır.

Said Nursî

* * *

Risale-i Nur kahramanı Hüsrev'in "Meyve'nin Onbirinci Mes'elesi" münasebetiyle yazdığı mektubun bir parçasıdır.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Çok mübarek, çok kıymetdar, çok sevgili üstadımız efendimiz!

Millet ve memleket için çok büyük güzellikleri ihtiva eden "Meyve" "Dokuz Mes'ele"si ile, dehşetli bir zamanda, müdhiş âsiler içinde, en büyük düşmanlar arasında, hayretfeza bir surette şakirdlerine necat vermeye vesile olmakla kalmamış, Onuncu ve Onbirinci Mes'eleleri ile hususuyla Nur'un şakirdlerini hakikat yollarında alkışlamış ve gidecekleri hakikî mekânları olan kabirdeki ahvallerinden ve herkesi titreten ve bilhâssa ehl-i gaflet için çok korkunç, çok elemli, çok acıklı bir menzil olan toprak altında göreceği ve konuşacağı melaikelerle konuşmayı ve refakatı sevdirerek bu mekâna daha çok ünsiyet izhar etmekle bu korkulu ilk menzil hakkındaki fevkalhad korkularımızı ta'dil etmiş, nefes aldırmış. Hususuyla o âlemin nurani hayatını benim gibi göremeyenlerin ellerinde şuaatı yüzbinlerle senelik mesafelere uzanan bir elektrik lâmbası hükmüne geçmiş. Hem de daima koklanılacak nümunelik bir çiçek bahçesi olmuştur. Evet, biz sevgili üstadımıza arzediyoruz ki; her gün dersini hocasına okuyan bir talebe gibi Nur'dan aldığımız feyizlerimizi, her vakit için sevgili üstadımıza

arzedelim. Fakat sevgili üstadımız şimdilik konuşmalarını ta’til buyurdular.

Ey aziz üstadım! Risale-i Nur’un hakikatı ve Meyve’nin güzelliği ve çiçeğinin feyzi, beni minnetdarane bir parça memleketim namına konuşturmuş ve benim gibi konuşan çok kalblere hayat vermiş. Şimdi muhitimizde Risale-i Nur’a karşı atılan adımlar ve uzatılan eller, Meyve’nin Onbirinci çiçeği ile daha çok metanet kesbetmiş, inkişaf etmiş, faaliyete başlamıştır.

Çok hakir talebeniz
Hüsrev

* * *

Isparta’daki umum Risale-i Nur talebeleri namına ramazan tebriki münasebetiyle yazılmış ve onüç fıkra ile ta’dil edilmiş bir mektubdur.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Ey âlem-i İslâmın dünya ve âhirette selâmeti için Kur’anın feyziyle ve Risale-i Nur’un hakikatıyla ve sadık şakirdlerin himmetiyle mübarek gözlerinden yaş yerine kan akıtan ve ey fitne-i âhirzamanın şu dağdağalı ve fırtınalı zamanında Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâm’dan ziyade hastalıklara, dertlere giriftar olan ve Kur’anın nuruyla ve Risale-i Nur’un bürhanlarıyla ve şakirdlerin gayretiyle âlem-i İslâmın maddî ve manevî hastalıklarını Hakîm-i Lokman gibi tedaviye çalışan ve ey mübarek ellerinde mevcud olan Nur parçalarının hak ve hakikat olduğunu Kur’anın otuzüç âyetiyle ve keramet-i Aleviye ve Gavsiye ile isbat eden ve ey kendisi hasta ve ihtiyar ve zaîf ve gayet acınacak bir halde olduğuna göre herkesten ziyade âlem-i İslâm’a can feda eder derecesinde acıyarak kendine fenalık etmek isteyenlere Kur’anın hakikatıyla ve Risale-i Nur’un hüccetleriyle, Nur talebelerinin sadakatlarıyla hayırlı dualar ve iyilik etmek ile karşılayan ve yazdığı mühim eserlerinden Âyet-ül Kübra’nın tab’ıyla kendi zâtına ve talebelerine gelen musibette hapishanelere düşen ve o zindanları Kur’anın irşadıyla ve

Risale-i Nur'un dersiyle ve şakirdlerin iştiyakı ile bir medrese-i Yusufiyeye çeviren ve bir dershane yapan ve içimizde bulunan cahil olanların hepsini Kur'anı o dershanede hatmettirerek çıkaran; ve o musibette Kur'anın kuvve-i kudsiyesiyle ve Risale-i Nur'un tesellisiyle ve kardeşlerin tahammülleriyle ihtiyar ve zaîf olduğu halde bütün ağırlıklarımızı ve yüklerimizi üzerine alan ve yazdığı Meyve ve Müdafaaname risaleleriyle Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın i'cazıyla ve Risale-i Nur'un kuvvetli bürhanlarıyla ve şakirdlerin ihlası ile, izn-i İlahî ile o zindan kapılarını açtırıp beraet kazandıran ve o günde bize ve âlem-i İslâma bayram yaptıran ve hakikaten Risale-i Nur'ları "Nurun alâ nur" olduğunu isbat ederek kıyamete kadar serbest okunup ve yazılmasına hak kazandıran ve âlem-i İslâmın Kur'an-ı Azîmüşşan'ın gıda-i kudsîsiyle ve Nur'un uhrevî taamıyla ve şakirdlerinin iştihasıyla ekmek, su ve hava gibi bu Nurlara pek çok ihtiyacı olduğunu ve bu Nurları okuyup yazanlardan binler kişi imanla kabre girdiğini isbat eden ve kendisine mensub talebelerini hiçbir yerde mağlub ve mahcub etmeyen ve elyevm Kur'anın semavî dersleriyle ve Risale-i Nur'un esasatıyla ve şakirdlerinin zekâvetleriyle ve Meyve'nin Onuncu ve Onbirinci Mes'ele ve çiçekleriyle firak ateşiyle gece-gündüz yanan kalblerimizi âb-ı hayat ve şarab-ı kevser gibi o mübarek "Mes'ele" ve "Çiçekler" ile kalblerimizin ateşini söndürüp sürur ve feraha sevkeden ve ey âlemin (Kur'an-ı Azîmüşşan'ın kat'î va'diyle ve tehdidi ile ve Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle ve merhum şakirdlerinin müşahedesiyle ve onlardaki keşf-el kubur sahiblerinin görmesiyle) en çok korktuğu ölümü ehl-i iman için i'dam-ı ebedîden kurtarıp bir terhis tezkeresine çeviren ve âlem-i Nur'a gitmek için güzel bir yolculuk olduğunu isbat eden ve kâfir ve münafıklar için i'dam-ı ebedî olduğunu bildiren Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın, bin mu'cizat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm ve kırk vech-i i'cazının tasdiki altında ihbarat-ı kat'iyyesiyle, ondan çıkan Risale-i Nur'un en muannid düşmanlarını mağlub eden hüccetleriyle ve Nur

şakirdlerinin çok emarelerin ve tecrübelerin ve kanaatlarının teslimi ile o korkunç, karanlık, soğuk ve dar kabri, ehl-i iman için Cennet çukurundan bir çukur ve Cennet bahçesinin bir kapısı olduğunu isbat eden ve kâfir ve münafık zındıklar için Cehennem çukurundan yılan ve akreplerle dolu bir çukur olduğunu isbat eden ve oraya gelecek olan Münker Nekir isminde melaikeleri ehl-i hak ve hakikat yolunda gidenler için birer munis arkadaş yapan ve Risale-i Nur'un şakirdlerini talebe-i ulûm sınıfına dâhil edip Münker Nekir suallerine Risale-i Nur ile cevab verdiklerini merhum kahraman şehid Hâfız Ali'nin vefatıyla keşfeden ve hayatta bulunanlarımızın da yine Risale-i Nur'la cevab vermemizi rahmet-i İlahiyeden dua ve niyaz eden ve Hazret-i Kur'anı, Kur'an-ı Azîmüşşan'ın kırk tabakadan her tabakaya göre bir nevi i'caz-ı manevîsini göstermesiyle ve umum kâinata bakan kelâm-ı ezelî olmasıyla ve tefsiri olan Risale-i Nur'un Mu'cizat-ı Kur'aniye ve Rumuzat-ı Semaniye risaleleriyle ve Risale-i Nur gül fabrikasının serkâtibi gibi kahraman kardeşlerin ve şakirdlerin fevkalâde gayretleriyle asr-ı saadetten beri böyle hârika bir surette mu'cizeli olarak yazılmasına hiç kimse kādir olmadığı halde Risale-i Nur'un kahraman bir kâtibi olan Hüsrev'e "Yaz" emir buyurulmasıyla, Levh-i Mahfuz'daki yazılan Kur'an gibi yazılması ve Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hak kelâmullah olduğunu ve bütün semavî kitabların en büyüğü ve en efdali ve bir Fatiha içinde binler Fatiha ve bir İhlas içinde binler İhlas ve hurufatının birden on ve yüz ve bin ve binler sevab ve hasene verdiklerini hiç görülmedik ve işitilmedik pek güzel ve hârika bir surette tarif ve isbat eden ve Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın binüçyüz seneden beri i'cazını göstermesiyle ve muarızlarını durdurmasıyla ve Nur'un gözlere gösterir derecede zahir delilleri ile ve Nur şakirdlerinin elmas kalemleriyle bu zamana kadar misli görülmedik Risale-i Nur'un dünyaya ferman okuyan ve en mütemerrid ve muannidleri susturan Yirmibeşinci Söz ve zeyilleri kırk vecihle i'caz-ı Kur'anî olduğunu isbat eden ve ey Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm'ın hak

peygamber olduğuna ve umum yüzyirmidört bin peygamberlerin efdali ve seyyidi olduğuna dair binler mu'cizelerini "Mu'cizat-ı Ahmediye" (A.S.M.) namındaki Risale-i Nur'u ile güzel bir surette isbat eden ve Kur'an-ı Azîmüşşan'ın Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın rahmeten-lil-âlemîn olduğunu kâinatta ilân etmesiyle ve Nur'un baştan nihayete kadar onun rahmeten-lil-âlemîn olduğunu bürhanlarla isbat etmesiyle ve o resulün ef'al ve ahvali, kâinatta nümune-i iktida olacak en sağlam, en güzel rehber olduğunu hattâ körlere de göstermesiyle ve Anadolu ve hususî memleketlerde Nur'un intişarı zamanında belaların ref'i ve susturulmasıyla musibetlerin gelmesi şehadetiyle ve Nur şakirdlerinin gayet ağır müşkilâtlar içinde kemal-i metanetle hizmet ve irtibatlarıyla o zâtın (A.S.M.) sünnet-i seniyesine ittiba etmek ne kadar kârlı olduğunu ve bir sünnete bu zamanda ittiba'da yüz şehidin ecrini kazandığını bildiren ve sadaka, kaza ve belayı nasıl def'ediyorsa Risale-i Nur'un da Anadolu'ya gelecek kazayı, belayı, yirmi senedir def'ettiğini aynelyakîn isbat eden üstad-ı ekremimiz efendimiz hazretleri!..

Şimdi şu Risale-i Nur'un beraeti, başta siz sevgili Üstadımızı, sonra biz âciz kusurlu talebelerinizi, sonra âlem-i İslâmı sürura sevk ederek, ikinci büyük bir bayram yaptırdığından siz mübarek Üstadımızın bu büyük bayram-ı şerifinizi tebrik ile ve yine üçüncü bayram olan ramazan-ı şerifinizi ve leyle-i Kadrinizi tebrik, emsal-i kesîresiyle müşerref olmaklığımızı niyaz ve biz kusurluların kusurlarımızın affını rica ederek umumen selâm ile mübarek ellerinizden öper ve dualarınızı temenni ederiz, efendimiz hazretleri.

Isparta ve havalisinde bulunan
Nur Talebeleri

* * *

Haddimden yüz derece ziyade olan bu mektub muhteviyatını tevazu ile reddetmek bir küfran-ı nimet ve umum şakirdlerin hüsn-ü zanlarına karşı bir ihanet olması ve

aynen kabul etmek bir gurur, bir enaniyet ve benlik bulunması cihetiyle, umum namına Risale-i Nur kâtibinin yazdığı bu uzun mektubu -onüç fıkraları ilâve edip- hem bir şükr-ü manevî, hem gururdan, hem küfran-ı nimetten kurtulmak için size bir suretini gönderiyorum ki: Meyve'nin Onbirinci Mes'elesinin âhirinde "Risale-i Nur'un Isparta ve civarı talebelerinin bir mektubudur" diye ilhak edilsin. Ben bu mektubu, bu ta'dilât ile yazdığımız halde iki defa bir güvercin yanımızdaki pencereye geldi. İçeriye girecekti, Ceylan'ın başını gördü girmedi. Birkaç dakika sonra başkası aynen geldi. Yine yazanı gördü girmedi. Ben dedim: Herhalde evvelki serçe ve kuddüs kuşu gibi müjdecilerdir. Veyahut bu mektub gibi müteaddid mektubları yazdığımızdan, mübarek mektubun ta'dili ile mübarekiyetini tebrik için gelmişler kanaatımız geldi.

Said Nursî

* * *

Onikinci Şua

[Denizli Mahkemesi Müdafaatından [13](*)]

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Efendiler!

Size kat'î haber veriyorum ki: Buradaki zâtların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatlı arkadaşlarım var. Biz Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iyyesiyle iki kerre iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatla bilmişiz ki; ölüm bizim için sırr-ı Kur'an ile, i'dam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş; ve bize muhalif ve dalalette gidenler için o kat'î ölüm, ya i'dam-ı ebedîdir (eğer âhirete kat'î imanı yoksa) veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferiddir (eğer âhirete inansa ve sefahet ve dalalette gitmiş ise). Acaba dünyada bu mes'eleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mes'ele-i insaniye var mı ki, bu ona âlet olsun? Sizden soruyorum! Madem yoktur ve olamaz, neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz en ağır cezanıza karşı kendimiz, âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz diye kemal-i metanetle bekliyoruz.

Fakat bizi reddedip, dalalet hesabına mahkûm edenleri, sizi bu mecliste gördüğümüz gibi, i'dam-ı ebedî ile ve haps-i münferidle mahkûm ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeceklerini müşahede derecesinde biliyoruz, belki görüyoruz; onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz. Bu kat'î ve ehemmiyetli hakikatı isbat etmeye ve en mütemerridleri dahi ilzam etmeye hazırım! Değil vukufsuz, garazkâr, maneviyatta behresiz ehl-i vukufa karşı belki en büyük âlim ve feylesoflarınıza karşı gündüz gibi isbat etmezsem, her cezaya razıyım!

İşte yalnız bir nümune olarak, iki cuma gününde mahpuslar için te'lif edilen ve Risale-i Nur'un umdelerini ve hülâsa ve esaslarını beyan ederek Risale-i Nur'un bir müdafaanamesi hükmüne geçen Meyve Risalesi'ni ibraz ediyorum ve Ankara makamatına vermek için, yeni harflerle yazdırmaya müşkilâtlar içinde gizli çalışıyoruz. İşte onu okuyunuz, tam dikkat ediniz, eğer kalbiniz (nefsinize karışmam) beni tasdik etmezse, bana şimdiki tecrid-i mutlak içinde her hakaret ve işkenceyi de yapsanız, sükût edeceğim!

Elhasıl: Ya Risale-i Nur'u tam serbest bırakınız veyahut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikatı elinizden gelirse kırınız! Ben şimdiye kadar sizi ve dünyanızı düşünmüyordum ve düşünmeyecektim, fakat mecbur ettiniz; belki de sizi ikaz etmek lâzım idi ki, kader-i İlahî bizi bu yola sevketti. Biz de مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ düstur-u kudsîyi kendimize rehber edip, herbir sıkıntılarınızı sabır ile karşılayacağız, diye azmettik.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Efendiler!

Çok emarelerle kat'î kanaatım gelmiş ki; hükûmet hesabına, "hissiyat-ı diniyeyi âlet ederek emniyet-i dâhiliyeyi ihlâl etmek" için bize hücum edilmiyor. Belki bu yalancı perde altında, zındıka hesabına, bizim imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti şudur ki: Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur'un yirmibin nüshaları ve parçalarını yirmibin adamlar okuyup kabul ettikleri halde, Risale-i Nur'un şakirdleri tarafından emniyetin ihlâline dair hiçbir vukuat olmamış ve hükûmet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Halbuki, böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde vukuatlar ile kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zıd olarak, bütün dindar

nasihatçılara şamil, lastikli bir kanunun 163'üncü maddesi sahte bir maskedir. Zındıklar, bazı erkân-ı hükûmeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi herhalde ezmek istiyorlar.

Madem hakikat budur, biz de bütün kuvvetimizle deriz: Ey dinini dünyaya satan ve küfr-ü mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek! Yüzer milyon kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikata, başımız dahi feda olsun! Her ceza ve i'damınıza hazırız! Hapsin harici bu vaziyette, yüz derece dâhilinden daha fenadır. Bize karşı gelen böyle bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet -ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye- olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve tarafdar-ı hürriyet olanlara ya ölmek veya hapse girmekten başka bir çare kalmaz. Biz de اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ diyerek Rabbimize dayanıyoruz.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi!

Hukukumu müdafaa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var. Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nâkıstır; hem beni başkalarla görüştürmüyorlar, âdeta tecrid-i mutlak içindeyim. Hattâ iddianame, onbeş dakikadan sonra benden alındı. Hem avukat tutmak iktidarım yok. Hattâ size takdim ettiğim müdafaatımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harf ile bir suretini alabildim. Hem Risale-i Nur'un bir nevi müdafaanamesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesi'nin bir suretini müddeiumuma vermek için ve bir-iki suretini Ankara makamatına göndermek için yazdırmıştım. Birden onları elimden aldılar, daha vermediler. Halbuki Eskişehir adliyesi, bize bir makineyi hapse gönderdi. Biz müdafaatımızı onda, yeni harfle bir-iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı. İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz veya bize müsaade ediniz, biz

celbedeceğiz. Tâ ki hem müdafaatımı, hem Risale-i Nur'un müdafaanamesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki-üç suretini alıp, hem Adliye Vekaletine, hem Heyet-i Vekileye, hem Meclis-i Meb'usana, hem Şûra-yı Devlete göndereceğiz. Çünki iddianamede bütün esas, Risale-i Nur'dur ve Risale-i Nur'a ait dava ve itiraz, cüz'î bir hâdise ve şahsî bir mes'ele değil ki çok ehemmiyet verilmesin. Belki bu milleti ve memleketi ve hükûmeti ciddî alâkadar edecek ve dolayısıyla âlem-i İslâmın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir surette celbedecek bir küllî hâdise hükmünde ve umumî bir mes'eledir.

Evet Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebi parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirenlerdir ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur ve şakirdleri, dini siyasete âlet eder, emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur; fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, asayişi, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu müdafaanamesi hükmündeki Meyve Risalesi'dir. Bunu âlî bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tedkik etsinler, eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli i'dama razıyım!

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Reis Beyefendi,

Kararnamede üç madde esas tutulmuş:

Birisi: Cem'iyettir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şakirdlerini ve benimle görüşenleri veya okuyan ve yazanlarını aynıyla işhad ediyorum, onlardan sorunuz ki,

ben hiçbirisine dememişim: “Bir cem’iyet-i siyasiye veya cem’iyet-i nakşiye teşkil edeceğiz.” Daima dediğim budur: Biz imanımızı kurtarmaya çalışacağız. Umum ehl-i iman dâhil oldukları ve üçyüz milyondan ziyade efradı bulunan bir mukaddes cemaat-ı İslâmiyeden başka mabeynimizde medar-ı bahs olmadığını ve Kur’anda “Hizbullah” namı verilen ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetiyle kendimizi, Kur’ana hizmetimiz için Hizb-ül Kur’an, Hizbullah dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnamede bu mana murad ise, bütün ruhumuzla, kemal-i iftiharla itiraf ederiz. Eğer başka manalar murad ise, onlardan haberimiz yoktur!

İkinci Madde: Kararnamenin itirafıyla, Kastamonu zabıtasının rapor ve tasdikiyle, hiç neşrolunmayacak tarzda odun ve kömür yığınları altında ve mıhlı sandıklarda bulunan ve Eskişehir Mahkemesinin tedkikinden ve tenkidinden geçen ve bir hafif cezayı çektiren ve kat’iyyen mahrem tutulan Tesettür Risalesi ve Hücumat-ı Sitte ve Zeyli Risalesi gibi kitablardan bazı cümlelerine yanlış mana vererek dokuz sene evvelki zamana bizi götürüp, cezasını çektiğimiz suç ile mes’ul etmek istiyor.

Üçüncü Madde: Kararnamede kaç yerinde: “Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir.” gibi tabirlerle imkânat, vukuat yerinde istimal edilmiş. Herkes mümkündür ki bir katl yapsın, bu imkân ile mes’ul olabilir mi?

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Reis Beyefendi!

Ankara makamatına ve reis-i cumhura istida suretinde gönderdiğim müdafaanamemi ve başvekaletin de bunu ehemmiyetle kabul ettiklerini gösteren cevabî mektubunu rabten sunuyorum, takdim ederim. Makam-ı iddianın aleyhimizde beyan ettiği asılsız, ittihamkârane evhamın kat’î cevabları bu müdafaatımda vardır. Sair yerlerin garazkârane ve sathî zabıtnamelerine bina edilen buranın

ehl-i vukuf raporunda hilaf-ı vaki’ ve mantıksız çok sözler vardır ki, onlara karşı da bu itiraznamem takdim edilmişti. Ezcümle:

Size evvelce arzettiğim gibi, Eskişehir Mahkemesine, 163 üncü madde ile beni mahkûm etmek istedikleri zaman demiştim: Hükûmet-i Cumhuriyenin ikiyüz meb’usu içinde aynı rakam 163 meb’usun imzalarıyla Van’daki dârülfünunuma (medreseme) yüzellibin banknot tahsisat kabul etmeleri ve onun ile hükûmet-i Cumhuriyenin bana karşı teveccühü, bu 163 üncü maddeyi hakkımda hükümden ıskat ediyor, dediğim halde; o ehl-i vukuf, “163 meb’us Said aleyhinde takibat yapmışlar.” diye tahrif etmiş. İşte makam-ı iddia da, bu ehl-i vukufun böyle bütün bütün asılsız ittihamlarına binaen bizi mes’ul tutuyor. Halbuki meclisinizin kararıyla, en yüksek heyet-i ilmiye ve fenniyenin tedkikine ve tahkikine havale edilen Risale-i Nur’un bütün eczaları tedkikten sonra bil’ittifak, hakkımızda verdiği kararda: “Said’in ve Risale-i Nur şakirdlerinin yazılarında; dini, mukaddesatı âlet edip, devletin emniyetini ihlâle teşvik veya bir cem’iyet kurmak ve hükûmete karşı bir sû’-i maksadı bulunmak kasdında olduğunu gösterir bir sarahat ve emare olmadığını ve Said’in şakirdleri, muhaberelerinde hükûmete karşı kötü bir kasd beslemek, bir cem’iyet kurmak veya tarîkat gütmek fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmaktadır.” diye müttefikan karar vermişler.

Hem ehl-i vukuf “Said Nursî’nin yüzde doksan risalesi, hem samimî, hem hasbî, hem ilim ve hakikat ve din esaslarından hiçbir cihetle ayrılmamışlar; bunlarda dini âlet etmek veya cem’iyet teşkil etmekle emniyeti ihlâl hareketinin bulunmadığı sarihtir. Şakirdlerin birbiriyle ve Said Nursî’yle muhabere mektubları da bu nevidendirler. Beş-on mahrem ve şekvalı ve gayr-ı ilmî olan risalelerden başka bütün risaleleri herbiri bir âyetin tefsiri ve bir hadîs-i şerifin hakikatı namına yazılmışlardır. Din, iman, Allah, peygamber, âhiret akidelerini ve ibarelerini açıkça anlatmak için temsiller ile yazılmış ve ilmî görüşleri ve ihtiyarlara ve

gençlere ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli vak'aları ve faideli menkıbeleri ihtiva eden mevcudun yüzde doksanını teşkil eden risalelerdir. Hükûmete ve idareye ve asayişe ilişecek hiçbir ciheti yoktur." diye müttefikan karar vermişlerdir.

İşte makam-ı iddia, bu yüksek ehl-i vukufun raporuna bakmayarak eski ve müşevveş ve nâkıs rapora binaen acib tarzlarda bizi ittiham etmesinden hakikaten fevkalhad müteessir bulunmaktayız. Bu insaflı mahkemenin müsellem insaflarına elbette yakıştırmayız. Hattâ temsilde hata olmasın bir bektaşiye: "Ne için namaz kılmıyorsun?" demişler. O da: "Kur'anda لاَ تَقْرَبُوا الصَّلَوٰةَ var." demiş. Ona demişler: "Bunun arkasını, yani وَ اَنْتُمْ سُكَارَى yı da oku." denildiğinde, "Ben hâfız değilim." demiş olması kabîlinden, Risale-i Nur'un bir cümlesini tutup o cümleyi ta'dil ve neticeyi beyan eden âhirini almayarak aleyhimizde verilmektedir. Takdim edeceğim müdafaanamemde, o iddianameye karşı mukayese edildiğinde bunun otuz-kırk misali görülecektir. Bu nümunelerden latif bir vakıayı beyan ediyorum:

Eskişehir mahkemesinde makam-ı iddianın nasılsa bir sehiv neticesi, Risale-i Nur'un iman derslerine "Halkları ifsad ediyor." gibi bir tabir ve sonradan o tabirden vazgeçtiği halde, Risale-i Nur şakirdlerinden Abdürrezzak namında bir zât mahkemeden bir sene sonra demiş:

"Hey bedbaht! Otuzüç âyât-ı Kur'aniye işaratının takdirine mazhar ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) üç kerametinin ihbar-ı gaybîsiyle ve Gavs-ı A'zam'ın (K.S.) kuvvetli bir tarzda ihbarıyla kıymet-i diniyesi tahakkuk eden ve bu yirmi sene zarfında idareye hiçbir zararı dokunmayan ve hiç kimseye hiçbir zarar vermemesi ile beraber binler vatan evlâdını tenvir ve irşad eden ve imanlarını kuvvetlendiren ve ahlâklarını düzelten Risale-i Nur'un irşadlarına "ifsad" diyorsun. Allah'tan korkmuyorsun, dilin kurusun!" demiş.

Şimdi bu şakirdin haklı olarak bu sözünü makam-ı iddia gördüğü halde, "Said, etrafına fesad saçmış." tabirini

insafınıza ve vicdanınıza havale ediyorum.

Makam-ı iddia, Risale-i Nur'un içtimaî derslerine ilişmek fikriyle, "Dinin tahtı ve makamı vicdandır, hükme kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmasıyla içtimaî keşmekeşler olmuştur." dedi. Ben de derim ki: Din yalnız iman değil, belki amel-i sâlih dahi dinin ikinci cüz'üdür. Acaba katl, zina, sirkat, kumar, şarab gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlendiren pek çok büyük günahları işleyenleri onlardan men'etmek için, yalnız hapis korkusu ve hükûmetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O halde her hanede, belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiye bulunmak lâzım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinler. İşte Risale-i Nur amel-i sâlih noktasında, iman canibinden, herkesin başında her vakit bir manevî yasakçıyı bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı İlahîyi hatırına getirmekle fenalıktan kolayca kurtarır.

Hem makam-ı iddia bir risalenin güzel ve fevkalâde kerametkârane bir tevafukunun imza edilmesiyle "bir cem'iyet efradı" diye manasız bir emare beyan etmiş. Acaba esnafların ve hancıların defterlerinde bulunan bu nevi imzalara cem'iyet ünvanı verilir mi? Eskişehir'de aynı böyle bir vehim oldu. Cevab verdiğim ve Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesi'ni gösterdiğim zaman taaccüble karşıladılar. Eğer mabeynimizde dünyevî bir cem'iyet olsaydı, bu derece benim yüzümden zarar görenler, elbette kemal-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek nasıl ben ve biz, İmam-ı Gazalî ile irtibatımız var, kopmuyor; çünki uhrevîdir, dünyaya bakmıyor. Aynen öyle de; bu masum ve safi ve hâlis dindarlar, benim gibi bir bîçareye iman derslerinin hatırı için bir kuvvetli alâka göstermişler. Ondan bu asılsız mevhum bir cem'iyet-i siyasiye vehmini vermiş. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Mevkuf, haps-i münferidde

Said Nursî

* * *

Bu gelen kısım çok ehemmiyetlidir

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Son Sözün Bir Mühim Parçası

Efendiler! Reis bey, dikkat ediniz! Risale-i Nur'u ve şakirdlerini mahkûm etmek, doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına, hakikat-ı Kur'aniye ve hakaik-i imaniyeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle; binüçyüz seneden beri her senede üçyüz milyon onda yürümüş ve üçyüz milyar müslümanların hakikata ve saadet-i dâreyne giden cadde-i kübralarını kapatmaya çalışmaktır ve onların nefretlerini ve itirazlarını kendinize celbetmektir. Çünki o caddede gelip gidenler, gelmiş geçmişlere dualar ve hasenatlarıyla yardım ediyorlar. Hem bu mübarek vatanın başına bir kıyamet kopmaya vesile olmaktır.

Acaba mahkeme-i kübrada, bu üçyüz milyar davacıların karşısında sizden sorulsa ki: "Doktor Duzi'nin, baştan nihayete kadar serapa İslâmiyetiniz ve vatanınız ve dininiz aleyhinde ve firenkçe "Tarih-i İslâm" namındaki eseri gibi, zındıkların kütübhanelerinizdeki eserlerine, kitablarına ve serbest okumalarına ve o kitabların şakirdleri kanununuzca cem'iyet şeklini almalarıyla beraber, dinsizlik veya komünistlik veya anarşistlik veya pek eski ifsad komitecilik veya menfî Turancılık gibi siyasetinize muhalif cem'iyetlerine ilişmiyordunuz? Neden hiçbir siyasetle alâkaları olmayan ve yalnız iman ve Kur'an cadde-i kübrasında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını i'dam-ı ebedîden ve haps-i münferidden kurtarmak için Kur'anın hakikî tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara ve hiçbir siyasî cem'iyetle münasebeti olmayan o hâlis dindarların birbiriyle uhrevî dostluk ve uhuvvetlerine cem'iyet namı verip ilişmişsiniz. Onları pek acib bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz." dedikleri zaman ne cevab vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz.

Ve sizi iğfal eden ve adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle, vatana ve millete zararlı bir surette meşgul eyleyen muarızlarımız olan zındıklar ve münafıklar, istibdad-ı mutlaka "cumhuriyet" namı vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla sefahet-i mutlaka "medeniyet" ismini vermekle, cebr-i keyfî-i küfrîye "kanun" ismini takmakla hem sizi iğfal, hem hükûmeti işgal, hem bizi perişan ederek, hâkimiyet-i İslâmiyeye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Ey efendiler! Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risale-i Nur şakirdlerine şiddetli bir surette taarruz ve zulüm zamanlarına tevafuku ve herbir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi ve hücumun durmasıyla zelzelenin durması işaretiyle, şimdiki mahkûmiyetimiz ile gelen semavî ve arzî belalardan siz mes'ulsünüz!

Denizli Hapishanesinde tecrid-i mutlak ve
haps-i münferidde mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Son Sözün Bir Kısmı

Efendiler! Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre, sizce musammem mahkûmiyetimize bir bahane olmak için, pek musırrane ileri sürdüğünüz cem'iyetçilik ittihamına karşı pek çok kat'î cevablarımızı Ankara ehl-i vukufunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber, bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccübde bulunurken kalbime bu mana geldi: Madem hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı ve fıtrat-ı beşeriyenin bir hacet-i zaruriyesi ve aile hayatından tâ kabîle ve millet ve İslâmiyet ve insaniyet hayatına kadar en lüzumlu ve kuvvetli rabıta ve her insanın kâinatta gördüğü

ve tek başına mukabele edemediği medar-ı zarar ve hayret ve insanî ve İslâmî vazifelerin îfasına mani maddî ve manevî esbabın tehacümatına karşı bir nokta-i istinad ve medar-ı teselli olan dostluk ve kardeşane cemaat ve toplanmak ve samimane uhrevî cem'iyet ve uhuvvet, hem siyasî cebhesi olmadığı halde ve bilhâssa hem dünya, hem din, hem âhiret saadetlerine kat'î vesile olarak iman ve Kur'an dersinde hâlis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık ve vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesanüd taşıyan Risale-i Nur şakirdlerinin pek çok takdir ve tahsine şâyan ders-i imanda toplanmalarına, "cem'iyet-i siyasiye" namını verenler, elbette ve herhalde ya gayet fena bir surette aldanmış veya gayet gaddar bir anarşisttir ki, hem insaniyete vahşiyane düşmanlık eder, hem İslâmiyet'e nemrudane adavet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşiliğin en bozuk ve mütereddi tavrıyla husumet eder ve bu vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye ve dinî mukaddesata karşı mürtedane, mütemerridane, anudane mücadele eder. Veya ecnebi hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmaya çalışan el-hannas bir zındıktır ki; hükûmeti iğfal ve adliyeyi şaşırtır, tâ o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimal ettiğimiz manevî silâhlarımızı kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

Efendiler! Otuz-kırk seneden beri ecnebi hesabına ve küfür ve ilhad namına bu milleti ifsad ve bu vatanı parçalamak fikriyle, Kur'an hakikatına ve iman hakikatlarına her vesile ile hücum eden ve çok şekillere giren bir gizli ifsad komitesine karşı, bu mes'elemizde kendilerine perde yaptıkları insafsız ve dikkatsiz memurlara ve bu mahkemeyi şaşırtan onların Müslüman kisvesindeki propagandacılarına hitaben, fakat sizin huzurunuzda zahiren sizin ile birkaç söz konuşacağıma müsaade ediniz.

(Fakat ikinci gün beraet kararı, o dehşetli konuşmayı geriye bıraktı.)

Tecrid-i mutlakta ve haps-i münferidde
Mevkuf
Said Nursî

* * *

Mühim Bir Suale Hakikatlı Bir Cevabdır.

Büyük memurlardan birkaç zât benden sordular ki: "Mustafa Kemal sana üçyüz lira maaş verip, Kürdistan'a ve vilayat-ı şarkıyeye, Şeyh Sünusî yerine vaiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin ihtilâl yüzünden kesilen yüzbin adamın hayatlarını kurtarmaya sebeb olurdun!" dediler.

Ben de onlara cevaben dedim ki: Yirmişer-otuzar senelik hayat-ı dünyeviyeyi o adamlar için kurtarmadığıma bedel, yüzbinler vatandaşa, herbirisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risale-i Nur, o zayiatın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi' olmayan ve sırr-ı ihlası taşıyan Risale-i Nur meydana gelmezdi. Hattâ ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim: Eğer Ankara'ya gönderilen Risale-i Nur'un şiddetli tokatları için beni i'dama mahkûm eden zâtlar, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarıp i'dam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahid olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim!

Beraetimizden sonra Denizli'de beni tarassudla taciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim: Risale-i Nur'un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki; yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektublarımda ve binler şakirdlerde hiçbir cereyan, hiçbir cem'iyet ile ve dâhilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tedkikatta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu hârika vaziyeti

versin. Bir tek adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mes'ul ve mahcub edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki: "Pek hârika ve mağlub olmaz bir dehâ bu işi çeviriyor." veya diyeceksiniz: "Gayet inayetkârane bir hıfz-ı İlahîdir." Elbette böyle bir dehâ ile mübareze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır. Ve böyle bir hıfz-ı İlahî ve inayet-i Rabbaniyeye karşı gelmek; firavunane bir temerrüddür.

Eğer deseniz: "Seni serbest bıraksak ve tarassud ve nezaret etmesek derslerinle ve gizli esrarınla hayat-ı içtimaiyemizi bulandırabilirsin."

Ben de derim: Benim derslerim, bilâ-istisna bütünü, hükûmetin ve adliyenin eline geçmiş; bir gün cezayı mûcib bir madde bulunmamış. Kırk-elli bin nüsha risale, o derslerden milletin ellerinde dikkat ve merakla gezdiği halde, menfaatten başka hiçbir zararı hiçbir kimseye olmadığı, hem eski mahkemenin, hem yeni mahkemenin mûcib-i mes'uliyet bir madde bulamamaları cihetiyle, yenisi ittifakla beraetimize; ve eskisi, dünyaca bir büyüğün hatırı için yüzotuz risaleden beş-on kelime bahane edip, yalnız kanaat-ı vicdaniye ile yüzyirmi mevkuf kardeşlerimden yalnız onbeş adama altışar ay ceza verebilmesi kat'î bir hüccettir ki, bana ve Risale-i Nur'a ilişmeniz, manasız bir tevehhümle çirkin bir zulümdür. Hem daha yeni dersim yok ve bir sırrım gizli kalmadı ki, nezaretle ta'diline çalışsanız.

Ben şimdi hürriyetime çok muhtacım. Yirmi seneden beri lüzumsuz ve haksız ve faidesiz tarassudlar artık yeter! Benim sabrım tükendi. İhtiyarlık za'fiyetinden, şimdiye kadar yapmadığım bedduayı yapmak ihtimali var. "Mazlumun ahı, tâ arşa kadar gider." diye bir kuvvetli hakikattır.

Sonra o zalim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler: "Sen yirmi senedir bir tek defa takkemizi başına koymadın, eski ve yeni mahkemelerin huzurunda başını açmadın, eski kıyafetin ile bulundun. Halbuki onyedi milyon bu kıyafete girdi."

Ben de dedim: Onyedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupaperest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer'iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense; azimet-i şer'iye ve takva cihetiyle, yedi milyar zâtların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yirmibeş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terkeden adama, "İnad ediyor, bize muhaliftir." denilmez. Haydi inad dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilayetin hükûmetleri onu bozmadı; siz neci oluyorsunuz ki, beyhude hem milletin, hem hükûmetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz! Haydi siyasî muhalif de olsa, madem tasdikiniz ile yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve manen yirmi seneden beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip, faidesiz kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz; bu halde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terkediyorum. "Ne yaparsanız yapınız, minnet çekmem!" dediğim, onları hem kızdırdı, hem susturdu. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ❊ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

* * *

Bu defaki küçük müdafaatımda demiştim:

Risale-i Nur'daki şefkat, vicdan, hakikat, hak, bizi siyasetten men'etmiş. Çünki masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş'et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harbden gelen istibdadat-ı askeriye ve dalaletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdad meydan almış ki, ehl-i hak hakkını kuvvet-i maddiye ile müdafaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîçareleri yakacak, o halette o da ezlem olacak veyahut mağlub kalacak. Çünki mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz

eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vuranı vursa, otuz zayiata mukabil yalnız biri kazanır, mağlub vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kaide-i zalimanesiyle, o ehl-i hak dahi bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz bîçareleri ezseler, o vakit hak namına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte Kur'anın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdafaa edebilirdik. Hem madem herşey geçici ve fânidir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zor ile, icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zıddır, muhaliftir.

Hülâsa-i kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idare ve inzibatın ve adliye ve zabıtanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdafaa edemediği ve aklı başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir taun-u beşerî ve maddiyyunluktan gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevketmek var. Biz de deriz: Değil böyle birkaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevketseler, Kur'anın kuvvetiyle, Allah'ın inayetiyle kaçmayız. O irtidadkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!..

Said Nursî

* * *

Onüçüncü Şua

[Üstadın talebelerine gönderdiği gayet kıymetdar, nurlu mektublardır. Risale-i Nur'un parlak mücahedatını bu samimî mektublar gayet parlak gösteriyorlar.]

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Geçen Leyle-i Kadrinizi ve gelen bayramınızı bütün mevcudiyetimle tebrik ve sizleri Cenab-ı Erhamürrâhimîn'in birliğine ve rahmetine emanet ediyorum. مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ sırrıyla sizi teselliye muhtaç görmemekle beraber, derim ki: وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ âyetinin mana-yı işarîsiyle verdiği teselliyi tamamıyla gördüm. Şöyle ki:

Dünyayı unutmak, ramazanımızı âsude geçirmek düşünürken, hatıra gelmeyen ve bütün bütün tahammülün fevkinde bu dehşetli hâdise hem benim, hem Risale-i Nur'un, hem sizin, hem ramazanımız, hem uhuvvetimiz için ayn-ı inayet olduğunu ben müşahede ettim. Bana ait cihetinin ise çok faidelerinden yalnız iki-üçünü beyan ederim:

Biri: Ramazanda çok şiddetli bir heyecan, bir ciddiyet, bir iltica, bir niyaz ile müdhiş hastalığa galebe ederek çalıştırdı.

İkincisi: Herbirinize karşı bu sene de görüşmek ve yakınınızda bulunmak arzusu şiddetli idi. Yalnız birinizi görmek ve Isparta'ya gelmek için bu çektiğim zahmeti kabul ederdim.

Üçüncüsü: Hem Kastamonu'da, hem yolda, hem burada fevkalâde bir tarzda bütün elîm haletler birden değişiyor ve me'mulün ve arzumun hilafına olarak bir dest-i inayet görünüyor. اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ dediriyor. En ziyade beni düşündüren Risale-i Nur'u, en gafil ve dünyaca büyük

makamlarda bulunanlara da kemal-i dikkatle okutturuyor, başka bir sahada fütuhata meydan açıyor. Ve en ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka herbirinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemlere ve teessüflere karşı ramazanda, bir saati yüz saat hükmüne getiren o şehr-i mübarekte bu musibet dahi, o yüz sevabı herbir saati on saat derecesinde ibadet yapmakla bine iblağ ettiğinden, Risale-i Nur'dan tam ders alan ve dünya fâni ve ticaretgâh olduğunu bilen ve herşeyi imanı ve âhireti için feda eden ve bu dershane-i Yusufiyedeki muvakkat sıkıntıların daimî lezzetler ve faideler vereceklerine inanan sizin gibi ihlaslı zâtlara acımak ve rikkatten ağlamak haletini, tebrik ve sebatınızı gayet istihsan ve takdir etmek haletine çevirdi. Ben de اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَ الضَّلاَلِ dedim.

Bana ait bu faideler gibi hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur'un, hem ramazanımızın, hem sizin bu yüzde öyle faideleri var ki, perde açılsa, "Yâ Rabbena! Şükür. Bu kaza ve kader-i İlahî, hakkımızda bir inayettir." dedirtecek kanaatım var.

Hâdiseye sebebiyet verenlere itab etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli plânı çoktan kurulmuştu, fakat manen pek çok hafif geldi. İnşâallah çabuk geçer. عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ sırrıyla müteessir olmayınız.

Said Nursî

* * *

Aziz kardeşlerim!

Yakınınızda bulunmakla çok bahtiyarım. Sizin hayalinizle arasıra konuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki: Mümkün olsaydı, bütün sıkıntılarınızı kemal-i iftihar ve sevinçle çekerdim. Ben, sizin yüzünüzden Isparta'yı ve havalisini taşıyla, toprağıyla seviyorum. Hattâ diyorum ve resmen de diyeceğim: Isparta hükûmeti bana ceza verse, başka bir vilayet beni beraet ettirse, yine burayı tercih ederim.

Evet, ben üç cihetle Isparta'lıyım. Gerçi tarihçe isbat edemiyorum, fakat kanaatim var ki; İsparit nahiyesinde dünyaya gelen Said'in aslı, buradan gitmiş. Hem Isparta

Vilayeti öyle hakikî kardeşleri bana vermiş ki; değil Abdülmecid ve Abdurrahman, belki Said'i onların herbirisine maalmemnuniye feda eylerim.

Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şakirdlerinden -kalben ve ruhen ve fikren- daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünki kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevablı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrada inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye halleriyle isbat ediyorlar. Evet "Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler." deyip, metinane bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenab-ı Erhamürrâhimîn onların emsallerini çoğaltsın, bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın ve onları da Cennet-ül Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eylesin, âmîn!

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu kaza-i İlahînin adalet-i kaderiye noktasında, yeni talebelerden bir kısım zâtların sırr-ı ihlasa muvafık olmayan dünya cihetini de Risale-i Nur ile arzu etmesinden, bazı menfaat-perest rakibleri karşısında bulup, yirmibeş sene evvel aslı yazılan ve sekiz sene zarfında bir-iki defa elime geçen ve aynı vakitte kaybettirilen "Beşinci Şua" benden uzak bir yerde ele geçmesiyle, o hoca bozması gibi kıskançlar, onunla adliyeyi evhamlandırdılar. Aynı vakit, benim arzu ettiğim yeni harfler ile "Miftah-ül İman Mecmuası" yerine "Âyet-ül Kübra" muvafakatım olmadan tab'olması ve nüshaları gelmesi hükûmete aksetmiş, iki mes'ele birbiriyle karıştırılmış. Güya "Kanun-u Medeniye"ye karşı o "Beşinci Şua" tab'edilmiş diye ehl-i garaz, bir habbeyi yüz kubbe yaparak gadren bizleri şu çilehaneye soktu. Fakat kader-i İlahî ise, menfaatimiz için buraya sevketti. Ve eski zamanlarda ihtiyarî çilehanelerin sevab

noktasında çok fevkinde sevabdar etmek sırrıyla, bizi ihlas dersini tam almak ve hakikaten kıymetsiz olan dünya umûruna karşı alâkalarımızı ta'dil etmek için yine Medrese-i Yusufiye'ye çağırdı.

Ehl-i dünya evhamına karşı deriz:

"Yedinci Şua" baştan aşağıya kadar imandır, aldanmışsınız; ve gayet mahrem tutulan ve şiddetli taharrilerde bizde bulunmayan ve aslı yirmi sene evvel yazılan "Beşinci Şua" bütün bütün ayrıdır. Biz, bunun değil tab'ına, belki bu zamanda hiç kimseye göstermesine razı olmamakla beraber, orada doğru çıkmış bir ihbar-ı gaybîdir, mübareze etmiyor.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bayramınızı tekrar tebrikle beraber, sureten görüşemediğimize teessüf etmeyiniz. Bizler hakikaten daima beraberiz, ebed yolunda da inşâallah bu beraberlik devam edecek. İmanî hizmetinizde kazandığınız ebedî sevablar ve ruhî ve kalbî faziletler ve sevinçler, şimdiki geçici ve muvakkat gamları ve sıkıntıları hiçe indirir kanaatındayım. Şimdiye kadar, Risale-i Nur şakirdleri gibi çok kudsî hizmette çok az zahmet çekenler olmamış. Evet, Cennet ucuz değil. İki hayatı imha eden küfr-ü mutlaktan kurtarmak, bu zamanda pek çok ehemmiyetlidir. Bir parça meşakkat olsa da, şevk ve şükür ve sabırla karşılamalı. Madem bizi çalıştıran Hâlıkımız Rahîm ve Hakîm'dir; başa gelen herşeyi rıza ile, sevinç ile, rahmetine, hikmetine itimad ile karşılamalıyız.

Kahraman bir kardeşimiz "Âyet-ül Kübra" mes'elesinde bütün mes'uliyeti kendine alıp Hizb-i Kur'an'ı ve Hizb-i Nur'u ve kalemiyle kazandığı fevkalâde uhrevî şeref ve fazilete istihkakını tam göstermiş, beni derin sevinçlerle ağlatmış. Ve "Yedinci Şua" olan "Âyet-ül Kübra" tam nazar-ı dikkati celbederek ileride ona lâyık bir fütuhatı ihzar etmek hikmetiyle ona gelen bu muvakkat müsadere, o kardeşimizin ve rüfekasının hizmetlerini ve masraflarını zayi' etmeyecek,

inşâallah daha parlattıracak diye rahmet-i İlahiyeden bekleriz.

Sizi bütün dualarında اَجِرْنَا وَارْحَمْنَا وَاحْفَظْنَا gibi bütün mütekellim-i maalgayr sîgalarında bilâ-istisna dâhil edip, kesretli cesedler ve bir tek ruh hükmünde şirket-i maneviyemizin düsturlarıyla çalışan ve sizin sıkıntınız ile sizden ziyade alâkadar olan ve şahs-ı manevînizden himmet ve meded ve sebat ve metanet ve şefaat bekleyen

Kardeşiniz
Said Nursî

* * *

Bu hâdise tesiriyle ben kendimi masum kardeşlerime rızayı kalb ile feda etmeye kat'î azm u cezmettiğim ve çaresini fikren aradığım vakitte, Celcelutiye'yi okudum. Birden hatıra geldi ki, İmam-ı Ali Radıyallahü Anh: "Yâ Rab! Eman ver!" diye dua etmiş; inşâallah, o duanın sırrıyla selâmete çıkarsınız.

Evet Hazret-i Ali Radıyallahü Anh, Kaside-i Celcelutiye'de iki suretle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, Âyet-ül Kübra Risalesine işareten وَ بِالْآيَةِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ der. Bu işarette îma eder ki: Âyet-ül Kübra yüzünden ehemmiyetli bir musibet Risale-i Nur talebelerine gelecek ve Âyet-ül Kübra hakkı için o fecet ve musibetten şakirdlerine eman ver, diye niyaz eder, o risaleyi ve menbaını şefaatçı yapar. Evet Âyet-ül Kübra Risalesinin tab'ı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybîyi tasdik etti.

Hem o kasidede Risale-i Nur'un mühim eczalarına tertibiyle işaretlerin hâtimesinde, mukabil sahifede der:

وَ تِلْكَ حُرُوفُ النُّورِ فَاجْمَعْ خَوَاصَّهَا ❊ وَ حَقِّقْ مَعَانِيهَا بِهَا الْخَيْرُ تُمِّمَتْ

Yani: "İşte Risale-i Nur'un sözleri harfleri ki, onlara işaretler eyledik. Sen onların hâssalarını topla ve manalarını tahkik eyle. Bütün hayır ve saadet, onlarla tamam olur." der. "Harflerin manalarını tahkik et." karinesiyle manayı ifade etmeyen hecaî harfler murad olmayıp, belki kelimeler manasındaki "Sözler" namıyla risaleler muraddır. لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ

رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşim Re'fet Bey!

Senin âlimane suallerin Risale-i Nur'un "Mektubat" kısmında çok ehemmiyetli hakikatların anahtarları olmasından senin suallerine karşı lâkayd kalamıyorum. Bunun kısa cevabı şudur:

Madem Kur'an bir hutbe-i ezeliyedir, nev'-i beşerin umum tabakatıyla ve ehl-i ibadetin bütün taifeleriyle konuşur; elbette onlara göre müteaddid manaları ve küllî manasının çok mertebeleri bulunacak. Bazı müfessirler, yalnız en umumî veya en sarih veya vâcib veya bir sünnet-i müekkedeyi ifade eden manayı tercih eder. Meselâ bu âyette وَمِنَ الَّيْلِ فَسَبِّحْهُ dan ehemmiyetli bir sünnet olan iki rek'at teheccüd namazını ve اِدْبَارَ النُّجُومِ dan, bir sünnet-i müekkede olan sabah fecir sünnetini zikretmiş. Yoksa evvelki mananın daha çok efradı var. Kardeşim, seninle konuşmak kesilmemiş.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Şimdi zuhr namazını kıldım, tesbihat içinde siz hatırıma geldiniz ki; herbiri hem kendini, hem hanesindeki akrabasını düşünmekle mahzun olur. Birden kalbe geldi ki: Madem eski zamanlarda âhiretini dünyasına tercih edenler, hayat-ı içtimaiyenin günahlarından kurtulmak ve âhiretine hâlisane çalışmak niyetiyle mağaralarda, çilehanelerde riyazet ile hayatlarını geçirenler bu zamanda olsaydılar, Risale-i Nur şakirdleri olacaktılar. Elbette şimdi bu şerait altında bunlar, onlardan on derece daha ziyade muhtaçtır ve on derece fazla fazilet kazanıyorlar ve on derece daha rahattırlar.

* * *

Aziz, mübarek kardeşlerim!

Pek çok selâm... Bizim memlekette eskide arefe gününde bin İhlas-ı Şerif okurduk. Ben şimdi bir gün evvel beşyüz ve arefede dahi beşyüz okuyabilirim. Kendine güvenen, birden

okuyabilir. Ben gerçi sizleri göremiyorum ve hususî herbirinizle görüşmüyorum, fakat ben ekser vakitler, dua içinde herbirinizle bazan ismiyle sohbet ederim.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben şimdiye kadar Nur fabrika dairesinin mübarekler heyetinden iki ehemmiyetli rükünler kurtulmuşlar tahmin ederdim. Elhak o daire, o heyet; altı-yedi senede yirmi-otuz sene kadar fatihane iş görmüşler. Parlak kalemlerinin yadigârları gibi, onların hizmetleri yine tevakkuf etmez; onların bedeline, onların defter-i a'mallerine hasenat yazdırıyor. Hattâ Hizb-i Nurî'nin öyle bir kuvvetli fütuhatı var ve öyle ehemmiyetli yerlere girmiş ki, onu neşredenler mütemadiyen çalışıyorlar hükmündedir. Ben, pek çok çalışmış ve çalışkan Hâfız Mustafa'yı da evvelki zât gibi dışarıda zannederdim, yalnız bir defa "O da buradadır." işittim; belki başka Mustafa'dır diye teselli buluyordum.

* * *

Aziz kardeşlerim!

Ben, bu sabah tesbihatta Hâfız Tevfik'e acıdım. Bu iki defadır zahmet çekiyor tahattur ettim. Birden hatıra geldi: Onu tebrik et! O, kendini faidesiz bir ihtiyat ile Risale-i Nur'daki çok ehemmiyetli makamından ve büyük hissesinden bir derece çekmek isterdi. Fakat hizmetinin kudsiyeti ve azameti, onu yine o büyük hisseye ve pek büyük sevaba muvaffak eyledi. Az bir sıkıntı ve geçici bir küçük zahmet ile böyle bir şeref-i manevîden geri kalmamak gerektir.

Evet kardeşlerim! Madem herşey gidiyor ve gittikten sonra eğer lezzet ve keyf ise, boşu boşuna gider, bir hasret kalır; eğer sıkıntı ve zahmet ise, hem dünyevî ve uhrevî, hem böyle bir kudsî hizmet noktasında öyle bir lezzetli faideler var ki, o zahmeti hiçe indirir. İçinizde biri müstesna, en ihtiyarı ve en ziyade başına sıkıntılar toplanan benim. Sizi temin ederim; tam bir sabır ve şükür ve tahammül ile

halimden memnunum. Musibete şükür ise, musibetteki sevab ve uhrevî ve dünyevî faideleri içindir.

* * *

Aziz kardeşlerim!

“Meyve”nin mes’elelerinin tekmil edilmesine meydan vermeyen manilerin zevali ile inşâallah yine başlanacak ki; birisi, soğuk; birisi, masonların onun kuvvetinden dehşet almalarıdır. Ben bu musibette, kader-i İlahî cihetini düşünüyorum. Zahmetim rahmete inkılab eder. Evet Risale-i Kader’de beyan edildiği gibi, her hâdisede iki sebeb var: Biri zahirîdir ki; insanlar ona göre hükmederler, çok defa zulmederler. Biri de hakikîdir ki; Kader-i İlahî ona göre hükmeder, o aynı hâdisede beşer zulmünün altında adalet eder. Meselâ bir adam, yapmadığı bir sirkat ile zulmen hapse atılır. Fakat gizli bir cinayetine binaen, kader dahi hapsine hüküm verir, aynı zulm-ü beşer içinde adalet eder.

İşte bu mes’elemizde elmaslar, şişelerden; sıddık fedakârlar, mütereddid sebatsızlardan; ve hâlis muhlisler, benlik ve menfaatini bırakmayanlardan ayrılmak için bu şiddetli imtihana girmemizin iki sebebi var:

Birisi: Ehl-i dünya ve siyasetin evhamlarına dokunan kuvvetli bir tesanüd ve ihlasla fevkalâde hizmet-i diniyedir; zulm-ü beşer buna baktı.

İkincisi: Herkes kendi başına bu kudsî hizmete tam ihlas ve tam tesanüd ile tam liyakat göstermediğimizden, kader dahi buna baktı.

Şimdi kader-i İlahî, ayn-ı adalet içinde hakkımızda ayn-ı merhamettir ki; birbirine müştak kardeşleri bir meclise getirdi, zahmetleri ibadete ve zayiatları sadakaya çevirdi. Ve yazdıkları risaleleri her taraftan nazar-ı dikkati celbetmek ve dünyanın mal ve evlâdı ve istirahatı pek muvakkat ve geçici ve herhalde bir gün onları bırakıp toprağa girecek olmasından, onların yüzünden âhiretini zedelememek ve sabır ve tahammüle alışmak ve istikbaldeki ehl-i imana kahramanane bir nümune-i imtisal, belki imamları olmak gibi çok cihetle ayn-ı merhamettir.

Fakat yalnız bir cihet var ki, beni düşündürüyor. Nasıl bir parmak yaralansa; göz, akıl, kalb ehemmiyetli vazifelerini bırakıp onunla meşgul oluyorlar; öyle de: Bu derece zarurete giren sıkıntılı hayatımız; yarasıyla kalb ve ruhumuzu kendiyle meşgul eder. Hattâ dünyayı unutmak lâzım olduğu bir zamanımda, o hal beni masonların meclisine getirdi, onları tokatlamakla meşgul eyledi. Cenab-ı Hak bu gaflet halini de bir mücahede-i fikriye nev'inden kabul etmek ihtimaliyle teselli buldum.

Risale-i Nur'un kıymetdar muallimi Hâfız Mehmed'in kardeşi Ali Gül'ün selâmını aldım. Ben hem ona, hem bütün hemşehrilerine ve Sava'nın bütün ahya ve emvatına binler selâm ve dua ederim.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizin sebat ve metanetiniz, masonların ve münafıkların bütün plânlarını akîm bırakıyor.

Evet kardeşlerim, saklamağa lüzum yok. O zındıklar, Risale-i Nur'u ve şakirdlerini tarîkata ve bilhâssa Nakşî Tarîkatına kıyas edip, o ehl-i tarîkatı mağlub ettikleri plânlar ile bizleri çürütmek ve dağıtmak fikriyle bu hücumu yaptılar.

Evvelâ: Ürkütmek ve korkutmak ve o mesleğin sû'-i istimalâtını göstermek.

Ve sâniyen: O mesleğin erkânlarının ve müntesibîninin kusuratlarını teşhir etmek.

Ve sâlisen: Maddiyyun felsefesinin ve medeniyetinin cazibedar sefahet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsad etmek ile mabeynlerinde tesanüdü kırmak ve üstadlarını ihanetlerle çürütmek ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki; Nakşîlere ve ehl-i tarîkata karşı istimal ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar. Çünki Risale-i Nur'un meslek-i esası; ihlas-ı tam ve terk-i enaniyet ve zahmetlerde rahmeti ve elemlerde bâki lezzetleri hissedip aramak ve fâni ayn-ı lezzet-i sefihanede elîm elemleri göstermek ve imanın bu

dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatları ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşâallah tam akîm bırakacak ve meslek-i Risale-i Nur ise tarîkatlara kıyas edilmez diye onları susturacak.

Bir Latife: Bu sabah, yanımdaki jandarma koğuşundan biri beni çağırdı, pencereye çıktım. Dedi: "Bizim kapımız kendi kendine kapandı, ne yapıyoruz açılmıyor." Ben de dedim: "Size işarettir ki; nöbetdar olduğunuz ve üstlerinden kapı kapattığınız adamlar içinde sizin gibi masumlar var. Hattâ on seneden beri görmediğim bir kardeşimle bir dakika görüşmek bahanesiyle bana ihanet ve başka bahane ile dış kapımızın ikincisini dahi kapadılar. Onun cezası olarak, sizin kapınız dahi kapandı."

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Size dün yazdığım latifenin üç zarafeti var:

Birincisi: İstikbalde gelecek mübarek heyetin şahs-ı manevîsinin bir mümessili olmasından, o şahs-ı manevînin sırrıyla ve bereketiyle sürgülü kapı kendi kendine açıldığı gibi; yine o tahakkuk edip vücuda gelmiş mübarek heyetin bir mümessilinin on sene sonra yarım dakika benimle görüşmesi sebebiyle bana hiddet edildi. Ben de hiddet ettim, "Kapıları kapansın." tekrar eyledim. Aynı günün gecesinin sabahında -hiç vuku bulmamış- kendi kendine nöbetçilerin kapıları kapandı, iki saat açılmadı.

İkinci Zarafeti: Ben bir pusla müddeiumuma müdürle göndermiştim, içinde demiştim: Ben tecriddeyim, kimse ile görüşemiyorum, görüşsem de bu şehirde kimseyi tanımıyorum. Buranın belediyesi birisiyle ilâ âhir... Sonra müddeiumumî demiş: "O tecridde mi?" Müdür demiş: "Yok." İkisi bana itiraz etmişler. Aynı gün, yarım meczub ve yarım akraba biri yarım dakika benim ile görüşmesi yüzünden öyle bir vaziyet gösterildi ki, hiçbir tecridde olmamış. Bana itirazları yüzlerine çarptı.

Üçüncüsü: Komşudaki haylaz gençlerin kapıda gürültüleri akşam yatsı ortasında bana zarar ederdi, fakat az idi. O kapıyı da aynı gün bir bahane ile kapattılar. Hem fena koku menzilimde ziyadeleşti, hem o haylazların kapıma yakın gürültüleri ziyade bana zarar verdi. Ben de yine: "Kapıları kapansın, neden böyle yapıyorlar?" dedim. Aynı sabah o hâdise oldu.

* * *

Kardeşlerim!

Yeni hurufla yazdığınız iki mes'ele, cidden tesirini gösterdi. Birinci, İkinci, Üçüncü Mes'eleleri de yazılsa çok iyi olur. Fakat Hüsrev ve Tahirî gibi kalemleri Kur'ana ve Kur'an hattına mahsus ve memur olmalarından bana endişe verir. Başkalar yazsalar daha münasibdir.

* * *

Aziz kardeşlerim!

Bir seneden beri bir parça, yani bir kilo kadar şehriye ve pirinçten sarf ediyordum. Şübhem kalmadı ki, büyük bir bereket içinde var. Şimdi siz bırakmıyorsunuz ki, pişireyim. Öyle ise, onu size hem teberrük, hem bereketli bir hediye ediyorum. O yıldız şehriyeden bir defa hârika bir bereketi gördüm. Taneleri pişirdikten sonra kurutuyordum. Bir tek tane on mislinden ziyade büyük olduğunu ben ve başkaları gördük.

* * *

Aziz kardeşlerim!

Bu gece evrad ile meşgul olurken nöbetçiler ve başkalar işitiyorlardı. Kalbime geldi ki: Acaba bu izhar, sevabını noksan etmiyor mu? diye telaş ettim. Hüccet-ül İslâm İmam-ı Gazalî'nin meşhur bir sözü hatıra geldi. O demiş: "Bazan izhar, çok defa ihfadan daha ziyade efdal olur." Yani aşikâre yapmakta başkalar ya istifade veya taklid etmek veya gafletten uyanmak veya dalalette ve sefahette muannid ise, karşısında şeair-i İslâmiye nev'inde izhar etmek, izzet-i diniyeyi göstermek gibi çok cihetle, hususan bu zamanda ve ihlas dersini tam alanlarda değil riya, belki (gizliden tasannu

karışmamak şartıyla) çok ziyade sevablı olabilir diye bir teselli buldum.

* * *

İki gün evvel sorgu hâkimi beni çağırdığı vakit, ben kardeşlerimi nasıl müdafaa edeyim diye düşünürken, İmam-ı Gazalî'nin "Hizb-ül Masun"unu açtım. Birden bu âyetler nazarıma göründü:

اِنَّ اللّٰهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا

يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ

اَللّٰهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ

طُوبَى لَهُمْ

Baktım ki: Birinci âyet, -şeddeler sayılsa ve meddeler sayılmazsa, آمَنُوا deki "vav" dahi meddedir- makam-ı cifrîsi ve ebcedîsi binüçyüz altmışiki (1362) eder ki, tam tamına bu senenin aynı tarihine ve bizim mü'min kardeşlerimizi müdafaaya azmettiğimiz zamana, hem manası, hem makamı tevafuk ediyor. Elhamdülillah dedim, benim müdafaama ihtiyaç bırakmıyor. Sonra hatırıma geldi ki: "Acaba netice ne olacak?" diye merak ettim. Gördüm: اَللّٰهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ ❊ طُوبَى لَهُمْ deki iki cümle, tenvin sayılmak şartıyla, makam-ı cifrîsi aynen binüçyüz altmışiki, (eğer bir med sayılmazsa, iki; eğer sayılsa, üç eder) tam tamına hıfz-ı İlahiyeye pek çok muhtaç olduğumuz bu zamanın, bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihine tevafuk ederek, bir seneden beri büyük bir dairede ve geniş bir sahada aleyhimize ihzar edilen dehşetli bir hücum karşısında mahfuziyetimize teminat ile teselli veriyor.

Risale-i Nur bu hâdisede daha parlak fütuhatı hâkim dairelerde bulunmasından şimdiki muvakkat tevakkuf bizi me'yus etmez ve etmemeli. Ve Âyet-ül Kübra'nın tab'ı sebebiyle müsaderesi, onun parlak makamına nazar-ı dikkati her taraftan ona celbetmesine bir ilânname telakki ediyorum.

رَبَّنَا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْلَنَا âyetini şimdi okudum. اِغْفِرْلَنَا cümlesi tam tamına binüçyüz altmışiki eder. Bu senenin aynı tarihine tevafuk eder ve bizi çok istiğfara davet ve emreder ki, nurunuz tamam olsun ve Risale-i Nur noksan kalmasın.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu eski ve yeni iki Medrese-i Yusufiyedeki şiddetli imtihanda sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı halde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehacüme karşı kuvve-i maneviyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi, melaike ve ruhanîler dahi alkışlıyorlar diye kanaatım var. Fakat içinizde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da herbiriniz herbirisine birer tesellici ve ahlâkta ve sabırda birer nümune-i imtisal ve tesanüd ve taltifte birer şefkatli kardeş ve ders müzakeresinde birer zeki muhatab ve mücîb ve güzel seciyelerin in'ikasında birer âyine olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Yüzyirmi yaşında bulunan Mevlâna Hâlid'in (K.S.) cübbesini size bir gün göndereceğim. O zât onu bana giydirdiği gibi, ben de onun namına sizin herbirinize teberrüken giydirmek için hangi vakit isterseniz göndereceğim.

Yeni geldiğimiz zaman çiçek aşısı doktoru beni aşıladı. O kolum çıban oldu ve şişti, o şiş aşağıya iniyor, beni yatırmıyor, abdestte sıkıntı veriyor. Acaba benim vücudum aşıya gelmez veyahut başka bir mana var! Yirmi sene evvel beni Ankara'da aşıladılar, şimdiye kadar o aşı yeri arasıra işliyor, rahatsızlık veriyor. Bu da öyle olmasın diye hatırıma geldi, sizde nasıl?

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Kader-i İlahî adaleti bizleri Denizli Medrese-i Yusufiyesine sevketmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şakirdlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz

bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik. Evet yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi ta'dil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şakirdlerinden kırk-ellisi umumen bilâ-istisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hal ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirir. Ve şakirdler ef'alleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalaletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kal'a hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlahiyeden ümid ediyoruz.

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan men'leri zarar vermiyor. Lisan-ı hal, lisan-ı kālden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor. Madem hapse girmek terbiye içindir. Milleti seviyorlar ise, mahpusları Risale-i Nur şakirdleriyle görüştürsünler; tâ bir ayda, belki bir günde bir seneden ziyade terbiye alsınlar. Hem millete ve vatana, hem kendi istikballerine ve âhiretine menfaatlı birer insan olsunlar. Gençlik Rehberi bulunsa idi, çok faidesi olurdu. İnşâallah bir zaman girer.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün, büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Hazret-i Ziyaeddin hakkındaki malûmunuz muhavereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: Eğer perde-i gayb açılsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hallerden sarsılmayan bu samimî dindarlar ve ciddî müslümanlar eğer herbiri bir veli, hattâ bir kutub görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek ve eğer birer âmi ve âdi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim. Çünki böyle pek ağır şerait altında iman kurtarmak hizmeti, herşeyin fevkindedir. Şahsî makamlar ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hallerde hüsn-ü zanlarını kırmakla

muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannua ve tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bütün ruh ve kalb ve aklımla sizin leyali-i aşerenizi tebrik ederiz. Bizim şirket-i maneviyemize büyük kazançları edeceklerini rahmet-i İlahiyeden niyaz ederiz. Bu gece rü'yamda yanınıza gelmiş, imam olarak namaz kılacağım halinde uyandım. Benim tecrübemle rü'yanın tabiri çıkacağı zamanda, Sava ve Homa kahramanlarından iki kardeşimiz rü'yayı tabir etmek için umumunuz namına geldiler. Ben de umumunuzu görmek gibi mesrur oldum.

Kardeşlerim! Gerçi bu vaziyet, hem muvafığa ve bir kısım memurlara Risale-i Nur'a karşı bir çekinmek, bir ürkmek vermiş; fakat bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alâkadar memurlarda bir dikkat, bir iştiyak uyandırıyor. Merak etmeyiniz, o nurlar parlayacaklar. [14](Haşiye)

Said Nursî

* * *

Sabri'nin tabiri ve istihracıyla, Sure-i Ve'l-Asr işaretine muvafık olarak Risale-i Nur, Anadolu'yu Cebel-i Cudi'de sefine gibi ve Isparta ve Kastamonu'yu âfât-ı semaviye ve arziyeden muhafazalarına bir vesile olduğunu ve "Risale-i Nur'a ilişmesinler, yoksa yakından bekleyen âfetler geleceklerini bilsinler, akıllarını başlarına alsınlar." bu musibetten biraz evvel tekrar ile söylüyordum ve size de o mektublar gönderilmişti. Şimdi aldığım haber: Kastamonu, civarı, kal'ası, Risale-i Nur'un matemini tutmuş gibi ağlamış ve zelzele ile sıtma tutmuş, inşâallah yine Risale-i Nur'a kavuşacak ve gülecek ve şükredecek.

Size evvelki gün iki kıymetli kazancımızı yazmıştım. İkincide yüzer lisanla dua ve tesbihat, ilâ âhir demiştim. Noksan var. Sahihi: Her birimiz derecesine göre yüzer lisanla, ilâ âhir...

Hem ben pek çok alâkadar olduğum Sava köyünden çok muhterem bir ihtiyar ile ellerimiz birbiriyle kelepçe edilip geldiğimiz, beni pek çok memnun edip, bununla o mübarek köyün bana şiddet-i alâkasını anladım. O kardeşime ayrıca selâm ederim.

* * *

Aziz kardeşim!

وَ الْعَصْرِ اِنَّ اْلاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ bu âyet dahi وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ işaretine işaret eder ki; kâfirlerin bu kadar tahribatları ve harbleri faidesiz ve hasarat içerisinde ayn-ı zarar oldu. وَ الْعَصْرِ işaretinde Risale-i Nur'a bir îma bulunması remziyle, bu âyet dahi remzen binüçyüz altmış (1360) Rumi tarihi olan bu senede münafıklar ve küfre düşenler Risale-i Nur'a ilişecekler, fakat hasarat ederler. Çünki zelzele ve harb gibi belaların ref'ine bir sebeb Risale-i Nur'dur. Onun ta'tili belaları celbeder diye bir gizli îma olabilir.

Said Nursî

* * *

Aziz kardeşlerim!

Ben tahmin ediyordum ki; hakikî ve en son müdafaanamemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. Çünki evvelce bazı evham yüzünden bir seneden beri aleyhimize geniş bir tarzda çevrilen plânlar bunlardır: "Tarîkatçılık, komitecilik ve haricî cereyanlarına âlet olmak ve dinî hissiyatı siyasete âlet etmek ve cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve asayişe ilişmek" gibi asılsız bahaneler ile bize hücum ettiler. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, onların plânları akîm kaldı. O kadar geniş bir sahada, yüzer talebelerde, yüzler risalede, onsekiz sene zarfındaki mektub ve kitablarda hakikat-ı imaniyeden ve Kur'aniyeden ve âhiretin tahkikinden ve saadet-i ebediyeye çalışmaktan başka bir şey bulmadılar. Plânlarını gizlemek

için gayet âdi bahaneleri aramağa başladılar. Fakat hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize çeviren dehşetli ve gizli bir zındıka komitesi şimdi doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına bize hücum etmek ihtimaline karşı, güneş gibi zahir ve şübhe bırakmaz ve dağ gibi metin, sarsılmaz olan Meyve Risalesi onlara karşı en kuvvetli bir müdafaa olup onları susturacak diye bize yazdırıldı zannediyorum.

Kardeşlerim!

Gerçi yeriniz çok dardır, fakat kalbinizin genişliği o sıkıntıya aldırmaz, hem yerlerimize nisbeten daha serbesttir. Biliniz: En esaslı kuvvetimiz ve nokta-i istinadımız, tesanüddür. Sakın sakın bu sıkıntıların verdiği asabîlik cihetiyle birbirinizin kusuruna bakmayınız. Kısmet ve kadere itiraz hükmünde olan şekvalar ve "Böyle olmasaydı şöyle olmazdı." diye birbirinizden gücenmeyiniz. Ben anladım ki, bunların hücumundan kurtulmak çaremiz yoktu, ne yapsaydık onlar bu hücumu yapacak idiler. Biz sabır ve şükür ve kazaya rıza ve kadere teslim ile mukabele ederek tâ inayet-i İlahiye imdadımıza gelinceye kadar, az zamanda ve az amelde pek çok sevab ve hayrat kazanmağa çalışmalıyız.

Oradaki kardeşlerimize çok selâm ve selâmetlerine dua ediyoruz.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevaline ve fena ve fâni, akibetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medar-ı teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektir. Evet bazan bir tek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarfeder. Şimdi bu acib, dostsuz zamanda samimî kırk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Allah için sohbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zayiat-ı maliye ona karşı pek ucuz düşer,

ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra bir tekini görmek için bu meşakkati kabul ederdim. Teşekki kaderi tenkid ve teşekkür kadere teslimdir.

* * *

Sizi temin ederim ki; şimdi ecel gelse ölsem, kemal-i rahat-ı kalble karşılayacağım. Çünki içinizde kuvvetli, metin, genç çok Saidler bulunduğuna ve bu bîçare, ihtiyar, hasta, zaîf Said'den çok ziyade Risale-i Nur'a sahib ve vâris ve hâmi olacaklarına kanaatım geliyor. Nazif'in puslasında isimleri yazılan ve tesirli bir surette kuvve-i maneviyeyi takviye eden zâtlara çok minnetdar ve çok müferrah oldum. Zâten ben onların böyle olacaklarını tahmin ederdim. Cenab-ı Hak onları muvaffak ve başkalara da hüsn-ü misal eylesin, âmîn!

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Madem âhiret için, hayır için, ibadet ve sevab için, iman ve Kur'an için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerait altında herbir saati yirmi saat ibadet hükmünde ve o yirmi saat ise Kur'an ve iman hizmetindeki mücahede-i maneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymetdar ve yüz saat ise böyle herbiri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücahid kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak ve hakikî bir tesanüdle kudsî hizmete sebatkârane devam etmek ve güzel seciyelerinden istifade etmek ve Medreset-üz Zehra'nın şakirdliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu Medrese-i Yusufiyede tayinini ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevab kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faideleri düşünüp, sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir.

Kardeşlerim!

Ben kalben arzu ederdim ki; çelik ve demir gibi sebatkâr Isparta'lı ve civarındakiler gibi metin kahramanlar

(Hüsrevler, Hâfız Ali'ler) Kastamonu tarafından dahi burada görünsün. Hadsiz şükür ediyorum ki; Kastamonu Vilayeti benim arzumu tam yerine getirdi, müteaddid kahramanları imdadımıza gönderdi. Hayalimde her vakit bulunan, fakat isimlerini yazamadığım için yanınızda fedakâr kardeşlerime birer birer selâm ve selâmetlerine dua ederim.

* * *

Aziz, sıddık, sebatkâr ve vefadar kardeşlerim!

Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, belki şirket-i maneviye-i duaiyenizden daha ziyade istifadem için ve sizin de daha ziyade itidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül ve şiddetle tesanüdünüzü muhafaza için bir halimi beyan ediyorum ki: Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir'de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler, tâ hiddetimden ve işkencelerine karşı "Artık yeter!" dememden bir bahane bulup, zalimane tecavüzlerine bir sebeb göstererek yalanlarını gizlesinler. Ben, hârika bir ihsan-ı İlahî eseri olarak şâkirane sabrediyorum ve etmeğe de karar verdim.

Madem biz kadere teslim olup, bu sıkıntıları خَيْرُ اْلاُمُورِ اَحْمَزُهَا sırrıyla ziyade sevab kazanmak cihetiyle manevî bir nimet biliyoruz; madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor; ve madem hakkalyakîn derecesinde yakînî bir kat'î kanaatımız var ki: Biz öyle bir hakikata hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak ve Cennet gibi güzel ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz bu sıkıntılı haller ile müftehirane, müteşekkirane bir mücahede-i maneviye yapıyoruz diye şekva etmemek lâzımdır.

Aziz kardeşlerim! Evvel âhir tavsiyemiz: Tesanüdünüzü muhafaza; enaniyet, benlik, rekabetten tahaffuz ve itidal-i dem ve ihtiyattır.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu müddeiumumun iddianamesinden anlaşıldı ki; hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevkeden gizli zındıkların plânları akîm kalıp yalan çıktı; şimdi bahane olarak cem'iyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden birden bizden olur. Hattâ büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerine sevdiriyorlar. Hususan ben, itiraznamenin âhirinde, bu gelen fıkrayı diyecektim, fakat bir fikir mani oldu. Fıkra şudur:

Evet biz bir cem'iyetiz ve öyle bir cem'iyetimiz var ki; her asırda üçyüz milyon dâhil mensubları var ve her gün beş defa o mukaddes cem'iyetin prensipleriyle kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar ve اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ kudsî proğramıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve manevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cem'iyetin efradındanız ve hususî vazifemiz de Kur'anın imanî hakikatlarını tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî haps-i münferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cem'iyet ve komitelerle münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben bu fecirde herbirinize karşı tam bir acımak hissettim. Birden Hastalar Risalesi hatıra geldi, teselli verdi.

Evet, bu musibet dahi içtimaî bir nevi hastalıktır. O risaledeki ekser imanî devalar, bunda da vardırlar. Hususan Erzurum'daki mübarek hastaya söylediğim gibi, bu saatten evvel bütün musibet zamanının elemi gitmiş; hem sevabı, hem hayrı, hem dünyevî ve uhrevî ve imanî ve Kur'anî faideleri kalmış. Demek o geçici bir tek musibet, daimî ve müteaddid nimetlere inkılab etmiş. Gelecek zaman ise şimdilik yok olmasından, onda devam edecek musibetin şimdilik elemi yok. Tevehhüm ile yoktan elem almak, rahmet ve kader-i İlahiyeye itimadsızlıktır.

Sâniyen: Şimdi zemin yüzünde ekser beşer; maddî ve manevî kalben, ruhen, fikren musibetlerle giriftardır. Bizim musibetimiz, onlara nisbeten hem gayet hafiftir, hem kârlıdır. Hem kalb, hem ruh için; hem iman, hem selâmet ve sıhhat lezzetleri var.

Sâlisen: Bu fırtınalarda buraya girmeseydik, vehham memurların temasında bu hafif musibet ağırlaşmış olacaktı ve onlara karşı tasannu ve dalkavukluk etmek belası olacaktı.

Râbian: Bu işsiz ve muzaaf maddî ve manevî kışta, Medreset-üz Zehra'nın bir dershanesi olan bu Medrese-i Yusufiyede, öz kardeşten daha müşfik çok hakikî dostlarını ve mürşid gibi uhrevî kardeşleri gayet ucuz ve az masrafla görmek, ziyaret etmek ve onların hususî meziyetlerinden istifade etmek ve şeffaf şeylerde sirayet eden nur ve nuranî gibi hasenelerinden, manevî yardımlarından, ferahlarından, tesellilerinden kuvvet almak cihetinde bu musibet şeklini değiştirir, bir nevi inayet perdesi hükmüne geçer. Evet bu gizli inayetin bir latif zarafetidir ki, bütün buraya gelen Risale-i Nur talebelerine "Hocalar" namı verilmiş. Herkes lisanında "Hocalar.. hocalar" diye hürmetle yâdediyorlar. Bu zarafet içinde latif bir işaret var ki; bu hapis medreseye döndüğü gibi, Risale-i Nur şakirdleri dahi birer müderris, muallim ve sair hapishaneler de bu hocaların sayesinde inşâallah birer mekteb hükmüne geçeceklerdir.

* * *

Kardeşlerim!

Bunun gibi teselliye dair evvelce yazılan küçük mektublar arasıra okunsa ve Meyve'nin hususan âhirleri beraber mütalaa edilse ve hatıra gelen Risale-i Nur'un mes'eleleri müzakere olsa, inşâallah talebe-i ulûmun şerefini kazandırır. İmam-ı Şafiî (K.S.) gibi büyük zâtlar, "Talebe-i ulûmun hattâ uykusu dahi ibadet sayılır." diye ziyade ehemmiyet vermişler. Böyle medresesiz bir zamanda, böyle azab yerlerde, böyle yüksek talebelik yüzünden yüz sıkıntı da olsa aldırmamalı veyahut خَيْرُ اْلاُمُورِ اَحْمَزُهَا deyip o

meşakkatler yüzünden ferahla gülmeliyiz. Amma fakir arkadaşların çoluk ve çocuk ve idare ciheti ise; musibette kendinden ziyade musibetliye ve nimette daha noksaniyetliye bakmak kaide-i Kur'aniye ve imaniye ve Nuriyeye binaen, yüzde seksen adamdan daha ziyade rahattırlar. Şekvaya hiç hakları olmadığı gibi, seksen derece bir şükür üstüne haktır. Hem burada kısmetimizi almak, yemek; kader-i İlahî tayin etmişti. Adalet-i rahmet bizi toplattırdı, çoluk çocuk Rezzak-ı Hakikîlerine emanet edildi, muvakkaten o nezaret vazifesinden mezuniyet verdi. Nasılki bir gün bütün bütün elini çektirecek, azledecek. Madem hakikat budur, حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deyip teslim ile şükretmeliyiz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben gerçi sizinle sureten görüşemiyorum, fakat sizin yakınınızda ve beraber bir binada bulunduğumdan çok bahtiyarım ve müteşekkirim. Ve ihtiyarım olmadan bazan lüzumlu tedbirler ihtar edilir. Ezcümle birisi: Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrib kolay olmasından hususan böyle haylaz gençlerde o herif bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsad etmesi ile bildim ki: Sizlerin irşad ve ıslahlarınıza karşı, zındıka ifsada ve ahlâkları bozmağa çalışıyor. Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücenmemek ve gücendirmemek ve ikiliğe meydan vermemek ve itidal-i dem ve tahammül etmek ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar uhuvvetlerini ve tesanüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enaniyetle takviye etmek gayet lâzım ve zarurîdir. Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor, sizin dirayetinize itimad edip zaruret olmadan bakamıyorum.

Kardeşlerim!

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir mes'eleyi beyan etmek lâzım geldi. Bizim, Kur'andan aldığımız hakikatlar; güneş, gündüz gibi şek ve şübhe ve tereddüdü

kaldırmadığını yirmi seneden beri "Acaba zındık feylesoflar buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerridleri de susturur. Madem biz böyle sarsılmaz ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli ve fiat takdir edilmez derecede kıymetdar ve bütün dünyası ve canı ve cananı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatın uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemal-i metanetle mukabele etmemiz gerektir. Hem belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zahirde müttakiler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesanüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bize karşı bu geniş ve ehemmiyetli hücum ve tecavüzün hakikî sebebi Beşinci Şua olmadığını, belki Hizb-ün Nurî ve Miftah-ül İman Hüccet-ül Baliğa olduğunu bu fecirde bir ihtar-ı manevî ile hissettim. Dikkatle Hizb-ün Nurî'yi kısmen okudum, Miftah'ı da düşündüm, bildim ki: Zındıklar, küfr-ü mutlak mesleğini bu iki keskin elmas kılınçların darbelerine karşı muhafaza edemediklerinden, bir parça az siyasetle münasebeti bulunan Beşinci Şua'ı zahirî bir sebeb gösterdiler, hükûmeti iğfal edip aleyhimize sevkettiler. Aynen bu ihtar ile beraber hatıra geldi ki: "Bir kısım zaîf kardeşlerimiz muvakkaten vazgeçseler, belki kendileri bu beladan kurtarılır." diye izin vermek istedim. Birden ihtar edildi ki: Bu derece alâkası devam eden ve iki defa bu imtihana giren ve mukabilinde bu kadar zahmet çektikten sonra faidesiz, zararlı kalben vazgeçmek değil, belki yalnız onları aldatmak için sırf zahirî bir içtinab gösterebilir. Yoksa

hem kendine, hem bizlere, hem kudsî mesleğimize zararı dokunur, cezası olarak aksi maksadıyla tokat yer.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sair yerlere nisbeten en sıkıntılı ve en soğuk olan bu hapsin zahmet ve meşakkatini çeken, elbette bu hapsin sebebinde derecesine göre bir kaçınmak meyli olacak. Fakat onun zahirî sebebi olan Risale-i Nur'un o zahmet çekenlere kazandırdığı iman-ı tahkikî ve iman-ı tahkikî ile hüsn-ü hatime ve şirket-i maneviye ile yüzer adam kadar a'mal-i sâliha o acı zahmeti tatlı bir rahmete çevirdiğinden, bu iki neticenin fiatı, sarsılmaz bir sadakat ve sebatkârlıktır. Onun için, pişman olmak ve vazgeçmek, büyük bir hasarattır. Şakirdlerin dünya ile alâkası olmayan veya pek az bulunanları için bu hapis daha hayırlıdır, bir cihette hürriyet yeridir. Ve alâkası bulunan ve idaresi yerinde olanlara, sarfedilen paraları muzaaf sadakalara ve geçirilen ömür saatleri muzaaf ibadetlere çevirmesinden, şekva yerine şükür etmeleri iktiza ediyor. Ve fakir ve zaîf kısmı ise; zâten hapsin harici de onlara faidesiz, sevabsız, mes'uliyetli meşakkat verdiğinden, bu hayırlı, çok sevablı, mes'uliyetsiz ve arkadaşlarının mütekabil teselliileriyle hafifleşen meşakkat, onlar için medar-ı şükrandır.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Kastamonu'da ehl-i takva bir zât, şekva tarzında dedi: "Ben sukut etmişim. Eski halimi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim." Ben de dedim: Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enaniyet ve fâni zevkleri aramamak ile uçmuşsun. Evet bir ehemmiyetli ihsan-ı İlahî; ihsanını, enaniyetini bırakmayana ihsas etmemektir.. tâ ucb ve gurura girmesin.

Kardeşlerim! Bu hakikata binaen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan

zâtlar, sizlere bakıp içinizde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şakirdleri âdi, âmi adamlar görür ve der: "Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücahidleri nerede?" diyerek dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muarız ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizin hapis meyveleriniz, benim nazarımda firdevs meyveleri gibi hoştur, kıymetlidir. Benim sizler hakkında büyük ümidlerimi ve davalarımı tasdik ve tahkik ettiği gibi, tesanüdün kuvvetini pek güzel gösterdi. O mübarek kalemler birleştikçe, üç-dört eliflerin birleşmesi gibi üç-dört yüz kıymetini bu kadar ağır tazyikat altında izhar eyledi. Ve bu müşevveş şerait içinde vahdetinizi muhafaza eden halet-i ruhiye, dünkü davamı isbat ediyor. Evet -temsilde hata yok- nasılki büyük bir veli, küçük bir ashab kadar hizmet-i İslâmiyede Ehl-i Sünnetçe mevki almadığı gibi, aynen öyle de: "Bu zamanda hizmet-i imaniyede hazz-ı nefsini bırakıp ve mahviyet ile tesanüd ve ittihadı muhafaza eden bir hâlis kardeşimiz, bir veliden ziyade mevki alıyor." diye kanaatım gelmiş ve siz daima bu kanaatımı takviye ediyorsunuz. Cenab-ı Hak, sizlerden ebediyen razı olsun, âmîn!

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Meyve Risalesi çok ehemmiyetli ve çok kıymetlidir. Ümid ederim, bir zaman büyük fütuhat yapacak. Sizler tam kıymetini anlamışsınız ki, bu dershaneyi derssiz bırakmadınız. Ben kendi hesabıma derim: Bu kadar zahmet ve masrafımızın meyvesi; yalnız bu risale ve Müdafaa Risalesi ve sizler ile beraber bir yerde bulunmak dahi olsa; o masraf, o zahmeti hiçe indirir ve bu musibetin on mislini de çeksem yine ucuz düşer.

Çok tecrübelerle ve bilhâssa bu sıkı ve sıkıntılı hapiste kat'î kanaatım gelmiş ki: Risale-i Nur ile kıraaten ve kitabeten iştigal, sıkıntıyı çok hafifleştirir, ferah verir. Meşgul olmadığım zaman o musibet tezauf edip lüzumsuz şeylerle beni müteessir eder. Bazı esbaba binaen, ben en ziyade Hüsrev'i ve Hâfız Ali, Tahirî'yi sıkıntıda tahmin ettiğim halde, en ziyade temkin ve teslim ve rahat-ı kalb, onlarda ve beraberlerinde bulunanlarda görüyordum. "Acaba neden?" der idim. Şimdi anladım ki; onlar hakikî vazifelerini yapıyorlar, malayani şeylerle iştigal etmediklerinden ve kaza ve kaderin vazifelerine karışmadıklarından ve enaniyetten gelen hodfüruşluk ve tenkid ve telaş etmediklerinden, temkinleriyle ve metanet ve itminan-ı kalbleriyle Risale-i Nur şakirdlerinin yüzlerini ak ettiler, zındıkaya karşı Risale-i Nur'un manevî kuvvetini gösterdiler. Cenab-ı Hak, onlardaki nihayet tevazu ve mahviyette tam izzet ve kahramanlık seciyesini umum kardeşlerimize teşmil ettirsin, âmîn!

Kardeşlerim!

Gaflet ve dünyaperestlikten çıkan dehşetli bir enaniyet, bu zamanda hükmediyor. Onun için ehl-i hakikat, -hattâ meşru bir tarzda dahi olsa- enaniyetten, hodfüruşluktan vazgeçmeleri lâzım olduğundan, Risale-i Nur'un hakikî şakirdleri, buz parçası olan enaniyetlerini şahs-ı manevîde ve havz-ı müşterekte erittiklerinden, inşâallah bu fırtınada sarsılmayacaklar. Evet, münafıkların ehemmiyetli ve tecrübeli bir plânı; böyle herbiri birer zabit, birer hâkim hükmündeki eşhası müşterek bir mes'elede böyle kaçınmak ve birbirini tenkid etmek asabiyetini veren sıkıntılı yerlerde toplattırır, boğuşturur, manevî kuvvetlerini dağıttırır. Sonra kuvvetini kaybedenleri kolayca tokatlar, vurur. Risale-i Nur şakirdleri, hıllet ve uhuvvet ve fena fi-l ihvan mesleğinde gittiklerinden, inşâallah bu tecrübeli ve münafıkane plânı da akîm bırakacaklar.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Eski zamanda bir şeyhin müridleri pek çok olmasından, o memleketin hükûmeti siyasetçe telaş edip onun cemaatini dağıtmak istemiş. O zât, hükûmete demiş: “Benim yalnız bir buçuk müridim var, başka yok. İsterseniz tecrübe edeceğiz.” O zât bir yerde çadır kurdu, kendi binler müridlerini oraya toplattı. O da emretti: “Ben bir imtihan yapacağım. Her kim benim müridim ise ve emrimi kabul etse, Cennet’e gidecek.” Çadıra birer birer çağırdı. Gizli bir koyun kesti; güya has bir müridini kesti, Cennet’e gönderdi. O kanı gören binler müridler daha hiçbiri şeyhi dinlemedi, inkâra başladılar. Yalnız bir adam dedi: “Başım feda olsun.” Yanına gitti. Sonra bir kadın dahi gitti, başkalar dağıldılar. O zât hükûmet adamlarına dedi: “İşte benim bir buçuk müridim bulunduğunu gördünüz.”

Cenab-ı Hakk’a yüzbinler şükürler olsun ki; Risale-i Nur, Eskişehir imtihan ve mahkemesinde, şakirdlerinden yalnız bir buçuk kaybetti. O eski şeyhin aksine olarak Isparta ve civar kahramanlarının himmetiyle o zayi’ olan bir buçuk adam yerine onbin ilâve oldu. İnşâallah, bu imtihanda dahi hem şark, hem garbın kahramanlarının himmetleriyle, çokları kaybedilmeyecek ve bir giden yerine on girecek.

* * *

Bir zaman, müslim olmayan bir zât, tarîkattan hilafet almak için bir çare bulmuş ve irşada başlamış. Terbiyesindeki müridleri terakkiye başlarken, birisi keşfen mürşidlerini gayet sukutta görmüş. O zât ise ferasetiyle bildi, o müridine dedi: “İşte beni anladın.” O da dedi: “Madem senin irşadın ile bu makamı buldum, seni bundan sonra daha ziyade başımda tutacağım.” diye Cenab-ı Hakk’a yalvarmış, o bîçare şeyhini kurtarmış; birdenbire terakki edip bütün müridlerinden geçmiş, yine onlara mürşid-i hakikî kalmış. Demek bazan bir mürid, şeyhinin şeyhi oluyor. Ve asıl hüner, kardeşini fena gördüğü vakit onu terketmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini kuvvetleştirip ıslahına çalışmak, ehl-i sadakatın şe’nidir.

Münafıklar, böyle vaziyetlerde kardeşlerin tesanüdünü ve birbirine karşı hüsn-ü zanlarını bozmak için derler: "İşte o kadar ehemmiyet verdiğin zâtlar; âdi, âciz insanlardır." Her ne ise, musibette gerçi çok zararımız var, fakat umum âlem-i İslâmı alâkadar edecek bir keyfiyet, bir vaziyet olmasından pek çok ucuz olarak pek büyük kıymeti var. Buna benzer vukua gelen hâdiseler, ya siyaset-i diniye veya başka sebebler ile umum âlem-i İslâm namına olamadılar.

* * *

Eski Said'in matbu' "Lemaat" başındaki acib imzası az tağyir ile şimdiki halime ve yetmişinci sene-i ömrüme tam muvafık gelmesi cihetiyle yazdım. Münasib görseniz hem müdafaatın, hem Meyve'nin, hem küçük mektubların âhirinde imza yerinde yazarsınız. İşte o garib imza, gelen üçbuçuk satırdır:

اَلدَّاعِى

Yıkılmış bir mezarım ki, yığılmıştır içinde Said'den altmış dokuz emvat bâ-âsam [15](*) âlâma

Yetmişinci olmuştur o mezara bir mezar taşı, beraber ağlıyor hüsran-ı İslâm'a

Ümidim var ki, istikbal semavatı zemin-i Asya, bâhem olur teslim yed-i beyza-i İslâma

Zira yemin-i yümn-ü imandır, verir emn-ü eman ü emniyeti enâma.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizin tesanüdünüze benim ziyade ehemmiyet verdiğimin sebebi yalnız bize ve Risale-i Nur'a menfaati için değil, belki tahkikî imanın dairesinde olmayan ve nokta-i istinada ve sarsılmayan bir cemaatin kat'î buldukları bir hakikata dayanmağa pek çok muhtaç bulunan avam-ı ehl-i iman için dalalet cereyanlarına karşı yılmaz, çekilmez, bozulmaz, aldatmaz bir merci', bir mürşid, bir hüccet olmak cihetiyle sizin kuvvetli tesanüdünüzü gören kanaat eder ki; bir hakikat var, hiçbir şeye feda edilmez, ehl-i dalalete başını

eğmez, mağlub olmaz diye kuvve-i maneviyesi ve imanı kuvvet bulur, ehl-i dünyaya ve sefahete iltihaktan kurtulur.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sakın sakın münakaşa etmeyiniz, casus kulaklar istifade ederler. Haklı olsa, haksız olsa bu halimizde münakaşa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, münakaşa ile bin dirhem bizlere zararı dokunabilir. Bir zaman Eskişehir hapsinde titiz kardeşlerime söylediğim bir hikâyeyi tekrar ediyorum: Eski harb-i umumîde Rusya'nın şimalinde doksan zabitimiz ile beraber bir uzun koğuşta esir olarak bulunuyorduk. O zâtların bana karşı haddimden çok ziyade teveccühleri bulunmasından, nasihatla gürültülere meydan vermezdim. Fakat birden asabiyet ve sıkıntıdan gelen bir titizlik, şiddetli münakaşalara sebebiyet vermeye başladı. Ben de üç-dört adama dedim: Siz nerede gürültü işitseniz, gidiniz haksıza yardım ediniz. Onlar dahi öyle yaptılar, zararlı münakaşalar kalktı. Benden sordular: "Neden bu haksız tedbiri yaptın?" Dedim: Haklı adam, insaflı olur; bir dirhem hakkını, istirahat-ı umumînin yüz dirhem menfaatine feda eder. Haksız ise ekseriyetle enaniyetli olur, feda etmez, gürültü çoğalır.

Kardeşlerim! Siz, küçük mektublar risalesinde medar-ı teselli ve sabır ve tahammül için yazılan parçaları dikkatle ve tekrarla okuyunuz. Ben, en zaîfiniz ve bu sıkıntılı musibetten en ziyade hissedarım. Çok şükür tahammül ediyorum ve bütün suçu bana yükleyenlerden hiç gücenmedim ve vahdet-i mes'ele itibariyle yalnız kendini müdafaa ederek zımnen cem'iyet ve suçu bize tahmil edenlerden dahi sıkılmadım. Madem kardeşiz, beni bu sabırda taklid etmenizi sizden rica ederim.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve bu misafirhane-i dünyada samimî arkadaşlarım!

Ben bu gece Eski Said'in izzetli damarıyla, ellerimiz kelepçeli beraber mahkemeye süngülü neferatla sevkimizi düşündüm. Şiddetli bir hiddet geldi. Birden kalbe ihtar edildi ki: Hiddet değil, belki kemal-i iftiharla, şükür ve sevinçle bu vaziyeti karşılamak lâzımdır. Çünki zîşuur ve hadd ü hesaba gelmeyen melek ve ruhanîlerin ve insanlardan ehl-i hakikatın ve ashab-ı vicdanın ve iman-ı tahkikî sahiblerinin nazarlarında, hak ve hakikat ve Kur'an ve iman yolunda bu asra meydan okuyan bir kahramanlar kafilesi suretinde görünüyorlar. Bunların teveccüh-ü rahmet-i İlahiyeyi ve kabul-ü Rabbaniyeyi gösteren bu yüksek takdir ve tahsinlerine karşı, mahdud bir kısım serseri ve haylaz ve sefihlerin tahkirkârane nazarlarının hiçbir ehemmiyeti olamaz. Hattâ bir gün hastalık için araba ile gittiğim zaman, çok ağırlık hissettim. Ve sonra sizin gibi elim bağlı beraber gittiğim vakit, büyük bir inşirah ve manevî bir ferah hissettim. Demek o hal, bu sırdan ileri gelmiş.

Çok defa söylediğim gibi yine tekrar ediyorum ki; tarihte Risale-i Nur şakirdleri gibi hak yolunda pek çok hizmet eden ve pek çok sevab kazanan ve pek az zahmet çeken görülmüyor. Biz ne kadar meşakkat çeksek, yine ucuzdur.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu musibetimizden kaçmak ve kurtulmak, iki cihetle kabil değildi:

Birincisi: Kader-i İlahî kısmetimizin bir kısmını buradan bize yedirmek için her halde gelecek idik. En hayırlısı bu tarzdır.

İkincisi: Aleyhimize çevrilen dolaptan kurtulmak imkânı bulmadık. Ben hissetmiştim, fakat çare yoktu. Bîçare merhum Şeyh Abdülhakîm, Şeyh Abdülbâki kurtulamadılar. Demek bu musibette biz birbirimizden şekva etmek; hem haksız, hem manasız, hem zararlı, hem Risale-i Nur'dan bir nevi küsmektir. Sakın sakın, has rükünlerin gösterdikleri faaliyeti bu musibete bir sebeb görüp onlardan gücenmek

ise, Risale-i Nur'dan çekilmek ve hakaik-i imaniyeyi öğrenmekten pişman olmaktır. Bu ise, maddî musibetten daha büyük bir manevî musibettir. Ben kasem ile temin ederim ki: Sizin herbirinizden yirmi-otuz derece ziyade bu musibette hissedar olduğum halde, niyet-i hâlise ile faaliyet göstermelerinde ihtiyatsızlığı yüzünden gelen bu musibet on defa daha fazla olsa da yine onlardan gücenmem. Hem geçmiş şeylere itiraz etmek manasızdır. Çünki tamiri kabil değil.

Kardeşlerim! Merak musibeti ikileştirir, maddî musibeti kalbde de yerleştirmek için bir kök olur; hem kadere karşı bir nevi itiraz ve tenkidi ve rahmete karşı bir nevi ittihamı işmam eder. Madem her şeyde bir güzellik ciheti var ve rahmetin bir cilvesi var ve kader adalet ve hikmetle iş görür; elbette biz bu zamanda umum âlem-i İslâmı alâkadar edecek bir kudsî vazife yüzünden hafif bir zahmete ehemmiyet vermemekle mükellefiz.

* * *

(Cüz'î ve lüzumsuz bir âdi halimi size yazmak îcab etti.)

Kardeşlerim! Benim kat'î kanaatım geldi ki; nazar, beni şiddetle müteessir ve hasta eder. Çok defa tecrübe ettim. Ben ruh u canımla size her vaziyette arkadaş olmak isterim, fakat اَلنَّظَرُ يُدْخِلُ الْجَمَلَ الْقِدْرَ وَ الرَّجُلَ الْقَبْرَ meşhur kaide ile nazar beni vurur. Çünki bana bakan, ya şiddetli adavetle veya takdir ile nazar eder. Bu iki nazar dahi bazı insanların bir hâsiyet-i isabet sırrıyla bakmasında bulunur. Bunun için, mümkün olsa, mecbur etmezlerse sizin ile beraber mahkemeye her vakit gelmemek niyet ettim.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz kardeşlerim!

Bu fecirde birden bir fıkra ihtar edildi. Evet ben de Hüsrev'in zelzele hakkında tafsilen yazdığı keramet-i Nuriyeyi tasdik ederim ve kanaatım da o merkezdedir. Çünki Risale-i Nur ve şakirdlerine dört defa şiddetli taarruzların aynı zamanında dört defa dehşetli zelzelenin hücumu tam

tamına tevafukları tesadüfî olmadığı gibi; Risale-i Nur'un iki merkez-i intişarı olan Isparta ve Kastamonu'nun sair yerlere nisbeten âfâttan mahfuz kalmaları ve Sure-i Ve'l-Asr işaretiyle, âhirzamanın en büyük bir hasaret-i insaniyesi olan bu ikinci harb-i umumîden çare-i necat ise iman ve amel-i sâlih olmasından, Risale-i Nur'un Anadolu'nun her tarafında iman-ı tahkikîyi neşri zamanına Anadolu'nun fevkalâde olarak bu hasaret-i azîme-i harbiyeden kurtulması tam tamına tevafuku dahi tesadüfî olamaz. Hem Risale-i Nur'un hizmetine zarar veren veya hizmette kusur edenlere aynı zamanında gelen şefkat veya hiddet tokatlarının yüzer vukuatları tam tamına tevafukları tesadüfî olmadığı gibi, Risale-i Nur'a hüsn-ü hizmet edenlerin hemen hemen bilâ-istisna maişetinde vüs'at ve bereket ve kalbinde meserret ve rahat görmelerinin binler hâdiseleri dahi tesadüfî olamaz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ve اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, Risale-i Nur'un en mahrem parçaları, en nâmahremlerin ellerine geçmek ve en mütekebbirlerin başlarına vurmak ve en baştakilerin yanlışlarını göstermek için "sırran tenevverat" perdesinden çıktı. Şimdiye kadar mes'ele küçültülmek isteniliyordu. Fakat nasılsa bildiler ki; mes'ele pek büyüktür ve ehemmiyetle celb-i dikkat ise Risale-i Nur'un parlak fütuhatına ve düşmanlarına da hayretle kendini okutmasına yol açar. Hattâ Eskişehir Mahkemesindeki çok mütemerridleri ve mütehayyirleri ve muhtaçları tenvir edip kurtardı, o zahmetimizi rahmete çevirdi. İnşâallah bu defa daha geniş bir sahada, daha çok mahkemeler ve merkezlerde o kudsî hizmeti görecek. Evet Risale-i Nur'un tarz-ı beyanını gören, lâkayd kalamaz. Başka eserler gibi yalnız aklı ve kalbi değil, belki nefsi de ve hissiyatı da müsahhar eder.

Sizin tahliyeniz bu hakikata zarar vermez; fakat benim beraetim, zarardır. Umum âlem-i İslâmı alâkadar eden bir hakikatın hatırı için değil yalnız dünya hayatını, belki lüzum

olsa uhrevî hayatımı ve saadetimi dahi ehl-i imanın Risale-i Nur ile saadetleri için feda etmeyi nefsim de kabul ediyor.

* * *

Burada başı yazılmayan zelzele hâdisesinin mâba'di Hüsrev'in mektubunda:

Daha sonra başka bir gazetede, tamamlayıcı ve hayret verici şu malûmatları gördüm: Zelzeleden evvel kediler, köpekler üçer beşer olarak toplanmışlar, sessiz olarak, düşünceli gibi alık alık birbirine bakarak bir müddet beraber oturmuşlar, sonra dağılmışlar. Gerek zelzele olurken ve gerekse olmadan evvel veya olduktan sonra bu hayvanlardan hiçbiri görülmemiş; kasabalardan uzaklaşarak kırlara gitmişler. Bir garibi de şudur ki: Bu hayvanlar isyanımızdan mütevellid olan başımıza gelecek felâketleri lisan-ı halleriyle haber verdiklerini yazıyorlar da biz anlamıyoruz diyerek taaccüb ediyorlar.

İşte Bedîüzzaman'ın uzun senelerden beri "Zındıklar Risale-i Nur'a dokunmasınlar ve şakirdlerine ilişmesinler. Eğer dokunurlarsa ve ilişirlerse yakınında bekleyen felâketler, onları yüz defa pişman edecek." diye Risale-i Nur ile haber verdiği yüzler hâdisat içinde işte zelzele eliyle doğruluğunu imza ederek gelen dört hakikatlı felâket daha… Cenab-ı Hak bize ve Risale-i Nur'a taarruz edenlerin kalblerine iman, başlarına hakikatı görecek akıl ihsan etsin. Bizi bu zindanlardan, onları da bu felâketlerden kurtarsın, âmîn!

Hüsrev

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim ve musibet arkadaşlarım!

Sizin içinizde mübarek âlimler ve âlîcenab müdebbirler ve hâlis fedakâr şakirdler bulunmasından büyük bir itimad ile size güveniyordum ki; kuvvetli ve dessas ve kesretli düşmanlarımıza karşı vahdetinizi ve tesanüdünüzü muhafaza edeceksiniz diye istirahat ederdim, sizin ile meşgul olmazdım. Birkaç noktayı beyan etmek lüzum oldu.

Birincisi: Tahliyeniz uzamamak için ben, Ankara'ya birşey gönderip müracaat etmeyecektim. Fakat mahkeme, mahrem ve gayr-ı mahrem risaleleri ve eski ve yeni mektubları karıştırarak Ankara'ya gönderdiğinden, mecburiyetle buradaki ehl-i vukuf gibi mahrem risaleleri esas ederek oradaki ehl-i vukuf aleyhimize hükmetmemek için mahremlere, hususan Beşinci Şua'ın Süfyan ve İslâm Deccalı hakkında gayet kuvvetli cevab veren Müdafaat Risalesi'ni ve felsefe-i tabiiyenin verdiği küfr-ü mağruraneyi ve iman aleyhinde cür'etkârane tecavüzünü kıran Meyve Risalesi'ni o makamata göndermek zarurî ve lâzım idi.

İkinci Nokta: Aziz kardeşlerim! Sizin bu ehemmiyetli mektubunuzun cevabını yazarken, benim elime aynı mektubu verdiler. "İkinci Nokta"ya başladım, kaldı. İşte tamam ediyorum. Dikkat ediniz; eğer bu fikrin faidesiz avukatınız tarafından tervici varsa, her halde mahkûmiyetimize tarafdar olanların bir tedbiridir ki; Ankara'daki ehl-i vukuf buradaki ehl-i vukuf gibi, neşrolunmayan mahrem ve hususan Beşinci Şua risalelerini esas edip, bütün Risale-i Nur'a teşmil edip müsadere etmek ve Beşinci Şua'ın mes'elelerini, Risale-i Nur'u okuyan bütün bîçare talebelerin dersleridir diye, onları benim suçumla tam bağlamak için dehşetli bir plândır. Beni konuşmaktan men'etmek ve yazdıklarımı müsadere ile Ankara'ya göndermemek fikriyle, müdür ve müddeiumumî muavini müşkilât vermeleri kuvvetli bir emaredir ki; müdafaatın cerhedilmez cevabları yetişmeden Ankara aleyhimize hüküm vermek içindir.

Üçüncü Nokta: Zâten mes'eleyi uzatacak ehemmiyetli kitabları ve evrakları ve müdafaaları dahi Ankara'ya göndereceğini, mahkeme reisi o gün söyledi. Elbette şimdi yetişmiş. Şimdi benim muntazam ve izahlı iki müdafaanamem gitse, belki mes'eleyi çabuk halleder, mes'ele uzanmaz, ta'cil eder, çabuk aile sahibleri kurtulurlar. Fakat ben ve benim gibi alâkasızlar kurtulmaya değil, belki

hakaik-i imaniyeyi mülhidlere, mürtedlere karşı müdafaa etmek için, en müsaid bir yer olan hapiste kalmak lâzımdır.

Dördüncü Nokta: Risale-i Nur beraet etmezse ve benim müdafaatım nazara alınmazsa; faidesiz, zahirî inkârınız sizi kurtarmayacak. Vahdet-i mes'ele haysiyetiyle biz birbirimizle bağlanmışız; yalnız münasebetleri pek az bulunan bir kısım arkadaşlar kurtulabilirler.

Eskişehir Mahkemesi, bunu bilfiil gösterdi. Bir seneden beri, gayet dikkatle içimize casusları sokan ve safdil ve cür'etkâr talebelerin ifşaatını zabteden ve bil'iltizam bizi perişan ve mesleğimizden pişman etmek için her vesileyi istimal eden, hattâ aleyhimize Şeyh Abdülhakîm'i sevkettikleri halde, onu ve Şeyh Abdülbâki'yi ve bana arasıra itiraz eden Şeyh Süleyman'ı bizim gibi perişan eden adamlara karşı inkârlarınız ve kaçmanız, onların kanaat-ı vicdaniye dedikleri düşüncelerinde beş para etmez ve Eskişehir'de dahi etmedi.

Beşinci Nokta: Biz hem burada, hem Eskişehir'de tecrübe ile kat'î anladık ki: Biz, vahdet-i mes'ele cihetiyle tam bir tesanüde şiddetle muhtacız. Sıkıntıdan gelen gücenmekler ve titizlikler ve itirazlar, bizim perişaniyetimizi ikileştirir. Maatteessüf en ziyade güvendiğim ve itimad ettiğim, sizlerdiniz. Bazı hatırıma bir telaş geldiği vakit, İstanbul'dan gelen kâmil ve sıddık hocalar ve Kastamonu Vilayetinde fevkalâde sadakat gösteren zâtları tahattur ile o endişem zâil olurdu. Dikkat ediniz, küfr-ü mutlakı müdafaa eden gizli komite içinize parmak sokmasın. Benim komşudaki koğuşa parmağını soktu, beni azab içinde bıraktı. Şimdi siz, mabeyninizde münakaşasız bir meşveret ediniz. Kararınızı kabul ederim. Fakat benim müdafaatım tâ Ankara'ya gitse ve medar-ı nazar olsa, buradaki mahkeme, kurtulması mümkün olanlar hakkında kararını vermek ihtimalini; hem şimdi bizimle uğraşan ve Abdülbâki ve Abdülhakîm ve Hacı Süleyman'ı nefyeden ve Yeşil Şemsi'yi tahliyeden sonra burada durduran adamlar, elbette Hâfız Mehmed ve Seyyid Şefik gibi salabet-i diniyeleri ile ve

onların ölmüş reislerine ve suretine baş eğmemesiyle ve ilhad ve bid'alara tarafdarlıklarını göstermemesiyle beraber, serbest bırakmamak ihtimalini de; hem Risale-i Nur'un tesettür perdesinden çıkıp gayet büyük ve umumî bir mes'elede kendi kendine merkezlerinde mübarezesi zamanında şakirdlerini arkasında bulmak ve kaçmamakla sarsılmaz ve mağlub olmaz bir hakikata bağlandıklarını mütereddid ve mütehayyir ehl-i imana göstermesi gayet lüzumlu olduğunu dahi nazarınıza ve meşveretinize alınız. Sakın sakın birbirinizin kusuruna bakmayın; hiddet yerinde hürmet ediniz, itiraz yerinde yardım ediniz.

* * *

Aziz, sıddık ve sadık kardeşlerim!

Ben birkaç gündür bir duamı değiştirdim. Şimdiye kadar bazan yüz defa tekrar ile وَاغْفِرْ veya وَفِّقْ gibi dualarda طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ الصَّادِقِينَ cümlesinden الصَّادِقِينَ kelimesini kaldırdım; tâ ki ruhsatla amele kendini mecbur bilen ve sıkıntının verdiği evham ve me'yusiyet cihetiyle zahirî inkâr ve çekinmekle azimetli sadakata muhalif hareket eden kardeşlerimiz o dualardan mahrum kalmasınlar.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşim Hâfız Ali!

Hastalığına merak etme. Cenab-ı Hak şifa versin âmîn! Hapiste herbir saat ibadet oniki saat ibadet yerinde bulunmasından, çok kârlısın. İlâç istersen, bir kısım dermanlar bende var, sana göndereyim. Zâten ortalıkta bir hafif hastalık var. Ben mahkemeye gittiğim gün, herhalde hasta oluyorum. Belki sen bana yardım etmek için, eski zamanda birbirinin bedeline hasta olması ve ölmesi gibi hârika fedakârlık gösteren zâtlar gibi, benim bir parça rahatsızlığımı aldın.

* * *

[Güzel ve tam yerinde bir ta'ziyename]

Aziz, sıddık kardeşlerim!

لِكُلِّ مُصِيبَةٍ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ Ben hem kendimi, hem sizi, hem Risale-i Nur'u ta'ziye ve merhum Hâfız Ali'yi ve Denizli Mezaristanını tebrik ediyorum. Meyve Risalesi'nin hakikatını ilmelyakîn ile bilen bu kahraman kardeşimiz, aynelyakîn ve hakkalyakîn makamına çıkmak için, kabre cesedini bırakıp melekler gibi yıldızlarda, âlem-i ervahta seyahata gitti ve tam vazifesini yapıp terhisle istirahata çekildi. Cenab-ı Erhamürrâhimîn, Risale-i Nur'un bütün yazılan ve okunan harfleri adedince defter-i a'maline hasenat yazdırsın. Âmîn! Ve onların sayısınca onun ruhuna rahmetler yağdırsın, âmîn! Ve kabrinde Kur'anı, Risale-i Nur'u ona şirin ve enîs arkadaş eylesin. Âmîn! Ve Nur fabrikasına onun yerine on kahramanı ihsan edip çalıştırsın. Âmîn! Âmîn! Âmîn! Siz dahi benim gibi dualarınızda onu yâdediniz. Bin lisan onun lisanı yerine istimal edip, o kaybettiği bir hayat ve bir dil yerinde manevî bin hayat kazandı diye rahmet-i İlahiyeden ümidvarız.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Cenab-ı Erhamürrâhimîn'e hadsiz şükür olsun ki; bu acib zamanda ve garib yerde, talebe-i ulûmun kıymetli şerefini ve ehemmiyetli hizmetlerini kazanmayı sizler vasıtasıyla bizlere de müyesser eyledi. Ehl-i keşf-el kuburun müşahedesiyle, müteaddid vakıatla, tahsil-i ulûm anında vefat eden bazı müştak ve ciddî bir talebe-i ulûm, şehidler gibi kendini hayatta ve kendi dersiyle meşgul görüyor. Hattâ meşhur bir ehl-i keşf-el kubur, vefat eden ve ilm-i Sarf ve Nahiv okuyan bir talebenin kabrinde, Münker Nekir'e nasıl cevab verecek diye murakabe etmiş ve müşahede edip işitmiş ki: Melek-i sual ondan sordu: مَنْ رَبُّكَ "Senin rabbin kimdir?" dediği zaman o Nahiv dersiyle iştigal ederken vefat eden talebe, o meleğin cevabında demiş: " مَنْ mübtedadır, رَبُّكَ onun haberidir." Nahiv ilmince cevab vermiş, kendini medresede zannetmiş. İşte bu vakıaya muvafık olarak ben merhum Hâfız Ali'yi aynen hayattaki gibi Risale-i Nur'la meşgul olarak en yüksek bir ilimde çalışan bir talebe-i ulûm vaziyetinde ve tam şehidler mertebesinde ve tarz-ı

hayatlarında biliyorum ve o kanaat ile ona ve onun gibi Mehmed Zühdü'ye ve Hâfız Mehmed'e bazı dualarımda derim: Ya Rabbi! Bunları kıyamete kadar Risale-i Nur kisvesinde hakaik-i imaniye ve esrar-ı Kur'aniye ile kemal-i ferah ve sevinçle meşgul eyle. Âmîn!

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben merhum Hâfız Ali'yi unutamıyorum. Onun acısı beni çok sarsıyor. Eski zamanlarda bazan böyle fedakâr zâtlar, kendi dostu yerine ölüyorlardı. Zannederim, o merhum benim yerimde gitti. Onun fevkalâde hizmetini eğer sizler gibi o sistemde zâtlar yapmasa idi; Kur'ana, İslâmiyete büyük bir zayiat olurdu. Ben, onun vârisleri olan sizleri tahattur ettikçe o acı gidiyor, bir inşirah geliyor. Medar-ı hayrettir ki; ben şimdi onun manevî, belki maddî hayatıyla âlem-i berzaha gitmesi cihetiyle, o âleme gitmek için bende bir iştiyak zuhur etti ve ruhuma başka bir perde açıldı. Nasılki buradan Isparta'daki kardeşlerimize selâm gönderip muarefe, muhabere ile sohbet ediyoruz; aynen öyle de: Hâfız Ali'nin tavattun ettiği âlem-i berzah; nazarımda Isparta, Kastamonu gibi olmuş. Hattâ bu gece, mesmuata göre buradan birisi oraya gönderilmiş. On defadan ziyade teessüf ettim. Ne için Hâfız Ali'ye onunla selâm göndermedim. Sonra ihtar edildi ki: Selâm göndermek için vasıtalara ihtiyaç yok; kuvvetli rabıtası telefon gibidir, hem o gelir alır. O büyük şehid, Denizli'yi bana sevdiriyor, daha buradan gitmek istemiyorum. O ve Mehmed Zühdü ve Hâfız Mehmed, hayatlarında gördükleri vazife-i imaniye ve Nuriyeye devam ediyorlar. Onlar pek yakından temaşa ediyorlar, belki de yardım ediyorlar. Evliya-i azîmenin dairesinde kıymetli hizmet noktasında mevki almalarından, ben de o ikisinin Hâfız Mehmed'le beraber isimlerini silsilemde aktabların isimleri yanında yâdedip hediyelerimi bağışlıyorum.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizdeki ihlas ve sadakat ve metanet, şimdiki ağır sıkıntılarda birbirinizin kusuruna bakmamaya ve setretmeye kâfi bir sebebdir ve Risale-i Nur zinciriyle kuvvetli uhuvvet öyle bir hasenedir ki, bin seyyieyi affettirir. Haşirde adalet-i İlahiye, hasenelerin seyyielere racih gelmesiyle affettiğine binaen, siz de hasenelerin rüchanına göre muhabbet ve afv muamelesini yapmak lâzımdır. Yoksa bir seyyie ile hiddet etmek, sıkıntıdan gelen bir titizlik, bir asabîlik ile zararlı bir hiddet, iki cihetle zulüm olur. İnşâallah, birbirinize sürurda ve tesellide yardım edip sıkıntıyı hiçe indirirsiniz.

* * *

Aziz, sıddık, mübarek kardeşlerim!

Birkaç gündür sizin ile konuşmadığımın sebebi, şimdiye kadar emsalini görmediğim şiddetli ve zehirli bir hastalıktır. Ben, Risale-i Nur hesabına âhir ömrüme kadar Nur ve Gül dairesindeki sebatkâr ve metin ve sarsılmaz kardeşlerimle, Kastamonu'lu fedakârlar ile ebeden müteşekkirane iftihar ediyorum ve onlarla bütün zalimlerin sıkıntılarına karşı bir kuvvetli nokta-i istinad ve tam bir teselli buluyorum. Şimdi ölsem, onlar var diye ferah-ı kalble ecelimi karşılayacağım.

Ehl-i dünya, ben onlarla mübareze ediyorum diye asılsız tevehhüm ederek beni hapse attılar. Fakat kader-i İlahî, ben onlarla konuşmadığım ve ıslah-ı hallerine çalışmadığımdan beni hapse attı. Ve hapiste yalnız birkaç arkadaşımla kalsam Ankara makamatına karşı âlem-i İslâmı alâkadar edecek bir alenî muhakeme isteyeceğim ve dava edeceğim ve Meyve Risalesi'ni ve müdafaat parçalarını yeni harfle müteaddid nüshalar çıkarıp mühim makamata göndereceğiz inşâallah.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu nevi hadîsler, müteşabih kısmındandırlar. Hem cüz'î ve hususî değiller, umum yerlere bakmıyorlar. Bu rakam ise, ümmetinin başına gelen dinî fitnelerden yalnız bir tek zamanı ve Hicaz ve Irak'ı misal olarak gösterir. Zâten Abbasîlerin zamanında, o tarihte Mu'tezile, Râfızî, Cebrî ve

perde altında zındıklar, mülhidler, İslâmiyeti zedeleyen çok fırak-ı dâlle meydana gelmiştiler. Şeriat ve itikad noktasında ehemmiyetli sarsıntılar olması hengâmında, Buharî, Müslim, İmam-ı A'zam, İmam-ı Şafiî, İmam-ı Mâlik, İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel ve İmam-ı Gazalî ve Gavs-ı A'zam ve Cüneyd-i Bağdadî gibi pekçok eazım-ı İslâmiye imdada yetişip o fitne-i diniyeyi mağlub ettiler. O tarihten üçyüz sene sonraya kadar o galebe devam ile beraber, perde altında yine o ehl-i dalalet fırkaları, siyaset yoluyla Hülâgu Cengiz fitnesini İslâmların başına getirdiler. Bu fitneden hem hadîs, hem Hazret-i Ali Radıyallahü Anh sarih bir surette aynı tarihiyle işaret ediyorlar. Sonra bu zamanımızın fitnesi en büyük bir fitne olduğundan, hem müteaddid hadîsler, hem çok işarat-ı Kur'aniye aynı tarihiyle haber veriyorlar. Buna kıyasen, ümmetin geçireceği safahatı küllî bir surette bir hadîs beyan ettiği vakit, bazan o küllînin bir tek hâdisesini, misal olarak tarihi gösterir. Böyle müteşabih ve manası tamam anlaşılmayan hadîslerin Risale-i Nur eczaları kat'î bir surette tevillerini beyan etmiş. Yirmidördüncü Söz'de ve Beşinci Şua'da, bu hakikatı düsturlarla beyan etmiş.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Birbirinizi enaniyetle veya sadakatsızlıkla ittiham etmemek için, bir hakikatı beyan etmek ihtar edildi.

Ben bir zaman enaniyetini bırakmış ve nefs-i emmaresi kalmamış büyük evliyadan şiddetli bir surette nefs-i emmareden şikayet ettiklerini gördüm, hayrette kaldım. Sonra kat'î bildim ki, âhir ömre kadar mücahede-i nefsiyenin sevabdar devamı için nefs-i emmarenin ölmesi üzerine onun cihazatı damarlara ve hissiyata devredilir, mücahede devam eder. İşte o büyük evliyalar, bu ikinci düşmandan ve nefsin vârisinden şikayet ederler. Hem manevî kıymet ve makam ve meziyet, bu dünyaya bakmıyor ki, kendini ihsas etsin. Hattâ en büyük makamda bulunanlardan bazı zâtlara verilen büyük bir ihsan-ı İlahîyi hissetmediklerinden, kendilerini herkesten ziyade bîçare ve müflis telakki etmeleri gösteriyor

ki; avamın nazarında medar-ı kemalât zannedilen keşf ü keramat ve ezvak u envâr, o manevî kıymet ve makamlara medar ve mehenk olamaz. Sahabelerin bir saati, başka velilerin bir gün, belki bir çillesi kadar kıymeti olduğu halde; keşif ve manevî hârikulâde hâlâta evliya gibi mazhariyetleri her sahabede olmaması, bu hakikatı isbat ediyor.

İşte kardeşlerim! Dikkat ediniz; sizin nefs-i emmareniz, kıyas-ı binnefs cihetinde, sû'-i zan ve gurur noktasında sizi aldatmasın; Risale-i Nur terbiye etmiyor diye şübhelendirmesin.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Risale-i Nur'un Gençlik Rehberi'nde ve Meyve Risalesi'ndeki beş mes'elesinin haylaz gençlerde dokuz tokadı Risale-i Nur'un bir latif kerameti olduğunu o gençler dahi tasdik ediyorlar.

Birincisi: Bana hizmet eden Feyzi. Ona bidayette dedim: "Sen Meyve'nin bir dersinde bulundun, haylazlık yapma." O yaptı, birden tokat yedi, bir hafta eli bağlı kaldı.

Evet, doğrudur.
Feyzi

İkincisi: Bana hizmet eden ve "Meyve"yi yazan Ali Rıza. Bir gün yazdığını ona ders verecektim. O haylazlığından yemek pişirmek bahanesi ile gelmedi, birden tokat yedi. O vakit onun tenceresi sağlam iken, dibi, yemeği ile beraber tamamen düştü.

Evet, doğrudur.
Ali Rıza

Üçüncüsü: Ziya. "Meyve"nin gençliğe ve namaza dair mes'elelerini kendine yazdı, namaza başladı. Fakat haylazlık yaptı, namazı ve yazıyı bıraktı. Birden, o vakitte tokat yedi. Hilaf-ı âdet ve sebebsiz, başı üstündeki sepeti ve elbiseleri yandı. O kadar kalabalık içinde yanıncaya kadar kimse farkında olmaması, kasdî bir şefkat tokadı olduğunu gösterdi.

Evet, doğrudur.
Ziya

Dördüncüsü: Mahmud. Ona "Meyve"den gençlik ve namaz mes'elelerini okudum ve dedim: "Kumar oynama, namaz kıl." Kabul etti. Fakat haylazlık galebe etti, namaz kılmadı ve kumar oynadı. Birden, hiddet tokatını yedi. Üç-dört defada daima mağlub olup fakir haliyle beraber kırk lira ve sakosunu ve pantolonunu kumara verdi, daha aklı başına gelmedi.

Evet, doğrudur.
Mahmud

Beşincisi: Ondört yaşında Süleyman namında bir çocuk, ziyade haylazlık yapıp başkalarının da iştihalarını açıyordu. Ona dedim: "Uslu dur, namazını kıl. Senden büyük haylazların içinde bu halin, sana tehlike getirir." O, namaza başladı, fakat yine namazı terk ve haylazlığa girdi. Birden tokat yedi. Uyuz illetine mübtela oldu, yirmi gündür yatağında yatmağa mecbur oldu.

Evet, doğrudur.
Süleyman

Altıncısı: Bana bidayette hizmet eden Ömer, namaza başladı, şarkıları bıraktı. Fakat bir akşam, kapıya yakın bir şarkı kulağıma geldi, evrad ile meşguliyetime zarar verdi. Ben hiddet ettim, çıktım gördüm ki; hilaf-ı âdet Ömer'dir. Ben de hilaf-ı âdet bir tokat vurdum. Birden, sabahleyin hilaf-ı âdet olarak Ömer, başka hapse gönderildi.

Yedincisi: Hamza namında onaltı yaşında sesi güzel olmasından şarkı söylüyor, başkalarının da iştihalarını açıyor, haylazlık ediyordu. Ona dedim: "Böyle yapma, tokat yiyeceksin." Birden, ikinci gün bir eli yerinden çıktı, iki hafta azabını çekti.

Evet, doğrudur.
Hamza

Bu gibi tokatlar var; fakat kâğıt bitti, mana da bitti.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bir maarif vekili, perdeyi yüzünden kaldırdı ve küfr-ü mutlakı başka bir kisvede gösterdi. Bizim son gönderdiğimiz müdafaatı daha almadan başka saikle o beyannameyi yazmış. Gerçi ben, o daireye göndermeyi düşünmüyordum; fakat kardeşlerimizin tensibiyle onlara da göndermek hem münasib, hem lâzım olduğunu bu hal gösterdi. Çünki herhalde bu derece ilhadda taassub taşıyan bir vekil, Ankara'ya gönderilen evrak ve mahrem risalelere karşı lâkayd kalmazdı. Birden, doğrudan doğruya cerhedilmez müdafaatlar başına vuruldu, çok iyi oldu. İnşâallah o dairede dahi Risale-i Nur lehinde kuvvetli bir cereyan uyandıracak.

Kardeşlerim! Madem bir kısmın mahiyetleri bu tarzdır; onlara, o kısma teslim olmak, manevî bir intihardır, İslâmiyetten pişman olmaktır, belki dinden insilah etmektir. Çünki o derece ilhadda taassub izhar etmiş ki; bizim gibilerden yalnız teslimiyetle ve tasannu' ile razı olmuyorlar. "Kalbini ve vicdanını bırak, yalnız dünyaya çalış." derler. İşte bu vaziyete karşı inayet-i Rabbaniyeye dayanıp metanet ve sabır ve tevekkül ederek dört sandık Risale-i Nur eczaları o merkeze yetişip, kuvvetli hakikatlarıyla galebe çalmasına dua etmekten başka çare yoktur. Biz birbirimizden çekinmekle ve gücenmekle ve Risale-i Nur'dan çekilmekle ve onlara teslim ve hattâ iltihak etmekle faide vermediği şimdiye kadar tecrübe edildi. Hem hiç merak etmeyiniz. O vekilin o farfarası ve telaşı, za'fına ve tam korkusuna delalet eder. Tecavüze değil, belki tedafüe mecburiyetini bildiriyor.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Homa'lı kardeşlerimizden Ali namında bir şakird, Hâfız Ali'nin vefatı günlerinde vefat ettiğini Sami Bey bana söylediği gibi, Homa'lı kahramanlardan Mehmed Ali dahi bana yazdı, Ben de o Ali'yi o büyük şehid Ali'ye çok dualarda arkadaş yaptım.

Bu yakında, bizimle alâkadar bir hanım, üç kardeşimizin öldüğünü görmüştü. Tabiri: Bu iki Ali ve Risale-i Nur'a hapiste tâbi' olmak isteyen asılan Mustafa, umumumuzun

bedeline âhirete gittiler ve selâmetimizin hesabına feda oldular demektir.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sarsılmaz ve tevekkülün mahiyetini ve kıymetini anlayan kardeşlerim!

Yirmi seneden beri hiçbir gazeteyi ne okumak ve ne sormak merakım olmadığı halde, pek çok teessüf ile, yalnız bir kısım zaîf kardeşlerimizin hatırları için bugün bir gazetenin bir bahsini gördüm. Bundan bildim ki; perde altında ve üstünde ehemmiyetli cereyanlar rol oynuyorlar. Meydanda biz göründüğümüzden, bizler o cereyanlarla alâkadar tevehhüm ediliyoruz. İnşâallah, Risale-i Nur'un dört sandık kuvvetli cerhedilmez risaleleri ve pek kat'î müdafaa defterleri, bizim hakkımızda hem iman ve Kur'an, İslâm hakkında bir hayırlı netice verecekler. Biz onların dünyalarına karışmadık ve karışacağımızı hiçbir cihetle daha tesbit edemediler. Mecburiyetle bütün Risale-i Nur'u Ankara tahkik için istedi.

Madem hakikat budur ve madem şimdiye kadar Risale-i Nur'un hizmetinde inayet-i Rabbaniyenin tecellisini inkâr edilmeyecek derecede gördük; herbirimiz cüz'î ve küllî bunu hissetmişiz ve madem şimdi siyasetin ve dünyanın çok cereyanlarının birbirine karşı tahşidatı oluyor ve madem elimizden kazaya rıza ve kadere teslim ve hizmet-i imaniye ve Kur'aniye ve Nuriyenin verdikleri büyük ve kudsî teselliden başka bir şey gelmiyor; elbette bize en elzem iş, telaş etmemek ve me'yus olmamak ve birbirinin kuvve-i maneviyesini takviye etmek ve korkmamak ve tevekkülle bu musibeti karşılamak ve habbeyi kubbe yapan farfaralı gazetecilerin kubbelerini habbe görüp ehemmiyet vermemektir. Bu dünya hayatı, hususan bu zamanda, bu şerait altında kıymeti yoktur. Başa ne gelse gelsin, hoş görmeli.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

İki-üç kardeşlerimiz şöyle güzel bir teselli kendilerine bulmuşlar. Diyorlar ki:

“Bu hapiste bir kısım yeni kardeşlerimiz, bir-iki saat gayr-ı meşru’ bir hareket yüzünden, bir-iki belki on sene bu musibet içinde sabır ve tahammül ediyorlar. Hattâ bir kısmı şükrederek başka günahlardan kurtulduk dedikleri halde; biz Risale-i Nur vasıtasıyla en meşru’ bir hareket ve hizmet-i imaniye yüzünden altı-yedi ay hayırlı bir sıkıntıdan neden şekva ediyoruz?” diyorlar. Ben de bin Bârekâllah onlara derim. Evet beş-on sene hem imanını, hem başkaların imanlarını kurtarmak niyetiyle zevkli, tatlı, hayırlı, kudsî bir hizmet ve yüksek bir ubudiyet-i fikriye yüzünden beş-on ay zahmet çekmek, medar-ı şükür ve iftihardır. Bir hadîste ferman etmiş ki: “Bir tek adam seninle hidayete gelse, sahra dolusu kırmızı koyun, keçilerden daha hayırlıdır.” İşte burada, mahkemede ve Ankara’da, sizlerin yazılarınız ve hizmetleriniz vasıtasıyla ne kadar insanlar imanlarını dehşetli şübhelerden kurtardığını ve kurtaracağını düşününüz, sabır içinde kemal-i rıza ile şükrediniz.

Eğer Ankara’da hâkim olan Halk Partisi, oraya giden Risale-i Nur’un kuvvetli kitablarına karşı inad etse ve musalaha niyetiyle himayesine çalışmazsa, bizim en rahat yerimiz hapistir ve mülhidler, bolşevizmi zındıka ile birleştirdiğine alâmettir ve hükûmet onları dinlemeğe mecbur olur. O zaman Risale-i Nur çekilir, tevakkuf eder, maddî ve manevî musibetler hücuma başlarlar.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ

âyet-i celileleri mûcibince cinlerden de peygamber geldiği bildiriliyorsa da, bu husustaki müşkilin halli için vaki’ suale, üstadımızın verdiği cevabdır:

Aziz kardeşim!

Hakikaten senin bu sualinin çok ehemmiyeti var. Fakat Risale-i Nur'un en ehemmiyetli vazifesi, beşeri dalaletten ve küfr-ü mutlaktan kurtarmak olmasından, bu çeşit mes'elelere sıra gelmiyor, onlardan bahis açmıyor. Selef-i Sâlihîn dahi çok bahsetmemişler. Çünki öyle gaybî ve görünmeyen işlerde sû'-i istimal düşer. Hem şarlatanlar, hodfüruşluklarına bir vesile yapabilirler. Nasılki şimdi ispirtizmacılar "cinler ile muhabere" namıyla şarlatanlık yapıyorlar; dinin zararına âlet ederler diye çokça medar-ı bahs edilmez. Hem Hâtem-ül Enbiya'dan sonra, cinlerde peygamber gelmemiş. Hem Risale-i Nur bu zamanda bir taun-u beşerî olan maddiyyunluk fikrini ibtal etmek için cinnî ve ruhanîlerin vücudlarını kat'î hüccetler ile isbat etmeye çalışmış, bu mes'eleye üçüncü derecede bakmış, tafsilini başkalara bırakmış. Belki inşâallah Risale-i Nur'un bir şakirdi, Sure-i Rahman'ı tefsir edip bu mes'eleyi de halleder.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

لِكُلِّ مُصِيبَةٍ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ Hakikaten Hâfız Ali, Hâfız Mehmed ve Mehmed Zühdü'nün vefatları; değil yalnız bize ve Isparta'ya, belki bu memlekete ve âlem-i İslâma büyük bir zayiattır. Fakat şimdiye kadar bir cilve-i inayet olarak, Risale-i Nur'un bir şakirdi zayi' olduğu zaman, der-akab iki-üç tane o sistemde meydana çıktığından, kuvvetle ümidvarız ki, başka şekilde o kahramanların vazifelerini görecek, ümid ettiğimizden ciddî şakirdler çıkarlar, görürler. Zâten o üç mübarek merhum zâtlar, az bir zamanda, yüz senelik vazife-i imaniyeyi gördüler. Cenab-ı Erhamürrâhimîn, onların yazdıkları ve neşrettikleri ve okudukları huruf-u Nuriye adedince onlara rahmetler eylesin, Âmîn!

Benim tarafımdan o Hâfız Mehmed'in akrabasını ve mübarek köyünü ta'ziye ediniz. Ben de onu Hâfız Ali ve Mehmed Zühdü'ye arkadaş edip, üstadlarımın aktab kısmının isimleri içinde o üçünün isimlerini dâhil edip, Hâfız Âkif'i dahi Âsım ve Lütfü'ye arkadaş ettim.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, bu mes'elemizin te'hiri hayırdır. Çünki bütün mekteblerde ve dairelerde ve halkta, o ölmüş dehşetli adamın muhabbeti telkin ediliyor. Bu hal ise, âlem-i İslâma ve istikbale pek elîm ve acı bir tesiri olacaktı. Şimdi ihtiyarımızın haricinde onun mahiyeti ne olduğunu, en başta ve en ziyade alâkadar ve en son ondan vazgeçecek adamların ellerine kat'î hüccetler ile gösteren ve isbat eden Risale-i Nur geçmesi, kemal-i merak ve dikkatle okunması öyle bir hâdisedir ki; bizler gibi binler adam hapse girse, hattâ i'dam olsalar, Din-i İslâm cihetiyle yine ucuzdur. Hiç olmazsa küfr-ü mutlaktan ve irtidaddan en mütemerridleri bir derece kurtarır, meşkuk bir küfre çıkarır, mağrurane ve cür'etkârane tecavüzlerini ta'dil eder.

Mahkemede son söz olarak yüzlerine söylediğim bu cümle: "Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikata, başımız dahi feda olsun." ile, bizim nihayete kadar sebat edeceğimizi dava etmişiz. Bu davadan vazgeçilmez. İçinizde vazgeçecek yok ümid ediyorum. Madem şimdiye kadar sabrettiniz, "Daha kısmetimiz ve vazifemiz bitmedi." diye tahammül ve sabrediniz. Her halde "Meyve"deki kat'î hüccetler ile kabil-i inkâr olmayan i'dam-ı ebedî ve nihayetsiz haps-i münferid mesleğini müdafaa etmek için Risale-i Nur'a karşı anudane hareket edilmeyecek, belki musalaha veya mütareke çaresi aranılacak.

اَلصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ وَالسُّرُورِ

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِى بِهِ فِى النَّاسِ âyeti hem Risale-i Nur'a, hem مَيْتًا kelimesiyle üç kuvvetli emare ve münasebetler ile Risale-i Nur'un bu bîçare şakirdine işareti Birinci Şua'da izah edilmiş. Şimdi bu hâdisede, o emarelerden birisi tam hükmediyor. Çünki bize zulmedenler,

ellerinde hayat ve medeniyeti ve lezzeti tutup, bizi o tarz-ı hayata ehemmiyet vermemekle ittiham edip, mes'ul ederler, hattâ i'dam ve ağır ceza ile hapse sokmak isterler. Fakat kanunca sebeb bulamıyorlar. Biz dahi elimizde hayat-ı bâkiyenin mukaddemesi ve perdesi olan mevti ve ölümü tutup onların başlarına vurup intibaha getirmek ve onların hakikî mes'uliyet ve mahkûmiyetten ve i'dam-ı ebedî ve daimî haps-i münferidden kurtulmalarına bütün kuvvetimizle çalışıyoruz. Hattâ Ankara'ya giden şiddetli risaleler sebebiyle en ağır ceza nefsime verilse, fakat ceza verenler o risaleler ile ölümün i'damından kurtulsalar; hem kalbim, hem nefsim razı olurlar. Demek biz onların iki cihanda yaşamalarını istiyoruz, arıyoruz. Onlar bizim ölmemizi istiyorlar, bahaneler arıyorlar. Fakat güneş gibi zahir ve göz ile görünür gündüz gibi bir hakikat-ı mevtiye ve her gün insanlarda otuzbin cenaze, ehl-i dalalet hakkında otuzbin i'dam-ı ebedî, otuzbin haps-i münferid fermanlarını, i'lamnamelerini gösterdiklerinden, biz onlara karşı mağlub değiliz. Ne yaparlarsa yapsınlar. اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغَالِبُونَ âyeti oniki seneden beri en acınacak mağlubiyetimiz zamanında dahi, cifir ve ebced hesabıyla galibiyetimize aynı tarihiyle müjde ediyor. Madem hakikat budur; biz şimdiden sonra hem mahkemeye, hem halka diyeceğiz ki:

"Bu gözümüz önünde ve bizi bekleyen ölümün i'dam-ı ebedîsinden ve karşımızda kapısını açan ve bizi cebr-i kat'î ile çağıran kabrin daimî karanlık haps-i münferidinden kurtulmağa çalışıyoruz. Hem sizin de o dehşetli ve çaresiz musibetten kurtulmanıza yardım ediyoruz. Sizin nazarınızda en büyük bir mes'ele-i dünyeviye ve siyasiye, bizim nazarımızda ve hakikat cihetinde kıymeti pek azdır ve bilfiil vazifedar olmayanlara malayani ve ehemmiyetsizdir ve kıymeti yoktur. Fakat bizim iştigal ettiğimiz vazife-i zaruriye-i insaniye ise, herkese her zaman ciddî alâkası var. Bu vazifemizi beğenmeyenler ve kaldıranlar, ölümü kaldırmalı ve kabri kapamalı!"

İkinci ve üçüncü noktalar şimdilik geri kaldı.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Risale-i Nur'un kerametlerindendir ki; Üstadımız Hazretleri: "Ey mülhidler ve ey zındıklar! Risale-i Nur'a ilişmeyiniz! Risale-i Nur, âfâtın def'ine sadaka gibi vesile olmasından, ona karşı olan hücum ve onun ta'tili, âfâta karşı olan müdafaasını zaîfleştirir. Eğer ilişirseniz, yakından bekleyen belalar, sel gibi üstünüze yağacaktır." diye, on senedir kerratla söylüyordu. Bu hususta şahid olduğumuz felâketler pek çoktur. Dört seneden beri Risale-i Nur'a ve şakirdlerine her ne vakit ilişilmiş ise; bir felâket, bir musibet takib etmiş ve Risale-i Nur'un ehemmiyetini ve âfâtın def'ine vesile olduğunu göstermiştir. İşte Üstadımız Bedîüzzaman'ın Risale-i Nur ile haber verdiği yüzler hâdisat içinde felâketler zelzele eliyle doğruluğunu imza ederek gelen dört felâket, Risale-i Nur'un bir vesile-i def-i bela olduğunu gösterdi. Cenab-ı Hak, bize ve Risale-i Nur'a taarruz edenlerin kalblerine iman ve başlarına hakikatı görecek akıl ve göz ihsan etsin; bizi bu zindanlardan, onları da bu felâketlerden kurtarsın, âmîn!

Hüsrev

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bir cilve-i inayet-i Rabbaniyedir ki; daha müdafaatımızı ve evraklarımızı ve kitabları görmeden, yalnız perde altında hissedip Maarif Vekilinin dehşetli püskürmesi ve hücumu, Beşinci Şua ve Hücumat-ı Sitte'nin Zeyli gibi gayet şiddetli mahrem risaleleri en ehemmiyetli makamat bilfiil tenkid için tedkik etmesi ve müdafaatımın ciddî, dokunaklı küfr-ü mutlaka cür'etkârane darbeleri Ankara'nın bize karşı çok şiddetli davranmasını beklerken, mes'elenin azametine nisbeten gayet mülayimane belki musalahakârane vaziyet almış. Ve bu cilve-i inayetin bir hikmeti de şudur: Risale-i Nur'un umum memlekete alâkası cihetiyle, umumî bir dershanede ve büyük makamatta dikkat ve merakla

okunmasıdır. Evet bu zamanda böyle yüksek bir ders, elbette böyle cem'iyetli ve küllî ve umumî dairelerde okunması, büyük bir inayettir ve küfr-ü mutlakı kırdığına bir kuvvetli emaredir.

Kardeşlerim! Herhalde bu kadar sıkıntı ve zararı çeken zaîf bir kısım aile sahibleri, bir derece Risale-i Nur'dan ve bizden çekinmek, belki vazgeçmek için bir mazeret olabilir zannıyla, tahliyeden sonra değişmek ihtimaline binaen derim: Bu derece kıymetdar bir mala bu maddî ve manevî fiat veren ve bu azabı çeken, o maldan vazgeçmek büyük bir hasarettir. Hem her birisi, Risale-i Nur'un eczalarını ve alâkadarlarını ve bizi muhafaza ve yardım ve hizmeti birden bıraksa; hem ona, hem bizlere lüzumsuz bir zarardır. Onun için; ihtiyatla beraber, sadakatı ve irtibatı ve hizmeti değiştirmemek lâzımdır.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bir cilve-i inayet-i Rabbaniye ve bir himayet-i hıfz-ı İlahiyedir ki; Ankara'da ehl-i vukuf heyeti, Risale-i Nur'un hakikatlarına karşı mağlub olup, şiddetli tenkid ve itirazın çok esbabı var iken âdeta beraetine karar verdiklerini işittim. Halbuki mahremlerin şedid ifadeleri ve müdafaatın dokunaklı meydan okumaları ve Maarif Vekilinin dehşetli hücumu ve ehl-i vukufun heyetinde maarif dairesine mensub ehemmiyetli iki maddî feylesofların ve yeni icadlara tarafdar büyük bir âlimin bulunması ve bir seneden beri gizli zındıka komitesi aleyhimize Halk Fırkası'nı ve Maarif'i sevketmesi cihetiyle, ehl-i vukufun pek şiddetli itirazları ve bizi ağır cezalarla ittiham etmelerini beklerken, himayet ve inayet-i Rahmaniye imdada yetişip onlara Risale-i Nur'un yüksek makamını göstererek, şiddetli tenkidlerden vazgeçirmiş. Hattâ bizi cezalardan kurtarmak fikriyle ve Eskişehir Mes'elesi ve 31 Mart hâdise-i meşhuresiyle beni sâbıkalı bir mücrim-i siyasî nazarıyla baktırmamak ve sırf din ve iman için hareket ettiğimizi ve siyaset fikri bulunmadığını göstermek fikriyle demişler ki: "Said Nursî, eskiden beri

arasıra peygambere verasetlik davasında bulunur. Kur’an ve iman hizmetinde müceddidlik tavrını alır, yani bazan bir nevi cezbeye mağlub olup meczubane hareket eder.” İşte bu fıkra ile feylesofların dinsizce tabirler ile, kim olursa olsun din lehinde kuvvetli hareket edenlere: Vazifesi, müceddidlik irsiyetiyle yapıyor diye, hem bir kısım kardeşlerimizin haddimden çok ziyade hüsn-ü zanlarını tenkid etmek, hem bana bir cezbe isnad ile şiddetlerimde beni siyasetten ve cezadan tebrie etmek ve bize muarız ve düşman olanlarını bir derece okşamak ve işarat-ı Kur’aniye ve keramat-ı Aleviye ve Gavsiye hakikat ve kuvvetli olduklarını göstermek ve herkese kıyasen bende dahi bulunması tahminlerince muhakkak olan hubb-u câh ve enaniyet ve hodfüruşluğu kırmak için, o dinsizce feylesofane tabirini istimal etmişler. O tabire karşı, Risale-i Nur baştan nihayetine kadar güneş gibi bir cevabdır. Ve mesleğimiz, terk-i enaniyet ve uhuvvet olmasından, bizde hodfüruşane şatahat bulunmadığından, Yeni Said’in Risale-i Nur zamanındaki mahviyetkârane hayatı ve mübarek kardeşlerinin ifratkârane hüsn-ü zanlarını hatıra bakmayarak mükerrer derslerle ta’dil etmesi, o tabir ile işmam edilen manayı tam çürütüyor, izale eder.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bize ihbar edene ve yazana zarar gelmemek için, şimdilik ehl-i vukufun ittifakıyla kararlarını size göndermeyeceğim. Bu son ehl-i vukuf, bütün kuvvetiyle bizi kurtarmak ve ehl-i dalalet ve bid’iyyatın şerrinden muhafaza etmek için çalışmışlar. Bize isnad edilen bütün suçlardan tebrie ediyorlar. Ve Risale-i Nur’dan tam ders aldıklarını ihsas edip, Risale-i Nur’un ilmî ve imanî kısmının ekseriyet-i mutlaka ile vâkıfane yazıldığını ve Said ise hem samimî, hem ciddî kanaatlerini beyan ederek ondaki kuvvet ve iktidar; isnad edildiği gibi tarîkat icadı veya cem’iyet kurmak veya hükûmet ile mübareze etmek değildir, belki yalnız Kur’anın

hakikatlarını muhtaçlara bildirmek kuvvet ve iktidarıdır diye müttefikan karar vermişler.

Ve gayr-ı ilmî tabir ettikleri mahremlere karşı demişler ki: "Bazan cezbeye ve şuurun heyecanına ve ihtilâl-i ruhiyeye kapılmasından, bu eserler ile mes'ul olmamak lâzım geliyor." manasını ifham ediyorlar. Ve "Eski Said", "Yeni Said" tabirinde, iki şahsiyet ve ikincisinde fevkalâde bir kuvvet-i imaniye ve ilm-i hakaik-i Kur'aniye manasını, feylesofların hatırı için "Bir nevi cezbe ve ihtilâl-i dimağiye ihtimali var." diye hem bizi şiddetli tabiratın mes'uliyetinden kurtarmak, hem muarızlarımızı okşamak için "Sem u basar cihetinde hallüsinasyon hastalığı ihtimali nazar-ı dikkate alınabilir." demişler. Onların bu ihtimalini esasıyla çürüten, ellerine geçen ve bütün akılları geri bırakan Nur Risaleleri ve bütün avukatlara hayret veren Müdafaa ve Meyve Risaleleri kâfi ve vâfi bir cevabdır. Ben çok şükrediyorum ki, bir hadîs-i şerifin mazhariyeti bu ihtimal ile bana verilmiş.

Hem o ehl-i vukuf, bütün kardeşlerimizi ve beni tam tebrie edip derler: "Said'in âlimane ve vâkıfane eserlerine iman ve âhiretleri için bağlanmışlar; hiçbir cihette hükûmete karşı bir sû'-i kasdlarına dair bir sarahat ve bir emare, ne muhaberelerinde ve ne de kitab ve risalelerinde bulmadık." diye o heyetin ittifakıyla karar verip biri feylesof Necati, biri Yusuf Ziya (âlim), biri de feylesof Yusuf namlarında imza etmişler.

Latif bir tevafuktur ki; biz bu hapse kendimiz hakkında bir medrese-i Yusufiye ve Meyve Risalesi onun meyvesidir dediğimiz gibi, bu iki Yusuf dahi perde altında "Biz dahi o Medrese-i Yusufiye'deki derse hissedarız." lisan-ı halleriyle ifade etmeleridir. Hem cezbeye latif bir delilleridir ki: "Otuzüçüncü Söz ve otuzüç pencereli Otuzüçüncü Mektub" gibi tabirleri, hem kendi kedisinin "Yâ Rahîm! Yâ Rahîm!" tesbihini işitmesi, hem kendini bir mezar taşı görmesi, cezbe ve hallüsinasyon ihtimaline delil göstermeleridir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Madem biz, çok emarelerle inayet altındayız ve madem gayet çok ve insafsız düşmanlara karşı Risale-i Nur mağlub olmadı, Maarif Vekili'ni ve Halk Fırkası'nı bir derece susturdu ve madem bu kadar geniş bir sahada ve mes'elemizi pek ziyade i'zam ile hükûmeti telaşa düşürenler, her halde iftiralarını ve yalanlarını bir derece setretmeye bahaneler ile çalışacaklar; elbette bize lâzım: Kemal-i teslimiyetle sabır ve temkinde bulunmak ve bilhâssa inkisar-ı hayale düşmemek ve bazan ümidin hilaf-ı zuhuruyla me'yus olmamak ve muvakkat fırtınalar ile sarsılmamak! Evet, gerçi inkisar-ı hayal, ehl-i dünyada kuvve-i maneviyelerini ve şevklerini kırar; fakat meşakkat ve mücahede ve sıkıntıların altında inayet ve rahmetin iltifatlarını gören Risale-i Nur şakirdlerine inkisar-ı hayal, gayretlerini ve ileri atılmasını ve ciddiyetlerini takviye etmek lâzım geliyor. Kırk sene evvel ehl-i siyaset, bana bir cinnet-i muvakkata isnadıyla tımarhaneye sevkettiler. Ben onlara dedim: Sizin akıllılık dediğinizin çoğunu ben akılsızlık biliyorum; o çeşit akıldan istifa ediyorum; وَ كُلُّ النَّاسِ مَجْنُونٌ وَ لكِنْ عَلَى قَدَرِ الْهَوَى اِخْتَلَفَ الْجُنُونُ kaidesini sizlerde görüyorum demiştim. Şimdi dahi beni ve kardeşlerimi şiddetli bir mes'uliyetten kurtarmak fikriyle bana mahrem risale cihetiyle arasıra bir cezbe, bir cinnet-i muvakkata isnad edenlere aynı sözleri tekrarla beraber, iki cihetle memnunum:

Birisi: Hadîs-i sahihte vardır ki: "Bir adam kemal-i imanı kazandığına, avam-ı nâsın akıllarının tavrı haricindeki yüksek hallerini mecnunluk, divanelik saymaları, onun kemal-i imanına ve tam itikadına delalet eder." diye ferman ediyor.

İkinci cihet: Ben, bu hapisteki kardeşlerimin selâmetleri ve necatları ve zulümden kurtulmaları için; değil yalnız bir divanelik isnadını, belki kemal-i fahr u ferahla tamam aklımı ve hayatımı feda etmesini kabul ediyorum. Hattâ siz münasib görürseniz, o üç zâtlara benim tarafımdan bir

teşekkürname yazılsın ve onları manevî kazançlarımıza teşrik ettiğimiz bildirilsin.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur'aniyede ve imaniyede hâlis arkadaşlarım ve hak ve hakikat ve berzah ve âhiret yolunda ayrılmaz yoldaşlarım!

Biz birbirimizden ayrılmak zamanı yakın olması cihetiyle, sıkıntıdan neş'et eden gerginlikler ve kusurlar yüzünden "İhlas Risalesi"nin düsturları muhafaza edilmediğinden, siz birbirinizle tamam helâllaşmak lâzımdır ve zarurîdir. Siz, birbirinize en fedakâr nesebî kardeşten daha ziyade kardeşsiniz. Kardeş ise, kardeşinin kusurunu örter, unutur ve affeder. Ben burada hilaf-ı me'mul ihtilafınızı ve enaniyetinizi nefs-i emmareye vermiyorum ve Risale-i Nur şakirdlerine yakıştıramıyorum; belki nefs-i emmaresini terkeden evliyalarda dahi bulunan bir nevi muvakkat enaniyet telakki ediyorum. Siz benim bu hüsn-ü zannımı inad ile kırmayınız, barışınız.

* * *

Kardeşlerim!

Ehl-i vukuf raporundan anlaşılıyor ki: Risale-i Nur, bize karşı bütün muarız taifeleri mağlub ediyor ki; "Hüccetullah-il Baliğa" ve "İhtiyar" ve "İhlas" Risalelerine tekrar ile nazar-ı dikkati celbediyorlar. Hem gayet sathî ve cevabları pek zahir ve güya mutaassıbane hocavari tenkidleri ve hiç münasebeti olmayan ve hakikî mütetabık olan mes'eleleri anlamadan "Mabeynlerinde tezad var." demeleri ve risalelerin yüzde doksanını tamamıyla çekinmeyerek tasdik ve takdirleri ve teslimleri ve Hücumat-ı Sitte Zeyli'nin pek şiddetli bir surette yeni icadlara fetva verenleri cerh ve tezyif etmesine mukabil, yalnız nezahet-i lisaniye değil demişler. Ve dinsizler tarafından öldürülen mazlum ve dindar hristiyanlar âhirzamanda bir nevi şehid olabilir dediğimi; baş açık namaz kılmak ve Türkçe ezan okumağa Zeyl'in şiddet-i hücumunu zıd göstermeleri ile iktifa etmeleri, kat'iyyen onların Risale-i Nur'a karşı mağlubiyetlerini gösteriyor kanaatını veriyor.

Ondördüncü Şua

İfademin Kısacık Bir Tetimmesi

Afyon Mahkemesine beyan ediyorum ki:

Nazarınıza ve kanun adaletine takdim edilen ifademde bulunan; üç vecihle kanunsuz menzilimi basmak, beni sorguya çekmek ve tevkif etmek; üç büyük mahkemelerin hürmetlerini kırmak ve haysiyet ve adaletlerine ilişmektir, belki istihfaf etmektir.

Çünki üç mahkeme ve üç ehl-i vukufun, iki sene, yirmi senelik kitablarımı ve mektublarımı inceden inceye tedkikinden sonra; ittifakla hem bize beraet verildi, hem kitablarımız ve mektublarımız iade edildi. Ve beraetten sonra üç sene fevkalâde bir inziva ve şiddetli bir tarassud altında haftada yalnız zararsız bir mektub bazı dostlarıma yazardım. Dünya ile alâkam kesilmiş gibi idi ki, serbestiyet verildiği halde memleketime gitmedim. Şimdi aynı mes'elede o üç mahkemenin âdilane hükümlerini hiçe saymak gibi mes'eleyi tazelendirmek, onların şerefini kırıyor. Benim hakkımda adalet eden o mahkemelerin haysiyetini muhafaza için mahkemenizden rica ederim; o aynı mes'ele olan "Risale-i Nur" ve "cem'iyetçilik" ve "tarîkatçılık" ve "ihlâl-i emniyet ve asayişi bozmak" ihtimalinden başka bir sebeb, bir mes'ele bulunuz, beni onunla muahaze ediniz. Benim kusurlarım çoktur. Ben de size mes'uliyetime dair yardım edeceğime dair karar verdim. Çünki hapsin haricinde hapisten çok ziyade azab çektim. Şimdi benim için medar-ı rahat; ya kabir, ya hapistir. Hakikaten hayattan usandım. Bu yirmi sene haps-i münferiddeki tazib ve işkenceli tarassudlar, ihanetler artık yeter. Sonra gayretullaha dokunur, bu vatana yazık olur. Sizlere hatırlatıyorum. Bizim

en metin melce' ve siperimiz: حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ❊ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

[Onsekiz sene sükûttan sonra mecburiyet tahtında bu istida mahkemeye ve sureti Ankara'ya makamata verilmişken; tekrar vermeğe mecbur olduğum iddianameye karşı itiraznamemdir.]

Malûm olsun ki; Kastamonu'da üç defa menzilimi taharri etmek için gelen iki müddeiumumî ve iki taharri komiserine ve üçüncüde polis müdürüne ve altı-yedi komiser ve polislere ve Isparta'da müddeiumumînin suallerine ve Denizli ve Afyon Mahkemelerine karşı dediğim ayn-ı hakikat küçük bir müdafaanın hülâsasıdır. Şöyle ki:

Onlara dedim: Ben, onsekiz-yirmi senedir münzevi yaşıyorum. Hem Kastamonu'da sekiz senedir karakol karşısında ve sair yerlerde dahi yirmi senedir daima tarassud ve nezaret altında kaç defa menzilimi taharri ettikleri halde, dünya ile, siyaset ile hiçbir tereşşuh, hiçbir emare görülmedi. Eğer bir karışık halim olsaydı, oranın adliye ve zabıtası bilmedi veya bildi aldırmadı ise, elbette benden ziyade onlar mes'uldürler. Eğer yoksa, bütün dünyada kendi âhireti ile meşgul olan münzevilere ilişilmediği halde, neden bana lüzumsuz, vatan ve millet zararına bu derece ilişiyorsunuz!

Biz Risale-i Nur şakirdleri, Risale-i Nur'u değil dünya cereyanlarına, belki kâinata da âlet edemeyiz. Hem Kur'an bizi siyasetten şiddetle men'etmiş. Evet Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı, imanî olan hakikatlarla gayet kat'î ve en mütemerrid zındık feylesofları dahi imana getiren kuvvetli bürhanlar ile Kur'ana hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

Evvelâ: Kur'anın elmas gibi hakikatlarını, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-i siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymetdar hakikatlara ihanet etmemektir.

Sâniyen: Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünki tokada ve belaya müstehak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir-iki dinsize müteallik yedi-sekiz çoluk-çocuk, hasta, ihtiyar masumlar bulunur. Musibet ve bela gelse, o bîçareler dahi yanarlar. Bunun için, neticenin de husulü meşkuk olduğu halde, siyaset yoluyla idare ve asayişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men'edilmişiz.

Sâlisen: Bu vatanın ve bu milletin hayat-ı içtimaiyesi bu acib zamanda anarşilikten kurtulmak için beş esas lâzım ve zarurîdir: Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir. Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı zaman, bu beş esası kuvvetli ve kudsî bir surette tesbit ve tahkim ederek, asayişin temel taşını muhafaza ettiğine delil ise; bu yirmi sene zarfında Risale-i Nur'un, yüzbin adamı vatan ve millete zararsız birer uzv-u nâfi' haline getirmesidir. Isparta ve Kastamonu vilayetleri buna şahiddir. Demek Risale-i Nur'un ekseriyet-i mutlaka eczalarına ilişenler, herhalde bilerek veya bilmeyerek anarşilik hesabına vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye hıyanet ederler. Risale-i Nur'un, yüzotuz risalelerinin bu vatana yüzotuz büyük faidesini ve hasenesini, vehham ehl-i gafletin sathî nazarlarında kusurlu tevehhüm edilen iki-üç risalenin mevhum zararları çürütemez. Onları bunlar ile çürüten, gayet derecede insafsız bir zalimdir.

Amma benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurları ise, bilmecburiye istemeyerek derim ki: Yirmiiki sene müddetinde gurbette haps-i münferid hükmünde, yalnız ve münzevi olarak hayat geçiren ve bu müddet zarfında ihtiyarıyla bir defa çarşıya ve mecma-ı nas büyük câmilere

gitmeyen ve çok tazyik ve sıkıntı verildiği halde, bütün emsali menfîlere muhalif olarak istirahatı için bir tek defa hükûmete müracaat etmeyen ve yirmi sene zarfında hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve merak etmeyen ve tam iki sene Kastamonu'da ve yedi sene başka menfalarında bütün yakın ve görüşen dostlarının şehadetiyle, küre-i arz yüzündeki boğuşmaları ve harbleri ve sulh olmuş ve olmamış ve daha kimler harb ettiklerini bilmeyen ve merak etmeyen ve sormayan ve üç sene yakınında konuşan radyoyu üç defadan başka dinlemeyen ve hayat-ı ebediyeyi imha eden ve hayat-ı dünyeviyeyi dahi elem içinde eleme, azab içinde azaba çeviren küfr-ü mutlaka karşı galibane Risale-i Nur ile mukabele ettiğine onun ile imanlarını kurtaran yüzbin şahidin şehadetiyle isbat eden ve Kur'andan tereşşuh eden Risale-i Nur ile ölümü yüzbin adam hakkında i'dam-ı ebedîden terhis tezkeresine çeviren bir adama bu derece ilişmek ve me'yus etmek ve onu ağlatmakla, o masum yüzbinler kardeşlerini ağlatmaya hangi kanun var? Hangi maslahat var? Adalet namına emsalsiz bir gadr olmaz mı? Ve kanun hesabına, emsalsiz bir kanunsuzluk değil mi?

Eğer bu taharrilerde bazı vazifedar memurların itiraz ettikleri gibi derseniz ki: Sen ve bir-iki risalen rejime ve usûlümüze muhalif gidiyorsunuz?

Elcevab:

Evvelen: Bu yeni usûlünüzün münzevilerin çilehanelerine girmeğe hiçbir hakkı yoktur.

Sâniyen: Bir şeyi reddetmek ayrıdır, kalben kabul etmemek ayrıdır ve amel etmemek bütün bütün ayrıdır. Ehl-i hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. İdare ve asayişe ilişmeyen şiddetli muhalifler, her hükûmette bulunur. Hattâ Hazret-i Ömer'in (R.A.) taht-ı hâkimiyetindeki hristiyanlara, kanun-u şeriatı ve Kur'anı inkâr ettikleri halde ilişilmiyordu. Hürriyet-i fikir ve serbestiyet-i vicdan düsturu ile Risale-i Nur'un bir kısım şakirdleri; idareye dokunmamak şartıyla rejim ve usûlünüzü ilmen kabul etmezse ve muhalif amel etse hattâ rejimin sahibine adavet etse, onlara kanunen

ilişilmez. Risaleler ise, o gibi risalelere mahrem demişiz, neşrini men'etmişiz. Hattâ bu defa bu hâdiseye sebebiyet veren risale Kastamonu'da sekiz sene zarfında bir veya iki defa bir tek nüsha birisi bana getirdi. Aynı günde kaybettirdik. Şimdi siz onu zor ile teşhir ediyorsunuz ve iştihar da etti.

Malûmdur ki; bir mektubda kusur olsa, yalnız o kusurlu kelimeler sansür edilir, mütebâkisine izin verilir. Eskişehir Mahkemesinde dört ay tedkikat neticesinde, yüz Nur Risalelerinde medar-ı tenkid yalnız onbeş kelime bulmaları ve şimdi dörtyüz sahifeli Zülfikar'ın yalnız iki sahifesinde irsiyet ve tesettür âyetlerinin otuz sene evvel yazılmış tefsiri bulunması ve şimdiki kanun-u medenîye uygun gelmemesi kat'î isbat eder ki; onun hedefi dünya değil, herkes ona muhtaçtır. O dörtyüz sahifelik herkese menfaatli Zülfikar, iki sahife için müsadere edilmez. O iki sahife çıkarılsın, o mecmuamız bize iade edilsin ve onun iadesi hakkımızdır.

Eğer dinsizliği bir nevi siyaset zannedip, bu hâdisede bazıların dedikleri gibi derseniz: "Bu risalelerin ile medeniyetimizi, keyfimizi bozuyorsun."

Ben de derim: "Dinsiz bir millet yaşayamaz." dünyaca bir umumî düsturdur ve bilhâssa küfr-ü mutlak olsa Cehennem'den daha ziyade elîm bir azabı dünyada dahi verdiğini, Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberi gayet kat'î bir surette isbat etmiş. O risale ise, şimdi resmen tab'edildi. Bir müslüman el'iyazü billah, eğer irtidad etse, küfr-ü mutlaka düşer; bir derece yaşatan küfr-ü meşkukta kalmaz. Ecnebi dinsizleri gibi de olmaz. Ve lezzet-i hayat noktasında, mazi ve müstakbeli olmayan hayvandan yüz derece aşağı düşer. Çünki geçmiş ve gelecek mevcudatın ölümleri ve ebedî müfarakatları, onun dalaleti cihetiyle, onun kalbine mütemadiyen hadsiz firakları ve elemleri yağdırıyor. Eğer iman gelse kalbe girse, birden o hadsiz dostlar diriliyorlar. "Biz ölmemişiz, mahvolmamışız." lisan-ı halleriyle diyerek, o cehennemî halet, cennet lezzetine çevrilir. Madem hakikat budur, size ihtar ediyorum: Kur'ana dayanan Risale-i Nur ile

mübareze etmeyiniz. O mağlub olmaz, bu memlekete yazık olur. [16](Haşiye) O başka yere gider, yine tenvir eder. Hem eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa her gün biri kesilse, hakikat-ı Kur'aniyeye feda olan bu başı zındıkaya ve küfr-ü mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve nuriyeden vazgeçmem ve geçemem.

Yirmi seneden beri bir münzevinin elbette ifadedeki kusuruna bakılmaz. Risale-i Nur'u müdafaa ettiği için, saded haricine çıktı denilmez. Madem Eskişehir Mahkemesi, mahrem ve gayr-ı mahrem yüz risaleleri dört ay tedkikten sonra yalnız bir-iki risalede hafif bir cezaya temas edecek bir-iki maddeden başka bulmamış ve yüzyirmi adamdan onbeşine altışar ay ceza verdi. Biz dahi bu cezayı çektik. Ve madem birkaç sene evvel Risale-i Nur'un bütün eczaları Isparta hükûmetinin eline geçti. Birkaç ay tedkikten sonra, sahiblerine iade edilmiş. Ve madem o cezadan sonra Kastamonu'da sekiz sene zarfında şiddetli taharriyatta zabıtayı ve adliyeyi alâkadar edecek bir tereşşuh bulunmamış. Ve madem Kastamonu'daki son taharride bir kısım risalelerimin, hiç bulunmayacak ve neşredilmeyecek bir tarzda kaç sene evvel odun yığınları altına saklanmış olduğu göründü ve heyet-i zabıtaca tahakkuk etti. Ve madem Kastamonu'da polis müdürü ve adliyesi o saklanmış zararsız kitablarımı bana iade etmek üzere kat'î söz verdikleri halde, ikinci gün birden Isparta'dan tevkif emri geldiğinden, daha o emanetlerimi almadan sevkedildim. Ve madem Denizli ve Ankara Mahkemeleri bizi beraet ve umum risalelerimizi bize iade ettiler. Elbette ve elbette bu mezkûr altı hakikata binaen, Denizli Mahkemesi ve müddeiumumîsi gibi, Afyon adliyesi ve müddeiumumîsi benim çok ehemmiyetli bu hukukumu nazar-ı dikkate almaları, vazifeleri muktezasıdır. Ve hukuk-u umumiyeyi müdafaa eden müddeiumumîden, Risale-i Nur münasebetiyle ehemmiyetli bir hukuk-u âmme hükmüne geçen bu şahsî

hukukumu da müdafaa edeceğine ümidvarım ve bekliyorum.

Yirmiiki seneden beri hayat-ı içtimaiyeden çekilen ve şimdiki kanunları ve tarz-ı müdafaayı bilmeyen ve Eskişehir ve Denizli Mahkemelerinde cerh edilmez yüz sahifelik müdafaatını, bu yeni mahkemeye karşı da aynen takdim eden ve o zamana kadar, kusurlarının cezasını çeken ve ondan sonra Kastamonu'da ve Emirdağı'nda mütemadiyen tarassud altında ve haps-i münferid tarzında yaşayan Yeni Said, sükût ile sözü Eski Said'e bırakıyor.

Eski Said de diyor ki: Yeni Said dünyadan yüzünü çevirdiği için, ehl-i dünya ile konuşmayı, müdafaat-ı kat'iyye mecburiyeti olmadan yapmıyor, lüzum görmüyor. Fakat bu mes'elede çok masum rençber ve esnaf adamlar bize az bir münasebetiyle tevkif edilerek, iş zamanında, çoluk-çocuklarına nafaka tedarik edemediklerinden, şiddetli rikkatime dokundu. Derinden derine beni ağlattı. Kasem ederim, eğer mümkün olsaydı, onların bütün zahmetlerini kendime alırdım. Zâten bir kusur varsa benimdir. Onlar masumdurlar. İşte bu elîm halet için, Yeni Said'in sükûtuna rağmen, ben diyorum: Madem Isparta ve Denizli ve Afyon müddeiumumîlerinin yüzer lüzumsuz suallerine bîçare Yeni Said cevab veriyor. Benim de, onüç sene evvel, başta Kaya Şükrü olarak, dâhiliye vekaletinden ve şimdiki adliye vekaletinden hukukumuzu müdafaa niyetiyle üç sual sormak bir hakkımdır:

Birincisi: Risale-i Nur'un talebesi olmayan ve yanında yalnız âdi bir mektubumuz bulunan Eğirdir'li bir adamın bir jandarma çavuşuyla vukuatsız bir münakaşa-i lisaniyesi yüzünden, beni ve yüzyirmi adamı tevkif ile, dört ay mahkeme tahkikinden sonra, onbeş bîçareden başka bütün beraet kazanmakla, masumiyetleri tahakkuk eden, yüzden ziyade adamlara binler lira zarar vermek, hangi kanun iledir. Böyle imkânatı vukuat yerinde istimal etmek hangi usûl iledir? Ve Denizli'de dokuz ay tedkikten sonra, beraet

kazanan yetmiş bîçarelere binler lira zarar vermek, adaletin hangi düsturu iledir?

İkinci Sual: لاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرَى ferman-ı esasîsi ile bir kardeşin hatasıyla, diğer öz kardeşi mes'ul olmadığı halde, yanlış mana verilmemek için neşrini men'ettiğimiz ve sekiz sene zarfında, bir veya iki defa elime geçen ve yirmibeş seneden daha evvel aslı yazılan ve ehemmiyetli noktalarda imanı şübhelerden ve manası anlaşılmayan bir kısım müteşabih hadîsleri inkârdan kurtaran bir küçük risalenin bizden uzak bir yerde, bilmediğimiz bir adamda bulunması ile ve yanlış mana verilmesiyle ve Kütahya ve Balıkesir tarafında bir dokunaklı mektub bulunmasıyla bizleri o vakit Ramazan-ı Şerifte ve şimdi bu dehşetli soğukta pekçok masum rençber ve esnafları, hattâ âdi ve eski bir mektubumuz yanında bulunmasıyla ve arabası beni gezdirmesiyle ve bize bir dostluk münasebetiyle veya bir kitabımı okumasıyla tevkif edip, perişan etmek ve maddeten ve manen onlara ve vatana ve millete lüzumsuz bir evham yüzünden, binler lira zarar vermek, hangi adalet kanunuyladır? Adliyenin, hangi madde-i kanuniyesiyledir? Ayağımızı yanlış atmamak için, o kanunları bilmek taleb ederiz.

Evet hem Denizli'de, hem Afyon'da tevkifimizin bir sebebinin bir hakikatı şudur ki: Bir kısım hadîslerin manası ve tevili bilinmemesinden, "Akıl kabul etmiyor." diye inkâr edenlere karşı avamın imanını kurtarmak fikriyle, çok zaman evvel Dâr-ül Hikmet-i İslâmiyede iken ve daha evvel aslı yazılan Beşinci Şua farz-ı muhal olarak, dünyaya ve siyasete baksa ve bu zamanda da yazılsa, madem gizlidir ve taharriyatta bizde bulunmadı ve gaybî haberleri doğrudur ve imanî şübheleri izale eder ve asayişe dokunmuyor ve mübareze etmiyor ve yalnız ihbar eder ve şahısları tayin etmiyor ve ilmî bir hakikatı, küllî bir surette beyan ediyor. Elbette o hakikat-ı hadîsiye bu zamanda dahi bir kısım şahıslara mutabık çıksa ve münakaşaya sebeb olmamak için mahkemelerin teşhir ve neşirlerinden evvel bizce tam

mahrem tutulsa, adalet cihetinde hiçbir vecihle bir suç teşkil etmez. Hem bir şeyi reddetmek ayrıdır ve ilmen kabul etmemek veya amel etmemek bütün bütün ayrıdır. O risale yakın bir istikbalde gelecek bir rejimi ilmen kabul etmiyor diye bir suç olduğuna, dünyada adliyelerin bir kanunu bulunmasına ihtimal vermiyoruz.

Elhasıl: Hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi dehşetli bir zehire çeviren ve lezzetini imha eden küfr-ü mutlakı otuz seneden beri köküyle kesen ve tabiiyyunun dehşetli bir fikr-i küfrîlerini öldürmeğe muvaffak olan ve bu milletin iki hayatının saadet düsturlarını hârika hüccetleriyle parlak bir surette isbat eden ve Kur’anın hakikat-ı arşiyesine dayanan Risale-i Nur, böyle küçük bir risalenin bir-iki maddesiyle değil, belki bin kusuru dahi olsa onun binler büyük haseneleri onları affettirir diye dava ediyoruz ve isbatına da hazırız.

Üçüncü sual: Bir mektubun yirmi kelimesinde beş kelime kusurlu görülse, o beş kelime sansür edilir. Mütebâkisine izin vermek bir düstur iken, Eskişehir Mahkemesi’nin dört ay tedkikten sonra, yüzbin kelime içinde zahirî nazarda zararlı tevehhüm edilen yalnız onbeş kelimeden başka bulmamasıyla ve heyet-i vekile de dört yüz sahifeli Zülfikar’ın yalnız iki sahifesinde (şimdiki kanuna uygun olmamasından) otuz sene evvel yazılan iki âyetin tefsirinden başka ilişmemesi ve Denizli ve Ankara ehl-i vukufu onbeş sehivden başka ilişmemesiyle ve şimdiye kadar yüzbinler adamın ıslahına vesile olmasıyla, vatana ve millete bin büyük menfaatı tahakkuk eden Risale-i Nur’a, küçük bir hizmet eden veya kendi imanını kurtardığı için bir risalesini yazan ve Emirdağı’nda garib ve ihtiyarlığıma şefkaten bana kardeşlik eden Çalışkanlar gibi rıza-yı İlahî için bana hizmet eden bîçareleri iş mevsiminde ve dehşetli kışta taht-ı tevkife almak, hükûmet-i cumhuriyenin hangi prensibiyle kabil-i tevfik olabilir? Ve hangi kanunu, müsaade etmeğe imkânı var?

Madem cumhuriyet prensipleri hürriyet-i vicdan kanunu ile dinsizlere ilişmiyor, elbette mümkün olduğu kadar dünyaya karışmayan ve ehl-i dünya ile mübareze etmeyen ve âhiretine ve imanına ve vatanına dahi nâfi’ bir tarzda çalışan dindarlara da ilişmemek gerektir ve elzemdir. Bin seneden beri bu milletin gıda ve ilâç gibi bir hacet-i zaruriyesi olan takvayı ve salahatı bu mazhar-ı enbiya olan Asya’da hükmeden ehl-i siyaset yasak etmez ve edemez biliyoruz. Yirmi seneden beri münzevi yaşayan ve yirmi sene evvelki Said’in kafasıyla sorduğu bu suallerde bu zamanın tarz-ı telakkisine uygun gelmeyen kusurlarına bakmamak insaniyetin muktezasıdır.

Vatan ve millet ve asayişin menfaatı hesabına bunu da hatırlatmak bir vazife-i vataniyem olması cihetiyle derim: Böyle bize ve Risale-i Nur’a az bir münasebetle taht-ı tevkife alınmak, gücendirmek yüzünden vatana ve asayişe dindarane menfaatı bulunan pekçok zâtları idare aleyhine çevirebilir, anarşiliğe meydan verir. Evet Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran ve millete zararsız ve tam menfaatdar vaziyete girenler yüzbinden çok ziyadedir. Hükûmet-i cumhuriyenin belki her büyük dairesinde ve milletin her tabakasında faideli ve müstakimane bir surette bulunuyorlar. Bunları gücendirmek değil, belki himaye etmek elzemdir.

Şekvamızı dinlemeyen ve bizi söyletmeyen ve bahanelerle sıkıştıran bir kısım resmî adamlar, vatan aleyhinde anarşiliğe meydan açıyorlar diye kuvvetli bir vehim hatırımıza geliyor.

Hem maslahat-ı hükûmet namına derim: Madem Beşinci Şua’ı hem Denizli, hem Ankara Mahkemeleri tedkik edip ilişmemişler, bize verdiler. Elbette onu, yeniden resmiyete koyup dedikodulara meydan açmamak, idarece zarurîdir. Biz o risaleyi, mahkemelerin ellerine geçmeden ve onu teşhirlerinden evvel gizlediğimiz gibi, Afyon hükûmet ve mahkemesi dahi onu medar-ı sual ve cevab etmemeli. Çünki kuvvetlidir, reddedilmez! Kabl-el vuku’ haber vermiş, doğru

çıkmış. Hem hedefi dünya değil, olsa olsa ölmüş gitmiş bir şahsa, müteaddid manalarından bir manası muvafık geliyor. Onun dostluğu taassubuyla o gaybî ihbarı ve manayı, resmiyete koymamayı ve bizi onunla muahaze etmekle daha ziyade teşhirine yol açmamayı, vatan ve millet ve asayiş ve idare hesabına ihtar etmeye vicdanım beni mecbur eyledi.

* * *

Afyon Müddeiumumîsi ve Mahkeme Reisi ve A'zâlarına

[Denizli'nin adliyesine hukukumu müdafaa için arzettiğim "Dokuz Esas"ı aynen size de takdim ediyorum.]

Yirmi senedir hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhâssa böyle resmî ve ince ve siyasî hayatı terketmişim. O hallere karşı alınması lâzım gelen vaziyeti bilmiyorum ve düşünmüyorum ve düşünmesi beni cidden incitiyor. Fakat mecburiyetle başka mahkemede insafsız bir zâtın intizamsız ve mükerrer ve lüzumsuz pekçok suallerine verdiğim cevabların hâtimesi ve hülâsası olan bu intizamsız müdafaatım ve istidamda belki saded harici ve lüzumsuz tekrarat ve intizamsızlık ve aleyhime dönecek şiddetli tabirler ve bilmediğim yeni kanunlara muhalif ifadeler bulunabilir. Fakat madem hakikat üzere gidiyor, hakikatın hatırı için o kusurlara bakmamak gerektir. O istida ve müdafaatım, "Dokuz Esas" üzerine gidiyor.

Birincisi: Madem hükûmet-i cumhuriye, cumhuriyetteki hürriyet-i vicdan düsturuyla, dinsizlere ve sefahetçilere ilişmiyor. Elbette dindarlara ve takvacılara da ilişmemek gerektir. Ve madem dinsiz bir millet yaşamaz ve Asya din noktasında Avrupa'ya benzemez ve İslâmiyet hayat-ı şahsiye ve uhreviye cihetinde hristiyanlığa uymaz ve dinsiz bir müslüman başka dinsizler gibi olmaz. Ve bu bin seneden beri dünyayı diyanetiyle ışıklandıran ve bütün dünyanın tehacümatına karşı, salabet-i diniyesini kahramanane müdafaa eden bu vatandaki milletin bir ihtiyac-ı fıtrîsi

hükmüne geçen diyanet, salahat ve bilhâssa iman hakikatlarının öğrenmesi yerlerine hiçbir terakkiyat, hiçbir medeniyet tutamaz ve o ihtiyacı onlara unutturamaz. Elbette bu vatandaki millete hükmeden bir hükûmet, Risale-i Nur'a adalet ve kanun ve asayiş cihetinde ilişemez ve iliştirmemeli.

İkinci Esas: Madem bir şeyi reddetmek başkadır ve onun ile amel etmemek bütün bütün başkadır. Ve her hükûmette şiddetli muhalifler bulunur ve Mecusi hâkimiyeti altında Müslümanlar ve hükûmet-i İslâmiye-i Ömeriyede Yahudiler ve Hristiyanlar bulunması ve asayişe ve idareye ilişmeyenin hürriyet-i şahsiyesi her hükûmette vardır ve ilişilmez ve hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. Ve madem asayişe ve idareye ve siyasete ilişmek isteyen herhalde hiç şübhesiz gazetelerle ve dünya hâdisatı ile alâkadar olacak, tâ kendine yardım eden cereyanları ve vaziyetleri ve hâdisatı bilsin, tâ yanlış ayağını atmasın. Ve Risale-i Nur ise; şakirdlerini o derece men'etmiş ki, benim yakın dostlarım biliyorlar ki; yirmibeş senedir değil gazeteleri okumak, belki sormasını ve merak etmesini ve düşünmesini bana terkettirmiş. Şimdi on senedir, kat'iyyen dünya cereyanlarından ve vaziyetlerinden, Alman'ın mağlubiyeti ve Bolşevik'in istilasından başka hiçbir haber almayacak derecede beni hayat-ı içtimaiyeden çekmiş. Elbette ve elbette, hikmet-i hükûmet ve kanun-u siyaset ve düstur-u adalet bana ve benim gibi kardeşlerime ilişemez ve ilişen herhalde ya evhamından, ya garazından veya inadından ilişir.

Üçüncü Esas: Sâbık mahkememizde bir müddeiumumînin yanlış bir mana ile Beşinci Şua'ya dair suallerinde kanun hesabına değil, belki bir ölmüş şahsın dostluğu taassubu hesabına manasız ve lüzumsuz itirazları sebebiyle bu gelecek uzunca tafsilâtı vermeğe mecbur oldum.

Evvelâ: Bu Beşinci Şua'yı hükûmetin eline geçmeden evvel biz mahrem tutuyorduk. Hem bütün taharrilerde bende bulunmadı. Hem maksadı yalnız avamın imanlarını

şübhelerden ve müteşabih hadîsleri inkârdan kurtarmaktır. Dünya cihetine üçüncü, dördüncü derecede, dolayısıyla bakar. Hem verdiği haberler doğrudur. Hem ehl-i siyaset ve dünya ile mübareze etmiyor, yalnız ihbar eder. Hem şahısları tayin etmiyor. Küllî bir surette, bir hakikat-ı hadîsiyeyi beyan eder. Fakat o küllî hakikatı bu asırdaki dehşetli bir şahsa tam tatbik etmişler. Onun için bu senelerde yeni te'lif edilmiş zannıyla itiraz ettiler. Hem o risalenin aslı, Dâr-ül Hikmet'ten daha eskidir. Yalnız bir zaman sonra tanzim edildi, Risale-i Nur'a girdi. Şöyle ki:

Bundan kırk sene evvel ve hürriyetten bir sene evvel İstanbul'a geldim. O zaman Japonya'nın baş kumandanı, İslâm ülemasından dinî bazı sualler sormuştu. Onları İstanbul hocaları benden sordular. Hem çok şeyleri o münasebetle sual ettiler. Ezcümle, bir hadîste: "Âhirzamanda dehşetli bir şahıs sabah kalkar, alnında (Hâzâ kâfir) yazılmış bulunur." diye hadîs var deyip benden sordular. Dedim: "Bir acib şahıs, bu milletin başına geçer ve sabah kalkar başına şapka giyer ve giydirir." Bu cevabdan sonra bunu sordular: "Acaba o zaman onu giyen kâfir olmaz mı?" Dedim: "Şapka başa gelecek, secdeye gitme diyecek. Fakat baştaki iman o şapkayı da secdeye getirecek, inşâallah müslüman edecek."

Sonra dediler: "Aynı şahıs bir su içecek, onun eli delinecek ve bu hâdise ile Süfyan olduğu bilinecek?" Ben de cevaben dedim: "Bir darb-ı mesel var: Çok israflı adama "Eli deliktir." denilir. Yani elinde mal durmuyor, akıyor, zayi' oluyor, deniliyor. İşte o dehşetli adam bir su olan rakıya mübtela olup, onun ile hasta olacak ve kendisi hadsiz israfata girecek, başkalarını da alıştıracak."

Sonra birisi sordu ki: "O öldüğü zaman İstanbul'da Dikili Taş'ta şeytan dünyaya bağıracak ki; filan öldü." O vakit ben dedim: "Telgrafla haber verilecek." Fakat bir zaman sonra radyo çıkmış işittim. Eski cevabım tam değilmiş bildim. Sekiz sene sonra Dâr-ül Hikmet'te iken dedim: "Şeytan gibi radyo ile dünyaya işittirecek." Sonra Sedd-i Zülkarneyn ve Ye'cüc ve Me'cüc ve dabbetülarz ve Deccal ve nüzul-ü İsa

(A.S.) hakkında sualler sormuşlardı. Ben de cevab vermiştim. Hattâ eski risalelerimde onlar kısmen yazılmışlar.

Bir zaman sonra Mustafa Kemal iki defa şifre ile, Van vilayetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Bey'in vasıtasıyla beni -neşredilen Hutuvat-ı Sitte'ye mükâfaten taltif için- Ankara'ya celb etti, gittim. Şeyh Sünusî Kürdçe lisanı bilmediğinden beni onun yerinde üçyüz lira maaşla vilayat-ı şarkıye vaiz-i umumîsi, hem meb'us, hem diyanet riyaseti dairesinde Dâr-ül Hikmet a'zâlarıyla beraber eski vazifem ile memnun etmek ve benim Van'da temelini attığım Medreset-üz Zehra ve şark dârülfünunuma Sultan Reşad'ın verdiği ondokuz bin altun lira -ikiyüz meb'us içinde yüzaltmışüç meb'usun imzasıyla- yüzellibin banknota iblağ edilerek kabul edildiği halde; ben Beşinci Şua aslının verdiği haberin bir kısmını, orada bir adamda gördüm. Mecburiyetle o çok ehemmiyetli vazifeleri bıraktım. Ve bu adamla başa çıkılmaz, mukabele edilmez diye, dünyayı ve siyaseti ve hayat-ı içtimaiyeyi terk edip yalnız imanı kurtarmak yolunda vaktimi sarfettim. Fakat bazı zalim ve insafsız memurlar, bana dünyaya bakacak iki-üç risaleyi yazdırdılar.

Sonra bazı zâtlar, âhirzaman hâdisatını haber veren müteşabih hadîsleri sual etmek münasebetiyle, o eski risalenin aslını tanzim ettim. Risale-i Nur'un Beşinci Şuaı namını aldı. Risale-i Nur'un numaraları, te'lif tertibiyle değil. Meselâ, Otuzüçüncü Mektub, Birinci Mektub'dan daha evvel te'lif edilmiş ve bu Beşinci Şua'nın aslı ve Risale-i Nur'un bir kısım eczaları, Risale-i Nur'dan evvel te'lif edilmiş.

Her ne ise... Bu makamda bir müddeiumumînin, Mustafa Kemal'e dostluğu taassubuyla, kanunsuz ve lüzumsuz ve yanlış itiraz ve sualleri beni bu saded harici gibi izahatı vermeğe mecbur eyledi. Ben onun, adliye kanunu namına tamamen şahsî ve kanunsuz bir sözünü misal olarak beyan ediyorum.

Dedi: "Beşinci Şua'da sen hiç kalben nedamet etmedin mi ki, onu rakıdan ve şarabdan su tulumbası gibi tabirlerle tezyif etmişsin?" Ben onun bütün bütün manasız ve yanlış

ve dostluk taassubuna mukabil derim: Kahraman ordunun zaferi ve şerefi ona verilmez, yalnız onun bir hissesi olabilir. Nasılki ordunun ganîmeti, malları, erzakları bir kumandana verilse zulümdür, dehşetli bir haksızlıktır. Evet nasıl o insafsız, o çok kusurlu adamı sevmemekle beni ittiham etti, âdeta vatan haini yaptı. Ben de onu, orduyu sevmemekle ittiham ediyorum. Çünki bütün şerefi ve manevî ganîmeti o dostuna verip, orduyu şerefsiz bırakıyor. Hakikat ise, müsbet şeyler, haseneler, iyilikler cemaate, orduya tevzi edilir ve menfîler ve tahribat ve kusurlar başa verilir. Çünki bir şeyin vücudu, bütün şeraitin ve erkânının vücudu ile olur ki; kumandan yalnız bir şarttır. Ve o şeyin ademi ve bozulması ise, bir şartın ademi ile ve bir rüknün bozulması ile olur, mahvolur, bozulur. O fenalık başa ve reise verilebilir. İyilikler ve haseneler, ekseriyetle müsbet ve vücudîdir. Başlar sahib çıkamazlar. Fenalıklar ve kusurlar, ademîdir ve tahribîdir. Reisler mes'ul olurlar. Hak ve hakikat böyle iken nasılki bir aşiret fütuhat yapsa "Âferin Hasan Ağa!", mağlub olsa "Aşirete tuh!" diye aşiret tezyif edilse, bütün bütün hakikatın aksine hükmedilir. Aynen öyle de; beni ittiham eden o müddeî bütün bütün hak ve hakikatın aksine bir hatasıyla, güya adliye namına hükmetti.

Aynen bunun hatası gibi: Eski harb-i umumîden biraz evvel, ben Van'da iken bazı dindar ve müttaki zâtlar yanıma geldiler. Dediler ki: "Bazı kumandanlarda dinsizlik oluyor, gel bize iştirak et. Biz bu reislere isyan edeceğiz."

Ben de dedim: "O fenalıklar ve o dinsizlikler, o gibi kumandanlara mahsustur. Ordu onun ile mes'ul olmaz. Bu Osmanlı ordusunda belki yüzbin evliya var. Ben bu orduya karşı kılınç çekmem ve size iştirak etmem."

O zâtlar benden ayrıldılar, kılınç çektiler, neticesiz Bitlis hâdisesi vücuda geldi. Az zaman sonra, harb-i umumî patladı. O ordu, din namına iştirak etti, cihada girdi. O ordudan yüzbin şehidler evliya mertebesine çıkıp beni o davamda tasdik edip kanlarıyla velayet fermanlarını imzaladılar. Her ne ise.. biraz uzun söylemeye mecbur

oldum. Çünki hiçbir hissiyatla ve haricî tesiratla müteessir olmamak mahiyetinin kat'î bir hâssası bulunan adalet hakikatı namına, cüz'î ve hata hissiyat ve tarafgirlik ile bize ve Risale-i Nur'a karşı müzeyyifane hareket eden bir müddeiumumînin acib vaziyeti, beni bu uzun ifadeye sevketti.

Dördüncü Esas: Eskişehir Mahkemesi, yüzer risaleleri ve mektubları dört ay tedkikten sonra yalnız yüzyirmi adamdan, onbeş adama altışar ay ceza ve bana da, yüz risaleden yalnız bir-iki risalede onbeş kelime ile bir sene ceza verebildi. Tarîkatçılık ve cem'iyetçilik ve şapka mes'elelerinde beraet ettirdiler. Biz dahi o cezayı çektik. Ondan sonra Kastamonu'da çok defa taharrilerde hiçbir ilişiğimi bulmadılar. Ve kaç sene evvel Isparta'da mahrem ve gayr-ı mahrem Risale-i Nur'un bütün eczaları bilâ-istisna hükûmetin eline geçti. Üç ay tedkikten sonra umumu sahiblerine iade edildi. Birkaç sene sonra, Denizli ve Ankara Mahkemelerinde bütün risaleler iki sene kaldı. Tamamen bize iade edildi. Madem hakikat budur: Beni ve Risale-i Nur'un şakirdlerini ittiham eden ve o gibi kanun namına kanunsuz ve garazla ve hissiyatla bizi muahaze edenler, elbette bizden evvel hem Eskişehir Mahkemesini, hem Kastamonu hükûmetini ve zabıtasını, hem Isparta Adliyesini, hem Denizli Mahkemesini, hem Ankara'nın Ağır Ceza Mahkemesini ittiham edip, onları -varsa- suçumuza tam teşrik ediyorlar. Çünki bir suçumuz olsa idi, bu üç-dört hükûmet yakınında çok zaman tecessüsüyle görmedi veya aldırmadı ve iki mahkeme iki sene inceden inceye bakıp bilmedi veya aldırmadı; bizden ziyade onlar suçlu olurlar. Halbuki bizde dünyaya karışmak arzusu bulunsaydı, böyle sinek vızıltısı gibi değil, top güllesi gibi ses ve patlak verecekti.

Evet 31 Mart'ta Divan-ı Harb-i Örfî'de ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı divan-ı riyasette, şiddetli ve dokunaklı ve serbest müdafaa eden bir adam, onsekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor diye onu

ittiham eden, elbette bir garazla eder. Biz Denizli müddeiumumîsinden ümid ettiğimiz gibi, Afyon müddeiumumîsinden de ümid ederiz ki; bizi böylelerin itirazından ve garazlarından kurtarsın ve hakikat-ı adaleti göstersinler.

Beşinci Esas: Risale-i Nur şakirdlerinin, mümkün olduğu kadar, siyasete ve idare işine ve hükûmetin icraatına karışmamak bir düstur-u esasîleridir. Çünki hâlisane hizmet-i Kur'aniye, onlara her şeye bedel kâfi geliyor.

Hem şimdi hükmeden öyle kuvvetli cereyanlar içinde siyasete girenlerden hiçbir kimse, istiklaliyetini ve ihlasını muhafaza edemez. Herhalde bir cereyan onun hareketini kendi hesabına alacak, dünyevî maksadına âlet edecek, o hizmetin kudsiyetini bozacak. Hem maddî mübarezede şu asrın bir düsturu olan eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdad ile, birinin hatasıyla onun masum çok tarafdarlarını ezmek lâzım gelecek. Yoksa, mağlub düşecek. Hem dünya için dinini bırakan veya âlet edenlerin nazarlarında, Kur'anın hiçbir şeye âlet olmayan kudsî hakikatları bir propaganda-i siyasette âlet olmuş tevehhüm edilecek. Hem milletin her tabakası; muvafıkı ve muhalifi, memuru ve âmisinin o hakikatlarda hisseleri var ve onlara muhtaçtırlar. Risale-i Nur şakirdleri, tam bîtarafane kalmak için siyaseti ve maddî mübarezeyi tam bırakmak ve hiç karışmamak lâzım gelmiş.

Altıncı Esas: Bu mes'elede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ana bağlanmış ve Kur'an dahi arş-ı a'zamla bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün. Hem bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuzüç âyât-ı Kur'aniyenin işaratıyla ve İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın üç keramet-i gaybiyesi ile ve Gavs-ı A'zam'ın (K.S.) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur; bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem manevî telafi edilmeyecek derecede zarar olacak.

Risale-i Nur'a karşı gizli düşmanlarımızdan bazı zındıkların şeytanetiyle çevrilen plânlar ve hücumlar inşâallah bozulacaklar, onun şakirdleri başkalara kıyas edilmez, dağıttırılmaz, vazgeçirilmez, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle mağlub edilmezler. Eğer maddî müdafaadan Kur'an men'etmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirdler, Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin, eğer mecburiyet-i kat'iyye derecesinde onlara zulmedilse ve Risale-i Nur'a hücum edilse, elbette hükûmeti iğfal eden zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar.

Elhasıl; madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz, onlar da bizim âhiretimize ve imanî hizmetimize ilişmesinler.

[Eskişehir Mahkemesinde gizli kalmış ve resmen zabta geçmemiş ve müdafaatımda dahi yazılmamış bir eski hatırayı ve latif bir kıssa-i müdafaayı beyan ediyorum.]

Orada benden sordular ki: Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?

Ben de dedim: Yaşlı mahkeme reisinden başka daha siz dünyaya gelmeden, ben dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım isbat eder. Hülâsası şudur ki: O zaman şimdiki gibi, hâlî bir türbe kubbesinde inzivada idim, bana çorba geliyordu. Ben de tanelerini karıncalara veriyordum, ekmeğimi onun suyu ile yerdim. Benden sordular, ben dedim: Bu karınca ve arı milletleri cumhuriyetçidirler. Cumhuriyetperverliklerine hürmeten taneleri karıncalara veriyorum.

Sonra dediler: Sen selef-i sâlihîne muhalefet ediyorsun?

Cevaben diyordum: Hulefa-i Raşidîn hem halife hem reis-i cumhur idiler. Sıddık-ı Ekber (R.A.) Aşere-i Mübeşşere'ye ve Sahabe-i Kiram'a elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-ı adaleti ve hürriyet-i şer'iyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.

İşte ey müddeiumumî ve mahkeme a'zâları! Elli seneden beri bende olan bir fikrin aksiyle, beni ittiham ediyorsunuz. Eğer lâik cumhuriyet soruyorsanız, ben biliyorum ki; lâik manası, bîtaraf kalmak, yani hürriyet-i vicdan düsturuyla, dinsizlere ve sefahetçilere ilişmediği gibi dindarlara ve takvacılara da ilişmez bir hükûmet telakki ederim. Yirmibeş senedir hayat-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükûmet-i cumhuriye ne hal kesbettiğini bilmiyorum. El'iyazü billah, eğer dinsizlik hesabına, imanına ve âhiretine çalışanları mes'ul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmiş ise, bunu size bilâ-perva ilân ve ihtar ederim ki: Bin canım olsa, imana ve âhiretime feda etmeğe hazırım. Ne yaparsanız yapınız! Benim son sözüm "Hasbünallahü ve ni'melvekil" olarak sizin beni i'dam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukabil derim: Ben Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle i'dam olmuyorum, belki terhis edilip, nur ve saadet âlemine gidiyorum. Ve sizi, ey gizli düşmanlarımız ve dalalet hesabına bizi ezen bedbahtlar! İ'dam-ı ebedî ile ve daimî haps-i münferid ile mahkûm bildiğimden ve gördüğümden tamamıyla intikamımı sizden alarak kemal-i rahat-ı kalb ile teslim-i ruh etmeye hazırım! Onlara demiştim.

Yedinci Esas: Afyon Mahkemesi başka yerlerdeki sathî tahkikata binaen bize bir cem'iyet-i siyasiye noktasında bakmış. Buna cevabımız:

Evvelâ: Bütün benim ile arkadaşlık eden zâtların şehadetiyle ondokuz seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve sormayan ve bu on sene beş aydır harb-i umumîden, Alman'ın mağlubiyetinden ve komünistin dehşetinden başka hiçbir haber almayan ve merak etmeyen ve bilmeyen bir adamın elbette siyasetle hiçbir alâkası yoktur ve siyasî cem'iyetlerle hiçbir münasebeti olmaz.

Sâniyen: Risale-i Nur'un yüzotuz parçaları meydandadır. İçinde imanî hakikatlardan başka bir hedef, bir maksad-ı dünyevî olmadığını anlayan Eskişehir Mahkemesi, -yalnız bir-iki risaleden başka- ilişmemesi ve Denizli Mahkemesi

hiçbirine ilişmemesi ve koca Kastamonu zabıtasının sekiz sene zarfında daimî tarassudla beraber iki hizmetçimden ve yalnız üç adamdan başka bahane ile müttehem hiçbir kimseyi bulmaması kat'î bir hüccettir ki: Risale-i Nur şakirdleri hiçbir vecihle siyasî cem'iyet değiller. Eğer iddianamedeki cem'iyetten maksadı, imanî ve uhrevî bir cemaat ise; ona cevaben deriz ki: Eğer dârülfünun talebelerine ve her nevi esnafa birer cem'iyet namı verilse, bize de o neviden bir cem'iyet namı verilebilir. Eğer dinî hissiyatla emniyet-i dâhiliyeyi ihlâl edecek bir cemaat namı veriyorsanız, buna mukabil deriz: Yirmi sene zarfında bu fırtınalı halde Nur şakirdleri hiçbir yerde hiçbir vukuatla emniyet-i dâhiliyeye ilişmemeleri ve iliştikleri ne hükûmetçe ve ne de mahkemelerce kaydedilmemesi bu ittihamı çürütüyor. Eğer hissiyat-ı diniyeyi kuvvetlendirmesinden istikbalde emniyet-i dâhiliyeye zarar verebilir diye bir cem'iyet namı verilmiş ise buna mukabil deriz:

Evvelen: Başta Diyanet Riyaseti, bütün vaizler aynı hizmeti görüyorlar.

Sâniyen: Risale-i Nur şakirdlerinin değil emniyete ve asayişe zarar vermek, belki bütün kuvvet ve kanaatlarıyla milleti anarşilikten muhafaza ve emniyet ve asayişi temin etmek için çalıştıklarına delil ise, birinci esasta beyan edilmiş.

Evet, biz bir cemaatız. Hedefimiz ve proğramımız evvelâ kendimizi, sonra milletimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî, berzahî haps-i münferidden kurtarmak ve vatandaşlarımızı anarşilikten ve serserilikten muhafaza etmek ve iki hayatımızı imhaya vesile olan zındıkaya karşı Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatlarıyla kendimizi muhafazadır.

Sekizinci Esas: Risalelerde bazı dokunaklı cümleler var diye başka yerlerin nâkıs ve sathî tahkikatlarına binaen bizi ittiham ediyorlar. Buna mukabil deriz: Madem maksadımız iman ve âhirettir, ehl-i dünya ile mübareze değil. Ve madem o pek cüz'î ve yalnız bir-iki risaleye mahsus ilişmek kasdî değil, belki maksadımıza yürürken onlara çarpmışız. Elbette

bir garaz-ı siyasî manasında olamaz. Ve madem imkânat başkadır, vukuat başkadır. Hakkımızda asayişe zarar yapmış değil "yapabilir" diye ittiham ise; herkes bir adamı öldürebilir diye ittiham gibi manasız bir ittihamdır. Ve madem yirmi sene müddetinde yirmibinler adamda ve binler nüshalar ve mektublarda hem Eskişehir, hem Kastamonu, hem Isparta, hem Denizli şiddetli tedkik ve taharrilerde hakikî bir suç teşkil edecek maddeleri bulamadılar. Eskişehir Mahkemesi bir şey bulamadığından mecburiyetle bir lastikli kanun maddesinden tek bir küçük risale ile bizi mes'ul ettiği gibi; bütün dinî dersini vereni dahi mes'ul eder bir tarzda, yüz adamdan onbeş adama altışar ay ceza verebildi. Acaba bizim gibi bir adamın sizden olsa, bir senede yirmi mahrem mektubları bu tarzda tedkik edilse, onu mes'ul ve mahcub edecek yirmi cümle bulunmaz mı? Halbuki bizde yirmi bin adamdan yirmi bin nüsha risale ve mektublarda hakikî mes'ul edecek yirmi cümle bulamamalarından gösteriyor ki: Risale-i Nur'un hedefi doğrudan doğruya âhirettir. Dünya ile alış-verişi yoktur.

Dokuzuncu Esas: Denizli Mahkemesi'nin insaflı müddeiumumîsinin başka yerlerin insafsız ve sathî zabıtnamelerine binaen iddianamede kaydettiği maddeler gibi Afyon Mahkemesi dahi sorguda gördüğümüz vaziyet delaletiyle, aleyhimizde aynı maddeler ve tarihsiz mektublar; hem yirmi ve onbeş ve on sene zarfındaki muhaberelerden ve kat'î cevabı üçüncü esasta ve iddiamın ikinci sualinde bulunan Beşinci Şua'da ve yüzotuz risalelerin yalnız dört-beş risalelerinde ve Eskişehir Mahkemesinin tedkikinden geçen ve cezasını çektiren ve af kanunları gören ve Denizli beraetini gören mektublar ve risalelerde ittihamımıza medar bazı bahaneler var. Acaba 31 Mart hâdisesinde Bâb-ı Seraskerî'de Şeyhülislâm ve ülemayı dinlemeyen sekiz taburu bir nutuk ile itaate getiren bir adam, sekiz sene zarfında -zabıtnamelere göre- çalışmış. Böyle yirmi-otuz adamı kandırabilmiş. Meselâ, koca Kastamonu'da beş adamı iğfal edebilmiş denilebilir mi? İşte

Kastamonu’da, Denizli hâdisesinde mahrem ve gayr-ı mahrem bütün evrak ve kitablarımı odunlar yığını altından çıkarıp, üç ay tedkikten sonra yalnız Feyzi, Emin, Hilmi, Tevfik ve Sadık’tan başka kimseyi o koca Kastamonu’da bulmadılar. Bu beş zât ise, lillah için bana şahsî hizmet münasebetiyle ve üçbuçuk senede Emirdağı’nda üç kardeş ve üç-dört adamı bulup göndermişler. Eğer o sathî zabıtnameler gibi yapsa idim, beş-on değil belki beşyüz, belki beşbin ve belki beşyüz bin adamları kandırabilirdim. O zabıtnamelerde ne kadar yanlışlar bulunduğuna, Denizli Mahkemesinde söylediğim gibi bir-iki nümuneyi beyan ediyorum:

Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar cari bir âdet-i İslâmiyeye ittibaen Risale-i Nur’un hususî menba’ları olan yüzer âyât-ı meşhureyi büyük bir en’am gibi Hizb-i Kur’anî yaptığımızı, “Dinde tahrifat yapıyor.” diye muahaze etmişler.

Hem bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan ve zabıtnamede kaydedildiği gibi odun yığınları altından çıkarılan Tesettür Risalesi bu sene yazılmış ve neşredilmiş gibi, bizi ittiham etmek istiyor. Hem Ankara’da hükûmetin riyasetinde bulunan malûm birisine ettiğim itirazlara ve ağır sözlere karşı o reis mukabele etmeyip sükût etmesi ve o öldükten sonra, onun yanlışını gösteren bir hakikat-ı hadîsiyeyi kırk sene evvel beyandaki fıtrî ve lüzumlu ve küllî ve mahrem tenkidlerim, makam-ı iddia cerbezesiyle ona tam tatbik ile bize medar-ı mes’uliyet yapılmış. Ölmüş ve hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahsın hatırı nerede? Hükûmetin ve milletin bir hatırası ve Cenab-ı Hakk’ın bir tecelli-i hâkimiyeti olan adalet kanunları nerede?

Hem biz hükûmet-i cumhuriye esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinad ve onun ile kendimizi müdafaa ettiğimiz hürriyet-i vicdan esası, bizim aleyhimizde medar-ı mes’uliyet tutulmuş; güya biz hürriyet-i vicdan esasına muarız gidiyoruz.

Hem bir risalede, medeniyetin seyyiatını ve kusurlarını tenkid ettiğimden hatır u hayalime gelmeyen bir şeyi

zabıtnamelerde isnad ediyor: Güya ben radyo [17](Haşiye) ve tayyare ve şimendiferin kullanılmasını kabul etmiyorum diye, terakkiyat-ı hazıra aleyhinde bulunduğumla mes'ul ediyor.

İşte bu nümunelere kıyasen ne kadar hilaf-ı adalet bir muamele olduğunu, inşâallah insaflı ve adaletli olan Denizli müddeiumumîsi ve mahkemesi gibi, Afyon Mahkemesi göstererek, o zabıtnamelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem en garibi şudur ki; bir yerde demişim: Cenab-ı Hakk'ın büyük nimetleri olan tayyare ve şimendifer ve radyoyu, büyük şükür ile mukabele lâzım iken; beşer şükür etmedi, tayyarelerle başlarına bombalar yağdı. Ve radyo öyle büyük bir nimet-i İlahiyedir ki ona mukabil şükür ise, o radyo milyonlar dilli bir küllî hâfız-ı Kur'an olup zemin yüzündeki bütün insanlara Kur'anı dinlettirsin. Yirminci Söz'de Kur'anın medeniyet hârikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken, bir âyetin işareti olarak, kâfirler şimendiferle âlem-i İslâmı mağlub ederler demişim. İslâmı bu hârikalara teşvik ettiğim halde bir sebeb-i ittiham olarak şimendifer, tayyare ve radyo gibi terakkiyat-ı hazıra aleyhindedir diye sâbık mahkemelerin bazı müddeiumumîleri bizi ittiham etmiş.

Hem hiçbir münasebeti olmadığı halde, bir adam Risale-i Nur'un ikinci bir ismi olan Risalet-ün Nur tabirinden, "Kur'anın nurundan bir risalettir, yani bir ilhamdır ve risaletin şeriat vazifesini yapan bir vâristir." demiş. Bir iddianamede başka yerin verdiği yanlış mana ile, güya "Risale-i Nur bir resuldür." diye benim için bir sebeb-i ittiham tutulmuş.

Hem müdafaatımda yirmi yerde kat'î bir surette hüccetlerle isbat etmişiz ki, bütün dünyaya karşı da olsa dini ve Kur'anı ve Risale-i Nur'u âlet edemeyiz ve edilmez ve biz onların bir hakikatını dünya saltanatına değiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz. Ve bu davanın emareleri yirmi senede binlerdir. Halbuki şimdi Afyon sorgusunun gidişatında ve

iddianamede, başka zabıtnamelere binaen, güya bizim maksadımız ve sa'yimiz dünya entrikalarını çevirmek ve dünya garazlarına koşmak ve dini hasis şeylere âlet etmek ve kudsiyetini düşürtmektir diye bizi ittiham ediyor. Madem öyledir, ben ve biz bütün kuvvetimizle deriz: "Hasbünallahü ve ni'melvekil"

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Afyon Mahkemesinin bizi ittiham etmesine karşı itiraznamenin tetimmesidir

[Bu itirazımda muhatabım Afyon müddeîsi ve mahkemesi değil, belki başka yerlerdeki müddeiumumîlerin ve muhbir ve taharricilerin yanlış ve nâkıs zabıtnameleriyle burada ve sorgu dairesindeki acib vaziyeti aleyhimize çeviren garazkâr ve vehham memurlardır.]

Evvelen: Asl u faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cem'iyet namını masum ve siyasetle hiç alâkaları olmayan Risale-i Nur talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve âhiretinden başka bir maksadları bulunmayan bîçareleri o cem'iyetin naşiri veya faal bir rüknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş ve okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğunun kat'î bir hücceti şudur ki: Kur'an aleyhinde yazılan, Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzır eserlerini okuyanlar, hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye düsturuyla suçlu sayılmadığı halde; hakikat-ı Kur'aniyeyi ve imaniyeyi öğrenmeğe gayet muhtaç ve müştak olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur'u okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem yüz risale içinde yanlış mana verilmemek için, mahkemelerin teşhirlerinden evvel mahrem tuttuğumuz iki-üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip ittiham etmiş. Halbuki o risalelerden biri müstesna Eskişehir Mahkemesi tedkik etmiş, îcabına bakmış,

yalnız bir tek Tesettür Risalesi'nin bir-iki mes'elesine ilişmiş ve müstesnasının hem istidamda ve hem itiraznamemde gayet kat'î cevabı verildiği ve "Elimizde nur var, siyaset topuzu yok." diye Eskişehir Mahkemesi'nde yirmi vecihle kat'î isbat edildiği ve Denizli Mahkemesi bilâ-istisna bütün risaleleri tedkik etmiş hiçbirisine ilişmediği halde, o insafsız müddeîler, o iki-üç risalenin üç-dört cümlelerini bütün Risale-i Nur'a teşmil edip, hattâ dörtyüz sahifeli Zülfikar'ı iki sahife için müsadere eder gibi, Risale-i Nur'u okuyan ve yazanı suçlu ve beni de hükûmet ile mübareze eder diye ittiham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benim ile görüşen dostlarımı işhad ve kasemle temin ederim ki: Bu on seneden ziyadedir ki; iki reis ve bir meb'ustan ve Kastamonu Valisinden başka, hükûmetin erkânını, vükelasını, kumandanlarını memurlarını, meb'uslarını kimler olduğunu kat'î bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Yalnız bir sene evvel bir-iki zât benim ile alâkadarlık göstermelerinden, beş-altı erkânını bildim. Acaba hiç imkânı var mı ki; bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeyi merak etmesin ve dost mu, düşman mı diye karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin? Bu hallerden anlaşılıyor ki, bil'iltizam herhalde beni perişan etmek için gayet asılsız bahaneleri icad ederler.

Madem keyfiyet böyledir.. ben de buradaki mahkemeye değil, belki o insafsızlara derim: Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünki ben kabir kapısında, yetmişbeş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir-iki sene hayatı, şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki; ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer zahirî i'dam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat siz ey gizli düşmanlar ve zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle sebebsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz i'dam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferid ile mahkûm

oluyorsunuz. İntikamımız sizden pekçok muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz. Hattâ size acıyoruz. Evet bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatının elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun i'damından kurtulmak çaresi, insanların her mes'elesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurîsi ve kat'îsidir. Acaba bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur şakirdlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u, âdi bahaneler ile ittiham edenler ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar.

Bu insafsızları aldatan ve hiç münasebeti olmayan bir siyasî cem'iyet vehmini veren üç maddedir:

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerim benim ile kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cem'iyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nur'un bazı şakirdleri -her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen- cemaat-ı İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden bir cem'iyet zannedilmiş. Halbuki o mahdud üç-dört şakirdin niyetleri cem'iyet-memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede hâlis bir kardeşlik ve uhrevî bir tesanüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar kendilerini dalalet ve dünyaperestlikte bildiklerinden ve hükûmetin bazı kanunlarını kendilerine müsaid bulduklarından fikren diyorlar ki: "Herhalde Said ve arkadaşları bizlere ve hükûmetin, bizim medenîce nâmeşru hevesatımıza müsaid kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise, muhalif bir cem'iyet-i siyasiyedirler."

Ben de derim: Hey bedbahtlar! Eğer dünya ebedî olsaydı ve insan içinde daimî kalsa idi ve insanî vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı, belki bu iftiranızda bir mana bulunabilirdi. Hem eğer ben siyaset ile işe girseydim, yüz risalelerde on cümle değil, belki bin cümleyi siyasetvari, mübarezekârane bulacaktınız. Hem farz-ı muhal olarak; eğer

biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksadlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz, diye -ki; şeytan da bunu inandırmağa çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez- haydi böyle de olsa, madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilmiyor. Hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz ve herbir hükûmette şiddetli muhalifler bulunur. Elbette adliye kanunu ile bizleri mes'ul etmezsiniz. Son sözüm: حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ dir.

Said Nursî

* * *

[Denizli beraetimizden sonra üç sene münzevi ve siyasetten alâkasız olduğum halde Afyon hapsini netice veren bu yeni hâdisenin on vecihle kanunsuz olduğunu beyan ediyorum.]

Birincisi: Üç mahkeme ve üç ehl-i vukufun ve Ankara'nın yedi makamatında ve adliyelerin elinde iki sene Risale-i Nur tedkikten geçtiği halde, ittifak ile hiçbiri muhalif kalmadan hem umum risalelerin beraetine, hem Said ile beraber yetmişbeş arkadaşı birlikte beraet ettirildiği ve bir gün bile ceza verilmediği halde, yeniden evrak-ı muzırra gibi o risalelere el uzatmak, ne derece kanunsuzdur, zerre kadar insafı olan bilir.

İkincisi: Beraetten sonra üçbuçuk sene Emirdağı'nda münzevi, garib, kapısını hem dışarıdan kilit, hem içeriden sürgü ile kapayan ve yüzde bir adamı zarurî bir iş olmadan yanına kabul etmeyen ve yirmi seneden beri devam eden te'lifini de bırakıp, daha te'lif etmeyen bir adama dünya siyaseti için kapısının kilidini kırarak gelip, Arabî evradından ve başındaki levha-i imaniyeden başka taharriciler birşey bulamadıkları halde, bu eziyetin verilmesi ne derece hilaf-ı kanun olduğunu zerre kadar insafı bulunan anlar.

Üçüncüsü: Mahkemede dediği gibi: Yetmiş şahidin tasdiki ile, yedi sene harb-i umumîyi bilmeyen ve merak etmeyen ve sormayan ki, şimdi on senedir aynı halde bulunan ve yirmibeş seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve otuz seneden beri "Eûzü billahi

mineşşeytani vessiyase” deyip siyasetten bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmiiki sene işkenceli sıkıntılar çektiği halde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini kendine celbetmemek ve siyasete karışmamak için bir defa istirahatı için hükûmete müracaat etmeyen bir adama, dehşetli bir siyasî gibi ve siyasî entrikacısı gibi onun menzilini ve inzivagâhını basıp hasta halinde emsalsiz bir sıkıntı vermek, hiçbir kanuna muvafık gelir mi? Zerre kadar vicdanı bulunan, bu hale acıyacak!..

Dördüncüsü: Eskişehir Mahkemesinde altı ay tedkikten sonra, sebebi de cem’iyetçilik, tarîkatçılık olduğu ve o evham bahanesiyle büyük reisin ona şahsî garazı ile onun aleyhinde bazı adliyecileri teşvik ettiği halde, cem’iyetçilik ve tarîkatçılık ve Risale-i Nur cihetinde beraet ettirip, yalnız Risale-i Nur’un bir küçük parçası olan Tesettür Risalesi’ni bahane ederek kanun ile değil de, yalnız kanaat-ı vicdaniye ile yüz şakird içinde beş-on şakirde altışar ay ceza verdiler ki; tedkik zamanına kadar dörtbuçuk ay mevkuf, yani birbuçuk ay hapis kaldıkları ve on sene sonra Denizli Mahkemesi yine dokuz ay cem’iyetçilik ve tarîkatçılık gibi birkaç bahane ile yirmi senelik bütün mektubat ve te’lifatlarını inceden inceye tedkik ile beraber, Ankara’nın Ağır Ceza Mahkemesine beş sandık kitabları gönderdikleri ve iki sene o kitablar ve mektublar, Ankara ve Denizli Mahkemelerinde tedkikten geçtikleri halde, o mahkemeler ittifakla cem’iyetçilik, tarîkatçılık [18](Haşiye) vesair bahaneler cihetinde beraet kararı verip o kitab ve mektubları aynen sahiblerine iade ve Said’i arkadaşlarıyla beraber beraet ettirdikleri halde, bir siyasî cem’iyetçi nazarıyla ve entrikacı bir adam tarzında onu ittiham etmek ve adliye memurlarını onun aleyhinde tarîkat noktasında sevketmek, ne kadar kanunsuz olduğunu, insaniyeti sukut etmeyen bilir.

Beşincisi: Benim ve Risale-i Nur’un mesleğinin esası ve otuz seneden beri bir düstur-u hayatım olan şefkat itibariyle; bir masuma zarar gelmemek için, bana zulmeden cânilere değil ilişmek, belki beddua ile de mukabele edemiyorum.

Hattâ en şiddetli bir garaz ile bana zulmeden bazı fâsık belki dinsiz zalimlere hiddet ettiğim halde, değil maddî belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat men'ediyor. Çünki o zalim gaddarın, ya peder ve vâlidesi gibi ihtiyar bîçarelere veya evlâdı gibi masumlara maddî zarar gelmemek için, o dört-beş masumların hatırına binaen o zalim gaddara ilişmiyorum. Bazan da hakkımı helâl ediyorum. İşte bu sırr-ı şefkat içindir ki; idare ve asayişe kat'iyyen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma o derece tavsiye etmişim ki, üç vilayetin insaflı zabıtalarının bir kısmı itiraf etmişler ki: "Bu Nur şakirdleri manevî bir zabıtadır; idare ve asayişi muhafaza ediyorlar." dedikleri ve bu hakikata binler şahid ve yirmi sene hayatıyla tasdikleri ve binler şakirdlerin de zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemeleri ile teyid ettikleri halde, o bîçare adamın ihtilâlci ve insafsız bir komiteci gibi menzilini basmak ve insafsız adamlar ona ihanet etmek ve menzilinde bir şey bulamamakla beraber, yüz cinayeti bulunan bir adam gibi hattâ gayet kıymetdar ve antika ve mu'cizeli Kur'anını ve başındaki levhalarını evrak-ı muzırra gibi toplamak, acaba hangi kanun müsaade eder? Böyle asayişe hüsn-ü ahlâk ile hizmet eden dindar binler zâtları, evham yüzünden idare ve asayiş aleyhine zorla sevketmek, hangi maslahat îcabıdır?

Altıncısı: Bundan otuz sene evvel, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle dünyanın muvakkat şan ü şerefinin ve enaniyetli hodfüruşluğunun, şöhretperestliğinin ne kadar faidesiz ve manasız olduğunu hadsiz şükür olsun ki Kur'anın feyziyle anlamış bir adamın, o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmaresiyle mücadele edip, mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannu ve riyakârlık yapmamak için, elden geldiği kadar çalıştığına ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri halde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nâs ve şahsını medh ü senadan ve kendini manevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has

kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip o hâlis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektublarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'anın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur şakirdlerinin şahs-ı manevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î isbat ediyor ki, şahsını beğendirmeğe çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği halde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhetmeleri, bir makam vermeleri ve Kütahya havalisinde tanımadığı bir vaizin bazı sözleriyle ve Kütahya'ya hiç mektub göndermediğim ve benim imzamı taklid ile yazılan ve medar-ı mes'uliyet tevehhüm edilen bir mektub ile ve kimin yazısı bilinmeyen dokunaklı bir kitab Balıkesir'de bulunmasıyla acaba hangi kanun ile medar-ı mes'uliyet olur ki, o bîçare hasta ve çok ihtiyar ve garib münzevinin odasına büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak, hem evradından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak; acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Yedincisi: Bu sırada dâhilde o kadar dâhilî, haricî heyecanlı parti cereyanları varken ve bundan tam istifade etmek, yani mahdud birkaç arkadaşına bedel çok diplomatları kendisine taraftar kazanmak için zemin hazır iken, sırf siyasete karışmamak ve ihlasına zarar vermemek ve hükûmetin nazarını kendine celbetmemek ve dünya ile meşgul olmamak için, bütün arkadaşlarına yazıp ki: "Sakın cereyanlara kapılmayınız, siyasete girmeyiniz, asayişe dokunmayınız!" dediği ve iki cereyan bu çekinmesinden ona zarar verdikleri; eskisi evhamından, yenisi de "Bize yardım etmiyor." diye ona çok sıkıntı verdikleri halde, ehl-i dünyanın dünyalarına hiç karışmayıp kendi âhireti ile meşgul olan ve memleketinde Nurs Karyesi'nde öz kardeşine yirmiiki sene zarfında bir tek mektub yazmayan ve o vilayetlerdeki dostlarına yirmi senede on mektub yazmayan

bir bîçareye, onun âhiret meşguliyetine bu kadar ilişmeğe hangi kanun müsaade ediyor?

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitablarının intişarına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunu ile ilişilmediği halde, üç mahkeme medar-ı mes'uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve asayişini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî bir nokta-i istinadı olan âlem-i İslâmın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğu takviyesine tesirli bir surette çabalayan ve Diyanet Riyasetinin üleması tenkid niyetiyle Dâhiliye Vekilinin emriyle üç ay tedkikten sonra, tenkid etmeyerek tam kıymetini takdir edip "Kıymetdar eser" diye Diyanet kütübhanesine konulan Zülfikar ve Asâ-yı Musa gibi (ki kabr-i Peygamberî Aleyhissalâtü Vesselâm üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak Asâ-yı Musa mecmuasını hacılar gördükleri halde) Nur eczalarını evrak-ı muzırra gibi toplayıp mahkeme eline vermek; acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Sekizincisi: Yirmiiki sene sıkıntılı sebebsiz bir nefiyden sonra tam serbestiyet verildiği halde, binler akraba ve ahbabı bulunan doğduğu memleketine gitmeyerek, gurbeti, kimsesizliği tercih ederek -tâ ki, dünyaya ve hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmesin- ve çok sevablı olan câmideki cemaatın hayrını bırakıp odasında yalnız namazını kılıp oturmasını tercih eden, yani halkın hürmetinden çekinmek olan bir halet-i ruhiyeyi taşıyan ve yirmi sene hayatının şehadetiyle ve binler Türk kıymetdar zâtların tasdikiyle, dindar müttaki bir Türk'ü, lâkayd çok Kürdlere tercih eden, hattâ mahkemede Hâfız Ali gibi kuvvetli imanı bulunan bir Türk kardeşini, yüz Kürd'e değiştirmediğini isbat eden ve hürmet ve ihtiram görmemek için zaruret olmadan halklarla görüşmeyen ve câmiye gitmeyen ve kırk seneden beri bütün kuvvetiyle, bütün âsârıyla İslâmiyetin uhuvvetine ve müslümanların birbirine muhabbetine çalışan ve Türk

milleti Kur'anın bayraktarı ve sena-i Kur'aniyeye mazhar olduğu için, o milleti çok seven ve hayatını onlar içinde geçiren bir adam hakkında, sâbık vali resmî lisan ile ihanet için propaganda yapmak ve dostlarını ürkütmek için: "O Kürddür, siz Türksünüz, o Şafiîdir, siz Hanefîsiniz." deyip herkesi ürkütüp ondan çekindirmeğe çalışması ve yirmi senede ve iki mahkemede, tarz-ı kıyafeti değiştirilmeğe mecbur edilmeyen ve şapka yarı askerin başından kalkmasıyla beraber, münzevi bir adamın zorla başına şapka giydirmeğe cebretmeyi hangi maslahat, hangi kanun buna müsaade eder?

Dokuzuncusu: Çok mühimdir, [19](Haşiye) kuvvetlidir.. fakat siyasete temas ettiği için sükût ediyorum.

Onuncusu: Bu da, hiçbir kanun müsaade etmediği ve hiçbir maslahat bulunmadığı ve yalnız manasız evhamdan bir habbeyi kubbeler yapmaktan ve hiçbir kanuna girmeyen bir taarruzdur. Bu da, mesleğimizce bakamadığımız siyasete temas etmemek için sükût ediyoruz. Böylece on vecihle kanunsuz muamelelere karşı yalnız "Hasbünallahü ve ni'melvekil" deriz.

Said Nursî

Afyon hükûmet ve mahkemesine ve zabıtasına daha birkaç nokta maruzatım var

Birincisi: Ekser enbiyanın şarkta ve Asya'da zuhurları ve ağleb-i hükemanın garbda ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezelînin bir işaretidir ki; Asya'da din hâkimdir. Felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere binaen, Asya'da hüküm süren dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir.

İkincisi: Kur'an-ı Hakîm bu zemin kafasının aklı ve kuvve-i müfekkiresidir. Eğer el'iyazü billah, Kur'an küre-i arzın başından çıksa, arz divane olacak, akıldan boş kalan kafasını bir seyyareye çarpması, bir kıyamet kopmasına sebeb olması

akıldan uzak değildir. Evet Kur'an arşı ferş ile bağlamış bir zincir, bir hablullahtır. Cazibe-i umumiyeden ziyade, zemini muhafaza ediyor. İşte bu Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur; bu asırda bu vatanda bu millete, yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i İlahiye ve sönmez bir mu'cize-i Kur'aniyedir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ondan ürkütüp vazgeçirmek değil, belki himaye etmek ve okunmasına teşvik etmek gerektir.

Üçüncüsü: Ehl-i imandan bütün gelenler, maziye gidenlere mağfiret dualarıyla ve hasenatlarını onların ruhlarına bağışlamalarıyla yardımlarına binaen Denizli Mahkemesinde demiştim:

Mahkeme-i kübrada milyarlar ehl-i iman olan davacılar tarafından Kur'an hakikatlarına hizmet eden Nur talebelerini mahkûm ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsa ki: "Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarşiliği yetiştiren cem'iyetlerine müsamahakârane bakıp ilişmediğiniz halde, vatanı ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün i'dam-ı ebedîsinden kurtarmağa çalışan Risale-i Nur ve talebelerini, hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz!" diye sizlerden sorulsa ne cevab vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz! Onlara demiştim. O zaman o insaflı, adaletli zâtlar bizi beraet ettirdiler, adliyenin adaletini gösterdiler.

Dördüncüsü: Ben bekliyordum ki: Ya Ankara veya Afyon beni sorguda -pek büyük mes'eleler için, Nurların o mes'elelere hizmeti cihetinde- bir meşveret dairesine alıp bir sual ve cevab beklerdim. Evet, üçyüz elli milyon müslümanların eski kardeşliğini ve muhabbetini ve hüsn-ü zannını ve manevî yardımlarını bu memleketteki millete kazandıracak çareleri bulmak ki, en kuvvetli çare ve vesile Risale-i Nur olduğuna bir emaresi şudur:

Bu sene Mekke-i Mükerreme'de gayet büyük bir âlim hem Hind lisanına, hem Arab lisanına Nur'un büyük mecmualarını

tercüme edip Hindistan'a ve Arabistan'a göndererek en kuvvetli nokta-i istinadımız olan vahdet ve uhuvvet-i İslâmiyeyi temine çalıştığı gibi, Türk milletinin daima dinde ve imanda ileri olduğunu Nur Risaleleri ile gösteriyor, demişler.

Hem beklerdim ki; "Vatanımızda anarşiliğe inkılab eden komünist tehlikesine karşı Nurların hizmeti ne derecededir ve bu mübarek vatan bu dehşetli seyelandan nasıl muhafaza edilecek?" gibi dağ misillü mes'elelerin sorulmasının lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiçbir medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î ve şahsî ve garazkârların iftiralarıyla habbe, kubbeler yapılmış mes'eleler için bu ağır şerait altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişaniyetime sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraet verdiği aynı mes'elelerden ve âdi ve şahsî bir-iki mes'ele için manasız sualler edildi.

Beşincisi: Risale-i Nur'la mübareze edilmez, o mağlub olmaz. Yirmi senedir en muannid feylesofları susturuyor. İman hakikatlarını güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.

Altıncısı: Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütmek ve ihanetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risale-i Nur'a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünki benim bir fâni dilime bedel Risale-i Nur'un yüzbin nüshalarının bâki dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisanlar ile o kudsî ve küllî vazife-i Nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, inşâallah kıyamete kadar devam ettirecekler.

Yedincisi: Sâbık mahkemelerde dava ettiğim ve hüccetlerini gösterdiğimiz gibi; bizim gizli düşmanlarımız ve hükûmeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandıran ve adliyeleri aleyhimize sevkeden resmî ve gayr-ı resmî muarızlarımız, ya gayet fena bir surette aldanmış veya aldatılmış veya anarşilik hesabına gayet gaddar bir ihtilâlcidir veya İslâmiyete ve hakikat-ı Kur'an'a karşı mürtedane mücadele eden bir dessas zındıktır ki; bize

hücum etmek için istibdad-ı mutlaka cumhuriyet namını vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahet-i mutlaka medeniyet namını takmakla, cebr-i keyfî-i küfrîye kanun namını vermekle; hem bizi perişan, hem hükûmeti iğfal, hem adliyeyi bizimle manasız meşgul eylediler. Onları Kahhar-ı Zülcelal'in kahrına havale edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için "Hasbünallahü ve ni'melvekil" kal'asına iltica ederiz.

Sekizincisi: Geçen sene Ruslar, çoklukla hacıları hacca gönderip, onlar ile propaganda yapıp ki, Ruslar başka milletlerden ziyade Kur'ana hürmetkâr diye, âlem-i İslâmı din noktasında bu vatandaki dindar millet aleyhine çevirmeğe çalıştığı aynı zamanda; Risale-i Nur'un büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükerreme'de, hem Medine-i Münevvere'de, hem Şam-ı Şerif'te, hem Mısır'da, hem Haleb'de âlimlerin takdirleri altında kısmen intişarlarıyla, o komünist propagandasını kırdığı gibi, âlem-i İslâma gösterdi ki: Türk Milleti ve kardeşleri eskisi gibi dinine ve Kur'anına sahibdir ve sair ehl-i İslâm'ın dindar büyük bir kardeşi ve Kur'an hizmetinde kahraman kumandanıdır diye o ehemmiyetli, kudsî merkezlerde o Nur mecmuaları bu hakikatı gösterdiler. Acaba Nur'un bu kıymetdar hizmet-i milliyesi bu tarz işkencelerle mukabele görse, zemini hiddete getirmez mi?

Dokuzuncusu: Denizli Müdafaatında izahı ve isbatı bulunan bir mes'elenin kısacık bir hülâsasıdır.

Bir dehşetli kumandan dehâ ve zekâvetiyle ordunun müsbet hasenelerini kendine alıp ve kendinin menfî seyyielerini o orduya vererek, o efrad adedince haseneleri, gazilikleri bire indirdiği ve seyyiesini o ordu efradına isnad ederek onların adedince seyyieler hükmüne getirdiğinden dehşetli bir zulüm ve hilaf-ı hakikat olmasından; ben kırk sene evvel beyan ettiğim bir hadîsin o şahsa vurduğu tokada binaen, sâbık mahkemelerimizde bana hücum eden bir müddeiumumîye dedim: "Gerçi onu hadîslerin ihbarıyla kırıyorum, fakat ordunun şerefini muhafaza ve büyük

hatalardan vikaye ederim. Sen ise bir tek dostun için Kur'anın bayraktarı ve âlem-i İslâm'ın kahraman bir kumandanı olan ordunun şerefini kırıyorsun ve hasenelerini hiçe indiriyorsun." dedim. İnşâallah o müddeî insafa geldi, hatadan kurtuldu.

Onuncusu: Adliyede adalet hakikatı ve müracaat eden herkesin hukukunu bilâ-tefrik muhafazaya, sırf hak namına çalışmak vazifesi hükmettiğine binaendir ki; İmam-ı Ali (R.A.) hilafeti zamanında bir Yahudi ile beraber mahkemede oturup, muhakeme olmuşlar. Hem bir adliye reisi bir memuru, kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit o memurun o zalim hırsıza hiddet ettiğini gördü. O dakikada o memuru azleyledi. Hem çok teessüf ederek dedi: Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştıranlar pekçok zulmetmişler. Evet hükm-ü kanunu icra etmekte o mahkûma acımasa da hiddet edemez, etse zalim olur. Hattâ kısâs cezası da olsa hiddetle katletse, bir nevi kātil olur diye o hâkim-i âdil demiş.

İşte madem mahkemede böyle hâlis ve garazsız bir hakikat hükmediyor. Üç mahkeme bizlere beraet verdiği ve bu milletin yüzde -bilseler- belki doksanı, Nur talebelerinin zararsız olarak millete ve vatana menfaatli olduklarına pekçok emarelerle şehadet ettikleri halde, burada o masum ve teselliye ve adaletin iltifatına çok muhtaç Nur talebelerine karşı ihanetler ve gayet soğuk hiddetli muameleler yapılıyor. Biz her musibete ve ihanetlere karşı sabra ve tahammüle karar verdiğimizden sükût edip Allah'a havale ederek; "Belki bunda da bir hayır var." dedik. Fakat evham yüzünden ve garazkârların jurnalleriyle bu bîçare masumlara böyle muameleler belaların gelmesine bir vesile olacağından korktum, bunu yazmağa mecbur oldum. Zâten bu mes'elede bir kusur varsa benimdir. Bu bîçareler, sırf imanları ve âhiretleri için bana rıza-i İlahî dairesinde yardım etmişler. Pekçok takdire müstehak iken böyle muameleler, hattâ kışı dahi hiddete getirdi.

Hem medar-ı hayrettir ki, bu defa da yine bir cem'iyet vehmini tekrar ileri sürüyorlar. Halbuki üç mahkeme bu ciheti tedkik edip beraet vermekle beraber mabeynimizde böyle medar-ı ittiham olacak hiçbir cem'iyet, hiçbir emare mahkemeler, zabıtalar, ehl-i vukuflar bulmamışlar. Yalnız bir muallimin talebeleri ve dârülfünun şakirdleri ve Kur'an dersini veren hâfızın hıfza çalışanları gibi, Risale-i Nur talebelerinde bir uhrevî kardeşlik var. Bunlara cem'iyet namını veren ve onunla ittiham eden, bütün esnaf ve mekteblilere ve vaizlere, siyasî cem'iyet nazarıyla bakmak gerektir. Bunun için ben böyle asılsız ve manasız ittihamlarla buraya hapse gelenleri müdafaa etmeğe lüzum görmüyorum.

Yalnız hem bu memleketi, hem âlem-i İslâmı çok alâkadar eden ve maddî ve manevî bu vatana ve bu millete pekçok bereket ve menfaatı tahakkuk eden Risale-i Nur'u üç defa müdafaa ettiğimiz gibi tekrar aynı hakikat ile müdafaamı men'edecek hiçbir sebeb yok ve hiçbir kanun ve hiçbir siyaset yasak etmez ve edemez.

Evet biz bir cem'iyetiz ve öyle bir cem'iyetimiz var ki; her asırda üçyüz elli milyon dâhil mensubları var. Ve her gün beş defa namazla o mukaddes cem'iyetin prensiplerine kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar. اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ kudsî proğramıyla birbirinin yardımına -dualarıyla ve manevî kazançlarıyla- koşuyorlar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cem'iyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'anın imanî hakikatlarını tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî ve berzahî haps-i münferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cem'iyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cem'iyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cem'iyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz. Ve dört mahkeme inceden inceye tedkikten sonra o cihette bize beraet vermişler.

Said Nursî

* * *

Ankara’nın altı makamatına ve Afyon Ağır Ceza Mahkemesine verilen müdafaanın itirazname tetimmesi ve lâhikasıdır

Afyon Mahkemesine beyan ediyorum ki: Artık yeter, sabır ve tahammülüm kalmadı. Yirmiiki sene sebebsiz bir nefy içinde daimî tarassudlarla, hem tecrid-i mutlak ve haps-i münferid tarzında beni sıkmakla beraber altı mahkeme iki-üç mes’eleden başka Risale-i Nur’un yüz kitabında medar-ı mes’uliyet bulmadığı halde evham yüzünden ve imkânatı vukuat yerinde istimal etmek cihetiyle kanunsuz bizi üç defa hapse sokup yüzbinler lira Nur şakirdlerine zarar vermek, dünyada emsali hiç vuku bulmamış bir gadirdir ki; istikbal ve nesl-i âti -pek şiddetli olarak- bunun o zalim müsebbiblerini lanetle yâd edecekleri gibi, mahkeme-i kübrada dahi Cehennem’in esfel-i safilînine atmakla o zalimleri mahkûm edeceklerine kat’î kanaatımızla şimdiye kadar bir derece teselli bulup sükût ederek tahammül ediyorduk. Yoksa hakkımızı tam müdafaa edebilirdik.

İşte onbeş sene zarfında altı mahkeme, yirmi sene Nur risalelerini ve mektublarımızı tedkik edip, beşi bize her cihetle beraet vermek manasıyla ilişmediler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi tek bir mes’ele olan tesettür-ü nisa hakkındaki bir küçük risalenin beş-on kelimesini bahane ederek lastikli bir kanun ile hafif bir ceza verdiği zaman Mahkeme-i Temyiz’den sonra layiha-yı tashihimde kanunsuzluğun yalnız tek bir nümunesi olarak resmen Ankara’ya yazdım ki: Bin üçyüz elli senede, üçyüzelli milyonun kudsî bir düsturuyla daimî ve kuvvetli bir âdet-i İslâmiyeyi ders veren ve emreden tesettür âyetini, eskide bir zındığın Kur’anın bu âyetine itirazına ve medeniyetin tenkidine karşı müdafaa için üçyüzelli bin tefsirin icmaına ve hükümlerine ittiba ederek o âyeti tefsir edip bin üçyüzelli senede geçen ecdadımızın mesleğine iktida eden bir adama, o tefsiri için verilen ceza ve mahkûmiyeti, dünyada adalet varsa elbette o hükmü nakzedecek ve bu acib lekeyi bu hükûmet-i İslâmiyedeki adliyeden silecek diye layiha-yı tashihimde

yazdım, oranın müddeiumumîsine gösterdim. Ondan dehşet aldı, dedi: “Aman buna lüzum kalmadı. Cezanız az, hem pek az kaldı. Bunu vermeğe lüzum kalmadı.”

İşte bu nümune gibi size ve Ankara makamatına takdim edilen itirazname ve müdafaanamemde böyle acib çok nümuneleri elbette anlamışsınız. Ben Afyon mahkemesinden taleb ve ümid ederim ki; bu milletin ve bu vatanın menfaatine bir ordu kadar hizmeti ve bereketi bulunan Risale-i Nur’un tam serbestiyetine karar vermenizi, hakikat-ı adalet namına sizden bekliyoruz. Yoksa münasebetimle hapse giren beş-on adam arkadaşımın gitmesiyle beraber size haber veriyorum ki; beni en büyük cezaya çarpacak bir suç işleyip bu çeşit hayattan veda edeceğime mecbur eden bir fikir kalbime gelmiş. Şöyle ki:

Hükûmet beni tam himaye ve bana yardım etmek, milletin maslahatına ve vatanın menfaatına çok lüzumu varken, beni sıkması îma eder ki; kırk seneden beri benim ile mücadele eden gizli zındıka komitesiyle şimdi onlara iltihak eden komünist komitesinden bir kısmı, ehemmiyetli birer resmî makam elde ederek karşıma çıkıyorlar. Hükûmet ise, ya bilmiyor veya müsaade ediyor diye çok emareler bana endişe veriyor.

Reis Bey! Müsaadenizle çok hayret ettiğim bir şeyi soracağım. Neden hiç siyasete karışmadığım halde, ehl-i siyaset beni bütün hukuk-u medeniyeden ve hukuk-u hürriyetten belki hukuk-u hayattan ıskat ediyorlar? Hattâ yüz cinayeti bulunan gibi, beni üçbuçuk ay tecrid-i mutlak içinde hayatıma sû’-i kasd edenler; onbir defa zehirleyen gizli düşmanlarımın şerrinden beni muhafazaya çalışan çok dikkatli kardeşlerimin ve sadık hizmetçilerimin de benim ile temaslarını yasak etmişler ve ihtiyarlık ve gurbet ve hastalık içinde, yalnızlığımdan daimî ünsiyet ettiğim mübarek ve zararsız kitablarımın mütalaasından dahi beni mahrum etmişler?

Müddeiumuma çok rica ettim ki, bana bir kitabımı ver. Va’dettiği halde vermedi. Yalnız olarak büyük, kilitli, soğuk

bir koğuşta meşgalesiz durmağa mecbur edip alâkadar memurları ve hademeleri bana karşı dostluk ve teselli vermek yerinde âdeta adavetkârane bakmağa teşvik ediyorlar. Bir küçük nümunesi şudur: Müdüre, müddeiumuma, mahkeme reisine bir istida yazdım. Bir kardeşime gönderdim, tâ bilmediğim yeni hurufla yazsın ve yazıldı, onlara verildi. Güya büyük bir suç işlemişim diye benim pencerelerimi mıhladılar. Ve duman beni sıkıyordu, bir pencereyi bırakmadım ki mıhlansın. Şimdi onu da mıhladılar. Hem hapis usûlü tecrid onbeş gün kadar olduğu halde, beni üçbuçuk ay tecrid-i mutlakta hiçbir arkadaşımla temas ettirmediler. Hem üç aydan beri benim aleyhimde kırk sahifelik bir iddianame yazılıp bana gösterildi. Yeni hurufu bilmediğimden, hem rahatsız ve hattım çok noksan olmasından çok rica ettim ki, “Bana biri iddianameyi okuyacak ve dilimi bilen talebelerimden benim itiraznamemi yazacak iki adama izin veriniz.” dedim; izin vermediler. Dediler, “Avukat gelsin, okusun.” Sonra onu da bırakmadılar. Yalnız bir kardeşe dediler ki: “Eski hurufa çevir, ona ver.” Halbuki o kırk sahifeyi yazmak altı-yedi günde ancak olur. Bir saatte bana okumak işini, altı-yedi güne kadar uzatmak, tâ benimle kimse temas etmesin fikri ise, pek dehşetli bir istibdad ile benim bütün hukuk-u müdafaamı ıskat etmektir. Dünyada, yüz cinayeti bulunan ve asılacak bir adam dahi böyle muamele göremez. Ben hakikaten bu emsalsiz işkencenin hiçbir sebebini bilmediğimden çok azab çekiyorum. Ben haber aldım ki, mahkeme reisi vicdanlı ve merhametlidir. Bu kanaate binaen, ilk ve son bir tecrübe olarak makamınıza bu istirhamname ve şekvayı yazdım.

Tecrid-i mutlakta hasta ve perişan
Said Nursî

* * *

İddianamede benim hakkımda dört esas var:

Birinci Esas: Güya bende tefahur ve hodfüruşluk var ve kendimi müceddid biliyorum.

Ben bütün kuvvetimle bunu reddederim. Hem Mehdilik isnadını hiç kabul etmediğime bütün kardeşlerim şehadet ederler. Hattâ Denizli'deki ehl-i vukuf, "Eğer Said mehdiliğini ortaya atsa bütün şakirdleri kabul edecek." dediklerine mukabil, Said itiraznamesinde demiş ki: "Ben seyyid değilim. Mehdi seyyid olacak." diye onları reddetmiş.

İkinci Esas: Neşriyatı gizlemesi.

Gizli düşmanlar yanlış mana verdirmesin. Yoksa siyasete ve dünya asayişine temas cihetiyle değildir. Hem eski harf ile teksir makinesini bir bahane bulmasınlar. Mustafa Kemal'e karşı Nur'un tokadı ise [20](Haşiye) altı mahkeme ve Ankara makamatı bilmiş, ilişmemişler ve bize beraet verdiler ve Beşinci Şua ile beraber bütün kitablarımızı iade ettiler. Hem onun fenalığını göstermek, ordunun kıymetini muhafaza etmek içindir. Bir şahsı sevmemesi, orduyu muhabbetkârane sena içindir.

Üçüncüsü: "Emniyeti ihlâle teşvik ediyor." demesine mukabil; yirmi sene zarfında, yüz bin adam Nurcuların, yüz bin nüsha Nur Risalelerinin altı mahkemede ve on vilayette emniyeti ihlâle ve asayişi bozmağa dair, on vilayetin zabıtaları ve altı mahkeme hiçbir maddeyi kaydetmemesi ve bulmaması, bu acib ittihamı çürütüyor. Bu yeni iddianamede üç mahkemenin bize beraet verdikleri aynı noktalara ait ve cevabları mükerreren verilmiş ehemmiyetsiz birkaç mes'eleye cevab vermek manasızdır. O mes'elelerle bizi ittiham etmek, ondan bize beraet veren Ankara Ağır Ceza ve Denizli ve Eskişehir Mahkemelerini ittiham etmek hükmünde olmasından cevabını onlara bırakıyorum ve ondan başka da iki-üç mes'ele var:

Birisi: İki sene Denizli ve Ankara Ağır Ceza Mahkemelerinde inceden inceye tedkikten sonra, bize beraet verip o kitabı bize iade ettikleri halde, o Beşinci Şua'ın bir-iki mes'elesini, ölmüş gitmiş bir kumandana tatbik edip, bize suç gösteriyor. Biz dahi deriz: Ölmüş gitmiş,

hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahıs aleyhinde tatbik edilebilen küllî bir haklı tenkidi hiçbir kanun suç saymaz.

Hem küllî bir tevil manasından makam-ı iddia cerbezesiyle o kumandana bir hisse çıkarıp ona tatbik etmiş. Böyle yüzde bir adam ancak fehmeden bir mana, mahrem ve gizli bir risalede bulunmasını hiçbir kanun suç sayamaz. Hem o risale hârika bir tarzda müteşabih hadîslerin tevillerini beyan etmiş. O beyan otuz-kırk sene evvel olduğu ve üç mahkemeye ve mahkemenize ve Ankara'nın altı makamatına üç sene zarfında iki defa takdim edilip tenkid görmeyen müdafaa ve itiraznamemde kat'î cevab verildiği halde, o hadîsin hakikatını beyan sadedinde bir kusurlu şahsa mutabık çıkmasını hiçbir kanun suç sayamaz.

Hem o şahsı tenkid, o içinde bulunduğu ve kusurlara sebeb olduğu bir inkılabın hasenatı yalnız onun değil, belki ordunun ve hükûmetindir. Onun da yalnız bir hissesi var. Onun kusurları için onu tenkid etmek, elbette bir suç olmadığı gibi, inkılaba hücum ediyor denilemez. Hem bu kahraman milletin ebedî bir medar-ı şerefi ve Kur'an ve cihad hizmetinde dünyada pırlanta gibi pek büyük bir nişanı ve kılınçlarının pek büyük ve antika bir yadigârı olan Ayasofya Câmii'ni puthaneye ve Meşihat Dairesini kızların lisesine çeviren bir adamı sevmemek bir suç olması imkânı var mı?

İddianamede sebeb-i ittiham İkinci Mes'ele:

Üç mahkemede ondan beraet kazandığımız ve kırk sene evvel bir hadîsin hârika tevilini beyan ederken, cinn ve insin Şeyhülislâmı Zenbilli Ali Efendi'nin "Şapkayı şaka ile dahi başa koymağa hiçbir cevaz yok." demesiyle beraber bütün şeyhülislâmlar ve bütün ülema-i İslâm cevazına müsaade etmedikleri halde, avam-ı ehl-i iman onu giymeğe mecbur olduğu zaman, o büyük allâmelerin adem-i müsaadeleri ile, onlar tehlikede.. yani ya dinini bırakmak, ya isyan etmek vaziyetinde iken, kırk sene evvel Beşinci Şua'ın bir fıkrası: "Şapka başa gelecek, secdeye gitme diyecek. Fakat baştaki iman o şapkayı da secdeye getirecek, inşâallah müslüman

edecek.” demesiyle avam-ı ehl-i imanı hem isyan ve ihtilâlden, hem ihtiyarıyla imanını ve dinini bırakmaktan kurtardığı ve hiçbir kanun münzevilere böyle şeyleri teklif etmediği ve yirmi senede altı hükûmet beni onu giymeğe mecbur etmediği ve bütün memurlar dairelerinde ve kadınlar ve çocuklar ve câmidekiler ve ekser köylüler onu giymeğe mecbur olmadıkları ve şimdi resmen askerin başından kalktığı ve örme ve bere çok vilayetlerde yasak olmadığı halde; hem benim, hem kardeşlerimin bir sebeb-i ittihamımız gösterilmiş. Acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir maslahat, hiçbir usûl bu pek manasız ittihamı bir suç sayabilir mi?

Üçüncü medar-ı ittiham: Emirdağı’nda emniyeti ihlâle teşviktir. Buna karşı itiraz ise:

Evvelâ: Buradaki mahkemeye, hem Ankara’nın altı makamatına bu mahkemenin malûmat ve müsaadesiyle verilen ve cerhedilmeyen itiraznamedir. Onu aynen şimdi iddianameye karşı itiraz olarak izhar ediyorum.

Sâniyen: Emirdağı’nda orada bütün benim ile konuşan zâtların şehadetleriyle ve ahalinin ve zabıtanın tasdikiyle beraetimden sonra bütün kuvvetimle inzivamda dünya siyasetine karışmaktan çekinmişim. Hattâ te’lifi ve muhabereyi de bırakmıştım. Yalnız tekrarat-ı Kur’aniye ve meleklere dair iki nükteden başka te’lif etmedim. Ve haftada bir mektub bir yere Nurlara teşvik için yazardım. Hattâ müftü olan öz kardeşime ve yirmi sene yanımda talebelik eden ve beni çok merak eden ve bayram tebrikleri yazan o biraderime üç senede üç-dört mektub yazdım. Memleketimdeki biraderime yirmi senede hiç yazmadığım halde iddianamede beni emniyeti ihlâl suçu ile ittiham edip ve cerbeze ile eski nakaratı tazeleyerek “İnkılaba karşı geliyor.” demiş. Buna karşı deriz: Yirmi sene zarfında yirmi bin Nur nüshalarını merak ve kabul ile okuyan yirmi bin, belki yüz bin adamdan altı mahkeme ve alâkadar on vilayetin zabıtaları emniyeti ihlâle dair hiçbir maddeyi kaydetmemesi gösteriyor ki; hakkımızda binler ihtimalden

ancak bir tek ihtimal ile bir imkâna kat'î vukuat nazarıyla bakıyor. Halbuki iki-üç ihtimalden bir ihtimal olsa, eseri görülmezse hiçbir suç olmaz. Hem binler ihtimalden bir ihtimal değil, belki her adam, hem aleyhime hücum eden müddeî çok adamları öldürebilir. Anarşist ve komünist hesabına emniyeti, asayişi bozabilir, emniyeti ihlâl edebilir. Demek böyle pek acib ve ifratkârane imkânatı vukuat yerinde istimal etmek, adliyeye ve kanuna karşı ihanettir.

Hem her hükûmette muhalifler bulunur. Yalnız fikren muhalefet bir suç olmaz. Hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. Ve bilhâssa vatan ve millete zararsız, çok hizmeti ve faidesi bulunan ve sonra hayat-ı içtimaiyeye karışmayan ve tecrid-i mutlakta yaşattırılan ve eserleri âlem-i İslâmın en mühim merkezlerinde kemal-i takdir ve tahsin ile karşılanan [21](Haşiye) bir adam hakkında bu pek acib ve asılsız ittihamları yapanlar, anarşilik belki komünistlik hesabına bilmeyerek istimal ediliyor diye endişe ediyoruz.

* * *

Bazı emarelerle bildim ki, gizli düşmanlarımız Nurların kıymetini düşürmek fikriyle siyaset manasını hatırlatan mehdilik davasını tevehhüm ile güya Nurlar buna bir âlettir diye çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki benim şahsıma karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. O gizli zalim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere deriz: Hâşâ! Sümme hâşâ!.. Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlarını şahsiyetime bir makam-ı şan ü şeref kazandırmağa âlet etmediğime bu yetmişbeş, hususan otuz senelik hayatım ve yüzotuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehadet ederler.

Evet Nur şakirdleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam-ı şan ü şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve manevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamatımı, belki -lüzum olsa- âhiret

hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi; hattâ Cehennem'den bazı bîçareleri kurtarmağa vesile olmak için -lüzum olsa- Cennet'i bırakıp Cehennem'e girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildikleri gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim halde, beni bu ittihamla Nur ve iman hizmetime bir ihlassızlık isnad etmekle ve Nurların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlarından mahrum etmektir.

Acaba, bu bedbahtlar dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi dini ve imanı dünyaya âlet ediyor tevehhümüyle dünyadaki ehl-i dalalete meydan okuyan ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî hem -lüzum olsa- uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dava ettiği gibi, bir tek hakikat-ı imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve manevî mertebelerden ihlas sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül edip siyasete -meslek itibariyle- tenezzül etmeyen ve kendini nefsi itibariyle talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsini çok bîçare ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam hakkında bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçareye -tercümanlık münasebetiyle- Nurların bazı faziletlerini hususî mektublarında ona isnad etmeleri ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek âdete binaen, insanlar sevdiği âdi bir adama da: "Sultanımsın, velinimetimsin" demeleri nev'inden yüksek makam vermeleri ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri ve eskiden beri üstad ve talebeler mabeyninde cari ve itiraz edilmeyen makbul bir âdet ile teşekkür manasında pek fazla medh ü sena etmeleri ve eskiden beri makbul kitabların âhirlerinde mübalağa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binaen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi mübalağa itibariyle hakikata bir cihette muhaliftir; fakat kimsesiz, garib ve düşmanları pekçok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbab varken, insafsız çok mu'terizlere karşı

sırf yardımcılarının kuvve-i maneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalağalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için onların bir kısım medihlerini Nurlara çevirip bütün bütün reddetmediği halde onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeğe çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır. Son sözüm: لِكُلِّ مُصِيبَةٍ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ dur.

Said Nursî

* * *

Lâhika

Sorgu hâkimliğinin son tahkikat kararnamesinin arkasında denilmiş ki: "Heyet-i vekile Mu'cizat-ı Kur'aniyeyi yani, yalnız Yirmibeşinci Söz Risalesini; üç âyetin medeniyete karşı beyanatı, şimdiki kanun-u medeniyete uygun gelmediği bahanesiyle resmen dağılmasının yasak edilmesine ve toplanmasına dört ay evvel bir karar vermiş." diye yazılı gördüm.

Buna cevaben: Mu'cizat-ı Kur'aniye şimdi Zülfikar'dadır ve Zülfikar'ın dörtyüze yakın sahifesinden yalnız iki sahifesinde otuz sene evvel medeniyetin Kur'ana karşı tenkidlerine itiraz edilmez bir tarzda cevab verilen ve üç eski risalelerimde bulunan üç âyetin tefsiridir. Biri; tesettür-ü nisvan hakkındaki âyet, ikincisi; irsiyet hakkında فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ üçüncüsü; yine irsiyet hakkında فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِ âyetlerindeki hakikatların hikmetini, feylesofları ilzam edecek bir surette iki sahifeyi yirmi sene evvel ve başka risalelerimde otuz sene evvel yazdığım halde, bugün yazılmış gibi tevehhümüyle dörtyüz sahife Zülfikar yasak edilmesinin yerine o iki sahifeyi Zülfikar'dan çıkarıp kitabımızı bize iade etmek kanunen hakkımızdır. Nasıl bir mektubda zararlı bir-iki kelime bulunsa; o kelimeler kaldırılır,

mütebâkisinin neşrine izin verilir. Bu kabîlden mahkeme-i âdilenizden bu hakkımızı isteriz.

* * *

Bir ay evvel bize verilen kırk sahifelik iddianameyi birisi yanıma gelip bana okumağa imkân bulamadığından, bugün 11 Haziran'da yeni olarak iddianameyi bana okudular. Ben dinledim. Gördüm ki, size yazdığım iki ay evvel itiraznamem, bir aya yakın evvelde itiraznamemin tetimmesi ve lâhikası, hem Ankara'nın altı makamatına hem makamınıza da verilmiş. İşte bu itirazname, o iddianameyi esasıyla kesiyor ve reddediyor. Yeniden iddianameye karşı itirazname yazmağa hiç lüzum görmüyorum. Yalnız iki-üç noktayı makam-ı iddiaya hatırlatmak nev'inden derim ki:

Ben iddianameyi nazar-ı itibara alıp cevab vermediğimin sebebi, bizi beraet ettiren üç âdil mahkemenin haysiyetini kırmamak ve ihanet etmemek içindir. Çünki o mahkemeler, şimdi iddianamedeki esasları tamamıyla inceden inceye tedkikten sonra bize beraet vermişler. Onların beraetini hiçe saymak, adliyenin şerefine ilişmektir.

İkinci Nokta: Makam-ı iddia cerbezesiyle binler mesail içinde, bir-iki mes'eleye, hatırımıza gelmeyen bazı manalar vererek bizi ittiham ediyor. Halbuki o mesailler Nur'un büyük mecmualarında var. Mısır Câmi-ül Ezher üleması ve Şam-ı Şerif büyük âlimleri ve Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere'nin müdakkik hocaları ve Haleb ve saire hususan Diyanet Riyasetinin muhakkik âlimleri onları görüp kemal-i takdirle tahsin ve tasdik ettikleri halde, hocavari ve âlimane bazı ilmî itirazları bu iddianamede hayretle ve taaccüble gördüm. Haydi bazı yanlışlarım bulunsa bile, binler âlimlerin görmedikleri veya ilişmedikleri, itiraznamedeki o yanlışlar hakikî olsa da bir suç olamaz, yalnız ilmî bir hata olabilir. Hem üç mahkeme bütün Risale-i Nur'u ve bizleri beraet ettirdi. Yalnız Eskişehir Mahkemesi bir tesettür-ü nisvan mes'elesine dair Yirmidördüncü Lem'anın onbeş kelimesini sebeb gösterip bana ve yüzde onbeş arkadaşıma hafifçe bir ceza verdi. Size takdim ettiğim tetimme-i itirazımda

üçyüzelli bin tefsirin hükmüne ittiba ile o tefsirim için mahkûmiyetimi, rûy-i zeminde adalet varsa o hükmü kabul etmez diye yazmışım. Makam-ı iddia bin dereden su getirir gibi, yirmi seneden beri yazılan kitab ve mektubların bazı cümlelerini zekâvetiyle aleyhimize çevirmeğe çalışmış. Halbuki bu noktada bizi beraet ettiren üç değil belki beş-altı mahkeme bu mevhum suçta bize şerik oluyorlar. Ben o âdil mahkemelerin haysiyetine ilişmemek lâzım geliyor diye makam-ı iddiaya hatırlatıyorum.

Üçüncüsü: Ölmüş gitmiş, hükûmetten alâkası kesilmiş ve inkılabdaki bazı kusurata sebeb olmuş bir reise, sarihan tenkid ve itiraz da olsa kanunen bir suç olamaz. Halbuki sarahat değil, o kendi cerbezesiyle küllî beyanatımızı ona tatbik etmiş. O mahrem ve herkese bildirmediğimiz manaları izhar ve teşhir edip umumun nazar-ı dikkatini celbediyor. Eğer onda bir suç varsa, o makam-ı iddia suçlu olur. Çünki halkı teşvik edip, o manalara nazar-ı dikkati celbediyor.

Dördüncüsü: Üç mahkeme cem'iyet noktasında bize kat'î beraet verdiği halde, yine eski nakarat gibi gizli cem'iyet vehmine bin dereden su toplamak gibi emareler araştırmış. Halbuki siyasî ve vatan ve millete zararlı olan müteaddid cem'iyetler varken, onlara müsaade ve müsamahakârane bakmak ile beraber, bizim gibi binlerle şahidlerin ve emarelerin şehadetleriyle ve altı vilayetin ilişmemeleri ile sabit olan Nur talebelerinin ders arkadaşlıklarına ve sırf vatan ve millet ve din menfaatine ve saadet-i dünyeviye ve uhreviye hesabına ve hariçten ve dâhilden gelen ifsad cereyanlarına karşı mücahidane tesanüdlerine gizli cem'iyet namını vermek ve yirmi senede yüzbinler Risale-i Nur şakirdlerinin emniyeti ihlâle dair hiçbir vukuatları kaydedilmediği halde, "Dini âlet ederek emniyeti ihlâle halkı teşvik ediyor." diye makam-ı iddia onları ittiham etmesi, değil nev'-i beşeri belki zemini de hiddete getirip o ittihamı reddeder. Her ne ise.. daha fazla söylemeye lüzum görmüyorum. İddianameden çok evvel yazılan itirazname ve tetimmesi ona bir cevabımızdır.

Afyon Cezaevinde Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Afyon Mahkemesine ve Ağır Ceza Reisine beyan ediyorum ki:

Eskiden beri fıtratımda tahakkümü kaldıramadığım için dünyaya karşı alâkamı kesmiştim. Şimdi o kadar manasız, lüzumsuz tahakkümler içinde hayat bana gayet ağır gelmiş, yaşayamayacağım. Hapsin haricinde, yüzler resmî adamların tahakkümlerini çekmeğe iktidarım yok. Bu tarz hayattan bıktım. Ben sizden bütün kuvvetimle tecziyemi taleb ediyorum. Şimdi kabir elime geçmiyor. Hapiste kalmak bana lâzımdır. Makam-ı iddianın asılsız isnad ettiği suçlar siz de bilirsiniz ki, yok. Beni cezalandırmaz. Fakat beni manen cezalandıracak vazife-i hakikiyeye karşı büyük kusurlarım var. Eğer sormak münasib ise, sorunuz cevab vereyim. Evet büyük kusurlarımdan bir tek suçum: Vatan ve millet ve din namına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi -dünyaya bakmadığım için- yapmadığımdan, hakikat noktasında afvolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine şimdi bu Afyon hapsinde kanaatım geldi.

Nur şakirdlerinin hâlis ve sırf uhrevî, Nurlara ve tercümanına karşı alâkalarına, dünyevî ve siyasî cem'iyet namını verip onları mes'ul etmeğe çalışanların ne kadar hakikattan ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihette beraet vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin hususan millet-i İslâmiyenin üss-ül esası: Akrabalar içinde samimane muhabbet ve kabîle ve taifeler içinde alâkadarane irtibat ve İslâmiyet milliyetiyle mü'min kardeşlerine karşı, manevî, muavenetkârane bir uhuvvet ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârane bir alâka ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'an hakikatlarına ve naşirlerine sarsılmaz bir rabıta ve iltizam ve bağlılık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu rabıtaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli

anarşistlik tohumunu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karabet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmağa yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şakirdlerine medar-ı mes'uliyet cem'iyet namını verebilir. Onun için hakikî Nur şakirdleri çekinmeyerek Kur'an hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen her bir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkeme-i âdilenizde hakikat-ı hali olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavukluk ile ve yalanlarla kendilerini müdafaaya tenezzül etmiyorlar.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

Afyon Mahkemesine iddianameye karşı verilen itirazname tetimmesinin bir zeylidir

Evvelâ: Mahkemeye beyan ediyorum ki; bu yeni iddianame de Denizli ve Eskişehir Mahkemelerimizdeki o eski iddianamelere ve aleyhimizde sathî ehl-i vukufların sathî tahkikatlarına bina edildiğinden mahkemenizde dava ettim ki: Bu iddianamenin yüz yanlışını isbat etmezsem, yüz sene cezaya razıyım. İşte o davamı isbat ettim, yüzden ziyade yanlışların cedvelini isterseniz takdim edeceğim.

Sâniyen: Ben Denizli Mahkemesinde, kitab ve evraklarımız Ankara'ya gittiği sırada, aleyhimize hüküm verilecek diye telaş ve me'yusiyetle beraber, arkadaşlarıma yazdım. Ve bazı müdafaatımın âhirinde bulunan o yazdığım parça şudur: Eğer Risale-i Nur'u tenkid fikriyle tedkik eden adliye memurları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni i'dam ile mahkûm etseler; şahid olunuz, ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünki biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi, imanı kuvvetlendirip

kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek, hizmet-i imaniyeyi hiçbir tarafgirlik girmeyerek yapmağa mükellefiz.

İşte ey heyet-i hâkime; bu hakikata binaen Risale-i Nur'un cerhedilmez kuvvetli hüccetleri elbette mahkemede kalbleri kendine çevirmiş, aleyhimde ne yapsanız ben hakkımı helâl ederim, gücenmem. Bunun içindir ki; eşedd-i zulüm ile bir eşedd-i istibdad tarzında şahsımı hiç ömrümde görmediğim ihanetlerle çürütmekle damarıma dokundurulduğu halde tahammül ettim. Hattâ beddua da etmedim. Bize karşı bütün ittihamlara ve bütün isnad edilen suçlara karşı elinizdeki Risale-i Nur'un mecmuaları, benim mukabele edilmez müdafaanamem ve cerhedilmez itiraznamemdirler.

Medar-ı hayrettir ki: Mısır, Şam, Haleb, Medine-i Münevvere, Mekke-i Mükerreme allâmeleri ve Diyanet Riyasetinin müdakkik hocaları o Nur mecmualarını tedkik edip hiç tenkid etmeyerek takdir ve tahsin ettikleri halde, iddianameyi aleyhimize toplayan zekâvetli zât; Kur'anı yüzkırk suredir diye acib ve pek zahir bir yanlışı ile ne derece sathî baktığı ve Risale-i Nur bu ağır şerait içinde ve benim gurbet ve kimsesizliğim ve perişaniyetimde ve aleyhimde dehşetli hücumlarla beraber yüzbinler ehl-i hakikata kendini tasdik ettirdiği halde, daha Kur'anın kaç suresi var olduğunu bilmeyen o iddiacı zât "Risale-i Nur Kur'anın tefsirine ve hadîslerin teviline çalışmasıyla beraber bir kısmında okuyanlara bir şey öğretme bakımından ilmî bir mahiyet ve kıymet taşımadığı görülmektedir." diye tenkidi ne derece kanundan, hakikattan, adaletten ve haktan uzak olduğu anlaşılıyor.

Hem size şekva ediyorum ki; kırk sahifeli ve yüzer yanlışı bulunan ve kalblerimizi yaralayan iddianameyi tamamıyla bize iki saat dinlettirdiğiniz halde, ayn-ı hakikat birbuçuk sahifeyi ona karşı -ısrarımla beraber- iki dakika okumağa müsaade etmediğiniz için, ona mukabil itiraznamemi tamamıyla okumağa, adalet namına sizden istiyorum.

Sâlisen: Herbir hükûmette muhalifler var. Asayişe ilişmemek şartıyla, kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibi dünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalışanlar; elbette bin üçyüzelli senede, ecdadımızın mesleğinde ve Kur'anımızın daire-i terbiyesinde ve her zamanda üçyüzelli milyon mü'minlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terkedip; gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle fâni ve kısacık hayat-ı dünyeviyesi için, sefihane bir medeniyetin ahlâksızcasına belki bir nevi bolşevizmde olduğu gibi vahşiyane kanunlara, düsturlara tarafdar olup onları meslek kabul etmekliğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre mikdar insafı bulunan hiçbir insan bunları onlara kabul ettirmeğe cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: Bize ilişmeyiniz, biz de ilişmemişiz.

İşte bu hakikata binaendir ki; Ayasofya'yı puthane ve Meşihat'ı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfî kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen tarafdar değiliz ve şahsımız itibariyle amel etmiyoruz. Ve bu yirmi sene işkenceli esaretimde eşedd-i zulüm şahsıma edildiği halde siyasete karışmadık, idareye ilişmedik, asayişi bozmadık. Yüzbinler Nur arkadaşım varken, asayişe dokunacak hiçbir vukuatımız kaydedilmedi. Ben şahsım itibariyle hiç hayatımda görmediğim bu âhir ömrümde ve gurbetimde şiddetli ihanetler ve damarıma dokunduracak haksız muameleler sebebiyle, yaşamaktan usandım. Tahakküm altındaki serbestiyetten dahi nefret ettim. Size bir istida yazdım ki; herkese muhalif olarak ben beraetimi değil, belki tecziyemi taleb ediyorum. Ve hafif cezayı değil, sizden en ağır cezayı istiyorum. Çünki bu emsalsiz, acib zulmî muameleden kurtulmak için, ya kabre veya hapse girmekten başka çarem yok. Kabir ise, intihar caiz olmadığından ve ecel gizli olmasından şimdilik elime geçmediğinden, beş-altı ay [22](Haşiye) tecrid-i mutlakta bulunduğum hapse razı

oldum. Fakat, bu istidayı masum arkadaşlarımın hatırları için şimdilik vermedim.

Râbian: Benim bu otuz sene hayatımda ve Yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur'da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlarının tasdikiyle ve benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şehadetleriyle iddia ediyorum ki: Ben nefs-i emmaremi elimden geldiği kadar hodfüruşluktan, şöhretperestlikten, tefahurdan men'e çalışmışım ve şahsıma ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerhetmişim. Ben mal sahibi değilim, Kur'anın mücevherat dükkânının bir bîçare dellâlıyım dediğimi hem yakın dostlarım, hem kardeşlerimin tasdikleriyle ve emarelerini görmeleriyle, ben değil dünyevî makamatı ve şan ü şerefi şahsıma kazandırmak, belki manevî büyük makamat farazâ bana verilse de, fakat hizmetteki ihlasıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binaen korkarak o makamatı da hizmetime feda etmeğe karar verdiğim ve fiilen de öylece hareket ettiğim halde; mahkeme-i âlînizde güya en büyük bir siyasî mes'ele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nur'dan istifadelerine manevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim halde pederinden çok fazla hürmet etmesini medar-ı sual ve cevab yaptınız. Bir kısmını inkâra sevkettiniz ve bize hayret ile dinlettirdiniz. Acaba kendi razı olmadığı ve kendini lâyık bulmadığı halde, başkaların onu medhetmeleriyle o bîçareye bir suç tevehhüm edilebilir mi?

Hâmisen: Kat'iyyen size beyan ediyorum ki; hiçbir cem'iyetçilik ve cem'iyetlerle ve siyasî cereyanlarla hiçbir alâkası olmayan Nur talebelerini, cem'iyetçilik ve siyasetçilik ile itham etmek; doğrudan doğruya kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zındıka komitesi ve bu vatanda anarşiliği yetiştiren bir nevi bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledir ki, üç mahkeme cem'iyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur risalelerinin beraetlerine karar vermişler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi tesettür-ü nisa hakkında bir küçük risalenin bir

tek mes’elesini belki bu gelen cümleyi “Mesmuatıma göre: Merkez-i hükûmette, bir kundura boyacısı çarşı içinde bir büyük adamın yarım çıplak karısına sarkıntılık edip o acib edebsizliği yapması, tesettür aleyhinde olanın hayâsız yüzüne şamar vuruyor.” diye eskiden yazılmış cümle sebebiyle, bir sene bana ve yüzyirmi adamdan onbeş arkadaşıma altışar ay ceza verdiler. Demek şimdi Risale-i Nur’u ve şakirdlerini ittiham etmek, o üç mahkemeyi mahkûm etmek ve itham ve ihanet etmek demektir.

Sâdisen: Risale-i Nur ile mübareze edilmez. Onu gören bütün ülema-i İslâm, Kur’anın gayet hakikatlı bir tefsiri, yani hakikatlarının kuvvetli hüccetleri ve bu asırda bir mu’cize-i maneviyesi ve şimalden gelen tehlikelere karşı bu millet ve bu vatanın bir kuvvetli seddi olduğunu tasdik ettiklerinden, mahkemeniz bunun talebelerini bundan ürkütmek değil, belki hukuk-u âmme noktasında tergib etmek bir vazifeniz biliyoruz ve onu sizden bekliyoruz. Millete, vatana, asayişe muzır dinsizlerin ve bazı siyasî zındıkların kitablarına ve mecmualarına hürriyet-i ilmiye serbestiyetiyle ilişilmediği halde; masum ve muhtaç bir gencin imanını kurtarmak ve sû’-i ahlâktan kurtulmak için Nur’a talebe olması elbette değil bir suç, belki hükûmet ve maarif dairesi teşvik ve takdir edecek bir halettir.

Son sözüm: Cenab-ı Hak, hâkimleri adalet-i hakikiyeye muvaffak etsin. Âmîn deyip, حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَ نِعْمَ النَّصِيرُ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dir.

Said Nursî

* * *

Son Sözüm

Heyet-i hâkimeye beyan ediyorum ki:

Hem iddianameden, hem uzun tecridlerimden anladım ki, bu mes’elede en ziyade şahsım nazara alınıyor ve şahsımı çürütmek maslahat görülmüş. Güya şahsiyetimin idareye,

asayişe, vatana zararı var. Ve ben de din perdesi altında dünyevî maksadlar güdüyormuşum, bir nevi siyaset peşinde koşuyormuşum. Buna karşı, size bunu kat'iyyetle beyan ediyorum:

Bu evham yüzünden, benim şahsiyetimi çürütmek suretinde Risale-i Nur'u ve bu vatana ve bu millete fedakâr ve kıymetdar olan şakirdlerini incitmeyiniz. Yoksa bu vatana ve bu millete manevî büyük bir zarar, belki bir tehlikeye vesile olur. Bunu da size kat'iyyen beyan ediyorum: Şahsıma tahkir ve ihanet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse; -Risale-i Nur'a ve şakirdlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibariyle- kabule karar vermişim. Bunda da âhiretim için bir sevab var. Ve nefs-i emmarenin şerrinden kurtulmama bir vesiledir diye bir cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu bîçare masumlar benimle beraber bu mes'elede hapse girmese idiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım. Siz de gördünüz ki, iddianameyi yazan, bin dereden su toplamak gibi yirmi-otuz senelik hayatımda -mahrem ve gayr-ı mahrem bütün kitab ve mektublarımdan- cerbezesiyle ve kısmen yanlış mana vermesiyle güya umum onlar bu sene yazılmış, hiç mahkemeleri görmemiş, af kanunlarına ve mürur-u zamana uğramamış gibi onun ile benim şahsiyetimi çürütmek istiyor. Ben kendim, şahsımın çürük olduğunu yüz defa söylediğim ve aleyhimde olanlar her vesile ile yine şahsımı çürüttükleri halde, ehl-i siyaseti evhamlandıracak derecede teveccüh-ü âmmeye karşı faide vermediğinin sebebi: İmanın kuvvetlenmesi için bu zamanda ve bu zeminde gayet şiddetli bir ihtiyac-ı kat'î ile ders-i dinde bazı şahıslar lâzımdır ki, hakikatı hiçbir şeye feda etmesin, hiçbir şeye âlet etmesin. Nefsine hiçbir hisse vermesin. Tâ ki, imana dair dersinden istifade edilsin, kanaat-ı kat'iyye gelsin.

Evet hiçbir zaman, bu zeminde bu zaman kadar böyle bir ihtiyac-ı şedid olmamış gibidir. Çünki tehlike hariçten şiddetle gelmiş. Şahsımın bu ihtiyaca karşı gelmediğini itiraf

edip ilân ettiğim halde, yine şahsımın meziyetinden değil, belki şiddet-i ihtiyaçtan ve zahiren başkalar çok görünmemesinden şahsımı o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Halbuki ben de çoktan beri buna taaccüb ve hayret ile bakıyordum ve hiçbir cihetle lâyık olmadığım halde, dehşetli kusurlarımla beraber bu teveccüh-ü âmmenin hikmetini şimdi bildim. Hikmeti de şudur:

Risale-i Nur'un hakikatı ve şakirdlerinin şahs-ı manevîsi, bu zaman ve bu zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımı -hizmet itibariyle binden bir hissesi ancak bulunduğu halde- o hârika hakikatın ve o hâlis muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh hem bana zarar, hem ağır geliyor. Hem de hakkım olmadığı halde hakikat-ı Nuriyenin ve şahsiyet-i maneviyesinin hesabına sükût edip o manevî zararlara razı oluyorum. Hattâ İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam (K.S.) gibi bazı evliyanın ilham-ı İlahî ile bu zamanımızda Kur'an-ı Hakîm'in mu'cize-i maneviyesinin bir âyinesi olan Risale-i Nur'un hakikatına ve hâlis talebelerinin şahs-ı manevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikata hizmetim cihetiyle nazara almışlar. Ben hata etmişim ki; onların şahsıma ait bir parçacık iltifatlarını bazı yerde tevil edip Risale-i Nur'a çevirmemişim. Bu hatamın sebebi de, za'fiyetim ve yardımcılarımı ürkütecek esbabın çoğaltılmaması ve sözlerime itimadı kazanmak için zahiren şahsıma bir kısmını kabul etmiştim.

Size ihtar ediyorum: Fâni ve kabir kapısındaki çürük şahsımı çürütmeğe ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeğe de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur'la mübareze edemezsiniz ve etmeyiniz. Onu mağlub edemezsiniz. Mübarezede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şakirdlerini dağıtamazsınız. Çünki hakikat-ı Kur'aniyenin muhafazası yolunda kırk-elli milyon şehid veren bu vatandaki geçmiş ecdadlarımızın ahfadlarına bu zamanda hakikat-ı Kur'aniyenin muhafazası ve âlem-i İslâmın

nazarında eskisi gibi dindarane kahramanlıkları terk ettirilmeyecek. Zahiren çekilseler de, o hâlis şakirdler ruh u canıyla o hakikata bağlıdırlar. Ve o hakikatın bir âyinesi olan Risale-i Nur'u terkedip, o terk ile vatan ve millet ve asayişe zarar vermeyeceklerdir. Son sözüm: فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

* * *

Heyet-i Vekile'ye gönderilmiş bir istidadır. Heyet-i Vekile'ye gayet ehemmiyetli bir ricam var:

Risale-i Nur'dan "Siracünnur" namındaki üçyüz sahifeden ziyade mecmuanın âhirinde ve aslı çok zaman evvel yazılan ve onbeş sahife kadar olan ve Heyet-i Vekilece o mecmuanın toplanmasına vesile bulunan Beşinci Şua, herkese, hususan musibetzedelere ve ihtiyarlara ve imanda şübhelere düşenlere pekçok faideleri tahakkuk eden Siracünnur'dan, o zararlı tevehhüm edilen parçayı çıkarıp yasak ederek, mütebâki üçyüz sahifenin neşrine izin verilmesini ve tesellisinden tam istifade eden bütün musibetzedeler ve ihtiyarlar ve iman hakikatlarına muhtaçlarla beraber Heyet-i Vekile'den rica ederiz.

Hem dörtyüz sahifelik Zülfikar'da otuz sene evvel Avrupa feylesoflarına karşı yazılan irsiyet ve tesettür hakkındaki iki âyetin tefsiri iki sahife, hem otuz sene evvel tab'edilen İşarat-ül İ'caz'da اَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَوا âyetine dair yazılan, bankaya dair bir satır ve hem otuz sene evvel ben Dâr-ül Hikmet'te iken İngiltere'nin Anglikan Kilisesi'nin baş papazının Meşihat-ı İslâmiyeden sorduğu altı sual içinde bir satır kadar yazılan yazıların kaldırılarak şimdiki kanun-u medenîye uygun gelmediği -iki sahife bir satır- bahanesiyle müsadere edilen ve âlem-i İslâmca çok tahsin ile çok menfaatı bilfiil görülen ve üç rükn-ü imanîyi hârika bir tarzda isbat eden o Zülfikar mecmuamızı iade etmesini rica edip istiyoruz ve hakkımızdır. Bir mektubda beş kelime sansür edilse bâki kısmına izin verilmesi gibi, biz de kanunen ehemmiyetli bu hakkımızı isteriz. Ve hakkımızda habbeleri kubbeler yapanların zulmünden kurtarılmamızı,

millet ve vatan ve asayişe Nurlarla hizmet eden Kur'an ve imanperverlerle beraber taleb ederiz. Hem onsekiz sene evvel şiddetli bir zulme maruz olduğum hiddetli bir zamanımda yazdığım Hücumat-ı Sitte'yi onsekiz seneden beri görmediğim gibi, mahrem deyip neşrine izin vermemişim ve hem üç-dört mahkemenin eline geçmiş, o risaleyi sahiblerine iade etmişlerdir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

[Diyanet Riyasetindeki ehl-i vukufa bir teşekkürname ve tedkiklerindeki cüz'î ve cevabı zahir ve verilmiş tenkidlerine tashihle yardım etmek için üç noktayı beyan edeceğim.]

Birincisi: Üç cihetle o âlimlere teşekkür ederim. Şahsım itibariyle minnetdarım.

Birincisi: Siracünnur mecmuasının Beşinci Şua'dan başka onüç parçasını takdirkârane hülâsa etmeleridir.

İkincisi: Medar-ı ittihamımız olan, tarîkatçılık ve cem'iyetçilik ve emniyeti ihlâl bahanelerini reddetmeleridir.

Üçüncüsü: Benim mahkemedeki davamı tasdikleridir. Yani, mahkemeye dedim: Kusur varsa bütün o kusur benimdir. Nur talebeleri hâlis ve masum olup, imanları için Nurlara çalışmışlar. İşte o ehl-i vukuf dahi Nurcuları kurtarıyorlar. Bütün kusuru bana veriyorlar. Ben de onlara, Allah sizden razı olsun derim. Yalnız merhum Hasan Feyzi ve merhum Hâfız Ali'yi ve o iki mübarek şehidin sisteminde ve vârislerinden iki-üç zâtı benim suçuma şerik etmişler. Fakat bir cihette sehvetmişler. Çünki o zâtlar, kusurda değil belki hizmet-i imaniyede benden ileri ve benim hatalarımdan müberra olarak, za'fiyetime merhameten inayet-i İlahiye tarafından bana yardımcı verilmişler.

İkinci Nokta: O ehl-i vukuf, Beşinci Şua'daki rivayetlerin bir kısmına zaîf ve bir kısmına mevzu' demişler ve tevillerinin bir kısmına yanlış demişler ki; bu Afyon'da aleyhimizde iddianame o tarzda yazılmış ve onbeş sahifede seksenbir yanlış yaptığını bir cedvelde isbat etmişiz.

Muhterem ehl-i vukuf o cedveli görsünler. Bir tek nümunesi şudur:

İddiacı demiş: Bütün tevilleri yanlıştır ve o rivayetler, ya mevzu’ veya zaîftir.

Biz dahi deriz: Tevil demek, yani bu mana bu hadîsten murad olmak mümkündür, muhtemeldir demektir. Mantıkça o mananın imkânını reddetmek ise, muhaliyetini isbat etmek ile olur. Halbuki o mana göz ile göründüğü ve tahakkuk ettiği gibi, hadîsin mana-yı işarî tabakasının külliyetinde bir ferd olması bilmüşahede mu’cizane bir lem’a-yı ihbar-ı gaybîyi, bu asrın gözüne gösterdiğinden, hiçbir cihetle kabil-i inkâr ve itiraz olamaz.

Hem o “Bütün rivayetler mevzudur veya zaîftir.” iddiacının demesi üç vecihle yanlış olduğu, cedvelde isbat edilmiş:

Birisi: Bir milyon hadîsi hıfzına alan İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel ve beşyüz bin hadîsi hıfzeden İmam-ı Buharî’nin cesaret edemedikleri ve o nefyin isbatı kabil olmadığı ve bütün hadîs kitablarını görmediği ve ümmetin ekseriyeti her asırda o rivayetlerin manalarının zuhurlarını veya o küllînin bir ferdini görmesini bekledikleri ve ümmetçe telakki-i bilkabul derecesine yakınlaşmış ve ayn-ı hakikat bazı nümune ve ferdleri meydana çıkıp görüldüğü halde, o rivayetleri külliyetle inkâr etmek on cihetle hatadır.

İkinci Vecih: Mevzu’dur manası; bu rivayet an’aneli, senedli hadîs değil demektir. Yoksa manası yanlıştır demek değildir. Madem ümmette, hususan ehl-i hakikat ve keşf ve bir kısım ehl-i hadîs ve ehl-i içtihad kabul edip manalarının vuku’larını beklemişler. Elbette o rivayetlerin durub-u emsal gibi umuma bakan hakikatları vardır.

Üçüncü Vecih: Hangi mes’ele veya rivayet var ki; meşrebleri, mezhebleri muhtelif âlimlerin bir kitabında ona itiraz edilmesin. Meselâ: İslâm içinde birkaç deccal geleceğine dair rivayetlerden birisi bu hadîs-i şerif, sarih bir surette Cengiz ve Hülâgu fitnesinden haber verir. لَنْ تَزَالَ الْخِلاَفَةُ فِى ولْدِ عَمِّى صِنْو اَبِى الْعَبَّاس حَتَّى يُسَلِّمُهَا اِلَى الدَّجَّال Yani

“Uzun zaman hilafet-i Abbasiye devam edecek, sonra o saltanat deccal eline geçecek.” diye beşyüz seneden sonra İslâm içine bir deccal gelecek, o hilafeti bozacak gibi ki; eşhas-ı âhirzamandan çok rivayetler haber verdikleri halde, mezhebi ayrı veya fikri müfrit bir kısım ehl-i içtihad kabul etmemişler, mevzu veya zaîftir demişler. Her ne ise.. şimdi bu uzun kıssayı kısa kesmeme sebeb, Risale-i Nur ile alâkadar ve Nurlara hücumun aynı zamanında zeminin hiddetini gösteren dört büyük zelzelenin tevafuku gibi bu cevabı yazdığım aynı saatte burada iki şiddetli zelzele vuku buldu. Şöyle ki:

Akşamda elime verilen ehl-i vukufun raporundaki ameliyat-ı cerrahiyenin yaralarından elîm bir teessür ve temassızlıktan hazîn bir zahmetle kendim perişan kalemimle yazmaktan teellüm hissederken, iki zelzelenin tevafukudur. Evet sekiz ay tecrid ve sıkıntılar içinde en ziyade güvendiğim ve raporlarıyla imdadıma yetişmelerini beklediğim Diyanet Riyaseti dairesinden gelen raporu akşamdan aldım. Bu sabah bildim ki; pek ehemmiyetsiz şeylerle imdadıma değil, belki iddiacıya yardım ederek: “Geçen dört zelzeleler Nur’un kerametlerindendir, Said demiş.” dediklerini gördüm. Cedvelde yazdığım gibi: Nurlar, sadaka-i makbule misillü belaların def’ine bir vesiledir, ne vakit Nurlara hücum edilse, musibetler fırsat bulup gelirler ve bazan da zemin hiddet eder, diye yazmağa niyet ederken burada iki şiddetli zelzele [23](Haşiye) beni o bahsi yazmaktan vazgeçirdi. Onu bırakıp üçüncü noktaya geçiyorum.

Üçüncü Nokta: Ey müdakkik ve hakikatlı ve insaflı ehl-i vukuf âlimlerimiz! Eskiden beri ehl-i ilim mabeyninde bir makbul âdet-i müstemirreye binaen yeni te’lif edilen güzel kitabların âhirlerinde başkaların o kitaba medhiyeleri ve takrizleri ve mübalağane ve bazan müfritane senaları yazılıp neşredildiği ve müellif kemal-i memnuniyetle o takrizcilere minnetdar olduğu ve rakibleri dahi onu hodfüruşlukla

ittiham etmedikleri halde, Nur'un bir kısım has ve hâlis şakirdlerinin ve merhum Hasan Feyzi ve şehid Hâfız Ali tarzında yazdıkları takrizleriyle aleyhime şiddetli hücum eden pekçok insafsız muarızlara karşı aczime, za'fıma, garibliğime, kimsesizliğime yardım ve Nurlara muhtaçları teşvik fikriyle olan medhiyelerini bütün bütün reddetmediğimi ve şahsıma ait kısmını Nurlara çevirdiğimi bir hodfürуşluk telakki etmenizi kemal-i dikkatinize ve tahkikî ilminize ve şefkatkârane muavenetinize ve insafınıza yakıştıramadığımdan müteessir oldum. Ve o medhiyeleri yazan sâfi arkadaşlarımın hiç siyaseti düşünmeyerek riyazî bir hesabla: "Mana-yı işarî külliyetinin bir mâsadakı ve cüz'î bir ferdi bu zamanda Risale-i Nur'dur." demelerine hata denilmez. Çünki, zaman tasdik ediyor. Haydi çok mübalağa veya hata dahi olsa, ilmî bir hatadır. Herkes kendi kanaatını yazabilir. Acaba Şeriatta oniki mezheb; hususan Hanefî, Mâlikî, Şafiî, Hanbelî Mezheblerinde ve yetmişe yakın ilm-i kelâm ve usûl-üd din dairesindeki allâmelerin fırkalarında ne kadar ayrı ayrı kanaatlar ve fikirler kitablara yazılmış bilirsiniz. Halbuki bu zaman kadar, hiçbir zaman, din âlimlerinin ittifakına ve münakaşa etmemesine muhtaç olmamış. Şimdilik teferruattaki ihtilafı bırakmağa ve medar-ı münakaşa etmemeğe mecburuz.

* * *

Ehl-i vukufun insaflı hocalarından üç sualim var:

Birisi: Bir adam, diğer bir adamı sâfi bir niyetle onu medhetmekle mes'ul olur mu? Hususan o istemediği, elinden geldiği kadar o medihleri ya red veya başkasına çevirdiği ve o hâlis dostunu kaçırmamak için onu tekdir etmeyip, medhini yüz derece haddimden fazladır diye sükût ile mukabele etmesi hiç hodfürуşluk sayılır mı?

İkinci Sual: Acaba ortalıkta din aleyhinde bu dehşetli hücumlar ve dağ gibi dinî mes'eleler içinde Nur şakirdlerinden bir hakikat âşıkı zararsız ve cüz'î bir hata-i ilmî ve yanlış bir kanaatı cihetinde böyle tekdir ve tezyife müstehak olur mu? Siz gibi üstadlardan -medhiye yazan

talebe- şefkatle hatasını ihtar beklerken böyle adliye eliyle tokatlamak caiz olur mu?

Üçüncü Sual: Bu yirmi senedir hadsiz muarızlara karşı sarsılmayan ve yüzbinler muhtaçların imanlarını kuvvetlendiren Risale-i Nur'a bir-iki mes'ele için bu tarz tenkidiniz yakışır mı?

Hem o müdakkik âlimlere bunu hatırlatıyorum ki; raporlarında, Ahmed Feyzi'nin medhiyesinin başında bir mektubumu görmelerinden, güya o medihleri ben kendime yapmışım gibi tenkid ediyorlar. Halbuki o mektubum benim şahsımın hakkındaki medihlerini kabul etmemek ve kaldırmak için idi ki, bir kısmını kaldırdım. Bir kısmını da ta'dil edecektim. Fakat acele edip tam yapmadan o mektubu bir kardeşime göndermiştim. Onlar dahi o mahrem medhiyenin başına koyup hususî bir zâta gönderdikleri zaman hükûmetin eline geçmiş. Acaba böyle hususî takriz ve sırf ilmî ve bir kanaat-ı vicdaniye ve mahrem arkadaşların mabeyninde ve sonra tam ta'dil etmek fikriyle bir meşveret tarzında gezmesi, bu şiddetli itiraza müstehak olur mu? Hem kırmızı ve siyah cildli iki mecmuacık, arkadaşlara hususî ve tebrik ve teşvik ve taltif için yazılmış bazı hususî mektublardır. Her nasılsa bir-iki zât merak edip zayi' olmasın diye bir deftere toplamış. Taharride zabıta eline geçmiş. Acaba böyle mektublardan ahkâm çıkarmak ve sual ve cevaba medar etmek ve siyasete temas ettirmeğe çalışmağa hiç ihtiyaç var mı? Kur'ana hücum eden dehşetli ejderhaları görmüyor, bakmıyor, sineklerin ısırmasıyla uğraşıyor gibi olmaz mı?

Dini ve terbiye-i Muhammediyeyi zehir diyen Saraçoğlu'nu bırakıp, hakikat-ı Kur'aniyeyi güneş gibi gösteren ve nev'-i beşerin yaralarına tam tiryak olduğunu isbat eden Siracünnur ile münakaşa ederek, Nur'un o mecmuasının âhirine ilhak edilen bir risalede zayıf hadîslerin tevilleri var diye, o mecmuanın müsaderesine yardım etmek çıkmaz mı? Bizler siz gibi zâtlardan yaralarımıza merhem

sürmek ve ferasetinizle yardım bekler ve cüz'î tenkidlerinizden gücenmeyiz.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

Hata-Savab Cedveli

Yirmi sahifeden ziyade arkadaşlara ait olduğundan, yanlışlarını beyan etmedim. Bu yanlışların hepsi yüzden geçer. Mahkemede kırk sahife iddianame iki saate yakın dinlettirildi. Hem hukukumuza, hem hayat-ı şahsiyemize, hem hayat-ı içtimaiyemize ve şerefimize ve Risale-i Nur'un kıymetine çok dokunduğu halde gücenmediğimize mukabil iddianameyi yazan zâtın mes'elemizdeki sathîliğine ve dikkatsizliğine ve cerbezeliğine dokunacak bir cihet varsa, onun da gücenmemesini ve mahkemenin de tamamen itiraznamemi okumaklığıma müsaadesini taleb ederiz.

Mahkemede aleyhimizdeki iddianamede yüz yanlışını isbat etmezsem yüz sene cezaya razıyım diye iddia ettiğime bir hüccet olarak iddianamenin kırk sahifesinden, şahsıma ait onbeş sahifede seksenbir yanlışını gösteren bu cedveli takdim ediyorum.

Said Nursî

1. Dini âlet ederek..

C: Reddedilmemiş müdafaatımdaki hüccetler, bu yanlışı herkese gösterir.

2. Emniyeti bozabilecek.

C: Yirmi senede bir vukuatı altı mahkeme göstermemesiyle bu yanlışını isbat eder.

3. Gizli bir cem'iyet kurmak.

C: Üç mahkemenin bu noktada beraet vermesi bu yanlışını isbat eder.

4. Gizli cem'iyete girmek.

C: Bu defa yirmiüç adamı makam-ı iddia tahliyesiyle kendi yanlışını kendi gösteriyor.

5. Hiçbir iş ile meşgul olmayan.

C: Risale-i Nur'un te'lifi ve tashihi ile olan büyük meşgaleyi görmemesi, bu yanlışını herkese gösteriyor.

6.7. Devletin emniyetini ihlâle teşvik edecek hareketlerde bulunduğundan ve gizli cem'iyet kurduğundan..

C: Eskişehir Mahkemesinin yalnız tesettür ve şapka mes'elesini esas tutması ve cem'iyet ve emniyeti ihlâle ehemmiyet vermemesi bu yanlışını gösteriyor.

8. Kanunun 163 üncü maddesi..

C: Zahiren o madde-i kanunî ile, fakat hakikaten Eskişehir Mahkemesi kanaat-ı vicdaniye ile hüküm vermesi, Tesettür Risalesi'nin eskiden yazıldığını anlamasıyla, mecburiyetle kanaat-ı vicdaniyeye müracaat etmesi, bu yanlışını gösteriyor.

9. Dinen mukaddes tanılan şeyleri âlet etmesi..

C: Bu otuz seneki hayatım ve bütün benim ile görüşenler ve mahiyetimi bilenler, bu hükmü tekzib ediyorlar.

10. Devletin emniyetini bozacak hareketlere halkı teşvik ve tergib ederek..

C: Yirmi senede hiçbir Nur şakirdi böyle bir vukuata sebeb olmadığı ve on vilayetin zabıtaları kaydetmemeleri, bunun hata olduğunu gösteriyor.

11. Gizli cem'iyet kurmak.

C: Üç mahkemenin o noktada beraet vermesi ve yirmi senedir siyaseti terk etmekliğim, bu hatanın ne kadar açık bir iftira olduğunu gösteriyor.

12. Gizli neşriyatta bulunmak.

C: Âlem-i İslâm'ın mühim merkezlerinde ve burada merkez-i hükûmette ve dârülfünunda yazdıkları Nur mecmuaları ellerde gezmesiyle bu yanlışını gösteriyor.

13. Gençlik Rehberi, Nurcular cem'iyeti arasında gizli satılmasına..

C: Cerh edilmeyen müdafaatta, yedi makamata gönderilen itiraznamede kat'î hüccetler ile ki, Nur talebeleri

hiçbir vecihle siyasî cem'iyet olmazlar. Hem Eskişehir Emniyet Müdürlüğü müsaadesiyle resmen tab'edilen Gençlik Rehberi, değil yalnız Nurcular arasında, herkese alenen satıldığı bu hatasını isbat eder.

14. Zülfikar ve Asâ-yı Musa'nın gizli satılmasına..

C: Doğrudan doğruya Diyanet Riyasetine bera-yı malûmat bu mecmuaların gönderilmesi, hem alenen İstanbul'da cildlenmesi ve İstanbul'daki mühim zâtlara, hattâ bazı kitabçılara ki Hindistan'a kadar gönderilmek için gönderilmesi, gizli satılmadığını belki ilânatla teşhir edilmekle satıldığı bu hatasını gösteriyor.

15. "Yüzkırk sure Kur'an" demesine..

C: Kur'an yüzondört sure olduğunu, Kur'anı okuyan herkes bildiği halde, sathîliği ve aceleliği bu acib yanlışa sevketmiş.

16. Kur'an-ı Kerim'e âdeta bir nazire..

C: Bin defa hâşâ! Risale-i Nur Kur'anın bu asırda bir mu'cize-i maneviyesinin bir âyinesi ve ondan tereşşuh etmiş bir tefsiri olduğuna bütün Nurcuların ve Risale-i Nur'daki yazıları görenlerin kanaatları, bu yanlışı tekzib ediyor.

17. Risale-i Nur yüzkırk parçadan ibaret olan..

C: Müdafaatımda belki pekçok defalar lüzumu için yüzotuz parça diye tekrarımız bu yanlışını gösteriyor.

18. Risale-i Nur'un te'lifi yirmiüç senede tamamlandığı bildirilen..

C: İmam-ı Ali'nin (R.A.) ve Gavs-ı A'zam'ın (K.S.) işarat-ı gaybiyeleriyle ve mana-yı işarîsiyle, bir vakit yirmidört senede Risale-i Nur tamam olacak denilmesi, o yanlışı tashih eder.

19. Üç kitabda toplanan Nur Risalelerinin..

C: Belki yalnız Yirmiyedinci Mektub, Lâhikasıyla beraber o üç mecmua kadar büyük olduğu gibi, onlardaki Nur'un Risaleleri o üç mecmuada ancak beşten birisi olması; dikkatsizlikten gelen bu yanlışını gösteriyor.

20. Perakende halinde bulunan Nur Risaleleri..

C: Şimdi, Nurları yazan kalemlerin yüzbinler ve güzel itina ile tevafukla yazan yüzler kâtibin aşk-ı imanî ve ilmî ile yazdıkları Nur Risalelerine perakende, ehemmiyetsiz parçalar namı verilmesi zahir bir yanlıştır.

21. Bazı kısmında mevzu ve gaye ile hiç ilgisi olmadığı..

C: Eski zamanda mantıkta en derin âlimleri ilzam eden ve şimdiye kadar müdakkik âlimlerin Risale-i Nur'u o cihette tenkid edememeleri bu hatayı söyleyene iade eder.

22, 23. Risale-i Nur'un bir kısmında okuyanlara birşey öğretme bakımından, ilmî mahiyet taşımadığı..

C: Yirmi seneden beri hükûmetin iğfal olunmuş bazı rükünleri ve aldanmış bazı mutaassıb hocalar Risale-i Nur'un aleyhinde hücum ettikleri ve herkesi ürküttükleri halde, hiçbir esere müyesser olmayan yüzbinler her sınıftan muhtac-ı ilm-i hakikat ona talib olup istifadeleri, bu iftirayı pek çirkin gösteriyor.

24. Şimalden gelecek büyük kızıl tehlikeye karşı bir sed olduğunu iddia ve zannetmektedir.

C: Nurları okuyan bütün zâtlar; değil zan ve tahmin, belki kat'î ve yakînî bir surette, Risale-i Nur'un şimalden gelen tehlikeye bir sed olduğunu söylemeleri bu hatayı gösteriyor.

25. Devletin emniyetini ihlâl etmiş..

C: Üç mahkemede üç müdafaatımda bu iftiranın asılsız olduğunu isbat ettiğim gibi yirmi senede, bulunduğum beş-altı vilayet zabıtaları, emniyeti ihlâle dair hiçbir emareyi ne Said'in ve ne de arkadaşlarının hakkında kaydetmemesi bu iftirayı tamamıyla reddeder.

26. Nurcuların zanları hilafına olarak, Nur Risaleleri yegâne okunacak tefsir değildir.

C: Nur Risalelerinde ve talebelerinin lisanında her vakit söylenen "Bu zamanda en kuvvetli bir tefsir-i Kur'anîdir." cümlesidir. Yoksa hiçbir vakit başka tefsirlere ilişmek hatırlarına gelmediği, bu acib hatanın ne kadar çirkin olduğunu gösterir.

27. Nurcular adı verilen talebelerin de yekdiğerleriyle görüşmeleri gizli olduğu..

C: Isparta vilayetinde ve bütün köylerinde, zabıtanın ve hükûmetin taht-ı nezaretinde aşikâre surette görüşmeleri ve bazı köylerde yüz kalemle yazıları neşretmeleri, gizlilik isnadını kırıyor.

28. Teksir makinesiyle çoğaltılması ve alanların bulunduğu yerlere götürülmesi, gizli yapılmaktadır.

C: Bu ifadede bir dirhem doğruluk varsa, üç dirhem yanlış var. Evet insafsız gizli düşmanlarımız bahane bulmamak için dörtte bir gizli yapılmıştı. Yoksa şimdi buldukları bahane ile bizi daha evvelden adliyeye sürüklemeleri ihtimaline binaen bir parça gizli idi. Yoksa herbirisi üçyüz-dörtyüz sahifeli mecmualardan binbeşyüze yakın mikdarı memleketin her tarafına mümanaatsız gitmesi, bu hatayı tam gösterir.

29. Ve nitekim mektubların, mürsillerin bulunduğu yerden değil başka yer postahanesinden verilerek gönderilmekte olduğu..

C: Yirmisekizinci yanlışta zikri geçtiği gibi, onda biri doğru ise dokuzu yanlıştır. Mektublar, pek nâdir olarak postahaneye mürsillerin bulundukları yerlerden verilmemiştir.

30. Cem'iyet mensubîninden Ali Savran tarafından gönderildiği..

C: Makam-ı iddianın o Ali Savran'ı tahliye etmesi ve sonra da bu mahkemede yine tevkif etmeyip memleketine gitmesine izin vermesi, cem'iyetçilik olmadığını makam-ı iddia kendi kalemiyle isbat etmiştir.

31. Yine gizlice bazı vatandaşların mensub oldukları gizli cem'iyete..

C: Böyle asılsız bir hatayı tekrar etmek de büyük bir hata olduğu malûmdur.

32. Herkese okunmasının dahi sevab olduğunu söyleyerek iğfale çalıştıkları..

C: Otuzüç âyât-ı Kur'aniyenin işaratına mazhar ve şimdiye kadar yüzbinler adama iman cihetinde tesirli hizmet eden ve pek çok gençleri ıslah eden Risale-i Nur'la iğfal

edilmiş diyen, elbette nefs-i emmarenin iğfaline kapılmış ki, böyle hata ediyor.

33. Bundan başka gizli maksad görünmüyorsa bu gizliliğe mahal görünmezdi.

C: Kırk seneden beri bana sû'-i kasda çalışan gizli düşmanlarımın desiseleriyle şahsıma karşı eşedd-i zulmü yapanlardan çekinmek için gizlenmiştir.

34, 35. Dinî hissiyatı âlet ederek, devletin emniyetini bozmağa halkı teşvik eden hareketlerinin..

C: Hiç aslı olmayan uzak bir imkânı vukuat yerinde sarfederek bu kadar tekrar etmek yalnız garazkârane bir iftiradır.

36. Kanunî ve zarurî olarak takib edilmesine, münafıklık, zındıklık, dinsizlik ve zulüm olarak tavsif eden..

C: Bizi kanunsuz hapislere sokmak ve gizli düşmanlarımızın desiseleriyle bizi perişan etmek sırasında o gizli düşmanlarımıza münafıklık, zındıklık, dinsizlik söylediğimizi, iğfallerine kapılmış memurlara atfetmesi hatadır.

37, 38. Kimseyle görüşmediğini ileri sürdüğü halde, gizli olarak vilayet ve kaza ve köylerden gelenleri kabul edip görüşmüş.

C: Bu yazıda bir doğru varsa, yirmisi yanlış. Çünki yirmi ve otuz ziyaretçiden ancak bir tanesini kabul ettiğimi, mahallî zabıtası ve ahali bildiği halde böyle küllî ve daimî bir surette isnad etmek iftiradır.

39. Sureten bu inziva hali, yakınları olan talebeleri tarafından birçok kerametlerin mevcudiyetinin kabulüne ve bütün Nurculara inandırılmasına yol açmış.

C: Bu inziva, böyle kanunsuz belalara düşmemek ve tasannu ve hodfüruşluktan kurtulmak için olduğu ve Nur şakirdlerinin bu inzivayı beğenmedikleri halde, bundan kendimi keramet sahibi göstermek ve dostları da onunla onu kerametli bilmek manasız bir iftiradır.

40. Kerametleri ve veliliği hakkındaki söylenenleri ve yazıları red ve cerhetmiyor.

C: Bu pek zahir bir hatadır. Yüz yerde kardeşlerime yazmışım ki; şahsımda hiçbir ehemmiyet yok. Bana karşı hüsn-ü zannınız yanlıştır. Sizin ihlasınız var. Ben belki ihlasa muvaffak olamıyorum. Hizmette de size yetişemiyorum dediğim ve hiçbir defa nefsimi medhetmediğim halde bu isnad büyük bir iftiradır.

41. Ve bu yolda öğünmesine bir sebeb olmuştur.

C: İddianameyi yazan, sathîlik ve garazla baktığı için, Risale-i Nur'un senasını benim şahsımın senası zannetmiş, bu hataya düşmüş. Ve çok yerlerde böyle hataya düşüyor.

42. Said tefahura düşkündür.

C: Bu otuz senelik yeni hayatım ve bütün beni tanıyanlar onun bu iftirasını tekzib eder.

43. Bunu eserlerinin muhtelif yerlerinde görmek mümkündür.

C: İddiacının bu dediği tefahur benim şahsıma değil, bütün o tefahuru hatırına getiren senalar, Risale-i Nur'a aittir. Risale-i Nur da Kur'anın tefsiridir.

44. Siracünnur kitabında, eserin dörtbuçuk saat zarfında yazıldığı kaydedilmiştir.

C: Bu yazısında iki hatası var. Birisi: Siracünnur dörtbuçuk saatte te'lif edilmiş değil, onun içinde onbeş-yirmi sahifeden ibaret Hastalık Risalesi'ne aittir. Orada imzaları bulunan iki kâtibin arzularıyla bir tahdis-i nimet olarak yazılmıştır. Bunda hiçbir kimsenin hatırına tefahur gelmez, ancak bir şükürdür.

45. İlminin vüs'atini ve karihasının genişliğini ve zekâsının feyzini ve yüksekliğini anlatmak istemiştir.

C: Elli-altmış senelik hayat-ı ilmiyesi böyle temeddühlere ihtiyaç bırakmadığı gibi, âhir ömründe şahsını temeddühten bütün bütün çekindiği, yalnız hakaik-i imaniyenin beyanında yanlış etmediği ve sırf Kur'anın feyzinden iktibas ettiğine dair beyanatı, böyle hodfüruşane bir surete çevirmek büyük bir iftiradır. Hattâ o yanlış, doğru da olsa meşhur Abdülvehhab-ı Şiranî ve Muhyiddin-i Arabî gibi

pekçok ehl-i hakikat ülema tahdis-i nimet nev'inde bu tarz ihsanat-ı İlahiyeyi çok defa kitablarında zikretmişler.

46, 47. Kendi kerametine o kadar inanmıştır ki, İlahî ve tabiî olan birçok hâdiseleri, kendisinin ve Risale-i Nur'un kerametidir der.

C: Bu hatasında birkaç vecihle yanlışı var. İlahî ve tabiî olarak iki kısma ayırmak ve tabiata da bir hisse-i icad vermek, dinde bir yanlış olduğu gibi; Risale-i Nur'a ve şakirdlerine gelen zulmün aynı zamanında zelzele gibi müteaddid hâdiselerin tevafukları, Risale-i Nur'un makbuliyetine ve bir sadaka-i makbule hükmüne geçtiğine bir işaret-i gaybiyedir demesini tefahur zannetmek, iftira olduğunu herkes bilir.

48. Risale-i Nur'un tokadı olarak vasıflandırmaktadır.

C: Bunu müdafaatımda pek zahir bir hata olduğunu isbat ettiğimiz gibi Risale-i Nur'un tokadıdır denilmemiş, belki Risale-i Nur sadaka-i makbule gibi belaların def'ine vesile olmasından o gizlendiği ve müsadere edildiği zamanda bazı belalar fırsat bulup başımıza gelir denilmiş. Bu ise, adalet-i İlahiyenin bir tokadıdır.

49. Muhtelif yerlerde olan zelzeleler ve seylablar, Risale-i Nur'un şiddetli birer tokadı olarak vuku bulmuştur.

C: Cevabı mükerrer verilmiş bir hatayı tekrar etmek, garazkârane bir yanlıştır.

50, 51. Bu seylâb ve zelzelelerden Risale-i Nur'un ve binnetice kendisinin kerametiyle kurtulmuşlardır. Ve masumlar ve çocuklar o belalardan zarar görmüşler. Said bunu izah etmemiş ve edememiştir.

C: Risale-i Nur'un mükerrer yerlerinde yazılmış ki, zalimlere gelen musibetlerde masumların telef olan malları sadaka ve vefat edenler de şehid hükmünde olduğunu beyan, bu yanlışını ve sathîliğini gösterir.

52. Hayır ve şerrin Allah'tan olduğunu inkâr yoluna sapmak gibi bir tezada düşmüştür.

C: Risale-i Nur'dan Kader Risalesi olan Yirmialtıncı Söz'ün sırr-ı kaderi emsalsiz bir surette beyanı ve imanın erkânlarını

Risale-i Nur'un hârika bir tarzda isbatı meydanda iken böyle bir iftira, garazkârlıktan başka bir şey değildir.

53. Nur şakirdlerinin bazıları ona bir mehdilik de tevcih etmişlerdir.

C: İtiraznamemde kat'î hüccetlerle onun bu hatası reddedilmiş. Hem hiçbir vakit, değil böyle büyük makamları belki küçük medih ve hüsn-ü zan ile nefs-i emmaresine bir benlik vermemek için reddettiği mahkemelerde de görülmüştür.

54. Müceddidlik ve büyük makamlar veren şakirdlerinin hitabelerine, enaniyet ve tefahura olan meyli îcabı itiraz etmeyerek, bu teveccühleri kabul ettiği göz önündedir.

C: Bu hatasında kaç vecihle iftira var olduğu itiraznamemde ve bu cedvelde kaç yerde isbat edilmiştir.

55. Hazret-i Ali'nin (R.A.) ilm-i hakikat itibariyle şakirdi olduğumdan, manevî evlâdı olabilirim, demesiyle kendine atfedilen makamlara liyakatını kabul etmiş görülmektedir.

C: Bedî' manasında olan Celcelutiye kasidesinde İmam-ı Ali'nin (R.A.) çok cihetlerle Risale-i Nur'a sarahat derecesine yakın işaratı içinde; Bedîüzzaman ismini Risale-i Nur'a vermesinden bana emaneten verilen o ismi, Risale-i Nur'a iade ettiğimi yazmışım. Bununla beraber ben de manevî Âl-i Beyt'ten sayılabilirim demekten maksadım; bir kısım müçtehidlerin وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ duasında, "Seyyid olmayan fakat ehl-i takva bulunanlar, o duada dâhildirler." dediklerinden, o umumî duada benim de bir hissem bulunması için ricakârane bir tevildir. Yoksa o hatakârane mana hiç hatırıma gelmemiş.

56. Ahmed Feyzi'nin risaleciğinin başında Said'in ikibuçuk sahifelik yazısı ile يَا اَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ âyet-i kerimesinden ebced hesabıyla "Kürdî" kelimesi çıkarılmış.

C: Burada benim iki sahifecik yazıma, Ahmed Feyzi'nin hakkımda mübalağakârane medihlerini kabul ettiğim manası verilmiş, hata etmiş. Çünki benim o mektubum, Ahmed Feyzi'nin dikkatini ve ilmini takdir ile beraber hakkımdaki haddimden ziyade hüsn-ü zanlarını cerh ve

ta'dil için yazılmıştır. Hem âyetin mana-yı işarî tabakasından riyazî ve ebcedî bir tevafukla üstadına karşı bir mana çıkarıp, hizmetine bir makbuliyet alâmeti olarak yazmış. Böyle şeylere yanlış denilmez ki, medar-ı mes'uliyet olsun. Olsa olsa ilmî bir hatadır. Siyasete teması yoktur. Yine Ahmed Feyzi'nin Risale-i Nur'un müsellem faziletinin bir parçasını kendi üstadına isnad etmesi ve bu zamanın bir hidayet vasıtası olduğunu demesini, medar-ı mes'uliyet görüyor. Halbuki herkes sevdiği bir adam hakkında mübalağakârane ve ifratkârane medh ü sena etmekte, örfen, âdeten, ilmen dahi hata olmadığı halde, hiç münasebeti olmayan bir sözdür.

57. Böyle acib davalarla belki bir zaman peygamberliğini dava ile hezeyan hali başlamış oluyor.

C: Bunun bu iftira ve isnad ve hatasından el'iyazü billah derim. Böyle hiç kimsenin hatırına gelmeyen ve bizi bilen hiç kimseyi kandırmayan isnadları, elbette kanun, siyaset ve idarenin haricinde bunda dehşetli bir mana hükmediyor ki; şeytanın da kimseyi inandıramadığı iftirayı ediyor.

58. İhtiyar Risalesi'nde "Yedinci Rica" gibi bazı risaleleri halkı devletin aleyhine teşvik edecek harekette ve mahiyette görülüp, Eskişehir Mahkemesinde mahkûmiyetine karar verilmiş.

C: Bu da zahir bir hatadır. Yedinci Rica ve İhtiyarlar Risalesi, değil sebeb-i mahkûmiyet ve emniyeti ihlâl etmek, belki çok cihetlerle beni zulümden kurtardığı gibi; Eskişehir'deki kanaat-ı vicdaniye ile verilen hafif ceza da, Tesettür Risalesi'nin bir mes'elesi içindir. Makam-ı iddianın dikkatsizliği ve sathîliği ile böyle yanlışlar oluyor.

59. Hüsrev Altunbaş, Türk harfleri kanununa aykırı olarak Asâ-yı Musa ve Zülfikar gibi mecmuaları Arab harfleriyle yazmış.

C: Şimdiye kadar Kur'an harfleri ve hattı, Türk milletinin hatt-ı kadîmi olduğu halde; latin harflerini, Türk harfleri deyip Kur'an harfleriyle Asâ-yı Musa'yı yazan Hüsrev'i mes'ul etmek birkaç vecihte yanlış olduğunu ehl-i insaf anlar.

60, 61, 62, 63. İstinad ettiği hadîsler zaîf ve hattâ mevzu olmakla beraber, tevilleri yanlış ve aslı yoktur.

C: Bütün ümmet bin seneden beri telakki-i bilkabul ettiği ve âlem-i İslâm içinde az bir kısım ülemanın başka tevillerle bir derece za'fiyetine hükmettiklerine mukabil, cumhur-u muhaddisîn ve ümmet-i Muhammediye kabul ettiği; âhirzamanda gelen bazı hâdiseler hakkındaki muhtelif rivayetleri tevil, yani mümkün bir ihtimal manasıyla bu zamanda vukua gelen ve gözle görülen hâdiselere tam mutabık çıkmasını beyana, dünyada hiçbir ehl-i ilim yanlış diyemez. Farazâ o hadîslerden birisi mevzu da olsa; mevzuun manası, hadîs değil demektir. Yoksa manası yanlıştır demek değildir ki, darb-ı mesel nev'inde ümmet o rivayeti kabul etmiş. Bu nevi tevilata yanlış diyenler, kaç cihette yanlış olduğu gibi, ümmetin telakkisine ihanet ve hadîsleri inkârdır. Ve "Süfyan'a dair hiçbir hadîs yoktur, varsa mevzudur." diyen müddeî hiç hadîs kitablarını okumadığı, belki Kur'anın surelerinin ne kadar olduğunu bilmediği halde; biri bir milyon, diğeri beşyüz bin hadîsi hıfzına alan İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel ve İmam-ı Buharî gibi müçtehidlerin, böyle küllî ve umumî bir tarzda cesaret edemedikleri halde, o müddeî küllî bir surette ve umumî bir tarzda "Süfyan hakkında hiçbir hadîs yoktur, varsa mevzu'dur." demesiyle haddinden binler defa tecavüz edip büyük bir hatayı irtikâb etmiş. Farz-ı muhal olarak hadîs de olmasa, ümmet-i İslâmiyede bir hakikat-ı içtimaiye ve müteaddid defalar eseri görülmüş vaki' ve hak bir hâdise-i istikbaliyedir.

64. İrsiyette kadın ve erkeğin müsavatı aleyhinde olduğu gibi medenî kanunları kabul etmediğinden inkılab aleyhindedir.

C: Otuz sene evvel medenî kanunlara istinad edip Kur'anın bir-iki âyetini tenkid eden ve Doktor Duzi'nin kitabını ifsad için neşreden bir-iki münafığa karşı bazı âyetlerin cerhedilmez bir tarzda tefsirini şimdi yazılmış gibi

telakki edip medar-ı mes’uliyet etmek, Kur’anın o âyetlerini inkâr etmek hükmünde bir hatadır.

65. Süfyan ve bir İslâm Deccalı, Mustafa Kemal olduğu Beşinci Şua’da anlaşılıyor.

C: Beşinci Şua, küllî bir surette çok zaman evvel müteşabih bir hadîsin bir tevilini beyan etmesi ve itiraznamemde kat’î cevabı verilmesi; bu zahir yanlışı ve medar-ı mes’uliyet olması büyük hata olduğunu gösteriyor. Eğer mes’uliyet varsa bu ince, küllî manayı böyle cüz’î bir şahsa tatbik edip mahkemede teşhir eden kimse mes’ul ve suçlu olur.

66. Şapka fes gibidir. İman ile hiç alâkası yoktur. İman ise tamamen vicdanî ve kalbî olduğunu Said bilmekten âcizdir.

C: İslâm üleması ve müçtehidleri ve şeyhülislâmlar, hususan İmam-ı A’zam, imanı zedeleyen çok alâmetleri ve harekâtları kaydettikleri halde; hususan şapka ve zünnarın (kütüb-ü kelâmiyede dahi) ülemanın, imanın muktezasına münafî olduğunun ittifaklarına karşı böyle sözleri yazan ne kadar hata ve yanlış olduğunu divaneler de anlar. Şapka hakkında itiraznamemdeki beyanat ve Risale-i Nur’daki iman-ı tahkikînin hârika hüccetleri, Said’in idrakinde âcizdir demesini yüzüne çarpar.

67, 68. Şapkanın küfür alâmeti ve devam-ı ısrarı da dinsizlik olması üzerinde çok durmaktadır. Şapkanın giyilmemesi için propagandaya ve kendi tabirlerince mücadele ve mücahedeye giriştikleri görülmektedir.

C: İtiraznamemde dört-beş yerinde gayet kat’î bir surette bu yanlışın ne kadar manasız olduğunu gösterir.

69. Nur talebelerinin şapka giymeyerek bere giydikleri müşahede edilmiştir.

C: Nur talebelerinin umumu değil, ehl-i takva olanlar, hususan hayat-ı içtimaiye ile alâkası az olanlar lüzumsuz, manasız, secdeye mani olan şapkayı giymediklerini medar-ı mes’uliyet zanneden, kendisi hakikat ve adalet ve maslahat-ı millet nazarında mes’uldür.

70. Şapkanın küfür alâmeti olması ve sayılması bir iman haline geldiği gibi..

C: Kırk sene evvel İstanbul ülemasına verdiğim cevabı, mahkemede beyan ettiğim gibi; bütün ülema-i İslâmın istimal ettiği bir tabiri, yalnız bana isnad etmek ve bunu da bir iman haline geldiği ile tabir etmek, hem İslâmiyete, hem ehl-i ilme, hem bana karşı bir ittiham değil, divanecesine bir ihanettir. Ona iade ediyorum.

71. Medreselerin ve tekyelerin kapanmasından, ezan ve kamette “Allahü Ekber” denilmemesinden, bunlar âhirzaman alâmetlerinden sayıldığından, inkılab hareketlerine karşı bir kışkırtmak istediği anlaşılmıştır.

C: Kırk sene evvel bir-iki hadîsin tevilini beyan ettiğimi ve Diyanet Riyasetinin ülemasının yeni icadlarının fetvasına karşı onbeş sene evvel yazdığım bir risaleyi reddetmeyip bana ilişmedikleri halde, bu mes’eleyi şimdi medar-ı bahsetmek adliye kanunuyla hiçbir münasebeti yok. Makam-ı iddia eski nakaratı tekrar edip, bin dereden su toplamak nev’inde isnad etmesi; hem yanlış, hem hata, hem de idareye bir zararı muhtemeldir.

72. Beşinci Şua’ın mes’elelerini herkese göstermek caiz değildir, mahremdir ihtarını yapmayı unutmamıştır.

C: Her bahane ile bizi perişan etmek isteyen gizli düşmanlarımızın şerlerinden tahaffuz ve müddeî gibi sathîce manalar verilmemek için (Bu mahremdir, herkese gösterilmesin) denilmesini bir suç sayıp ve suçunu ikrar ediyor manasına çevirmek zahir bir yanlıştır.

73. Ahmed Feyzi Bedîüzzaman-ül Kürdî kelimesini bulmak için iki kerre Muhammed kelimesinin tevafukunu göstermiş. Acaba Said-ül Kürdî Peygamberimiz Muhammed Mustafa’ya (A.S.M.) benzetilmek mi istenilmiştir.

C: Ahmed Feyzi’nin, Risale-i Nur Kur’anın bir tefsiri olmasından ve her vakit nübüvvetin şeriatını tatbik eden ve veraset-i nübüvvet ve اَلْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ اْلاَنْبِيَاءِ hadîsine istinaden bîçare Said’i o irsiyette, o Kur’an hizmetinde, değil bir benzemek belki sünnete ittiba etmek manasındaki ilmî ve

ebcedî istihracını medar-ı mes'uliyet gören, hem تَخَلَّقُوا بِاَخْلاَقِ رَسُولِ اللّهِ manasını anlamayan elbette üç cihette yanlış etmiş. Zât-ı Ahmediyenin (A.S.M.) güneşinden tereşşuh eden bir zerrecik nuruna mazhariyetini büyük bir saadet telakki eden Said'in elbette yüzbin derece kendi haddinden tecavüz edip ona kendini benzetmeğe çalıştığını söyleyen divanedir. Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm'a ittibaı ve sünnetine iktida manasını anlamamış.

74. İslâm tarihinde hiçbir din âliminin Kur'an-ı Kerim'i ve hadîsleri böyle şahsî fikirlere ve maksadlara âlet ettiği görülmemiş ve işitilmemiştir.

C: Bunun bu yanlışında beş vecihle hata var. Hem kitabları, ülemayı, tefsirleri görmediğine ve mana-yı sarihî ile, mana-yı işarî ve mana-yı küllî ile hususî ferdlerin farkını anlamayan bir cehalettir. Necmeddin-i Kübra ile Muhyiddin-i Arabî gibi binler ülemaların küllî hâdiselerine, hattâ nefsin cüz'î ahvaline dair âyâtın mana-yı sarihi değil, işarî manalarını beyan sadedinde çok yazıları var olduğu malûmdur. Hem âyâtın mana-yı işarî-i küllîsinde her asırda efradı bulunduğu gibi bir ferdi bu zamanda ve bu asırda Risale-i Nur ve bazı şakirdleri de bulunduğuna eskiden beri ülema mabeyninde makbul bir riyazî düsturu olan ebced ve cifir hesabıyla bir tevafuk göstermek, elbette hiçbir cihetle âyâtı şahsî fikirlere âlet ediyor denilmez. Ve böyle diyen büyük bir hata eder ve dekaik-i ilmiyeye ihanet eder.

75. Ehl-i Sünnet'e göre, İmam-ı Mahfî ve İmam-ı Muntazır akidesi bâtıldır.

C: Mehdi hakkında Şîaların oniki imamdan birisi, hayatta iken gizlenmiş, âhirzamanda çıkacak demelerine mukabil Ehl-i Sünnet'in bir kısmı, İmam-ı Muntazır akidesi bâtıldır demişler. Az bir kısım Hanefî üleması da, لاَ مَهْدِى اِلاَّ عِيسَى demişler. Bunda hem Denizli'deki ehl-i vukufun bir kısmı, hem makam-ı iddia yanlış mana vermişler. Her asırda mehdi manasına ümmetin fıtrî bir ihtiyacına binaen beklemişler. Ve birkaç vecihte rivayetlerin delaletiyle birkaç mehdi, belki her asırda bir nevi mehdi sâdât-ı Ehl-i Beyt'ten geleceği

ümmetçe kabul edilmiş. Buna hata diyen, birkaç cihette yanlış eder.

76. Bir kitabda Mehdi'ye dair hadîslerin kâffesi zaîftir denilmiş.

C: Hangi mes’ele var ki, bazı kitablarda ona ilişilmesin. Hattâ İbn-i Cevzî gibi büyük bir muhaddis bazı sahih ehadîsi mevzu’ dediğini, ülemalar taaccüble nakletmişler. Hem her zaîf veya mevzu’ hadîsin manası yanlıştır demek değildir. Belki an’aneli sened ile hadîsiyeti kat’î değildir demektir. Yoksa manası hak ve hakikat olabilir.

77. Bunların zaîf ve muzdarib olduğunda ittifak vardır. İmam-ı Şafiî değil mevzuu, mürseli de kabul etmediği halde, Said Şafiî iken bunları kabul etmesinin hikmeti anlaşılamamıştır.

C: İttifak olmadığına bin seneden beri ehl-i hadîs ve ümmetçe bu hakikatın devamı kat’î bir delildir. Bu da hata içinde bir hatadır. Hem İmam-ı Şafiî mürsel ve zaîf hadîsleri ahkâm-ı şer’iyede hüküm çıkarmak için hüccet tutmuyor. Yoksa (hâşâ) ümmetçe kabul edilen hakikatlı hadîsleri ahkâmda değil, fezail-i a’malde ve hâdisat-ı İslâmiyede hüccetlerini ve delaletlerini kabul etmiştir.

78. İlm-i gayb Allah’a mahsustur. Hiçbir veli tasarrufat yapamaz ve gaybı bilemez. Hattâ Peygamber de bilmez. Halbuki bir risalede işarat-ı hadîsiye ile hilafetin mebde’ ve müntehasını göstermiş.

C: Evet herkes bizzât gaybı bilmez. Fakat i’lam ve ilham-ı İlahî ile bilinebilir ki, bütün mu’cizat ve keramat ona dayanır. Hazret-i İmam-ı Ali’nin işarat-ı gaybiyesiyle Risale-i Nur’a işaratına dair bir risalenin âhirinde اِنَّ الْخِلاَفَةَ بَعْدِى ثَلاَثُونَ سَنَةً hadîs-i şerifinin işaratından birkaç lem’a-yı i’caziyeyi tam vakıa mutabık güzel bir tarzda ve görenlerin takdirine mazhar olmuş bir beyanı çürük görmek ve itiraz etmek bir cehalet, bir hata eseridir.

79, 80. Gizli cem’iyet kurduğu ve din perdesi altında emniyeti bozmak maksadıyla kitab ve mektubların vasıtalarla gönderilmiş olması.

C: Üç mahkeme gizli cem’iyet noktasında beraet vermesi ve beş-on vilayetin zabıtaları hiç ilişmemesi ve itiraznamemde reddine dair yüz hüccet gösterilmesiyle

beraber böyle onbeş sahifede onbeş defa tekrarı on vecihte hatadır.

81. Beşinci Şua'nın tevilleri yanlıştır.

C: Bunun ve sair bütün tenkid ve itirazlarının cevabları itiraznamemin âhirinde kat'î bir surette zikredilmesinden kısa kesiyoruz.

* * *

Hata-Savab Cedvelinin Zeylidir

82. Gizli cem'iyeti var ve Emirdağı'nda onunla meşgul olmuş.

C: Bu ittihamı hiçbir cihetle isbat edilemeyeceğine ve iftira olduğuna kat'î delili; şiddetli tarassud ve tam bir inziva ve dünya hâdisatına hiç kulak vermeyecek derecede bir tecerrüd ve ihtiyarlık ve za'fiyet ve hastalık içinde bulunmasıdır. Haftada yalnız bir tek mektub, bir tek yere göndermekten başka hiç muhabere etmeyen ve te'lifi dahi bırakan ve serbestiyet verildiği halde, hadsiz dostları ve onu dinleyecek hemşehrileri bulunan memleketine gitmeyen ve hizmeti için bir-iki terzi çırağından başka kimseyi istemeyen ve ziyaret için gelenlerden kırktan birisini birkaç dakikadan ziyade yanında durdurmayan bir garib ve kabir kapısında ve beraet etmiş ve otuz seneden beri siyaseti terketmiş bir bîçare hakkında, bu gizli cem'iyet isnadının ittihamı öyle büyük ve insafsızca ve zalimane bir hatadır ki, ona temas edenlerden zerre kadar aklı bulunan, bu yalandır ve asılsızdır der.

83, 84, 85. İddiacı demiş: Said'in gizli düşmanı yok. Ve onu zehirleyen yok. Ve zındık namını verdiği ve kırk seneden beri Said onların ehl-i iman hakkındaki ifsadatına karşı Kur'an'ın hakikatları ile mukabele ettiği bir komite yoktur. Belki onu tazyik eden bir kısım memurlara zındık ve münafık diyor.

C: İddiacının bu ittihamı, hem kaç vecihle hata ve yalan hem bîçare ve aldanmış ve vazife itibariyle Said'i hapis veya tazib etmiş bir kısım müslüman ve ehl-i iman memurlara, o münafık ve zındık tabirini vermek büyük bir cinayettir. Ve bu dindar milleti bir tahkir ve ittihamdır ki, Said mükerrer demiş: O vazifeperver müslümanlar Nurlara zarar vermeyen ve istifade eden adliye memurları beni i'damla mahkûm etseler, hakkımı onlara helâl ederim deyip, mümkün olduğu kadar musalahakârane onların vazifelerine dokunacak harekâttan çekinen bir münzevi ve garib adam hakkında bu ittiham büyük bir günah ve bir iftiradır. Halbuki Said'i bilenler bilirler ki, mümkün olduğu kadar tekfirden çekinir. Hattâ sarih küfrü bir adamdan görse de, yine tevile çalışır. Onu tekfir etmez. Her vakit hüsn-ü zan ile hareket ettiği halde ona bu ittihamı yapan elbette kendisi o ittiham ile tam müttehemdir.

Hem gizli düşmanı ve ifsad komitesi yok demesi öyle bir yalandır ki, Komünist ve Mason ve Taşnak gibi çok komiteler lisan-ı hal ile; bu iftiradır, biz meydandayız derler. Ve otuz seneden beri emsalsiz bir tarzda Said'in başına gelen elîm hâdiseler, hususan bu on ay tecrid-i mutlak ve Said'in herşeyi bırakıp bütün kuvvetiyle Kur'an için o mütecaviz din düşmanlarına karşı yüz Nur risaleleriyle galibane çalışması, o yalan davayı yüz hüccetle tekzib eder.

Hem iddiacının "Onu zehirleyen olmamış." demesi, öyle bir hatadır ki, o daima Said ile bulunmak ve sergüzeşte-i hayatına tamamen muttali olmakla ancak o menfî hükmünü isbat ve yirmi sene koltuğum altında işleyen ve görenler hayret eden ve aşılamakla olan zehir çıbanı ve yanımda bulunan dostların görerek şehadetleriyle hem Kastamonu'da, hem Denizli hapsinde, hem Emirdağı'ndaki tesemmümlerimi inkâr etmekle o hatasını tamir edebilir.

86. İddiacı der: Zelzele gibi bazı hâdiseler, Nurlara hücum zamanında gelmeleri Nur'un kerametidir ki, zemin hiddet eder. İşte Said'in bu fiili zemine vermesi dine muhaliftir.

C: Kur'anda تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ âyetinde: "Cehennem ehl-i küfre öyle hiddet eder ki, parçalanmak derecesine gelir." manasında olduğu tarzında, teşbih suretinde Nurlara hücum hatasıyla zemin hiddet eder ve hava ağlar ve kış kızar. Yani emr-i İlahî ile o mahluklar vazifeleri içinde kuvvet ve kudret-i Rabbaniyenin tecellisine mazhar olup gazab-ı İlahîyi gösterirler. Beşeri ikaz için titrer, ağlar demektir.

87. Hem tefahura meylini gösterir, kendini müceddid bilir.

İddiacının: Tefahura meyli var, kendini makam sahibi bilir demesine cevab:

Evvelen: Ben Âl-i Beyt'ten sayılabilirim demekten maksadım, وَ عَلَى آلِهِ duasında dâhil olmak için bir ricadır.

Sâniyen: Nefs-i emmaremi tebrie etmem. Her fenalığa meyli olabilir. Fakat o nefsin kırk sene belasını çeken ve otuzbeş seneden beri onun şerlerinden ve heveslerinden çekilmeğe çalışan ve a'malde bütün kuvvetini ihlasta gören ve o halini yakın dostları müşahede eden ve Nur'un eczaları ve onun müstenkifane ve müstağniyane halkın hürmetinden ve medihlerinden çekilmesi, onun mahviyetkârane meşrebine şehadet eden bir adamı bu ittiham ile mes'ul etmek, pek insafsızca bir hatadır.

Hem Said: Nurlar bir sadaka-i makbule gibi belaların def'ine bir vesiledir deyip muhtaçları Nurlara teşvik için bazı fevkalâde ihsanat-ı İlahiyeyi bir nevi keramet-i Nuriye ve bir lem'a-i mu'cize-i Kur'aniyeyi, hakikatlarının bir tefsiri olan Nurlara in'ikas etmiş demesinin ve izhar etmesinin sebebi ise: Bu millet ve vatana tam bir hizmet-i imaniye yapmak için, o ikramat-ı İlahiyeyi bazan yazar, tâ Nurlara itimad ve hüccetlerine kanaat gelsin. Yoksa bu kadar insafsız muarızlara ve evhamlı memurlara karşı; zaîf, fakir ve garib bîçare bu kudsî hizmet-i milliye ve vataniyeyi yapamazdı. Bin dereden su toplayan ve habbeyi kubbeler yapan iddiacı gibiler mani olurdu. Nurların makbuliyetine imza basan ve şehadet eden bine yakın işarat-ı gaybiye ve emarat ve vakıatı, Sikke-i Gaybiye mecmuası deliller ile isbat etmiş. Bin ince ipler toplansa, kopmaz bir halat olur.

88. İddiacı der: Nur tefsir değil, hem bazan akideye muhalif gider.

C: Tefsir iki kısımdır. Biri ibaresini izah eder, biri de hakikatlarını isbat eder. Nurlar bu ikinci kısım tefsirlerin en kuvvetlisi ve en kıymetdarı olduğuna ehl-i dirayet ve dikkat yüzbinler şahidler var. Ve Mısır, Şam ve Haremeyn-i Şerifeyn'in muhakkik âlimlerinin ve İstanbul ve sair yerlerin müdakkik hocalarının Nurları tasdik edip ilişmemeleri ve Said'in müddet-i hayatında mantıkî ve galibane mücadele-i ilmiyesi, iddiacının bu isnad ve ittihamını tekzib ve reddeder.

89. İddiacı: Eski zamanda Ehl-i Sünnete karşı Hasan Sabbah, Bâtıniyyun mezhebiyle ve Şeyh-ül Cebel bir gulat-ı Şîa tarîkıyla meydana çıkıp siyasî sarsıntı vermeleri gibi; Said'i onlara benzetmesi ve ittiham etmesi pek acib bir yanlıştır. Evet sünnete muhalif hareket etmemek ve siyasete karışmamak için yirmiüç sene işkenceli esareti, hapsi, ihanetleri kabul eden ve siyasete girmemek için bütün dünyevî rütbelerinden yüzünü çeviren bîçare Said'i onlara benzetmek öyle soğuk bir hatadır ki; bugünlerde hararetli ümidlerimizi kıran o iddianın aynı zamanında gelen kar ve soğuktan daha bâriddir. Hem iddiacı, güya dünyada ebedî kalınacak ve herkes her cihetle dünya maksadlarına çalışıyor itikadında bulunur gibi diyor: Said inkılab aleyhinde ve emniyeti ihlâl fikriyle mukaddesatı âlet yapıp halkı fesada teşvik ediyor diye ittihamı, öyle bir yanlıştır ki; Nur'un bütün kudsî hakikatlarının ve talebelerinin uhrevî alâkaları, onu reddederler. O iddiacı bilsin ki; bir tek hakikat-ı imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyiz. Ve bir tek nükte-i Kur'aniyenin bir paşalık rütbesinden daha ziyade yanımızda ehemmiyeti var.

90. İddiacı, bin dereden su toplamak gibi, Nur şakirdlerinin birbirlerine karşı muhabbetkârane ve hususî hissiyatlarını ve Nurlardan istifadelerini, samimane ve bazan müfritane gösteren mektublarını bir esas yaparak cerbezesiyle onlardan medar-ı ittiham çıkarıp bizi irtica ile

ittiham etmeğe çalışması, öyle bir hatadır ki; kabrinde onun çok azabını çekecek. Meselâ: Uzak bir köyde muallim Mustafa Sungur'un bir mektubunu hem ona, hem bize medar-ı irtica yapıyor. Acaba o genç muallim, Nurlarla hakikî ve imanlı bir muallim ve masum çocuklara hüsn-ü ahlâk sahibi bir terbiye edici vaziyetine girmesine şükür ve hamd manasında, "Ben eski sefahet ve dalaletimden kurtuldum." demesiyle bir irtica olur mu? İrtidaddan çekinmek ve dalaletten sakınmak ile bir fesad, bir irtica değil; belki dersini dinleyecek masumlar adedince bir ıslah, bir manevî terakkidir.

* * *

Son Posta Gazetesine yazdıranların ve ihbar edenlerin ve mahkemeyi mecbur edip bize ceza verdirenlerin iltibasları, sehiv ve yanlışları

1- Yedinci Rica'da, Ankara kal'asında dört-beş ihtiyarlığın ve hilafet saltanatının vefatı beni mahzun eyledi demiştim. Ondört sene evvel Eskişehir Mahkemesi bu kelimeye ilişti. Ben dedim; saltanatın vefatı değil, belki hilafet saltanatının vefatı demişim. Siz bir "nun"u okumadınız. Sonra sustular.

2- Latin harfinin kabulü değil, belki Kur'an hurufunun dersinin men'ine yirmi sene evvel bir mahrem risalede itiraz etmişim.

3- Otuz-kırk sene evvel hakaik-i Kur'aniyeyi müdafaa için, bütün İslâm müçtehidlerine ve müfessirlerine ittibaen, Kur'an'ın irsiyet ve tesettür hakkındaki sarih âyetlerini tefsirim ve dört-beş defa hükûmetin tedkikinden geçtikten sonra bize iade edilen yalnız Tesettür Risalesi bahanesiyle, kanunen değil belki kanaat-ı vicdaniye ile bana hafif ceza çektiren ve mürur-u zamana uğrayan ve af kanunları gören ve Denizli ve Temyiz Mahkemelerince beraet kazanan birkaç cümleye yanlış mana verip, bize ceza vermesini haklı gören Son Posta Gazetesi düşünsün ki; ne kadar o neşriyatta hata var. Efkâr-ı âmmeyi aldatmamak lâzımdır.

4- Nur'un bir şakirdinin hususî kanaatını umum Nurculara vermesi ve birisinin hususî bir dostuna yazdığı âdi bir mektubu mevhum bir gizli cem'iyetin naşir-i efkârı telakki etmesi ve otuz-kırk senede te'lif edilen yüzotuz risaleyi bu sene yazılmış ve hiç mahkemeleri görmemiş gibi üç-dört mahrem risalede olan otuz-kırk kelimeyi yüzotuz Risale-i Nur'daki bütün yüzbin kelimelere teşmil edip umumunu mes'ul etmesi ve yirmiüç seneden beri beni tarassud ve nezaret altında tutan ve dört-beş mahkemelere sevkeden ve beş-altı defa Risale-i Nur'un ekseriyet-i mutlaka eczalarını müsadereden sonra iade eden beş-altı vilayetin hükûmetlerini ve adliyelerini ve zabıtalarını bizim o mevhum, asılsız suçlarımıza tam teşrik etmesidir.

5- Nur'un mahrem parçalarında tesadüf ihtimali -kanaatımızca- bulunmayan bazı tevafukat-ı gaybiye ve tetabukat-ı riyaziye ve ebcediye ve çok işarat-ı Kur'aniye bil'ittifak hem mana, hem riyazî ve cifrî hesabıyla Risale-i Nur'un makbuliyetine imza basmaları ve İmam-ı Ali (R.A.) Celcelutiye'sinde sarahata yakın Risale-i Nur'dan haber vermesini ve Gavs-ı A'zam'ın (K.S.) yine imza basmasını bizler kat'î bir kanaat ile hakkımızda bir inayet-i Rabbaniye ve bir ikram-ı Sübhanî ve Nurların makbuliyetine bir işaret-i gaybiye ve Kur'anın bir mu'cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur'daki hakaik-i imaniyenin bir nevi keramatı biliyoruz. Biz, hususan ben, gayet derece kuvve-i maneviyeye ve kudsî teselliye çok muhtaç olduğumuz bir zamanda ihtiyarımızın haricinde bu işarat-ı gaybiyeyi gördük ve tasdik ettik. Fakat bir zaman gizledik. Sonra şahsımın aleyhinde pek şiddetli propaganda ve eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdad başlamasıyla, Nurlara muhtaç ve müştaklar çekinmeğe başlamamak için has kardeşlerime gösterdim, onlara çok faide verdiği için bir derece izhar ettik.

Yirmiiki sene eşedd-i zulme hedef olduğumun ve hukuk-u medeniyeden ıskat edildiğimin tek bir nümunesi şudur ki: Onbir ay tecrid-i mutlakta hizmetçilerim ve has kardeşlerim bana temas etmemek için şiddetle yasak edilip aleyhimizde

müddeiumumî altmış sahife ve mahkeme ellibir sahife iddianame ve kararname yazdıkları halde, çok rica ettiğimizle beraber yalnız iki günde üç-dört saatten başka izin vermediler. Ben yeni hurufu bilmediğimden çok yalvardım ki; benim dilimi bilecek ve bana kararnameyi ve iddianameyi okuyacak ve benim itiraznamemi yazacak bir talebemin yanıma gelmesine izin veriniz. İzin vermediler. Hattâ dört saat yüz yanlışını isbat ettiğimiz iddianameyi ve birkaç ay sonra daha garazkârane bin dereden su toplamak ve yanlış mana vermek ile aleyhimizde pek şiddetli ikinci bir iddianameyi bize dinlettirdikleri halde; çok yalvardım ki, üç sahifecik mukabelemi okumağa müsaade ediniz. İzin vermediler.

Medar-ı hayrettir ki; beni konuştursa idiler, Nur'un dünyaya baktığı nâdir bazı cümlelerini lehimde söyleyecektim. Kararnamede aynı cümleleri, yanlış mana vererek aleyhimde yazmışlar; ben de mahkemeye, verdikleri cezaya mukabil teşekkürname yazdım. Benim bedelime siz, Risale-i Nur'un bir kısım mühim fıkralarını neşredip bir cihette Nurcu olduğunuzu isbat ettiniz. Ben de şimdiye kadar bana hilaf-ı kanun verdikleri azab ve sıkıntıdan onlara hakkımı helâl ettim.

Acaba garib, hastalıklı, çok ihtiyar, ziyade zaîf, tam fakir ve yarım ümmi ve kendini çok bîçare bilir ve hodfüruşluktan ve tasannu'dan kaçmak isteyen bir adam; vatan ve millete, belki âlem-i İslâma ehemmiyetli alâkası bulunan bir vazife-i imaniye ve Kur'aniyeyi hakkıyla yapmak için, siyasetle alâkaları bulunmayan bazı zâtların yardımlarını ve ondan kaçmamalarını temin etmek fikriyle kat'î kanaat getirdiği ve büyük edibler ve meşhur âlimlerin kabul ettikleri bir kaide ile binden ziyade işarat-ı gaybiyeden ve yüz hâdisatın tam tamına tevafuklarından bir kısmını izhar etmesi; hiçbir cihetle medar-ı itiraz ve mes'uliyet olabilir mi ve dine muhalif ve kanuna aykırı olur mu diye Son Posta Gazetesinden ve bizi suçlu yapandan soruyorum?

6- Bir adam otuz sene evvel “Eûzü billahi mineşşeytani vessiyase” deyip efkârında ve hayatında bir düstur yapan ve yirmibeş sene gazeteleri okumayan ve dinlemeyen ve on sene harb-i umumîyi bilmeyen, merak etmeyen, sormayan ve oniki sene zarfında hükûmetin erkân ve vükela ve meb’uslarının kimler olduğunu bilmeyen ve dünyanın en hoş mertebelerine hiç ehemmiyet vermeyen ve bu halini mahkemelerdeki bütün dostlarını şahid göstererek dava edip bir cihette isbat eden ve imanın cüz’î bir hakikatına ve Kur’anın bir kudsî nüktesine dünya saltanatından ziyade ehemmiyet verip bütün hayatını öyle hakikatlara sarfeden ve dünya ahvalini âhiret işlerine tercih edenleri divaneler telakki eden o münzevi adamı; siyaset-i dünyeviye ile ve gizli entrikalar ile ittiham etmek ne kadar çirkin ve zalimane bir yanlış olduğunu, ceza verdirenlerin ve Posta Gazetesine ihbar edenlerin vicdanlarına havale ediyorum.

Temyiz Mahkemesine temyiz layihası olarak iddianameye karşı büyük itiraznamemi takdim ediyorum.

Afyon Cezaevinde
onbir ay tecrid-i mutlakta azab çeken
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

(Aşağıda yazılan fıkraların mukaddimesidir.)

Mahkeme-i Temyiz’in lehimizde olarak aleyhimizdeki Afyon kararnamesini haklı ve hakikatlı deliller ile bozmasına bir cüz’î yardım etmek fikriyle, kararnamede olan sehivlerden bir kısmına kısa işaretler için, aşağıda onların mahrem risalelerden suç mevzuu diye zikrettikleri fıkraları aynen kaydedip yanlışlarını göstererek bizi mahkûm edenleri mes’ul ederiz.

Ezcümle: Beni şiddetli ceza ile mahkûm etmek için bütün suçlarımın fihristesi olarak kararın âhirinde yazmışlar ki: “Said Nursî’nin reddettiği maddeler, biri: Saltanat ve hilafetin ilgası.” Hem hata, hem sehivdir. Çünki İhtiyar Lem’asında “Hilafet saltanatının vefatı beni mahzun eyledi.”

diye yazdığımı onbeş sene evvel Eskişehir Mahkemesine cevab verdim, sustular. Mürur-u zamana uğramış, af kanunu ve beraet görmüş ehemmiyetsiz bir hatırayı suç sayan, kendisi suçlu olur.

Hem bu mevhum suça bir sened diye, benim bir Lem'ada ve Mu'cizat-ı Ahmediye'de (A.S.M.) bir hadîs-i şerifte: اِنَّ الْخِلاَفَةَ بَعْدِى ثَلاَثُونَ سَنَةً ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا وَفَسَادًا وَجَبَرُوتًا Yani, Hulefa-i Raşidîn'den sonra bir fesad olacak. İşte bu hadîs üç mu'cize-i gaybiyeyi gösterdiğini bir eski risalemde yazmıştım. Kararname benim bir suçum olarak, Said bir risalede demiş: "Hilafetten sonra ceberut ve fesad olacak." Ey sathî heyet! Bir işaret-i gaybiyede bu zamanımızda maddî ve manevî en büyük bir fesad-ı beşerîyi ve zemini zîr ü zeber eden bir hâdiseyi haber veren bir hadîsin i'cazını beyan etmeği suç sayan, maddeten ve manen suçludur.

Hem suçlarından diye: "Tekye ve zaviyelerin ve medreselerin kapatılması ve lâikliğin kabulü, İslâmiyet yerine milliyet esaslarının konulması, şapka giyilmesi, tesettürün kaldırılması, latin harflerinin huruf-u Kur'aniye yerinde cebren kabulü, Türkçe ezan ve kamet okunması, mekteblerde din derslerinin kaldırılması, kadınlara erkekler derecesinde irsiyet ve hak tanınması ve taaddüd-ü zevcatın kaldırılması gibi inkılab hareketlerini bid'at, dalalet, ilhaddır diyen, irtica ile suçludur." diye yazmışlar.

Ey insafsız heyet! Eğer her asırda üçyüzelli milyonun kudsî ve semavî rehberi ve bütün saadetlerinin proğramı ve dünyevî ve uhrevî hayatın mukaddes hazinesi olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın tesettür ve irsiyet ve taaddüd-ü zevcat ve zikrullah ve ilm-i dinin dersi ve neşri ve şeair-i diniyenin muhafazası haklarında gelen ve tevil kaldırmaz sarih çok âyât-ı Kur'aniyeyi inkâr etmek ve bütün İslâm müçtehidlerini ve umum şeyhülislâmları suçlu yapmak mümkün ise ve mürur-u zamanı ve müteaddid mahkemelerin beraetlerini ve af kanunları ve mahremiyet ve mahrem vechini ve hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fikri ve fikren ve ilmen muhalefeti memleketten ve hükûmetlerden kaldırabilirseniz, beni bu

şeylerle suçlu yapınız. Yoksa siz hakikat ve hak ve adalet mahkemesinde dehşetli suçlu olursunuz.

Said Nursî

* * *

[Mahkemenin hayretle -aleyhlerinde iken- aleyhimizde yazdığı bir fıkradır.]

Ben de adliyenin mahkemesine derim ki: Bin üçyüzelli senede ve her asırda üçyüzelli milyon müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikatlı bir düstur-u İlahîyi üçyüzelli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve binüçyüzelli senede geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktidaen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-i zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir.

* * *

[Mahkemenin taaccüb ve takdir ile kararnamede yazdığı bir fıkra olup, güya aleyhimizdedir. Halbuki onları mahkûm eder.]

Yirmialtıncı Mektub'da Said Nursî kendisinden bahisle: "Bu bîçare kardeşinizde üç şahsiyet var ki, birbirinden çok uzaktırlar:

Birincisi: Kur'an-ı Hakîm'in hazine-i âliyesinin dellâllığı cihetindeki muvakkat ve sırf Kur'ana ait bir şahsiyetim var. Onda dellâllığın iktiza ettiği pek yüksek ahlâk var ki, o benim değil, ben sahibi değilim. O makamın ve vazifenin iktiza ettiği bir seciyedir. Bende bu neviden ne görseniz benim değil, onunla bana bakmayınız; o makamındır.

İkincisi: Ubudiyet vaktinde dergâh-ı İlahîye müteveccih olduğum vakit, Cenab-ı Hakk'ın ihsanıyla muvakkat bir şahsiyet görünüyor ki, o şahsiyetin bazı âsârı var. O âsâr; mana-yı ubudiyetin esası olan kusurunu bilmek, fakr u aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlahîye iltica etmek noktalarından ileri geliyor ki; o şahsiyet ile kendimi herkesten ziyade bedbaht, bîçare, âciz, fakir ve kusurlu görüyorum. O vakit bütün dünya beni medh ü sena etse, beni inandıramaz ki, ben iyiyim ve sahib-i kemalim.

Üçüncüsü: Hakikî şahsiyetim yani Eski Said’in bozması bir şahsiyetim var. Onda Eski Said’den irsiyet kalma bazı damarlar var ki, bazan riya ve hubb-u câha bir arzu bulunuyor. Hem asil bir hanedandan olmadığımdan, hısset derecesinde iktisada düşkün ve pest ahlâklar görünüyor. Sizi bütün bütün kaçırmamak için bu şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû’-i hallerini söylemeyeceğim. Cenab-ı Hak merhametkârane inayetini benim hakkımda böyle göstermiş ki, en edna bir nefer gibi bu şahsımı en âlî ve has bir mürşid hükmünde olan esrar-ı Kur’aniyede istihdam ediyor. Yüzbin şükür olsun.

Nefis cümleden edna
Vazife cümleden a’lâ”

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

* * *

[Mahkeme dehşetli korkarak kararnamede aleyhimizde kaydettiği bir cümledir. Halbuki, onbeş sene evvel yazılan o şiddetli cümle, sonradan bu gelen cümle ile ta’dil edilmiş: “Kardeşlerim!. Masumların ve ihtiyarların hatırları için beni zulmen öldürenlerden intikamımı almayınız. Azab-ı kabir ve sakar onlara yeter.” fıkrası, onları insafa getirmek lâzımdı.]

“Madem sizlerle -itikadınızca ve bana edilen muameleye nazaran- küllî bir muhalefetimiz var. Siz, dininizi ve âhiretinizi dünyanız uğrunda feda ediyorsunuz. Elbette mabeynimizde -tahmininizce- bulunan muhalefet sırrıyla, biz dahi hilafınıza olarak dünyamızı dinimiz uğrunda ve âhiretimize her vakit feda etmeğe hazırız. Sizin zalimane ve vahşiyane hükmünüz altında bir-iki sene zelilane geçecek hayatımızı kudsî bir şehadeti kazanmak için feda etmek bize âb-ı kevser hükmüne geçer. Fakat Kur’an-ı Hakîm’in feyzine ve işaretine istinaden, sizi titretmek için size kat’î haber veriyorum ki: Beni öldürdükten sonra yaşayamayacaksınız. Kahhar bir el ile bu fâni cennetinizden ve mahbubunuz olan dünyadan tardedilip ebedî zulümata çabuk atılacaksınız. Arkamdan pek çabuk sizin nemrudlaşmış reisleriniz gebertilecek ve yanıma gönderilecek. Ben de huzur-u İlahîde

yakalarını tutup adalet-i İlahiye onları esfel-i safilîne atmakla intikamımı alacağım.

Ey din ve âhiretini dünyaya satan bedbahtlar! Yaşamanızı isterseniz bana ilişmeyiniz. İlişseniz, intikamım muzaaf bir surette sizden alınacağını biliniz, titreyiniz! Ben rahmet-i İlahiyeden ümid ederim ki, mevtim hayatımdan ziyade dine hizmet edecek ve ölümüm başınızda bomba gibi patlayıp, başınızı dağıtacak. Cesaretiniz varsa ilişiniz. Yapacağınız varsa göreceğiniz de var.” deniliyor ve bir âyetle bitiriliyor.

* * *

[Mahkeme aleyhimde yazmış. Halbuki onları ifratla ittiham eden bir fıkradır.]

Ankara’da Mustafa Kemal’in şiddet ve hiddetle divan-ı riyasete girip: “Seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikir beyan edesin. Sen geldin namaza dair şeyleri yazdın, içimize ihtilaf verdin!” dediğini, Said’in de ona: “Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur.” dediğini, sonra Mustafa Kemal bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldığını ve Mustafa Kemal’in hissiyatını ve prensiplerini rencide ettiği halde kendisine ilişmemesini ve bu cebbar kumandanların âdeta Eski Said’den korkmalarının Risale-i Nur’un ilerideki kahraman şakirdlerinin şahs-ı manevîsinin hârika bir kuvveti ve Risale-i Nur’un parlak bir kerameti olduğu yazılıyor.

[Aleyhimizde yazılan, fakat mahkemeyi mes’ul eden bir fıkradır.]

“Ayasofya’yı puthane ve Meşihat’ı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfî, kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen taraftar değiliz ve şahsımız itibariyle amel etmiyoruz.” denilmektedir.

29.8.1948 tarihli dilekçesinde: “Bir fikir kalbime gelmiş, şöyle ki: Hükûmet beni tam himaye ve bana yardım etmesi, milletin maslahatına ve vatanın menfaatına çok lüzumlu iken beni sıkması îma eder ki; benim ile mücadele eden gizli zındıka komitesiyle, şimdi onlara iltihak eden komünist komitesinden bir kısmı, ehemmiyetli resmî makamları elde ederek karşıma çıkıyorlar. Hükûmet ise, ya bilmiyor ya

müsaade ediyor. Kahraman bir milletin ebedî bir medar-ı şerefi ve Kur'an ve cihad hizmetinde dünyada bir pırlanta gibi pek büyük bir nişanı ve kılınçlarının pek büyük ve antika bir yadigârı olan Ayasofya Câmii'ni puthaneye ve Meşihat Dairesini kızların lisesine çeviren bir adamı sevmemek bir suç olmasına imkân var mıdır?"

* * *

[Mahkemenin Said'i cezalandırmak için en kuvvetli tahmin ettikleri fıkradır. Said'in gizli düşmanlarına karşı Denizli Mahkemesinde istimal ettiği bu sözünü, mahkeme bütün bütün yanlış mana vererek devlete ve hükûmete çevirip tecziyeye sebeb göstermiş.]

Bu inkılabları mevki-i mer'iyete koyan devletin bir kısım yeni kanunlarına, cebr-i keyfî-i küfrî; cumhuriyete, istibdad-ı mutlak; rejime, irtidad-ı mutlak ve bolşeviklik ve medeniyete sefahet-i mutlaka demiş.

* * *

[Mahkemenin kararnamesinde hayret ve takdir ile yazılan bir fıkradır.]

Risale-i Nur'u yazmanın uhrevî ve dünyevî pekçok faideleri olduğu, bunların da:

1- Ehl-i dalalete karşı manen mücahede etmek.

2- Üstadına neşr-i hakikatta yardım etmek,

3- Müslümanlara iman cihetinde hizmet etmek,

4- Kalem ile ilmi tahsil etmek,

5- Bazan bir saati bir sene ibadet hükmüne geçen tefekkürî ibadeti yapmak,

6- İman ile kabre girmektir.

Beş türlü de dünyevî faideleri var:

1- Rızıkta bereket,

2- Kalbde rahat ve sürur,

3- Maişette sühulet,

4- İşlerinde muvaffakıyet,

5- Talebelik faziletini almakla, bütün Risale-i Nur talebelerinin dualarına hissedar olmak olduğu ve bunların

yakında gençlik tarafından idrak olunup üniversitenin bir Nur Mektebi haline döneceği yazılıyor.

* * *

[Medar-ı hayrettir ki; bu samimî fedakârlığı suç saymışlar.]

Gizli münafıkların takib ettikleri iki plândan birisi: Benim haysiyetimi kırmak ile güya Nurların kıymeti düşecek.

İkincisi: Nur şakirdlerine telaş ve fütur vermekle Nurların intişarına mani olunacak. Hiç korkmayınız. Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikata bizim gibi bazı bîçarelerin başları da feda olsun.

* * *

[Pek acibdir ki; merhum Hasan Feyzi’nin gayet hâlisane ve ayn-ı hakikat ve vakıa mutabık ve hiç zararı olmayan ve çoklara menfaatli olan takrizini ve medhiyesini bir suç mevzuu diye Nur’un bir mecmuasının âhirinde bulunmasıyla o mecmuanın müsaderesine vesile yapmak istenilmiş.]

Hasan Feyzi’nin bir mektubu vardır. Hülâsası: “Ey Risale-i Nur! Senin, hakkın dili ve Hakk’ın ilhamı olup onun izni ile yazıldığına şübhe yok.” “Ben kimsenin malı değilim. Ben hiçbir kitabdan alınmadım, hiçbir eserden çalınmadım. Ben Rabbanî ve Kur’anîyim.

Bir Lâyemut’un eserinden fışkıran kerametli bir Nur’um.” “Sen çok feyizli ve rahmetli bir hak kitabsın. Bazı has ve hâlis talebelerini evliya ve asfiya nişanlarıyla taltif ve tezyin ediyorsun. Hem mahkemelere senin eczaların bir mücrim, bir maznun sıfatıyla değil, belki bir muallim, bir mürebbi ve bir mürşid olarak girmiştir. Her divan-ı adalette en büyük dehşet ve savletini, azamet ve izzetini parlak ve şaşaalı bir surette gösterdin. Onları da iman ve Kur’an suyuyla yıkadın.”

“Ey Risale-i Nur’un bir hâdimi ve tercümanı olan Üstadım! Allah’ın abdi ve İmam-ı Ali’nin (R.A.) manevî veledi ve Gavs-ı A’zam’ın (K.S.) müridi olan üstadım! Beni huzur-u âlî-yi irfanına çıkar. İşte ancak bir kilo kadar olan bir aylık erzakı ve zahîresi paket halinde kâğıtta sarılı ve çivide asılı duruyor. O yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşuyor. Hediye ve behiyeleri almaktan çekiniyor. Zekat ve

sadakaları, teberrük ve teberruları alsa idi, bugün bir milyon servet sahibi olurdu."

* * *

[Risale-i Nur tesmiyesinin dokuz sebebleri içinde yalnız birisine ilişmişler. Nur isimli has şakirdlerinden göremiyoruz demişler. Haşiyede cevab verildiği gibi, şimdi de Nuri Benli ve Küre'li saatçı Nuri, Nur hizmetinde mümtazdırlar. Demek tenkid edemiyorlar, cüz'î bahanelere mecbur oluyorlar.]

Yirmialtıncı Söz Risalesinde: Otuzüç aded Sözlerin, otuzüç aded Mektubların, otuzbir aded Lem'aların ve onüç aded Şuaların mecmuuna Risale-i Nur denilmesinin sırrı şudur ki: Bütün hayatımda Nur kelimesi her yerde bana rast gelmiş. Ezcümle, karyem Nurs'tur, merhum vâlidemin ismi Nuriye'dir, Nakşî üstadım Seyyid Nur Muhammed'dir. Kādirî üstadlarımdan Nureddin, Kur'an üstadlarımdan Nuri, talebelerimden benimle en ziyade alâkadar Nur isimli bulunanlarıdır. (Ne garibdir ki, mühim Nur şakirdleri arasında Nuri isimli kimseye rastlanmamaktadır.) [24](Haşiye) Hem kitablarımı en ziyade izah ve tenvir eden nur temsilleridir. Hem hakaik-i İlahiyede müşkilâtımın ekserîsini halleden esma-i hüsnadan Nur ism-i nuranisidir. Hem Kur'ana şiddet-i şevk ve inhisar-ı hizmetim için hususî imamım Osman-ı Zinnureyn'dir. (R.A.)

* * *

[Hücumat-ı Sitte ve Zeyli, hem yirmi sene evvel, hem şiddetli ve zalimane bir tecavüze karşı, hem gayet mahrem, hem mahkemeleri görmüş, hem hiddet zamanında yazılmış, hem ikinci harb-i umumî zamanı o hiddeti haklı göstermişken; şimdi yazılmış gibi suç sayıp müsadere etmek, adaletten çok uzaktır.]

Hücumat-ı Sitte'nin Zeyli başlıklı yazı: "İstikbalde gelecek nefret ve tahkirden sakınmak için şu mahrem zeyl yazılmıştır. Yani "Tuh o asrın gayretsiz adamlarına!" denildiği zaman, yüzümüze tükürükleri gelmemek veyahut silmek için yazılmıştır. Avrupa'nın insaniyetperver maskesi altındaki

vahşi reislerinin sağır kulakları çınlasın ve bu vicdansız gaddarları bize musallat eden o zalimlerin görmeyen gözlerine sokulsun. Bu asırda yüz bin cihette yaşasın Cehennem dedirten mimsiz medeniyetperestlerin başlarına vurulmak için yazılmış bir arzuhaldir.” yazısıyla başlıyor.

“Bu yakınlarda ehl-i ilhadın perde altında tecavüzleri gayet çirkin bir suret aldığından, çok bîçare ehl-i imana ettikleri zalimane ve dinsizcesine tecavüz nev’inden, hususî ve gayr-ı resmî kendim tamir ettiğim bir mabedimde bana ve hususî bir-iki kardeşimle hususî ibadetime ve gizli ezan ve kametimize müdahale edildi. Ne için Arabî kamet ediyorsunuz ve gizli ezan okuyorsunuz denildi. Sükûtta sabrım tükendi. Kabil-i hitab olmayan öyle vicdansız alçaklara değil, belki milletin mukadderatıyla keyfî istibdad ile oynayan bir kısım firavunmeşreb gizli komitenin başlarına derim ki: Ey ehl-i bid’a ve ilhad! Altı sualime cevab isterim.

Birincisi: Dünyada hükûmet süren, hükmeden her kavmin, hattâ insan eti yiyen yamyamların ve vahşi canavar çete reislerinin dahi bir usûlü var, bir düstur ile hükmeder. Siz hangi usûl ile bu acib tecavüzü yapıyorsunuz? Kanununuzu ibraz ediniz. Yoksa bazı alçak memurların keyiflerini kanun mu kabul ediyorsunuz? Böyle hususî ibadette kanun olmaz.”

* * *

[Medar-ı teessüftür ki; hem eski, hem mahrem, hem hakikatlı olan İşarat-ı Seb’ada bir-iki cümleye ilişip müsaderesine ve bize suç yapmağa çalışmışlar. Halbuki o hakikat o kadar kuvvetlidir ki, bütün beşeriyete ve dünyaya ilân edilecek bir maslahat-ı hayat-ı içtimaiyedir.]

Dünyada en büyük ahmak odur ki; dinsiz serserilerden terakkiyi ve saadet-i hayatiyeyi beklesin. Böyle ahmaklardan mühim bir mevkiyi işgal eden birisi demiş ki: “Biz Allah Allah diye diye geri kaldık. Avrupa top tüfenk diye diye ileri gitti.”

“Cevab-ül ahmak-is sükût” kaidesince böylelere karşı cevab, sükûttur. Fakat bazı ahmakların arkasında bedbaht

gafiller de bulunduğundan deriz ki: Ey bîçareler! Bu dünya bir misafirhanedir. Madem ölüm var, kabre girilecek. Bu hayat gidiyor, bâki bir hayat geliyor. Bir defa top tüfenk denilse, bin defa Allah Allah demek lâzım gelir.

* * *

[Mûcib-i hayrettir ki; Onaltıncı Lem'ada bizim lehimizde olan bir cümleyi aleyhimize çevirip o kıymetdar menfaatli risalenin müsaderesine meyil göstermişler.]

Onaltıncı Lem'adan: Harb belası bizim hizmet-i Kur'aniyemize mühim bir zarardır. Kādir-i Küll-i Şey bir dakikada bulutlarla dolmuş cevv-i havayı süpürüp temizleyerek semanın berrak yüzünde ziyadar güneşi gösterdiği gibi, bu zulümatlı ve rahmetsiz bulutları izale edip hakaik-i şeriatı güneş gibi gösterir. Onun rahmetinden bekleriz ki, bize pahalı satmasın. Baştakilerin başlarına akıl ve kalblerine iman versin, o vakit kendi kendine iş düzelir.

“Madem ki sizin elinizdeki nurdur. Nurdan zarar gelmez. Neden arkadaşlarınıza ihtiyat tavsiye ediyorsunuz?” Bu suale karşı muhtasar cevabım şudur:

“Baştaki başların bir kısmı sarhoştur okumaz, okusa da anlamaz, yanlış mana verip ilişir. İlişmemek için aklı başına gelinceye kadar göstermemek lâzımdır. Onun için kardeşlerime tavsiye ediyorum ki: İhtiyat etsinler, nâehillerin ellerine hakikatları vermesinler.” denilmektedir.

[Tesettür, Kur'anın emri ve çok kuvvetli cevabı verilmiş ve eski yazılmış ve cezayı çektirmişken yine suç yapmaları ve İhtiyar Lem'asından gayet kıymetli ve herkese menfaatli ve Rehber'de yazılmış bir hakikatın yalnız başını yazıp bir suç mevzuu diye müsaderesine yürümek gösteriyor ki; medar-ı tenkid bir şey bulamıyorlar.]

Yirmidördüncü Lem'ada tesettür hakkında, tesettür Kur'anın emri olduğunu izahtan sonra: “Mesmuatıma göre: Merkez-i hükûmette, çarşı içinde, gündüzde, ahalinin gözleri önünde, gayet âdi bir kundura boyacısı, dünyaca rütbeten büyük bir adamın açık bacaklı karısına sarkıntılık etmesi,

tesettür aleyhinde olanların hayâsız yüzlerine bir şamar vuruyor!” denilmektedir.

Yirmialtıncı Lem’a, ihtiyarlar hakkında: “Ankara’nın eskimiş kal’asının başına çıktım. O kal’a tahaccür etmiş hâdisat-ı tarihiye suretinde bana göründü. Benim ihtiyarlığım, kal’anın ihtiyarlığı, şanlı Osmanlı Devleti’nin ihtiyarlığı, hilafet saltanatının vefatı bana gayet hazîn geldi. Firkatli bir halet içinde geçmiş zamanın derelerine ve gelecek zamanın tepelerine baktım. Mazi, teselli yerine dehşet verdi; istikbal, benim ve emsalimin ve nesl-i âtinin büyük ve karanlık bir kabri suretinde göründü. Hazır günüme baktım. Ölümle bir hareket-i mezbuhanenin ızdırabını çeken cismimin cenazesini taşıyan bir tabut suretinde göründü.” denilmektedir.

* * *

[Onlar bunu çok takdir etmeleri lâzım iken tenkid etmişler, suç mevzuu yapmışlar.]

“Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye’de aldığım maaştan çoğunu sarfetmiştim. Az bir kısmını hacca gitmek için sakladım. O cüz’î para iktisad ve kanaat bereketiyle bana kâfi geldi. Yüz suyumu döktürmedi. O mübarek paradan biraz daha var.” deniliyor.

Yirmiikinci Lem’a mahrem işaretli ve en has ve hâlis ve sadık kardeşlerime mahsustur, kayıdlıdır. “Birinci İşaret: Sen ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın halde, nedendir ki onlar her fırsatta senin âhiretine karışıyorlar? Bu suale cevab verecek Isparta vilayetinin hükûmeti ve bu vilayetin milletidir.”

[Şefkat-i imaniyeden gelen bu masumane ve hâlisane ve hayretkârane ümid ve arzu ve temenniyi bir suç tevehhüm edenler, elbette kendileri suçludurlar.]

Said imzalı bir mektubda: “Yedi yaşından on yaşına kadar masum çocuklar, faytonla gezdiğim vakit, beni görünce koşuşup ellerime sarılmalarının hikmeti nedir? diye hayret ediyordum. Birden ihtar edildi ki: Küçük masumlar taifesi bir hiss-i kabl-el vuku’ ile Risale-i Nur’la saadet bulacaklarını ve

tehlike-i maneviyelerden kurtulacaklarını hissettiklerini anladım.” denmektedir.

* * *

[Bu fıkra başta lehimde ve âhirde bir arzu ve bir temenni iken suç saymak insaftan hariçtir.]

Bir kısım âyetler ve hadîslerin müttefikan bu asırda bir hakikat-ı nuraniyeye işaret ettikleri ve âhirzamanda gelecek bir müceddid-i ekberi gösterdikleri ve o gelecek zâtın ve cem’iyetinin üç vazifesinden en ehemmiyetlisi imanı kurtarmak olduğu ve şeriatı ihya ve hilafeti tatbik gibi çok geniş dairede hükmeden bu iki vazifesini nazara almamalarının zararsız olduğu fakat Nur’un muarızlarının, hususan siyasî taifenin tenkidine ve hücumuna vesile olabileceği, onun için kendisinin müdakkik kardeşimizin risaleciğinin bir kısmını ve bazı cümlelerini kaldırıp ta’dil ederek göndereceği yazılıyor.

Said Nursî imzalı bir mektubda: Dârülfünuna inkılab eden Harbiye Nezareti’nin kapısındaki اِنَّا فَتَحْنَالَكَ فَتْحًا مُبِينًا * وَ يَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيزًا hatt-ı Kur’anînin üzeri mermer taşlarla kapatılmışken meydana çıkarılması, şimdi yeniden hatt-ı Kur’anîye bir nümune-i müsaade ve Risale-i Nur’un takib ettiği maksadına bir vesile ve üniversitenin bir Nur Medresesi olmasına işaret olarak gösterilmektedir.

* * *

[Tekbirat-ül Hüccac mektubumda hakikat ve izahıma karşı tenkidlerine, Hüsrev’in âhirdeki haşiyesi tam cevabdır.]

Said-ün Nursî imzalı “Tekbirat-ül Hüccac fî Arafat” başlıklı mektubda; “Nur’un ehemmiyetli bir kısım şakirdleri pek musırrane olarak âhirzamanda gelen Âl-i Beyt’in büyük bir mürşidi seni zannediyorlar. Sen de onların fikirlerini musırrane kabul etmiyorsun, çekiniyorsun. Bu bir tezaddır. Hallini isteriz.” diye sormaları sebebiyle onlara cevab olmak üzere, bundan sonra gelecek Mehdi-i Resul’ün temsil ettiği kudsî cemaatin şahs-ı manevîsinin üç vazifesi olduğu, bunların; imanı kurtarmak, hilafet-i Muhammediye (A.S.M.) ünvanıyla şeair-i İslâmiyeyi ihya etmek ve inkılabat-ı

zamaniye ile çok ahkâm-ı Kur’aniyenin ve Şeriat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) kanunlarının bir derece ta’tile uğramasıyla o zât bu vazife-i uzmayı yapmağa çalışır. Nur şakirdleri birinci vazifeyi tamamıyla Risale-i Nur’da gördüklerinden ikinci, üçüncü vazifeleri de buna nisbeten ikinci, üçüncü derecededir diye Risale-i Nur’un şahs-ı manevîsini haklı olarak bir nevi mehdi telakki ediyorlar. Bir kısmı, o şahs-ı manevînin bir mümessili olan bîçare tercümanını zannettiklerinden bazan o ismi ona da veriyorlar. Hattâ evliyanın bir kısmı, keramet-i gaybiyelerinde Risale-i Nur’u aynı o âhirzamanın hidayet edicisi olduğu; bu tahkikatla, tevil ile anlaşılır diyorlar. İki noktada bir iltibas var, tevil lâzımdır.

Birincisi: Âhirde iki vazife, gerçi hakikat noktasında birinci vazife derecesinde değiller. Fakat hilafet-i Muhammediye (A.S.M.) ve ittihad-ı İslâm avamda ve ehl-i siyasette hususan bu asrın efkârında o birinci vazifeden bin derece geniş görünüyor. Gerçi her asırda hidayet edici bir nevi mehdi ve müceddid geliyor ve gelmiş. Fakat herbiri üç vazifeden birisini bir cihette yapması itibariyle, âhirzamanın büyük mehdisi ünvanını almamışlar.

İkincisi: Âhirzamanın o büyük şahsı, Âl-i Beyt’ten olacak. Gerçi manen ben Hazret-i Ali’nin (R.A.) bir veled-i manevîsi hükmündeyim. Ondan hakikat dersini aldım. Ve Âl-i Muhammed (A.S.M.) bir manada hakikî Nur şakirdlerine şamil olmasından ben de Âl-i Beyt’ten sayılabilirim. Fakat Nur’un mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet, şahsî makamları arzu etmek, şan ü şeref kazanmak olmaz. Nur’da ihlası bozmamak için uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmağa kendimi mecbur bilirim diye yarı muvafakat şeklinde bir cevab verilmekte [25](Haşiye) ve bu mehdilik teklifi açık ve kesin olarak reddedilmemektedir.

* * *

[Bu fıkradaki hâdiseler vakıa mutabık ve acib bir tarzda “Beni mahzun etmeyiniz, zemin hiddet eder.” dediğimden

üç dakika sonra zelzele olmasını, hayret ve taaccüble tahsin etmek şefkatın iktizası olduğu halde, medar-ı tenkid olamaz.]

“Dört saat ifadesi alınıp sıkıntı çekmesinden on saat sonra, âdeta aynı zamanda iki milyon lira zarar veren maarif yangını gösterdi ki; Risale-i Nur belaların def’ine bir vesiledir ki, Nurlara hücum edildi, bela yol buldu, geldi.” denilmektedir.

Yüzkırkbir numaralı mektubda: Dört buçuk saat ifadesi alındıktan sonra Ankara’da maarif dairesinin ve otomobil garajının, İzmir’de bir fabrikanın, Adana’da büyük bir binanın yanmasından bahisle bunun bir tesadüf olmadığı isbata kalkışıldıktan sonra, “Beni risalelerimden mahrum etmeyiniz. Yoksa hem bana, hem bu vatana yazık olur, zemin zelzele ile hiddet eder, dediğinden üç dakika sonra üç sâniye devam eden zelzele, zeminin hiddeti ve ateş ile maarif dairesini sarması, mahkemece dört defa isbat edilen, çok defa zelzelenin Risale-i Nur’a ve şakirdlerine taarruzları zamanında gelmesi tesadüf olamaz. Risale-i Nur’un bu memlekette belanın def’ine vesile olduğu çok hâdiselerle tahakkuk etmiştir.” denilmektedir.

Yüzkırkyedi numaralı mektubda: Bu defa bize hücumların aynı zamanında kış çok hiddet etti. Şiddetli soğuk ve fırtına ile havanın kızdığı gösterdi ki; hücumların durmasıyla ve Nurcuların ferahlanmasıyla Zemherir günlerinin Nevruz günleri gibi gülmeye başlaması... Ve maarif dairesinin yanması küllî bir tokattır.

* * *

[Tebrik ve âferin ile mukabele edilecek bir hale, itiraz nazarıyla bakılmaz.]

Bu defa bana mahkemede sordukları çok manasız sualler içinde “Ne ile yaşıyorsun?” dediler. Dedim ki: İktisad bereketiyle. Bir vakit Isparta’da bir Ramazanda bir ekmek, bir kilo torba yoğurdu, bir kilo pirinç ile yaşayan bir adam, maişet için dünyaya tenezzül etmez ve hediyeyi de kabul etmeğe mecbur olmaz dedim.

* * *

[Zübeyr'in mahkemede okuduğu müdafaası gibi, parlak medhiyesi inşâallah onları takdir ve tahsine sevketmiş ki, taaccüble kararnamede yazmışlar.]

Zübeyr Gündüzalp'ın daktilo ile yazdığı "Gençliğimiz, hak ve hakikatı öğreten malûmat ve en yüksek ahlâk istiyor." adlı bir formasında, onuncu sahifede: Risale-i Nur yirminci asrın müslümanlarını ve bütün insanları koyu fikir karanlığından kurtarmak için müellifinin kendi ihtiyarıyla değil, büyük yaratıcımızın ihtarıyla yazılmış bir şaheserdir.

Onikinci sahifede: Risale-i Nur'a hizmet eden birisine denilse: Risale-i Nur yerine şu kitabları kopya et de, Ford'un servetini sana vereyim. O, Risale-i Nur satırlarından kaleminin ucunu bile kaldırmadan şöyle cevab verir: "Dünya servet ve saltanatının hepsini verseniz kabul etmem."

Onbeşinci sahifede: "Dürüst fikirli yazarlara bağlılığımızın derecesi yüz ise, Bedîüzzaman gibi dünya ve âhiretimize rehberlik eden büyük bir şahsiyete bir kentrilyondur, sonsuzdur."

Onikinci sahifede: "Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsi, asrın içtimaî ve ruhî ve dinî hastalıklarını teşhis etmiş ve müzminleşmiş içtimaî illetleri tedavi edecek şekilde Kur'an-ı Hakîm'in hakikatlarını İlahî bir emirle, bu zamanda yaşayan bütün insanlara arzetmiştir."

Kırkdördüncü sahifede: "Bedîüzzaman, bu risaleleri bir sene okuyan bu zamanın mühim bir âlimi olabilir demiştir. Evet, öyledir."

Ellidördüncü sahifede: "Risale-i Nur okuyan hâkimlerin isabetsiz karar verdikleri görülmüyor." denilmektedir.

* * *

[Bu gelen parça tam lehimde ve ayn-ı hakikat iken, kararnamede suç mevzuları içine konulmamalı idi.]

Ahmed Feyzi'nin eserinin bir kısmını ta'dil ettiğini fakat bir kısmının da aceleye geldiğinden ta'dil edemeden gönderdiğini, "Dine ve terbiye-i Muhammediyeye (A.S.M.) zehir diyen Saraçoğlu'nu bırakıp, hakikat-ı Kur'aniyeyi güneş

gibi gösteren Siracünnur ile münakaşa etmek, onun müsaderesine yardım etmek demek olduğunu beyan ediyoruz.” denmektedir.

Mahkemeye tarihsiz ibraz ettiği bir müdafaasında neticeten: Kendisinin ve şakirdlerinin siyasetle iştigal etmediklerini, tecavüz olarak gösterilen yazıların mahrem olduklarını, vicdan ve tefekkür hürriyeti mevcud olduğunu, bunların bazı kanunları tenkid mahiyetinde de görünse suç teşkil etmeyeceğini, ele alınan birçok risalelerin eskiden yazılmış olduğunu, bilirkişi tedkikatından geçerek zararsız bulunduklarının tesbit olunduğunu, evvelce de Eskişehir Mahkemesinde bunlardan dolayı mahkûmiyet kararı verildiği gibi, Denizli mahkemesinde de beraet ettiklerini, artık bir daha aynı suçtan dolayı mahkeme edilmelerinin doğru olmadığını, kendisinin ve gerekse Nur şakirdlerinin şimdiye kadar asayişi bozacak hareketlerde bulunmadıklarını, Beşinci Şua’da isim tasrih etmemesine ve maksadının sadece ihbardan ibaret olmasına göre bunların da bir suç teşkil etmeyeceğini ileri sürerek savunmuştur.

Bu nümunelere daha kıyas edilsin...

Said Nursî

* * *

Temyiz Mahkemesi Riyasetine

Afyon Mahkemesinden hakkımızda sâdır olan haksız hükmün temyizen bozulması üzerine yapılan duruşmamızda beni yine konuşturmadılar. Hakkımızda üçüncü bir şiddetli iddianameyi bize dinlettirdiler. Hem yanıma kimseyi bırakmadılar ki, gelsin yazıyla bana yardım etsin. Yazım noksan olmakla beraber hasta halimle beraber yazdığım bu şekvamı bu zamanda hakkımda iki defa tam adalet eden makamınıza bir layiha-i temyizim olarak takdim ediyorum.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

[Haşirdeki mahkeme-i kübraya bir arzuhaldir ve dergâh-ı İlahîye bir şekvadır. Ve bu zamanda Mahkeme-i Temyiz ve istikbaldeki nesl-i âti ve dârülfünunların münevver muallim ve talebeleri dahi dinlesinler. İşte bu yirmiüç senede yüzer işkenceli musibetlerden (on tanesini) âdil Hâkim-i Zülcelal'in dergâh-ı adaletine müştekiyane takdim ediyorum.]

Birincisi: Ben kusurlarımla beraber bu milletin saadetine ve imanının kurtulmasına hayatımı vakfettim. Ve milyonlarla kahraman başların feda oldukları bir hakikata, yani Kur'an hakikatına benim başım dahi feda olsun diye bütün kuvvetimle Risale-i Nur'la çalıştım. Bütün zalimane taziblere karşı tevfik-i İlahî ile dayandım, geri çekilmedim.

Ezcümle: Bu Afyon hapsimde ve mahkememde başıma gelen çok gaddarane muamelelerden birisi: Üç defa ve her defasında iki saate yakın aleyhimizde garazkârane ve müfteriyane ittihamnamelerini, bana ve adaletten teselli bekleyen masum Nur talebelerine cebren dinlettirdikleri halde, çok rica ettim beş-on dakika bana müsaade ediniz ki, hukukumuzu müdafaa edeyim. Bir-iki dakikadan fazla izin vermediler.

Ben yirmi ay tecrid-i mutlakta durdurulduğum halde yalnız üç-dört saat bir-iki arkadaşıma izin verildi. Müdafaatımın yazısında az bir parça yardımları oldu. Sonra onlar da men'edildi. Pek gaddarane muameleler içinde cezalandırdılar. Müddeînin bin dereden su toplamak nev'inden ve yanlış mana vermekle ve iftiralar ve yalan isnadlarla garazkârane ve onbeş sahifesinde seksenbir hatasını isbat ettiğim aleyhimizdeki ithamnamelerini dinlemeğe bizi mecbur ettiler. Beni konuşturmadılar. Eğer konuştursalardı diyecektim:

Hem dininizi inkâr, hem ecdadınızı dalaletle tahkir eden ve Peygamberinizi (A.S.M.) ve Kur'anınızın kanunlarını reddedip kabul etmeyen yahudi ve nasrani ve mecusilere, hususan şimdi bolşevizm perdesi altındaki anarşist ve mürted ve münafıklara hürriyet-i vicdan, hürriyet-i fikir bahanesiyle ilişmediğiniz halde ve İngiliz gibi hristiyanlıkta

mutaassıb, cebbar bir hükûmetin daire-i mülkünde ve hâkimiyetinde, milyonlarla müslümanlar her vakit Kur'an dersiyle İngiliz'in bütün bâtıl akidelerini ve küfrî düsturlarını reddettikleri halde onlara mahkemeleriyle ilişmediği ve her hükûmette bulunan muhalifler alenen fikirlerinin neşrinde, o hükûmetlerin mahkemeleri ilişmediği halde, benim kırk senelik hayatımı ve yüzotuz kitabımı ve en mahrem risale ve mektublarımı, hem Isparta hükûmeti, hem Denizli Mahkemesi, hem Ankara Ceza Mahkemesi, hem Diyanet Riyaseti, hem iki defa belki üç defa Mahkeme-i Temyiz tam tedkik ettikleri ve onların ellerinde iki-üç sene Risale-i Nur'un mahrem ve gayr-ı mahrem bütün nüshaları kaldığı ve bir küçük cezayı îcab edecek bir tek maddeyi göstermedikleri, hem bu derece za'fiyetim ve mazlumiyetim ve mağlubiyetim ve ağır şerait ile beraber ikiyüz bin hakikî ve fedakâr şakirdlere vatan ve millet ve asayiş menfaatinde en kuvvetli ve sağlam ve hakikatlı bir rehber olarak kendini gösteren Risale-i Nur'un elinizdeki mecmuaları ve dörtyüz sahife müdafaatımız masumiyetimizi isbat ettikleri halde, hangi kanun ile, hangi vicdan ile, hangi maslahat ile, hangi suç ile bizi ağır ceza ve pek ağır ihanetler ve tecridlerle mahkûm ediyorsunuz? Elbette mahkeme-i kübra-i haşirde sizden sorulacak.

İkincisi: Beni cezalandırmağa gösterdikleri bir sebeb: Benim tesettür, irsiyet, zikrullah, taaddüd-ü zevcat hakkında Kur'anın gayet sarih âyetlerine, medeniyetin itirazlarına karşı onları susturacak tefsirimdir.

Onbeş sene evvel Eskişehir Mahkemesine ve Ankara'ya Mahkeme-i Temyiz'e ve tashihe yazdığım -ve aleyhimdeki kararnamede yazdıkları- bu gelen fıkrayı: Hem haşirde mahkeme-i kübraya bir şekva, hem istikbalde münevver ehl-i maarif heyetine bir ikaz, hem iki defa beraetimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinleyen Mahkeme-i Temyiz'e Elhüccetüzzehra ile beraber bir nevi layiha-i temyiz, hem beni konuşturmayan ve seksen hatasını isbat ettiğimiz garazkârane ittihamname ile beni iki sene ağır ceza ve

tecrid-i mutlak ve iki sene başka yere nefy ve göz nezareti hapsiyle mahkûm eden heyete aynen o fıkrayı tekrar ediyorum:

İşte ben de adliyenin mahkemesine derim ki: Binüçyüzelli senede ve her asırda üçyüzelli milyon müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakikî bir düstur-u İlahîyi üçyüzelli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve binüçyüz senede geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktidaen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-i zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir diye bağırıyorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin! Acaba bu zamanın bazı ilcaatının iktizasıyla muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebi kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmeyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakla, İslâmiyeti inkâr ve dindar ve kahraman bir milyar ecdadımıza ihanet ve milyonlarla tefsirleri itham çıkmaz mı?

Üçüncüsü: Mahkûmiyetime gösterdikleri bir sebeb; emniyeti ihlâl ve asayişi bozmaktır. Pek uzak bir ihtimal ve yüzde belki binde bir imkân ile hattâ uzak imkânatı vukuat yerinde koyup, bazı mahrem risale ve hususî mektublardan Risale-i Nur’un yüzbin kelime ve cümlelerinden kırk-elli kelimesine yanlış mana vererek bir sened gösterip bizi ittiham ve cezalandırmak istiyorlar.

Ben de bu otuz-kırk senelik hayatımı bilenleri ve Nur’un binler has şakirdlerini işhad ederek derim: İstanbul’u işgal eden İngilizlerin baş kumandanı, İslâm içinde ihtilaf atıp hattâ şeyhülislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek itilafçı, ittihadcı fırkalarını birbiriyle uğraştırmasıyla Yunan’ın galebesine ve harekât-ı milliyenin mağlubiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde “Hutuvat-ı Sitte” eserimi Eşref Edib’in gayretiyle tab’ ve neşretmek ile o kumandanın dehşetli plânını kıran ve onun i’dam tehdidine karşı geri çekilmeyen ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çağırdıkları halde Ankara’ya kaçmayan ve esarette Rus’un baş kumandanının i’dam

kararına ehemmiyet vermeyen ve 31 Mart hâdisesinde sekiz taburu bir nutukla itaate getiren ve Divan-ı Harb-i Örfî'de, mahkemedeki paşaların "Sen de mürtecisin, şeriat istemişsin." diye suallerine karşı, i'dama beş para kıymet vermeyip, cevaben: Eğer meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise, bütün cinn ve ins şahid olsun ki; ben mürteciyim ve şeriatın bir tek mes'elesine ruhumu feda etmeğe hazırım diyen ve o büyük zabitleri hayretle takdire sevkedip, i'damını beklerken beraetine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek: "Zalimler için yaşasın Cehennem!" diye yolda bağıran ve Ankara'da divan-ı riyasette -Afyon Kararnamesinin yazdığı gibi- Mustafa Kemal hiddetle ona dedi: "Biz seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilaf verdin." Ona karşı: "İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur." diye kırk-elli meb'usun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldıran ve altı vilayet zabıtasınca ve hükûmetçe asayişin ihlâline dair bir tek maddesi kaydedilmeyen ve yüzbinlerle Nur şakirdlerinin hiçbir vukuatı görülmeyen (yalnız bir küçük talebenin, haklı bir müdafaada küçük bir vukuatından başka) hiçbir şakirdinden bir cinayet işitilmeyen ve hangi hapse girmiş ise o mahpusları ıslah eden ve Risale-i Nur'dan yüzbinler nüsha memlekette intişar etmekle beraber, menfaattan başka hiçbir zararı olmadıklarını yirmiüç senelik hayatının ve üç hükûmet ve mahkemelerin beraetler vermelerinin ve Nur'un kıymetini bilen yüzbin şakirdlerinin kavlen ve fiilen tasdiklerinin şehadetiyle isbat eden ve münzevi, mücerred, garib, ihtiyar, fakir ve kendini kabir kapısında gören ve bütün kuvvet ve kanaatıyla fâni şeyleri bırakıp eski kusuratına bir keffaret ve hayat-ı bâkiyesine bir medar arayan ve dünyanın rütbelerine hiç ehemmiyet vermeyen ve şiddet-i şefkatinden masumlara, ihtiyarlara zarar gelmemek için kendisine zulüm ve tazib edenlere beddua etmeyen bir adam hakkında: "Bu ihtiyar münzevi

asayişi bozar, emniyeti ihlâl eder ve maksadı dünya entrikalarıdır ve muhabereleri dünya içindir, öyle ise suçludur.” diyenler ve onu pek ağır şerait altında mahkûm edenler; elbette yerden göğe kadar suçludurlar. Mahkeme-i kübrada hesabını verecekler!

Acaba bir nutuk ile, isyan eden sekiz taburu itaate getiren ve kırk sene evvel bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapan ve mezkûr üç dehşetli kumandanlara karşı korkmayan ve dalkavukluk yapmayan ve mahkemelerde, başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa ve her gün biri kesilse, zındıkaya ve dalalete teslim-i silâh edip vatan ve millet ve İslâmiyete hıyanet etmem, hakikat-ı Kur’ana feda olan bu başımı zalimlere eğmem diyen ve Emirdağı’nda beş-on âhiret kardeşi ve üç-dört hizmetçilerden başka kimse ile alâkadar olmayan bir adam hakkında, ittihamnamede: “Bu Said Emirdağı’nda gizli çalışmış, asayişe zarar vermek fikriyle orada bir kısım halkları zehirlemiş, yirmi adam da etrafta onu medhedip hususî mektublar yazdıkları gösteriyor ki, o adam inkılab ve hükûmet aleyhinde gizli bir siyaset çeviriyor.” diyerek emsalsiz bir adavet ve ihanetlerle iki sene hapse sokmak ve hapiste tecrid-i mutlak ile ve mahkemede konuşturmamakla tazib edenler ne derece haktan ve adaletten ve insaftan uzak düştüklerini vicdanlarına havale ediyorum.

Hiç mümkün müdür ki, böyle haddinden yüz derece ziyade teveccüh-ü âmmeye mazhar ve bir nutuk ile binler adamı itaate getiren ve bir makaleyle binlerle insanları İttihad-ı Muhammedî Cem’iyetine iltihak ettiren ve Ayasofya Câmiinde elli bin adama takdir ile nutkunu dinlettiren bir adam, üç sene Emirdağı’nda çalışsın, yalnız beş-on adamı kandırsın ve âhiret işini bırakıp siyaset entrikaları ile uğraşsın. Yakın olduğu kabrine nurlar yerine lüzumsuz zulmetler doldursun. Hiç kabil midir? Elbette şeytan dahi bunu kimseye kabul ettiremez.

Dördüncüsü: Şapka giymediğimi mahkûmiyetime ehemmiyetli bir sebeb göstermeleridir. Beni konuşturmadılar. Yoksa beni cezalandırmağa çalışanlara diyecektim ki: Üç ay Kastamonu'da polisler ve komiser karakolunda misafir kaldım. Hiçbir vakit bana demediler: "Şapkayı başına koy." Ve üç mahkemede şapkayı başıma koymadığım ve başımı mahkemede açmadığım halde bana ilişmedikleri ve yirmiüç sene bazı dinsiz zalimlerin o bahane ile bana gayr-ı resmî çok sıkıntılı ve ağır bir nevi ceza çektirdikleri ve çocuklar ve kadınlar ve ekserî köylüler ve dairelerde memurlar ve bere giyenler şapka giymeğe mecbur olmadıkları ve hiçbir maddî maslahat giymesinde bulunmadığı halde, benim gibi bir münzevi, bütün müçtehidlerin ve umum şeyhülislâmların yasak ettikleri bir serpuşu giymediğim bahanesiyle ve uydurmalar ilâvesiyle yirmi sene cezasını çektiğim ve libasa ait, manasız bir âdetle tekrar beni cezalandırmağa çalışan ve çarşıda, ramazanda, gündüzde rakı içip namaz kılmayanları hürriyet-i şahsiye var diye, kendine kıyas edip ilişmediği halde, bu derece şiddet ve tekrarla ve ısrarla beni kıyafetim için suçlandırmağa çalışan; elbette ölümün i'dam-ı ebedîsini ve kabrin daimî haps-i münferidini gördükten sonra mahkeme-i kübrada ondan bu hatası sorulacak.

Beşincisi: Otuzüç âyât-ı Kur'aniyenin tahsinkârane işaretine mazhariyeti ve İmam-ı Ali (Kerremallahü Vechehü) ve Gavs-ı A'zam (Kuddise Sırruhu) gibi evliyanın takdirlerini ve yüzbin ehl-i imanın tasdiklerini ve yirmi senede millete, vatana zararsız pekçok menfaatli bir mertebeyi kazandıran Risale-i Nur'u, sinek kanadı gibi bahanelerle, bazı risalelerinin müsaderesine hattâ dörtyüz sahife ve yüzbin adamın imanlarını kurtaran ve kuvvetlendiren "Zülfikar Mu'cizat-ı Ahmediye" mecmuasını, eskiden yazılmış ve mürur-u zaman ve af kanunları görmüş iki âyetin tam haklı tefsirine dair iki sahifeyi bahane ederek, o pekçok menfaatli ve kıymetdar mecmuanın müsaderesine sebeb oldukları gibi, şimdi de Nur'un kıymetdar risalelerini, herbirisinde bin

kelime içinde bir-iki kelimeye yanlış mana vermekle, o bin menfaatli risalenin müsaderesine çalışıldığını, bu üçüncü iddianameyi işiten ve neşrettiğimiz kararnameyi gören tasdik eder. Biz dahi: لِكُلِّ مُصِيبَةٍ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ❊ حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Altıncısı: Nur'un şakirdlerinden bazılarının Nurlardan fevkalâde iman hüccetlerini ve sarsılmaz, aynelyakîn ulûm-u imaniyeyi görüp istifade ettiklerinden, bu bîçare tercümanına bir nevi teşvik ve tebrik ve takdir ve teşekkür nev'inde, ziyade hüsn-ü zan ile müfritane medhetmeleri ile beni suçlu gösterene derim: Ben âciz, zaîf, gurbette, menfî, yarım ümmi, aleyhimde propaganda ile halkı benden ürkütmek haleti içinde Kur'anın ilâçlarından ve imanî ve kudsî hakikatlarından dertlerime tam derman olarak kendime bulduğum zaman, bu millete ve bu vatan evlâdlarına dahi tam bir ilâç olacağına kanaat getirdiğim için o kıymetdar hakikatları kaleme aldım. Hattım pek noksan olmasından yardımcılara pekçok muhtaç iken, inayet-i İlahiye bana sadık, has, metin yardımcıları verdi.

Elbette ben onların hüsn-ü zanlarını ve samimane medihlerini bütün bütün reddetmek ve hatırlarını tekdir ile kırmak, o hazine-i Kur'aniyeden alınan Nurlara bir ihanet ve adavet hükmüne geçer. Ve o elmas kalemli ve kahraman kalbli muavinleri kaçıracak diye onların âdi, müflis şahsıma karşı medh ü senalarını, asıl mal sahibi ve bir manevî mu'cize-i Kur'aniye olan Risale-i Nur'a ve has şakirdlerinin şahsiyet-i maneviyesine çeviriyordum. Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz diye, bir cihette hatırlarını kırıyordum. Acaba hiçbir kanun, müstenkif ve razı olmayan bir adamı başkaların onu medhetmesiyle suçlu yapar mı ki, kanun namına hareket eden resmî memur beni suçlu yapıyor?

Hem neşrettiğimiz aleyhimizde yazılan kararnamenin ellidördüncü sahifesinde "Âhirzamanın o büyük şahsı neslen Âl-i Beyt'ten olacak. Biz Nur şakirdleri, ancak manevî Âl-i Beyt'ten sayılabiliriz. Hem Nur'un mesleğinde hiçbir cihette

benlik, şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek, şan ü şeref kazanmak olmaz. Nur'daki ihlası bozmamak için, uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmağa kendimi mecbur bilirim." denmektedir diye kararnamede yazdıkları...

Ve yine kararnamede yirmiikinci ve üçüncü sahifesinde "Kusurunu bilmek, fakr u aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlahîye iltica etmek ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O halde, bütün halk beni medh ü sena etse, beni inandıramazlar ki iyiyim, sahib-i kemalim. Sizi bütün bütün kaçırmamak için üçüncü hakikî şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû'-i hallerini söylemeyeceğim. Cenab-ı Hak inayetiyle en edna bir nefer gibi, bu şahsımı esrar-ı Kur'aniyede istihdam ediyor. Yüzbin şükür olsun. Nefis cümleden edna, vazife cümleden a'lâ." fıkrasını, kararname yazdığı halde, beni başka zâtların medhiyle ve Risale-i Nur manasıyla büyük bir hidayet edici vasfını vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatanın cezasını dehşetli çekmeğe müstehak olurlar.

Yedincisi: Biz ve umum Nur Risaleleri, Denizli ve Ankara Ağır Cezalarının ve Temyiz Mahkemelerinin ittifakıyla beraet ettiğimiz ve umum risale ve mektublarımızı bize iade ettikleri ve Temyiz'in bozma kararında "Denizli beraetinde, farazâ bir hata dahi olsa, o beraet ve hüküm kat'iyyet kesbetmiş, daha tekrar muhakeme edilmez." dedikleri halde; ben Emirdağı'nda üç sene münzevi ve iki-üç terzi çırağı nöbetle bana hizmet ve pek nâdir olarak beş-on dakika bazı dindar zâtlardan başka zaruret olmadan konuşmayan ve tek bir yere Nurlara teşvik için haftada bir tek mektubdan başka göndermeyen ve kendi müftü kardeşine üç senede üç mektubdan başka yazmayan ve yirmi-otuz seneden beri devam eden te'lifini bırakan, yalnız bütün ehl-i Kur'an ve imana menfaatli yirmi sahifelik iki nükte, biri Kur'andaki tekrarların hikmetini, diğeri melekler hakkında bazı mes'elelerden başka hiçbir risale daha te'lif etmeyen, yalnız mahkemelerin iade ettikleri risalelerin büyük mecmualar yapılmasına ve eski harf ile tab'edilen Âyet-ül Kübra'nın

beşyüz nüshası mahkeme tarafından bize teslim edildiğinden ve teksir makinesi resmen yasak olmadığından, âlem-i İslâm'ın istifadesi fikriyle kardeşlerime neşr için teksirine izin vererek onların tashihleri ile meşgul olan ve kat'iyyen hiçbir siyasetle alâkadar olmayan ve memleketine gitmek için resmen izin verildiği halde, bütün menfîlere muhalif olarak dünyaya ve siyasete karışmamak için sıkıntılı bir gurbeti kabul edip memleketine gitmeyen bir adam hakkında; bu üçüncü ittihamnamedeki asılsız isnadlar ve yalan bahisler ve yanlış manalar ile o adamı suçlu yapmağa çalışanda -şimdilik söylemeyeceğim- dehşetli iki mana hükmettiğini, bu yirmi ayda bana karşı muamelesi isbat ediyor. Ben de derim: Kabir ve sakar yeter, mahkeme-i kübraya havale ediyorum.

Sekizincisi: Beşinci Şua, iki sene Denizli ve Ankara Mahkemelerinin ellerinde kalıp sonra bize iade ettiklerinden, Denizli Mahkemesinde beraetimizi netice veren müdafaatımla beraber Siracünnur ismindeki büyük mecmuanın âhirinde yazılmış. Gerçi evvelce mahrem tutuyorduk, fakat madem mahkemeler onu teşhir edip beraetle bize iade ettiler. Demek bir zararı yoktur diye teksirine izin verdim. Ve o Beşinci Şua'ın aslı, otuz-kırk sene evvel yazılmış müteşabih hadîslerdir. Fakat ümmette eskiden beri intişar eden bir kısmına gerçi bazı ehl-i hadîs bir za'fiyet isnad etmişler, fakat zahirî manaları medar-ı itiraz olmasından, sırf ehl-i imanı şübhelerden kurtarmak için yazıldığı halde, bir zaman sonra onun hârika tevillerinin bir kısmı gözlere göründüğü için biz onu mahrem tuttuk; tâ yanlış mana verilmesin. Sonra müteaddid mahkemeler onu tedkik edip teşhirine sebeb olmakla beraber, bize iade ettikleri halde, şimdi beni tekrar onunla suçlu yapmak ne kadar adaletten, haktan, insaftan uzak olduğunu, bizi kanaat-ı vicdaniye ile mahkûm edenlerin vicdanlarına ve onları dahi mahkeme-i kübraya havale ederek "Hasbünallahü ve ni'melvekil" deriz.

Dokuzuncusu: Çok mühimdir. Fakat bizi mahkûm edenlerin, Risale-i Nur'u mütalaalarının hatırı için, onları kızdırmamak fikriyle yazmadım.

Onuncusu: Kuvvetli ve ehemmiyetlidir. Fakat yine onları küstürmemek niyetiyle şimdilik yazmadım.

Tecrid-i mutlakta mevkuf
Said Nursî

Onbeş sene evvel Eskişehir Mahkemesinde, Heyet-i Vekile'ye yazılan arzuhalin bir parçasıdır. [26] ***(Haşiye)***

Ey ehl-i hall ü akd!

Dünyada emsali nâdir bulunan bir haksızlığa giriftar edildim. Bu haksızlığa karşı sükût etmek, hakka karşı bir hürmetsizlik olduğundan bilmecburiye gayet ehemmiyetli bir hakikatı fâş etmeğe mecburum. Diyorum ki: Ya benim i'damımı ve yüzbir sene cezayı istilzam edecek kusurumu kanun dairesinde gösteriniz veyahut bütün bütün divane olduğumu isbat ediniz; veyahut benim ve risalelerimin ve dostlarımın tam serbestiyetimizi verip zarar ve ziyanımızı müsebbiblerinden alınız.

Evet herbir hükûmetin bir kanunu, bir usûlü var. O kanuna göre ceza verilir. Hükûmet-i Cumhuriyenin kanunlarında, beni ve dostlarımı en ağır bir cezaya müstehak edecek esbab bulunmazsa, elbette takdir ve mükâfat ve tarziye ile beraber tam hürriyetimizi vermek lâzım gelir. Çünki meydandaki gayet ehemmiyetli hizmet-i Kur'aniyem eğer hükûmetin aleyhinde olsa, böyle bir senelik bana ceza ve birkaç dostuma altışar ay mahkûmiyetle olamaz. Belki yüzbir sene ve i'dam gibi bana ceza ve en ağır cezaları da, benim ile ciddî hizmetime irtibat edenlere vermek lâzım gelir. Eğer hizmetimiz hükûmetin aleyhinde olmazsa, o vakit değil ceza, hapis, ittiham belki takdir ve mükâfatla karşılanmak lâzım gelir. Çünki bir hizmet ki, yüzyirmi risale o hizmetin tercümanları olmuş ve o hizmetle

koca Avrupa feylesoflarına meydan okuyup esasları zîr ü zeber edilmiş.

Elbette o tesirli hizmet, ya dâhilde gayet müdhiş bir netice verir veyahut gayet nâfi' ve yüksek ve ilmî bir semere verecek. Onun için göz boyamak nev'inde ve efkâr-ı âmmeyi aldatmak tarzında ve hakkımızda zalimlerin entrikalarını, yalanlarını setretmek suretinde çocuk oyuncağı gibi, bana bir sene ceza verilmez. Benim emsalim ya i'dam olur, darağacına müftehirane çıkarlar veyahut lâyık olduğu makamda serbest kalırlar.

Evet binler lira kıymetinde elmasları çalabilen mahir bir hırsız, on kuruşluk bir cam parçasına hırsızlık etmekle, elmas çalmış gibi aynı cezaya kendini mahkûm etmek; dünyada hiçbir hırsızın belki hiçbir zîşuurun kârı değildir. Böyle bir hırsız kurnaz olur, böyle nihayet derecede eblehane hareket etmez.

Ey efendiler! Haydi vehminiz gibi ben o hırsız gibi oldum. Ben Isparta nahiyelerinden perişan bir köyde dokuz sene inzivada bulunan ve şimdi benimle beraber gayet hafif bir cezaya mahkûm olan safdil beş-on bîçarelerin fikirlerini hükûmet aleyhine çevirmekle kendini ve gaye-i hayatı olan risalelerini tehlikeye atmaktan ise, eski zamanda olduğu gibi Ankara'da veya İstanbul'da büyük bir memuriyette oturup binler adamı takib ettiğim maksada çevirebilirdim. O vakit böyle zelilane mahkûmiyet değil belki mesleğime ve hizmetime münasib bir izzet ile dünyaya karışabilirdim.

Evet fahr ve temeddüh niyetiyle değil belki mecburiyet ve mahcubiyetle hodfüruşane eski bir kısım riyakârlığımı hatırlatmakla beni ehemmiyetsiz, vücudundan istifade edilmez, âdi mertebeye sukut ettirmek isteyenlerin yanlışlarını göstermek için derim:

İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi namındaki matbu' eski müdafaatımı görenlerin tasdikiyle; 31 Mart hâdisesinde, bir nutuk ile, isyan etmiş sekiz taburu itaate getiren ve bir zaman gazetelerin yazdıkları gibi, İstiklal Harbinde Hutuvat-ı Sitte namında bir makale ile İstanbul'daki efkâr-ı ülemayı

İngiliz aleyhine çevirip harekât-ı milliye lehinde ehemmiyetli hizmet eden ve Ayasofya'da binler adama nutkunu dinlettiren ve Ankara'daki Meclis-i Meb'usanın şiddetli alkışlamasıyla karşılanan ve yüzelli bin banknot -yüzaltmışüç meb'usun imzasıyla- medrese ve dârülfününuna tahsisatı kabul ettiren ve reis-i cumhurun hiddetine karşı divan-ı riyasette kemal-i metanetle fütur getirmeyerek mukabele edip namaza davet eden ve Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de hükûmet-i İttihadiyenin ittifakıyla hikmet-i İslâmiyeyi Avrupa hükemasına tesirli bir surette kabul ettirmek vazifesine lâyık görünen ve cephe-i harbde yazdığı ve şimdi müsadere edilen İşarat-ül İ'caz, o zamanın baş kumandanı olan Enver Paşa'ya o derece kıymetdar görünmüş ki, kimseye yapmadığı bir hürmetle istikbaline koştuğu o yadigâr-ı harbin hayrına, şerefine hissedar olmak fikriyle, İşarat-ül İ'caz'ın tab'ı için kâğıdını vererek müellifinin harbdeki mücahedatı takdirkârane yâd edilen bir adam; böyle âdi bir beygir hırsızı veyahut kız kaçırıcı ve bir yankesici gibi en aşağı bir cinayetle kendini bulaştırıp izzet-i ilmiyesini ve kudsiyet-i hizmetini ve kıymetdar binler dostlarını rezil edip sukut edemez ki, siz onu bir senelik ceza ile mahkûm edip âdi bir keçi, koyun hırsızı gibi muamele edesiniz... Ve sebebsiz on sene sıkıntılı bir tarassud ile tazib ettikten sonra şimdi de bir sene hapis ile beraber bir sene de nezaret altında tutmak suretiyle, (padişahın tahakkümünü kaldıramadığı halde) garazkâr bir hafiyenin veya âdi bir polisin tahakkümü altında azab vermekten ise, i'dam edilmesini daha evlâ görür. Eğer böyle bir adam dünyaya karışsa idi ve karışmağa arzusu olsa idi ve hizmet-i kudsiyesi müsaade etse idi, Menemen hâdisesinin ve Şeyh Said vakıasının onar misli olacak bir tarzda karışırdı. Dünyaya işittirecek bir top sadâsı, bir sinek sadâsına inmeyecekti.

Evet hükûmet-i cumhuriyenin nazar-ı dikkatine arzediyorum ki; beni bu belaya sevkeden gizli komitenin yaptığı tedabir ve ettiği propaganda ve entrikalar bu hali gösteriyor. Çünki hiçbir hâdisede görülmemiş bir tarzda

umumî bir propaganda, bir entrika ve bir dehşet aleyhimize döndüğüne delil şudur ki: Altı aydır yüzbin dostum varken hiçbiri bana bir mektub yazamadı, bir selâm gönderemedi. Hükûmeti iğfale çalışan entrikacıların ihbaratıyla, vilayat-ı şarkıyeden tâ vilayat-ı garbiyeye kadar her yerde istintaklar, taharriyatlar devam ettiğidir.

İşte bu entrikacıların çevirdikleri plân, benim gibi binler adamı en ağır cezaya çarpacak bir hâdiseye göre tertib edilmiş. Halbuki, en âdi bir adamın en âdi bir hırsızlığı gibi bir hâdiseyi andıracak bir ceza vaziyetini netice verdi. Yüzonbeş adamdan onbeş masumlara beş-altı ay ceza verildi. Acaba dünyada hiçbir zîakıl, elinde gayet keskin elmas bir kılınç bulunsa, müdhiş bir arslanın veya bir ejderhanın kuyruğuna hafifçe iliştirip kendine musallat eder mi? Eğer maksadı tahaffuz veyahut döğüşmek ise, kılıncı başka yere havale eder.

İşte sizin nazarınızda ve vehminizde beni o adam gibi telakki etmişsiniz ki, beni bu tarzda cezaya ve mahkûmiyete çarptınız. Eğer bu derece hilaf-ı şuur ve muhalif-i akıl hareket ediyorsam, koca memlekete dehşet verip propaganda ile efkâr-ı âmmeyi aleyhime çevirmek değil, belki âdi bir divane gibi tımarhaneye gönderilmem lâzım gelir. Eğer verdiğiniz ehemmiyete mukabil bir adam isem, elbette arslanı kendine saldırtmak ve ejderhayı kendine hücum ettirmek için, o keskin kılıncı onların kuyruklarına uzatmaz, belki mümkün olduğu kadar kendini muhafaza edecek. Nasılki on sene ihtiyarî bir inzivayı ihtiyar edip tâkat-ı beşerin fevkinde sıkıntılara tahammül ederek hükûmetin işine hiçbir cihetle karışmadım ve karışmak arzu etmedim. Çünki hizmet-i kudsiyem beni men'ediyor.

Ey ehl-i hall ü akd! Acaba hiç mümkün müdür ki; yirmibeş sene evvel gazetelerin yazdığı gibi, bir makale ile otuz bin adamı kendi fikrine çeviren ve koca Hareket Ordusu'nun nazar-ı dikkatini kendine döndüren ve İngiliz başpapazının altıyüz kelime ile istediği suallerine altı kelime ile cevab veren ve bidayet-i hürriyette en meşhur bir diplomat gibi

nutuk söyleyen bir adamın yüzyirmi risalesinde dünyaya, siyasete bakacak yalnız onbeş kelime mi bulunur? Hiçbir akıl kabul eder mi ki; bu adam siyaseti takib ediyor ve maksadı dünyadır ve hükûmete ilişmektir. Eğer fikri, siyaset ve hükûmete ilişmek olsa idi, böyle bir adam bir tek risalesinde sarihan, işareten, yüz yerde maksadını ihsas edecekti. Acaba o adamın maksadı siyasetçe tenkid olsa idi, yalnız tesettür ve irsiyete dair eski zamandan beri cari bir-iki düsturdan başka medar-ı tenkid bulamaz mı idi?

Evet koca bir inkılabı yapan bir hükûmetin rejimine muhalif bir fikr-i siyaseti takib eden bir adam, bir-iki malûm maddeler değil, yüzbinler madde-i tenkid bulabilirdi. Güya hükûmet-i cumhuriyenin yalnız inkılabı bir-iki küçük mes'eledir. Ben de onu hiçbir tenkid maksadım olmadığı halde, eskiden yazdığım bir-iki kitabımda zikrettiğim bir-iki kelime varmış diye "Hükûmetin rejimine ve inkılabına hücum ediyor." denilmiş. İşte ben de soruyorum: Böyle en edna bir cezaya medar olamayan ilmî bir maddeye koca bir memleketi meşgul edip endişe verecek bir şekil verilir mi?

İşte beni ve beş-on dostlarımı bu âdi ve ehemmiyetsiz cezaya çarpmak, umum memlekette aleyhimize bir şiddetli propaganda ve milleti korkutup bizden nefret ettirmek ve Dâhiliye Nâzırı Şükrü Kaya, mühim bir kuvvetle Isparta'da bir tek neferin göreceği işi görmek için -yani beni tevkif etmek için- Isparta'ya celbedilmesi ve Heyet-i Vekile reisi İsmet, vilayat-ı şarkıyeye o münasebetle gitmesi ve iki ay benim hapiste bütün bütün konuşmaktan men'edilmem ve bu gurbette ve kimsesizlikte hiçbir kimsenin halimi sormak ve selâm göndermesine meydan verilmemesi gösteriyor ki; dağ gibi bir ağaçta nohut gibi bir tek meyve bulundurup manasız, hikmetsiz, kanunsuz bir vaziyettir ki, değil hükûmet-i cumhuriye gibi en ziyade kanunperest ve kanunî bir hükûmet, belki hikmetle iş görmek manasıyla hükûmet namı verilen dünyada hiçbir hükûmetin işi olamaz.

Ben hukukumu kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri cinayetle ittiham ediyorum.

Böyle cânilerin keyiflerini elbette hükûmet-i cumhuriyenin kanunları reddeder ve hukukumu iade eder ümidindeyim.

Said Nursî

* * *

Risale-i Nur'un hakkaniyetine bir nümune

Tenbih

Ondokuz sene evvel te'lif edilen bu risaleyi [27](Haşiye) okuyan ehl-i insaf ve münevverlerin de vâkıf olup kat'î kanaat getireceği vecihle yüzotuz kitabdan müteşekkil olan Risale-i Nur Külliyatının umum eczaları, siyasî ve dünyevî maksadlardan ârî ve müberra olarak tamamen imanî ve uhrevî bir ruh ve mahiyette te'lif edilmiştir. Bu zahir ve kat'î hakikatı da Eskişehir, Isparta, Denizli ve Afyon Mahkemelerinin yaptığı uzun tahkikat ve gayet ince tedkikat teyid etmiştir. Bu itibarla yirmi aydan fazladır Afyon Mahkemesinde mevkuf tutulan ve Mahkeme-i Temyizce hiçbir eserde suç mevzuu teşkil edecek en küçük bir nokta bile gösterilmeyen ve yüzbinlerle kimselerin imanını kurtaran ve okuyanların ve ehl-i ilmin ve âlem-i İslâm'ın takdir ve tahsinine mazhar olan kitablarımızın umumunu iade etmeleri hususunda alâka ve yardımınızı istiyoruz.

Afyon Mahkemesindeki kitabların kısm-ı a'zamı evvelce tahliye olunan arkadaşlarımızdan alınmış olup, onlar da "Kitablarımızı, sahibi olan Üstadımıza verdik. Ona teslim olunsun." diyerek bana havale etmişlerdir. Bilhâssa yaldızlı ve tevafuk mu'cizesiyle yazılan Kur'anımızı manasız iki senedir müsadere olunan kitablar içinde, mahkemede bırakmışlar. Her şeyden evvel Denizli ve Ankara Mahkemelerinin bize iade ettikleri o kitablarımızı ve Kur'anımızı çabuk bize iade etmelerini bekliyoruz.

Said Nursî

* * *

Onaltıncı Mektub

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ اِيمَانًا وَ قَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

[Şu mektub فَقُولاَ لَهُ قَوْلاً لَيِّنًا sırrına mazhar olmuş, şiddetli yazılmamış.]

Çoklar tarafından sarihan ve manen gelen bir suale cevabdır. Şu cevabı vermek benim için hoş değil, arzu etmiyorum. Her şeyimi, Cenab-ı Hakk'ın tevekkülüne bağlamıştım. Fakat ben kendi halimde ve âlemimde rahat bırakılmadığım ve yüzümü dünyaya çevirdikleri için, Yeni Said değil, bilmecburiye Eski Said lisanıyla, şahsım için değil, belki dostlarımı ve Sözlerimi ehl-i dünyanın evham ve eziyetinden kurtarmak için; hakikat-ı hâli hem dostlarıma, hem ehl-i dünyaya ve ehl-i hükme beyan etmek için "Beş Nokta"yı beyan ediyorum.

Birinci Nokta: Denilmiş: "Ne için siyasetten çekildin? Hiç yanaşmıyorsun?"

Elcevab: Dokuz-on [28](*) sene evveldeki Eski Said, bir mikdar siyasete girdi. Belki siyaset vasıtasıyla dine ve ilme hizmet edeceğim diye beyhude yoruldu.. ve gördü ki; o yol meşkuk ve müşkilâtlı ve bana nisbeten fuzuliyane, hem en lüzumlu hizmete mâni' ve hatarlı bir yoldur. Çoğu yalancılık ve bilmeyerek ecnebi parmağına âlet olmak ihtimali var. Hem siyasete giren, ya muvafık olur veya muhalif olur. Eğer muvafık olsa; madem memur ve meb'us değilim, o halde siyasetçilik bana fuzulî ve malayani bir şeydir. Bana ihtiyaç yok ki, beyhude karışayım. Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünki mesail tavazzuh etmiş, herkes benim gibi bilir. Beyhude çene çalmak manasızdır. Eğer kuvvet ile ve hâdise çıkarmak ile muhalefet etsem, husulü meşkuk bir maksad için binler günaha girmek ihtimali var. Birinin yüzünden çoklar belaya düşer. Hem on ihtimalden bir-iki

ihtimale binaen günahlara girmek, masumları günaha atmak; vicdanım kabul etmiyor diye Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terketti. Buna kat'î şahid, o vakitten beri sekiz senedir bir tek gazete ne okudum ve ne dinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi, biri çıksın söylesin. Halbuki sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu. Hem beş senedir bütün dikkat ile benim halime nezaret ediliyor. Siyasetvari bir tereşşuh gören söylesin. Halbuki benim gibi asabî ve اِنَّمَا الْحِيلَةُ فِى تَرْكِ الْحِيَلِ düsturuyla, en büyük hileyi hilesizlikte bulan pervasız, alâkasız bir insanın, değil sekiz sene, sekiz gün bir fikri gizli kalmaz. Siyasete iştihası ve arzusu olsaydı; tedkikata, taharriyata lüzum bırakmayarak top güllesi gibi sadâ verecekti.

İkinci Nokta: Yeni Said ne için bu kadar şiddetle siyasetten tecennüb ediyor?

Elcevab: Milyarlar seneden ziyade olan hayat-ı ebediyeye çalışmasını ve kazanmasını; meşkuk bir-iki sene hayat-ı dünyeviyeye lüzumsuz, fuzulî bir surette karışma ile feda etmemek için.. hem en mühim, en lüzumlu, en saf ve en hakikatlı olan hizmet-i iman ve Kur'an için şiddetle siyasetten kaçıyor. Çünki diyor: Ben ihtiyar oluyorum.. bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. Hayat-ı ebediyeyi kazanmakta en birinci vasıta ve saadet-i ebediyenin anahtarı imandır; ona çalışmak lâzım geliyor. Fakat ilim itibariyle insanlara dahi bir menfaat dokundurmak için şer'an hizmete mükellef olduğumdan, hizmet etmek isterim. Lâkin o hizmet, ya hayat-ı içtimaiye ve dünyeviyeye ait olacak; o ise elimden gelmez. Hem fırtınalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için o ciheti bırakıp, en mühim, en lüzumlu, en selâmetli olan imana hizmet cihetini tercih ettim. Kendi nefsime kazandığım hakaik-i imaniyeyi ve nefsimde tecrübe ettiğim manevî ilâçları, sair insanların eline geçmek için o kapıyı açık bırakıyorum. Belki Cenab-ı

Hak bu hizmeti kabul eder ve eski günahıma keffaret yapar. Bu hizmete karşı şeytan-ı racîmden başka hiç kimsenin, -mü'min olsun kâfir olsun, sıddık olsun zındık olsun- karşı gelmeye hakkı yoktur. Çünki, imansızlık başka şeylere benzemiyor. Zulümde, fıskta, kebairde birer menhus lezzet-i şeytaniye bulunabilir. Fakat imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yok. Elem içinde elemdir, zulmet içinde zulmettir, azab içinde azabdır.

İşte böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz tehlikeli siyaset oyuncaklarına atılmak; benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günahlarına keffaret aramağa mecbur bir adamda ne kadar hilaf-ı akıldır, ne kadar hilaf-ı hikmettir, ne derece bir divaneliktir, divaneler de anlayabilirler.

Amma Kur'an ve imanın hizmeti ne için beni men'ediyor? dersen; ben de derim ki: Hakaik-i imaniye ve Kur'aniye birer elmas hükmünde olduğu halde, siyaset ile âlûde olsa idim; elimdeki o elmaslar iğfal olunabilen avam tarafından, "Acaba taraftar kazanmak için bir propaganda-i siyaset değil mi?" diye düşünürler. O elmaslara, âdi şişeler nazarıyla bakabilirler. O halde ben o siyasete temas etmekle, o elmaslara zulmederim ve kıymetlerini tenzil etmek hükmüne geçer. İşte ey ehl-i dünya! Neden benim ile uğraşıyorsunuz? Beni kendi hâlimde bırakmıyorsunuz?

Eğer derseniz: Şeyhler bazan işimize karışıyorlar. Sana da bazan şeyh derler.

Ben de derim: Hey efendiler! Ben şeyh değilim, ben hocayım. Buna delil: Dört senedir buradayım; bir tek adama tarîkat verseydim, şübheye hakkınız olurdu. Belki yanıma gelen herkese demişim: İman lâzım, İslâmiyet lâzım; tarîkat zamanı değil.

Eğer derseniz: Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyetperverlik fikri var; o işimize gelmiyor.

Ben de derim: Hey efendiler! Eski Said ve Yeni Said'in yazdıkları meydanda. Şahid gösteriyorum ki: Ben اَلْاِسْلاَمِيَّةُ

جَبَّتِ الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ ferman-ı kat'îsiyle, eski zamandan beri menfî milliyet ve unsuriyetperverliğe, Avrupa'nın bir nevi firenk illeti olduğundan, bir zehr-i kātil nazarıyla bakmışım. Ve Avrupa, o firenk illetini İslâm içine atmış; tâ tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O firenk illetine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığımı, talebelerim ve bana temas edenler biliyorlar. Madem böyledir; hey efendiler herbir hâdiseyi bahane tutup, bana sıkıntı vermeye sebeb nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garbda bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek.. veya İstanbul'da bir esnafın cinayetiyle, Bağdad'da bir dükkâncıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev'inden, her hâdise-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek, hangi usûl iledir? Hangi vicdan hükmeder? Hangi maslahat iktiza eder?

Üçüncü Nokta: Hâlimi, istirahatımı düşünen ve her musibete karşı sabır ile sükûtumu istiğrab eden dostlarımın şöyle bir sualleri var ki: "Sana gelen zahmetlere, sıkıntılara nasıl tahammül ediyorsun? Halbuki eskiden çok hiddetli ve izzetli idin, edna bir tahkire tahammül edemezdin."

Elcevab: İki küçük hâdiseyi ve hikâyeyi dinleyiniz, cevabını alınız.

Birinci Hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebebsiz, gıyabımda tezyifkârane, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra Cenab-ı Hakk'ın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izale edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikat şudur:

Nefsime dedim: Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsime ait ise; Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıblarını söyler. Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevkeder ve gururdan beni kurtarmaya yardımdır. Eğer yalan söylemiş ise, beni riyadan ve riyanın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımdır. Evet, ben nefsim ile musalaha etmemişim. Çünki terbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akrep bulunduğunu biri söylese veya gösterse; ondan

darılmak değil, belki memnun olmak lâzım gelir. Eğer o adamın tahkiratı, benim imana ve Kur'ana hizmetkârlığım sıfatıma ait ise, o bana ait değil. O adamı, beni istihdam eden Sahib-i Kur'ana havale ediyorum. O Aziz'dir, Hakîm'dir. Eğer sırf beni sövmek, tahkir etmek, çürütmek nev'inden ise; o da bana ait değil. Ben menfî ve esir ve garib ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilayete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esirini tahkir etmek, sahibine aittir; o müdafaa eder. Madem hakikat budur, kalbim istirahat etti. وَاُفَوِّضُ اَمْرِى اِلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ dedim. O vakıayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'an onu helâl etmemiş.. belasını buldu!

İkinci Hikâye: Şu senede işittim ki, bir hâdise olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra yalnız icmalen vukuunu işittiğim halde, o vakıa ile ciddî alâkadar imişim gibi bir muamele gördüm. Zâten muhabere etmiyordum; etsem de pek nadir olarak bir mes'ele-i imaniyeyi bir dostuma yazardım. Hattâ dört senede kardeşime bir tek mektub yazdım. Ve ihtilattan hem ben kendimi men'ediyordum, hem de ehl-i dünya beni men'ediyordu. Yalnız bir-iki ahbab ile, haftada bir defa görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise; ayda bir-ikisi, bazı bir-iki dakika bir mes'ele-i âhirete dair benimle görüşüyordu. Bu gurbet halimde; garib, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibilere muvafık olmayan bir köyde, her şeyden herkesten men'edildim. Hattâ dört sene evvel, harab olmuş bir câmiyi tamir ettirdim. Memleketimde imamlık ve vaizlik vesikam elimde olduğundan, o câmide dört senedir (Allah kabul etsin) imamlık ettiğim halde, şu mübarek geçen Ramazanda mescide gidemedim. Bazan yalnız namazımı kıldım. Cemaatle kılınan namazın yirmibeş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

İşte başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel, o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammülü gösterdim. İnşâallah devam da ettireceğim. Şöyle de düşünüyorum ve diyorum ki: Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu tazyik; ayıblı ve kusurlu nefsim için ise, helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla ıslah-ı hâl eder; hem ona keffaret-üz zünub olur. Dünya misafirhanesinin safasını çok gördüm; azıcık cefasını görsem, yine şükrederim. Eğer imana ve Kur'ana hizmetkârlığım cihetiyle ehl-i dünya beni tazyik ediyorsa, onun müdafaası bana ait değil. Onu, Aziz-i Cebbar'a havale ediyorum. Eğer asılsız ve riyaya sebeb ve ihlası kıracak bir şöhret-i kâzibeyi kırmak için teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murad ise, onlara rahmet. Çünki teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hattâ kıymetdar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa tekdir etmişim. Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürtmek ıskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakaik-i imaniye ve Kur'aniyeye ait ise; beyhudedir. Zira Kur'an yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan yalnız kendi görmez, başkasına gece yapamaz.

Dördüncü Nokta: Evhamlı birkaç sualin cevabıdır.

Birincisi: Ehl-i dünya bana der: "Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tenbelce oturanları ve başkasının sa'yi ile geçinenleri istemiyoruz."

Elcevab: Ben iktisad ve bereketle yaşıyorum. Rezzakımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamağa da karar vermişim. Evet günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz. Şu mes'elenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle, beyan etmek bana pek nâhoştur. Fakat madem ehl-i dünya evhamlı bir surette soruyorlar; ben de derim ki: Küçüklüğümden beri halkların

malını kabul etmemek -velev zekat dahi olsa- hem maaşı kabul etmemek -yalnız bir-iki sene Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de dostlarımın icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum ve o parayı da manen millete iade ettik- hem maişet-i dünyeviye için minnet altına girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde, çok dostlar bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar, kabul etmedim. "Öyle ise nasıl idare edersin?" denilse, derim: Bereket ve ikram-ı İlahî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihanete müstehak ise de; fakat Kur'an hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda ikram-ı İlahî olan berekete mazhar oluyorum. وَ اَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ sırrıyla, Cenab-ı Hakk'ın bana ettiği ihsanatı yâdedip, bir şükr-ü manevî nev'inde birkaç nümunesini söyleyeceğim. Bir şükr-ü manevî olmakla beraber, korkuyorum ki, bir riya ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünki müftehirane gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebeb olur. Fakat ne çare, söylemeye mecbur oldum.

İşte birisi: Şu altı aydır otuzaltı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne mikdar kifayet [29](Haşiye) edecek, bilmiyorum.

İkincisi: Şu mübarek Ramazanda, yalnız iki haneden bana yemek geldi, ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnû'um. Mütebâkisi, bütün Ramazanda benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan, o hane sahibi Abdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle; üç ekmek, bir kıyye (kilo demek) pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, onbeş gün Ramazandan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, -her gün ekmekle beraber yemek şartıyla- kâfi geldi. Hattâ Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günü idi; dedim ona: "Git ekmek getir." İki saat, her

tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın. “Cum’a gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum.” dedi. Ben de dedim: “Tevekkelnâ alallah, kal.” Sonra hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim: “Kardeşim, bir parça çay yap.” O ona başladı, ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifane şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu safi-kalb adama ne diyeceğim? diye düşünmede iken, birden bire başım çevrilir gibi başımı çevirdim; gördüm ki: Koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dedim: “Süleyman müjde! Cenab-ı Hak bize rızık verdi.” O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvanat-ı vahşiye hiçbiri ilişmemiş. Yirmi-otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek, ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzere iken, dört sene sadık bir sıddıkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket iktisad ve rahmet-i İlahiye bana kâfi geldi.

İşte şu nümuneler gibi çok şeyler var ve bereket-i İlahiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahr için zikrediyorum zannetmeyiniz, belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. Bu bereketler, ya yanıma gelen hâlis dostlarıma ihsandır veya hizmet-i Kur’aniyeye bir ikramdır veya iktisadın bereketli bir menfaatıdır veyahut “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket suretinde gelir, ben de ondan istifade ederim. Evet hazîn mırmırlarını dikkatle dinlesen, “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” çektiklerini anlarsın. Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışta, yumurta

makinesi gibi pek az fasıla ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem bir gün iki yumurta getirdi, ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum: “Böyle olur mu?” dedim. Dediler: “Belki bir ihsan-ı İlahîdir.” Hem şu tavuğun yazın çıkardığı küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerifin başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazanda, bu mübarek hâli bir ikram-ı Rabbanî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şübhemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı.. beni yumurtasız bırakmadı.

İkinci Vehimli Sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: Sana nasıl emniyet edeceğiz ki, sen dünyamıza karışmayacaksın? Seni serbest bıraksak, belki dünyamıza karışırsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlık yapmıyorsun? Kendini târik-i dünya gösterip halkın malını zahiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileceğiz?

Elcevab: Yirmi sene evvelki Divan-ı Harb-i Örfî’de ve hürriyetten daha evvel zamanda çoklara malûm hal ve vaziyetim ve “İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi” namında o zaman Divan-ı Harb’deki müdafaatım kat’î gösterir ki, değil kurnazlık belki edna bir hileye tenezzül etmez bir tarzda hayat geçirmişim. Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellukkârane bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdirir, kendini çekmez; iğfal ve aldatmaya daima çalışır. Halbuki bana karşı en mühim hücumlara ve tenkidlere mukabil tezellüle tenezzül etmedim. “Tevekkeltü Alallah” deyip, ehl-i dünyaya arkamı çevirdim. Hem de âhireti bilen ve dünyanın hakikatını keşfeden; aklı varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başıyla bir adam; hayat-ı ebediyesini dünyanın bir-iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez.. feda etse, kurnaz olmaz, belki ebleh bir divane olur. Ebleh bir divanenin elinden ne gelir ki, onun ile uğraşılsın. Amma zahiren târik-i dünya, bâtınen talib-i dünya şübhesi ise; وَمَا اُبَرِّئُ نَفْسِى اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ sırrınca ben nefsimi tebrie etmiyorum, nefsim her fenalığı

ister. Fakat şu fâni dünyada, şu muvakkat misafirhanede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için; ebedî, daimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbad etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefs-i emmarem ister istemez akla tâbi' olmuştur.

Üçüncü Vehimli Sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan bize muarızsın, biz muarızlarımızı ezeriz.

Elcevab: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmezdim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünki ben başka maksaddayım; başka noktalar benim kalbimi doldurmuş, başka şeyleri düşünmeye kalbimde yer bırakmamış. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbe bakmak değil! Çünki idarenizi, asayişinizi istiyorsunuz. El karışmadığı vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâyık olmadığınız halde "Kalb de bizi sevsin." demeye? Kalbe karışsanız... Evet ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum; fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de hâl-i âlemin salahını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum, fakat irade edemiyorum; çünki elimden gelmiyor. Bilfiil teşebbüs edemiyorum; çünki ne vazifemdir, ne de iktidarım var.

Dördüncü Şübheli Sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: O kadar belalar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı? Sana nasıl emin olabiliriz ki; fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsın?

Elcevab: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hâdiseler içinde dünyanıza karışmadığım halde; diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garib, zaîf, âciz, bütün kuvvetiyle âhirete müteveccih, ihtilattan, muhabereden kesilmiş, iman ve âhiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bazı ehl-i âhireti dost

bulan ve başka herkese yabani ve herkes de ona yabani nazarıyla bakan bir insan; semeresiz tehlikeli dünyanıza karışsa, muzaaf bir divane olmak gerektir.

Beşinci Nokta: Beş küçük mes'eleye dairdir:

Birincisi: Ehl-i dünya bana diyorlar ki: Bizim usûl-ü medeniyetimizi, tarz-ı hayatımızı ve suret-i telebbüsümüzü ne için sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muarızsın.

Ben de derim: Hey efendiler! Ne hak ile bana usûl-ü medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Halbuki siz beni hukuk-u medeniyetten ıskat etmiş gibi, haksız olarak beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilattan memnu' bir tarzda ikamet ettirdiniz. Her menfîyi şehirlerde dost ve akrabasıyla beraber bıraktınız ve sonra vesika verdiğiniz halde, sebebsiz beni tecrid edip -bir-iki tane müstesna- hiçbir hemşehri ile görüştürmediniz. Demek beni efrad-ı milletten ve raiyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-u medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz? Dünyayı bana zindan ettiniz. Zindanda olan bir adama böyle şeyler teklif edilmez. Siz bana dünya kapısını kapadınız, ben de âhiret kapısını çaldım; rahmet-i İlahiye açtı. Âhiret kapısında bulunan bir adama, dünyanın karmakarışık usûl ve âdâtı ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp memleketime iade edip hukukumu verdiniz, o vakit usûlünüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

İkinci Mes'ele: Ehl-i dünya diyorlar ki: Bize ahkâm-ı diniyeyi ve hakaik-i İslâmiyeyi talim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salahiyetle neşriyat-ı diniye yapıyorsun? Sen madem nefye mahkûmsun, bu işlere karışmaya hakkın yok.

Elcevab: Hak ve hakikat inhisar altına alınmaz! İman ve Kur'an nasıl inhisar altına alınabilir? Siz dünyanızın usûlünü, kanununu inhisar altına alabilirsiniz. Fakat hakaik-i imaniye ve esasat-ı Kur'aniye, resmî bir şekilde ve ücret mukabilinde dünya muamelâtı suretine sokulmaz. Belki bir mevhibe-i İlahiye olan o esrar, hâlis bir niyet ile ve dünyadan ve

huzuzat-ı nefsaniyeden tecerrüd etmek vesilesiyle o feyizler gelebilir. Hem de sizin o resmî daireniz dahi, memlekette iken beni vaiz kabul etti, tayin etti. Ben o vaizliği kabul ettim, fakat maaşını terkettim. Elimde vesikam var. Vaizlik ve imamlık vesikasıyla her yerde amel edebilirim; çünki benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfîler madem iade edildi, eski vesikalarımın hükmü bâkidir.

Sâniyen: Yazdığım hakaik-i imaniyeyi doğrudan doğruya nefsime hitab etmişim. Herkesi davet etmiyorum. Belki ruhları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur'aniyeyi arayıp buluyorlar. Yalnız medar-ı maişetim için, yeni huruf çıkmadan evvel, haşre dair bir risalemi tab'ettirdim. Bunu da, bana karşı insafsız eski vali, o risaleyi tedkik edip, tenkid edecek bir cihet bulamadığı için ilişemedi.

Üçüncü Mes'ele: Benim bazı dostlarım, ehl-i dünya bana şübheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için, benden zahiren teberri ediyorlar; belki tenkid ediyorlar. Halbuki kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrisini ve bana karşı içtinablarını, o ehl-i dünyaya sadakata değil, belki bir nevi riyaya, vicdansızlığa hamledip, o dostlarıma karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey âhiret dostlarım! Benim Kur'ana hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayınız. Çünki inşâallah benden size zarar gelmez. Eğer farazâ musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız. O hal ile, musibete ve tokata daha ziyade istihkak kesbedersiniz. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?

Dördüncü Mes'ele: Şu nefiy zamanımda görüyorum ki: Hodfüruş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirane, rakibane bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadarım.

Hey efendiler! Ben imanın cereyanındayım. Karşımda imansızlık cereyanı var. Başka cereyanlarla alâkam yok. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet namına bana

karşı tarafgirane, rakibane vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek; gayet fena bir hatadır. Çünki sâbıkan isbat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim; yalnız bütün vaktimi ve hayatımı, hakaik-i imaniye ve Kur'aniyeye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir, bana eziyet verip rakibane ilişen adam düşünsün ki, o muamelesi zındıka ve imansızlık namına imana ilişmek hükmüne geçer.

Beşinci Mes'ele: Dünya madem fânidir. Hem madem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem madem dünya sahibsiz değil. Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerim bir Müdebbiri var. Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır. Hem madem لاَ يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلاَّ وُسْعَهَا sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur. Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır. Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler, kabir kapısına kadardır.

Elbette en bahtiyar odur ki: Dünya için âhireti unutmasın, âhiretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, malayani şeylerle ömrünü telef etmesin, kendini misafir telakki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin, selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin. [30](Haşiye)

Onaltıncı Mektub'un Zeyli

بِاسْمِهِ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Ehl-i dünya sebebsiz, benim gibi âciz, garib bir adamdan tevehhüm edip binler adam kuvvetinde tahayyül ederek, beni çok kayıdlar altına almışlar. Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında, bir-iki gece kalmaklığıma müsaade etmemişler. İşittim ki, diyorlar: "Said ellibin nefer kuvvetindedir, onun için serbest bırakmıyoruz."

Ben de derim ki: Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız halde, neden dünyanın

işini dahi bilmiyorsunuz? Divane gibi hükmediyorsunuz. Eğer korkunuz şahsımdan ise; ellibin nefer değil, belki bir nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani, odamın kapısında durup, bana “Çıkmayacaksın!” diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur’ana ait dellâllığımdan ve kuvve-i maneviye-i imaniyeden ise; ellibin nefer değil, yanlışsınız! Meslek itibariyle elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünki, Kur’an-ı Hakîm’in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dâhil olduğu halde, bütün Avrupa’ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile onların fünun-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kal’alarını zîr ü zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah’ın tevfikiyle beni o mesleğimin bir mes’elesinden geri çeviremezler, inşâallah mağlub edemezler!..

Madem böyledir, ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız! Karışsanız da beyhudedir:

Takdir-i Huda, kuvvet-i bâzu ile dönmez
Bir şem’a ki, Mevlâ yaka, üflemekle sönmez.

Benim hakkımda, müstesna bir surette, pek ziyade ehl-i dünya tevehhüm edip, âdeta korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyasî bir kusur teşkil etmeyen ve ittihama medar olmayan şeyhlik, büyüklük, hanedan, aşiret sahibi, nüfuzlu, etbaı çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvaliyle alâkadar olmak, hattâ siyasete girmek, hattâ muhalif olmak gibi bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhama düşmüşler. Hattâ hapiste ve hariçteki, yani kendilerince kabil-i afv olmayanların dahi aflarını müzakere ettikleri sırada, beni âdeta herşeyden men’ettiler. Fena ve fâni bir adamın, güzel ve bâki şöyle bir sözü var:

Zulmün topu var, güllesi var, kal’ası varsa;
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.

Ben de derim:

Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa;
Kur'anın feyziyle, hâdiminde de:
Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır;
Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır.

Çok dostlarla beraber bana nezaret eden bir kumandan, mükerreren sual ettiler: Neden vesika için müracaat etmiyorsun? İstida vermiyorsun?

Elcevab: Beş-altı sebeb için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

Birincisi: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki, onların mahkûmu olayım; onlara müracaat edeyim. Ben kader-i İlahînin mahkûmuyum ve ona karşı kusurum var, ona müracaat ediyorum.

İkincisi: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhane olduğunu yakînen iman edip bildim. Onun için, hakikî vatan değil, her yer birdir. Madem vatanımda bâki kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şeye yaramıyor. Madem her yer misafirhanedir; eğer misafirhane sahibinin rahmeti yâr ise, herkes yârdır, her yer yarar. Eğer yâr değilse, her yer kalbe bârdır ve herkes düşmandır.

Üçüncüsü: Müracaat, kanun dairesinde olur. Halbuki bu altı senedir bana karşı muamele, keyfî ve fevkalkanundur. Menfîler kanunuyla bana muamele edilmedi. Hukuk-u medeniyetten ve belki hukuk-u dünyeviyeden ıskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevkalkanun muamele edenlere, kanun namına müracaat manasız olur.

Dördüncüsü: Bu sene buranın müdürü, benim namıma, Barla'nın bir mahallesi hükmünde olan Bedre Karyesi'nde, tebdil-i hava için birkaç gün kalmağa dair müracaat etti; müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacıma cevab-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde faidesiz bir tezellül olur.

Beşincisi: Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dava etmek ve onlara müracaat etmek; bir haksızlıktır, hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâb etmek istemem vesselâm.

Altıncı Sebeb: Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil; çünki onlar da bilirler ki, siyasete karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. Belki bilerek veya bilmeyerek zındıka hesabına, benim dine merbutiyetimden beni tazib ediyorlar. Öyle ise onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir. Hem ben onlara müracaat ve dehalet ettikçe; âdil olan kader-i İlahî, beni onların zalim eliyle tazib edecektir. Çünki onlar diyanete merbutiyetimden beni sıkıyorlar. Kader ise, benim diyanette ve ihlasta noksaniyetim var; arasıra ehl-i dünyaya riyakârlıklarımdan için beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok. Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem, kader der: “Ey riyakâr! Bu müracaatın cezasını çek!” Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: “Bizi tanımıyorsun, sıkıntıda kal!”

Yedinci Sebeb: Malûmdur ki, bir memurun vazifesi, heyet-i içtimaiyeye muzır eşhasa meydan vermemek ve nâfi’lere yardım etmektir. Halbuki beni nezaret altına alan memur, kabir kapısına gelen, misafir bir ihtiyar adama “Lâ ilahe illallah”taki imanın latif bir zevkini izah ettiğim vakit, -bir cürm-ü meşhud halinde beni yakalamak gibi- çok zaman yanıma gelmediği halde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanıma geldi. İhlas ile dinleyen o bîçareyi de mahrum bıraktı; beni de hiddete getirdi. Halbuki burada bazı adamlar vardı; o onlara ehemmiyet vermiyordu. Sonra edebsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek surette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı. Hem malûmdur ki: Zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zabit olsun, nefer olsun, her zaman onlarla görüşebilir. Halbuki bir senedir, hem âmir, hem nezarete memur hükûmet-i milliyece iki mühim zât kaç defa odamın yanından geçtikleri halde, kat’â ve aslâ ne benim ile görüştüler ve ne de halimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adavetlerinden yanaşmıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından.. güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar. İşte şu adamlar gibi eczası ve memurları bulunan

bir hükûmeti, hükûmet diyerek merci' tanıyıp müracaat etmek, kâr-ı akıl değil, beyhude bir zillettir. Eski Said olsaydı Antere gibi diyecekti:

مَاءُ الْحَيَاةِ بِذِلَّةٍ كَجَهَنَّمَ ❊ وَ جَهَنَّمُ بِالْعِزِّ فَخْرُ مَنْزِلِى

Eski Said yok. Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı manasız görüyor. Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapsınlar! Mahkeme-i Kübra'da onlarla muhakeme olacağız der, sükût eder.

Adem-i müracaatımın sebeblerinden sekizincisi: "Gayr-ı meşru' bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adavet olduğu" kaidesince, âdil olan kader-i İlahî, lâyık olmadıkları halde meylettiğim şu ehl-i dünyanın zalim eliyle beni tazib ediyor. Ben de bu azaba müstehakım deyip sükût ediyordum. Çünki harb-i umumîde Gönüllü Alay Kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu Kumandanı ve Enver Paşa takdiratı altında kıymetdar talebelerimi, dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düştüm. Esaretten geldikten sonra Hutuvat-ı Sitte gibi eserlerimle kendimi tehlikeye atıp, İngilizlerin İstanbul'a tasallutu altında, İngilizlerin başlarına vurdum. Şu beni işkenceli ve sebebsiz esaret altına alanlara yardım ettim. İşte onlar da bana, o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rusya'da esaretimde çektiğim zahmet ve sıkıntıyı, burada bu dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Halbuki Ruslar, beni Kürd Gönüllü Kumandanı suretinde, Kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları halde, beni dersten men'etmediler. Arkadaşım olan doksan esir zabitlerin kısm-ı ekserîsine ders veriyordum. Bir defa Rus Kumandanı geldi, dinledi. Türkçe bilmediği için siyasî ders zannetti, bir defa beni men'etti; sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı câmi yaptık. Ben imamlık yapıyordum. Hiç müdahale etmediler, ihtilattan men'etmediler, beni muhabereden kesmediler. Halbuki bu dostlarım güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-ı imaniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebeb yok iken, siyasetten ve dünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken.. üç sene değil, belki beni altı sene sıkıntılı bir

esaret altına aldılar; ihtilattan men'ettiler. Vesikam olduğu halde dersten, hattâ odamda hususî dersimi de men'ettiler; muhabereye sed çektiler. Hattâ vesikam olduğu halde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğim mescidimden beni men'ettiler. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için, daimî cemaatım ve âhiret kardeşlerim mahsus üç adama dahi imamet etmemi kabul etmiyorlar.

Hem istemediğim halde, birisi bana iyi dese, bana nezaret eden memur kıskanarak kızıyor; nüfuzunu kırayım diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor; âmirlerinden iltifat görmek için beni taciz ediyor.

İşte böyle vaziyette bir adam, Cenab-ı Hak'tan başka kime müracaat eder? Hâkim kendi müddeî olsa, elbette ona şekva edilmez. Gel sen söyle bu hale ne diyeceğiz? Sen ne dersen de.. ben derim ki: Bu dostlarım içinde çok münafıklar var. Münafık kâfirden eşeddir. Onun için, kâfir Rus'un bana çektirmediğini çektiriyorlar.

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınızın kurtulmasına ve saadet-i ebediyenize hizmet ediyorum! Demek hizmetim hâlis, lillah için olmamış ki aks-ül amel oluyor. Siz ona mukabil, her fırsatta beni incitiyorsunuz. Elbette mahkeme-i kübrada sizinle görüşeceğiz!.. حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ derim.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Hapis musibetine düşenlere merhametkârane, sadakatla, hariçten gelen erzaklarına nezaret ve yardım edenlere kuvvetli bir teselliyi Üç Nokta'da beyan edeceğim:

Birinci Nokta: Hapiste geçen ömür günleri, herbir gün on gün kadar bir ibadet kazandırabilir ve fâni saatleri, meyveleri cihetiyle manen bâki saatlere çevirebilir ve beş-on sene ceza, milyonlar sene haps-i ebedîden kurtulmağa vesile olabilir. İşte ehl-i iman için bu pek büyük ve çok kıymetdar

kazancın şartı, farz namazını kılmak ve hapse sebebiyet veren günahlardan tövbe etmek ve sabır içinde şükretmektir. Zâten hapis çok günahlara manidir, meydan vermiyor.

İkinci Nokta: Zeval-i lezzet elem olduğu gibi, zeval-i elem dahi lezzettir. Evet herkes geçmiş lezzetli, safalı günlerini düşünse; teessüf ve tahassür elem-i manevîsini hissedip “Eyvah!” der. Ve geçmiş musibetli, elemli günlerini tahattur etse; zevalinden bir manevî lezzet hisseder ki, “Elhamdülillah şükür, o bela sevabını bıraktı gitti.” der. Ferah ile teneffüs eder. Demek bir saat muvakkat elem, zevaliyle ruhta bir manevî lezzet bırakır ve lezzetli saat, bilakis elem bırakır. Madem hakikat budur ve madem geçmiş musibet saatleri, elemleri ile beraber madum ve yok olmuş ve gelecek bela günleri şimdi madum ve yoktur ve yoktan elem yok ve madumdan elem gelmez. Meselâ, birkaç gün evvel aç ve susuz olmasından, bir-iki gün sonra aç ve susuz olmak ihtimalinden, bugün onlar niyetiyle mütemadiyen ekmek yese ve su içse, ne derece divaneliktir. Aynen öyle de, geçmiş ve gelecek elemli saatleri -ki hiç ve madum ve yok olmuşlar- şimdi onları düşünüp sabırsızlık göstermek ve kusurlu nefsini bırakıp, Allah’tan şekva etmek gibi “Oof! Of!” demek divaneliktir. Eğer sağa-sola yani geçmiş ve geleceğe karşı sabır kuvvetini dağıtmazsa ve hazır saate ve o güne karşı tutsa, tam kâfi gelir. Sıkıntı ondan bire iner. Hattâ şekva olmasın, ben bu üçüncü Medrese-i Yusufiyede, birkaç gün zarfında, hiç ömrümde görmediğim maddî ve manevî sıkıntılı, hastalıklı musibetimde, hususan Nur’un hizmetinden mahrumiyetimden gelen me’yusiyet ve kalbî ve ruhî sıkıntılar beni ezdiği sırada, inayet-i İlahiye bu mezkûr hakikatı gösterdi. Ben de sıkıntılı hastalığımdan, hapsimden razı oldum. Çünki benim gibi kabir kapısında bir bîçareye, gafletle geçebilir bir saati, on saat ibadet saatleri yapmak büyük bir kârdır diye şükreyledim.

Üçüncü Nokta: Şefkatkârane hizmetiyle yardım etmek ve muhtaç oldukları rızıklarını ellerine vermek ve manevî

yaralarına tesellilerle merhem sürmek, az bir amel ile büyük bir kazanç var. Ve dışarıdan gelen yemeklerini onlara vermek, aynı yemek kadar o gardiyan ve gardiyan ile beraber dâhilde ve hariçte bîçare mahpuslara çalışanlara bir sadaka hükmünde defter-i hasenatına yazılır. Hususan musibetzede, ihtiyar veya hasta veya fakir veya garib olsa, o sadaka-i maneviyenin sevabını çok ziyadeleştirir. İşte bu kıymetli kazancın şartı, farz namazını kılmaktır. Tâ ki o hizmeti, lillah için olsun. Hem bir şartı da sadakat ve şefkat ve sevinçle ve minnet etmemek tarzda yardımlarına koşmaktır.

* * *

Gençlik Rehberi'nin küçük bir haşiyesi

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Risale-i Nur'daki hakikî teselliye mahpuslar çok muhtaçtırlar. Hususan gençlik darbesini yeyip, taze ve şirin ömrünü hapiste geçirenlerin, Nurlara ekmek kadar ihtiyaçları var. Evet gençlik damarı, akıldan ziyade hissiyatı dinler. His ve heves ise kördür, akibeti görmez. Bir dirhem hazır lezzeti, ileride bir batman lezzete tercih eder. Bir dakika intikam lezzeti ile katleder, seksen bin saat hapis elemlerini çeker ve bir saat sefahet keyfiyle -bir namus mes'elesinde- binler gün hem hapsin, hem düşmanının endişesinden sıkıntılarla ömrünün saadeti mahvolur. Bunlara kıyasen bîçare gençlerin çok vartaları var ki; en tatlı hayatını en acı ve acınacak bir hayata çeviriyorlar ve bilhâssa şimalde koca bir devlet, gençlik hevesatını elde ederek, bu asrı fırtınalarıyla sarsıyor. Çünki akibeti görmeyen kör hissiyatla hareket eden gençlere, ehl-i namusun güzel kızlarını ve karılarını ibahe eder. Belki hamamlarında erkek kadın beraber çıplak olarak girmelerine izin vermeleri cihetinde bu fuhşiyatı teşvik eder. Hem serseri ve fakir

olanlara zenginlerin mallarını helâl eder ki, bütün beşer bu musibete karşı titriyor.

İşte bu asırda İslâm ve Türk gençleri kahramanane davranıp iki cihetten hücum eden bu tehlikeye karşı, Risale-i Nur'un Meyve ve Gençlik Rehberi gibi keskin kılınçlarıyla mukabele etmeleri elzemdir. Yoksa o bîçare genç, hem dünya istikbalini ve mes'ud hayatını, hem âhiretteki saadetini ve hayat-ı bâkiyesini azablara, elemlere çevirip mahveder ve sû'-i istimal ve sefahetle hastahanelere ve hissiyat taşkınlıklarıyla hapishanelere düşer. Eyvahlar, esefler ile ihtiyarlığında çok ağlayacak. Eğer terbiye-i Kur'aniye ve Nur'un hakikatlarıyla kendini muhafaza eylese, tam bir kahraman genç ve mükemmel bir insan ve mes'ud bir Müslüman ve sair zîhayatlara, hayvanlara bir nevi sultan olur.

Evet bir genç, hapiste yirmidört saat her günkü ömründen tek bir saatini beş farz namazına sarfetse ve ekser günahlardan hapis mâni olduğu gibi o musibete sebebiyet veren hatadan dahi tövbe edip sair zararlı, elemli günahlardan çekilse hem hayatına, hem istikbaline, hem vatanına, hem milletine, hem akrabasına büyük faidesi olması gibi; o on-onbeş senelik fâni gençlikle ebedî, parlak, bâki bir gençliği kazanacağını, başta Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, bütün Kütüb ve Suhuf-u Semaviye kat'î haber verip müjde ediyor. Evet o şirin, güzel gençlik nimetine istikametle, taatle şükretse hem ziyadeleşir, hem bâkileşir, hem lezzetlenir. Yoksa hem belalı olur, hem elemli, gamlı, kâbuslu olur, gider. Hem akrabasına, hem vatanına, hem milletine muzır bir serseri hükmüne geçirmeğe sebebiyet verir.

Eğer mahpus, zulmen mahkûm olmuş ise, farz namazını kılmak şartıyla, herbir saati, bir gün ibadet hükmünde olduğu gibi, o hapis onun hakkında bir çilehane-i uzlet olup eski zamanda mağaralara girerek ibadet eden münzevi sâlihlerden sayılabilirler.

Eğer fakir veya ihtiyar veya hasta ve iman hakikatlarına müştak ise; farzını yapmak ve tövbe etmek şartıyla herbir saatleri dahi yirmişer saat ibadet olup hapis ona bir istirahathane ve merhametkârane ona bakan dostlar için bir muhabbethane, bir terbiyehane, bir dershane hükmüne geçer. O hapiste durmakla haricindeki müşevveş, her tarafta günahların hücumlarına maruz serbestiyetten daha ziyade hoşlanabilir. Hapisten tam terbiye alır. Çıktığı zaman bir kātil, bir müntakim olarak değil, belki tövbekâr, tecrübeli, terbiyeli, millete menfaatli bir adam çıkar. Hattâ Denizli hapsindeki zâtların az bir zamanda Nurlardan fevkalâde hüsn-ü ahlâk dersini alanlarını gören bazı alâkadar zâtlar demişler ki: “Terbiye için onbeş sene hapse atmaktansa, onbeş hafta Risale-i Nur dersini alsalar, daha ziyade onları ıslah eder.”

Madem ölüm ölmüyor ve ecel gizlidir, her vakit gelebilir ve madem kabir kapanmıyor, kafile kafile arkasından gelenler oraya girip kayboluyorlar ve madem bu hayat-ı dünyeviye gayet sür’atle gidiyor ve madem ölüm, ehl-i iman hakkında i’dam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrildiğini, hakikat-ı Kur’aniye ile Risale-i Nur güneş gibi göstermiş ve ehl-i dalalet ve sefahet hakkında göz ile göründüğü gibi bir i’dam-ı ebedîdir, bütün mahbubatından ve mevcudattan bir firak-ı lâyezâlîdir. Elbette ve elbette hiçbir şübhe kalmaz ki, en bahtiyar odur ki; sabır içinde şükredip hapis müddetinden tam istifade ederek, Nurlar dersini alarak, istikamet dairesinde imanına ve Kur’ana hizmete çalışır.

Ey zevk ve lezzete mübtela insan! Ben yetmiş yaşımda binler tecrübelerle ve hüccetlerle ve hâdiselerle aynelyakîn bildim ki: Hakikî zevk ve elemsiz lezzet ve kedersiz sevinç ve hayattaki saadet yalnız imandadır ve iman hakikatleri dairesinde bulunur. Yoksa dünyevî bir lezzette çok elemler var. Bir üzüm tanesi yedirir on tokat vurur, hayatın lezzetini kaçırır.

Ey hapis musibetine düşen bîçareler! Madem dünyanız ağlıyor ve tatlı hayatınız acılaştı; çalışınız, âhiretiniz dahi

ağlamasın ve hayat-ı bâkiyeniz gülsün, tatlılaşsın, hapisten istifade ediniz. Nasıl bazan ağır şerait altında düşman karşısında bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir. Öyle de, sizin ağır şerait altında herbir saat ibadet zahmeti; çok saatler olup, o zahmetleri rahmetlere çevirir.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizi ta'ziye değil, belki tebrik ediyorum. Madem kader-i İlahî bizi bu üçüncü Medrese-i Yusufiye'ye bir hikmet için sevketti ve bir kısım rızkımızı bize burada yedirecek ve rızkımız bizi buraya çağırdı ve madem şimdiye kadar kat'î tecrübelerle عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ sırrına inayet-i İlahiye bizi mazhar etmiş ve madem Medrese-i Yusufiye'deki yeni kardeşlerimiz herkesten ziyade Nurlardaki teselliye muhtaçtırlar ve adliyeciler, memurlardan ziyade Nur kaidelerine ve sair kudsî kanunlarına ihtiyaçları var ve madem Nur nüshaları pek kesretle hariçteki vazifenizi görüyorlar ve fütuhatları tevakkuf etmiyor ve madem burada herbir fâni saat, bâki ibadet saatleri hükmüne geçer, elbette biz bu hâdiseden -mezkûr noktalar için- kemal-i sabır ve metanet içinde mesrurane şükretmemiz lâzımdır. Denizli hapsinde teselli için yazdığımız bütün o küçük mektubları size de aynen tekrar ederim. İnşâallah o hakikatlı fıkralar sizi de müteselli ederler.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Hadsiz şükür ederim ki: Risale-i Nur'un hakikî sahibleri olan müftüler, vaizler, imamlar, hocalardan manevî kahramanlar meydana çıktılar. Şimdiye kadar Nur'un fedakârları; gençler, mektebliler, muallimler idi. Bin bârekâllah Edhem İbrahimler, Ali Osmanlar ehl-i medresenin yüzlerini ak ettiler, çekingenliklerini cesarete çevirdiler.

Sâniyen: Hâlisane faaliyetlerinden ve heyecanlarından neş'et eden bu hâdiseden teessüf etmesinler. Çünki Denizli hapsi netice itibariyle, ihtiyatsız hareket edenleri tebrik ettirdi. Zahmet pek az, faide-i maneviye pek çok oldu.

İnşâallah bu üçüncü Medrese-i Yusufiye, ikinciden geri kalmayacak.

Sâlisen: Meşakkat derecesinde sevabın ziyadeleşmesi cihetinde, bu şiddetli hale şükretmeliyiz. Vazifemiz olan hizmet-i imaniyeyi ihlasla yapmağa çalışmalı; vazife-i İlahiye olan muvaffakıyet ve hayırlı neticeleri vermek cihetine karışmamalıyız. خَيْرُ اْلاُمُورِ اَحْمَزُهَا deyip bu çilehanedeki sıkıntılara sabır içinde şükretmeliyiz. Amelimizin makbuliyetine bir alâmet ve kudsî mücahedemizin imtihanında tam bir şehadetname almamıza bir emaredir bilmeliyiz.

* * *

Başta müdür olarak hapsin heyet-i idaresine sureten ehemmiyetsiz, fakat bence çok ehemmiyetli bir maruzatım var.

Yirmiiki sene tecrid-i mutlak içinde geçen hayatım ve yetmişbeş yaşında vücudumun aşılara tahammülü yoktur. Hattâ çok zaman evvel beni aşıladılar, yirmi sene onun eseri olarak cerahat yapıyordu. Müzmin bir zehir hükmüne geçti. Emirdağı'nda iki doktor ve arkadaşlarım bunu biliyorlar. Hem dört sene evvel, Denizli'de beni de umum mahkûmlar içinde aşıladılar. Hiçbirisine zarar olmadığı halde, beni yirmi gün hasta eyledi. Hıfz-ı İlahî ile, benim için tehlikeli olan hastahaneye gitmeye mecbur edilmedim. Kat'iyyen vücudum aşıya gelmez. Hem mazeretim kuvvetlidir. Hem yetmişbeş yaşında gayet zaîf olduğumdan, on yaşında bir çocuğa edilen aşıya ancak tahammül ederim. Hem madem daima tecrid-i mutlak içindeyim, benim başkalarla temasım yok. Hem bir ay evvel iki doktoru vali Emirdağı'na gönderdi, beni tam muayene ettiler, hiçbir sâri hastalık bulunmadığı, yalnız gayet za'fiyetten ve tecrid ve ihtiyarlıktan ve kulunç hastalığından başka birşey bulamadılar. Elbette bu hal, beni kanunca aşılamağa mecbur etmez.

Hem büyük bir ricam var, beni hastahaneye sevketmeyiniz. Bütün hayatımda, hususan bu yirmiiki sene tecrid-i mutlak ömrümde tahammül edemediğim bir

vaziyete, yani tanımadığım hastabakıcıların hükmü altına mecbur etmeyiniz. Gerçi bu sıralarda kabre girmeyi hoş görmeğe başlamıştım. Fakat insaniyetlerini gördüğüm bu hapsin heyet-i idaresinin hatırları ve mahpusların tesellileri için şimdilik hapsi kabre tercih ettim.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Benim şahsıma edilen eziyet ve ihanetlerden müteessir olmayınız. Çünki Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benim ehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum. Risale-i Nur'un selâmetine ve şerefine binler şahsî elemler, belalar, tahkirler görsem; yine müftehirane şükretmek, Nur'dan aldığım dersin muktezasıdır ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Sâniyen: Pek geniş ve şiddetli ve merhametsiz bu taarruz ve hücum, şimdilik yirmiden bire indi. Binler haslar yerinde birkaç zât ve yüzbinler alâkadarlar bedeline mahdud birkaç yeni kardeşleri topladılar. Demek inayet-i İlahiye ile pek hafif bir surete çevrilmiş.

Sâlisen: İnayet-i Rabbaniye ile iki sene aleyhimizde plân çeviren sâbık vali def'oldu ve aleyhimizde pek ziyade evhamlandırılan Dâhiliye Vekili'nin hemşehriliği ve nesilce cedleri ziyade dindarlık cihetiyle bu dehşetli hücumu pek çok hafifleştirdiğine kuvvetli bir ihtimal var. Onun için me'yus olmayınız ve telaş etmeyiniz.

Râbian: Pek çok tecrübelerle ve hâdiselerle kat'î kanaat verecek bir tarzda, Risale-i Nur'un ağlamasıyla ya zemin titrer veya hava ağlar. Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemede dahi isbat ettiğimiz gibi; tahminimce, bu kış emsalsiz bir tarzda yaz gibi -bidayette- gülmesi, Risale-i Nur'un perde altında teksir makinesiyle gülmesine ve intişarına tevafuku ve her tarafta taharri ve müsadere endişesiyle tevakkufla ağlamasına, birdenbire kış dehşetli hiddeti ve ağlamasıyla tetabuku, kuvvetli bir emaredir ki,

hakikat-ı Kur’aniyenin bu asırda parlak bir mu’cize-i kübrasıdır, zemin ve kâinat onun ile alâkadar...

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün birden hatıra geldi ki; mes’ele-i Nuriye münasebetiyle bu medreseye kader-i İlahî ve kısmetin sevkiyle gelenleri ta’ziye yerine tebrik eyle. Çünki ekseriyetin herbiri yirmi, otuz, belki yüz, belki bin masum kardeşlerimize bedel gelip onları bir derece zahmetten kurtarıyor. Hem Nur’la imana hizmetiniz devam etmekle beraber, herbiri az zamanda çok hizmet etmiş, bazıları on senede yüz senelik iş görmüş gibidir. Hem bu yeni Medrese-i Yusufiye’nin imtihanında bulunup onun geniş ve küllî ve kıymetdar neticelerine bilfiil hissedar olmak için bu zahmetli mücahedeye giriyorlar. Ve kolayca, görmelerine müştak oldukları hâlis, sadık kardeşlerini görüp tatlı bir ders alıp veriyorlar. Hem madem dünyanın istirahat zamanları devam etmiyor, boşu boşuna gidiyor; elbette böyle az zahmetle çok kâr kazananlar tebrike lâyıktırlar.

Kardeşlerim, bu geniş hücum, Risale-i Nur’un fütuhatına karşıdır. Fakat anladılar ki; Nurlara iliştikçe daha ziyade parlar, ders dairesi genişlenip ehemmiyet kesbeder ve mağlub olmaz. Yalnız “sırran tenevverat” perdesi altına girer. Onun için plânı değiştirdiler, zahiren Nurlara ilişmiyorlar. Biz madem inayet altındayız, elbette kemal-i sabır içinde şükretmeliyiz.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Garib ve latif iki halimi beyan etmek lâzım geldi:

Birincisi: Benim tecrid-i mutlakta sizin gibi canımdan ziyade sevdiğim kardeşlerimle serbest görüşemediğimde bir inayet-i İlahiye ve bir maslahat bulunduğu kalbime ihtar edildi. Çünki elli lirayı yolda sarfedip görüşmek için Emirdağı’na gelerek elli dakika, bazı on dakika, bazı hiç

görüşmeden giden çok âhiret kardeşlerimiz, birer bahane ile kendilerini bu Medrese-i Yusufiye’ye atacaklardı. Benim dar vaktim ve inzivadan gelen halet-i ruhiyem bıraksa, o fedakâr dostlar ile tam sohbet etmeğe hizmet-i Nuriye müsaade etmezdi.

İkincisi: Bir zaman meşhur bir allâmeyi, harbin müteaddid cephesinde cihada gidenler görmüşler, ona demişler. O da demiş: “Bana sevab kazandırmak ve derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için benim şeklimde bazı evliyalar benim yerimde işler görmüşler.” Aynen bunun gibi, Denizli’de câmilerde beni gördükleri hattâ resmen ihbar edilmiş ve müdür ve gardiyana aksetmiş. Bazıları telaş ederek, “Kim ona hapishane kapısını açıyor?” demişler. Hem burada dahi aynen öyle oluyor. Halbuki benim çok kusurlu, ehemmiyetsiz şahsiyetime pek cüz’î bir hârika isnadına bedel, Risale-i Nur’un hârikalarını isbat edip gösteren Sikke-i Gaybî Mecmuası yüz derece, belki bin derece ziyade Nurlara itimad kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan Nur’un kahraman talebeleri, hakikaten hârika halleri ve kalemleriyle imza basıyorlar.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Beni merak etmeyiniz, ben sizinle beraber bir binada bulunduğumdan bahtiyarım, memnun ve mesrurum.

Şimdi vazifemiz: Bir müdafaa nüshası Isparta’ya gitsin. Mümkün ise hem yeni hurufla, hem makine ile eski huruf yirmi nüsha çıksın. Hattâ oranın müddeiumumuna gösterilsin. Hem bir nüsha avukatımıza bizzât verilsin ve ayrı bir nüsha da müdüre verip tâ onu da dava vekilimize o versin. Hem Ankara makamatına yeni harfle beraber eski harfle Denizli’de olduğu gibi, gönderilecek. Mümkün ise, beş nüsha makamata hazırlansın. Çünki müsadere edilen Nurlar, eski harfle o makamata, hususan Diyanet Riyaseti heyetine gönderilmiş, sonra buraya gelmiş. Hem vekilimiz Ahmed Bey’e haber veriniz ki, müdafaayı makine ile yazdığı vakit

sıhhatine pekçok dikkat etsin. Çünki ifadelerim başkasına benzemiyor. Bir harfin ve bazan bir noktanın yanlışıyla bir mes'ele değişir, mana bozulur. Hem buraya gelen iki makine, size müsaade verilmezse geri gitsinler. Hem telaş edip sıkılmayınız, me'yus olmayınız. اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا sırrıyla, inayet-i İlahiye inşâallah çabuk imdadımıza yetişir.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştak yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. Nurlarla ya okumak veya okutmak veya yazmak suretindeki meşguliyet; tecrübelerle kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor. Şimdi Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşâallah bu medrese-i Yusufiye dahi, Medreset-üz Zehra'nın bir mübarek dershanesi olacak. Ben şimdiye kadar Hüsrev'i ehl-i dünyaya göstermiyordum, gizlerdim. Fakat neşredilen mecmualar, onu ehl-i siyasete tamamıyla gösterdi, gizli birşey kalmadı. Onun için ben onun iki-üç hizmetini has kardeşlerime izhar ettim. Hem ben, hem o, daha gizlemek değil, lüzum ise aynı hakikat beyan edilecek. Fakat şimdilik karşımızda hakikatı dinleyecekler içinde dehşetli ve tezahür etmiş iki muannid; hem zındıka, hem komünist hesabına -biri Emirdağı'nda malûm olmuş, biri de burada- gayet dessasane, aleyhimizde iftiralarla memurları ürkütmeğe çalışıyorlar. Onun için biz şimdilik çok ihtiyat edip telaş etmemek ve inayet-i İlahiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemek lâzımdır.

* * *

Ey hapis arkadaşlarım ve din kardeşlerim!

Size hem dünya azabından, hem âhiret azabından kurtaracak bir hakikatı beyan etmek, kalbime ihtar edildi. O da şudur:

Meselâ, birisi birisinin kardeşini veya akrabasını öldürmüş. Bir dakika o hiddet yüzünden milyonlar dakika hem kalbî sıkıntı, hem hapis azabını çeker. Ve maktulün akrabası dahi intikam endişesiyle ve karşısında düşmanını

düşünmesiyle, hayatının lezzetini ve ömrünün zevkini kaçırır. Hem korku, hem hiddet azabını çekiyor. Bunun tek bir çaresi var: O da, Kur'anın emrettiği ve hak ve hakikat ve maslahat ve insaniyet ve İslâmiyet iktiza ve teşvik ettikleri olan barışmak ve musalaha etmektir. Evet, hakikat ve maslahat sulhtur. Çünki ecel birdir, değişmez. O maktul, herhalde ecel geldiğinden daha dünyada kalmayacaktı. O kātil ise, o kaza-i İlahiyeye vasıta olmuş. Eğer barışmak olmazsa, iki taraf da daima korku ve intikam azabını çekerler. Onun içindir ki, "Üç günden fazla bir mü'min diğer bir mü'mine küsmemek" İslâmiyet emrediyor.

Eğer o katl, bir adavetten ve bir kinli garazdan gelmemişse ve bir münafık o fitneye vesile olmuş ise; çabuk barışmak elzemdir. Yoksa o cüz'î musibet büyük olur, devam eder. Eğer barışsalar ve öldüren tövbe etse ve maktule her vakit dua etse, o halde her iki taraf çok kazanırlar ve kardeş gibi olurlar. Bir gitmiş kardeşe bedel, birkaç dindar kardeşleri kazanır. Kaza ve kader-i İlahîye teslim olup düşmanını afveder ve bilhâssa madem Risale-i Nur dersini dinlemişler, elbette mabeynlerinde bulunan bütün küsmekleri bırakmağa hem maslahat ve istirahat-ı şahsiye ve umumiye iktiza ediyorlar.

Nasılki Denizli hapsinde birbirine düşman bütün mahpuslar, Nurlar dersiyle birbirine kardeş oldular ve bizim beraetimize bir sebeb olup (hattâ dinsizlere, serserilere de) o mahpuslar hakkında "Mâşâallah, bârekâllah" dedirttiler, o mahpuslar tam teneffüs ettiler. Ben burada gördüm ki, bir tek adamın yüzünden yüz adam sıkıntı çekip beraber teneffüse çıkmıyorlar. Onlara zulüm olur. Merd ve vicdanlı bir mü'min, küçük ve cüz'î bir hata veya menfaatle yüzer zararı ehl-i imana vermez. Eğer hata etse verse, çabuk tövbe etmek lâzımdır.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben hem Risale-i Nur'u, hem sizleri, hem kendimi, Hüsrev ve Hıfzı ve Bartın'lı Seyyid'in kıymetdar müjdeleriyle hem tebrik, hem tebşir ediyorum. Evet bu sene hacca gidenler, Mekke-i Mükerreme'de Nur'un kuvvetli mecmualarını büyük âlimlerin hem Arabça, hem Hindçe tercüme ve neşre çalışmaları gibi; Medine-i Münevvere'de dahi o derece makbul olmuş ki, Ravza-i Mutahhara'da makber-i saadet üstünde konulmuş. Hacı Seyyid, kendi gözüyle Asâ-yı Musa mecmuasını kabr-i Peygamberî (A.S.M.) üzerinde görmüş. Demek makbul-ü Nebevî olmuş ve rıza-yı Muhammedî Aleyhissalâtü Vesselâm dairesine girmiş. Hem niyet ettiğimiz ve buradan giden hacılara dediğimiz gibi, Nurlar bizim bedelimize o mübarek makamları ziyaret etmişler. Hadsiz şükür olsun, Nur'un kahramanları bu mecmuaları tashihli olarak neşretmeleriyle pekçok faidelerinden birisi de; beni tashih vazifesinden ve merakından kurtardığı gibi, kalemle yazılan sair nüshalara tam bir me'haz olmak cihetinde yüzer tashihçi hükmüne geçtiler. Cenab-ı Erhamürrâhimîn o mecmuaların herbir harfine mukabil onların defter-i hasenatlarına bin hasene yazdırsın. Âmîn, âmîn, âmîn.

* * *

Müjdeli ve tabiri çıkmış latif bir rü'ya

Bana hizmet eden Ali geldi, dedi: "Ben rü'yada gördüm ki, sen Hüsrev'le beraber Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm'ın elini öptün." Birden bir mektub aldım ki, Hüsrev'in hattıyla yazılan Asâ-yı Musa mecmuasını kabr-i Muhammedî Aleyhissalâtü Vesselâm üzerinde hacılar görmüşler. Demek benim bedelime Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm'ın manevî elini, Hüsrev kaleminin vasıtasıyla öpmüş ve rıza-yı Nebeviyeye mazhar olmuş.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım!

Evvelâ: Sureten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler manen her zaman görüşüyoruz. Benim ehemmiyetsiz şahsıma bedel, Nurdan elinize geçen hangi risaleyi okusanız

veya dinleseniz, benim âdi şahsım yerine Kur'anın bir hâdimi haysiyetiyle beni o risale içerisinde görüp sohbet edersiniz. Zâten ben de sizinle bütün dualarımda ve yazılarınızda ve alâkanızda hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

Sâniyen: Bu yeni Medrese-i Yusufiye'deki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: Kuvvetli hüccetlerle hattâ ehl-i vukufu da teslime mecbur eden işarat-ı Kur'aniye ile Nur'un sadık şakirdleri iman ile kabre girecekler. Hem şirket-i maneviye-i Nuriyenin feyziyle herbir şakird derecesine göre umum kardeşlerinin manevî kazançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya âdeta binler dil ile istiğfar eder, ibadet eder. Bu iki faide ve netice, bu acib zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indirir; pek çok ucuz olarak o iki kıymetdar kârları sadık müşterilerine verir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Afyon müdafaanamesinin hem bize, hem bu Nurlara, hem bu memlekete, hem âlem-i İslâm'a alâkadar ehemmiyetli hakikatları var.

Herhalde bunu yeni hurufla beş-on nüsha çıkarmak lâzımdır, tâ Ankara makamatına gönderilsin. Bizi tahliye ve tecziye etseler de hiç ehemmiyeti yok. Şimdi vazifemiz; o müdafaattaki hakikatları hem hükûmete, hem adliyelere, hem millete bildirmektir. Belki de kader-i İlahî bizi bu dershaneye sevketmesinin bir hikmeti de budur. Mümkün olduğu kadar çabuk makine ile çıksın. Bizi bugün tahliye etseler, biz yine onu bu makamata vermeğe mecburuz. Sizi aldatıp te'hir edilmesin. Artık yeter! Aynı mes'ele için onbeş senede üç defa bu eşedd-i zulüm ve bahaneler ve emsalsiz işkencelere karşı son müdafaamız olsun. Madem kanunen kendimizi müdafaa etmek için sâbık mahkemelerde makineyi bize vermişler, burada o hakkımızı bizden hiçbir kanunla men'edemezler. Eğer resmen çare bulmadınız ise,

hariçten bizim avukat herşeyden evvel bunun -makine ile- beş nüshasını çıkarsın, hem sıhhatına çok dikkat edilsin.

Said Nursî

* * *

Aziz yeni kardeşlerim ve eski mahpuslar!

Benim kat'î kanaatım gelmiş ki; buraya girmemizin inayet-i İlahiye cihetinde bir ehemmiyetli sebebi sizsiniz. Yani sizi, Nurlar tesellileriyle ve imanın hakikatlarıyla sizi bu hapis musibetinin sıkıntılarından ve dünyevî çok zararlarından ve boşu boşuna gam ve hüzün ile giden hayatınızı faidesizlikten, bâd-i heva zayi' olmasından ve dünyanızın ağlaması gibi âhiretinizi ağlamaktan kurtarıp tam bir teselli size vermektir. Madem hakikat budur. Elbette siz dahi, Denizli mahpusları ve Nur talebeleri gibi birbirinize karşı kardeş olmanız lâzımdır. Görüyorsunuz ki; bir bıçak içinize girmemek ve birbirinize tecavüz etmemek için dışarıdan gelen bütün eşyanız ve yemek ve ekmeğinizi ve çorbanızı karıştırıyorlar. Size sadakatla hizmet eden gardiyanlar çok zahmet çekiyorlar. Hem siz beraber teneffüse çıkmıyorsunuz, güya canavar ve vahşi gibi birbirinize saldıracaksınız. İşte şimdi sizin gibi fıtrî kahramanlık damarını taşıyan yeni arkadaşlar, bu zamanda manevî büyük bir kahramanlık ile heyet-i idareye deyiniz ki: "Değil elimize bıçak, belki mavzer ve rovelver verilse, hem emir de verilse, biz bu bîçare ve bizim gibi musibetzede arkadaşlarımıza dokunmayacağız. Eskide yüz düşmanlık ve adavetimiz dahi olsa da, onları helâl edip hatırlarını kırmamağa çalışacağımıza, Kur'anın ve imanın ve uhuvvet-i İslâmiyenin ve maslahatımızın emriyle ve irşadıyla karar verdik." diyerek, bu hapsi bir mübarek dershaneye çeviriniz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ehl-i dünya bir siyasette ve bir san'atta ve bir vazifede, ya bir hayat-ı içtimaiyeye ait bir hizmette ve hususî bir nevi ticarette bulunan herbir taifenin bir nevi kongrede toplanması ve müzakeresi gibi; iman-ı tahkikî hizmet-i

kudsiyesinde bulunan Nur talebeleri dahi kader-i İlahînin emriyle ve inayet-i Rabbaniyenin tensibi ve sevkiyle bu Medrese-i Yusufiye kongresine gelmesinde inşâallah pek çok kıymetdar manevî faide ve ehemmiyetli neticeler ihsan edilecek ve Nur'un erkânları herbiri bir elif gibi tek başına bir yerde bir kıymeti varsa, bir elif üç elifle omuz omuza gelip halen görüşse binyüzonbir olması gibi, bu içtimada kıymeti ve inşâallah kudsî hizmeti ve sevabı bin olur.. o elif elfün olur.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün benim pencerelerimi mıhlamalarının sebebi, mahpuslarla muarefe ve selâmlaşmamaktır. Zahirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilakis benim ehemmiyetsiz şahsım ile meşgul olup Nurlara ve talebelerine çok sıkıntı vermediklerinden, beni cidden ve kalben onların şahsî ihanetler ve işkencelerle tazib etmeleri, Nurların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nurlara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim, merak etmiyorum. Siz dahi hiç müteessir olmayınız. Gizli düşmanlarımız memurların nazar-ı dikkatini şahsıma çevirmesinden, Nurların ve talebelerinin selâmet ve maslahatları noktasında bir inayet ve bir hayır var diye kanaatım var. Bazı kardeşlerimiz hiddet edip dokunaklı konuşmasınlar, hem ihtiyatla hareket etsinler ve telaş etmesinler, hem herkese bu mes'eleden bahis açmasınlar. Çünki safdil kardeşlerimiz ve ihtiyata daha alışmayan yeni kardeşlerimizin sözlerinden mana çıkaran casuslar bulunur. Habbeyi kubbe yapar, ihbar edebilir. Şimdi vaziyetimiz şaka kaldırmıyor. Bununla beraber hiç endişe etmeyiniz. Biz inayet-i İlahiye altındayız ve bütün meşakkatlere karşı kemal-i sabırla belki şükür ile mukabele etmeğe azmetmişiz. Bir dirhem zahmet, bir batman rahmet ve sevabı netice verdiğinden, şükretmeğe mükellefiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

İki ehemmiyetli sebeb ve bir kuvvetli ihtara binaen ben bütün vazife-i müdafaatı buraya gelen ve gelecek Nur erkânlarına bırakmağa kalben mecbur oldum. Hususan (H,R,T,F,S) [31](*)

Birinci Sebeb: Ben hem sorgu dairesinde, hem çok emarelerden kat'î bildim ki, bana karşı ellerinden geldiği kadar müşkilât yapmağa ve fikren onlara galebe etmemden kaçmağa çalışıyorlar ve resmen de onlara iş'ar var. Güya ben konuşsam, mahkemeleri ilzam edecek derecede ve diplomatları susturacak bir iktidar-ı ilmî ve siyasî göstereceğim diye benim konuşmama bahanelerle mani oluyorlar. Hattâ sorguda bir suale karşı dedim: "Tahattur edemiyorum." O hâkim taaccüb ve hayretle dedi: "Senin gibi fevkalâde acib zekâvet ve ilim sahibi nasıl unutur?" Onlar Risale-i Nur'un hârika yüksekliklerini ve ilmî tahkikatını benim fikrimden zannedip dehşet almışlar. Beni konuşturmak istemiyorlar. Hem güya benim ile kim görüşse birden Nur'un fedakâr bir talebesi olur. Onun için beni görüştürmüyorlar. Hattâ Diyanet Reisi dahi demiş: "Kim onunla görüşse, ona kapılır.. cazibesi kuvvetlidir."

Demek şimdi işimi de sizlere bırakmağa maslahatımız iktiza ediyor. Ve yanınızdaki yeni ve eski müdafaatlarım benim bedelime sizin meşveretinize iştirak eder, o kâfidir.

İkinci Sebeb: Başka vakte bırakıldı. Amma ihtar-ı manevînin kısa bir işareti şudur: Bana yirmibeş sene siyaseti ve gazeteleri ve sair çok fâni şeyleri terkettiren ve onlarla meşguliyeti men'eden gayet kuvvetli bir vazife-i uhreviye ve tesirli bir halet-i ruhiye benim bu mes'elenin teferruatıyla iştigal etmeme kat'iyyen mani oluyorlar. Sizler, bazan arasıra iki dava vekilinizle meşveretle benim vazifemi dahi görürsünüz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Şimdi namazda bir hâtıra kalbe geldi ki: Kardeşlerin ziyade hüsn-ü zanlarına binaen, senden maddî ve manevî ders ve yardım ve himmet bekliyorlar. Sen nasıl dünya işlerinde hasları tevkil ettin, erkânların meşveretlerine bıraktın ve isabet ettin. Aynen öyle de; uhrevî ve Kur'anî ve imanî ve ilmî işlerinde dahi Risale-i Nur'u ve şakirdlerinin şahs-ı manevîlerini tevkil eyle. O hâlis, muhlis hasların şahs-ı manevîleri senden çok mükemmel o vazifeni kendi vazifeleriyle beraber yaparlar. Hem daima da şimdiye kadar yapıyorlar. Meselâ, seninle görüşen muvakkat bir dirhem ders ve nasihat alsa, Risale-i Nur'dan bir cüz'ünden yüz dirhem ders alabilir. Hem senin yerinde ondan nasihat alır, sohbet eder. Hem Nur şakirdlerinin hasları, bu vazifeni her vakit yapıyorlar. Ve inşâallah pek yüksek bir makamda bulunan ve duası makbul olan onların şahs-ı manevîleri, daimî beraberlerinde bir üstad ve yardımcıdır diye ruhuma hem teselli, hem müjde, hem istirahat verdi.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu iki gün zarfında iki küçük patlak, zahirî hiçbir sebeb yokken acib, manidar bir tarzda olması tesadüfe benzemiyor.

Birincisi: Koğuşumda muhkem demirden olan soba birden kuvvetli tabanca gibi ses verip aşağısındaki kalın ve metin demiri bomba gibi patladı, iki parça oldu. Terzi Hamdi korktu, bizi hayret içinde bıraktı. Halbuki çok defa kışta taş kömürü ile kızgın kırmızılaştığı halde tahammül ediyordu.

İkincisi: İkinci gün Feyzilerin koğuşunda hiçbir sebeb yokken birden su destisi üstünde duran bardak acib surette parça parça oldu. Hatıra geliyor ki: İnşâallah bize zarar dokunmadan, aleyhimizdeki dehşetli bombaları Ankara'nın altı makamatına gönderilen müdafaat nüshaları patlattırdılar; bize zarar vermeden, aleyhimize ateşlenen ve kızışan hiddet sobası iki parça oldu. Hem ihtimal var ki; mübarek soba, benim teessüratımı ve tazarruatımı dinleyen

tek ve menfaatli arkadaşım bana haber veriyor ki: “Bu zindan ve hapishaneden gideceksin, bana ihtiyaç kalmadı.”

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün manevî bir ihtar ile sizin hesabınıza bir telaş, bir hüzün bana geldi. Çabuk çıkmak isteyen ve derd-i maişet için endişe eden kardeşlerimizin hakikaten beni müteellim ve mahzun ettiği aynı dakikada bir mübarek hatıra ile bir hakikat ve bir müjde kalbe geldi ki: Beş günden sonra çok mübarek ve çok sevablı ibadet ayları olan şuhur-u selâse gelecekler. Her hasenenin sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şaban-ı Muazzamda üçyüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadir’de otuzbine çıkar. Bu pekçok uhrevî faideleri kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsî pazarı ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri ve üç ayda seksen sene bir ömrü ehl-i imana temin eden şuhur-u selâseyi böyle bire on kâr veren Medrese-i Yusufiye’de geçirmek, elbette büyük bir kârdır. Ne kadar zahmet çekilse ayn-ı rahmettir. İbadet cihetinde böyle olduğu gibi, Nur hizmeti dahi nisbeten -kemmiyet değilse de keyfiyet itibariyle- bire beştir. Çünki bu misafirhanede mütemadiyen giren ve çıkanlar, Nur’un derslerinin intişarına bir vasıtadır. Bazan bir adamın ihlası, yirmi adam kadar faide verir. Hem Nur’un sırr-ı ihlası; siyasetkârane kahramanlık damarını taşıyan, Nur’un tesellilerine pekçok muhtaç bulunan mahpus bîçareler içinde intişarı için bir parça zahmet ve sıkıntı olsa da, ehemmiyeti yok. Derd-i maişet ciheti ise: Zâten bu üç ay âhiret pazarı olmasından herbiriniz çok şakirdlerin bedeline, hattâ bazınız bin adamın yerinde buraya girdiğinden, elbette sizin haricî işlerinize yardımları olur diye tamamıyla ferahlandım ve bayrama kadar burada bulunmak büyük bir nimettir bildim.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Receb-i Şerifinizi ve yarınki Leyle-i Regaibinizi ruh-u canımızla tebrik ederiz.

Sâniyen: Me'yus olmayınız, hem merak ve telaş etmeyiniz, inayet-i Rabbaniye inşâallah imdadımıza yetişir. Bu üç aydan beri aleyhimizde ihzar edilen bomba patladı. Benim sobam ve Feyzilerin su bardağı ve Hüsrev'in iki su bardaklarının verdikleri haber doğru çıktı. Fakat dehşetli değil, hafif oldu. İnşâallah o ateş tamamen sönecek. Bütün hücumları, şahsımı çürütmek ve Nur'un fütuhatına bulantı vermektir. Emirdağı'ndaki malûm münafıktan daha muzır ve gizli zındıkların elinde âlet bir adam ve bid'atkâr bir yarım hoca ile beraber bütün kuvvetleriyle bize vurmaya çalıştıkları darbe, yirmiden bire inmiş. İnşâallah o bir dahi, bizi mecruh ve yaralı etmeyecek ve düşündükleri ve kasdettikleri bizi birbirinden ve Nurlardan kaçırmak plânları dahi akîm kalacak. Bu mübarek ayların hürmetine ve pekçok sevab kazandırmalarına itimaden sabır ve tahammül içinde şükür ve tevekkül etmek ve مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ düsturuna teslim olmak elzemdir, vazifemizdir.

Said Nursî

* * *

Başbakanlığa, Adliye Bakanlığına, Dâhiliye Bakanlığına [32] ***(*)***

Hürriyet ilânını, Birinci Harb-i Umumîyi, mütareke zamanlarını, Millî Hükûmetin ilk teşekkülünü ve Cumhuriyet zamanını birden derkeden bütün hükûmet ricali, beni pek iyi tanırlar. Bununla beraber, müsaadenizle hayatıma bir sinema şeridi gibi sizinle beraber göz gezdirelim.

Bitlis vilayetine tâbi Nurs köyünde doğan ben; talebe hayatımda rastgelen âlimlerle mücadele ederek, ilmî münakaşalarla karşıma çıkanları inayet-i İlahiye ile mağlub ede ede İstanbul'a kadar geldim. İstanbul'da bu âfetli şöhret içinde mücadele ederek nihayet rakiblerimin ifsadatıyla merhum Sultan Abdülhamid'in emriyle tımarhaneye kadar sürüklendim. Hürriyet ilânıyla ve "31 Mart Vak'ası"ndaki hizmetlerimle "İttihad ve Terakki" hükûmetinin nazar-ı dikkatini celbettim. Câmi-ül Ezher gibi "Medreset-üz Zehra" namında bir İslâm üniversitesinin Van'da açılması teklifi ile karşılaştım. Hattâ temelini attım. Birinci harbin patlamasıyla talebelerimi başıma toplayarak gönüllü alay kumandanı olarak harbe iştirak ettim. Kafkas cephesinde, Bitlis'te esir düştüm. Esaretten kurtularak İstanbul'a geldim. "Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye"ye a'zâ oldum. Mütareke zamanında, istila kuvvetlerine karşı bütün mevcudiyetimle İstanbul'da çalıştım. Millî hükûmetin galibiyeti üzerine, yaptığım hizmetler Ankara hükûmetince takdir edilerek Van'da üniversite açmak teklifi tekrarlandı.

Buraya kadar geçen hayatım bir vatanperverlik hali idi. Siyaset yoluyla dine hizmet hissini taşıyordum. Fakat bu andan itibaren dünyadan tamamen yüz çevirdim ve kendi ıstılahıma göre Eski Said'i gömdüm. Büsbütün âhiret ehli Yeni Said olarak dünyadan elimi çektim. Tam bir inziva ile bir zaman İstanbul'un Yuşa Tepesi'ne çekildim. Daha sonra

doğduğum yer olan Bitlis ve Van tarafına giderek mağaralara kapandım. Ruhî ve vicdanî hazzımla başbaşa kaldım. “Eûzü billahi mineşşeytani vessiyase” yani, “Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.” düsturuyla kendi ruhî âlemime daldım. Ve Kur’an-ı Azîmüşşan’ın tedkik ve mütalaasıyla vakit geçirerek Yeni Said olarak yaşamağa başladım. Fakat kaderin cilveleri, beni menfî olarak muhtelif yerlerde bulundurdu. Bu esnada Kur’an-ı Kerim’in feyzinden kalbime doğan füyuzatı yanımdaki kimselere yazdırarak bir takım risaleler vücuda geldi. Bu risalelerin heyet-i mecmuasına “Risale-i Nur” ismini verdim. Hakikaten Kur’anın nuruna istinad edildiği için, bu isim vicdanımdan doğmuş. Bunun ilham-ı İlahî olduğuna bütün imanımla kaniim ve bunları istinsah edenlere “Bârekâllah” dedim. Çünki, iman nurunu başkalarından esirgemeye imkân yoktu. Bu risalelerim, bir takım iman sahibleri tarafından birbirinden alınarak istinsah edildi. Bana böyle bir kanaat verdi ki, müslümanların zedelenen imanlarını takviye için bir sevk-i İlahîdir. Bu sevk-i İlahîye hiçbir sahib-i iman mani olamayacağı gibi, teşvike de dinen mecbur bulunduğumu hissettim. Zâten bugüne kadar yüzotuzu bulan bu risaleler tamamen âhiret ve iman bahislerine ait olup, siyasetten ve dünyadan kasdî olarak bahsetmez. Buna rağmen bir takım fırsat düşkünlerinin de iştigal mevzuu oldu. Üzerinde tedkikat yapılarak Eskişehir, Kastamonu, Denizli’de tevkif edildim; muhakemeler oldu. Neticede hakikat tecelli etti, adalet yerini buldu.

Fakat bu düşkünler bir türlü usanmadılar. Bu defa da beni tevkif ederek Afyon’a getirmişlerdir. Mevkufum, isticvab altındayım. Bana şunları isnad ediyorlar:

1- Sen siyasî bir cem’iyet kurmuşsun.

2- Sen rejime aykırı fikirler neşrediyorsun.

3- Siyasî bir gaye peşindesin.

Bunların esbab-ı mûcibe ve delilleri de, risalelerimin iki-üçünden on-onbeş cümleleridir. Sayın bakan!. Napolyon’un dediği gibi, “Bana tevili kabil olmayan bir cümle getiriniz,

sizi onunla i'dam edeyim." Beşerin ağzından çıkan hangi cümle vardır ki, tevillerle cürüm ve suç teşkil etmesin. Bilhâssa benim gibi yetmişbeş yaşına varmış ve bütün dünya hayatından elini çekmiş, sırf âhiret hayatına hasr-ı hayat etmiş bir adamın yazıları elbette serbest olacaktır. Hüsn-ü niyete makrun olduğu için pervasız olacaktır. Bunları tedkikle altında cürüm aramak insafsızlıktır. Başka birşey değildir. Binaenaleyh, bu yüzotuz risalemden hiçbirisinde dünya işini alâkalandıran bir maksad yoktur. Hepsi Kur'an nurundan iktibas edilen âhiret ve imana taalluk eder. Ne siyasî ve ne de dünyevî hiçbir gaye ve maksad yoktur. Nitekim hangi mahkeme işe başlamış ise, aynı kanaatla beraet kararını vermiştir. Binaenaleyh lüzumsuz mahkemeleri işgal etmek ve masum iman sahiblerini işlerinden güçlerinden alıkoymak, vatan ve millet namına yazıktır. Eski Said bütün hayatını vatan ve milletin saadeti uğrunda sarfetmişken, bütün bütün dünyadan el çekmiş, yetmişbeş yaşına gelmiş Yeni Said, nasıl olur da siyasetle iştigal eder. Buna tamamen siz de kanisiniz.

Bir tek gayem vardır: O da, mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, âlem-i İslâmın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhâssa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve müslümanları imana davet ediyorum. Bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücahedem ile inşâallah Allah huzuruna girmek istiyorum, bütün faaliyetim budur. Beni bu gayemden alıkoyanlar da, korkarım ki bolşevikler olsun! Bu iman düşmanlarına karşı mücahede açan dindar kuvvetlerle el ele vermek, benim için mukaddes bir gayedir. Beni serbest bırakınız. El birliğiyle, komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin imanına, Allah'ın birliğine hizmet edeyim.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu dünyada hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhâssa Nur şakirdlerindeki dehşetli sıkıntılara ve me'yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek ve kuvve-i maneviyesini takviye etmek ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzün ve sıkıntılarına merhem sürmek ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır. Mabeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimad edip bel bağlamışım ve sizin için, değil yalnız istirahatımı ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeğe karar verdiğimi bilirsiniz, belki de görüyorsunuz. Hattâ kasemle temin ederim ki: Sekiz gündür Nur'un iki rüknü zahirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzün vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin bu sırada benim kalbime verdiği azab cihetiyle, "Eyvah, eyvah! El-Eman, el-Eman! Yâ Erhamerrâhimîn meded! Bizi muhafaza eyle, bizi cinn ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadakat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur." diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryad edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Mes'elemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı manevînize bırakmıştım. Siz de, bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdise pek cüz'î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zenbereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve manevî üç müşahedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sobamın ve Feyzilerin ve Sabri ve Hüsrev'in iki su bardakları parça parça olması dehşetli bir musibet geldiğini

haber vermiştiler. Evet bizim en kuvvetli nokta-i istinadımız olan hakikî tesanüd ve birbirinin kusuruna bakmamak ve Hüsrev gibi Nur kahramanından -benim yerimde ve Nur'un şahs-ı manevîsinin çok ehemmiyetli bir mümessili olmasından- hiçbir cihetle gücenmemek elzemdir. Ben kaç gündür dehşetli bir sıkıntı ve me'yusiyet hissettiğimden "Düşmanlarımız bizi mağlub edecek bir çare bulmuşlar." diye çok telaş ederdim. Hem sobam, hem hayalî ve ayn-ı hakikat müşahedem doğru haber vermişler. Sakın, sakın, sakın! Çabuk bu şimdiye kadar demir gibi kuvvetli tesanüdünüzü tamir ediniz. Vallahi bu hâdisenin bizim hapse girmemizden daha ziyade Kur'an ve iman hizmetimize -hususan bu sırada- zarar vermek ihtimali kavîdir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Leyle-i Mi'rac, ikinci bir Leyle-i Kadir hükmündedir. Bu gece mümkün oldukça çalışmakla kazanç birden bine çıkar. Şirket-i maneviye sırrıyla, inşâallah herbiriniz kırkbin dil ile tesbih eden bazı melekler gibi, kırkbin lisan ile bu kıymetdar gecede ve sevabı çok bu çilehanede ibadet ve dualar edeceksiniz ve hakkımızda gelen fırtınada binden bir zarar olmamasına mukabil, bu gecedeki ibadet ile şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrik ile beraber, hakkımızda inayet-i Rabbaniye pek zahir bir surette tecelli ettiğini tebşir ederiz.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Sizin Leyle-i Mi'racınızı bütün ruh u canımla tebrik ederim.

Sâniyen: Yirmi seneden beri bir davamız ki, asayişe mümkün olduğu kadar Nur şakirdleri dokunmuyorlar. Ve bize hücum edenlere, en başta emniyeti ve asayişi bozmak davalarına bir emare ve davamızı cerhetmeğe bahane

olması kuvvetle muhtemel bulunan bu hapis hâdisesi, inayet-i İlahiye ile hârika bir tarzda, sizin sadakat ve ihlasınızın bir kerameti olarak yüzde bire indi. Kubbe habbe edildi. Yoksa hakkımızda habbeyi kubbe yapanlar bundan istifade edip, aleyhimizdeki iftiralarını çoklara inandıracaklardı.

Sâlisen: Beni merak etmeyiniz. Sizinle bir binada bulunmam, her zahmetimi ve sıkıntımı hiçe indirir. Zâten burada toplanmamızın çok cihetlerle ehemmiyeti var. Ve hizmet-i imaniyeye faideleri çoktur. Hattâ bu defa, tetimme-i itirazdaki ehemmiyetli bazı hakikatlar o altı makamata gidip, tam dikkatlerini celbedip hükmünü bir derece onlarda icra etmesi, bütün sıkıntılarımızı hiçe indirdi.

Râbian: Mümkün olduğu kadar Nurlarla meşguliyet hem sıkıntıları izale eder, hem beş nevi ibadet sayılabilir.

Hâmisen: Nur'un dersleri vasıtasıyla, geçen musibet yüzden bire indi. Yoksa zemin ve zamanın nezaketi cihetiyle, baruta ateş atmak hükmünde o tek habbe kubbeler olacaktı. Hattâ resmî bir kısım memurlar demişler ki: "Nur dersini dinleyenler karışmadılar." Eğer umum dersini dinleseydi, hiçbirşey olmazdı. Siz mümkün olduğu kadar ikiliğe meydan vermeyiniz. Hapis sıkıntısına başkası ilâve olmasın. Mahpuslar dahi Nurcular gibi kardeş olsunlar, birbirinden küsmesinler.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık, muhlis kardeşlerim!

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-i İhlas'ın düsturlarını ve hakikî ihlasın sırrını mabeynimizde ve birbirimize karşı istimal etmek, vücub derecesine gelmiş. Kat'î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşleri birbirine karşı meşreb veya fikir ihtilafıyla bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak ve hizmet-i Nuriyeden vazgeçirmek için sebebsiz mahkememizi uzatıyorlar. Sakın sakın!. Şimdiye

kadar mabeyninizdeki fedakârane uhuvvet ve samimane muhabbet sarsılmasın. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünki pek az bir sarsıntı, Denizli'de (......) gibi hocaları yabanileştirdi. Bizler birbirimize -lüzum olsa- ruhumuzu feda etmeğe, hizmet-i Kur'aniye ve imaniyemiz iktiza ettiği halde, sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar birbirine karşı küsmeğe değil, belki kemal-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır; muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeğe çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferasetinize havale edip kısa kesiyorum.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ehemmiyetli bir manevî ihtara binaen size şimdilik bir-iki vazife-i Nuriye var ki, bütün kuvvetinizle bu üçüncü Medrese-i Yusufiye'de musibetzede bîçare mahpuslar içinde ikilik ve garazkârane tarafgirlik düşmemek için Nur dersleriyle çalışmaktır. Çünki ihtilaftan ve garaz ve kin ve inaddan istifadeye çalışan, perde altında dehşetli müfsidler var. Madem bu hapis arkadaşlarımız çoğu lüzum olsa vatanına ve milletine ve ahbabına fedakârane ruhunu feda ettiren kahramanlık damarını taşıyorlar. Elbette o civanmerdler, inadını ve garazını ve adavetini, milletin selâmeti ve bu hapis istirahatı ve perde altında anarşiliğe çabalayan bolşevizmi aşılayanların ifsadlarından kurtulmak için, hiç menfaatı bulunmayan ve bu fırtınalı zamanda zararı çok olan adavetini ve inadını feda etmeleri lâzımdır. Yoksa bu zamanda baruta ateş atmak gibi hem yüz bîçare mahpuslara, hem Nur'un masum talebelerine, hem bu Afyon memleketine ehemmiyetli zahmetlere, sarsıntılara, belki memlekete giren ecnebi komitesi parmaklarının ilişmesine bir vesile olur. Madem bizler onların hatırları için kader-i İlahiyle buraya girdik ve bir kısmımız onların saadeti ve manevî rahatları için buradan çıkmak istemiyoruz ve istirahatımızı onlar için feda edip her sıkıntıya sabır ve

tahammül ediyoruz; elbette o yeni kardeşlerimiz dahi Denizli mahpusları gibi, kardeşliğimiz hatırı için, şaban ve ramazan hürmetine birbirine küsmemek ve kardeş olup barışmak lâzım ve elzemdir. Zâten biz ve ben, onları Nur talebeleri dairesinde biliriz ve dualarımıza girmişler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, inşâallah mahkememizin te'hirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet Risale-i Nur'un mes'elesi; âlem-i İslâmda, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlarına celbetmek lâzımdır ki, ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muarızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyarımızın haricinde böyle şaşaa ile Risale-i Nur kendi derslerini dost ve düşmana aşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur, biz küçücük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, "Yâhu bu da geçer." demeliyiz.

Sâniyen: Bu Medrese-i Yusufiye'nin nâzırına yazdım: Ben Rusya'da esir iken, en evvel Bolşevizm'in fırtınası hapishanelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebiri dahi en evvel hapishanelerden ve tarihlerde serseri namıyla yâdedilen mahpuslardan çıkmasına binaen; biz Nur şakirdleri, hem Eskişehir, hem Denizli, hem burada mümkün oldukça mahpusların ıslahına çalıştık. Eskişehir ve Denizli'de tam faidesi görüldü. Burada daha ziyade faide olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nur'un dersleriyle geçen fırtınacık [33](Haşiye) yüzden bire indi. Yoksa ihtilaftan ve böyle

hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen haricî muzır cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim!

Şimdi maddî, manevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka surette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nur'un takvadarane ve riyazetkârane meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara hattâ muarızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı manevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatın senede hiç olmazsa bir-iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi; Nur şakirdlerinin de, birkaç senede en müsaid olan Medrese-i Yusufiye'de bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur. Eski hapislerimizde birkaç zaîf kardeşlerimizin usanıp daire-i Nuriyeden çekinmeleri onlara pek büyük bir hasaret oldu ve Nurlara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şakirdler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler. Sevablarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inayet-i İlahiyeye itimad edip sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Son iki parçayı ya eski harf veya makine harfiyle bera-yı malûmat gayr-ı resmî mahkeme reisine münasib gördüğünüz bir ciddî adamla verdiğiniz vakit ayrı bir puslada ona yazınız ki; Said size teşekkür eder, der: Pencereleri açtılar. Fakat hiçbir kardeşim ve hizmetçilerime, yanıma gelmeğe müddeiumumî müsaade vermiyor. Hem

zâtınızdan çok rica eder ki, mahkemede bulunan mu'cizatlı ve antika Kur'anını ona veriniz ki bu mübarek aylarda okusun. O hârika Kur'anından üç cüz'ü Diyanet Riyaseti'ne nümune için göndermişti, tâ fotoğrafla tab'ına çalışsınlar. Hem onun ile beraber Risale-i Nur'un mahkemedeki mecmualardan birisini sizden istiyor ki, bu tecrid-i mutlakta ve yalnızlıkta ve şiddetli sıkıntılarında mütalaasıyla bir medar-ı tesellisi ve bir arkadaşı olsun. Zâten o mecmualar üç-dört mahkeme gördükleri ve ilişmedikleri gibi; hacıların şehadet ve müşahedeleriyle, o büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükerreme'de, hem Medine-i Münevvere'de, hem Şam-ı Şerif'te ve Haleb'de, hem Mısır Câmi-ül Ezher'indeki büyük âlimler çok takdir ve tahsin edip hiç tenkid ve itiraz etmemişler.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Hizb-i Nurî'den Feyzilerin yanında iki nüsha var. Eğer onlara lüzumu yoksa, birisi bana gönderilsin veya Mehmed Feyzi daha bir nüshayı yazsın. Hem Ramazaniye Risalesi ve matbu' Âyet-ül Kübra burada bulunmak lâzımdır. Mabeyninizdeki gerginliği çabuk tamir ediniz. Sakın, sakın az bir inhiraf Nur dairesine pek büyük zararı olacak. Sıkıntıdan gelen hislere kapılmayınız. Sobamın patlaması bu musibete işaret idi.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim Hüsrev ve Mehmed Feyzi, Sabri!

Ben sizlere bütün kanaatımla itimad edip istirahat-ı kalble kabre girmek ve Nurların selâmetini size bırakmak bekliyordum ve hiçbir şey sizi birbirinden ayırmayacak biliyordum. Şimdi dehşetli bir plânla, Nur'un erkânlarını birbirinden soğutmak için resmen bir iş'ar var. Madem sizler lüzum olsa birbirinize hayatınızı, kuvvet-i sadakatınız ve Nurlara şiddetli alâkanızın muktezası olarak feda edersiniz. Elbette gayet cüz'î ve geçici ve ehemmiyetsiz hissiyatınızı

feda etmeğe mükellefsiniz. Yoksa kat'iyyen bizlere bu sırada büyük zararlar olacağı gibi, Nur dairesinden ayrılmak ihtimali var diye titriyorum.

Üç günden beri hiç görmediğim bir sıkıntı beni tekrar sarsıyordu. Şimdi kat'iyyen bildim ki, göze bir saç düşmek gibi az bir nazlanmak sizin gibilerin mabeyninde hayat-ı Nuriyemize bir bomba olur. Hattâ size bunu da haber vereyim: Geçen fırtına ile bizi alâkadar göstermeğe çok çalışılmış. Şimdi, mabeyninizde az bir yabanilik atmağa çabalıyorlar. Ben sizin hatırınız için herbirinizden on derece ziyade zahmet çektiğim halde, sizden hiçbirinizin kusuruna bakmamağa karar verdim. Siz dahi, haklı ve haksız olsa benlik yapmamak, üstadımız olan şakirdlerin şahs-ı manevîsi namına istiyorum. Eğer o acib yerde beraber bulunmaktan gizli parmaklar karışıyorlar, biriniz Tahirî'nin koğuşuna gidiniz.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Rica ederim, üçünüzün hakkında birbirinden ziyade gücenmeğe ehemmiyet verdiğimden gücenmeyiniz. Çünki Hüsrev'le Feyzi'de benim gibi insanlardan tevahhuş ve sıkılmak var. Hem birbirine bir derece meşrebce ayrıdırlar. Ve Sabri ise, akraba ve tarz-ı maişet cihetinde hayat-ı içtimaiye ile birkaç vecihte alâkadar ve ihtiyata mecburdur. İşte üçünüz bu ihtilaf-ı meslek ve meşreb haysiyetiyle o dağdağalı koğuşta ve sıkıntılı kalabalık içinde her halde tam tahammül ve sabır edemediğinizden ben telaş edip vesvese ediyorum. Çünki pek az bir muhalefet, bu sırada pek zararı var.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim, bu Medrese-i Yusufiye'de ders arkadaşlarım!

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsî çekirdek hükmünde ve mukadderat-ı beşeriyenin proğramı

nev'inden olması cihetiyle Leyle-i Kadr'in kudsiyetindedir. Herbir hasenenin Leyle-i Kadir'de otuzbin olduğu gibi, bu Leyle-i Berat'ta herbir amel-i sâlihin ve herbir harf-i Kur'anın sevabı yirmibine çıkar. Sair vakitte on ise, şuhur-u selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyali-i meşhurede onbinler, yirmibin veya otuzbinlere çıkar. Bu geceler, elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için elden geldiği kadar Kur'anla ve istiğfar ve salavatla meşgul olmak büyük bir kârdır.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا سَلَّمَكُمُ اللّهُ فِى الدَّارَيْنِ

Elli senelik bir manevî ibadet ömrünü ehl-i imana kazandırabilen Leyle-i Beratınızı ruh u canımızla tebrik ederiz. Herbiriniz, şirket-i maneviye sırrıyla ve tesanüd-ü manevî feyziyle kırk bin lisanla tesbih eden bazı melekler gibi; herbir hâlis, muhlis Nur şakirdlerini kırkbin dil ile istiğfar ve ibadet etmiş gibi rahmet-i İlahiyeden kanaat-ı tâmme ile ümid ediyoruz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Evvelâ: Bid'akâr bazı hocaların telkinatıyla iddianamede, İslâm Deccalı ve müteaddid birkaç deccalın gelmesini kabul etmiyor gibi Beşinci Şua'ın bir mes'elesine itiraz etmişler. Buna cevaben gayet parlak kat'î bir mu'cize-i Nebeviyeyi (A.S.M.) gösteren bu hadîs-i sahihte: لَنْ تَزَالَ الْخِلاَفَةُ فِى وِلْدِ عَمِّى صِنْوِ اَبِى الْعَبَّاسِ حَتَّى يُسَلِّمُوهَا اِلَى الدَّجَّال Yani: "Benim amcam, pederimin kardeşi Abbas'ın veledinde Hilafet-i İslâmiye devam edecek. Tâ Deccal'a, o hilafeti yani saltanat-ı hilafet Deccal'ın muhrib eline geçecek." Yani, uzun zaman beşyüz sene kadar hilafet-i Abbasiye vücuda gelecek, devam edecek. Sonra Cengiz Hülâgu denilen üç deccaldan birisi o saltanat-ı hilafeti mahvedecek; deccalane, İslâm içinde hükûmet sürecek. Demek İslâm içinde müteaddid hadîslerde

üç deccal geleceğine zahir bir delildir. Bu hadîsteki ihbar-ı gaybî, kat'î iki mu'cizedir:

Biri; hilafet-i Abbasiye vücuda gelecek, beşyüz sene devam edecek.

İkincisi de, sonunda en zalim ve tahribci Cengiz ve Hülâgu namındaki bir deccal eliyle inkıraz bulacak. Acaba kütüb-ü hadîsiyede Kur'ana, şeair-i İslâm'a ait hattâ cüz'î şeyleri de haber veren Sahib-i Şeriat, hiç mümkün müdür ki bu zamanımızdaki pek acib hâdisattan haber vermesin? Hem hiç mümkün müdür ki, bu acib hâdisatta Kur'ana sebatkârane -geniş bir sahada, en acib bir zamanda, en ağır şerait altında- hizmet eden ve o hizmetin semerelerini dost ve düşmanları tasdik eden Risale-i Nur şakirdlerine işaretleri bulunmasın.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ

Âyet-i celilesinin bir nüktesi.

Aziz Nur kumandanı ve Kur'anın hâdimi kardeşim Re'fet Bey!

Yahudi milleti hubb-u hayat ve dünyaperestlikte ifrat ettikleri için her asırda zillet ve meskenet tokadını yemeğe müstehak olmuşlar. Fakat bu Filistin mes'elesinde, hubb-u hayat ve dünyaperestlik hissi değil, belki Enbiya-i Benî-İsrailiyenin mezaristanı olan Filistin o eski peygamberlerin kendi milliyetlerinden bulunması cihetiyle bir cihette bir ehemmiyetli hiss-i millî ve dinî olmasından çabuk tokat yemiyorlar. Yoksa koca Arabistan'da az bir zümre hiç dayanamayacaktı, çabuk meskenete girecekti.

Said Nursî

* * *

Sual: Küre-i Arz'ın kürevî olduğuna dair bir âyet var mı ve hangi surededir? Müstevî veya kürevî olduğunda tereddüdüm vardır. Her hükûmetin bulunduğu arazi deniz

ortasındadır. Bu denizlerin etrafını muhafazakâr neler var? Lütfen beyanını rica eder, ellerinizden öperim.

Emirdağlı Ali Hoca

Risale-i Nur bu çeşit mesaili halletmiş. Küreviyet-i Arz ülema-i İslâmca kabul edilmiş, dine muhalefeti yok. Âyetteki satıh demesi, kürevî olmadığına delalet etmiyor. Müçtehidlerce "istikbal-i kıble" namazda şart olması ve şart ise bütün erkânda bulunması sırrıyla, secde ve rükû'da istikbal-i kıble lâzım geliyor. Bu ise yerin, zeminin küreviyeti ile ve şer'an kıble Kâ'be-i Mükerreme'nin üstü tâ arşa kadar ve altı ferşe kadar bir amud-u nuranî olması, küreviyetle istikbal erkânda bulunabilir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Mübarek ramazan-ı şerifinizi bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Cenab-ı Hak bu ramazan-ı şerifin Leyle-i Kadrini umumunuza bin aydan hayırlı eylesin, âmîn. Ve seksen sene bir ömr-ü makbul hükmünde hakkınızda kabul eylesin, âmîn.

Sâniyen: Bayrama kadar burada kalmamızın bizlere çok faidesi ve hayrı olduğuna kanaatım var. Şimdi tahliye olsaydık, bu Medrese-i Yusufiye'deki hayırlardan mahrum kaldığımız gibi, sırf uhrevî olan ramazan-ı şerifi; dünya meşgaleleriyle huzur-u manevîmizi haleldar edecekti. اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla inşâallah bunda da hayırlı büyük sevinçler olacak. Mahkemede siz de anladınız ki, hattâ kanunlarıyla da hiçbir cihetle bizi mahkûm edemediklerinden, ehemmiyetsiz, sinek kanadı kadar kanunla teması olmayan cüz'î mektubların cüz'î hususiyatı gibi cüz'î şeyleri medar-ı bahsedip büyük ve küllî mesail-i Nuriyeye ilişmeğe çare bulamadılar. Hem gayet küllî ve geniş Nur talebeleri ve Risale-i Nur'un bedeline yalnız şahsımı çürütmek ve ehemmiyetten ıskat etmek bizim için büyük bir maslahattır ki, Risale-i Nur ve talebelerine kader-i

İlahî iliştirmiyor. Yalnız benim şahsımla meşgul eder. Ben de size ve bütün dostlarıma beyan ediyorum ki:

Bütün ruh u canımla hattâ nefs-i emmaremle beraber Risale-i Nur'un ve sizlerin selâmetine, şahsıma gelen bütün zahmetleri manevî sevinç ve memnuniyetle kabul ediyorum. Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem de lüzumsuz değil. Dünya ve zahmetleri fâni ve çabuk geçici olduğu gibi, bize gizli düşmanlarımızdan gelen zulüm de mahkeme-i kübrada ve kısmen de dünyada yüz derece ziyade intikamımız alınacağından, hiddet yerinde onlara teessüf ediyoruz.

Madem hakikat budur. Telaşsız ve ihtiyat içinde kemal-i sabır ve şükürle, hakkımızda cereyan eden kaza ve kader-i İlahî ve bizi himaye eden inayet-i İlahiyeye karşı teslim ve tevekkülle ve buradaki kardeşlerimizle de hâlisane ve tesellikârane ve samimane ve mütesanidane hakikî bir ülfet ve muhabbet ve sohbetle ramazan-ı şerifte hayrı birden bine çıkan evradlarımızla meşgul olup ilmî derslerimizle bu cüz'î, geçici sıkıntılara ehemmiyet vermemeğe çalışmak büyük bir bahtiyarlıktır. Ve Nur'un pek ehemmiyetli bu imtihanındaki tesirli dersleri ve muarızlara kendini okutturması, ehemmiyetli bir fütuhat-ı Nuriyedir.

Haşiye: Bazı kardeşlerimizin lüzumsuz talebeliğini inkâr, hususan (......) eskide ehemmiyetli kendi hizmet-i Nuriyelerini lüzumsuz setretmeleri gerçi çirkin, fakat onların sâbık hizmetleri için afvedip gücenmemeliyiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Rivayat-ı sahiha ile "Leyle-i Kadr'i nısf-ı âhirde, hususan aşr-ı âhirde arayınız." ferman etmesiyle, bu gelecek geceler, seksen küsur sene bir ibadet ömrünü kazandıran Leyle-i Kadr'in gelecek gecelerde ihtimali pek kavî olmasından istifadeye çalışmak, böyle sevablı yerlerde bir saadettir.

Sâniyen: مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ “Kadere iman eden gam ve hüzünden emin olur.” sırrıyla, خُذُوا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ اَحْسَنَهُ “Herşeyin güzel cihetine bakınız.” kaidesinin sırrıyla,

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُ اُولئِكَ الَّذِينَ هَدَيهُمُ اللّهُ وَ اُولئِكَ هُمْ اُولُوا الْاَلْبَابِ

gayet kısacık bir meali: “Sözleri dinleyip en güzeline tâbi’ olup fenasına bakmayanlar, hidayet-i İlahiyeye mazhar akıl sahibi onlardır.” mealinde. Bizler için şimdi herşeyin iyi tarafına ve güzel cihetine ve ferah verecek vechine bakmak lâzımdır ki manasız, lüzumsuz, zararlı, sıkıntılı, çirkin, geçici haller nazar-ı dikkatimizi celbedip kalbimizi meşgul etmesin. Sekizinci Söz’de bir bahçeye iki adam, biri çıkar biri giriyor. Bahtiyarı bahçedeki çiçeklere, güzel şeylere bakar, safa ile istirahat eder. Diğer bedbaht, temizlemek elinden gelmediği halde çirkin, pis şeylere hasr-ı nazar eder, midesini bulandırır. İstirahata bedel sıkıntı çeker, çıkar gider. Şimdi hayat-ı içtimaiye-i beşeriyenin safhaları, hususan Yusufiye Medresesi bir bahçe hükmündedir. Hem çirkin, hem güzel, hem kederli, hem ferahlı şeyler beraber bulunur. Âkıl odur ki; ferahlı ve güzel şeylerle meşgul olup, çirkin, sıkıntılı şeylere ehemmiyet vermez, şekva ve merak yerinde şükreder, sevinir.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Yarın gece Leyle-i Kadir olmak ihtimali çok kuvvetli olmasından bir kısım müçtehidler o geceye Leyle-i Kadr’i tahsis etmişler. Hakikî olmasa da, madem ümmet o geceye o nazarla bakıyor, inşâallah hakikî hükmünde kabule mazhar olur.

Sâniyen: Sarsıntılı olan altıncıdaki kardeşlerimizin istirahatlarını merak ediyorum. Bir parmak hariçten hapse, hususan altıncıya karışıyor, oradaki kardeşlerimiz dikkat ve ihtiyat edip hiçbir şeye karışmasınlar.

Sâlisen: Avukata, reise okutmak için parçayı gönderdiniz mi? Hem Halil Hilmi, vahdet-i mes’ele itibariyle yalnız

Sabri’nin değil, belki umumumuzun avukatıdır. Ben bu nazarla ona bakıyordum. Şimdi umumumuzun hesabına birinci avukatımıza tam yardım etsin.

Râbian: Taşköprülü Sadık Bey’in mukaddemesini istinsah için Sabri’ye vermiştim. Eğer yazılmışsa, tashihten geçen parça ona gönderilecek. Yeni yazılanın bir sureti bana gönderilsin. Hem Sadık’ın manzumeciğinin yanımda bir sureti var, sizde yoksa göndereceğim.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Hem sizin, hem hapisteki arkadaşlarınızın bayramınızı tebrik ederiz. Sizin ile bayramlaşanı, aynen benimle bayramlaşmış gibi kabul ediyorum ve umumuyla bizzât bayram ziyaretini yapmışım gibi biliniz, bildiriniz.

Sâniyen: Sebebsiz kalın demir sobamın parçalanmasıyla verdiği haber ve biz dahi o işarete binaen tam bir ihtiyat ve temkinle geçen fırtınacık, yüzden bire indi, barut ateş almadı. Şimdi yine, sebebsiz mataramın acib bir tarzda küçücük parçalara inkısam etmesi, bize tekrar tam bir temkine ve tahammüle ve ihtiyata sarılmamızın lüzumunu haber veriyor. Aldığım manevî bir ihtarla, gizli münafıklar, dindarlara karşı namazsız sefahetçileri ve mürted komünistleri istimal etmek istiyorlar, hattâ parmaklarını buraya da sokmuşlar.

Bir Haşiyecik: Dün kalbimde bir ferah ve sevinç vardı. Birden baktım, Nurs’taki kardeşim, Nurs’un balını bir matara içinde sekiz ay evvel bana, Emirdağı’na göndermişti. Dün de Emirdağı’ndan buraya geldi. Aman çabuk bana getirin dedim. Bekledim, gelmedi. O sevinç, bir hiddete döndü. Yüz matara kadar yanımda kıymetli bulunan o ballı matarayı yabani ellere verip çarşıya gönderilmesi sebeb olup, o matara da birdenbire kırıldı. Kırksekiz seneden beri görmediğim Nurs köyümün, meskat-i re’simin bir teberrükü olan o tatlıdan, bayram tatlısı olarak herbir kardeşim bir parçacığını tatsın diye bir mikdar gönderdim.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık, sarsılmaz kardeşlerim!

Sizi ruh u canımla tebrik ederim ki, çabuk yaramızı tedavi ettiniz. Ben de bu gece şifadan tam ferahlandım. Zâten "Medreset-üz Zehra" tevessü' edip, hakikî ihlas ve tam fedakârane terk-i enaniyeti ve tevazu-u tâmmı daire-i Nur'da aşılıyor, neşreder. Elbette gayet cüz'î ve muvakkat hassasiyet ve titizlik ve nazlanmak, o kuvvetli dersini ve uhuvvet alâkasını bozamaz ve İhlas Lem'ası bu noktada mükemmel nâsihtir. Şimdi en ziyade bizi ve Nurları vurmak ve sarsmak için en fena plân, Nur talebelerini birbirinden soğutmak ve usandırmak ve meşreb ve fikir cihetinde birbirinden ayırmaktır. Gerçi gayet cüz'î bir nazlanmak oldu. Fakat göze bir saç düşse başa düşen bir taş kadar incitir ki, büyük bir hâdise hükmünde mataram haber verdi. Merhum Hâfız Ali'nin (R.H.) küçücük böyle bir halden, vefatından bir parça evvel şekvası, o vakitten beri belki yüz defa hatırıma gelip beni müteessir etmiş.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Talebelerin itiraznamelerini müdüre verdim. Dedim: Diyanet Riyaseti'ne ve bize risalelerimizle beraet veren Ankara'nın Ağır Ceza dairesine -itiraznamemin âhiriyle beraber- göndermek istiyoruz. Hem Hata-Savab Cedveli de o iki makama, fakat mahrem yalnız bera-yı malûmat olarak göndermek münasibse. Dedi: "Münasibdir." Şimdi siz avukata deyiniz. Birkaç nüsha talebelerin itiraznamelerinin ve cedvelin iki nüsha çıkarsın.

Hem Diyanet Riyasetine yazınız ki: Ulûm-u diniye ehlini himaye etmek vazife-i zaruriyenizi Said ve arkadaşları hakkında bu defa Afyon'a gönderdiğiniz raporla mükemmel yaptığınızdan, hem mazlum Said, hem masum arkadaşları dairenize çok müteşekkir ve fevkalâde minnetdar oldular. Zâten mes'elemiz dinî ve ilmî olmasından, her daireden ve

adliye ve zabıtadan evvel Diyanet Dairesi alâkadardır. Onun için hem Denizli'de, hem Afyon'da en evvel o dairelere müracaat edip şekvamızı oradaki âlimlere yazdık. Bu mealde bir başlık yazınız.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşim Re'fet Bey!

Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hürmetine ve alâka-i Kur'aniyenizin hakkına ve Nurlar ile yirmi sene zarfında imana hizmetinizin şerefine, çabuk bu dehşetli, zahiren küçücük fakat vaziyetimizin nezaketine binaen pek elîm ve feci' ve bizi mahva çalışan gizli münafıklara büyük bir yardım olan birbirinden küsmekten ve baruta ateş atmak hükmündeki gücenmekten vazgeçiniz ve geçiriniz. Yoksa bir dirhem şahsî hak yüzünden, bizlere ve hizmet-i Kur'aniyeye ve imaniyeye yüz batman zarar gelmesi -şimdilik- ihtimali pek kavîdir.

Sizi kasemle temin ederim ki; biriniz bana en büyük bir hakaret yapsa ve şahsımın haysiyetini bütün bütün kırsa, fakat hizmet-i Kur'aniye ve imaniye ve Nuriyeden vazgeçmezse ben onu helâl ederim, barışırım, gücenmemeğe çalışırım.

Madem cüz'î bir yabanilikten düşmanlarımız istifadeye çalıştıklarını biliyorsunuz, çabuk barışınız. Manasız, çok zararlı nazlanmaktan vazgeçiniz. Yoksa bir kısmımız Şemsi, Şefik, Tevfik gibi; muarızlara sureten iltihak edip, hizmet-i imaniyemize büyük bir zarar ve noksaniyet olacak. Madem inayet-i İlahiye şimdiye kadar bir zayiata bedel çokları o sistemde vermiş. İnşâallah yine imdadımıza yetişir.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Müdür, Âyet-ül Kübra ve Rehber'i çok beğenmiş. Şimdi Asâ-yı Musa ve Zülfikar'ı istiyor. Ben de söz verdim "Sana getirteceğim." Eğer burada Afyon'da varsa; bir Asâ-yı Musa, bir Zülfikar (cildli, büyük) bir Rehber, bir Âyet-ül Kübra ısmarlayınız.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Bu raporun neticesi aynen Denizli'dekinin aynıdır. Bizi medar-ı ittiham noktalardan tebrie etmek içinde onlara hoş görünmek ve Nurcu olmadıklarını göstermek fikriyle, Vehhabîlik damarıyla, bir parça ilmî tenkidiyle hücum etmişler. Tahminimce bu rapor iddianameden evvel buraya gelmiş ki, bazı noktaları iddianame ondan almış. Öyle ise, cedvelimiz onlara dahi tam cevabdır. Siz nasıl bilirsiniz? Hem yeni cevabımız nasıldır, iyi midir? Pek acele ve perişan bir halde yazdım.

Sâniyen: Şimdiye kadar zahiren bizim şahıslarımızla ve cem'iyet ve tarîkat ve cüz'î bazı hususî mektublar ile bizimle meşgul oluyordular. Şimdi Siracünnur, Hücumat-ı Sitte'nin müsaderesiyle ve ehl-i vukufun Nurlara nazarı çevirmeleriyle ve gizli düşmanlarımızın desiseleriyle bu vatanın bir medar-ı rahatı olan Risale-i Nur'a bir nevi hücum olmasından; şimdiye kadar çok defa olduğu gibi, aynen bu memlekete bu hücumun aynı zamanında hem iki şiddetli zelzele -ki ben o bahsi yazarken- geldi. Beni tasdik edip, "Yazıya lüzum yok." dedi. Ben de daha yazmadım. Bugün de işittim ki, harb korkusu başlamış. Ben de buranın âmirine dedim: Şimdiye kadar ne vakit Nurlara hücum edilse, ya zemin hiddet eder veya harb korkusu başlar. Tesadüf ihtimali kalmayacak derecede çok hâdiseleri gördük ve mahkemelere dahi gösterildi. Demek bugünlerde, bilmediğim halde Nurlar hakkında şiddetli telaşım ve ehl-i vukufun hasudane tenkidleri ve Nur'un bir mühim mecmuasının müsaderesi, sadaka-i makbule mahiyetinde musibetlerin def'ine bir vesile olan Siracünnur tesettür perdesinin altına girdi, zelzele ve harb korkusu başladı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Merak etmeyiniz, biz inayet altındayız. Zahiren zahmetler altında rahmetler var. Ehl-i vukufu mecbur etmişler ki, bir parçasını çürütsünler. Elbette onların kalbleri Nurcu olmuş.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sarsılmaz, telaş etmez, âhireti bırakıp fâni dünyaya dönmez kardeşlerim!

Bir parça daha burada kalmaktan, mes'elemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız. Bilakis benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevale koşuyor. Böyle çilehanede, uhrevî meyveleriyle bâkileşiyor. Hem Nur'un ders dairesi genişliyor.

Meselâ; ehl-i vukufun hocaları, tam dikkatle Siracünnur'u okumağa mecbur oluyorlar. Hem bu sırada çıkmamızla, bir-iki cihetle hizmet-i imaniyemize bir noksan gelmek ihtimali var. Ben sizlerden şahsen çok ziyade sıkıntı çektiğim halde çıkmak istemiyorum. Siz de mümkün olduğu kadar sabır ve tahammüle ve bu tarz-ı hayata alışmağa ve Nurları yazmak ve okumaktan teselli ve ferah bulmağa çalışınız.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Yanımda bulunan yeni harfle müdafaatın âhirindeki cedvelden iki tanesini, ehl-i vukufa cevabla beraber Diyanet Riyasetine ve Ankara'nın Ağır Ceza Mahkemesine göndermek için lüzum varsa size göndereceğim. Hem ehl-i vukufa cevabın bir sureti buradaki mahkemeye verilsin.

Sâniyen: Mes'elemizi genişlettirmeleri hayırdır. Şimdiye kadar kıymetini düşürmek fikriyle zahiren küçük, ehemmiyetsiz gösterip gizli çok ehemmiyet veriyordular. Şimdi bu vaziyet, inşâallah hizmet-i imaniye ve Kur'aniye hakkında daha ziyade hayırlı ve faideli olacak.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Bu sene serbest olsaydık belki bir kısmımız hacca gidecekti. İnşâallah bu niyetimiz bilfiil gitmiş gibi kabul olup, bu sıkıntılı halimizde hizmet-i imaniye ve Nuriyemiz öyle büyük bir hac sevabını verecek.

Sâniyen: “Risale-i Nur Kur’anın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir.” tekrar ile dediğimizden, bazı dikkatsizler tam manasını bilemediğinden bir hakikatı beyan etmeğe bir ihtar aldım. O hakikat şudur:

Tefsir iki kısımdır:

Birisi: Malûm tefsirlerdir ki, Kur’an’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve isbat ederler.

İkinci kısım tefsir ise: Kur’anın imanî olan hakikatlarını kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısmın pekçok ehemmiyeti var. Zahir malûm tefsirler, bu kısmı bazan mücmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur; doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannid feylesofları susturan bir manevî tefsirdir.

Sâlisen: Sabahleyin birşey yazacaktım, kaldı. Şimdi aynı mes’ele çıktı, kâtib Sâlim Bey izin verdi. Yarın Heyet-i Vekile’ye bir istida yazmak için Hüsrev ve Tahirî yanıma gelsinler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Acaba ortalıkta en ziyade zararlı biz ve Nurlar mıdır ki, her muharrir serbest yazıyor ve her sınıf müdahalesiz toplanma yapıyor. Halbuki din terbiyesi olmasa, Müslümanlarda istibdad-ı mutlak ve rüşvet-i mutlakadan başka çare olamaz. Çünki nasıl bir Müslüman, şimdiye kadar hakikî Yahudi ve Nasrani olmaz belki dinsiz olur, bütün

bütün bozulur. Öyle de bir Müslüman, Bolşevik olamaz. Belki anarşist olur, daha istibdad-ı mutlaktan başka idare edilmez. Biz Nur talebeleri hem idareye, hem asayişe, hem vatan ve milletin saadetine çalışıyoruz. Karşımızdaki dinsiz anarşist ve millet ve vatan düşmanlarıdır. Hükûmet bize ilişmek değil, tam himaye ve yardım etmek elzemdir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Re'fet, Edhem ve Çalışkanlar ve Burhan gibi Nur naşirlerini tahliye etmeleri gösteriyor ki, Nurların intişarı yasak değil ve mahkeme ilişemiyor. Hem cem'iyetçilik bulunmadığına bir karar alâmetidir. Hem mes'elemizi uzatmada, Nurlara nazar-ı dikkati geniş bir dairede celbetmesinden, onları okumasına bir umumî davet ve resmî bir ilânat hükmünde işiten müştakların okumak heveslerini tahrik ettiğinden, sıkıntımızdan, zarardan yüz derece ziyade bize ve ehl-i imana menfaatlere vesiledir. Zâten bu zamanda, en geniş daire-i zeminde, en dehşetli ve küllî bir hücumda tecavüz eden dalalet ordularına karşı böyle kudsî bir ders, bu suretle atom bombası gibi inşâallah tesirini göstermeğe bir işarettir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim Re'fet, Mehmed Feyzi, Sabri!

Ben şiddetli bir işaret ve manevî bir ihtarla sizin üçünüzden Risale-i Nur'un hatırı ve bu bayramın hürmeti ve eski hukukumuzun hakkı için çok rica ederim ki, dehşetli yeni bir yaramızın tedavisine çalışınız. Çünki gizli düşmanlarımız iki plânı takib edip.. biri beni ihanetlerle çürütmek; ikincisi, mabeynimize bir soğukluk vermektir. Başta Hüsrev aleyhinde bir tenkid ve itiraz ve gücenmek ile bizi birbirimizden ayırmaktır. Ben size ilân ederim ki; Hüsrev'in bin kusuru olsa ben onun aleyhinde bulunmaktan

korkarım. Çünki şimdi onun aleyhinde bulunmak, doğrudan doğruya Risale-i Nur aleyhinde ve benim aleyhimde ve bizi perişan edenlerin lehinde bir azîm hıyanettir ki, benim sobamın parçalanması gibi acib, sebebsiz bir hâdise başıma geldi. Ve bana yapılan bu son işkence dahi, bu manasız ve çok zararlı tesanüdsüzlüğünüzden geldiğine kanaatım var. Dehşetli bir parmak buraya, hususan altıncıya karışıyor. Beni bu bayramımda ağlatmayınız, çabuk kalben tam barışınız.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben bugün yalnız iki-üç kardeşimizin tahliyelerini isterdim. Fakat hakkımızdaki inayet-i İlahiye onların menfaati için geri bıraktı. Ve yirmi gün kadar, bizim bu vaziyetimiz lâzım ve elzemdir. Çünki bu bayramda beraber bulunmamız hem bize, hem Nurlara, hem hizmetimize, hem manevî ve maddî istirahatımıza ve hacıların dualarından tam bir hisse almamıza ve Ankara'ya gönderilen Risale-i Nur'un müsadereden kurtulmasına ve bizim mazlumiyetimize acıyıp Nurlara sarılanların çoğalmasına ve hazır büyük hatalara rıza ile vatan ve millet ve din hainlerine dehalet etmediğimize bir hüccet olması lâzımdı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ehl-i vukufun insafsızca ve hatalı ve haksız tenkidleri, Vehhabîlik damarıyla İmam-ı Ali'nin (Radıyallahü Anhü) Nurlarla ciddî alâkasını ve takdirini çekemeyerek ve geçen sene zemzem suyunu döktüren ve bu sene haccı men'eden evhamın tesiri altında o yanlış ve hasudane itirazları Beşinci Şua'a etmişler. Bu sırada, böyle evhamlı ve telaşlı bir zamanda, bizim için en selâmetli yer hapistir. İnşâallah Nurlar, hem kendimizin, hem kendilerinin serbestiyetini kazandıracaklar. Madem emsalsiz bir tarzda, çok ağır şerait

altında, pek çok muarızlar karşısında bu derece Nurlar kendilerini okutturuyorlar.. talebelerini hapiste çeşit çeşit suretlerde çalıştırıyor, perişaniyetlerine inayet-i İlahiye ile meydan vermiyorlar; biz bu dereceye kanaat edip şekva yerinde şükretmekle mükellefiz. Benim bütün şiddetli sıkıntılara karşı tahammülüm bu kanaattan geliyor. Vazife-i İlahiyeye karışmam.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu iki nüshanın biri benimdir, biri müdüründür. Başta benim hattımla yazısı bulunan nüshaya göre müdürün nüshasını tashih ediniz. Ben bu defa Âyet-ül Kübra'yı mütalaa ederken, İkinci Makamını -âhire kadar- ve âhirdeki manevî muhavereyi pekçok ehemmiyetli gördüm ve çok istifade ettim. Sizin istifadeniz için biri okusun, biri dinlesin. Tashihle beraber muattal kalmasınlar, ikişer kardeşlerimiz mütalaa etsinler.

Sâniyen: Bana ait Onuncu Söz ve buradaki mektublar defteri ve saire zayi' olmasın ve muattal kalmasın. Ben nezaretini Ceylan'a bırakmıştım.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben şimdi Celcelutiye'yi okurken, بِحَقِّ تَبَارَكَ ثُمَّ نُونٍ وَ سَائِلٍ cümlesinde Risale-i Kader'e işaret eden ve yirmialtıncı mertebede ثُمَّ نُونْ Suresi Kader Sözüyle münasebeti nedir, kalbime gelmesi ânında ihtar edildi: "O surenin başını oku!" Ben de okurken gördüm ki: ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ âyeti bütün kalemlerin ve tastir ve kitabetlerin aslı, esası, ezelî me'hazı ve sermedî üstadı kaderin kalemi ve Nur ve ilm-i ezelînin nuruna işaret eden ن kelimesidir. Demek وَالذَّارِيَاتِ Zerrat Risalesi'ne işareti gibi kuvvetli bir münasebetle, ن kelimesi Risale-i Kader'e kuvvetli işaretle bakar.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sarsılmaz kardeşlerim!

Evvelâ: اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrınca mes'elemizin te'hirinde hayır var. Kalbim ve Nurların serbestiyeti öyle istiyordu. Siz hem birbirinizi teselli, hem kuvve-i maneviyeyi takviye, hem tatlı sohbetle müzakere-i ilmiye, hem Nurların yazması ve mütalaalarıyla bu geçici zahmetin noktasını siler rahmet yapmağa, bu fâni saatleri bâki saatlere çevirmeğe muvaffak olursunuz inşâallah.

Sâniyen: Madem bayramlaşmamız mahkemenin muvakkat hapis menzilinde oldu, ben de bayram tatlısı olarak; Konya kahramanı Zübeyr'in bana getirdiği zemzem ile Nurs Karyesi'nin bence çok manidar balını gönderdim. Siz bal matarasına su koyun, karıştırınız. Sonra zemzemi içine bırakınız, kemal-i âfiyetle içiniz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ehemmiyetli bir taraftan, ehemmiyetli ve manidar bir sual edilmiş. Bana sordular ki: "Sizin cem'iyet olmadığınız, üç mahkeme o cihette beraet vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassud ve nezaret eden altı vilayetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği halde, Nurcularda öyle hârika bir alâka var ki hiçbir cem'iyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkili halletmenizi isteriz." dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet Nurcular cem'iyet memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cem'iyet ve komite değiller ve olamazlar. Fakat bu vatanın eski kahramanları kemal-i sevinçle şehadet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları, o fedailik damarından irsiyet almışlar ki, bu hârika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz

bîçare kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

“Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikata başımız dahi feda olsun.” diye onlar namına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcularda hakikî, hâlis, sırf rıza-yı İlahî için ve müsbet ve uhrevî fedailer var ki; mason ve komünist ve ifsad ve zındıka ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler o Nurculara çare bulamayıp hükûmeti, adliyeyi aldatarak lastikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşâallah bir halt edemezler. Belki Nur’un ve imanın fedailerini çoğaltmağa sebebiyet verecekler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Dünkü suale benzer, kırk sene evvel olmuş bir sual ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda, Eski Said’in talebeleri üstadlarıyla şiddet-i alâkaları, fedailik derecesine geldiğinden, Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi, Taşnak fedaileri çok faaliyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup medresesi bir vakit asker kışlası gibi silâhlar, kitablarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü dedi: “Bu medrese değil, kışladır.” Bitlis hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: “Onun silâhlarını alınız.” Bizden ellerine geçen onbeş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra harb-i umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu haller münasebetiyle benden sordular ki: “Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki; siz Van’da Erek Dağı’na çıktığınız zaman, fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?”

Ben de cevaben diyordum: Madem fâni dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti

için bu hârika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve "Ecel birdir." itikad eden talebeler, o fedailerden [34](Haşiye) geri kalmazlar. Lüzum olsa o kat'î ecelini ve zahirî birkaç sene mevhum ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddüdsüz, müftehirane feda ederler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, vefadar ve şefkatli kardeşlerim!

İki gündür hem başımda, hem a'sabımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hallerde bir derece dostlarla görüşmekten teselli ve ünsiyet almağa ihtiyacım içinde acib tecrid ve yalnızlık vahşeti beni sıktı. Böyle bir nevi şekva kalbe geldi: "Neden bu tazib oluyor, hizmetimize faidesi nedir?"

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz bu şiddetli imtihana girmek ve inceden inceye sizi kaç defa "Altun mu, bakır mı?" diye mehenge vurmak ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek ve nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı yok mu üç-dört eleklerle elenmek; hâlisane, sırf hak ve hakikat namına olan hizmetinize pekçok lüzumu vardı ki; kader-i İlahî ve inayet-i Rabbaniye müsaade ediyor. Çünki böyle meydan-ı imtihanda inadcı ve bahaneci insafsız muarızların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki: Hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikattan geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilebilirdi. Daha avam-ı ehl-i iman itimad etmezdi. "Belki bizi kandırırlar." der ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimad kazanmak için böyle yapıyorlar diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannid vesveseli

dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşâallah.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Esaretimdeki hâdisenin gazete ile ilânı şiddetli yasaklarla ahaliyi her tarafta bizden kaçırmağa çalışmakla beraber teveccüh-ü âmmeyi ziyadeleştirmiş. Bize, hususan şahsıma ihanet etmeğe tarafdar üç resmî adam dün avluda demişler: "Said pencereden göründüğü vakit ahali toplanıp ona bakıyor, pencerede durmasın. Yoksa koğuşunu değiştiriniz." diye baş gardiyan söyledi. Hiç merak etmeyiniz. Ben her sıkıntıya tahammüle karar vermişim. Duanız bereketiyle inşâallah sıkıntılar sevinçlere dönecekler.

O esaret hâdisesi aslı doğrudur. Fakat şahidim olmadığından tafsilen beyan etmemiştim. Yalnız bir manga beni i'dam etmek için geldiğini bilmiyordum, sonra anladım. Ve Rus Kumandanı tarziye için Rusça birşeyler söyledi, ben bilemedim. Demek hazır bulunan ve bu hâdiseyi gazeteye ihbar eden müslüman yüzbaşı anlamış ki, kumandan tekrar tekrar "Affet" demiş.

Kardeşlerim, ben Nurlarla meşgul oldukça sıkıntılar azalıyor. Demek vazifemiz Nurlarla iştigaldir ve geçici şeylere ehemmiyet vermemek ve sabır ve şükretmektir.

Said Nursî

* * *

Bedîüzzaman'ın akıllara hayret veren bir seciyesi

[Ehl-i Sünnet mecmuasının 15 Teşrin-i evvel 1948 tarihli nüshasında neşredilmiştir. Ehl-i Sünnet gazetesi sahibi avukat bir zâtın makalesidir.]

Ben Birinci Cihan Harbinde Bitlis mevkiinde yaralı olarak esir olurken, Bedîüzzaman da o gün esir düşmüştü. O

Sibirya’ya gönderilmiş, en büyük esirler kampında idi. Ben Bakü’nün Nargin adasında idim. Günün birinde esirleri teftişe gelen ve kampı gezerken Bedîüzzaman’ın önünden geçen Nikola Nikolaviç’e o hiç ehemmiyet vermiyor ve yerinden kımıldanmıyor. Başkumandanın nazar-ı dikkatini çekiyor. Tekrar bir bahane ile önünden geçiyor. Yine kımıldanmıyor. Üçüncü defasında önünde duruyor, tercüman vasıtasıyla aralarında şöyle bir muhavere geçiyor:

–Beni tanımadılar mı?

–Evet tanıdım. Nikola Nikolaviç, Çar’ın dayısıdır. Kafkas cephesi başkumandanıdır.

–O halde ne için hakaret ettiler?

–Hâyır, affetsinler ben kendilerine hakaret etmiş değilim. Ben mukaddesatımın emrettiğini yaptım.

–Mukaddesat ne emrediyormuş?

–Ben müslüman âlimiyim. Kalbimde iman vardır. Kendisinde iman olan bir şahıs, imanı olmayan şahıstan efdaldir. Ben ona kıyam etseydim, mukaddesatıma hürmetsizlik yapmış olurdum. Onun için ben kıyam etmedim.

–Şu halde, bana imansız demekle benim şahsımı, hem ordumu, hem de milletimi ve Çar’ı tahkir etmiş oluyor. Derhal divan-ı harb kurulunda isticvab edilsin. Bu emir üzerine divan-ı harb kuruluyor. Karargâhtaki Türk, Alman ve Avusturya zabitleri, ayrı ayrı Bedîüzzaman’a rica ederek başkumandana tarziye vermesi için ısrar ediyorlar. Verdiği cevab bu oluyor:

–Ben âhiret diyarına göçmek ve huzur-u Resulullah’a varmak istiyorum. Bana bir pasaport lâzımdır. Ben imanıma muhalif hareket edemem.

Buna karşı kimse sesini çıkarmıyor, neticeyi bekliyor. İsticvab bitiyor. Rus Çarını ve Rus ordusunu tahkir maddesinden i’dam kararını veriyorlar. Kararı infaz için gelen bir manga askerin başındaki subaya kemal-i şetaretle: “Müsaade ediniz, onbeş dakika vazifemi îfa edeyim.” diye

abdest alıp iki rek'at namaz kılarken, Nikola Nikolaviç geliyor, kendisine hitaben:

–Beni affediniz! Sizin beni tahkir için bu hareketi yaptığınızı zannediyordum. Hakkınızda kanunî muamele yaptım. Fakat şimdi anlıyorum ki, siz bu hareketinizi imanınızdan alıyorsunuz ve mukaddesatın emirlerini îfa ediyorsunuz. Hükmünüz ibtal edilmiş, dinî salahatinizden (sâlihliğinizden) dolayı şâyan-ı takdirsiniz; sizi rahatsız ettim, tekrar tekrar rica ediyorum beni affediniz."

Bütün müslümanlar için şâyan-ı misal olan bu salabet-i diniye ve yüksek seciyeyi, arkadaşlarından bir yüzbaşı, müşahedesine müsteniden anlatıyordu. Bunu duydukça ihtiyarsız olarak gözlerim yaşla doldu.

Abdurrahîm

Gazetenin bu fıkrasının yazılmasını Üstadımız emretmedikleri halde, hem çok merakaver, hem çok ibretamiz, hem çok heyecan verici olmasından buraya yazılmıştır.

Hüsrev

* * *

Kardeşlerim!

Hem benim iştiham kesildiği, hem hediye bana dokunduğu için benim hisseme düşen üç parça yağ ve bir sepet üzüm ve bir kese elma ve iki paket çay ve şekeri size gönderdim. Ben sizlere teberrük verecektim. Fakat sordum, sizinki de var. Hem ben onların fiatıyla yoğurt, yumurta, ekmek gibi şeyleri alacağım, tâ Medreset-üz Zehra benden gücenmesin, "Teberrükümü yemedi." Hem muhtaca, hem bir parça ucuz, hem lâyıklara satınız ki; iki cihetle Medreset-üz Zehra ve şubelerinin hediyeleri tam mübarek, hem bana, hem alanlara ilâçlı bir teberrük olsun. Hüsrev nezaretçi ve Ceylan, Hıfzı satıcı olsun.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Hakkımda gazete münasebetiyle şimdi ihtar edildi ki: Rus’un cebbar bir kumandanı, gösterdiğin izzet-i imaniye karşısında hiddetini bırakıp tarziye verdiği halde.. Risale-i Nur’un gayet kuvvetli, şahsımın yüz derece fevkinde hâlisane salabet-i imaniye derslerini gören resmî memurlar kalben insafa gelmezler ve inadında devam etseler; elbette Cehennem’den başka hiçbir ceza onları temizlemez. Muvakkat bir ömürde bu azîm hatanın cezası yerleşmez. Çünki bir yağ bozulsa, daha yenilmez. Süt, yoğurt gibi değil. İnşâallah Nurlar onların çoğunu bozulmadan kurtarmış.

Sâniyen: Mehmed Feyzi Bedriye’ye yazsın ki, ben onun mektubunda bulunan bütünleri duama dâhil ediyorum, onlar da bana dua etsinler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Medar-ı ibret ve hayret iki esaretimde şahsıma karşı bir muameleyi beyan etmek ihtar edildi. Şöyle ki:

Rusya’da Kosturma’da doksan esir zabitlerimizle beraber bir koğuşta idik. Ben o zabitlerimize arasıra ders veriyordum. Bir gün Rus kumandanı geldi, gördü, dedi: “Bu Kürd gönüllü alay kumandanı olup çok askerimizi kesmiş. Şimdi de burada siyasî ders veriyor. Ben yasak ediyorum, ders vermesin.” İki gün sonra geldi, dedi:

“Madem dersiniz siyasî değil, belki dinîdir, ahlâkîdir; dersine devam eyle.” izin verdi.

İkinci esaretimde: Bu hapiste iken yirmi sene derslerimi dinlemiş ve benden daha güzel ders veren bir has kardeşimin ve zarurî hizmetimi gören hizmetçilerimin benim yanıma gelmeleri adliye memuru tarafından yasak edildi, tâ benden ders almasınlar. Halbuki Nur Risaleleri başka derslere hiç ihtiyaç bırakmıyor ve hiçbir dersimiz kalmamış ve hiçbir sırrımız gizli kalmamış. Her ne ise bu uzun kıssayı kısa kesmeye bir hal sebeb oldu.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Çok aziz, çok sevgili, çok kıymetdar, çok mübarek üstadımız efendimiz hazretleri!

Arz-ı ta'zimat ve takdim-i ihtiramat ile istifsar-ı hatır edip, sıhhat ve âfiyetinize dualar ederek damenlerinizden, el ve ayaklarınızdan öpüyoruz.

Müşfik üstadımız efendimiz! Siz sevgili üstadımızdan bize gönderilen ve müdafaatın sonuna ilâve edilen üç kıymetdar mektubunuzla Hüve Nüktesi'ni nasıl bulduğumuzu siz sevgili üstadımıza arzetmemizi, bir mübarek kardeşimizle siz sevgili üstadımız emretmişler.

Sevgili üstadımız efendimiz! Birinci mektubunuz, yirmi seneden beri tarassudlar ve nezaretlerle beraber altı vilayet ve üç mahkemenin bulamayıp beraet verdikleri cem'iyetçilikten sizde hiçbir eser görülmediği halde, hiçbir cem'iyette ve hiçbir komitede görülmeyen Nurculardaki hârika alâka, ehemmiyetli bir taraftan bir sual ile siz sevgili üstadımızdan sorulmuş olup.. şehadet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları ve evlâdları, o fedailiği ecdadlarından irsiyet aldıkları içindir ki; siz sevgili üstadımıza mahkemeleri hayret ettirip susturan "Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikata başımız dahi feda olsun." diye acib cümleyi söyletmeye vesile olan talebelerinizde gördüğünüz hakikî, hâlis, sırf rıza-yı İlahî ve müsbet ve uhrevî fedakârlığın karşısında, menfî cemaat ve komitelerin mağlub oldukları, hem Nurcuları dağıtmak isteyenlerin inşâallah muvaffak olamayacakları ve hem Nur'un ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebiyet verecekleri izah edilmekle cevab verilmiştir.

İkinci mübarek mektubunuzda: Siz sevgili üstadımızın Van, Bitlis'te tedriste bulunduğunuz talebelerinizle birlikte, etraflarında bulunan ehl-i imanı titreten Ermeni, Taşnak fedailerine karşı çıkıp o fedaileri durdurup dağıtmağa mecbur eden siz sevgili üstadımızdaki ve talebelerinizdeki hârika kuvvet; küçücük, fâni dünya hayatı ile menfî

milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için Ermeni fedailerinde görülen hârika fedakârlığa mukabil, hayat-ı bâkiyeye ve İslâm millet-i kudsiyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve ecel birdir itikad eden ve üstadlarına olan şiddet-i rabıtaları fedailik derecesine varan talebelerinizin birkaç sene mevhum ömürlerini milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine müftehirane feda etmelerinden mütevellid olduğu, kırk sene evvel siz sevgili üstadımızdan sorulan bir suale cevab olarak bildirilmektedir.

Üçüncü mübarek mektubunuz: Dokuz aydan beri temadi eden pek acib tecridinizle beraber, teselli ve ünsiyet ihtiyacını tevlid eden hastalığınız içinde "Neden bu tazib oluyor, hizmetimize faidesi nedir?" diye siz sevgili üstadımızın kalb-i mübareklerine gelen şekvaya bir ihtar olup.. inadcı, bahaneci ve insafsız muarızlar karşısında girdiğimiz bu şiddetli imtihanda altun olanlar bakır olanlardan ayrılmak için mehenge vurulmak ve insafsız bir tecrübe ile nefislerin hisseleri olup olmadığı bilinmek için eleklerle elenmek, sırf hak ve hakikat namına olan hâlisane hizmetimize pek çok lüzumu olduğu için kader-i İlahînin ve inayet-i Rabbaniyenin bu dehşetli tazyike verdiği müsaade, hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî ve uhrevî menfaat karışmayarak yapılan ve tam hâlis ve hak ve hakikattan gelen ve şimdi en muannid ve vesveseli olanları dahi teslime mecbur eden ve bir zahmete mukabil inşâallah bin kâr bırakan bu hizmetimiz eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilmekle beraber avam-ı ehl-i iman ile havas kısmı birer bahane ile tam kanaat etmeyeceklerinden olduğu bildirilmektedir.

Dördüncü mektub olan Hüve Nüktesi ise, قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ve لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ kelime-i kudsiyeleriyle maddî cihetinde "Hüve" lafzında siz sevgili üstadımızın bir seyahat-ı hayaliye-i fikriyelerinde, hava sahifesinin mütalaalarıyla görülen zarif bir nükte-i tevhidde; iman mesleğindeki gayet derecede kolaylık ile meslek-i dalaletteki nihayetsiz müşkilât kısa bir

işaretle beyan edilmiş. Kudret-i İlahiyenin bir arşı olan bir avuç toprakta konulan muhtelif tohumların mahiyetlerinde ve emir ve iradenin diğer bir arşı olan havanın bir parçasında neşv ü nema bulan “Hüve” lafzında görülen hârikalar, esbaba verildikçe dehşetli müşkilâtın zuhuru ve Vâhid-i Ehad’e verildikçe fevkalâde sühuletin vücudu, hem ehl-i dalaletin hususan maddiyyun ve tabiiyyun meslek erbabına, hem ehl-i imana gayet şirin, gayet güzel, gayet hoş, hem gayet mukni’ ve müskit bir şekilde isbat edilerek bir risale kadar kıymeti bulunan hususan tahavvülât-ı zerrat hakkındaki Otuzuncu Söz’le, Tabiat Risalesi olan Yirmiüçüncü Lem’anın bir nevi hülâsası olabilir kanaatını bize veren bu kıymetdar yazılarınızla Risale-i Nur baştan başa her okuyanı hem tenvir edip yükseltiyor, hem sevgili üstadımıza nihayetsiz minnetdarlıklara vesile oluyor.

Hüsrev

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

İki-üç defadır ehemmiyetli bir halet-i ruhiye bana ârız oluyor. Aynı otuz sene evvel İstanbul’da beni Yuşa Dağı’na çıkarıp İstanbul’un, Dâr-ül Hikmet’in cazibedar hayat-ı içtimaiyesini bıraktırıp hattâ İstanbul’da bulunan Nur’un birinci şakirdi ve kahramanı olan merhum Abdurrahman’ı dahi zarurî hizmetimi görmek için de yanıma almağa müsaade etmeyen ve Yeni Said mahiyetini gösteren acib inkılab-ı ruhînin bir misli, şimdi mukaddematı bende başlamış. Ve üçüncü bir Said ve bütün bütün târik-i dünya olarak zuhuruna bir işaret tahmin ediyorum. Demek Nurlar ve kahraman şakirdleri benim vazifelerimi yapacaklar, daha bana hiç ihtiyaç kalmamış. Zâten Nur’un her bir câmi’ cüz’ü ve sarsılmayan hâlis şakirdlerinin her birisi, benden daha mükemmel ders verir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Evvelâ: Ben bazı emarelerle tahmin ederim ki, neşredilen mecmualarımızdan en ziyade Rehber'e ehemmiyet veriyorlar. Ben zannederim ki; "Hüve Nüktesi" gizli zındık düşmanlarımızın bellerini kırmış, onların istinadgâhı olan tabiat tagutunu dağıtmış, kesif toprakta bir derece saklayabilirken şeffaf havada -Hüve Nüktesi'nden sonra- hiçbir cihetle o tagutu saklamak imkânı kalmamış ki, küfr-ü inadî ve temerrüd-ü irtidadî sebebiyle adliyeyi aldatıp aleyhimize sevkediyorlar. İnşâallah Nurlar adliyeleri lehine çevirip onların bu hücumunu dahi akîm bırakacaklar.

Sâniyen: Bu sırada, hem Ehl-i Sünnet gazetesi, hem buranın gazetesi, hem Zübeyr'in hararetli mukabelesi, Nurlarla iştigalleri güzel bir ilânat hükmüne geçtiler. Benim bedelime, benim hoşuma giden bize dair bahislerine bakınız, bana bildiriniz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim Mehmed, Mustafa, İbrahim, Ceylan!

Evvelâ: Dün dördünüzün hararetli sohbetini gördüm, çok sevindim, memnun oldum. Ben de yanınızda bulunuyorum gibi ferahla dinledim. Birden baktım ki, iki tarafınızda sizi dinleyenler var. Yarım saat devam etti. Merak ettim, kalben dedim: Habbeyi kubbe yapan ve yanlış mana veren bir casus, dinleyenler içinde bulunmak ihtimali var ki, dikkatle kulak veriyor ve konuşan kardeşler ihtiyatsızlıklarından ve sohbetin keyfinden hiç onlara bakmıyorlar, dikkat etmiyorlar diye size cevab gönderdim. Elhamdülillah bir zararlı konuşma olmadığını bildim. Bu nazik sırada ihtiyat lâzımdır.

Sâniyen: Hoca Hasan'ın haddimden yüz derece ziyade bir hüsn-ü zan ile yazdığı bir mektubundan bildim ki, aynen Denizli kahramanı merhum Hasan Feyzi sisteminde bir Nur naşiri olacak. İnşâallah onun gibi Afyon'da dahi Hasan Feyziler çıkacaklar. Afyon Denizli'den geri kalmayacak, zahmetimizi rahmete çevirecek.

Said Nursî

* * *

Kardeşlerim!

Ben gazeteleri merak etmezdim. Fakat bu sırada hem Ehl-i Sünnet, hem Sebilürreşad'ın lehimizdeki yazıları herhalde aleyhimizdeki kıskançları ve gizli düşman zındıkları şaşırtmış. Bunlar o dostları susturmak için çalışmak ihtimali beni meraklandırdı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Sıkıntılı musibetlerimi hiçe indiren bir hakikatlı tesellidir

Birinci: Hakkımızda zahmet rahmete dönmesi.

İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ferahı.

Üçüncü: İnayet-i hâssanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.

Dördüncü: Geçici olmasından zevalinde lezzet.

Beşinci: Ehemmiyetli sevablar.

Altıncı: Vazife-i İlahiyeye karışmamak.

Yedinci: En şiddetli hücumda en az meşakkat ve küçük yaralar.

Sekizinci: Sair musibetzedelere nisbeten çok derece hafif.

Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihandan çıkan yüksek ilânatın tesiratındaki sürur.

Dokuz aded manevî sevinçler, öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilâçtır ki; tarif edilmez, ağır elemlerimizi teskin ediyor.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık, metin kardeşlerim!

On aydan beri, münafıkların bir resmî memuru elde edip bütün desiseleriyle yaptıkları hücum en küçük bir şakirdi sarsmadı. O iftiraları hiç hükmündedir. İsbat ettiğimiz onun yüz yalanına karşı, bir gazetenin sâbık valinin tekaüde sevkini bir mektubumuzda bulup hilaf-ı vaki'dir diye bir tek yanlış bulmuş. Halbuki o yanlış, o gazeteye aittir. Her ne ise;

böylelerden böyle iftiralar, binden bir tesiri bize olmadığı gibi, inşâallah daire-i Nur'a da zararı olmayacak. Size söylediğim gibi, memurun iftiranamesine çok ehemmiyet vermeyiniz, zihninizi bulandırmasın. Eğer müdafaatımda cevabı bulunmayan kanunî nokta varsa, kısa cevab verirsiniz. Hem deyiniz: "Said der ki: Bizi ve Nurları beraet ettiren üç mahkemeyi kızdırmamak, tenkis etmemek için o garazkârane iddianameye karşı cevab verip ehemmiyet vermeyeceğim. Büyük müdafaatım, hususan on vecihle kanunsuzluğa tam ve mükemmel bir cevabdır."

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Evvelâ: Bir inayettir ki, o adamın müfteriyane iddianamesini işitemedim. Yoksa şiddetle konuşacaktım. Reise, seni mahkemeye veriyorum, yani haksızlığınla mahkeme-i kübraya ve kanunsuzluğunla dünya mahkemesine. Ve avukatım yok dediğimden maksad, o umumumuzun küllî mes'elede vekilimizdir, benim hususî şahsıma gelen hücuma ancak ben mukabele edebilirim, demektir. Ahmed Hikmet'e bildiriniz.

Sâniyen: Savcının isnadatına karşı eski müdafaatımız kâfi midir?

Sâlisen: Mustafa Osman, Ceylan nasıl telakki ettiklerini ve hiç bulantı onlara vermediklerini ve daire-i Nur'da dahi fena tesir etmeyeceğini bana yazdılar. Kahraman Tahir'i gördüm. O da öyle telakki etmiş. Hüsrev ve Feyzi'leri ve Sabri'yi merak ettim.

Râbian: Zannederim ki, şimdi küfür ve dalalet, komiteler ve cem'iyetler şeklinde hücum ettikleri içindir ki; kader-i İlahî, bunlara bu eşedd-i zulüm ile bir cem'iyet isnadıyla bizi tazib ettiriyor. Demek şimdi ehl-i imanın ittihadına pekçok lüzum var. Biz o hakikatı bilmediğimiz için kaderin adalet tokadını yeriz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Haccı men'eden, zemzemi döktüren, hakkımızda eşedd-i zulme müsaadekâr davranan ve Zülfikar ve Siracünnur'un müsaderesine ehemmiyet vermeyen ve bizi garazkârane, kanunsuz tazib eden memurları terfi ettirip hanemizden çıkan mazlumane lisan-ı hal ile yüksek ağlamamızı ve sesimizi işitmeyen bir müstebid kabinenin zamanında en rahat yer hapistir. Yalnız mümkün olsa başka hapse naklolsak, tam selâmet olur.

Sâniyen: Onlar nasıl zorla en mahrem risaleleri en nâmahreme okuttular.. öyle de, zorla ısrar edip bizi cem'iyet yapmağa mecbur ediyorlar. Halbuki cem'iyet ve komiteciliğe hiç ihtiyacımızı hissetmiyorduk. Çünki ittihad-ı ehl-i iman cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye; Nurcularda pek hâlisane, fedakârane inkişaf ettiği gibi ve eski ecdadlarımızın kemal-i aşkla ruhlarını feda ettikleri bir hakikata Nur şakirdleri o milyonlar kahraman ecdadlarından irsiyet aldıkları kuvvetli bir fedailik ile o hakikata bağlanmaları, şimdiye kadar resmî veya siyasî, gizli ve aşikâr cem'iyetler ve komiteciliğe ihtiyaç bırakmıyordu. Demek şimdi bir ihtiyaç var ki, kader-i İlahî onları bize musallat ediyor. Onlar mevhum bir cem'iyet isnadıyla zulmederler. Kader ise "Neden tam ihlasla, tam bir tesanüdle, tam bir hizbullah olmadınız?" diye bizi onların elleriyle tokatladı, adalet etti.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Sizi teselliye muhtaç bilmiyorum. Birbirinizin kuvve-i maneviyenizi takviye edersiniz, o kâfidir. Karşımdaki levha dahi bana kâfi geliyor. Bu son hücumda, tam haksız ve kanunsuz, yalnız evhamdan ve za'fiyetten gelen bir korkutmak olduğu anlaşıldı ve ahalinin ve zabıtanın vaziyeti, o manasız hücuma bir itiraz hükmünde idi.

Sâniyen: Benim müdafaatım yeni isnadata dahi kâfi gelir mi? Hem Zübeyr ve avukatlar çalışıyorlar mı? Telaşları yok

mu? Hiç merak etmesinler. Bize medar-ı mes'uliyet ettiği maddelere göre, bütün uhuvvet-i imaniyeyi taşıyanları, hattâ bütün imamların cemaatlerini ve bütün üstad ve muallimlerin talebelerini dahi mes'ul etmek lâzım gelir. Demek muhalifleri çok kuvvet bulmuşlar ki, bütün bu telaşlı ve imkânatı vukuat yerinde istimal ederek acib evhamla bize hücum ettiler.

Sâlisen: Benim kendi kanaatım, tâ bahara kadar hapiste kalmak gerektir. Zâten kışta herşey tevakkuf eder. İnşâallah inayet-i İlahiye yine imdadımıza yetişir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

(Hüsrev'in bir mektubudur)

Sevgili Üstadımız Efendimiz!

Garazkâr raporlarıyla hakkımızda Afyon adliyesini pek büyük bir dikkate sevkeden ve sekiz aydan beri şiddetli bir tazyik altında siz sevgili üstadımızı yaşatan, biz talebelerinizle birlikte Afyon hapsinde temadi-i mevkufiyetimize sebeb olan ve Nur'un kabil-i inkâr olmayan mu'giznüma hakikatlarını hasudane nazarla mütalaa eden ehl-i vukuf ülemasına, siz sevgili üstadımız, hem Risale-i Nur yirmibeş seneden beri sükût etmiş iken, o muhterem allâmelerin ehl-i imanı, hususan hamele-i Kur'anı müdafaa ve muhafaza en büyük vazifeleri iken, Afyon adliyesini aleyhimize teşvik edip tahrik eden raporlarına karşı siz sevgili üstadımızı esefle mukabeleye mecbur eden yazılarınız şefkatinizin eseri olduğu şübhesizdir. Yirmibeş seneden beri, zaman zaman gizli düşmanlarınıza karşı bir avuç talebenizle mücadeleye giren siz sevgili üstadımızı ve Kur'anın en büyük hakikatlarını muhtevi Risale-i Nur'u müdafaa etmek şöyle dursun, en tehlikeli vakitlerimizde cephe alan bu âlimlere karşı pekçok sualleri sormak hakkınız iken, pek cüz'î sualleriniz, o âlimleri ikazdan başka birşey olmayacak. Böyle en nazik zamanlarda muavenetinize pekçok muhtaç olduğumuz menba'lardan doğan

ümidsizliklerimizi büyük bir izzete tebdil eden ve pek büyük bir ihsan-ı İlahî olan inayet-i hâssa, bu Afyon hapsinde tekrar kendini gösterdi. Sekiz aydan beri titremeyen zemin, siz sevgili üstadımıza, Risale-i Nur'a hücum zamanlarında, gizli düşmanların hücumu ile gelen zelzeleleri yazarken, bugün yine zemin hiddet edip iki defa şiddetli bir surette titremesiyle bizi de şahid göstermiş, ümidlerimizi takviye etmiş, imhanıza susayan insafsız düşmanlarınızın en dehşetli savletleri karşısında zahirî kimsesizliğinize şefkat etmiş, maddeten aczinize merhamet etmiş, imdadınıza yetişmiş, titreyen zemin ile davanızın doğruluğunu tasdik etmiş. İlahî ve melekûtî bir kudretle mübarek kaleminizden çıkıp yükselen "Zafer bizimdir." beşaretlerinizi ihtar ile, bizleri siz sevgili üstadımıza çok minnetdar eylemiştir.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Çok kusurlu talebeniz

Hüsrev

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: İhtiyat ve temkin ve meşveret etmek lâzımdır.

Sâniyen: Zübeyr bana merhum biraderzadem Abdurrahman yerine ve Ceylan merhum biraderzadem Fuad bedeline verilmiş diye manevî ihtar aldım. Ben de burada işimi onlara bıraktım.

Sâlisen: Haber aldım ki, çok çalışan fakat ihtiyatsız Ahmed Feyzi'nin "Maidet-ül Kur'an" başında malûm mektubumu mahkeme heyeti bahane ederek (ki: Said kendi hakkındaki medihleri vesaireyi tasdik etmiş) benim mahkûmiyetime bir sebeb gösterilmiş. Ben mükerrer dedim ki, herşeyden evvel Ahmed Feyzi onu beyan edip ki; o mektub, kendi hakkındaki mektubları kabul etmemek ve sair bir kısmını ta'dil etmek için idi demesi lâzımken lüzumsuz onları hiddete getiren şeyleri yazmış. Ben onun bin kusurunu görsem, ondan gücenmem. Fakat Nurlara zarar

gelmemek için cesurane ve ihtiyatsız hareketten bir derece çekinmek lâzımdır.

Râbian: Feyzilerin bir kahramanı olan Ahmed Feyzi kardeşimiz de, Tahirî'nin koğuşu olan medresesinde aynen Tahirî gibi davranmalı. Ve gidenlerin yerinde, onların şakirdlerini Kur'an ve Nur dersleriyle ve yazılarıyla teşvik etsin. Dün bana gönderdiği yeni talebelerin defterleri benim hazîn halimi sevince tebdil etti. Elhamdülillah dedim.

* * *

Bu defa taarruz pek geniş dairede, reis-i hükûmet ve hazır kabine plânıyla, dehşetli bir evham ile bir hücum idi. Benim aldığım bir habere göre ve çok emarelerle gizli münafıkların yalan jurnalleri ve desiseleriyle bizi hilafet komitesiyle ve Nakşî tarîkatının gizli cem'iyetiyle tam alâkadar, belki pişdar gösterip hükûmeti büyük bir telaşa sevkederek, Nur'un büyük mecmualarının İstanbul'da cildlenip âlem-i İslâm'a intişarını ve gayet makbuliyetlerini bir delil gösterip, hükûmeti korkutup, kıskanç resmî hocaları ve vehham memurları aleyhimize insafsızca çevirdiler. Tahminlerince herhalde çok vesikalar, emareler görülecek, hem Eski Said damarıyla tahammül etmeyerek ortalığı karıştıracak diye kanaatları varmış. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun, o musibeti binden bire indirdi. Bütün taharrilerde hiçbir cem'iyet ve komitelerle bir alâkamızı bulamadılar. Yoktur ki, bulsunlar. Onun için savcı iftiralara, yanlış manalara, medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î isnadlara mecbur olmuş. Madem hakikat budur, Nurlar ve biz yüzde doksandokuz derece musibetten halas olduk. Öyle ise değil şekva, belki binler şükür etmekle inayet-i İlahiyenin bu cilvesinin tamamını sabır, şükür, istirhamla beklemeliyiz ve Nur dersleriyle bu medresenin mütemadiyen çıkan ve giren muhtaç ve müştaklarına teselli vererek yardım etmeliyiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz sıddık kardeşim!

Şiddetli bir ihtar ile bildim ki, sen ve Ahmed Feyzi Nur'un mesleği olan mübareze etmemek ve ehl-i dünya ile uğraşmamak ve siyasete girmemek ve yalnız lüzum-u kat'î olduğu zaman kısaca müdafaa etmek haricinde, pek ziyade ve zararlı mübarezekârane ve siyasetvari mahkemedeki okuduğunuz parçalar Nurlara çok zarar vermiş. Hattâ bizim cezamıza ve benim sıkıntılarıma sebebiyet vermiş. Ben senden ve Ahmed Feyzi'den gücenmem. Fakat bana evvelce göstermek lâzımdı. Maddî kaza-yı İlahî olarak o vaziyet size verilmiş. Onun tamiri için benim tarzımda davranmak lâzımdır. Feyzi dahi bütün kuvvetiyle siyasî müdafaatı bırakıp, Nurlarla ve Tahirî gibi, yeni talebelerle meşgul olmak elzemdir.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşlerim!

Bana ve Nurlara ait kırk küsur sahife ile beraber Hata-Savab Cedveli ve zeyli Posta gazetesine cevabı, herhalde hem yeni harfle, hem eski harfle basmasına, hem Isparta'da hem İstanbul'da, eğer mümkünse burada dahi çalışmak lâzımdır. Madem mahkeme aleyhimizde zannettiği mes'elelerini makine ile teksir ediyorlar. Biz dahi aynı mes'elelerini ve doksan sehvi teksir etmek kanunen hakkımızdır, teksir etmemiz lâzımdır. Sonra da büyük müdafaatımla Ahmed Feyzi, Zübeyr, Mustafa Osman, Hüsrev, Sungur, Ceylan gibi arkadaşların itiraznameleri de inşâallah bastırılacak.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

İki saat zarfında iki acib ve latif, zahiren küçük, hakikaten ehemmiyetli iki hâdiseyi size yazmak ihtarı aldım.

Birincisi: Nur'un iki namzed talebesine Rehber'den Leyle-i Kadir'de ihtar edilen mes'eleyi okudum. Âhirinde, "Beş-on senede medrese hocalarının tahsil derecelerini, Nur

şakirdleri on haftada kazanır.” dediğim aynı dakikada kalbe geldi ki: Eski Said’in, onbeş yaşında iken medrese usûlünce onbeş senede okunan ilmi onbeş haftada okumağa inayet-i İlahiye ile muvaffak olması gibi, rahmet-i Rabbaniye ile Risale-i Nur dahi, ilm-i hakikatta ve imaniyede onbeş seneye mukabil -bu medresesiz zamanda- onbeş hafta kâfi geldiğini, bu onbeş senede belki onbeş bin adam kendi tecrübeleriyle tasdik ediyorlar.

İkincisi: Aynı saatte, ağır penceremiz âdeta sebebsiz kaplarım ve şişelerim ve yemeklerim üzerine düştü. Biz tahmin ettik ki, hem camlar, hem bütün şişe ve bardaklarım kırıldılar ve içlerindeki taamlar zayi’ oldular. Halbuki hârika olarak hiçbir kırık ve zayiat olmadı. Yalnız bana hediye gelen pişirdiğim et döküldü. Fakat Nur’un namzed yeni talebelerine kısmet olduğu, benim de hediye kabul etmemek olan kaidemi muhafaza ve birinci hâdiseye hârikalığıyla tasdik edip imza bastı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Kardeşlerim!

Bütün bütün kanunsuz olarak bizim temyiz evrak ve layihalarımız daha temyize gönderilmemiş. Bizim üç muktedir avukatlarımız, mümkün olduğu kadar pek çabuk evrakımızın Mahkeme-i Temyiz’e gönderilmesine herhalde bir çare bulsunlar. Yoksa onbir ay bahanelerle tevkifimizi uzatmak ve beni mahkemede konuşturmamak ve onbir ay tecrid-i mutlakta soğuk sıkıntılarla tazib etmekle hakikat-ı adaletin kabul etmediği bir garazı ihsas ettiğinden, bizim mahkememizi başka bir vilayetin mahkemesine nakletmek için hem avukatlarımız, hem sizler bütün kuvvetinizle çalışmak lâzım ve elzemdir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, hâlis, sebatkâr, fedakâr kardeşlerim!

Evvelâ: Sırr-ı İnna A'tayna hiç yanımda bulunmadığının sebebi, eski zamanda iki hiss-i kabl-el vukuumda bir iltibas olmuş.

Birincisi: Bir hiss-i kabl-el vuku ile yalnız vatanımızda dehşetli bir hâdiseyi ve zalimlerin musibetini hissettim. Halbuki büyük dairede, zemin yüzünde, haber verdiğimiz gibi oniki sene sonra aynen o sırr-ı azîm görüldü. Benim istihracımı gerçi zahiren bir parça tağyir etti. Fakat hakikat cihetinde pek doğru ve ayn-ı hakikat meydana çıktı. Bunun için o risaleyi yanımda bulundurmuyorum ve başkalarına vermiyorum.

İkincisi: Kırk sene evvel tekrarla derdim: Bir nur göreceğiz. Büyük müjdeler verdim. O nuru büyük daire-i vataniyede zannederdim. Halbuki o Nur, Risale-i Nur idi. Nur şakirdlerinin dairesini umum vatan ve memleket siyasî dairesi yerinde tahmin edip sehiv etmiştim.

* * *

Müdür Bey! Size teşekkür ederim ki, kurtuluş bayramının bayrağını koğuşuma taktırdınız. Harekât-ı milliyede İstanbul'da, İngiliz ve Yunan aleyhindeki Hutuvat-ı Sitte eserimi tab' ve neşrile belki bir fırka asker kadar hizmet ettiğimi Ankara bildi ki, Mustafa Kemal şifre ile iki defa beni Ankara'ya taltif için istedi. Hattâ demişti: "Bu kahraman hoca bize lâzımdır." Demek, benim bu bayramda bu bayrağı takmak hakkımdır.

Said Nursî

* * *

[1948 senesinde açılan Afyon Mahkemesinde, birinci defa hüküm verilip nihayet umum Nur Risalelerinin iadesiyle neticelenen ve başlangıçta i'dam plânlarıyla propagandalar yapılan bir mahkemede Risale-i Nur talebelerinin müdafaatıdır.]

Nur şakirdlerinin hâlis ve sırf uhrevî, Nurlara ve tercümanına karşı alâkalarına dünyevî ve siyasî cem'iyet namını verip onları mes'ul etmeğe çalışanların ne kadar

hakikattan ve adaletten uzak düştüklerine karşı, üç mahkemenin o cihette beraet vermesiyle beraber, deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyenin üss-ül esası; akrabalar içinde samimane muhabbet ve kabîle ve taifeler içinde alâkadarane irtibat ve İslâmiyet milliyeti ile mü’min kardeşlerine karşı manevî muavenetkârane bir uhuvvet ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârane bir alâka ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur’an hakikatlarına ve naşirlerine sarsılmaz bir rabıta ve iltizam ve bağlılık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu rabıtaları inkâr etmekle.. ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karabet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmağa yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şakirdlerine medar-ı mes’uliyet cem’iyet namını verebilir.

Onun için Nur şakirdleri çekinmeyerek Kur’an hakikatlarına karşı alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebi ile gelen her bir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerini ve hakikat-ı hali olduğu gibi mahkeme-i âdilenize itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavukluk ile, yalanlarla kendilerini müdafaa etmeğe tenezzül etmiyorlar.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

Hüsrev’in müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Makam-ı iddia iddianamesinde biri küllî, diğeri hususî olarak iki cihetle beni itham ediyorlar. Küllî ithamı, Risale-i Nur’a hizmetim ve Üstadımın mevhum suçuna iştirakimdir.

Hususî itham ise: Gayet cüz'î ve ehemmiyetsiz ve hakikatte hiçbir suç teşkil etmeyen inziva ile geçen hayatıma ve hususat-ı şahsiyeme ait hallerdir. İddia makamının Risale-i Nur'a hizmetimden dolayı Üstadımın mevhum suçuna beni iştirak ettirmesine mukabil derim ki:

Ben Üstadımın gittiği meslekte ve Risale-i Nur'la âlem-i İslâm'a hususan bu vatana ve bu millete ettiği kudsî hizmetinde kendisine isnad edilen mevhum suçuna ruh u canımla iştirak ediyorum. Ve beni bu hizmet-i imaniyede muvaffak eden Cenab-ı Hakk'a âhir ömrüme kadar şükredeceğim.

Muhterem Heyet-i Hâkime!

Nurlara hizmetimde gördüğümüz muvaffakıyetin kat'î bir delili şudur:

Benim Kur'an hattım pek noksan iken, hârika bir tarzda ihtiyar ve iktidarımın pek fevkinde, gayet emsalsiz ve gayet mükemmel bir surette üç Kur'anı yazmaklığımdır. Birisi, elinizdedir.

İkinci Delili: Bu vatana ve bu millete ve dine ve hüsn-ü ahlâka yirmi seneden beri pek büyük menfaatleri tahakkuk eden bu Nur eserlerinden altıyüze yakın nüshalarını yazmaklığımda muvaffakıyetimdir.

Hattâ bir ay gibi kısa bir zamanda ondört risaleyi yazmağa muvaffak olduğumu arkadaşlarım biliyorlar. Makam-ı iddianın, Üstadımın kudsî hizmetinde benim için suç tevehhüm ettiği noktaları ayrıca müdafaa etmeği zaid buluyorum. Üstadımın yazdığı itirazname ve tetimmesini bütün kuvvetimle tasdik edip onları kendi itiraznamem olarak yüksek mahkemenize takdim ediyorum.

Muhterem Heyet-i Hâkime!

Hâlen mahkemenizde bulunan ve iman ve Kur'an hakikatları olan mübarek ve kudsî ve Nurlu eserleriyle, hiçbir maksad-ı dünyevî ve hiçbir maksad-ı siyasî takib etmeyen Üstadımın bu vatana ve millete ettiği kudsî hizmetlerini ben ve arkadaşlarımız tasdik ettiğimiz gibi, İttihad-Terakki hükûmetindeki vatanperverler dahi tasdik etmişler. O zaman

Üstadımın Van'daki Medreset-üz Zehra namındaki dârülfünununa ondokuz bin altun lira vermişler. Ve milliyetperverler dahi, Üstadımızın vatanperverane ve milliyetperverane hizmet-i ilmiyesini hayranlıkla tasdik etmişler. Üstadımın o Şark dârülfünununa, o zamanda -banknotun kıymetli vaktinde- yüzelli bin lira tahsisatı, ikiyüz meb'ustan yüzaltmışüç meb'usun imzasıyla kabul etmişler.

İddia makamının suç diye vasıflandırdığı bu kudsî, mübarek Üstadımın bütün hayatı müddetince en muannid ve kıskanç muarızlarını ve mahkemelerde en ziyade mahkûmiyeti için çalışanları şiddetli ve dokunaklı sözlerine karşı iliştirmeyip teslime mecbur eden ve bu millet ve bu vatanın saadetinin temel taşlarını temine matuf olan kudsî hizmetinde ve bütün makasıd-ı ilmiyesinde, yirmi seneden beri ettiğim kâtiblikle ve Risale-i Nur'a ettiğim hizmetimle iftihar ettiğimi yüksek mahkemenize arzediyorum.

Mevkuf
Hüsrev Altunbaşak

* * *

Tahirî'nin müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Afyon C. Savcılığınca tarafıma tebliğ edilen, dinî hissiyatı âlet ederek devletin emniyetini bozacak hareketlere halkı teşvik maddesinden Üstadım Bedîüzzaman Said Nursî ve diğer arkadaşlarıyla birlikte suçlu gösterilmekle mahkemeye veriliyorum.

Ben, gerek Isparta Sulh Mahkemesinde ve gerekse Afyon Sorgu dairesinde sorulan suallere doğru olarak cevab vermişim. Bizi beraet ettiren Denizli Mahkemesi, bütün kitablarımızı bize iade etmiş, Üstadım Bedîüzzaman'ın risalelerini okuyup yazmakta ve kendisine talebe olan kardeşlerimle mektublaşmakta bize ceza vermemişti. Halbuki altı sene evvel Üstadımın müsaadeleri olmadığı

halde, marifetimle eski yazı ile İstanbul'da matbaada tab'edilen beşyüz aded Bedîüzzaman'ın "Yedinci Şua" kitabını, Denizli Mahkemesi tamamen sandığıyla, 20.7.1945 tarihli kararıyla yed'ime teslim etmiş. O zaman müştak olan Nur talebelerine tab' bedeli mukabilinde tevzi edilmişti.

İşte bu âlî mahkemenin Temyiz'in yüksek tasdikiyle kat'iyyet kesbeden hükmüne istinaden, iki sene evvel İstanbul'dan teksir makinesi ve kâğıt alarak Isparta'ya getirdim.

Elinizde olan üç mecmuadan ikisini kardeşim Hüsrev Altunbaşak yazdı. Birisini de ben yazdım. Evvelâ "Zülfikar Mu'cizat-ı Kur'aniye ve Ahmediye" mecmuasını bastık. Bunu kısmen sattık. Hasıl olan parasından Asâ-yı Musa Mecmuasının kâğıdını da satın aldım, getirdim. Sonra Asâ-yı Musa Mecmuasını bastık, bunu da sattık. Sonra Siracünnur Mecmuasının kâğıdını alıp bastık. Bu müddet bir sene devam etti. Sonra, otuz kadar mecmua Eğirdir'e götürülürken yolda tutularak Eğirdir adliyesine teslim edilmiş. Çok geçmeden Isparta adliyesi marifetiyle Hüsrev Altunbaşak'ın evi taharri olunup hem teksir makinesi, hem mecmualar müsadere edilerek bir sene evvel mahkemeye verilmiştik. Neticede yasak olmayan dinî eserler olmasından Hüsrev Altunbaşak'la bana ve diğer bir arkadaşımıza ruhsatsız kitab tab'ettiğimizden bir ay ceza verildi. Biz de temyiz ettik. Henüz temyizden gelmeden Afyon Hapishanesine getirildim.

İşte yüksek mahkemenizde dinime ve dindaşlarıma olan şu hasbî hizmetim, hususan mahkemenin iade ettiği ve meali hadîs-i şerif muhteviyatı olan Beşinci Şua mes'eleleriyle Afyon C. Savcısı, "Hükûmetin emniyetini ihlâl ediyorlar." diye hem beni, hem risalenin müellifini, hem Hüsrev Altunbaşak'la kırkaltı talebe kardeşlerimi, bu eserleri yazmışlar, okumuşlar diyerek cezalandırmak istiyor.

Bu vatanda öz bir vatandaş olmakla, huzurunuzda hakikatten ayrılmayarak derim ki: Bu eserlerle ahlâkımızı dinen terbiye edip yükselten ve kendisine "müceddid"

dediğimiz halde bizi reddedip kıran ve büyük bir hürmetle üstad kabul ettiğimiz Said Nursî'nin senelerden beri talebesiyim. Kendisinde ve eserlerinde ve talebelerinde, hükûmetin emniyetini ihlâle teşebbüs edecek hiçbir fiil olmadığına yakînen ve kat'iyyen şahidim. Hususan ittiham sebebinin birisi de: Isparta mahkemesi yakînen hakikata muttali olmasıyla, o cihetten bize ceza vermedikleri kitab bedelleridir ki; bizim kitab bedelleriyle idare-i maişetimizi temine hiçbir cihetle ihtiyacımız olmamakla beraber, bu satılan mecmuaların bedellerinin teksir makinesine ve kâğıdının ve mürekkebinin karşılığına verilmiş olduğunu yüksek mahkemenize arzeder ve sırf Allah rızası için, hüsn-ü niyetle yaptığımız bu hizmetin bir suç olmasına imkân olmamakla, yüksek mahkemenizden ve âlî vicdanlarınızdan Risale-i Nur eserlerinin iadesini taleb ederim.

Mevkuf
Tahirî

* * *

Zübeyr'in müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Hâkimliğine

Gizli cem'iyet kurmak ve devletin emniyetini bozmak suçuyla müttehem bulunmaktayım. Aşağıda arzedeceğim vecihle böyle bir suçu işlemediğime kat'î kanaatınız geleceği için bu ittihamı daha şimdiden reddediyorum. Evet Risale-i Nur talebesi olduğumu memnuniyetle ve ilân edercesine söyleyebilirim. İnkâr etmek, Risale-i Nur'un bana verdiği fazilet dersleriyle zıd olduğu için, bu cürmü işlemem. Risale-i Nur'un okuyucusu olan bir kimse, okuduğunu gizleyemez. Bilakis iftiharla bilâ-perva söylemekten çekinmez. Zira çekingenliği îcab ettirecek hiçbir cümlesi veya kelimesi yoktur.

Risale-i Nur'un kıymetini kırk-elli sahifelik bir formada belirtmeğe çalışmıştım. Medhettim diyemem, çünki: Kâinatın

güneşi ve aklı olan ve bin üçyüz küsur seneden beri beşeriyeti tenvir ve irşad eden Kur'an-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'un değil bütün külliyatını belki bir cüz'ünü bile sena etmeğe muktedir değilim. Yukarıda arzettiğim gibi, kıymetini belirtmeğe çalıştığım eserlerde gizli cem'iyete dair mevzular tesbit edilmiş ise, zararlı eserleri tanıtmağa çalışmış suçuyla cezalandırınız. Fakat hârikulâde ve fevkalâde bir şekilde te'lif edilmiş olduğu ilmî şahsiyetler tarafından tasdik edilen ve bozulan bir cem'iyeti ıslah etmek kudretini haiz olan ve yirminci asırdaki insanlara rehber olup dalaletten ve materyalizmin, maddiyyunluğun ve tabiatperestliğin sürüklediği sefahet ve koyu fikir karanlığından kurtaran ve beşeriyete ebedî saadet ve selâmet çığırlarını Kur'an-ı Hakîm'in feyziyle açan ve nuruyla aşikâr bir şekilde gösteren Risale-i Nur Külliyatı'nda isnad edilen suça dair bahisler mevcud değil ise, cezalandırılmaklığımın adalet esaslarına zıd olacağını, mahkemenizin de kabul edeceği kanaatindeyim.

Sorgu hâkimliğinde: "Sen Risale-i Nur'un talebesi imişsin?" denildi.

Bedîüzzaman Said Nursî gibi bir dâhînin şakirdi olmak liyakatını kendimde göremiyorum. Eğer kabul buyururlarsa iftiharla "Evet Risale-i Nur şakirdiyim." derim.

Risale-i Nur'un emsalsiz müellifi Üstadım Bedîüzzaman Said Nursî, müteaddid defalar gizli düşmanları tarafından iftira edilerek mahkemeye verilmiş ve hepsinde de beraet etmiştir. Risale-i Nur Külliyatı profesör ve İslâm âlimlerinden müteşekkil bir heyet tarafından satırı satırına tedkik edilerek bu eserlerin fevkalâde bir vukufiyetle te'lif edildiği ve Kur'an-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiri olduğunu bildiren raporlar verilmiştir. Hakikat böyle iken, yine neden mahkemeye veriliyor? Bu husustaki kat'î kanaatimi şu şekilde arzediyorum:

Risale-i Nur'u okuyan kimseler, bilhâssa idrakli gençler, kuvvetli bir imana sahib oluyorlar. Sarsılmaz ve fedakâr bir dindar, bir vatanperver oluyorlar. Yıpranmaz bir imanın

bulunduğu bir yere, menfî bir ideolojinin aşıladığı ahlâksızlık ve sefahet giremez. Bu sarsılmaz imana sahib olanlar çoğaldıkça, masonluğun ve komünizmin dairesi aslâ genişleyemiyor. Komünistlerin dayandığı materyalist (maddiyyun) felsefenin hak ve hakikat ile hiçbir ilgisi olmadığını, nazariyelerinin tamamen asılsız olduğunu Risale-i Nur Kur'an-ı Kerim'in âyetleri ile ve gayet kuvvetli bürhan ve hüccetlerle aklen, fikren ve mantıken isbat ediyor. O çürük fikir karanlıklarına düşenleri tenvir edip kurtarıyor. Yalnız gözünün görebildiği yere inanan maddecilere dahi Allah'ın varlığını, inkâr ve itiraz kabil olmayan kuvvetli delillerle isbat ediyor.

Bilhâssa lise ve üniversite tahsil gençliğine bu hârika eserler orijinal ve çekici üslûbu ve yüksek edebî san'atıyla kendini okutturuyor.

İşte bunun içindir ki; komünist ve masonlar, kendi zehirli fikirlerinin yayılmasına Risale-i Nur'un kuvvetli bir mâni teşkil ettiğini biliyorlar. Kur'anın hakikî bir tefsiri olmakla kuvvetli bir iman kaynağı olan Risale-i Nur'u ortadan kaldırmak veya okutmamak için çeşitli desiseler ve iftiralara başvuruyorlar. Şimdiye kadar isnad ettikleri yalanlardan hiçbir emare bulunmadığı halde, taarruzlarına devam ediyorlar. Bunlardan anlaşılıyor ki, bizi korkutmak ve Risale-i Nur'dan uzaklaştırmak ve diğer taraftan kendi zehirli neşriyatlarını önümüze sürmek; bu suretle millet ve gençliğimizde imanın yok olmasını ve ahlâk sukutunu temin ederek, hükûmetin kendi kendine çökmesine muvaffak olmak istiyorlar. Ve vatan ve milletimizi yabancı bir devlete devretmek emelini taşıyorlar.

Mahkeme heyetinin huzurunda bilâ-perva onlara söylüyorum: Onlar iyi bilsinler ve titresinler ki, gürültüye pabuç bırakmıyoruz. Zira Risale-i Nur eserlerinde hak ve hakikatı görmüş, öğrenmiş ve inanmışız. Türk gençliği uyumuyor. Bu kahraman İslâm Türk Milleti başka bir devletin boyunduruğu altına giremez. Fedakâr müslüman gençliği, sahib olduğu tahkikî iman kuvvetiyle vatanını sattırmaz.

Dindar, cengâver Türk milleti ve imanlı, cesur Türk gençliği korkmaz. Onun içindir ki; bizi insanlık seviye ve seciyesinde en yüksek mertebelere çıkaran ve her sahadaki terakkiyatımızı sağlayan ve biz gençlere din, vatan ve millet aşkını aşılayarak uğrunda bütün mevcudiyetimizi feda ettirecek hakikî bir dinperver olarak bizleri yetiştiren Risale-i Nur eserlerini okuyoruz ve okuyacağız.

Evvelce de arzettiğim vecihle, Risale-i Nur'dan pek az okuduğum halde, pek fazla istifade ettim. Vatan ve millet ve bütün insanlıkça gayet azîm faideleri temin edecek olan bu çok nâfi' eser külliyatını eğer servetim olsa idi neşrettirmek için hepsini sarfederdim. Zira dinimin, vatan ve milletimin ebedî saadet ve selâmeti uğrunda bütün mevcudiyetimi feda etmeğe hazırım.

Hem Risale-i Nur'a safdilane inanmamışım. Otuzüç âyât-ı Kur'aniye ve Hazret-i Ali (R.A.) ve Abdülkādir-i Geylanî (R.A.) Hazretleri, Risale-i Nur'un te'lif edilip bu asırdaki insanları irşad edeceğini gaybî bir surette bildiriyorlar. Bununla beraber, Risale-i Nur'dan okuduğum kitablar, bu eser külliyatının hak ve hakikatı öğreten ve beşeriyeti ıslah eden eserler olduğu kanaatını vermiştir.

Ruhumda büyük bir boşluk hissederek, okuyacak kitab ararken, Risale-i Nur'u okuduğum zaman elimde olmayarak ondan ayrılamadım. Kalbimdeki o büyük ihtiyacı Risale-i Nur eserlerinin karşıladığını hissettim. İlmî ve imanî şübhelerden kurtaran aklî ve imanî isbatları onda buldum. Böylelikle vesveselerin verdiği sıkıntılardan kurtuldum. Bu hakikatlardan anladım ki: Risale-i Nur bu asrın insanları olan bizler için yazdırılmıştır.

Ahlâk, edeb ve terbiye gibi en yüksek meziyetlere sahib olabilmek için, kuvvetli bir imana sahib olmak lâzımdır. İman hakikatları, Risale-i Nur'da gayet kuvvetli deliller ve açık misaller ile anlatıldığı için, okudukça imanım kuvvetlenmiştir. Bu sayede dalalete düşmekten, en yüksek medeniyet esaslarını câmi' hak ve hakikat olan dinimden dönüp kızıl ejderin hapı olmak felâketinden kurtuldum.

Bunun içindir ki: Okuyucularını birçok maddî ve manevî felâketlerden kurtaran ve bir üniversite mezunundan ziyade bir ilme sahib eden; İslâmiyet, vatan ve millet sevgisini aşılayan; Allah'a itaatı, çalışkanlık ve merhameti öğreten Risale-i Nur'dan -kıymetini anlayan hiçbir ferd- ne bahasına olursa olsun, ayrılmaz. Bu riyasız, has hürmet ve ta'zim; hiçbir kimsenin kalbinden çıkartılamaz.

Risale-i Nur, iddia makamınca muzır eserler diye tavsif ediliyor. Bu vicdansızlığı ve yalanı, şiddetle protesto ediyorum. Ve benim de teşvikatta bulunduğum iddia ediliyor. Evet, bu doğrudur. Fakat, diğer iftirayı işiten bütün münevverlerin kalbleri sızlamış ve hattâ ağlamış, dişleri gıcırdamıştır. Yirminci asır pozitif fikirlerin hükümran olduğu bir zamandır. Delilsiz, isbatsız şeylere inanılmıyor ve inanmıyoruz. Muzır eserler olduğunun isbatını isteriz.

İftiraları yapan gizli düşmanların maksadlarından birisi de, Risale-i Nur okuyucularının Kur'ana hizmet uğrunda müslümanlık bağları ile birbirlerine görülmemiş bir şekilde sarılmış olarak tezahür eden ve bunlardan başka bir maksada matuf olmayan, sadece hürmet, şefkat ve sevgisinin ifadesi olan tesanüdünü kırmak ise, aldanıyorlar. Beyhude hiç uğraşmasınlar. Risale-i Nur'u okuyanların en gerisi, en âmîsi olan ben, onlara şöyle cevab veriyorum:

Birimiz şarkta, birimiz garbda, birimiz cenubda, birimiz şimalde, birimiz âhirette, birimiz dünyada olsak; biz yine birbirimizle beraberiz. Kâinatın kuvveti toplansa, bizi yüksek üstad Said Nursî'den ve Risale-i Nur'dan ve bizi bizden ayıramazlar.

Zira biz Kur'ana hizmet ediyoruz ve edeceğiz. Âhiret hakikatına inandığımız için, manevî olan bu sevgi ve tesanüdümüzü elbette hiçbir kuvvet sökemeyecektir. Çünki bütün müslümanlar saadet-i ebediye makarrında toplanacaklardır.

Vatan ve milletimizin selâmeti namına mühim bir hakikatı müsaadenizle arzediyorum: Komünistlerin gizli plânlarından birisi de, halkı hükûmet aleyhine teşviktir.

Bedîüzzaman Said Nursî’yi hapse sokturmak ve eserlerini zararlı gibi göstermek için hükûmet erkânına uydurma ihbarlar yapılmakla beraber, hiçbir ferdin inanmadığı menfî propagandalar yapılıyor.

Bedîüzzaman Said Nursî’nin bu asırda nâdir bir İslâm dâhîsi ve her bir cihette eşsiz bir şahsiyet olduğuna, bu millet senelerden beri o kadar inanmış ki; hakikî olan bu kanaatı hiçbir propaganda çürütemiyor ve çürütemez.

Büyük bir üstadın eserlerinden müstefid olmayı lütuf buyuran Cenab-ı Hakk’a hamd ü senalar ederim... İman, İslâmiyet dersi alarak büyük faidelere nailiyetime sebeb olan bir üstada, bütün ruh u canımla medyunum. Senelerden beri sıkıntılar içerisinde eser yazarak gençliğimizi komünizm yemi olmakla ebedî haps-i münferidliğe mahkûm edilmekten kurtaran bir müstakim üstad için senelerce dünya hapsinde kalmağa hazırım.

Yirmi seneden beri milyonlarla insana din, iman, İslâmiyet, fazilet dersi veren ve onları dinsizlikten muhafaza eden Kur’an tefsiri Risale-i Nur uğrunda i’dam edileceksem, sehpaya “Allah Allah! Yâ Resulallah!” sadâları ile koşarak gideceğim. Komünizme kapılıp dininden çıkan, ebedî felâketlere yuvarlanan ve vatan haini olarak kurşuna dizdirecek cürümlerden gençlerimizi koruyan Risale-i Nur uğrunda kurşunla öldürüleceksem, o kurşunlara çekinmeden göğsümü gereceğim. Üstadım Bedîüzzaman için hançerlerle parçalanırsam etrafa sıçrayacak kanlarımın “Risale-i Nur! Risale-i Nur!” yazmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Muhterem Heyet-i Hâkime!

Risale-i Nur tahsili, hakikaten hârika ve orijinaldir, emsalsizdir. Herhangi bir tahsilde maddî menfaat ve bir mevki gaye edinilerek o tahsile devam edilir. Dersler ekseriyetle maddiyat ve şöhrete erişebilmek için, belki de zoraki okunur. Risale-i Nur’un organize edilmemiş serbest bir üniversiteye benzeyen tahsiline eserleri okumak suretiyle devam edenler ise, Kur’an ve imana hizmet etmekten başka herhangi dünyevî bir maksad taşımıyorlar.

Böyle olduğu halde ilmî, imanî ve ciddî eserler olan Risale-i Nur, o kadar büyük bir şevk ve aşkla ve o kadar sonsuz bir hazla okunuyor ki; sadık okuyucularını defalarca okumak gibi kuvvetli bir arzuya sahib ediyor. Risale-i Nur'u yazıp okuyanlar, mahkeme kapılarında hayatları tehlikeye düştüğü halde, bu hârika eserleri okuduklarını itiraf ve okuyacaklarını ilân ediyorlar. İ'dam kararı verileceğini bilseler dahi, bu sebatlarını izhar etmekten çekinmiyorlar. İşte Risale-i Nur'un birçok hârikalarından şu hususiyeti, sizlere şu kanaatı veriyor: İtiraf edenler acaba canlarını yolda mı buldular?

Demek Risale-i Nur'da ve Bedîüzzaman'da öyle yüksek bir hakikat var ki ve bunlarda zararlı bir şey yokmuş ki, inkâr etmediler.

Tahsildeki talebeler otorite ve disiplinle idare edilerek okutturulur. Bedîüzzaman ise hiçbir kimseyi Risale-i Nur'a mecbur etmemiş. Fakat yüzbinlerle okuyucunun çoğu onu görmeden, ona sarsılmaz ve kopmaz bir bağla talebe olarak Risale-i Nur'dan derslerini alıyorlar.

İşte böyle hârikulâde bir tedris, yakın ve uzak tarihin hiçbir medresesinde görülmemiştir, hiçbir üniversitede rastlanmamıştır.

Sayın savcı, "Bedîüzzaman'a olan hürmetin şekli diğer müfessirlerde görülemiyor." dedi.

Doğrudur. Hürmet ve ta'zim büyüklük ve kemalâtın derecesine, minnet ve şükran da elde edilen istifadenin mikdarına göre olduğuna nazaran, Bedîüzzaman'ın eserlerinden azîm faideler elde ediliyor ki, ona olan ta'zim ve minnetdarlıklar da görülmemiş bir şekilde oluyor.

Yirminci asrın en büyük bir İslâm mütefekkiri ve müellifi olan Bedîüzzaman'ı komünist ve masonlar bizlere, bilhâssa gençliğimize tanıtmamağa çalışmışlardır. Fakat uyanık Türk-İslâm milleti ve gençliği, o din kahramanı üstadı tanımış, istifade etmiş ve ettirmiştir.

İşte bunun içindir ki; Bedîüzzaman'a karşı olan fevkalâde bağlılık ve itimad sarsılmayacaktır.

Risale-i Nur'daki âyetler, Kur'an-ı Hakîm'in en büyük mu'cizesi olan hususiyetleri kaybettirilmeden, büyük bir san'at ve meharetle Türkçemize tefsir edildiği için; Risale-i Nur'u kadın, erkek, memur ve esnaf, âlim ve feylesof gibi her türlü halk tabakası okuyup anlayabiliyor. Kendi istidadları nisbetinde gördükleri istifadeler karşısında ona bir kat daha sarılıyorlar. Liseliler, üniversiteliler, profesörler, doçentler, feylesoflar okuyorlar. Bu münevver sınıflar fevkalâde istifade ettikleri gibi; Risale-i Nur'un hârikulâdeliğini ve te'lif san'atındaki üstünlüğünü tasdik edip hayretler içerisinde bütün külliyatı okumak iştiyakına sahib oluyorlar.

Bedîüzzaman'ı ve Risale-i Nur'u her yeni tanıyan müdrik ve takdirkâr kimseler, daha evvel tanımadıklarına binler teessüf edip, kaybettikleri zamanları telafi edebilmek için müsaid vakitlerini boşa sarfetmeyerek, beş dakikalık bir zamana dahi ehemmiyet verip, geceli gündüzlü Risale-i Nur'a çalışmağa başlıyorlar. Bu rağbet ve şiddetli alâka hiçbir psikolog, sosyolog ve feylesofun eserinde görülmemiştir. Onlardan ancak tahsilli kimseler istifade edebilmişlerdir. Bir ortaokul çocuğu veya okumasını bilen bir kadın, büyük bir feylesofun eserini okuduğu zaman istifade edememiştir. Fakat Risale-i Nur'dan herkes derecesine göre istifade etmektedir. Bunun için, sizlerin Bedîüzzaman ve Risale-i Nur şakirdlerine vereceğiniz beraet kararını bütün bir millet bekleşiyor. Eğer Said Nursî, talebelerine musibet zamanında sabır ve tahammül ve itidal telkin etmemiş olsa idi; gönüllü alay kumandanı olarak harbe iştirak ettiği zaman topladığı talebeleri gibi hürmetkâr olan binler Risale-i Nur şakirdleri, Afyon tepelerine kuracakları çadırlar içerisinde, Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin beraet kararını bekleyeceklerdi.

Said Nursî ve Risale-i Nur şakirdlerinin çalışmalarını, kanun çerçevesine alınıp gizli cem'iyet olduğu isbat edilemiyor. Neden isbat edilemiyor? Acaba vukuflu bir adliyeci olmakla baş müddeiumumîliğe kadar yükselen bir şahıs, bu isbatı kanunla yapmaktan âciz midir? Hâyır,

kat'iyyen âciz değildir. Ortada gizli bir cem'iyet diyecek bir teşkilat yoktur. Ve onun için cem'iyetçilik isbat edilemiyor.

Savcının evvelen "Nur talebeleri bir cem'iyet değildir." diye kanun dairesindeki tam görüş ve isabetle verdiği hükmü, biraz sonra her nedense "cem'iyettir" diye iddia etmesi bir tenakuzdur. Elbette hükümsüzdür. Heyet-i Hâkimenin gayet açık olan bu hakikatı idrak ederek "Gizli cem'iyet yoktur." diye karar vereceğinden emin bulunmaktayız.

Sayın Hâkimler! Teessür ve ızdırab karşısında kalbden bir parça kopsa idi, bir genç dinsiz olmuş haberi karşısında o kalbin atom zerratı adedince paramparça olması lâzım gelir.

İşte sizin vereceğiniz beraet kararı; İslâm gençliğinin, İslâm dünyasının bu dehşetli âfetten tesirli bir şekilde kurtulmasına sebeb olacaktır. Ve beni Bedîüzzaman ve onun eserlerine kopmaz bir bağla bağlayan saikten biri de budur.

Risale-i Nur'un serbestiyetine vereceğiniz beraet kararı, bütün Türk Gençliğini ve bütün müslümanları dinsizlik fecaatinden kurtaracaktır. Zira yüksek hakikatlar hazinesi olan Risale-i Nur, hiç şeksiz ve şübhesiz elbette bir gün olup bütün dünya âleminde tanınacaktır.

Bu itibarla sizler insanlığın takdirine mazhar olacaksınız. Sizin vereceğiniz beraet kararı, hal ve istikbalde nesilleri minnetdar ve müteşekkir edecek ve Risale-i Nur okunup azîm faidelere nâil oldukça takdirle yâdedileceksiniz.

Sakın zannetmeyiniz ki, samimî olarak söylediğim bu sözlerimle riyakârlık yapılıyor. Aslâ ve kat'iyyen! Çünki Bedîüzzaman'ın mahkemesinde hiçbir kimseden korkmuyorum, çekinmiyorum.

Yalnız pek kısa olarak müsaadenizle şu kadarcık arzediyorum ki: Savcı bu mübarek vatanda masonluk, komünistliği fevkalâde faikiyetle önlemek çaresi olan ve önlemekte olan Risale-i Nur'a ve müellifine ve okuyucularına öyle şenî' ithamlarda bulunmakta devam eder ve o tamamen hatalı ithamlarından vazgeçmezse, hissiyata kapılarak aleyhtarlık ederse; komünistlik ve farmasonluğu desteklemiş

olur ve ithamlara hakikî hedef olan muzır dinsizlerin türemesine yardım etmiş olur.

* * *

Temyiz Mahkemesi Layihasından bir parçadır.

Dinsiz komitelerin neşriyatlarının vesvese ve şübheleri neticesinde yıkılan imanları Risale-i Nur eserleri isbatçılıkla imar ediyor.

İşte gençliğimizin Risale-i Nur'a elektriklenmiş gibi sarılmalarının en ince sır ve hikmetlerinden bir tanesi de budur: Senelerden beri feragat-ı nefisle ve eşsiz bir fedakârlıkla ihtiyar, hasta ve fevkalâde ihtimama muhtaç bir çağda gizli düşmanları olan komünist ve masonların ve bunlara aldananların çeşitli işkencelerine karşı, tahammülün fevkinde sabrı ile Bedîüzzaman Said Nursî; din aleyhindeki birçok sinsi plânları hakikatbîn nazarıyla, realist görüşüyle fark etmiş, dehşetli dessasane ve perdeli olan bu plânları akîm bırakacak imanî eserleri te'lif etmiştir.

Fakat ne hazîn ve acıklı ve binler teessüflere şayeste bir vaziyettir ki; bu İslâmiyet kahramanı ve hârikulâde büyük zât, yirmibeş senedir hapislerde, zindanlarda, tecrid-i mutlaklarda imha edilmeğe çalışılmaktadır.

Komünistlerin ihanetiyle meydana gelen evhamın îcab ve neticesi olan garazkârlıklarla Risale-i Nur müellifi cezalandırılsa dahi, Risale-i Nur eserleri yine büyük bir iştiyak ve gittikçe artan bir alâka ile okunmakta devam edecektir.

Birinci ve en kuvvetli delili şudur ki: Yeni harf ile teksir edilebilen Asâ-yı Musa eserini okuyan gençler, Kur'an harfleri ile yazılmış mütebâki eserleri de okuyabilmek için kısa bir zamanda o yazıyı da öğreniyorlar. Bu şekilde birçok ilimlerin öğrenilmesine engel olan ve dinden imandan çıkarmak için te'lif edilen eserleri okumağa mecbur eden Kur'an hattını bilmemek gibi büyük bir seddi de yıkmış oluyorlar. Bir milletin gençliği ne zaman Kur'an ve ondan lemaan eden ilimlerle techiz ve tahkim edilmiş ise, o vakit o millet terakki ve teâli etmeğe başlamıştır. Gençlik, iman ve

İslâmiyet ihtiyacıyla yanan ruhlarını Kur'an tefsiri Risale-i Nur'un füyuzat ve envârıyla doldurmağa başlamıştır. Böylelikle tahkikî bir imana sahib olacak gençliğimiz; dinsizliğe, komünistliğe karşı mücadele edip vatanlarını İslâm düşmanlarına aslâ sattırmayacaklardır. Bunun için; eğer komünistler mürekkep ve kâğıdı yok etmek imkânını da bulsalar, benim gibi birçok gençler ve büyükler fedai olup hakikat hazinesi olan Risale-i Nur'un neşri için, mümkün olsa derimizi kâğıt, kanımızı mürekkep yaptıracağız.

Evet, evet, evet. Binler defa evet!..

Savcı iddianamesinde diyor ki: "Said Nursî eserleriyle üniversite gençlerini zehirlemiştir." Biz de buna mukabil deriz ki: "Eğer Risale-i Nur bir zehir ise; bizim bu zehirlere tonlarla, binlerce kilo ihtiyacımız vardır. Eğer çoklukla olduğu yeri biliyorsa, bize tayyarelerle sevketsin."

Biz Risale-i Nur talebeleri; iman ve İslâmiyet hizmeti uğrunda zalimlerin zulmüne maruz kaldığımız vakit, hapishane köşelerinde veya darağaçlarında ölmeği, istirahat döşeğindeki ölüme tercih ederiz. Görünüşü hürriyet, hakikatı istibdad-ı mutlak olan bir esaret içinde yaşamaktansa, hizmet-i Kur'aniyemizden dolayı zulmen atıldığımız hapishanede şehid olmayı büyük bir lütf-u İlahî biliriz.

Afyon Hapsinde mevkuf Konyalı
Zübeyr Gündüzalp

Not: Bu müdafaa ve temyiz layihası Temyiz Mahkemesine gönderildikten sonra, Temyiz Reisliği Zübeyr'in hapisten tahliyesi için telgrafla emir vermiştir.

* * *

Mustafa Sungur'un müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

İddia makamı, benim de Nurcular cem'iyetine dâhil olup halkı hükûmet aleyhine teşvik ettiğim iddiasıyla cezalandırılmamı istiyor.

Evvelâ: Nurcular cem'iyeti diye bir cem'iyet yoktur. Ve ben böyle bir cem'iyete mensub değilim. Ben bin üçyüzelli seneden beri her asırda üçyüzelli milyon mensubları bulunan ve kâinatın medar-ı iftiharı olan Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın kurduğu muazzam ve nurani ve bütün insanlık için ebedî saadet ve selâmeti müjdeleyen kudsî ve İlahî İslâmiyet cem'iyetine mensubum. Elhamdülillah onun evamir-i kudsiyesine de bütün kuvvetimle itaat etmeğe azmetmişim. Talebeliği, hakkımda bir suç sayılan Risale-i Nur ise, bana dinî ve imanî vazifelerimi öğreten ve İslâmiyetin en yüce ve en mukaddes bir din ve beşerin yegâne medar-ı saadeti olduğunu ve Kur'an ise bütün varlıkların sahibi, her yerde hazır, nâzır, zerrelerden yıldızlara, güneşlere kadar bütün mevcudat idare-i ezeliyesinde bulunan Zât-ı Zülcelal'in bir emr-i İlahîsi, ezel ve ebed ve bütün hâdisat ihata-i nazarında bir eser-i mu'cizanesi ve Kur'an bütün kitabların fevkinde kırk vecihle mu'cize ve saadet-i ebediyeyi nev'-i beşere müjdelemesiyle müştakları ebediyen kendine minnetdar kılan bir Şems-i Sermedî'nin bir mükâleme-i ezeliyesi ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Hâlık-ı Kâinat tarafından gönderilmiş, bütün hal ü ahvaliyle bütün insanların en ekmeli, en sadık ve en yücesi ve kemalâtça en yükseği ve getirdiği İslâmiyet nuruyla insanlara en büyük müjdeyi ve en kudsî teselliyi bahşeden ve ondört asrı ve beşerin beşten birisini saltanat-ı maneviyesinde idare eden ve binüçyüz yıldan beri gelen bütün ümmetin kazandığı sevabın bir misli onun defter-i hasenatına geçen ve kâinatın sebeb-i vücudu, habibullah olduğunu; hem âhiret, Cennet ve Cehennem'in kat'iyyen hak ve muhakkak olduğunu hârika bürhanlarla ve parlak hüccetlerle isbat eden bir mu'cize-i Kur'andır.

Risale-i Nur ise, kelime ve cümleleriyle nur-u Kur'andan ve nur-u Muhammedîden (A.S.M.) gelen ezelî ve ebedî bir Nur olduğuna şehadet ediyor.

O da Kur'ana mensubiyeti ve has bir tefsiri cihetiyle ve bu itibarla semavîdir, arşîdir. İşte halkı hükûmet aleyhine teşvik

edici zannedilen Risale-i Nur, bütün Sözler'i bütün Lem'a ve Şua'ları ve bütün Mektubatıyla hakaik-i İlahiye ve desatir-i İslâmiyeyi ve esrar-ı Kur'aniyeyi ders veriyor. Acaba böyle muhterem ve çok yüksek ve ahlâk ve fazileti ve hakaik-i imaniyeyi kat'î ders veren Risale-i Nur'u okumak ve onun ebedî saadetler bahşeden yazılarını istinsah etmek veya bir mü'minin istifadesi için iman cihetinde ona hizmet etmek bir suç mudur? Halkı hükûmet aleyhine teşvik midir? Ve böyle mübarek ve muazzam bir eserin müellifi ve kemalât-ı insaniyenin zirve-i bâlâsında, en yüksek bir mertebe-i iman ve ahlâk ve faziletle mücehhez bir Nur abidesini ziyaret ve bu asırda iyilik ve doğrulukla ve sarsılmaz iman ve itikadlarıyla İslâmiyet şerefini ve Kur'anın hakaikini koruyan ve yükselten ve Allah'ın rızasını kazanmaktan başka gayeleri olmayan Risale-i Nur talebeleriyle iman ve Kur'an yolunda kardeşlik peyda etmek bir cem'iyet kurmak mıdır? Acaba hangi temiz ve âdil vicdanlar buna ceza verebilir?

Sayın Hâkimler!

Hakkaniyeti, en yüksek âlimler tarafından tasdik edilen ve en yüksek bir mertebe-i imanî ve aşk-ı İslâmî kazandıran Risale-i Nur, hiç şübhe yoktur ki onun bütün Sözler'i ve Lem'a ve Şua'ları Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın birer nurani tefsiridirler. Manevî hastalıkları ve manevî karanlıkları izale eden gayet parlak birer güneştirler.

Risale-i Nur'un müellifliğiyle tavzif edilen Üstadımızın iman ve Kur'an yolunda geçen ve her türlü zorluk ve sıkıntılara göğüs gererek Kur'an hakikatlarını neşrile bu asırdaki, hususan bu mübarek milletin evlâdlarını komünistlik ve her türlü dinsizliğin dehşetli hücumundan kurtarmağa çalışan, temiz ve pürüzsüz hayatının şehadetiyle, o bu zamanda bu kudsî vazife ile tavzif edilmiş. O bize (hâşâ!) bozgunculuk ve ahlâksızlık dersini vermiyor. Belki o bize, nev'-i beşer dünyasının en büyük davası ve en mühim mes'elesi olan imanı kurtarmak dersini veriyor. Yirmibeş-otuz seneden beri yüzbinlerle ehl-i imanın Risale-i Nur'la imanlarının kurtulmasına çalışması; bilhâssa benim

gibi İslâmiyet'ten haberi olmayan bîçarelere en büyük saadet ve hayatın gayesi olan imanı ders vermesiyle elbette ve elbette o bize bir lütf-u İlahîdir. Onun kudsî hizmet-i imaniye ve vazife-i diniyesini inkârla, bütün hak ve hakikatın aksine onu hayat-ı içtimaiyeye zararlı görenlere deriz:

Eğer iman ile Allah'a bağlanmak ve dinin evamirine itaat ederek ahlâksızlık ve imansızlık gibi korkunç âfetlerden insanları kurtarmak ve İslâmiyet'in daimî saadetiyle onu mes'ud etmek bir cürüm ise; o vakit hayat-ı içtimaiye için zararlıdır denilebilir. Yoksa en büyük bir iftiradır ve kat'iyyen afvedilmez bir cürümdür. Risale-i Nur'un hedefi dünya değil, daimî âhiret saadeti ve bütün hayat-ı dünyeviyedeki hüsn ü cemal onun cilve-i cemalinin bir nevi gölgesi ve bütün Cennet bütün letaifiyle bir lem'a-i muhabbeti olan bir Daim-i Bâki'nin bir Rahîm-i Zülcemal'in rızasıdır. Böyle İlahî ve kudsî ve çok yüce bir gaye varken, süflî ve günahlı ve neticesiz, halkı hükûmet aleyhine teşvik gibi fâniliklerden Risale-i Nur'u binler defa tenzih eyleriz. Ve bizim imanî çalışmalarımızı ve dinî bilgiler öğrenmemizi istemeyen, bu şekil iftiralarla bizi ezmeğe çalışanların şerlerinden Allah'a sığınıyoruz.

Sayın Hâkimler!

Otuzüç âyât-ı kerimenin işaratı ve İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam'ın (R.A.) ve yüzlerle ehl-i tahkikin takdirkârane beyanatıyla bir nur-u Kur'an olduğu ve ona yapışanların inşâallah imanlarını kurtaracakları kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur, kat'iyyen söndürülemez, kaybedilemez. Buna misal: Yirmibeş seneden beri onu imha etmek gayesiyle yapılan hücumlar bilakis onun fevkalâde yayılmasına ve parlamasına vesile oldu. Çünki onun sahibi, ezelden ebede kadar herşey kudret-i ezelîsinde ve emrinde olan bir Sultan-ı Zülcelal'dir. Çünki onun hakaikleri Kur'anın hakikatlarıdır ve Cenab-ı Hakk'ın hıfz u inayetiyle daima parlayacaktır inşâallah…

Sayın Hâkimler!

İman ve İslâmiyeti en yüksek bir sevgi ve iştiyakla öğreten ve rıza-i İlahîden başka bir hedef ve maksad tanımayan ve bu asırda Kur'anın bir mu'cize-i kübrası ve tefsir-i nuranîsi olduğu kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur'u okumak ve yazmak ve onun hakaik-i imaniyeyi ders veren risalelerini mü'min kardeşlerine vermek bir suç ise; ve dinin evamir-i kudsiyesinden olan rabıta-i diniye ve uhuvvet-i İslâmiye ve Allah sevgisi uğrunda iman ve Kur'an yolunda birleşmek gibi mukaddes ve İlahî ve uhrevî kardeşlik bir cem'iyet ise; böyle mübarek bir cem'iyete mensub olmak benim için büyük bir saadettir. Ve her türlü taltif ve nişanların üstünde bir bahtiyarlıktır. Böyle bir saadet ve bahtiyarlığı kazandıran Risale-i Nur'un talebesi olmak gibi büyük bir lütfu, benim gibi bir bîçareye nasîb eden Allah'a hadsiz şükürler olsun. Son sözüm: حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ❊ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ dir.

Muallim
Mustafa Sungur

* * *

Mustafa Sungur'un Temyiz Layihasıdır

1- Ağır Ceza Mahkemesi: Nur Risalelerini okuduğumu ve yazdığımı ve muhtaç bir mü'min kardeşime vererek istifadesine çalıştığımı, "Halkı hükûmet aleyhine teşvik ediyor." diye hakkımda bir suç saymış. Halbuki ben itiraznamemde bu ithama karşı dedim: Halkı hükûmet aleyhine teşvik edici zannedilen Risale-i Nur, Kur'an'ın hakikî bir tefsiridir. O, bütün eczalarıyla hakaik-i imaniyeyi ders verip, okuyan ve yazanlara en büyük saadeti bahşediyor. Onun hedefi, halkı hükûmet aleyhine teşvik gibi serserilerin, bozguncu ahlâksızların gittikleri fânilikler değil, belki bütün saadet ve bahtiyarlığın en yüce mertebesi olan Allah'ın rızasıdır. Ben, bana en büyük fazilet, en tatlı nimet olan imanı kazandıran Risale-i Nur'u okuduğum ve yazdığım

ve onun en güzide bir talebesi ve âciz bir hizmetkârı olduğumdan dolayı iftihar ediyorum. Ve Risale-i Nur'un talebeliğini, hakkımda pek büyük bir ihsan-ı İlahî bilip lâyık olmadığım bu nimet-i azîmeyi benim gibi bir bîçareye nasîb eden Rabbime daima şükrediyorum dediğim halde, kanuna ve delile dayanmayarak benim iman ve İslâmiyete karşı bağlanmamı bir cürüm bilerek bütün bütün hak ve hakikatın aksine olarak cezalandırıldım.

2- Ben şahidim ki: Ben Kastamonu Gölköy Enstitüsü'nde okurken bazı muallimler tarafından bize dinsizlik dersi verilmişti. Hâşâ!.. Hazret-i Kur'anı Hazret-i Peygamber'in yazdığını ve İslâmiyet'in artık mülga olunacağını, medeniyetin ilerlediğini, bu asırda Kur'ana ittiba etmek büyük bir hata ve gerilik olduğunu, hattâ bir gün bir muallimin yaptığı gibi; İslâmlar namaz kıldıkları ve âhireti düşündükleri için daima muzdarib bir halde, ömürleri elem içinde geçtiğini ve İslâm câmilerinde daima bir ölgünlük havası estiğini, Hristiyanların kiliselerinde ise daima neş'e ve canlı hayat bulunduğunu ve Hristiyanlar çalgı ve saire gibi eğlencelerle hayatın tadını alıp ömürlerini neş'e içinde geçirdiklerini söylüyorlar.. kalblerimizdeki iman ve İslâmiyet bağlarını koparmağa ve onun yerinde inkâr ve küfür yerleştirmeğe çalışıyorlardı. İşte böyle zehirli fikirlerle aşılanmış ve böyle tehlikeli muzır dinsizlerin dersleriyle maneviyatı öldürülmek istenmiş ve hattâ o muzır fikirlere kapılarak ve (hâşâ!..) inanarak etrafına neşretmeğe başlamış bir bîçare insanın, birdenbire Risale-i Nur gibi Kur'anın feyzinden fışkıran, iman ve İslâmiyet hakikatlarını gayet parlak bürhanlar ve hârika deliller ile isbat eden ve din-i İslâmın daima insanların saadet ve selâmetine vesile, sönmez ve söndürülmez bir manevî güneş olduğunu izah eden eşsiz bir Nur-u Kur'anın birkaç risalesini okumakla bütün o zehirli fikirlerini atıp imanı elde ederek duyduğu sonsuz sevinç ve bahtiyarlığı te'lif ettiği mübarek Nur risaleleriyle ona kazandıran müşfik ve vefakâr ve hakikî kahraman Üstad Bedîüzzaman hazretlerine arzetmesi, eski

gaflet ve dalalet hayatından kurtulup, iman ve nura kavuştuğunu ve hakikî imanı kazandıran Risale-i Nur'un bu asrın bütün insanları için bir şems-i hidayet ve vesile-i saadet ve onun müellifliğiyle tavzif edilen üstad-ı muhteremin bu pek büyük ve yüce imanî hizmetiyle onun bu beşeriyete, hususan ehl-i imana bir lütf-u İlahî olduğunu hayranlıkla arzetmesi ve yukarıda da arzedildiği vechile Kur'an ve İslâmiyet aleyhindeki dehşetli ve kahhar tecavüzleriyle bu kahraman İslâm milletinin evlâdlarını dinsizliğe teşvik edip milyonlarla insanların bağlandığı kudsî ve İlahî İslâmiyet esaslarını yıkmağa ve o milyonlarla insanların ebedî saadetlerini mahvetmeğe çalışanları "Gizli Süfyan komitesinin yıkıcılığı ve eziciliği" diye vasıflandırarak onlara ve onların bu alçak ve kahhar ve zalimane tahriblerini ve yıkıcılıklarını alkışlayan divanelere binler teessüf ve nefretlerle yazıklar olsun demesi ve imanında şübheye düşmüş eski ders arkadaşlarına, "Gelin, hepimiz bu hevaî ve nefsî arzulardan vazgeçelim; hakaik-i Kur'aniyenin önünde diz çökelim ve bu asrın rehber-i saadeti olan Nur medresesine koşalım; aylarca ve yıllarca alkışlayıp durduğumuz o yalancı sefillerden ve onların hakikat diye gösterdikleri yalanlardan vazgeçip Bedîüzzaman Said Nursî'nin derslerine gönül bağlayıp onu üstad edinelim, zulmetten Nura dönelim." diye hitab etmesi, acaba imanından aldığı sevinç ve Kur'an ve İslâmiyet sevgisinden ve bağlılığından ve milletini pekçok sevip herkesin tahkikî imanı kazanarak sonsuz bir saadete nâil olmalarını arzu etmesinden değil midir?

Acaba Allah'a intisab edip İslâmiyet'in en âlî bir din ve fazilet ve saadet müjdecisi olduğunu ilân etmek bir cürüm müdür? Kur'an ve İslâmiyet aleyhinde her taraftan yıkıcı ve kahhar taarruzların başladığı ve Hazret-i Kur'ana ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a iftiralarla o zâtın çok âlî ve çok kudsî kıymet ve varlıkları çürütülmek istenildiği; buna mukabil dinsizliği ve ilhadı ve ahlâksızlığı telkin eden kitabların ve Allah'a âsi ve İslâmiyet'e hücum eden fâni ve

kıymetsiz bedbahtların saygılar ile anıldığı ve bid'akâr ve gayr-ı meşru hallerinin alkışlandığı bir zamanda.. Hazret-i Kur'an ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yüceliklerini, hakkaniyet ve kudsiyetlerini, hem Allah'ın varlığını ve bu kâinat bütün mevcudatıyla ve bütün a'zâ ve cihazatıyla Hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdaniyetine şehadet ettiğini ve insan akıl ve fikir cihetiyle ve esma-i İlahiyeye en ziyade âyinedar bulunmasıyla sair mahlukata bir nevi sultan hükmünde olduğu; insan eğer iman ve ubudiyetle Allah'a intisab etse, dalalet ve sefahetten ve büyük günahlardan korunsa, mevcudatın üstünde a'lâ-yı illiyyîne lâyık ve ebedî Cennet ve saadete mazhar bir muhterem misafir ve eğer şirk ve isyanla veya gaflet ve dalaletle Hâlıkına küfretse, o zaman hayvandan daha aşağı ve esfel-i safilîne düşerek ebedî Cehennem'e müstehak ve sonsuz azab ve işkencelere lâyık bir bedbaht olduğunu ve Kur'anın daima değişmez ve onun hüküm ve emirleri tebeddül etmez ve edilemez bir Hak kelâmı ve İslâmiyetin daima en yüksek bir medeniyette bulunduğunu ve beşeriyetin hakikî ve daimî saadeti ancak ve ancak evamir-i Kur'aniyeye ittiba ve intisabla mümkün olacağını açık ve kat'î olarak izah ve isbat eden Risale-i Nur'un kudsiyetini ve yüceliğini ve o mu'cize-i Kur'anın bir nur-u İlahî ve bir ihsan-ı Rabbanî olduğunu iman ve ilân etmek bir cürüm müdür?

Fâni beş-on dakikalık gayr-ı meşru zevkler için yazılmış roman ve efsaneler ve İslâmiyetin aleyhinde ve okunması memleket ve milletin selâmeti bakımından gayet tehlikeli, muzır kitabların neşredilmesi ve onların medih ve tavsiye edilmesi bir suç sayılmıyor da, yüz milyonlarla insan onda gitmiş ve hakikî olan saadete ulaşmış İslâmiyet güneşinin tarifçisi ve tavsiyecisi ve hakaik-i imaniyenin müjdecisi olan Risale-i Nur'u okumak ve yazmak, medh ü senasına kādir olamadığımız yüksek mezayasını tavsiye etmemiz mi bir suç sayılıyor? Acaba kalbinde zerre kadar imanı olan ve memleket ve milletin selâmetini arzu eden bir insan bunu suç sayabilir mi?

Sayın Yargıtay Hâkimleri!

Sizin yüksek huzurunuza arzedilen bu dava doğrudan doğruya iman ve Kur'an davasıdır. Milyonlarla insanların ebedî saadet ve kurtuluşu davasıdır. Bu azîm dava ile başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bütün enbiya Aleyhimüsselâm ve bütün evliya ve hadsiz ehl-i hakikat ve imanla dâr-ı bekaya gitmiş bütün ecdadlarımız manen alâkadardırlar. O milyonlar ehl-i hakikatın selâm ve sevgilerini, dua ve şefaatlerini kazanmak fırsatı şimdi elinizdedir. Risale-i Nur denilen âlî hakikat önünüzdedir. Onun gayesi dünyevî ve fâni ve süflî makamlar mıdır? Yoksa en büyük saadet ve âlî sevinç ve en yüce bahtiyarlık olan Allah'ın rızasını kazanmak mıdır? Ve onun bütün Sözleri, insanları ahlâksızlığa mı teşvik ediyor? Yoksa imanla onları mücehhez kılıp yüksek ahlâk ve fazilete mi kavuşturuyor?

Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın i'caz-ı manevîsinden fışkıran ve bir nur-u İlahî olan Risale-i Nur önünüzdedir. Madem imanı kazanmak ve iman ile bu dünyadan dâr-ı saadet-i bâkiye gidebilmek insanların her mes'elesinden üstün en büyük davasıdır. Ve madem Risale-i Nur Kur'anın feyziyle hakaik-i imaniyeyi ders verip, yüz binlerle onu okuyup yazanların kat'î şehadetiyle ve birçok âyât-ı Kur'aniye ve ehadîs-i Muhammediye (A.S.M.) kudsî beyanatı ve İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı Geylanî (R.A.) misillü birçok ehl-i velayetin takdirkârane tavsiyeleriyle Risale-i Nur o davayı kat'î kazandırıyor. Elbette ve elbette sizler yüksek adalet ve hakikatperverliğinizle, her türlü fâni endişelerin fevkinde yüksek hakperestliğinizle Risale-i Nur'un o hakkanî ve Kur'anî çehresini ve hakikî kıymetini takdir ile görüp anlayacaksınız. Ve Risale-i Nur'un talebelerinin de Cenab-ı Hakk'ın rızasından başka bir maksad peşinde koşmadıklarını göreceksiniz.

Sayın Yargıtay Hâkimleri!

En yüksek ahlâk ve faziletiyle ve en yüce şefkat ve merhametiyle insanları koyu fikir karanlığından ve daimî haps-i ebedîden kurtarmağa çalışan ve en şiddetli sıkıntı ve

işkencelere göğüs gererek Cenab-ı Hak tarafından tavzif edildiği hakaik-i Kur'aniyeyi neşretmek kudsî vazifesiyle zamanın en yüce mertebe-i kemaline erişen aziz ve âlî üstadımız Bedîüzzaman Hazretleri bütün bütün hak ve adalete aykırı olarak zindanlara atılıyor. Pek ihtiyar ve hasta ve kimsesiz, en yüksek iman ve ubudiyetle ve hârika zekâ ve ilim ile mücehhez ve insanların imanını kurtarmaktan başka bir gayesi bulunmayan yetmişbeş yaşındaki bu mübarek ve hakikî insaniyetperver Üstadın Afyon zindanlarında şiddetli soğuk ve dehşetli sıkıntılar içindeki vaziyet-i elîmanesi ciğerleri deliyor ve kalbleri sızlatıyor. Hakikatlara âşık ve meftun olan yüksek adaletinize ve hakikî insaniyetperverliğinize güvenerek adaletin şefkat ve merhametinin tecellisini bekliyoruz.

Mustafa Sungur

* * *

Mehmed Feyzi'nin müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

İddianame beni Üstadım Said Nursî'nin hem sır kâtibi, hem kendisiyle hem Risale-i Nur'la şiddetli alâkalı, hem çok hizmet ettiğimi bahisle bu hareketimi medar-ı mes'uliyet saymış. Ben de buna karşı, bütün kuvvetimle bu ithamı kabul edip iftihar ediyorum. Çünki fıtratımda ilme karşı gayet kuvvetli bir iştiyak var. Bir delili şudur ki: Denizli hâdisesinde menzilim taharri edildiği vakit beşyüzseksen aded mütenevvi kütüb-ü ilmiye ve Arabiye evimde bulunduğu resmen sabit olmuştur. Benim fakr-ı halimle ve gençliğimle ve lisan-ı Arabîde noksaniyetimle beraber bu zamanda binde bir şahısta bulunmayan bu mütenevvi beşyüzseksen cild kitabı bana toplattıran, fevkalâde bir talebelik şevki ve hârika bir aşk-ı ilmîdir.

İşte bu fıtrî istidad ile daima hakikî bir üstad arıyordum. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükrolsun ki, uzakta aradığımı pek

yakında elime verdi. Evet Üstadım olan Said Nursî'nin bütün hayatının gayesi, şevk-i ilimde ve ulûm-u İslâmiyeyi bilmek aşkında geçtiğini bütün hayatı şehadet ediyor. Hem ben müşahedatımla, hem Üstadımın matbu' tarihçe-i hayatıyla, hem eski talebelerinden aldığım malûmatla kat'î bildim ki; bendeki fıtrî aşk-ı ilmî, Üstadımda hârika bir surette bulunuyor ki, bu zamanda bütün medrese âlimlerinin hilafına olarak pek hârika, tek başıyla medrese talebeliğini muhafaza edip her belaya tahammül etmiş. Hattâ ehl-i siyaset, üstadımın bu acib hallerini anlamadıkları için, hiç alâkası olmayan bir nevi siyasete temas ettirmeğe çalışmışlar. Hattâ hapislere sokmuşlar. Fakat sonra Cenab-ı Hak, o aşk-ı ilmîyi Kur'anın hakaikına bir anahtar yapmış. Bütün ehl-i ilmi ve feylesofları hayrette bırakan Risale-i Nur meydana çıkmış. Ben de o sırada bütün hayatımda aradığım ve kendi fıtratımda ve fakat pek yüksek bulunan bu Üstadı bir ihsan-ı İlahî olarak Kastamonu'da yanımda buldum. Âhir ömrüme kadar da, buna teşekkür ediyorum.

Hem Üstadım eskiden beri izzet-i ilmiyeyi muhafaza için, sadaka ve hediye gibi şeyleri kabul etmediği gibi talebelerini de men'eder. Kimseye başını eğmez. Hattâ hârika vaziyetlerinden; harb içinde avcı hattında oturmağa ve sipere girmeğe tenezzül etmeyerek izzet-i ilmiyeyi muhafaza ettiği gibi, üç dehşetli kumandana karşı kahramancasına hocalık ve haysiyet-i ilmiyeyi muhafaza için onların hiddetine karşı ehemmiyet vermeyip onları susturdu. Onun için bu Üstadımı, bu millet ve vatanın ve Türk ülemasının pek büyük şerefini muhafaza etmek için her şeyini feda etmiş bir şahıs bildiğimden, ben de kendime hakikî üstad kabul ettim. Böyle vatan ve millete hakikî fedakâr bir Üstadın -farz-ı muhal olarak- yüz kusuru da olsa nazar-ı müsamaha ile bakıp itiraz etmemek gerektir.

Bu memleketin vatanperverleri meşrutiyet devrinde, milliyetçiler ve hamiyetperverleri Cumhuriyette; bu Üstadın ilme ettiği fevkalâde hizmeti vatan ve millet namına takdir ettiklerine bir nümunesi şudur ki: Câmi-ül Ezher sisteminde,

Medreset-üz Zehra namında Van vilayetinde temeli atılıp eski harb-i umumî münasebetiyle geri kalan Şark dârülfününununa İttihad ve Terakki hükûmeti ondokuz bin altun lira verdiği gibi, yirmidört sene evvel Cumhuriyet hükûmeti de Üstadımın dârülfününununa yüzaltmışüç meb'usun tasdikiyle yüzelli bin lira tahsisat verilmesini kabul etmeleridir. Bu yüksek Üstadın tek başıyla Câmi-ül Ezher gibi binler hocaların teşebbüsüyle vücuda gelecek bir medrese-i kübrayı vücuda getirmeğe yakın muvaffak olması gösteriyor ki; vatanperverler ve milliyetperverler dahi, medrese ülemalarıyla beraber bu Üstadımı takdir ve tahsin etmeleri lâzım ve elzemdir. Biz de böyle bir Üstad elimize geçtiği için her zahmet ve meşakkate tahammüle karar vermişiz. Füyuzat-ı ilmiyesiyle ve yüzotuza varan âsâr-ı kudsiyesinin hakaikiyle beni ilim ve iman yolunda terakki ettiren bu mümtaz allâme-i zamana sonsuz bir varlıkla hürmetim vardır. Bu hürmetim ebede kadar inşâallah gidecektir.

İddia makamının beni suçlandırmak istediği ve aylardan beri tedkikat ve taharriyat neticesinde hakikatına vâsıl olamadığı "Dini ve dinî hissiyatı âlet ederek devletin emniyetini ihlâl edecek bir gizli cem'iyet"in ne vücudu var ve ne de böyle bir cem'iyetle alâkamız vardır. Yegâne alâkamız, hükûmet-i cumhuriyenin kanunları müvacehesinde en çetin imtihanlarda, en yüksek ehl-i vukuf heyetler tarafından îcab eden hürmeti görmüş ve salahiyetdar mahkemelerde beraet kazanmış Risale-i Nur'lardır. Bu ise, vatana ve millete ihanet değil; doğrudan doğruya vatana ve millete nâfi' ilim uğrunda bir çalışmaktır. Bunun haricinde ne bir siyasî maksad ve ne de başka bir garaz yoktur. Binaenaleyh bu hususta da masumiyet ve samimiyetimiz meydanda olmakla, Denizli mahkemesinde olduğu gibi yüksek mahkeme-i âdilenizden adaletin tecellisiyle beraetimi taleb ediyorum.

Afyon Cezaevinde mevkuf Kastamonu'lu
Mehmed Feyzi Pamukçu

* * *

Ahmed Feyzi'nin müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Sayın Hâkimler! Bir din âlimi ile görüşmek, onun din hakikatlerine ait kitablarını okumak ve yazmak ve dindaşlarının imdadına koşmak üzere dinine ve Kur'anına ve Peygamberine (A.S.M.) hizmet etmek bir mü'minin vazifesi ve hakkı değil midir? Bizi bu hizmet-i diniyeden men'eden bir kanun maddesi var mıdır? Bazı cihetlerin zamanımızdaki küfrî ve gayr-ı ahlâkî cereyanları tenkid etmesi bir suç mu teşkil ediyor? Biz ne siyasetle, ne idare ile aslâ alâkası olmayan yalnız dindar, saf halk kitlesiyiz. Bir insana hüsn-ü zan etmek ve kıymet vermek herkesin şahsî bir kanaatıdır. Biz Bedîüzzaman'ı zamanımızın en yüksek din âlimi biliyoruz. Din hakikatlerini aslâ dalkavukluk yapmadan beyan ve ifade eden bir hakikat adamı biliyoruz. Mücahid adını vermekliğimiz, memleketimizi tehdid eden ahlâksızlık ve imansızlık cereyanlarına karşı Kur'anın sarsılmaz hakikatlarına dayanarak giriştiği müdafaa ve hizmet-i diniyesinden dolayıdır. Din ve vicdan hürriyetinin hükümran olduğu bir memlekette vicdanî kanaatlerimizden mes'ul olamayız. Bundan dolayı da kimseye hesab vermeğe mecbur değiliz.

Âhirzamanda hadîsin haber verdiği şahısların mes'elesine gelince: Bu mevzuları biz kendimiz uydurmadık. Bunların aslı dinde mevcuddur. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm bazı hadîslerle ümmet-i Muhammediyenin (A.S.M.) ömrünün binbeşyüz seneyi pek geçmeyeceğini söylüyor. O zamana kadar da ümmet-i Muhammediyenin (A.S.M.) ve dünyanın hayatında mühim tesir yapacak büyük tarih hâdiselerini, "Kıyamet alâmetleri" diye haber veriyor. Bunların şerri üzerine ümmet-i İslâmiyenin nazar-ı dikkatini celbediyor. Gaflet ve cehaletle bu şerlere dûçar olanların ebedî şekavet

ve helâket ile karşılaşacaklarını söylüyorlar. Bunlara dair sayısız dinî bürhanlar mevcuddur. Biz ki; Allah'a ve Resulüne ve Kur'ana inanmışız. Şimdi bu imanın ve peygamberin sıdkına olan bu itikadın neticesi olarak kendimizi helâk-i ebedîden kurtarmak için çalışmayalım mı? Etrafımızda olup bitenleri görmeyelim mi? "Acaba bu tehlikeli zaman gelmiş midir? Sakın bu tehlikelere düşen nesil biz olmayalım!" diye bunları mevcud dinî hakikatlara tatbik cehdini göstermeyelim mi? Biz de, önümüzdeki müsbet delilleri ve vücud-u İlahîye bizi sevkeden hakaik-i müberhene ve ilmiyeyi görmeyerek, sırf Avrupa dinsizliğini en büyük lâzıme-i medeniyet ve şiar-ı irfan addile dinimizi terketsek, acaba helâk-i ebedîden bizi kim kurtaracak? Bunu düşünmeyelim mi? Bu zihniyette olan, Kur'andan ve onun hakaikından üstün bir şey tanımayan bir insan, sırf fâni cezalar korkusuyla kendini ebedî helâke atar mı? Yahut fâni bazı kıymetlere değer verir mi? Allah ve Resulüne ve dinine hizmet vazifesinden vaz geçer mi? İşte bizi Bedîüzzaman'a bağlayan hakikî âmiller bunlardır. Başka bir menba-i dinî var mı ki, biz ruhumuzun bu ezelî ihtiyaçlarını onunla teskin edelim?

Sayın Savcı, bize kütübhaneleri dolduran binlerce Arabça ve bugünün ruhuna tercüman olamayan kitabları tavsiye ediyor. Sayın Savcı ve onun gibi düşünenler, Risale-i Nur namı altındaki külliyat-ı ilmiyeyi ve hazine-i hürriyeti ve hakikat-ı âliyeyi beğenmeyebilirler, tenkid de edebilirler. Bu kendilerinin bileceği bir iştir. Bizim şu veya bu esere rağbet etmemize ve ona kıymet vermemize karışamazlar. Biz Risale-i Nur'u seviyoruz. Ve onu hakikî ve riyasız bir din kitabı ve Kur'an tefsiri biliyoruz. Kıymet ölçüleri ve hükümleri vicdanî bir takdir mes'elesidir. Buna kimse müdahale edemez. Evet biz Risale-i Nur müellifinin velayetine ve daima ayn-ı hakikat dersi verdiğine kailiz. Kendisinin kabul etmemesi, bizim bu kanaatımızı sarsmıyor. Ancak bizim kabul ettiğimiz, keramet-i kevniyesinden dolayı değil, Nurların dersinde hârikulâde ve ekmel tezahürlerine

şahid olduğumuz ve bütün cihan-ı irfana meydan okuyan keramet-i ilmiyesinden dolayıdır. Tahsil hayatı üç aydan başka mevcud olmadığı halde, bu kadar feyz-i ilim neşreden ve ilminin hârikalarıyla en münteha mesail-i ilmiye ve âliyede en yüksek mütefekkirleri dahi hayrette bırakacak bir mantık ulviyeti ibraz eden ve hayatının yarısından sonra öğrendiği bir lisanda bu kadar cazibedar bir tarz-ı beyan ve sürükleyici bir hararet izhar eden ve gayet feyyaz bir aşk ve heyecan terennüm eden ve bir derya-yı iman ve bir hazine-i tevhid ve bir umman-ı hikmet halinde coşan bir ikinci Bedîüzzaman gösterebilir misiniz? Fâni zevahirin âlâyişine edna bir meyl ve iltifat göstermeyen ve en küçük bir menfaat ve lezzete tenezzül etmeyen; levs-i fâninin ayağına dolaşan bütün yaltaklanmalarına aslâ kıymet vermeyen; kimseden birşey beklemeyen ve dilenmeyen ve kendisine arzedilenleri kabul etmeyen; iffet ve ismetin en âlî örneklerini yaşatarak sabûrane mütehammilane her nevi mahrumiyetlere göğüs germek suretiyle kendini hakikata ve envâr-ı Kur'aniyeye ve maarif-i Muhammediyenin (A.S.M.) izharına vakfeden ve memleket ve milletin ızdırabatı karşısında pür-rahm ü şefkat ağlayan; kendine yapılan bunca ihanetlere rağmen etrafındakilerin saadetleri için hizmetinden aslâ vazgeçmeyen, ihtiyarlığına ve bîkesliğine bakmayarak insanları gayya-yı cehl ve girdbad-ı inkârdan kurtarmağa, hasbî ve İlahî bir cehd ile çalışan ve savaşan fazilet ve nur abidesini Üstad addetmekliğimizi çok mu görüyorsunuz? Kendisinin bu arzedilen keramet-i ilmiyesiyle beraber, sırf ahlâk ölçülerinin kaybolduğu böyle bir devirde gösterdiği bu misilsiz feragat ve istiğna ve şaheser-i ismet ve istikamet dolayısıyla yine bir enmuzec-i kemal ve mihrab-ı fazilet olarak tanınmağa ve iktida edilmeğe şâyandır.

İşte biz Bedîüzzaman'a ve eserlerine bu gözle bakıyoruz. Acaba mümaileyhe sırf imanımızdan neş'et eden bu bağlılığımız ve Kur'anın ve beyanat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) küfr ve sû'-i ahlâk hakkındaki şiddetli tevbih ve tezyiflerine bu imanımız dolayısıyla iştirakimiz, bizi levs-i

fâni addedilen siyasetçi mi yaptı? Yoksa yirmibeş seneden beri din hakikatlarını öğrenemeyen ve helâk-i mutlaka giden soyumuzun bir kısım evlâdlarına; onları helâk-i ebedîden kurtarmak için, Allah ve Resulünden, hakikat ve Kur'andan haber vermek onların temiz ruhlarını, masum vicdanlarını ıslah etmeğe hiç ifsad denilir mi?

Sayın Hâkimler!

Biz aslâ siyasetçi değiliz. Biz siyaseti, bizim gibi siyaset ehli olmayana binbir çeşit veballer, tehlikeler ve mes'uliyetler taşıyan bir meslek biliriz. Fâni zevahire de zâten kıymet vermeyiz. Dünyaya ancak rıza-yı İlahîye bizi götüren hayırlı vechesiyle bakıyoruz. Bu itibarla siyaset peşinde koşmayı ve devlet mefhumu ile mübareze ithamını şiddetle reddediyoruz. Eğer böyle bir kasd olaydı, yirmibeş seneden beri edna bir tezahür olurdu. Evet bizim menfî bir cebhemiz, ahlâksızlığa ve imansızlığa müteveccih bir takbih tarafımız var. Bu sırf imandan ve Kur'anın bu mevzular üzerindeki şiddet-i beyan ve azamet-i tevbihine -bizzarure- iştirakimizden ileri geliyor. Eğer bu esbab-ı mûcibe, samimiyetin ve ihlasın, hakikat ve safvetin bu tarz-ı beyanı size kanaat vermediyse; bize ne şekil isterseniz ceza veriniz. Lâkin unutmayınız ki; bugün altıyüz milyon insanın mensubiyetini taşıdığı Hazret-i İsa (A.S.) zamanının idarecileri tarafından sırf insanlığın saadeti için kalbi çarptığı ve emanet-i tebliği hâmil bulunduğu sebeblerle "âdi bir hırsız gibi" i'dama mahkûm edilmişti.

Biz hür söylediğimizden dolayı maruz kalacağımız bu mahkûmiyeti iftiharla karşılayacağız. Ve sadece "Hasbünallahü ve ni'melvekil" nidasıyla dergah-ı Kadıy-ul Hacat'a el açacağız.

Afyon Cezaevinde mevkuf
Ortaklar Bucağı'ndan
Ahmed Feyzi Kul

* * *

Ceylan'ın müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Makam-ı iddianın habbeyi kubbe yaparak, iftiharla kabul ettiğim Üstadıma ve Risale-i Nur'a hizmetimle beni büyük bir diplomat ve entrikacı bir adam tarzında gösterip Nurlara gelen mevhum suçta bana büyük bir hisse vermesine mukabil derim ki: Dinî ve imanî ve ahlâkî eserlerini okumakla, o uğurda hayatımı tereddüdsüz feda eder derecesinde istifade ettiğim Üstadım Bedîüzzaman'la yakından alâkadarım. Fakat bu alâka, makam-ı iddianın dediği gibi, vatana ve millete mazarratlı ve halkı devlet aleyhine teşvik etmek değil, belki hiçbir beşerin kendisini kurtaramayacağı kabrin i'dam-ı ebedîsinden kendimi ve benim gibi bu tehlikeli zamanda imanını kurtarmağa, ahlâkını düzeltmeğe ve vatana ve millete birer uzv-u nâfi' olmağa muhtaç olan din kardeşlerimin imanlarını kurtarmak yolundaki kopmaz ve kopmayacak bir alâkadır.

Kendisinin yakınlarındanım. Dört sene kadar arasıra hizmetini müftehirane yapmışım. Bu müddet zarfında kendisinin serâpâ faziletinden başka hiçbir şeyine şahid değilim. Onun ağzından bir defa olsun, mehdiliğine ve müceddidliğine dair bir kelime duymadım. Tevazuun kemalinde olduğuna yüzbinleri aşan Nur nüshaları ve onları okumakla imanlarını kurtaran yüzbinler hâlis Nur şakirdleri şahiddir.

O mübarek Üstadım, kendisini bizim gibi Nur talebesi olarak görür ve öyle iddia eder.

Bunu elinizde bulunan birçok mektublarında, hususan Asâ-yı Musa Mecmuasının içindeki İhlas Risalesi'nde kolaylıkla görmek mümkündür. Kendisi "Bâki ve güneş gibi ve elmas misillü hakikatler, fâni şahıslar üzerine bina edilmez ve fâni şahıslar o kıymetdar hakikatlara sahib çıkamazlar." diye risale ve mektublarında tekrarla zikrettiği halde, o zâtın tefahuruna hükmetmek ve Mehdilik ve müceddidlik dava ettiğini iddia etmek, hiçbir akl-ı selimin

kârı değildir. Zira bütün risale ve mektubları, insaf ve dikkatle okursanız; bu muhterem allâme-i zamanın asırlardan beri emsaline tesadüf edilmez bir din âlimi ve benzerine rastlanmayacak bir iman kurtarıcısı, bolşevizmin kızıl kıvılcımlarının saçaklarımızı sarmak istediği bir zamanda vatana ve millete bir ordudan daha çok menfaat ve bereketi bulunan bir vatanperver olduğuna siz de kanaat-ı kat'iyye peyda edersiniz. İşte böyle bir esere ve o eseri te'lif eden muhterem Üstada daha evvelden şakird olamadığıma müteessifim.

Muhterem Heyet-i Hâkime!

İşte hadsiz menfaatlerini kendimde tecrübe ettiğim Risale-i Nur'dan, benim gibi vatan evlâdlarının istifadeleri için, resmî bir izinle; Eskişehir'de Gençlik Rehberi'ni kudsî bir hizmet-i milliye fikriyle tab' ettirdim. Benim gibi bir bîçarenin, Kur'anın hakikî ve cerhedilmez bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla imana hizmeti tebrik ve takdir ile mukabele görmesi lâzım ve teşvike pek muhtaç iken; böyle ağır muamele görmekliğimiz hakikat-ı adalete ne kadar muhaliftir, sizlerden soruyoruz.

Ve mahkeme-i âdilenizden, ruhumuzun gıdası ve sebeb-i necatımız ve ebedî saadetimizin anahtarı olan Nur Risalelerinin serbestiyetine karar vermenizi taleb eder, eğer yukarıda bir kısmını zikr ü ta'dad ettiğim vaziyetler nazarınızda bir cürüm teşkil ediyorsa, vereceğiniz en ağır cezanızı kemal-i rıza-yı kalb ile kabul edeceğimi arzederim.

Afyon Cezaevinde mevkuf
Emirdağ'lı
Ceylan Çalışkan

* * *

Mustafa Osman'ın müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Gizli cem'iyet kurmak ve dinî hissiyatı âlet ederek devletin emniyetini bozabilecek hareketlerde bulunmaktan zanlı Bedîüzzaman Said Nursî'nin, rejim aleyhindeki mevhum faaliyetine iştirak ettiğim iddia edilerek suç konusu olarak gösterilen mes'elelere karşı derim ki:

1- Evet, ben de birçok Nur talebeleri gibi hakikî Türklüğe ve İslâmiyete yaraşan ve tarihî bir şeref ve faziletimiz olan terbiye-i medeniye-i diniyeyi ve millî bir şiar olan ahlâk-ı Kur'aniyeyi öğrenerek vatan ve millete faideli bir uzuv olmak ve yabancı ideolojilerin tesiratından korunarak din ve imanımı muhafaza ve öğrenmek kasdıyla Nur Risalelerini tedarik ederek okumağa başladım. Ecdadımızın tarihlere şan salıp nam veren ahlâk ve şerefini pây-mâl eden sefahet ve rezaletin ve ahlâk-ı seyyienin cem'iyet hayatını zehirlediği ve kötü ahlâk sahiblerini dahi iğrendirecek derecede sokaklara kadar sardığı ve efkâr-ı âmmeyi telaşa düşürdüğü ve her sınıf ailenin ocağı başında dedikodu mevzuu olduğu ve efkâr-ı âmmenin bir dili mahiyetindeki gazete ve mecmuaların ahlâk zabıtası haberleri şeklinde ve muhtelif mevzulardaki tenkidlerine sebeb olan bu elîm ahvalin pek sür'atle genişlediği ve âdeta umumîleşmek istidadını gösterdiği bir devrede; düştüğüm ahlâksızlık uçurumundan dinî, ahlâkî, içtimaî, edebî dersleriyle, her müslim okuyucusunu kurtardığı gibi beni de kurtaran Risale-i Nur Külliyatını okumak ve benim bu eserleri okuduğumu bilen ve işiten vatandaşlarımın tehzib-i ahlâk etmek için benden musırrane istemeleri üzerine onlara risale vermek ve dolayısıyla serserileşmiş ve serserileşmek ve vatan ve millete muzır bir hale gelmek istidadını gösteren ferdleri bu risalelerle, bu Nurların müessir telkinatlarıyla kurtarıp beşeriyete faideli birer insan olmalarına hâdim ve vesile olan ve memleketimizde de sirayeti ve salgını görülen ve bütün dünyayı titreten kızıl veba komünizm tehlikesine karşı dinî ve müessir telkinatı bakımından manevî bir mücahid olan Bedîüzzaman takdir ve tebcile lâyık, kudsî ve manevî

mücahedesinin nurlu ve müessir silâhı olan ve yirmi senede yirmibin ve belki çok fazla adamı vatan ve millete faideli bir hale sokmağa vesile olan Nur Risalelerini okutmak ne derece şahsım için bir suç mevzuu ve müellif-i muhteremi için sebeb-i itham olabilir? Vicdanınıza soruyorum.

2- Savcılık Makamının, "mevzudur" diye gayr-ı ilmî iddia ettiği hadîsin hadîs kitablarında sahih olduğu; hadîs âlimlerinin kabulüyle ve hürriyetten evvel Meşrutiyet devri ülemasına Japonya'nın ve İngiltere Anglikan Kilisesi'nin sorduğu sualler münasebetiyle, o devrin allâmeleri olan İstanbul âlimleri, Bedîüzzaman olan müellif-i muhtereme sorarak, şimdi ismi Beşinci Şua olan eserde görülmekte olan o zamanki bu hadîsin tevilen cevablarını o ehemmiyetli âlimlerin kabul edip itiraz edememeleriyle sahih olduğu kat'î sabittir.

Hem yalnız Risale-i Nur'un bu kısmı değil; bütün hakikatları ve dersleri hiçbir hakikî İslâm âliminin itiraz edemeyeceği kadar kuvvetli hakikatlerdir ki; Diyanet Riyaseti başta olarak bütün memleketteki hakikî âlimler kabul ve ta'zime, tâ devr-i Meşrutiyet'ten beri mecbur kalmışlar. O hakikatları ve o kuvvetli bürhanları ismi âlim olan ve hakikat ilminden bîbehre bir-iki ferdin itiraz ve iddiası çürütemez. Hem gayet gülünç olur. Maddî ve manevî menafi'i zahir olan ve vatanın her tarafında ve her sınıf halk tabakasında hayat-ı bâkiyelerini i'damdan kurtarmak için takdir ile okunan ve onunla imanlarını kurtardıklarından müellif-i muhteremine ebedî minnetdar kalan binlerle vatandaşın faidelendiği Kur'an ve iman hakikatlarına meftun olarak müellifine bir şükran borcu olarak bir mektub yazmak ve sebeb-i itham olan hadîsin inkâr edilmeyen hakikatlarına istinad ederek bazı ef'al ve âsâra nazar edip hadîsin mazharı olan bu memlekette zuhur etmiş gibi bakmak ve böyle bir zanna düşerek ve birçok İslâm âlimlerinin ihbaratına dayanarak bazı hataların tamiri cihetine gidilmesini bir fütuhat-ı Kur'aniye kabul edip izhar-ı şâdümanî eylemek ve bu görüş ve nokta-i nazarını eserleriyle tefeyyüz ettiği bir

Üstada mahremane arzetmek; vatan ve milletin anarşiliğe ve dolayısıyla bütün dünyayı titreten kızıl tehlikenin kucağına düşmemesini temenni etmek rejime bir hıyanet midir? İnkılaba dil uzatmak mıdır? Ve o takdire ve tebcile çok elyak ilim adamını aynı iftiralardan birkaç mahkeme teberri ettirdiği halde, aynı mevzularla zan altına alıp kimsesiz ve çok ihtiyar ve münzevi olduğu halde tevkif ve tecrid ederek taht-ı muhakemeye alıp bizim de bu ilmî nokta-i nazarımızı ve imanımızı kurtarmak için çalışmalarımızı bir suç telakki edip onun güya devletin emniyetini ihlâl suçuna delil ve bürhan göstermek hangi vicdanın âdilane kararıdır? Mahkemenizden soruyorum, vicdanınıza bırakıyorum.

3- “Bedîüzzaman’ın resimlerini mukaddes bir şey imiş gibi taşımak ve mektubatını toplamak ve mektublaşmak” diye olan sebeb-i ittihama gelince: Hayat-ı maneviye ve bâkiyemi i’damdan kurtarmağa ve maddî hayatın lezzet ve saadetini tattırmağa ve benim gibi binlerle ferdlerin imanlarının kurtulmasına eserleriyle vesile olan bir âlim-i küll ve bir müellif-i muhteremin, değil basit bir resmini taşımak; altun ve mücevheratla süsleyerek taşımak ve ona tebrik ve mektub göndermek ve onu sevenlerle tanışmak beşeriyetin her ferdi gibi benim de bir hakkımdır. Bu hukukumun bir suç konusu olacağını zannetmiyor ve son söz olarak diyorum ki: Vatan ve millete ve insanlık câmiasına hizmet edebilmek için, (Hakîm kimdir? Başına gelen.) fehvasınca iki vilayetin ve birçok kazaların zabıtasının dahi şehadet edebileceği şekilde; serserilikten, şahıslarını bu Nur Risaleleriyle kurtarıp başkalarını da kurtarmağa vesile olan Nur şakirdlerinin uzun senelerden beri bu vatan ve millete, bu vatandaki idareye yaptıkları vatanî hizmet binlerle kişilik zabıta kuvvetinin hizmetinden hakikatta daha mühim iken ve takdire ve iltifata daha lâyık iken sû’-i tefsire uğratılarak âdeta bir ecnebi rejimi hesabına kasden hareket eder gibi bizleri tevkif ve muhakemelere verip işimizi, gücümüzü ayaklar altında bırakmak ve bîçare evlâd ü iyalimizi perişan

edip ağlatmak hangi demokrasi kanunlarıyla, hangi yeminli ve yüminli âdil hâkimlerin vicdanî ve âdilane kararlarıyla kabil-i te'liftir? Mahkemenizden ve vicdanınızdan soruyorum. Ve büyük ve âdil Türk Milleti ve onun âlî meclisi namına icra-yı adalet eden muhterem mahkemenizden, pekçok fevaidi ve menafi'i meydanda olup inkâr edemediğimiz bu eserlerin serbestiyetini ve bizim de beraetimizi taleb ediyorum.

Afyon Cezaevinde mevkuf
Safranbolu'lu
Mustafa Osman

* * *

Hıfzı Bayram'ın müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Dinî hissiyatı âlet ederek devletin emniyetini ihlâle teşebbüsten sanık İslâm âlimi Bedîüzzaman'ın, millet ve memlekete çok faideli hakaik-i Kur'aniye ve imaniyeyi ders veren eserlerinden okumaklığımı; din ve iman cihetinde çok istifade ederek ahlâk-ı Kur'aniyeyi tahsilime âmil olan bu derslerden bazı tanıdıklara da -talebi üzerine- millî bir şiarımız olan ders-i imaniye ve terbiye-i diniye ve ahlâkıyeyi tahsillerine sebeb olmak hayrına nailiyet arzusuyla vermekliğimi ve temin etmekliğimi ve bazı tanıdıkların dostane veya ilmî mahiyetindeki mektubları adresime göndermelerini bahane ederek mümaileyhe suç ortağı göstermektedir. Sebeb-i ithamı olan bu mes'elelere itiraz ederim ki:

1- Üzerinden muhakeme geçen, beraet ettirilip müellifine iade edilen ve bütün İslâm ve memleket ülemasının takdir ve tasvibine mazhar olan Risale-i Nur'u; iddia makamının üzerinde durduğu şekilde bir fikr-i mefsedetle okumadığım gibi, her risalesini de baştan başa Kur'anın bir mühim tefsiri olup insanları ahlâken yükseltmeğe, fazilet sahibi kılmağa,

milletleri uçuruma yuvarlanmaktan kurtarmağa vesile olan İslâmî dersi ve dinî terbiyeyi müessir bir surette ders verip millet ve memlekete, hattâ beşeriyete manen en büyük yardım ve iyilikleri yapan bir eser olarak gördüğümden, din ve imanımı muhafaza ve taallüm maksadıyla okumayı ve bazı kimselere vermeyi veya temin edivermeyi bir suç zannetmiyorum. Çünki hiçbir yerde Nur talebelerinin vatan ve millete ve idareye zararlı bir hâdiseye katıldıkları görülmemiş ve zabıtaca kaydedilmemiştir. Ve aynı zamanda, "Okunup ve okutulmasında gizlilik var." diye ileri sürülecek bir gizli cem'iyet şübhesi uyanması ise, çok yersizdir. Çünki Nur talebelerinin gerek ilmî ve gerekse siyasî, gizli veya meydanda hiçbir cem'iyet ile alâkaları yoktur. Hattâ aynı isnadlarla birkaç sene evvel Bedîüzzaman'la beraber çok kimseler Denizli Ağır Ceza Mahkemesine verilip muhakeme edildikleri ve çok inceden inceye tahkik ve ta'mik edildiği vakit bütün risaleler dâhil olduğu halde hep beraber beraet etmişlerdir. Müellifi ve eserleri beraet eden bir te'lifatı okumayı ve okutmayı, devlet emniyetini ihlâl ve rejime hıyanet gibi çok ağır bir cürme delil ve sebeb-i itham olarak göstermek, ne derece îcab-ı adalettir bilmiyorum; vicdanlarınıza havale ediyorum.

2- Hem Bayezid'den bilmediğim bir kimse tarafından ben mevkuf iken gönderilen bir risale de, sebeb-i ithamım arasındadır. Bu risaleyi görmedim. İçindekilerden bîhaberim. Eğer Risale-i Nur ise kabul ediyorum. Sizler sorun cevab vereyim. Yalnız iddianamede savcının mehdilikten bahsettiğini öğrendim. Halbuki Üstadım bu gibi isnadlardan müberradır. Böyle bir şeyi lisanından duymadığımız gibi, eserlerinde de görmedik. Ve talebelerini, her fırsatta şahsına hürmet ve ta'zimden ve makam vermekten men'etmiş ve ta'zimkârane mektub yazanları dahi takbih etmiştir. Bizler kendisini hubb-u câhtan müberra, zamanın en yüksek bir âlimi ve bir ilm-i tahkik hocası olarak biliyoruz.

Mevkuf
Hıfzı Bayram

* * *

Emirdağlı Mustafa'nın müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Makam-ı iddianın, Üstadım Bedîüzzaman'ın mevhum suçuna beni iştirak ettirmesine karşı kısaca derim ki:

İntisabımdan zerre kadar pişman olmayarak Üstadıma ve Risale-i Nur'a yaptığım hizmetim, ancak bir derya kadar lütf u ihsana karşı bir damla ile mukabele gibidir. Nasılki gayet kıymetdar elmas hazinelerine sahib olmak yolunda küçük cam parçaları tereddüdsüz feda edilirse, ebedî hayatımı kurtarmağa vesile olan Risale-i Nur uğrunda hayatımı feda etmeğe her an hazırım. Uhrevî ve dünyevî hadsiz menfaatleri tahakkuk eden Risale-i Nur'dan fâni ve ehemmiyetsiz hapislerin ve sıkıntıların hatırı için, kısa ve dağdağalı hayat-ı dünyeviyeye zarar gelmemek için o menfaat-ı azîmeyi terketmek, Risale-i Nur'a ve Üstadıma karşı durgunluk göstermek; o mübarek Üstada, o kudsî allâme-i zamana ve onun bir tek gayesi olan iman ve Kur'ana büyük bir ihanet olduğunu biliyorum. Ve onun izin ve emrinden zerre kadar hilaf-ı hareket etmek istemiyorum.

Muhterem Heyet-i Hâkime!

Zehirli mikroplarını güzel vatanımıza dağıtmak isteyen Bolşevizm'e karşı kuvvetli bir cephe alan büyük bir din âlimine fakirliğimle talebe olmaklığım neden çok görülüyor? Şübhesiz bu vaziyet isbat ediyor ki; Nurlardaki zenginlik, dünyevî zenginliğin pek fevkindedir. Benim gibi milyonları aşan Türk gençliğinin imanlarını kurtarıp vatana nâfi' birer uzuv olmaları için, Üstadımı ve Risale-i Nur'u daima serbest bırakınız. Biz Türk gençliğinin Risale-i Nur'a ihtiyacımız, kapalı zindanda kalmış bir kimsenin havaya ve zifiri karanlıkta bulunan bir adamın ziyaya ve çöldeki aç ve susuz kalmış bir insanın suya ve gıdaya ve denizde boğulmak üzere bulunan herhangi bir kimsenin cankurtaran gemisine

olan ihtiyacından binler derece daha ziyadedir. İşte yukarıda bir kısmını ta'dad ettiğim mezkûr hakikatlardan dolayı fevkalâde hüsn-ü zan ve teveccühümüzü kazanan ve kopmaz bir bağla kendimizi ona bağladığımız Bedîüzzaman'ı ve ona hüsn-ü niyet ile talebe olan çok bîçareleri böyle hapislerde çürütmek adaletin şerefiyle kabil-i te'lif olamaz.

Afyon Cezaevinde mevkuf
Emirdağ'lı
Mustafa Acet

* * *

Halil Çalışkan'ın müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Muhterem Heyet-i Hâkime!

Makam-ı iddia tarafından bana tebliğ edilen iddianamede, Üstadım efendime hizmetimi büyük bir suç olarak gösteriyor. 1944 yılında teşrif ederek dört seneden beri kazamızda misafireten ikamet buyuran ve kendileri kırk seneden beri bütün dünya lezzetini ve istirahatını terk edip, sırf iman ve İslâmiyet'e ve hususan vatanımızda iman ve âhiret yolunda müslümanların saadet-i ebediyelerini kurtarmağa çalışan ve bilhâssa müslüman ve Türk olan milletimiz arasında dinimize çok zarar veren, maddî ve manevî zararı pek çok olan bolşevikliğin muzır fikirlerinin millet arasına girmesi ve buna benzer vatan ve millete zararlı olan şeylere Risale-i Nur'un imanî ve ahlâkî olan dersleriyle sed çeken ve bütün dünya âlimleri tarafından tahsin ve takdire lâyık olan Risale-i Nur'a ve Üstadıma müftehirane üç sene arasıra hizmetim, adalet huzurunda bir suç mu teşkil ediyor? Ve bu hususta yine suç olarak gösterilen, hizmet için terziliğimi de terk ettiğimi yazıyor ki; böyle hak ve hakikat ve Kur'an-ı Kerim'in hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve Üstadıma canımı dahi feda etsem,

büyük bir suç sayılıp vatan haini olarak mı tanınırım, sizden soruyorum?

Sayın Reis Bey!

Risale-i Nur'un bir kısım parçalarını okudum ve yazdım. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükrolsun ki; öteden beri kalbimde yaşayan ilme karşı fevkalâde bir iştiyakla bu risalelerden istifadeye başladım. Bunlarla pek yakından alâkadar olduğum halde; içinde, ne halkı hükûmet aleyhine teşvik ve ne de emniyeti bozacak ve gizli bir cem'iyet kurmağa dair hiçbir şey görmediğim gibi, Üstadımdan da gerek mehdiliğe ve müceddidliğe ve gerekse bu hareketlere dair hiçbir şey işitmedim. Risale-i Nur'un ve Üstadımın ve biz talebelerin yegâne gaye ve hizmetimiz; İslâmiyete, hususan Türk milletine iman ve ahlâk cihetinde kudsî bir hizmettir. Elbette Risale-i Nur'a ve hâdimlerine bu hizmetleri için ilişmemek lâzımdır. Bizim gaye ve maksadımız budur. Başka hiçbir şey değildir. Ve bu vazifemiz de rıza-yı İlahî içindir. Zâten böyle bir kudsî vazifeyi dünyaya ve dünya menfaatine âlet ederek yapmayız ve tenezzül etmeyiz. Böyle kalbinde iman ve âhiret meşgalesinden başka hiçbir dünyevî maksad ve gaye bulunmayan hâlis Nur şakirdlerine, iddia makamının hiçbir zaman hatırıma gelmeyen gizli cem'iyet kurmak ithamlarına tahammül edemiyoruz.

İşte muhterem heyet-i hâkime! Sizin, biz Risale-i Nur talebelerinin gaye ve maksadlarını ve mahiyetlerini anladığınıza ve iddia makamının bize isnad ettiği suçlarla alâkamızın olmadığına kanaat getirdiğinize inanıyoruz. Bu vesile ile yüksek mahkemenizden ve vicdanlarınızdan kitablarımızın serbest olarak iadesini ve kendimizin beraetini taleb ederiz.

Afyon Cezaevinde mevkuf
Emirdağ'lı
Halil Çalışkan

Mustafa Gül'ün müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Ben gizli bir cem'iyete dâhil değilim. Zâten Üstadım Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri de öyle bir cem'iyet kurmamıştır. Bizlere her zaman Kur'an hakikatlarından ders vermiş, siyasetle alâkadar olmamızı şiddetle men'etmiştir. Yalnız büyük Üstad Said Nursî Hazretlerinin talebesiyim. Ona ve Risale-i Nur'a bütün ruh u canımla bağlıyım. Risale-i Nur ve Üstadım için bana verilecek her türlü cezaya razıyım. Üstadım eserleriyle, benim imanımı ve âhiret hayatımı kurtarmıştır. Onun gayesi, bütün müslümanları ve vatandaşlarımızı imansızlıktan kurtarıp saadet-i ebediyeye nâil etmektir. Bizlerin siyasî bir maksadla alâkamız olmadığı bütün mahkemelerde tebeyyün etmiştir. Hakikat böyle olduğu halde, yine haksız ve yersiz olarak mahkemeye sürüklendik. Bundan anlıyoruz ki, bizim tesanüdümüzü kırmak istiyorlar. Bizim tesanüdümüz herhangi bir dünyevî ve siyasî gaye ve işe matuf değildir. Yalnız ve yalnız Üstadımız Hazretlerine çok, hem pekçok hürmetkârız. Risale-i Nur'u okuyanlar fevkalâde bir imana ve İslâmiyet'e ve ahlâk ve kemalâta sahib oluyorlar.

Üstadımıza çok fazla muhabbet etmemek elimizden gelmiyor. Öyle bir Üstada ve öyle Risale-i Nur şakirdlerine bütün mevcudiyetimle bağlıyım. Bu bağ, i'dam edilsem dahi çözülmez ve kırılmaz. Ben ve bütün kardeşlerim masumuz. Risale-i Nur'un serbest bırakılmasını bütün kuvvetimizle taleb ediyoruz. Yüce Üstadımıza ve masum Nurcu kardeşlerime kendimle beraber beraet verilmesini taleb ediyorum.

Isparta'lı
Mustafa Gül

* * *

Küçük İbrahim'in müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Sayın Hâkimler!

Bize isnad edilen suç hem yersizdir, hem de dünyaya aittir, siyasîdir. Halbuki siyaset yapacak insanlar olup olmadığımızı zâten ilk bakışta siz muhterem hâkimler çoktan anlamışsınız. Esasen bu soğuk ve yabancı isnad, eğer farazâ yüzde yüz tahakkuk edeceğini yüzlerce salahiyetli kimseler temin etseler; benim de aklım şimdikinden yüz defa fazla olsa, Risale-i Nur'un ve onun çok muhterem müellifinin bende bıraktığı manevî intiba ile bütün mevcudiyetimle bu geçici ve tükenici siyasî lezzet ve maceradan kaçıp âhirete iman ve Cehennem'den kurtulmak yolunda sarfederim. Gerek Risale-i Nur'un kıymetli müellifine hürmetimiz ve bağlılığımız ve gerekse Risale-i Nur'un okunması, yazılması ve Nur talebeleriyle muhabere ve münasebetimiz, -Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin ve Yüksek Yargıtay'ın da tasdiki ile- doğrudan doğruya uhrevîdir. Öyle ki: Risale-i Nur'dan aldığımız fikirle, bu nurlu varlıkları hiçbir suretle dünyevî ve maddî kıymetlere değişmeyiz. Bu bizde bir iman halinde, ölünceye kadar yaşayacaktır.

Muhterem Heyet-i Hâkime!

Madem ki böyle dehşetli bir isnad ile burada toplanmış bulunuyoruz. Öyle ise şu ehemmiyetli hakikatı beyan etmek, benim için memleket ve vicdan borcu olmuştur: Yalnız kendi muhitimde Risale-i Nur'un gösterdiği fevkalâde ıslahat ile bütün halkın gözü önünde şu on seneyi mütecaviz bir zamanda başta kendim olmak üzere birçok kimseler var ki, evlerinin yollarını öğrenmişler. Süflî gidişatları aile saadetine dönmüş. Şimdi anaları babaları, sebeb olanlara dua ediyorlar. Vilayetimiz dâhil ve civarlarında bu kabîlden daha birçoklarının hallerini dinleyiniz. Bahusus Denizli Hapishanesinde, Risale-i Nur oraya girmesiyle mahpuslar üzerinde öyle bir hüsn-ü tesir yapmıştı ki; halen bu tesir dillerde gezmektedir. Keza bu Afyon Hapishanesine dâhil olduğum zaman kimin ile konuşsam, eski halleriyle şimdiki hallerini zikredip minnet ve şükranla Nur talebelerine dua ediyorlar. Bu hakikatlar meydandadır... Ben insan olayım da,

bana ve hemcinsime bu derece ahlâkî ve içtimaî ve uhrevî ıslah edici ve bahusus kitabımız Kur'anın mühim bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve onun muhterem müellifine ve vatandaşlarına müslümanca muhabbet ve teselli mektubu yazmak, bir siyaset mevzuu olacağına hayret ediyorum. İşte bu hayretle diyorum ki; böyle suç olmaz. Olsa olsa Kur'an ve dolayısıyla Risale-i Nur'un gizli düşmanları adliye ve zabıtaya evham verip bizleri böyle hapislere doldurmağa sebeb oluyorlar. Elbette yüksek hâkimler bu hakikatları görecekler ve ellerini vicdanlarına koyup ebedî ve İlahî çok müjdeleri bulunan adaletli kararlarını verecekler ve vatanın dört köşesinde alâka ile bekleyen Müslüman Türk milletini kendilerine minnetdar bırakacaklardır.

Afyon Cezaevinde mevkuf
İnebolu'lu
İbrahim Fakazlı

Beşinci Şua

[Otuz sene evvel yazılan matbu’ “Muhakemat-ı Bedîiye”de bahsedilen “Sedd-i Zülkarneyn” ve “Ye’cüc Me’cüc” ve sair eşrat-ı kıyametten yirmi mes’ele, o Muhakemat’a bir tetimme olarak onüç sene [35](Haşiye) evvel bir kısım müsveddesi yazılmış idi. Aziz bir dostumun hatırı için tebyiz edildi, Beşinci Şua oldu.]

(Otuzbirinci Mektub’dan Otuzbirinci Lem’anın Beşinci Şua’ıdır.)

İhtar: Evvelce mukaddimeden sonra gelen mes’eleler okunsun, tâ mukaddimedeki maksad anlaşılsın.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

فَقَدْ جَاءَ اَشْرَاطُهَا âyetinin bir nüktesi, bu zamanda akide-i avam-ı mü’minîni vikaye ve şübehattan muhafaza için yazılmış. Âhirzamanda vukua gelecek hâdisata dair hadîslerin bir kısmı müteşabihat-ı Kur’aniye gibi derin manaları var. Muhkemat gibi tefsir edilmez ve herkes bilemez. Belki tefsir yerinde tevil ederler. وَمَا يَعْلَمُ تَاْوِيلَهُ اِلاَّ اللّٰهُ وَ الرَّاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ sırrıyla, vukuundan sonra tevilleri anlaşılır ve murad ne olduğu bilinir ki, ilimde râsih olanlar آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا deyip o gizli hakikatları izhar ederler.

Bu Beşinci Şua’ın bir mukaddimesi ve yirmiüç mes’elesi vardır. Mukaddime beş noktadır.

Birinci Nokta: İman ve teklif ihtiyar dairesinde bir imtihan, bir tecrübe, bir müsabaka olduğundan, perdeli ve derin ve tedkik ve tecrübeye muhtaç olan nazarî mes’eleleri elbette bedihî olmaz. Ve herkes ister istemez tasdik edecek derecede zarurî olmaz. Tâ ki Ebu Bekirler a’lâ-yı illiyyîne çıksınlar ve Ebu Cehiller esfel-i safilîne düşsünler. İhtiyar kalmazsa teklif olamaz. Ve bu sır ve hikmet içindir ki, mu’cizeler seyrek ve nâdir verilir. Hem dâr-ı teklifte gözle

görünecek olan alâmet-i kıyamet ve eşrat-ı saat, bir kısım müteşabihat-ı Kur'aniye gibi kapalı ve tevilli oluyor. Yalnız, Güneş'in mağribden çıkması bedahet derecesinde herkesi tasdike mecbur ettiğinden, tövbe kapısı kapanır; daha tövbe ve iman makbul olmaz. Çünki Ebu Bekirler, Ebu Cehiller ile tasdikte beraber olurlar. Hattâ Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın nüzulü dahi ve kendisi İsa Aleyhisselâm olduğu, nur-u imanın dikkatiyle bilinir; herkes bilemez. Hattâ Deccal ve Süfyan gibi eşhas-ı müdhişe, kendileri dahi kendilerini bilmiyorlar.

İkinci Nokta: Peygambere bildirilen umûr-u gaybiye, bir kısmı tafsil ile bildirilir. Bu kısımda hiç tasarruf edilmez ve karışamaz. Kur'anın ve hadîs-i kudsînin muhkematı gibi. Ve diğer bir kısmı icmal ile bildirilir, tafsilât ve tasviratı onun içtihadına havale edilir. İmana girmeyen hâdisat-ı kevniyeye ve vukuat-ı istikbaliyeye dair hadîsler gibi. Bu kısımda, Peygamberimiz (Aleyhissalâtü Vesselâm) belâgatıyla -temsiller suretinde- sırr-ı teklif hikmetine muvafık tafsil ve tasvir eder. Meselâ: Bir sohbette derin bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: "Bu gürültü, yetmiş seneden beri Cehennem tarafına yuvarlanan bir taşın bu dakikada Cehennem'in dibine yetişip düşmesinin gürültüsüdür." Bu garib haberden beş-altı dakika sonra birisi geldi dedi: "Yâ Resulallah! Yetmiş yaşında bulunan filan münafık vefat etti, Cehennem'e gitti." Peygamber'in yüksek beligane kelâmının tevilini gösterdi.

İhtar: Hakaik-i imaniyeye girmeyen cüz'î hâdisat-ı istikbaliye, nazar-ı nübüvvette ehemmiyetsizdir.

Üçüncü Nokta: İki Nükte'dir.

Birincisi: Teşbihler ve temsiller suretinde rivayet edilen bir kısım hadîsler, mürur-u zamanla avamın nazarında hakikat telakki edildiğinden vakıa mutabık çıkmıyor. Ayn-ı hakikat olduğu halde vakıa mutabakatı görünmüyor. Meselâ: Hamele-i Arş gibi arzın hamelesinden olan Sevr ve Hut namında ve misalinde iki melaike, koca bir öküz ve pek büyük bir balık tasavvur edilmiş.

İkincisi: Bir kısım hadîsler İslâmların ekseriyeti noktasında veya hükûmet-i İslâmiyenin veya merkez-i hilafetin nokta-i nazarında vürûd ettiği halde, umum ehl-i dünyaya şamil zannedilmiş ve bir cihette hususî bulunduğu halde, küllî ve âmm telakki edilmiş. Meselâ, rivayette vardır ki: “Bir zaman gelecek, Allah Allah diyen kalmayacak.” Yani, zikirhaneler kapanacak ve Türkçe ezan ve kamet okunacak demektir.

Dördüncü Nokta: Ecel ve mevt gibi umûr-u gaybiye çok hikmet ve maslahat cihetiyle gizli kaldığı misillü, dünyanın sekeratı ve mevti ve nev’-i beşerin ve cins-i hayvanın eceli ve vefatı olan kıyamet dahi çok maslahatlar için gizlenilmiş. Evet, eğer ecel vakti muayyen olsaydı, -yarı ömür gaflet-i mutlaka içinde ve yarıdan sonra, darağacına asılmak için her gün bir ayak daha onun tarafına atılmakla dehşet-i mutlaka içinde- havf u recanın müvazene-i maslahatkârane ve hakîmanesi bozulduğu gibi, aynen öyle de: Dünyanın eceli ve sekeratı olan kıyamet vakti muayyen olsaydı, kurûn-u ûlâ ve vustâ fikr-i âhiretten pek az müteessir olacaktı. Ve kurûn-u uhrâ, dehşet-i mutlaka içinde bulunup ne hayat-ı dünyeviyenin lezzeti ve kıymeti kalır ve ne de havf u reca içinde ihtiyar ile itaatkârane olan ubudiyetin ehemmiyeti ve hikmeti bulunurdu. Hem eğer muayyen olsa, bir kısım hakaik-i imaniye bedahet derecesine girer, herkes ister istemez tasdik eder. İhtiyar ve irade ile bağlı olan sırr-ı teklif ve hikmet-i iman bozulur. İşte bunun gibi çok maslahatlar için umûr-u gaybiye gizli kaldığından herkes her dakikada hem ecelini, hem bekasını düşündüğü için hem dünyaya, hem âhiretine çalışabildiği gibi, her asırda dahi hem kıyamet kopacağını, hem dünyanın devamını düşünebildiği için; hem dünyanın fâniliğinde hayat-ı bâkiyeye, hem hiç ölmeyecek gibi imaret-i dünyaya çalışabilir.

Hem de musibetlerin vakti muayyen olsaydı, musibet başına gelen adam, musibetin intizarında o gelen musibetin belki on mislinden ziyade manevî bir musibet -o intizardan- çekmemesi için, hikmet ve rahmet-i İlahiye tarafından gizli, perdeli bırakılmış. Ve ekser hâdisat-ı kevniye-i gaybiye böyle

hikmetleri bulunduğundandır ki, gaibden haber vermek yasak edilmiş. لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ düsturuna karşı hürmetsizlik ve itaatsizlik etmemek içindir ki, medar-ı teklif ve hakaik-i imaniyeden başka olan umûr-u gaybiyeden izn-i Rabbanî ile haber verenler dahi, yalnız işaret suretinde perdeli ve kapalı ihbar etmişler. Hattâ Tevrat ve İncil ve Zebur'da Peygamberimiz hakkında gelen müjdeler ve haberler dahi bir derece perdeli ve kapalı gelmiş ki; o kitabların bir kısım tâbileri tevil edip iman etmediler. Fakat itikadat-ı imaniyeye giren mes'eleleri tasrih ile ve tekrar ile ihbar etmek ve açık bir surette tebliğ etmek hikmet-i teklifin muktezası olduğundan, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan ve Tercüman-ı Zîşan'ı (A.S.M.) umûr-u uhreviyeden tafsilen ve hâdisat-ı istikbaliye-i dünyeviyeden icmalen haber vermişler.

Beşinci Nokta: Hem her iki Deccal'ın asırlarına ait olan hârikaları, onların bahsiyle ve münasebetiyle rivayet edildiğinden onların şahıslarından sudûr edeceği telakki ve tevehhüm edilmesinden, o rivayet müteşabih olmuş, manası gizlenmiş. Meselâ, tayyare ve şimendiferle gezmesi...

Hem meselâ, meşhur olmuş ki; İslâm Deccalı öldüğü vakit ona hizmet eden şeytan, İstanbul'da Dikili Taş'ta bütün dünyaya bağıracak ve herkes o sesi işitecek ki: "O öldü." Yani pek acib ve şeytanları dahi hayrette bırakan (radyo) ile bağırılacak, haber verilecek.

Hem Deccal'ın rejimine ve teşkil ettiği komitesine ve hükûmetine ait garib halleri ve dehşetli icraatı, onun şahsıyla münasebetdar rivayet edilmesi cihetiyle manası gizlenmiş. Meselâ: "O kadar kuvvetlidir ve devam eder; yalnız Hazret-i İsa (A.S.) onu öldürebilir, başka çare olamaz." rivayet edilmiş. Yani, onun mesleğini ve yırtıcı rejimini bozacak, öldürecek; ancak semavî ve ulvî, hâlis bir din İsevîlerde zuhur edecek ve hakikat-ı Kur'aniyeye iktida ve ittihad eden bu İsevî dinidir ki, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın nüzulü ile o dinsiz meslek mahvolur ölür. Yoksa onun şahsı bir mikrop, bir nezle ile öldürülebilir.

Hem bir kısım râvilerin kabil-i hata içtihadlarıyla olan tefsirleri ve hükümleri, hadîs kelimelerine karışıp hadîs zannedilir, mana gizlenir.

Vakıa mutabakatı görünmez, müteşabih hükmüne geçer.

Hem eski zamanda, bu zaman gibi cemaatin ve cem’iyetin şahs-ı manevîsi inkişaf etmediğinden ve fikr-i infiradî galib olduğundan, cemaatin sıfât-ı azîmesi ve büyük harekâtı o cemaatın başında bulunan şahıslara verildiği cihetiyle; o şahıslar, hârika ve küllî sıfatlara lâyık ve muvafık olmak için yüz derece cisminden ve kuvvetinden büyük bir acube cisim ve müdhiş bir heykel ve çok hârika bir kuvvet ve iktidar bulunmak lâzım geldiğinden öyle tasvir edilmiş. Vakıa mutabakatı görünmüyor ve o rivayet müteşabih olur.

Hem iki Deccal’ın sıfatları ve halleri ayrı ayrı olduğu halde, mutlak gelen rivayetlerde iltibas oluyor, biri öteki zannedilir. Hem “Büyük Mehdi”nin halleri sâbık Mehdilere işaret eden rivayetlere mutabık çıkmıyor, hadîs-i müteşabih hükmüne geçer. İmam-ı Ali (R.A.) yalnız İslâm Deccalından bahseder.

Mukaddime bitti, mes’elelere başlıyoruz.

* * *

[Şimdilik o hâdisat-ı gaybiyenin yüzer misallerinden -mülhidler tarafından avamın akidelerini bozmak fikriyle işaa edilen- yirmiüç mes’eleleri, tevfik-i Rabbanî ile gayet muhtasar bir surette beyan edilecek. Ve o mes’eleler mülhidlerin tahmini gibi zarar vermemekle beraber, her biri bir lem’a-i i’caz-ı Nebevî olduğu görünmekle ve hakikî tevilleri isbat ve izhar edilmekle akide-i avamı kuvvetlendirmeğe mühim bir sebeb olmasını rahmet-i Rabbaniyeden rica edip hatiatımı ve galatatımı afv u mağfiret altına almasını Rabb-ı Rahîmimden niyaz ederim.]

Beşinci Şua’ın İkinci Makamı ve Mes’eleleri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Birinci Mes'ele: Rivayette var ki: "Âhirzamanın eşhas-ı mühimmesinden olan Süfyan'ın eli delinecek."

Allahu a'lem, bunun bir tevili şudur ki: Sefahet ve lehviyat için gayet israf ile elinde mal durmaz, israfata akar. Darb-ı meselde deniliyor ki, "Filan adamın eli deliktir." Yani çok müsriftir.

İşte, Süfyan israfı teşvik etmekle, şiddetli bir hırs ve tama'ı uyandırarak insanların o zaîf damarlarını tutup kendine müsahhar eder diye bu hadîs ihtar ediyor. İsraf eden ona esir olur, onun dâmına düşer diye haber verir.

İkinci Mes'ele: Rivayette var ki: "Âhirzamanın dehşetli bir şahsı, sabah kalkar; alnında "Hâzâ kâfir" yazılmış bulunur."

Allahu a'lem bissavab.. bunun tevili şudur ki: O Süfyan, kendi başına firenklerin serpuşunu koyup herkese de giydirir. Fakat cebir ve kanun ile tamim ettiğinden, o serpuş dahi secdeye gittiği için inşâallah ihtida eder, daha herkes -yalnız istemeyerek- onu giymekle kâfir olmaz.

Üçüncü Mes'ele: Rivayette var ki: "Âhirzamanın müstebid hâkimleri, hususan Deccal'ın yalancı cennet ve cehennemleri bulunur." اَلْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ bunun bir tevili şudur ki: Hükûmet dairesinde karşı karşıya kurulan ve birbirine bakan vaziyette bulunan hapishane ile lise mektebi, biri huri ve gılmanın çirkin bir taklidi, diğeri azab ve zindan suretine girecek diye bir işarettir.

Dördüncü Mes'ele: Rivayette var ki: "Âhirzamanda, Allah Allah diyecek kalmaz."

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ bunun bir tevili şu olmak gerektir ki: "Allah!. Allah!. Allah!. deyip zikreden tekyeler, zikirhaneler, medreseler kapanacak ve ezan ve kamet gibi şeairde ismullah yerine başka isim konulacak." demektir. Yoksa umum insanlar küfr-ü mutlaka düşecekler demek değildir. Çünki Allah'ı inkâr etmek, kâinatı inkâr etmek kadar akıldan uzaktır. Umum değil, belki ekser insanlarda dahi vukuunu

akıl kabul etmez. Kâfirler Allah'ı inkâr etmiyorlar, yalnız sıfâtında hata ediyorlar.

Diğer bir tevili şudur ki: Kıyamet kopmasının dehşetini görmemek için, mü'minlerin ruhları bir parça evvel kabzedilir; kıyamet, kâfirlerin başlarında patlar.

Beşinci Mes'ele: Rivayette vardır ki: "Âhirzamanda Deccal gibi bir kısım şahıslar, uluhiyet dava edecekler ve kendilerine secde ettirecekler."

Allahu a'lem, bunun bir tevili şudur ki: Nasılki padişahı inkâr eden bir bedevi kumandan, kendinde ve başka kumandanlarda, hâkimiyetleri nisbetinde birer küçük padişahlık tasavvur eder. Aynen öyle de: Tabiiyyun ve maddiyyun mezhebinin başına geçen o eşhas, kuvvetleri nisbetinde kendilerinde bir nevi rububiyet tahayyül ederler ve raiyetini kendi kuvveti için kendine ve heykellerine ubudiyetkârane serfüru ettirirler, başlarını rükûa getirirler demektir.

Altıncı Mes'ele: Rivayette var ki: "Fitne-i âhirzaman o kadar dehşetlidir ki, kimse nefsine hâkim olmaz." Bunun için, binüçyüz sene zarfında emr-i Peygamberîyle bütün ümmet o fitneden istiaze etmiş, azab-ı kabirden sonra مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَّالِ وَ مِنْ فِتْنَةِ آخِرِ الزَّمَانِ vird-i ümmet olmuş.

Allahu a'lem bissavab, bunun bir tevili şudur ki: O fitneler nefisleri kendilerine çeker, meftun eder. İnsanlar ihtiyarlarıyla, belki zevkle irtikâb ederler. Meselâ; Rusya'da hamamlarda kadın-erkek beraber çıplak girerler ve kadın kendi güzelliklerini göstermeğe fıtraten çok meyyal olmasından seve seve o fitneye atılır, baştan çıkar ve fıtraten cemalperest erkekler dahi, nefsine mağlub olup o ateşe sarhoşane bir sürur ile düşer, yanar. İşte dans ve tiyatro gibi o zamanın lehviyatları ve kebairleri ve bid'aları birer cazibedarlık ile pervane gibi nefisperestleri etrafına toplar, sersem eder. Yoksa cebr-i mutlak ile olsa ihtiyar kalmaz, günah dahi olmaz.

Yedinci Mes'ele: Rivayette var ki: "Süfyan büyük bir âlim olacak, ilim ile dalalete düşer. Ve çok âlimler ona tâbi'

olacaklar.”

Vel’ilmu indallah, bunun bir tevili şudur ki: Başka padişahlar gibi ya kuvvet ve kudret veya kabîle ve aşiret veya cesaret ve servet gibi vasıta-i saltanat olmadığı halde, zekâvetiyle ve fenniyle ve siyasî ilmiyle o mevkii kazanır ve aklıyla çok âlimlerin akıllarını teshir eder, etrafında fetvacı yapar. Ve çok muallimleri kendine tarafdar eder ve din derslerinden tecerrüd eden maarifi rehber edip tamimine şiddetle çalışır, demektir.

Sekizinci Mes’ele: Rivayetler, Deccal’ın dehşetli fitnesi İslâmlarda olacağını gösterir ki, bütün ümmet istiaze etmiş.

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ Bunun bir tevili şudur ki: İslâmların Deccal’ı ayrıdır. Hattâ bir kısım ehl-i tahkik İmam-ı Ali’nin (R.A.) dediği gibi demişler ki: Onların Deccal’ı Süfyan’dır. İslâmlar içinde çıkacak, aldatmakla iş görecek. Kâfirlerin Büyük Deccal’ı ayrıdır. Yoksa Büyük Deccal’ın cebr u ceberut-u mutlakına karşı itaat etmeyen şehid olur ve istemeyerek itaat eden kâfir olmaz, belki günahkâr da olmaz.

Dokuzuncu Mes’ele: Rivayetlerde, vukuat-ı Süfyaniye ve hâdisat-ı istikbaliye Şam’ın etrafında ve Arabistan’da tasvir edilmiş. Allahu a’lem, bunun bir tevili şudur ki: Merkez-i hilafet eski zamanda Irak’ta ve Şam’da ve Medine’de bulunduğundan, râviler kendi içtihadlarıyla -daimî öyle kalacak gibi- mana verip “merkez-i hükûmet-i İslâmiye” yakınlarında tasvir etmişler, Haleb ve Şam demişler. Hadîsin mücmel haberlerini, kendi içtihadlarıyla tafsil etmişler.

Onuncu Mes’ele: Rivayetlerde, eşhas-ı âhirzamanın fevkalâde iktidarlarından bahsedilmiş. Vel’ilmü indallah, bunun tevili şudur ki: O şahısların temsil ettikleri manevî şahsiyetin azametinden kinayedir. Bir vakit Rusya’yı mağlub eden Japon Başkumandanının sureti; bir ayağı Bahr-i Muhit’te, diğer ayağı Port Artür Kal’asında olarak gösterildiği gibi, şahs-ı manevînin dehşetli azameti, o şahsiyetin mümessilinde, hem o mümessilin büyük heykellerinde

gösteriliyor. Amma fevkalâde ve hârika iktidarları ise, ekser icraatları tahribat ve müştehiyat olduğundan fevkalâde bir iktidar görünür, çünki tahrib kolaydır. Bir kibrit bir köyü yakar. Müştehiyat ise, nefisler tarafdar olduğundan çabuk sirayet eder.

Onbirinci Mes'ele: Rivayette var ki: "Âhirzamanda bir erkek kırk kadına nezaret eder."

Allahu a'lem bissavab, bunun iki tevili var:

Birisi: O zamanda meşru nikâh azalır veya Rusya'daki gibi kalkar. Bir tek kadına bağlanmaktan kaçıp başıboş kalan, kırk bedbaht kadınlara çoban olur.

İkinci tevili: O fitne zamanında, harblerde erkeklerin çoğu telef olmasından, hem bir hikmete binaen ekser tevellüdat kızlar bulunmasından kinayedir. Belki hürriyet-i nisvan ve tam serbestiyetleri kadınlık şehvetini şiddetle ateşlendirdiğinden fıtratça erkeğine galebe eder; veledi kendi suretine çekmeğe sebebiyet verdiğinden, emr-i İlahiyle kızlar pekçok olur.

Onikinci Mes'ele: Rivayetlerde var ki: "Deccal'ın birinci günü bir senedir, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü bir gündür."

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ Bunun iki tevili vardır:

Birisi: Büyük Deccal'ın kutb-u şimalî dairesinde ve şimal tarafında zuhur edeceğine kinaye ve işarettir. Çünki kutb-u şimalînin mevkiinde bütün sene, bir gece bir gündüzdür. Bir gün şimendifer ile bu tarafa gelse, yaz mevsiminde bir ay mütemadiyen güneş gurub etmez. Daha bir gün otomobil ile gelse, bir haftada daima güneş görünür. Ben Rusya'daki esaretimde bu mevkiye yakın bulunuyordum. Demek büyük Deccal, şimalden bu tarafa tecavüz edeceğini mu'cizane bir ihbardır.

İkinci tevili ise: Hem büyük Deccal'ın, hem İslâm Deccalı'nın üç devre-i istibdadları manasında üç eyyam var. "Bir günü, yani bir devre-i hükûmetinde öyle büyük icraat yapar ki, üçyüz senede yapılmaz. İkinci günü, yani ikinci devresi, bir senede otuz senede yapılmayan işleri yaptırır.

Üçüncü günü ve devresi, bir senede yaptığı tebdiller on senede yapılmaz. Dördüncü günü ve devresi âdileşir, bir şey yapmaz, yalnız vaziyeti muhafazaya çalışır.” diye, gayet yüksek bir belâgatla ümmetine haber vermiş.

Onüçüncü Mes’ele: Kat’î ve sahih rivayette var ki: “İsa Aleyhisselâm büyük Deccal’ı öldürür.”

Vel’ilmü indallah, bunun da iki vechi var:

Bir vechi şudur ki: Sihir ve manyetizma ve ispirtizma gibi istidracî hârikalarıyla kendini muhafaza eden ve herkesi teshir eden o dehşetli Deccal’ı öldürebilecek, mesleğini değiştirecek; ancak hârika ve mu’cizatlı ve umumun makbulü bir zât olabilir ki: O zât, en ziyade alâkadar ve ekser insanların peygamberi olan Hazret-i İsa Aleyhisselâm’dır.

İkinci vechi şudur ki: Şahs-ı İsa Aleyhisselâm’ın kılıncı ile maktul olan şahs-ı Deccal’ın teşkil ettiği dehşetli maddiyyunluk ve dinsizliğin azametli heykeli ve şahs-ı manevîsini öldürecek ve inkâr-ı uluhiyet olan fikr-i küfrîsini mahvedecek ancak İsevî ruhanîleridir ki; o ruhanîler, din-i İsevî’nin hakikatını hakikat-ı İslâmiye ile mezcederek o kuvvetle onu dağıtacak, manen öldürecek. Hattâ “Hazret-i İsa Aleyhisselâm gelir. Hazret-i Mehdi’ye namazda iktida eder, tâbi’ olur.” diye rivayeti bu ittifaka ve hakikat-ı Kur’aniyenin metbuiyetine ve hâkimiyetine işaret eder.

Ondördüncü Mes’ele: Rivayette var ki: “Deccal’ın mühim kuvveti yahudidir. Yahudiler severek tâbi’ olurlar.”

Allahu a’lem, diyebiliriz ki, bu rivayetin bir parça tevili Rusya’da çıkmış. Çünki her hükûmetin zulmünü gören Yahudiler, Almanya memleketinde kesretle toplanıp intikamlarını almak için, Komünist Komitesi’nin tesisinde mühim bir rol ile yahudi milletinden olan “Troçki” namında dehşetli bir adamı, Rusya’nın başkumandanlığına ve terbiyegerdeleri olan meşhur Lenin’den sonra Rus hükûmetinin başına geçirerek Rusya’nın başını patlatıp bin senelik mahsulâtını yaktırdılar. Büyük Deccal’ın komitesini

ve bir kısım icraatını gösterdiler. Ve sair hükûmetlerde dahi ehemmiyetli sarsıntılar verip karıştırdılar.

Onbeşinci Mes'ele: Ye'cüc ve Me'cüc hâdisatının icmali Kur'anda olduğu gibi, rivayette bir kısım tafsilât var. Ve o tafsilât ise, Kur'anın muhkematından olan icmali gibi muhkem değil, belki bir derece müteşabih sayılır. Onlar tevil isterler. Belki râvilerin içtihadları karışmasıyla tabir isterler. Evet لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ Bunun bir tevili şudur ki: Kur'anın lisan-ı semavîsinde Ye'cüc ve Me'cüc namı verilen Mançur ve Moğol kabîleleri, eski zamanda Çin-i Maçin'den bir kısım başka kabîleleri beraber alarak kaç defa Asya ve Avrupa'yı herc ü merc ettikleri gibi, gelecek zamanlarda dahi dünyayı zîr ü zeber edeceklerine işaret ve kinayedir. Hattâ şimdi de komünistlik içindeki anarşistin ehemmiyetli efradı onlardandır.

Evet, ihtilâl-i Fransavîde hürriyetperverlik tohumuyla ve aşılamasıyla sosyalistlik türedi, tevellüd etti. Ve sosyalistlik ise bir kısım mukaddesatı tahrib ettiğinden, aşıladığı fikir bilâhere bolşevikliğe inkılab etti. Ve bolşeviklik dahi çok mukaddesat-ı ahlâkiye ve kalbiye ve insaniyeyi bozduğundan, elbette ektikleri tohumlar hiçbir kayıd ve hürmet tanımayan anarşistlik mahsulünü verecek. Çünki kalb-i insanîden hürmet ve merhamet çıksa; akıl ve zekâvet, o insanları gayet dehşetli ve gaddar canavarlar hükmüne geçirir, daha siyasetle idare edilmez. Ve anarşistlik fikrinin tam yeri ise; hem mazlum kalabalıklı, hem medeniyette ve hâkimiyette geri kalan çapulcu kabîleler olacak. Ve o şeraite muvafık insanlar ise, Çin-i Maçin'de kırk günlük bir mesafede yapılan ve acaib-i seb'a-i âlemden birisi bulunan Sedd-i Çinî'nin binasına sebebiyet veren Mançur ve Moğol ve bir kısım Kırgız kabîleleridir ki, Kur'an'ın mücmel haberini tefsir eden Zât-ı Ahmediye (Aleyhissalâtü Vesselâm) mu'cizane ve muhakkikane haber vermiş.

Onaltıncı Mes'ele: Rivayette var ki: -İsa Aleyhisselâm Deccal'ı öldürdüğü münasebetiyle- "Deccal'ın fevkalâde büyük ve minareden daha yüksek bir azamet-i heykelde ve

Hazret-i İsa Aleyhisselâm ona nisbeten çok küçük bulunduğunu” gösterir.

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ Bunun bir tevili şu olmak gerektir ki: İsa Aleyhisselâm’ı nur-u iman ile tanıyan ve tâbi’ olan cemaat-ı ruhaniye-i mücahidînin kemmiyeti, Deccal’ın mektebce ve askerce ilmî ve maddî ordularına nisbeten çok az ve küçük olmasına işaret ve kinayedir.

Onyedinci Mes’ele: Rivayette var ki: “Deccal çıktığı gün bütün dünya işitir ve kırk günde dünyayı gezer ve hârikulâde bir eşeği vardır.”

Allahu a’lem, bu rivayetler tamamen sahih olmak şartıyla tevilleri şudur: Bu rivayetler mu’cizane haber verir ki, “Deccal zamanında vasıta-i muhabere ve seyahat o derece terakki edecek ki, bir hâdise bir günde umum dünyada işitilecek. Radyo ile bağırır, şark garb işitir ve umum ceridelerinde okunacak. Ve bir adam kırk günde dünyayı devredecek ve yedi kıt’asını ve yetmiş hükûmetini görecek ve gezecek.” diye zuhurundan on asır evvel telgraf, telefon, radyo, şimendifer, tayyareden mu’cizane haber verir. Hem Deccal, deccallık haysiyetiyle değil, belki gayet müstebid bir kral sıfatıyla işitilir. Ve gezmesi de her yeri istila etmek için değil, belki fitneyi uyandırmak ve insanları baştan çıkarmak içindir. Ve bindiği merkebi ve himarı ise; ya şimendiferdir ki bir kulağı ve bir başı cehennem gibi ateş ocağı, diğer kulağı yalancı cennet gibi güzelce tezyin ve tefriş edilmiş. Düşmanlarını ateşli başına, dostlarını ziyafetli başına gönderir. Veyahut onun eşeği, merkebi; dehşetli bir otomobildir veya tayyaredir veyahut...... (sükût lâzım!)

Onsekizinci Mes’ele: Rivayette var ki: “Ümmetim istikametle gitse, ona bir gün var.” Yani فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ اَلْفَ سَنَةٍ âyetinin sırrıyla bin sene hâkimane ve mükemmel yaşayacak. Eğer istikamette gitmezse, ona yarım gün var. Yani ancak beşyüz sene kadar hâkimiyeti ve galibiyeti muhafaza eder.

Allahu a’lem, bu rivayet kıyametten haber vermek değil; belki İslâmiyetin galibane hâkimiyetinden ve hilafetin

saltanatından bahseder ki, ayn-ı hakikat ve bir mu'cize-i gaybiye olarak aynen öyle çıkmış. Çünki Hilafet-i Abbasiye'nin âhirinde, onun ehl-i siyaseti istikameti kaybettiği için, beşyüz sene kadar yaşamış. Fakat ümmetin heyet-i mecmuası ise istikameti kaybetmediğinden Hilafet-i Osmaniye imdada gelip binüçyüz sene kadar hâkimiyeti devam ettirmiş. Sonra Osmanlı siyasiyyunları dahi istikameti muhafaza edemediğinden, o da ancak (hilafetle) beşyüz sene yaşayabilmiş. Bu hadîsin mu'cizane ihbarını, Hilafet-i Osmaniye kendi vefatıyla tasdik etmiş. Bu hadîsi başka risalelerde dahi bahsettiğimizden burada kısa kesiyoruz.

Ondokuzuncu Mes'ele: Rivayetlerde, âhirzamanın alâmetlerinden olan ve Âl-i Beyt-i Nebevî'den Hazret-i Mehdi'nin (Radıyallahü Anh) hakkında ayrı ayrı haberler var. Hattâ bir kısım ehl-i ilim ve ehl-i velayet, eskide onun çıkmasına hükmetmişler.

Allahu a'lem bissavab, bu ayrı ayrı rivayetlerin bir tevili şudur ki: Büyük Mehdi'nin çok vazifeleri var. Ve siyaset âleminde, diyanet âleminde, saltanat âleminde, cihad âlemindeki çok dairelerde icraatları olduğu gibi.. herbir asır me'yusiyet vaktinde, kuvve-i maneviyesini teyid edecek bir nevi Mehdi'ye veyahut Mehdi'nin onların imdadına o vakitte gelmek ihtimaline muhtaç olduğundan; rahmet-i İlahiye ile her devirde belki her asırda bir nevi Mehdi, Âl-i Beyt'ten çıkmış, ceddinin şeriatını muhafaza ve sünnetini ihya etmiş. Meselâ: Siyaset âleminde Mehdi-i Abbasî ve diyanet âleminde Gavs-ı A'zam ve Şah-ı Nakşibend ve aktab-ı erbaa ve oniki imam gibi Büyük Mehdi'nin bir kısım vazifelerini icra eden zâtlar dahi, -Mehdi hakkında gelen rivayetlerde- medar-ı nazar-ı Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm olduğundan rivayetler ihtilaf ederek, bir kısım ehl-i hakikat demiş: "Eskide çıkmış." Her ne ise... Bu mes'ele Risale-i Nur'da beyan edildiğinden, onu ona havale ile burada bu kadar deriz ki:

Dünyada mütesanid hiçbir hanedan ve mütevafık hiçbir kabîle ve münevver hiçbir cem'iyet ve cemaat yoktur ki, Âl-i

Beyt'in hanedanına ve kabîlesine ve cem'iyetine ve cemaatine yetişebilsin.

Evet yüzer kudsî kahramanları yetiştiren ve binler manevî kumandanları ümmetin başına geçiren ve hakikat-ı Kur'aniyenin mayası ile ve imanın nuruyla ve İslâmiyet'in şerefiyle beslenen, tekemmül eden Âl-i Beyt, elbette âhirzamanda şeriat-ı Muhammediyeyi ve hakikat-ı Furkaniyeyi ve Sünnet-i Ahmediyeyi (A.S.M.) ihya ile, ilân ile, icra ile, başkumandanları olan Büyük Mehdi'nin kemal-i adaletini ve hakkaniyetini dünyaya göstermeleri gayet makul olmakla beraber, gayet lâzım ve zarurî ve hayat-ı içtimaiye-i insaniyedeki düsturların muktezasıdır.

Yirminci Mes'ele: Güneş'in mağribden çıkması ve zeminden dabbetülarzın zuhurudur.

Amma Güneş'in mağribden tulûu ise, bedahet derecesinde bir alâmet-i kıyamettir. Ve bedaheti için, aklın ihtiyarı ile bağlı olan tövbe kapısını kapayan bir hâdise-i semaviye olduğundan tefsiri ve manası zahirdir, tevile ihtiyacı yoktur. Yalnız bu kadar var ki: Allahu a'lem, o tulûun sebeb-i zahirîsi: Küre-i Arz kafasının aklı hükmünde olan Kur'an onun başından çıkmasıyla zemin divane olup, izn-i İlahî ile başını başka seyyareye çarpmasıyla hareketinden geri dönüp, garbdan şarka olan seyahatını, irade-i Rabbanî ile şarktan garba tebdil etmekle Güneş garbdan tulûa başlar. Evet arzı şems ile, ferşi arş ile kuvvetli bağlayan hablullah-il metin olan Kur'anın kuvve-i cazibesi kopsa; küre-i arzın ipi çözülür, başıboş serseri olup aksiyle ve intizamsız hareketinden Güneş garbdan çıkar. Hem müsademe neticesinde emr-i İlahî ile kıyamet kopar diye bir tevili vardır.

Amma "dabbetülarz": Kur'anda gayet mücmel bir işaret ve lisan-ı hâlinden kısacık bir ifade, bir tekellüm var. Tafsili ise; ben şimdilik, başka mes'eleler gibi kat'î bir kanaatla bilemiyorum. Yalnız bu kadar diyebilirim:

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ Nasılki kavm-i Firavun'a "çekirge âfâtı ve bit belası" ve Kâ'be tahribine çalışan Kavm-i Ebrehe'ye "Ebabil Kuşları" musallat olmuşlar. Öyle de: Süfyan'ın ve

Deccalların fitneleriyle bilerek, severek isyan ve tuğyana ve Ye'cüc ve Me'cüc'ün anarşistliği ile fesada ve canavarlığa giden ve dinsizliğe, küfr ü küfrana düşen insanların akıllarını başlarına getirmek hikmetiyle, arzdan bir hayvan çıkıp musallat olacak, zîr ü zeber edecek. Allahu a'lem, o dabbe bir nev'dir. Çünki gayet büyük bir tek şahıs olsa, her yerde herkese yetişmez. Demek dehşetli bir taife-i hayvaniye olacak. Belki اِلاَّ دَابَّةُ اْلاَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاَتَهُ âyetinin işaretiyle, o hayvan, dabbetülarz denilen ağaç kurtlarıdır ki; insanların kemiklerini ağaç gibi kemirecek, insanın cisminde dişinden tırnağına kadar yerleşecek. Mü'minler iman bereketiyle ve sefahet ve sû'-i istimalâttan tecennübleriyle kurtulmasına işareten, âyet, iman hususunda o hayvanı konuşturmuş.

رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا
سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

Sâbık yirmi aded mes'elelere bir tetimme olarak üç küçük mes'eledir.

Birinci Mes'ele: Rivayetlerde Hazret-i İsa Aleyhisselâm'a "Mesih" namı verildiği gibi, her iki Deccal'a dahi "Mesih" namı verilmiş ve bütün rivayetlerde مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ denilmiş. Bunun hikmeti ve tevili nedir?

Elcevab: Allahu a'lem bunun hikmeti şudur ki: Nasılki emr-i İlahî ile İsa Aleyhisselâm, şeriat-ı Museviyede bir kısım ağır tekâlifi kaldırıp şarab gibi bazı müştehiyatı helâl etmiş. Aynen öyle de; Büyük Deccal, şeytanın iğvası ve hükmü ile şeriat-ı İseviyenin ahkâmını kaldırıp Hristiyanların hayat-ı içtimaiyelerini idare eden rabıtaları bozarak, anarşistliğe ve Ye'cüc ve Me'cüc'e zemin hazır eder. Ve İslâm Deccalı olan Süfyan dahi, şeriat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) ebedî bir kısım ahkâmını nefis ve şeytanın desiseleriyle kaldırmağa çalışarak hayat-ı beşeriyenin maddî ve manevî rabıtalarını bozarak, serkeş ve sarhoş ve sersem nefisleri başıboş bırakarak, hürmet ve merhamet gibi nurani zincirleri çözer; hevesat-ı müteaffine bataklığında, birbirine saldırmak için

cebrî bir serbestiyet ve ayn-ı istibdad bir hürriyet vermek ile dehşetli bir anarşistliğe meydan açar ki, o vakit o insanlar gayet şiddetli bir istibdaddan başka zabt altına alınamaz.

İkinci Mes'ele: Rivayetlerde her iki Deccal'ın hârikulâde icraatlarından ve pek fevkalâde iktidarlarından ve heybetlerinden bahsedilmiş. Hattâ bedbaht bir kısım insanlar, onlara bir nevi uluhiyet isnad eder diye haber verilmiş. Bunun sebebi nedir?

Elcevab: وَالْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ İcraatları büyük ve hârikulâde olması ise: Ekser tahribat ve hevesata sevkiyat olduğundan, kolayca hârikulâde öyle işler yaparlar ki; bir rivayette "Bir günleri bir senedir." yani, bir senede yaptıkları işleri, üçyüz senede yapılmaz, denilmiş. Ve iktidarları pek fevkalâde görünmesi ise, dört cihet ve sebebi var:

Birincisi: İstidrac eseri olarak, müstebidane olan koca hükûmetlerinde, cesur orduların ve faal milletin kuvvetiyle vukua gelen terakkiyat ve iyilikler haksız olarak onlara isnad edilmesiyle binler adam kadar bir iktidar onların şahıslarında tevehhüm edilmeğe sebeb olur. Halbuki hakikaten ve kaideten, bir cemaatin hareketiyle vücuda gelen müsbet mehasin ve şeref ve ganîmet o cemaate taksim edilir ve efradına verilir. Ve seyyiat ve tahribat ve zayiat ise, reisinin tedbirsizliğine ve kusurlarına verilir. Meselâ: Bir tabur bir kal'ayı fethetse, ganîmet ve şeref süngülerine aittir. Ve menfî tedbirler ile zayiatlar olsa, kumandanlarına aittir.

İşte hak ve hakikatın bu düstur-u esasiyesine bütün bütün muhalif olarak müsbet terakkiyat ve hasenat o müdhiş başlara ve menfî icraat ve seyyiat bîçare milletlerine verilmesiyle; nefret-i âmmeye lâyık olan o şahıslar, -istidrac cihetiyle- ehl-i gaflet tarafından bir muhabbet-i umumiyeye mazhar olurlar.

İkinci cihet ve sebeb: Her iki Deccal, a'zamî bir istibdad ve a'zamî bir zulüm ve a'zamî bir şiddet ve dehşet ile hareket ettiklerinden, a'zamî bir iktidar görünür. Evet, öyle acib bir istibdad ki; -kanunlar perdesinde- herkesin vicdanına ve mukaddesatına, hattâ elbisesine müdahale

ederler. Zannederim, asr-ı âhirde İslâm ve Türk hürriyetperverleri, bir hiss-i kabl-el vuku ile bu dehşetli istibdadı hissederek oklar atıp hücum etmişler. Fakat çok aldanıp yanlış bir hedef ve hata bir cephede hücum göstermişler. Hem öyle bir zulüm ve cebir ki, bir adamın yüzünden yüz köyü harab ve yüzer masumları tecziye ve tehcir ile perişan eder.

Üçüncü cihet ve sebeb: Her iki Deccal, Yahudinin İslâm ve Hristiyan aleyhinde şiddetli bir intikam besleyen gizli komitesinin muavenetini ve kadın hürriyetlerinin perdesi altındaki dehşetli bir diğer komitenin yardımını, hattâ İslâm Deccalı masonların komitelerini aldatıp müzaheretlerini kazandıklarından dehşetli bir iktidar zannedilir. Hem bazı ehl-i velayetin istihracatıyla anlaşılıyor ki, İslâm Devletinin başına geçecek olan Süfyanî Deccal ise; gayet muktedir ve dâhî ve faal ve gösterişi istemeyen ve şahsî olan şan ü şerefe ehemmiyet vermeyen bir sadrazam ve gayet cesur ve iktidarlı ve metin ve cevval ve şöhretperestliğe tenezzül etmeyen bir serasker bulur, onları teshir eder. Onların fevkalâde ve dâhiyane icraatlarını, riyasızlıklarından istifade ile kendi şahsına isnad ve o vasıta ile koca ordunun ve hükûmetin teceddüd ve inkılab ve harb-i umumî inkılabından gelen şiddet-i ihtiyacın sevkiyle işledikleri terakkiyatı şahsına isnad ettirerek şahsında pek acib ve hârika bir iktidar bulunduğunu meddahlar tarafından işaa ettirir.

Dördüncü cihet ve sebeb: Büyük Deccal’ın ispirtizma nevinden teshir edici hâssaları bulunur. İslâm Deccalı’nın dahi, bir gözünde teshir edici manyetizma bulunur. Hattâ rivayetlerde “Deccal’ın bir gözü kördür.” diye nazar-ı dikkati gözüne çevirerek Büyük Deccal’ın bir gözü kör ve ötekinin bir gözü öteki göze nisbeten kör hükmünde olduğunu hadîste kaydetmekle, onlar kâfir-i mutlak bulunduğundan yalnız münhasıran bu dünyayı görecek bir tek gözü var ve akibeti ve âhireti görebilecek gözleri olmamasına işaret eder.

Ben bir manevî âlemde İslâm Deccalını gördüm. Yalnız bir tek gözünde teshirci bir manyetizma gözümle müşahede ettim ve onu bütün bütün münkir bildim. İşte bu inkâr-ı mutlaktan çıkan bir cür'et ve cesaretle mukaddesata hücum eder. Avam-ı nâs hakikat-ı hali bilmediklerinden, hârikulâde iktidar ve cesaret zannederler.

Hem şanlı ve kahraman bir millet, mağlubiyeti hengâmında, böyle istidraclı ve şanlı ve tali'li ve muvaffakıyetli ve kurnaz bir kumandanı bulunduğundan gizli ve dehşetli olan mahiyetine bakmayarak kahramanlık damarıyla onu alkışlar, başına kor, seyyielerini örtmek ister. Fakat kahraman ve mücahid ordunun ve dindar milletin ruhundaki nur-u iman ve Kur'an ışığıyla hakikat-ı hali göreceği ve o kumandanın çok dehşetli tahribatını tamire çalışacağı rivayetlerden anlaşılır.

Üçüncü Küçük Mes'ele: Medar-ı garabet üç hâdisedir.

Birinci Hâdise: Bir zaman Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Hazret-i Ömer Radıyallahü Anh'a yahudi çocukları içinde birisini gösterdi, "İşte sureti!" dedi. Hazret-i Ömer Radıyallahü Anh, "Öyle ise ben bunu öldüreceğim." dedi. Ferman etti: "Eğer bu Süfyan ve İslâm Deccalı olsa, sen öldüremezsin; eğer o olmazsa, onun suretiyle öldürülmez."

Bu rivayet işaret eder ki; onun sureti, hâkimiyeti zamanında çok şeylerde görüneceği gibi, kendisi yahudiler içinde tevellüd edecek. Garibdir ki, onun suretindeki bir çocuğu katledecek derecede ona hiddet ve adavet eden Hazret-i Ömer Radıyallahü Anh, o Süfyan'ın en çok beğendiği ve takdir ettiği ve çok defa ondan senakârane bahsedeceği bir memduhu, Hazret-i Ömer olacakmış.

İkinci Hâdise: O İslâm Deccalı, "Sure-i وَ التِّينِ وَ الزَّيْتُونِ manasını merak edip soruyor." diye çoklar nakletmişler. Garibdir ki, bu surenin akibinde olan اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ suresinde اِنَّ ٱلْاِنْسَانَ لَيَطْغَى cümlesi, onun aynı zamanına ve şahsına -cifir ile ve manasıyla- işaret ettiği gibi, ehl-i salâte ve câmilere tâgiyane tecavüz edeceğini gösteriyor. Demek o

istidraclı adam, küçük bir sureyi kendiyle alâkadar hisseder. Fakat yanlış eder, komşusunun kapısını çalar.

Üçüncü Hâdise: Bir rivayette "İslâm Deccalı Horasan taraflarından zuhur edecek." denilmiş. لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ Bunun bir tevili şudur ki: Şarkın en cesur ve kuvvetli ve kesretli kavmi ve İslâmiyet'in en kahraman ordusu olan Türk milleti, o rivayet zamanında Horasan taraflarında bulunup daha Anadolu'yu vatan yapmadığından, o zamandaki meskenini zikretmekle Süfyanî Deccal onların içinde zuhur edeceğine işaret eder.

Garibdir hem çok garibdir: Yediyüz sene müddetinde İslâmiyet'in ve Kur'an'ın elinde şeref-şiar, bârika-âsâ bir elmas kılınç olan Türk milletini ve Türkçülüğü, muvakkaten İslâmiyet'in bir kısım şeairine karşı istimal etmeğe çalışır. Fakat muvaffak olmaz, geri çekilir. "Kahraman ordu, dizginini onun elinden kurtarıyor." diye rivayetlerden anlaşılıyor.

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابِ ❊ لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ

Onbeşinci Şua

Elhüccetüzzehra

İki Makamdır

Bu ders zahiren küçük, hakikaten pek büyük ve çok kuvvetli ve çok geniş bir risaledir. Hem benim tefekkürî hayatımın, hem Nur'un tahkikî hayat-ı maneviyesinin ilmelyakîn, aynelyakîn ittihadından çıkan bir meyve-i imaniye ve firdevsî bir semere-i Kur'aniyedir.

Said Nursî

Birinci Makam

Üç Kısımdır

[Yirminci Mektub'un hülâsat-ül hülâsası, Üçüncü Medrese-i Yusufiye'de verilen dersin Birinci Kısmı'dır.]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

Afyon hapsinde onbir ay tecrid-i mutlakta bulunduğuma dair Mahkeme-i Temyiz'e yazdığım istida bahanesiyle otuzbeş sene inzivada, hususan gecelerde dünyayı unutmakta bulunan ve garazkârane tarassudlarla yirmiüç sene sıkıntı çekmesinden insanlardan tevahhuş edip yalnız tek başına kalarak, hizmetçisinden ve Nur dersini iştiyakla arzulayandan başka kimse ile bir saat beraber bir yerde bulunmasından çok sıkılan benim gibi bir bîçareyi, beşinci koğuşa cebren nakil ve kardeşlerimin yanıma gelmelerini yasak ettiler. O kalabalık içinde yaşayamayacağım diye çok telaş ederken, birden bir alâmet-i hiddet ve gazab olarak

soğuk o derece şiddetlendi ki; eğer o eski yerimde kalsa idim, hiç dayanamayacaktım. O zahmet, benim hakkımda rahmete döndü.

Kalbe geldi ki: “Gerçi Nur şakirdleri, her koğuşta hem kendileri hesabına, hem senin bedeline tam Nur dersleri ile çalışıyorlar. Fakat bu beşinci koğuş, bir nevi tecridhane olmasından tazeleniyor, değişiyor; Nur dersine daha ziyade muhtaçtır. Hem Rus’un dehşetli bir inkâr ile ve Allah’ı tanımamak ile hücumunu yazan gazetelerin yazılarını okuyan gençler ve ihtiyarlar, elbette iman-ı billahtaki mevcudiyet ve vahdaniyet-i İlahiyeye dair gayet kat’î ve kuvvetli derslere pek ziyade ihtiyaçları var.” diye tesbihatta kalbe geldi. Ben de sabah namazından sonra eskiden beri on defa okuduğum ve koca Yirminci Mektub risalesi onbir kelimesinde hem onbir bürhan-ı vücub-u vücud ve vahdet-i Rabbaniye, hem onbir müjde gayet parlak, güneş gibi tafsilatla gösteren ve bir rivayette ism-i a’zam taşıyan bu tehlil ve tevhid-i muazzam:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِى وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَىٌّ لاَ يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ اِلَيْهِ الْمَصِيرُ

kudsî cümleyi mütefekkirane tekrar edip “Yirminci Mektub”un kısa bir hülâsat-ül hülâsasını beraber düşünüyordum. Birden kalbe geldi ki: “Bu kısacık hülâsayı Nadir Hoca’ya ve buradaki gençlere ders ver.” Ben de Bismillah deyip başladım, dedim:

Bu kelâm-ı tevhidde onbir müjde, onbir hüccet-i imaniye var. Şimdi, yalnız hüccetlere gayet kısa bir işaret edip, izahını ve müjdeleri Yirminci Mektub ve Nur eczalarına havale edeceğim. Fakat şimdi, o dersi yazdığım zaman onlara söylemediğim bazı kelimeleri ve nükteleri dahi yazmayı münasib gördüm. İşte o kelâm-ı tevhidin onbir kelimesinden,

Birinci Kelime: لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ dır. Bundaki hüccet ise, matbu’ Âyet-ül Kübra Risalesidir. O emsalsiz hüccetin hârikalığı içindir ki; İmam-ı Ali (R.A.), Nur’un eczalarından haber verdiği sırada وَ بِالْآيَةِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَثْ deyip o Âyet-

ül Kübra'yı şefaatçı yaparak Nur şakirdlerinin Denizli hapsinde, o risalenin hem Ankara, hem Denizli Mahkemelerinde galebesiyle ve perde altında tesirli intişarıyla talebelerine beraet kazandırmağa sebeb olduğu gibi; onun gizli tab'ı da, şakirdlerinin dokuz ay mevkufiyetlerine vesile olmasıyla İmam-ı Ali'nin (R.A.) hem keramet-i gaybiyesini, hem Nur şakirdlerinin bedeline duasını pek zahir bir surette tasdik etti.

Evet Âyet-ül Kübra Şuaı otuzüç icma-i azîmi ve küllî hüccetleri mevcudatın heyet-i mecmuasında gösterip, herbir hüccet-i külliyede hadsiz bürhanlara işaret ederek başta semavat, yıldızlar kelimeleriyle; arz, hayvanat ve nebatat kelâmları ve cümleleriyle; gitgide tâ kâinat mecmuası, müştemilât ve mevcudat ve hudûs ve imkân ve tegayyür hakikatlarının kelimeleriyle Vâcib-ül Vücud'un mevcudiyetini ve vahdaniyetini güneş zuhurunda ve gündüz kat'iyyetinde isbat ediyor. Sarsılmaz bir iman isteyen ve dinsiz anarşistliğe karşı kırılmaz bir kılınç arayanlar, Âyet-ül Kübra'ya müracaat etsinler.

İkinci Kelime: وَحْدَهُ dur. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Bu kâinatta, her cihette bir birlik, bir vahdet görünüyor. Meselâ: Kâinat bir muntazam şehir, bir muhteşem saray, bir mücessem manidar kitab, bir cismanî ve her âyeti, hattâ herbir harfi ve herbir noktası mu'cizekâr bir Kur'an hükmünde bulunmasıyla bir vahdet ve birlik gösterdiği gibi, o sarayın lâmbası bir ve takvimci kandili bir ve ateşli aşçısı bir ve sakacı süngeri, sucusu bir, bir bir bir, tâ binbirler kadar birlikleri ve vahdetleri göstermekle o sarayın ve şehrin, o kitabın, o cismanî Kur'an-ı Kebir'in sahibi, hâkimi, kâtibi, musannifi bilbedahe mevcud ve vâhid ve birdir diye kat'î isbat eder.

Üçüncü Kelime: لاَ شَرِيكَ لَهُ dur. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur ki:

Âyet-ül Kübra Şuaının madeni, üstadı, esası ve Âyet-ül Kübra namında olan قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ اِذًا لاَبْتَغَوْا اِلَى

ذِى الْعَرْشِ سَبِيلاً ilâ âhir.. âyet-i ekberidir. Yani: Eğer şeriki olsa ve başka parmaklar icada ve rububiyete karışsa idiler, intizam-ı kâinat bozulacaktı. Halbuki küçücük sineğin kanadından ve gözbebeğindeki hüceyrecikten tut, tâ tayyare-i cevviye olan hadsiz kuşlara, tâ manzume-i şemsiyeye kadar her şeyde cüz'î-küllî, küçük ve büyük en mükemmel bir intizam bulunması; şeksiz ve kat'î bir surette şeriklerin muhaliyetine ve madumiyetine delalet ettiği gibi, Vâcib-ül Vücud'un mevcudiyetine ve vahdetine bilbedahe şehadet eder.

Dördüncü Kelime: لَهُ الْمُلْكُ dür. Bundaki uzun hüccete gayet kısa bir işaret:

Evet gözümüzle görüyoruz ki; zemin yüzünü bir tarla yapıp içinde herbir baharda yüzbin nevi nebatatın tohumlarını beraber, karışık olarak o pek geniş tarlada ekiyor. Ve mahsulâtlarını ayrı ayrı, hiç karıştırmayarak, şaşırmayarak kemal-i intizamla kaldırıp ikiyüzbin nevi hayvanatına ondan erzak ve tayinatı -rahmet ve hikmet eliyle- ihtiyaçlarına göre tevzi eden hadsiz kudret ve ilim sahibi bir mutasarrıf perde arkasında var ki; bu geniş ve zengin mülkünde, hususan zemin tarlasında bu tasarrufatı yapıyor. Bu Mutasarrıf-ı Hakîm'i ve Mâlik-i Rahîm'i tanımayan; bu zemini, ahmak Sofestaîler gibi mahsulâtıyla inkâr etmeğe mecbur olur.

Beşinci Kelime: وَ لَهُ الْحَمْدُ dür. Bundaki pek geniş hüccete gayet kısa bir işarettir:

Evet gözümüzle görüyoruz ve aklımızla bedahetle biliyoruz ki; bu kâinat şehrinde ve zemin mahallesinde ve insan ve hayvanat kışlasında öyle bir Rezzak-ı Rahîm ve Muhsin-i Kerim tasarruf ve nezaret ve terbiye eder ki; kendi nimetlerine mukabil hamd ve şükrettirmek için, zemini bir sefine-i tüccariye ve erzak getiren bir şimendifer ve yüzündeki bahar mevsimini bir vagon tarzında yüzbin nevi taamlarla ve memeler denilen konserve paketleriyle doldurup kış âhirinde erzakları biten muhtaç zîhayatlara yetiştiren bir Rezzak-ı Rahîm'in işleri olduğunu, zerre kadar

aklı bulunan tasdik eder. Ve tasdik etmeyip inkâra sapan, elbette zemin yüzünde vesile-i hamd ü şükran olan bütün muntazam nimetleri ve muayyen rızıkları inkâr etmeğe mecbur olarak ahmak bir muzır hayvan olur.

Altıncı Kelime: يُحْيِى dir. Hüccetine gayet kısa bir işaret:

Evet Onuncu Söz'de ve Nur eczalarında bürhanlarıyla isbat edilmiş ki: Her baharda, zîhayattan üçyüzbin nevi ve çeşit çeşit tarzlarda ve hadsiz efradı bulunan bir ordu-yu Sübhanî, rûy-i zeminde ihya ediliyor. Onlara hayat ve levazımat-ı hayatiye kemal-i intizamla veriliyor. Haşr-i A'zam'ın yüzbin nümunelerini, belki emarelerini gösterip o ayrı ayrı hadsiz mahlukatı beraber, birbiri içinde sehivsiz, yanlışsız, noksansız, hiç şaşırmayarak, karışık iken hiç karıştırmayarak, unutmayarak kemal-i mizan ve nizamla dirilten ve hayat veren ve nutfe denilen mütemasil su katrelerinden ve toprak, müteşabih tohumlarından ve az farklı habbeciklerinden ve sineklerin birbirinin aynı olan yumurtacıklarından ve kuşların aynı havadan, birbirinin aynı nutfelerinden, hem birbirinin misli veya az farklı yumurtalarından o hadsiz efradı bulunan ve birbirinden suretçe, san'atça ve maişetçe ayrı ayrı yüzbinler zîhayatları dirilten ve zemin ve bahar sahifesinde yüzbin başka başka kitabları beraber, birbiri içinde, hatasız, mükemmel yazan; hadsiz bir dikkat ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören, tasarruf eden bir Zât-ı Hayy-u Kayyum ve Muhyî bir Hallak-ı Alîm olduğuna kanaat getirmeyen, elbette hem kendini, hem bütün zeminde ve zaman şeridine asılan bütün geçmiş baharlarda ve hayatlı zemin ve feza yüzlerinde bulunmuş bütün zîhayatları inkâr etmeğe ve en ahmak ve bedbaht bir zîhayat olmağa mecburdur.

Yedinci Kelime: وَ يُمِيتُ dur. Bunun hüccetine gayet kısa bir işaret:

Evet görüyoruz ki: Güz mevsiminde üçyüzbin nevi zîhayat vefat namıyla terhis edilirken, herbir nevi ve ferdin sahife-i amellerinin kutucukları ve işlediklerinin fihristeleri ve gelen baharda işleyeceklerinin listeleri ve bir cihette bir

nevi ruhları olan tohumlarını onların yerlerinde Hafîz-i Zülcelal'in yed-i hikmetine emanet edildiğini ve incirin tohum ve çekirdekleri gibi zerrecik o küçücük tohumları birer ruh-u bâki gibi incir ağacının bütün kavanin-i hayatiyesini taşıyan ve bir kitab kadar kuvve-i hâfızada yazı misillü ağacın tarihçe-i hayatını onda kader kalemiyle yazan, büyük bir kitab hükmüne getiren bir Hallak-ı Hakîm, bir Hayy-ı Lâyemut'u tanımayan; elbette değil ahmak bir insan ve divane bir hayvan, belki Cehennem ateşini karıştıran bir serseri şeytandan daha bedbaht ve ebedî ölüme mahkûm olur.

Evet bu kelimelerin hüccetlerine işaret eden küllî, ihatalı ve hadsiz hârika ve nihayetsiz hârikaları, mu'cizeleri ihtiva eden bu mezkûr hakîmane ef'al, fâilsiz olmaları yüz derece muhal ve bâtıl olduğu gibi; kör, âciz, şuursuz, sağır, camid, karmakarışık, intizamsız, karışık, istilacı olan esbaba isnad etmek bin derece mümteni', esassızdır. Yoksa toprağın herbir zerresinde hadsiz bir kudret, bir hikmet ve bütün otlar ve çiçeklerin teşkilâtına dair pek hârika ve küllî bir san'atkârlık bulunmak; havanın herbir zerresinde -Rehber'deki Hüve Nüktesi'nin dediği gibi- bütün konuşmaları ve telefon ve radyoların kelimelerini bilecek ve sair zerrelere ders verecek bir kabiliyet bulunmak lâzım gelir. Bu acib fikri ise; hiçbir şeytan, hiçbir kimseye kabul ettiremez. Ve bu derece akıldan, hakikattan uzak ve bütün mevcudata karşı bir tahkir ve tecavüz olan küfür ve inkârın cezası, ancak dehşetli Cehennem olabilir ve ayn-ı adalettir. Elbette öyle münkirler için "Yaşasın Cehennem!" dememiz lâzım.

Sekizinci Kelime: وَ هُوَ حَىٌّ لاَ يَمُوتُ dur. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Meselâ: Nasıl gündüzde çalkanan bir deniz yüzünde ve akan bir nehir üstündeki kabarcıklarda görünen güneşçikler gitmeleriyle arkalarından gelen yeni kabarcıklar, aynen gidenler gibi güneşçikleri gösterip gökteki güneşe işaret ve şehadet ederler ve zeval ve vefatlarıyla bir daimî güneşin mevcudiyetine ve bekasına delalet ederler; aynen öyle de:

Her vakit değişen kâinat denizinin yüzünde ve tazelenen hadsiz fezasında ve zerrat tarlasında ve bütün hâdisatı ve fâni mevcudatı kucağına alarak beraber çalkanan zaman nehrinin içinde mahlukat, mütemadiyen sür'atle akıp gidiyorlar, zahirî sebebleriyle beraber vefat ediyorlar. Her sene, her gün bir kâinat ölür, bir tazesi yerine gelir. Ve zerrat tarlasında, mütemadiyen seyyar dünyalar ve seyyal âlemler mahsulâtı alındığından, elbette kabarcıklar ve güneşçikler zevalleriyle daimî bir güneşi gösterdikleri gibi, o hadsiz mahlukat ve mahsulâtın vefatları ve zahirî sebebleriyle beraber kemal-i intizamla terhisleri, gündüz gibi şübhesiz, güneş gibi zahir bir kat'iyyette bir Hayy-ı Lâyemut'un, bir Şems-i Sermedî'nin, bir Hallak-ı Bâki'nin ve bir Kumandan-ı Akdes'in vücub-u vücudu ve vahdeti ve mevcudiyeti, kâinatın mevcudiyetinden bin derece zahir ve kat'îdir diye bütün mevcudat, ayrı ayrı ve beraber şehadet ederler.

İşte kâinatı dolduran bu yüksek sesleri ve kuvvetli şehadetleri işitmeyen ve kulak vermeyen, ne derece sağır ve ahmak ve câni olduğunu elbette anladınız.

Dokuzuncu Kelime: بِيَدِهِ الْخَيْرُ dır. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Görüyoruz ki: Bu kâinatta her daire, her nevi, her tabaka, hattâ her ferd, her a'zâ, hattâ her bedendeki herbir hüceyrenin ihtiyat rızkını taşıyan bir mahzeni, bir deposu ve levazımatını yetiştiren, muhafaza eden bir tarlası ve hazinesi var ki; gayet intizam ve mizan ile ve nihayetsiz hikmet ve inayet ile vakti vaktine -muhtacın iktidar ve ihtiyarı haricinde- bir dest-i gaybî tarafından o muhtacın eline veriliyor. Meselâ: Dağlar, zîhayata ve insana lâzım olan bütün madenleri, ilâçları ve hayata lâzım şeyleri taşıyor ve birinin emriyle ve tedbiriyle gayet mükemmel bir hazine, bir anbar olduğu gibi.. zemin dahi bütün o zîhayatın erzaklarını bir Rezzak-ı Hakîm'in kuvvetiyle yetiştiren kemal-i mizan ve intizamla bir tarla, bir harman, bir matbahtır. Hattâ her insanın ve cismindeki herbir uzvun bir deposu ve mahzeni, hattâ bir hüceyrenin dahi bir ihtiyat mahzenciği bulunması

gibi.. gitgide tâ dâr-ı âhiretin bir mahzeni dünyadır ve Cennet'in bir tarlası ve deposu, bu âlemdeki hüsünleri ve hasenatları ve nurları mahsul veren âlem-i İslâmiyet ve hakikatlı insaniyet; ve Cehennem'in bir anbarı ise, şerleri ve çirkinleri ve küfürleri mahsul veren ve şer olan ademden gelen ve hayır olan vücud âlemlerini telvis eden pis maddeler, taifeler; ve yıldızların hararet mahzeni Cehennem ve nurlar hazinesi bir Cennet'tir ki; "Biyedihilhayr" kelimesi, bütün o hadsiz hazinelere işaretle pek parlak bir hücceti gösteriyor.

Evet bu kelime ile ve بِيَدِهِ مَقَالِيدُ كُلِّ شَيْءٍ cümlesiyle, -yani "Her şeyin anahtarı onun elindedir."- nihayetsiz geniş ve hadsiz hârikalı bir hüccet-i rububiyet ve vahdeti, bütün bütün kör olmayana gösterir. Meselâ hadsiz o hazine ve anbarlardan yalnız buna bak ki: Herbiri bir koca ağacın veya bir parlak çiçeğin cihazatını ve mukadderatının proğramını taşıyan küçücük mahzencikler olan çekirdekler ve tohumların anahtarları elinde bulunan bir Mutasarrıf-ı Hakîm bir çekirdeğin kapıcığını "Uyan!" emriyle ve irade anahtarıyla tam mizan-ı nizamla açtığı gibi, zemin hazinesini dahi yağmur anahtarıyla açarak, mahzencikleri ve nebatatın nutfeleri olan bütün habbeleri ve hayvanatın menşe'leri ve kuşların ve sineklerin su ve havadan nutfeleri olan bütün inkişaf emrini alan katreler mahzenciklerini beraber, hatasız açtığı vakitte, kâinatta küllî ve cüz'î, maddî ve manevî bütün hazine ve depoları hikmet ve irade ve rahmet ve meşiet eliyle herbirine mahsus bir anahtarla açtığını bilmek ve görmek istersen, senin bir nevi mahzenciklerin olan kendi kalbine ve dimağına ve cesedine ve midene ve bahçene ve zeminin çiçeği olan bahara ve ondaki çiçeklere ve meyvelere bak ki; kemal-i nizam ve mizan ve rahmet ve hikmetle bir dest-i gaybî tarafından "emr-i kün feyekûn" tezgâhından gelen ayrı ayrı anahtarlarla açıyor. Bir dirhem kadar bir kutucuktan bir batman, belki bazan yüz batman taamları kemal-i intizam ile çıkarıyor, zîhayatlara ziyafet veriyor. Acaba böyle muntazam, alîmane,

basîrane nihayetsiz bir fiile ve tesadüfsüz tam hikmetli bir san'ata ve yanlışsız tam mizanlı bir tasarrufa ve zulümsüz tam adaletli bir rububiyete hiç mümkün müdür ki; kör kuvvet, sağır tabiat, serseri tesadüf, camid cahil âciz esbab müdahale edebilsin? Ve bütün eşyayı birden görüp ve beraber idare edemeyen ve zerratla seyyarat yıldızları emrinde bulunmayan bir mevcud, bu her cihetle hikmetli, mu'cizeli, mizanlı tasarrufa ve idareye karışabilsin?

İşte her hayr elinde, herşeyin anahtarı yanında bulunan böyle bir Mutasarrıf-ı Rahîm'i, bir Rabb-ı Hakîm'i tanımayan ve inkâra sapana, elbette تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ âyetinin dediği gibi, Cehennem ona kızıyor ve kızışıyor ve hadsiz azabıma müstehaktır, merhamete hiç lâyık değildir, diye lisan-ı hal ile der.

Onuncu Kelime: وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Bu misafirhane-i dünyaya gelen her zîşuur, gözünü açtıkça görür ki: Bir kudret, bütün kâinatı kabzasında tutmuş ve nihayetsiz, hiç şaşırmayan ezelî, ihatalı bir ilim ve gayet dikkatli, hiç mizansız, faidesiz hareket etmeyen bir sermedî hikmet ve inayet o kudretin içinde bulunup zerrat ordusundan bir tek zerreyi meczub mevlevî gibi döndürerek çok vazifelerde istihdam ettiği gibi; küre-i arzı aynı anda, aynı kanunla bir senede yirmidört bin senelik bir dairede yine bir meczub mevlevî misillü gezdirir. Mevsimlerin mahsulâtlarını hayvan ve insanlara getirdiği aynı kanunla, aynı zamanda güneşi bir mekik, bir çıkrık yaparak merkezinde cezbedarane ve cazibekârane döndürüp manzume-i şemsiye ordusu olan seyyarat yıldızlarını kemal-i mizan ve intizamla vazifelerde çalıştırır. Ve aynı kudret; aynı zamanda, aynı kanun-u hikmetle zemin sahifesinde yüzbinler kitab hükmünde yüzbinler nevileri beraber, birbiri içinde, iltibassız, sehivsiz yazar, haşr-i a'zamın binler nümunelerini izhar eder. Ve aynı kudret, aynı zamanda hava sahifesini bir yazar-bozar tahtasına çevirir. Bütün zerrelerini birer kalem uçları ve o kitabın noktaları hükmünde emir ve

iradenin onlara tayin ettiği vazifelerinde istimal ederek ve bütün o zerrelere herbirine öyle bir kabiliyet vermiş ki; güya bütün sözleri ve konuşmaları bilir gibi alır, neşreder, şaşırmaz. Küçücük birer kulak, incecik birer lisan olarak istihdam edip unsur-u hava, emir ve irade-i İlahînin bir arşı olduğunu isbat eder.

İşte bu kısa işarete kıyasen, bu kâinatı bir muntazam şehir, bir mükemmel apartman ve misafirhane, bir mu'cizatlı kitab ve Kur'an hükmüne getirip heyet-i mecmuasından tâ bir zerreye kadar bütün mahlukat tabakalarını ve dairelerini ve taifelerini mizan-ı ilim ve nizam-ı hikmetle kabzasına alan, tasarruf eden; kudreti içinde hikmetini, rahmetini gösteren ve rububiyet-i mutlakası içinde mevcudiyetini ve vahdaniyetini güneş ve gündüz gibi bildirip tanıttırmasına mukabil, imanla tanımak ve sevdirmesine mukabil, ubudiyetle sevmek ve ihsanatlarına mukabil, şükür ve hamd isteyen böyle bir Rahman-ı Rahîm'i tanımayan ve ubudiyetle onu sevmeye çalışmayan, belki inkâr ile ona bir nevi adavet taşıyan insan suretindeki şeytanlar, birer küçük Nemrud ve Firavun hükmünde nihayetsiz bir azaba elbette müstehak olur.

Onbirinci Kelime: وَ اِلَيْهِ الْمَصِيرُ dir. Yani: Daire-i huzuruna ve âlem-i bâkisine ve âhiretine ve sermedî dâr-ı saadetine gidileceği gibi, bütün kâinattaki mahlukatın mercii odur; bütün esbab silsileleri ona dayanıyor ve kudretine istinad eder ve o kudretinin tasarrufatına birer perdedirler; o kudret-i kudsiyenin izzetini ve haşmetini muhafaza için, bütün zahirî sebebler yalnız birer perdedirler; icadda da hiç tesirleri yoktur; emir ve iradesi olmazsa hiçbir şey hattâ hiçbir zerre hareket edemez demektir. Bu kelimedeki hüccete gayet kısa bir işaret ederiz:

Evvelâ: Bu kudsî kelimenin ifade ettiği haşir ve âhiret ve hayat-ı bâkiye hakikatının bu gelen bahar gibi kat'î ve şübhesiz tahakkukunu ve geleceğini tam iman ettirmek ve isbat etmek cihetini Onuncu Söz ve zeyillerine ve Yirmidokuzuncu Söz'e ve "Meyve"nin Yedinci Mes'elesi'ne ve

"Münacat" Şuaına ve Nur'un imanî risalelerine havale ederiz. Elhak, onlar bu rükn-ü imanîyi öyle bir tarzda hadsiz hüccetlerle isbat etmişler ki; dünyanın mevcudiyeti derecesinde âhiretin tahakkukunu, en muannid münkirleri de tasdike mecbur eden bir surette isbat etmişler.

Sâniyen: Mu'ciz-ül Beyan-ı Kur'an'ın üçten birisi haşre ve âhirete bakar, her davayı ona bina eder. Öyle ise, Kur'anın hakkaniyetini isbat eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, âhiretin vücuduna dahi delalet ettikleri gibi; Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın nübüvvetine şehadet eden bütün mu'cizeleri ve umum delail-i nübüvveti ve sıdkının bütün hüccetleri, haşir ve âhirete dahi şehadet ederler. Çünki o zâtın (A.S.M.) bütün hayatında daimî bir büyük davası âhiret olduğu gibi, bütün yüzyirmidört bin peygamberler (Aleyhimüsselâm) dahi hayat-ı bâkiye ve saadet-i ebediyeyi dava edip beşere müjde ederek hadsiz mu'cizelerle ve kat'î deliller ile isbat ettiklerinden, elbette onların peygamberliklerine ve sadıkıyetlerine delalet eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, onların en büyük ve daimî davaları olan âhirete ve hayat-ı bâkiyeye şehadet ederler. Buna kıyasen sair erkân-ı imaniyeyi isbat eden bütün deliller dahi haşrin vukuuna ve dâr-ı saadetin açılmasına şehadet ederler.

Sâlisen: Hiç mümkün müdür ki; kendi kemalâtını ve kudret ve rububiyetini izhar etmek için bu kâinatı bütün zerrat ve seyyarat ve ecza ve tabakatıyla halk edip kemal-i hikmetle her birisini bir vazife ile belki çok vazifelerle mütemadiyen çalıştıran ve sermedî, hadsiz cilve-i esmasını göstermek için kafile kafile arkasında, belki seyyar müteceddid dünya dünya arkasında ve mahlukat taifelerini bu misafirhane-i âleme ve hayat-ı dünyeviye meydan-ı imtihanına gönderip âlem-i misalde kurulan uhrevî sinemalar ve berzahî fotoğraflarla suretlerini ve amellerini ve vaziyetlerini alarak onları terhisten sonra, başka taife ve kafile ve seyyal ve seyyar bir nevi dünyaları o meydana vazifeler ve cilve-i esmasına âyineler olmak için gönderen bir Sâni'-i Zülcelal, bir Hâlık-ı Zülcemal, bir Allah-ı Zülkemal;

bu fâni dünyada şuur ve akıl ile o Hâlık'ın bütün maksadlarına karşı mukabele eden ve bütün istidadıyla o Hâlık'ı sevip sevdirip tanıyıp tanıttırıp hadsiz dualarla beka-i âhiret saadetini yalvaran ve akıl sebebiyle nihayetsiz elemler aldığından, bütün fıtratı ve ruhu ve istidadı ile ayn-ı lezzet olan hayat-ı bâkiyeyi isteyen bu nev'-i insan için bir dâr-ı mükâfat ve mücazat, bir haşir neşir olmasın? Hâşâ! Yüzbin defa hâşâ ve kellâ!

İşte bu kısacık işaretin izahatı ve tafsilâtı ve hüccetleri, parlak ve kuvvetli bir surette Risale-i Nur'da bulunmasından, ona havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

Fatiha-i Şerife'nin Bir Muhtasar Hülâsası

[Üçüncü Medrese-i Yusufiye'de muvakkat pek az bir zamanda tecridden temasa naklimde verilen yalnız bir tek dersin İkinci Kısmı]

Hapiste Nur şakirdlerine kısacık bir ders nümunesidir. O da şudur:

Fatiha-i Şerife denizinden bir katre ve güneşindeki elvan-ı seb'a yani ziyasındaki yedi renginden bir tek lem'a beyan etmeyi, namazdaki Fatiha kalbe emretti. Gerçi Yirmidokuzuncu Mektub'un bir kısmında, hususan "Na'büdü" "Nun"undaki seyahat-ı hayaliye ve Rumuz-u Semaniye'de ve İşarat-ül İ'caz Tefsiri'nde ve sair Nur eczalarında bu kudsî hazinenin çok tatlı ve güzel nüktelerini yazmışız. Fakat o pek şirin hülâsa-i Kur'aniyeden yalnız imanın rükünlerine ve hüccetlerine işaratını, gayet kısa bir muhtasar hülâsasını birinci kısımdaki tarz-ı ifade gibi, kendim namazdaki tefekkürümü yazmasına bir cihette mecbur oldum. بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ kelimesini Nur'un iki-üç risalelerine havale edip اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ den başlıyorum.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ ❊ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ...الخ.

Birinci Kelime: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ dır. Bundaki hüccet-i imaniyeye gayet kısa bir işaret:

Evet kâinatta medar-ı hamd ve şükür olan kasdî in’amlar ve nimetler, hususan kan ve fışkı içinden safi, temiz, gıdalı sütü âciz yavrulara göndermek ve ihtiyarî ihsanlar ve hediyeler ve merhametli ikramlar ve ziyafetler zemin yüzünü, belki kâinatı doldurmuş. Onların fiyatı dahi; başta Bismillah, âhirde Elhamdülillah, ortada nimette in’amı hissetmek ve Rabbini onun ile tanımaktır. Sen kendi nefsine, midene, duygularına bak! Ne kadar şeylere, nimetlere muhtaçtırlar. Ve ne derece hamd ve şükür fiyatıyla rızıkları, lezzetleri isterler, gör; her zîhayatı kendine kıyas eyle. İşte bu umumî in’amlar mukabilinde hal ve kal dilleriyle edilen hadsiz hamdler, pek kat’î bir surette bir Mabud-u Mahmud, bir Mün’im-i Rahîm’in mevcudiyetini ve umumî rububiyetini güneş gibi gösterir.

İkinci Kelime: رَبِّ الْعَالَمِينَ dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret:

Evet biz gözümüzle görüyoruz ki: Bu kâinatta binler değil, belki milyonlar âlemler, küçük kâinatlar, ekserî birbiri içinde, herbirinin idaresi ve tedbirinin şeraiti ayrı ayrı olduğu halde, öyle bir mükemmel terbiye, tedbir, idare ediliyor ki; bütün kâinat bir sahife gibi her an nazarında ve bütün âlemler birer satır gibi kalem-i kudret ve kaderiyle yazılır, tazelenir, değişir. Bir nihayetsiz rububiyet içinde nihayetsiz bir ilim ve hikmet ve ihatalı hadsiz bir rahmet ve dikkat ile bu milyonlar âlemleri ve seyyal kâinatları idare eden bir Rabb-ül Âlemîn’in vücub-u vücuduna ve vahdetine küllî ve cüz’î şehadetler, zerreler ve zerrelerden terekküb eden mevcudlar adedince hadsiz, nihayetsiz şehadetler her ân u zaman geliyorlar. Zerrat tarlasından tâ manzume-i şemsiyeye, tâ Samanyolu denilen Kehkeşan dairesine ve bir hüceyre-i bedenden tâ zemin mahzenine, tâ kâinat heyet-i mecmuasına kadar aynı kanun, aynı rububiyet, aynı hikmet ile beraber idare ve terbiye eden bir rububiyeti tasdik ve

hissetmeyen, bilmeyen, görmeyen bir insan, elbette hadsiz bir azaba kendini müstehak eder ve merhamete liyakatını selbeder.

Üçüncü Kelime: اَلرَّحْمنِ الرَّحِيمِ dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret:

Evet kâinatta hadsiz rahmetin mevcudiyeti ve hakikatı, aynen güneşin ziyası gibi görünür. Ve ziyanın güneşe kat'î şehadeti misillü, bu geniş rahmet dahi, perde arkasında bir Rahman-ı Rahîm'e şehadet eder. Evet rahmetin bir ehemmiyetli kısmı rızıktır ki, Rahman'a Rezzak manası verilir. Rızık ise, o derece zahir bir tarzda bir Rezzak-ı Rahîm'i gösterir ki; zerre kadar şuuru bulunan tasdike mecbur olur. Meselâ: Bütün zîhayatın, hususan âcizlerin ve bilhâssa yavruların, bütün zeminde ve fezada ihtiyar ve iktidarlarının haricinde gayet hârika bir tarzda hiçten ve mütemasil çekirdeklerden ve su katrelerinden ve toprak habbeciklerinden yetiştiriyor. Hattâ ağacın başındaki yuvada kanatsız, zayıf kuşçuklara annelerini emirber nefer gibi gezdirir, rızıklarını getirttirir. Ve aç bir arslanı yavrusuna müsahhar eder, elde ettiği bir eti yemeyip yavrusuna yedirir. Ve sair hayvanatın ve insanın yavrularına memeler musluğundan âb-ı kevser gibi hoş, mugaddi, safi, hâlis, beyaz sütleri kırmızı kan ve mülevves fışkı içinden bulaşmadan, bulandırmadan imdadlarına gönderir, vâlidelerinin şefkatlerini yardımcı verir. Ve bir nevi rızık isteyen umum ağaçlara, münasib rızıklarını onlara pek hârika bir tarzda koşturduğu gibi, bir nevi maddî ve manevî rızık isteyen insanın duygularına; akıl, kalb, ruhlarına dahi pek geniş bir sofra-i erzak onlara ihsan ediliyor. Güya kâinat, gül çiçeğinin yaprakları ve mısır sünbülünün gömlekleri gibi birbiri içinde sarılı, yüzbinler ayrı ayrı, çeşit çeşit sofralardır ki; o sofralar adedince ve onlardaki taamlar ve nimetler mikdarınca diller ile ve ayrı ayrı, küllî ve cüz'î lisanlar ile bir Rahman-ı Rezzak'ı, bir Rahîm-i Kerim'i bütün bütün kör olmayana gösterir.

Eğer denilse: "Bu dünyadaki musibetler, çirkinlikler, şerler; o ihatalı rahmete münafîdir, bulandırıyor."

Elcevab: Risale-i Kader gibi Nur'un risalelerinde bu dehşetli suale tam cevab verilmiş. Onlara havale ile, kısacık bir işareti şudur:

Herbir unsurun, herbir nev'in, herbir mevcudun, küllî ve cüz'î müteaddid vazifeleri ve o herbir vazifenin çok neticeleri ve meyveleri var. Ve ekseriyet-i mutlakası, maslahat ve güzel ve hayır ve rahmettirler. Ve az bir kısmı, kabiliyetsizlere ve yanlış mübaşeret edenlere veya ceza ve terbiyeye müstehak olanlara veya çok hayırları sünbül vermeye vesile olanlara rastgelir. Zahirî, cüz'î bir şer, bir çirkinlik olur; bir merhametsizlik görünür. Eğer o cüz'î şer gelmemek için rahmet tarafından o unsur ve küllî mevcud o vazifesinden men'edilse; o vakit bütün hayırlı, güzel sair neticeleri vücud bulmaz. Bir hayrın ademi şer ve bir güzelliğin bozulması çirkinlik olması itibariyle; o neticeler adedince şerler, çirkinlikler, merhametsizlikler husul bulur. Demek bir tek şer gelmemek için yüzer şerler, merhametsizlikler irtikâb edilir ki; bütün bütün hikmete, maslahata, rububiyetteki rahmete muhalif düşer. Meselâ: Kar, soğuk, ateş, yağmur gibi nevilerin yüzer hikmetleri, maslahatları içinde bazı dikkatsiz ve ihtiyatsızlar, sû'-i ihtiyarlarıyla kendileri hakkında şer yapsa; meselâ elini ateşe soksa, ateşin hilkatinde rahmet yoktur dese; ateşin hadd ü hesaba gelmeyen hayırlı, maslahatlı, merhametli faydaları onu tekzib edip ağzına vurur.

Hem insanın hodgâm hevesatı ve süflî ve akibeti görmeyen hissiyatı, kâinatta cereyan eden rahmaniyet ve hakîmiyet ve rububiyet kanunlarına mikyas ve mehenk ve mizan olamaz. Kendi âyinesinin rengine göre görür. Merhametsiz siyah bir kalb; kâinatı ağlar, çirkin, zulüm ve zulümat suretinde görür. Fakat iman gözüyle baksa; yetmiş güzel hulleleri giymiş bir cennet hurisi gibi, rahmetler ve hayırlar ve hikmetlerden dikilmiş yetmiş binler güzel libasları birbiri üstüne giymiş, daima güler, rahmetle

tebessüm eder bir insan-ı ekber ve ondaki insan nev'ini bir kâinat-ı suğra ve herbir insanı bir âlem-i asgar müşahede eder. Bütün ruh u canıyla اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ der.

Dördüncü Kelime: مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ dir. Hüccetine gayet kısa bir işaret:

Evvelâ: Bu dersin birinci kısmının âhirinde وَ اِلَيْهِ الْمَصِيرُ hüccetine ve haşir ve âhirete şehadet eden bütün deliller, aynen مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ in işaret ettiği imanî ve geniş hakikata şehadet ederler.

Sâniyen: Onuncu Söz'ün âhirinde denildiği gibi; bu kâinat Sâni'inin sermedî rububiyeti, rahmeti, hikmeti, ezelî-ebedî cemali, celali, kemali ve nihayetsiz sıfatları ve yüzer isimleri âhireti kat'î bir surette istediği gibi; Kur'an, binler âyât ve bürhanları ile ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm yüzer mu'cizat ve hüccetleriyle ve bütün enbiya Aleyhimüsselâm ve semavî kitablar ve suhuflar, hadsiz delilleriyle şehadet ettikleri dâr-ı âhiretteki hayat-ı bâkiyeye inanmayan bir insan, kendini dünyada dahi küfürden neş'et eden bir manevî cehenneme atar, daima azab çeker. Rehber'de izah edildiği gibi, bütün geçmiş ve gelecek zamanlar ve mahluklar ve kâinatlar, zeval ve firaklarıyla mütemadiyen onun ruh ve kalbine hadsiz elemleri yağdırıyorlar, Cehennem'e gitmeden evvel Cehennem azabını çektiriyorlar.

Sâlisen: يَوْمِ الدِّينِ remziyle büyük ve kuvvetli bir hüccet-i haşriyeye işaret eder. Fakat bu makamda birden bir hal, o hücceti başka zamana te'hirine sebeb oldu; belki de ona daha ihtiyaç kalmadı. Çünki Nur Risaleleri, geceden sonra gündüzün ve kıştan sonra baharın gelmesi kat'iyyetinde yüzer kuvvetli hüccetlerle haşrin sabahını ve neşrin baharını isbat etmişler.

Beşinci Kelime: اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ dir. Bundaki hüccete işaretten evvel hakikatlı bir seyahat-ı hayaliyeyi Yirmidokuzuncu Mektub'un izahına binaen kısaca beyan etmek kalbe geldi. Şöyle ki:

Bir zaman, Kur'anın mu'cizelerini ararken; Risale-i Nur'da, hususan İşarat-ül İ'caz tefsir-i Nurî'de ve Rumuz-u Semaniye'de beyanları gibi, Sure-i Feth'in âhirindeki âyette dört-beş mu'cize ve ihbar-ı gaybîyi, hattâ اَلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ cümlesinde bir tarihî mu'cizeyi, hattâ çok kelimelerinde müteaddid i'caz lem'alarını ve bazı harflerinde mu'cizane nükteleri bulduğum bir zamanda, namazda Fatiha'yı okurken نَعْبُدُ نَسْتَعِينُ deki "nun"un bir mu'cizesini bana bildirmek için bir sual kalbime geldi: Neden اَعْبُدُ اَسْتَعِينُ yani "Ben ibadet ve istiane ederim." denilmedi?

Nun-u mütekellim-i maalgayr ile, yani "Biz sana ibadet ve istiane ederiz." demiş? Birden o "nun" kapısıyla bir seyahat-ı hayaliye meydanı açıldı. Namazdaki cemaatın azîm sırrını ve büyük menfaatini ve bu tek harf bir mu'cize olduğunu şuhud derecesinde bildim ve gördüm. Şöyle ki:

Ben o zaman İstanbul'da Bayezid Câmii'nde namaz kılarken, اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ dedim. Baktım, o câmideki cemaat, benim gibi diyerek bu davama ve اِهْدِنَا daki duama tamamen iştirak edip tasdik ettikleri zamanda, bir perde daha açıldı. Gördüm ki; İstanbul'un bütün mescidleri, büyük bir Bayezid hükmüne geçtiler. Aynen benim gibi اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ deyip benim davalarıma ve dualarıma imza basıyorlar, âmîn diyorlar. Ve bana bir nevi şefaatçi suretini almaları içinde, hayalime bir perde daha açıldı.

Gördüm ki; âlem-i İslâm, büyük bir mescid suretini aldı. Mekke, Kâ'be mihrab hükmüne geçti. Bütün namaz kılan müslümanların safları, dairevî bir tarzda o kudsî mihraba teveccüh ederek, benim gibi اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اِهْدِنَا deyip, herbiri umum namına hem dua, hem dava, hem tasdik eder, hem onları kendine şefaatçi yapar. Hem bu kadar azîm bir cemaatin yolu, davası yanlış olamaz ve duası reddedilmez; şeytanî vesveseleri tard eder diye düşünürken ve namazda cemaatin büyük menfaatlerini bilmüşahede tasdik ederken, bir perde daha açıldı.

Gördüm ki; kâinat, bir câmi-i ekber ve bütün mahlukat taifeleri, bir salât-ı kübrada cemaat ile herbiri kendine

mahsus bir ibadetle ve hal dili ile bir nevi namaz kılıyorlar gibi Mabud-u Zülcelal'in muhit rububiyetine karşı çok geniş bir ubudiyetle mukabele için herbiri umumun şehadetlerini ve tevhidlerini tasdik eder ki, aynı neticeyi isbat tarzında vaziyet alıyorlar diye müşahede ederken, birden bir perde daha açıldı.

Gördüm ki; nasıl bir insan-ı ekber olan kâinat, lisan-ı hal ve çok eczaları, istidad ve ihtiyac-ı fıtrî lisanıyla ve zîşuur mevcudatları, lisan-ı kal ile اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ diyorlar ve Hâlıkının merhametkârane rububiyetine karşı ubudiyetlerini gösteriyorlar; aynen öyle de, birer küçücük kâinat hükmünde o cemaat-ı uzmada herbir arkadaşımın cesedi gibi benim cesedimdeki zerreler ve kuvveler ve duygularım dahi Hâlıkının rububiyetine karşı itaat ve ihtiyaçlarının lisan-ı haliyle اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ diyerek emir ve irade-i İlahiyeye göre hareket ettiklerini ve her anda Hâlıklarının inayetine ve rahmetine ve yardımına muhtaç olduklarını gösteriyorlar gördüm. Hem namazdaki cemaatin kudsî sırrını, hem nun'un güzel mu'cizesini hayretle müşahede edip, nun kapısıyla girdiğim gibi çıktım, Elhamdülillah dedim. اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ cümlesini, o üç cemaatin ve o büyük ve küçücük arkadaşlarım hesabına da söylemeye alıştım. Şimdi mukaddime bitti, sadede geliyoruz.

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ in işaret ettikleri hüccete gayet kısa bir işarettir:

Evvelâ: Biz, gözümüzle görüyoruz: Kâinatta, hususan zemin yüzünde; dehşetli ve daimî bir faaliyet ve hallakıyetin intizamla cereyanı içinde merhametkârane, müdebbirane bir rububiyet-i mutlaka hadsiz zîhayatların istianelerine ve fiilen ve halen ve kālen istimdadlarına ve dualarına kemal-i hikmet ve inayet ile imdad ve herbirine fiilen cevab vermek tezahürü içinde bir uluhiyet-i mutlaka, bir mabudiyet-i âmmenin tecelliyatı, umum mahlukatın, hususan zîhayatın ve bilhâssa insan taifelerinin fıtrî ve ihtiyarî binler tarzdaki ibadetlerine mukabelesini akl-ı selim ve iman gözü gördüğü gibi, bütün semavî fermanlar ve enbiyalar haber veriyorlar.

Sâniyen: نَعْبُدُ nun'unun remziyle mukaddimede mezkûr üç cemaatten herbiri ve umumu beraber, çeşit çeşit, fıtrî ve ihtiyarî ibadetlerle meşgul olmaları; şeksiz, bedahetle bir mabudiyete karşı şâkirane bir mukabele ve bir Mabud-u Mukaddes'in mevcudiyetine hadsiz ve şübhesiz bir şehadettir. Ve نَسْتَعِينُ nun'unun remziyle mezkûr üç cemaatin, yani mecmu-u kâinattan tâ bir ceseddeki zerrelerin cemaatinden herbir taifenin, herbir ferdin fiilî ve halî istianeleri ve duaları var. Ve onların muavenetlerine koşan ve dualarına kabul ile cevab veren bir şefkatli müdebbire, şübhesiz şehadet eder. Meselâ: Yirmiüçüncü Söz'ün dediği gibi, zemindeki umum mahlukatın üç nevi duaları pek hârika ve ümidin haricinde kabul olması, bir Rabb-ı Rahîm ve Mücîb'e kat'î şehadet eder. Evet tohumlar ve çekirdekler istidad lisanıyla herbiri birer ağaç ve birer sünbüle olmayı Hâlıkından isteyip, duaları gözümüz önünde kabul olması gibi; bütün hayvanatın ihtiyac-ı fıtrî lisanıyla elleri yetişmediği yerlerden rızıklarını ve hayatlarına lüzumu bulunan ve iktidarlarının haricindeki matlublarını birisinden isteyip o fıtrî ihtiyaç diliyle ettikleri bütün dualarını gözümüz önünde kabul eden ve imdadlarına acib ve şuursuz mahlukatı vakti vaktine hikmetle koşturan bir Hâlık-ı Kerim'e zahir şehadet eder. İşte bu iki kısma kıyasen, lisan-ı kal ile edilen duaların bütün nevileri hususan enbiyaların (Aleyhimüsselâm) ve havasların hârika bir surette makbuliyeti, اِيَّاكَ نَسْتَعِينُ deki hüccet-i vahdaniyete şehadet eder.

Altıncı Kelime: اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Evet nasıl bir yerden bir yere giden yolların ve bir noktadan uzak bir noktaya çekilen hatların en kısası ise, en doğrusudur ve müstakimidir. Aynen öyle de; maneviyatta ve manevî yollarda ve kalbî mesleklerde en doğrusu, en müstakimi ise en kısa ve en kolayıdır. Meselâ: Risale-i Nur'da bütün müvazeneleri ve küfür ve iman yollarının mukayeseleri kat'î gösteriyorlar ki; iman ve tevhid yolu,

gayet kısa ve doğru ve müstakim ve kolaydır. Ve küfür ve inkâr yolları gayet uzun ve müşkilâtlı ve tehlikelidir. Demek bu istikametli ve hikmetli ve herşeyde en kısa ve kolay yolda sevkedilen bu kâinatta, elbette şirk ve küfrün hakikatları olamaz ve iman ve tevhidin hakikatları, bu kâinata güneş gibi lâzım ve vâcibdir.

Hem ahlâk-ı insaniyede en rahat, en faydalı, en kısa, en selâmetli yol ise sırat-ı müstakimde, istikamettedir. Meselâ: Kuvve-i akliye, hadd-i vasat olan hikmeti ve kolay, faydalı istikameti kaybetse, ifrat veya tefritle muzır bir cerbezeye ve belalı bir belâhete düşer, uzun yollarında tehlikeleri çeker. Ve kuvve-i gazabiye, hadd-i istikamet olan şecaati takib etmezse; ifratla çok zararlı ve zulümlü tehevvüre ve tecebbüre ve tefritle çok zilletli ve elemli cebanet ve korkaklığa düşer.. istikameti kaybetmesinin, hatasının cezası olarak daimî, vicdanî bir azabı çeker. Ve insandaki kuvve-i şeheviye, selâmetli istikameti ve iffeti zayi' etse; ifratla musibetli, rezaletli fücura, fuhşa ve tefritle humuda, yani nimetlerdeki zevk ve lezzetten mahrum düşer ve o manevî hastalığın azabını çeker.

İşte bunlara kıyasen, hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiyenin bütün yollarında, istikamet en faydalı ve kolay ve kısadır. Ve sırat-ı müstakim kaybedilse, o yollar pek belalı ve uzun ve zararlı olur. Demek اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ pek çok câmi' ve geniş bir dua, bir ubudiyet olduğu gibi bir hüccet-i tevhide ve bir ders-i hikmete ve bir talim-i ahlâka işaret eder.

Yedinci Kelime: صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret:

Evvelâ: عَلَيْهِمْ kimlerdir diye مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ âyeti beyan ederek, nev'-i beşerde istikamet nimetine mazhar dört taifeyi beyan içinde, o taifelerin reislerine اَلنَّبِيِّينَ ile Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a, وَالصِّدِّيقِينَ ile Ebu Bekir-i Sıddık Radıyallahü Anh'a, وَالشُّهَدَاءِ ile Ömer ve Osman ve Ali Radıyallahü Anhüm'e işaret edip; Peygamber'den (A.S.M.) sonra Sıddık (R.A.), sonra Ömer

(R.A.), Osman (R.A.), Ali (R.A.) üçü hem şehid, hem halife olacaklar diye gaybî ihbarla bir lem'a-i i'caz gösterir.

Sâniyen: Nev'-i beşerin en yüksek, en müstakim, en sadık bu dört taifesi; Âdem (A.S.) zamanından beri hadsiz hüccetler, mu'cizeler, kerametler, deliller, keşfiyatlar ile bütün kuvvetleriyle dava edip ve beşerin ekseri onları tasdik ettikleri hakikat-ı tevhid, elbette güneş gibi kat'îdir. Bu hadsiz meşahir-i insaniye, yüzbinler mu'cizelerle ve hadsiz hüccetlerle doğruluklarını ve hakkaniyetlerini gösterip tevhid ve vücub-u vücud ve vahdet-i Hâlık gibi müsbet mes'elelerde ittifakları ve icma'ları öyle bir hüccettir ki; hiçbir şübheyi bırakmaz. Acaba kâinatın ehemmiyetli netice-i hilkati ve zeminin halifesi ve zîhayatların istidadca en cem'iyetli ve yükseği olan nev'-i beşerin en müstakimleri, en sadık ve musaddak mürşidleri ve kemalâtta reisleri olan mezkûr o dört taifenin icma' ve ittifakla iman edip haber verdikleri ve kâinatı bütün mevcudatıyla delil gösterip hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn itikad ettikleri ve sarsılmaz kanaat getirdikleri bir hakikatı tanımayan ve inkâr eden, hadsiz bir cinayet ve nihayetsiz bir azaba müstehak olmaz mı?

Sekizinci Kelime: غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ dir. Bundaki hüccete kısa bir işarettir:

Evet tarih-i beşer ve kütüb-ü mukaddese, tevatürlere ve küllî ve kat'î hâdisat ve malûmat ve müşahedat-ı beşeriyeye istinaden bil'ittifak, sarih ve kat'î bir surette haber veriyorlar ki: Sırat-ı müstakim ehli olan Peygamberlere (Aleyhimüsselâm) binler vakıatta istimdadlarına hârika bir tarzda gaybî imdad gelmesi ve onların istedikleri aynen verilmesi ve düşmanları olan münkirlere yüzer hâdisatta aynı zamanda gazab gelmesi ve semavî musibet başlarına inmesi kat'î şeksiz gösterir ki; bu kâinatın ve içindeki nev'-i beşerin Hakîm ve Âdil ve Muhsin ve Kerim ve Aziz ve Kahhar bir Mutasarrıfı, bir Rabbi var ki; Nuh ve İbrahim, Musa ve Hud ve Sâlih gibi (Aleyhimüsselâm) çok nebilere pek hârika bir surette tarihî ve geniş hâdiselerle muzafferiyet ve

necatları vermiş ve Semud ve Âd ve Firavun kavimleri gibi çok zalimlere ve münkirlere dahi, peygamberlere isyanlarına mukabil dünyada dahi bir ceza olarak, başlarına dehşetli semavî musibetler indirmiş.

Evet Âdem (A.S.) zamanından beri, beşeriyette iki cereyan-ı azîm birbiriyle çarpışarak gelmiş. Biri, istikamet yolunu takib ile nimet ve saadet-i dâreyne mazhar olan ehl-i nübüvvet ve salahat ve iman; kâinatın hakikî güzelliğine ve intizam ve kemaline mutabık olarak istikamette hareket ettiklerinden, hem kâinat sahibinin lütuflarına, hem iki cihanın saadetine mazhar olup beşeri, melekler derecelerine, belki fevkine terakki ettirmeğe vesile olarak dünyada iman hakikatlarıyla manevî bir cennet, âhirette bir saadet kazanıp ve kazandırmışlar.

İkinci cereyan, istikameti bırakıp ifrat ve tefritle aklı bir vesile-i azab ve elemler toplayıcı bir âlete çevirmesinden, insaniyeti en bedbaht bir hayvaniyetten aşağı düşürüp dünyada zulümlerine mukabil gazab-ı İlahî ve musibet tokatlarını yemekle beraber, dalaleti cihetinden, akıl alâkadarlığıyla kâinatı bir hüzüngâh ve matemhane-i umumiye ve zevalde yuvarlanan zîhayatlar için bir mezbaha, selhhane ve gayet çirkin ve karışık görüp ruhu, vicdanı dünyada bir manevî cehennemde olup, âhirette daimî bir azab çekmeğe kendini müstehak eder.

İşte Fatiha-i Şerife’nin âhirinde اَلَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ âyeti, bu iki cereyan-ı azîmi ders veriyor. Ve Risale-i Nur’daki bütün müvazenelerin menbaı ve esası ve üstadı, bu âyettir. Madem yüzer müvazenelerle Nurlar, bu âyeti tefsir etmişler; biz dahi izahını ona havale ederek, bu kısa işaretle iktifa ederiz.

Dokuzuncu Kelime: آمِينَ dir. Buna kısacık bir işaret:

Madem نَعْبُدُ نَسْتَعِينُ deki “nun” üç cemaat-ı azîmeyi, bilhâssa âlem-i İslâm câmiindeki muvahhidîn cemaatini, hususan o vakit namazda bulunan milyonlar cemaatini bize gösterip bizi içlerinde bulunduruyor ve dualarına ve söylediğimizi aynen söylemeleriyle tasdiklerine ve bir nevi

şefaatlerine hissedar olmamıza yol açıyor; biz dahi bu "Âmîn" kelimesiyle, o cemaat-ı muvahhidîn ve musallînin dualarına yardım ve davalarına tasdik ve şefaatlerinin ve istianelerinin makbuliyetine o "Âmîn" ile bir rica etmemizle, bizim cüz'î ubudiyet ve dua ve davamızı küllî, geniş bir ubudiyete çevirip, küllî, umumî rububiyete mukabele ettirir. Demek uhuvvet-i imaniye ve vahdet-i İslâmiye sırrıyla, her namaz vaktinde âlem-i İslâm mescidinde milyonlarla efradı bulunan bir cemaatin rabıta-i vahdet itibariyle ve manevî radyolar vasıtasıyla Fatiha'daki "Âmîn" külliyet kesbeder, milyonlarla "Âmîn"ler hükmüne geçebilir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

(Haşiye): İşte derecata göre bir âmi, bir çekirdek kadar bu kudsî hakikattan hisse alsa, ruhen terakki etmiş bir kâmil insan, bir hurma ağacı kadar hisse alır. Fakat daha terakki etmeyen bir adam Fatiha okurken bu manaları kasden hatıra getirmemeli, tâ huzura zarar olmasın. Eğer o makama terakki etse, zâten o manalar kendilerini gösterirler.

(Haşiyecik): Bu haşiyedeki "kasden" kelimesinin izahını Üstadımızdan sorduk. Aldığımız cevabı aynen yazıyoruz:

Üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki Risale-i Nur talebeleri namına Ceylan

Teşehhüd ve Fatiha kelimelerinin geniş ve yüksek manaları kasdî değil, belki dolayısıyla meşguliyet ve huzura bir nevi gaflet veren tafsilâtı değil, belki mücmel ve kısa manaları gafleti dağıtır, ubudiyeti ve münacatı parlatır görüyorum. Namazın ve Fatiha ve teşehhüdün pek yüksek kıymetlerini tam gösterir. İkinci Kısmın âhirinde "kasden meşgul olmamak"tan murad ise: O manaların tafsilâtıyla bizzât iştigal, bazan namazı unutturur, huzura belki dokunur. Yoksa dolayısıyla ve muhtasar bir tarzda büyük faidelerini hissediyorum.

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

Üçüncü Medrese-i Yusufiye'nin tek bir dersinin Üçüncü Kısmı

Mukaddime

Namazdaki Fatiha'nın manevî emriyle "Eşhedü en lâ ilahe illallah" feyziyle İkinci Kısım yazıldığı gibi; namazdaki teşehhüd dahi "Ve eşhedü enne Muhammederresulullah" cümlesinin diliyle, manevî ihtarıyla ve Sure-i Feth'in âhirinde هُوَ الَّذِى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ❊ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ اَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ...الخ.

beş mu'cize-i gaybiyeyi gösteren büyük âyetin nuruyla üçüncü kısmını yazmaya -şimdi beyanına iznim olmayan- üç sebeb için mecbur oldum. Tafsilâtını, izahatını, senedli hüccetlerini risalet-i Muhammediyeye dair Zülfikar Mu'cizat-ı Ahmediye ve Arabî Hizb-i Nurî'ye havale edip yalnız gayet muhtasar, kısacık üç işaret ile Arabî Hizb-i Nurî'nin hülâsasının bir hülâsası ve tesbihatta tekrar ettiğim kelime-i tevhid ile daimî virdim bir tefekkür-ü Arabî olarak burada yazılan risaleciğinin "Muhammedürresulullah" şehadetine dair parçanın bir nevi tercümesi, İkinci ve Üçüncü İşaret'te yazılacak.

Birinci İşaret: Bu kâinat sahibinin tezahür-ü rububiyetine ve sermedî uluhiyetine ve nihayetsiz ihsanatına küllî bir ubudiyet ve tanıttırmakla mukabele eden Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, bu kâinatta güneşin lüzumu gibi elzemdir ki; nev'-i beşerin üstad-ı ekberi ve büyük peygamberi ve Fahr-i Âlem ve لَوْلاَكَ لَوْلاَكَ لَمَا خَلَقْتُ اْلاَفْلاَكَ hitabına mazhar ve hakikat-ı Muhammediyesi hem sebeb-i hilkat-i âlem, hem neticesi ve en mükemmel meyvesi olduğu gibi, bu kâinatın hakikî kemalâtı ve sermedî bir Cemil-i Zülcelal'in bâki âyineleri ve sıfatlarının cilveleri ve hikmetli ef'alinin vazifedar eserleri ve çok manidar mektubları olması ve bâki bir âlemi taşıması ve bütün zîşuurların müştak oldukları bir dâr-ı saadet ve âhireti netice

vermesi gibi hakikatları, hakikat-ı Muhammediye (A.S.M.) ve Risalet-i Ahmediye (A.S.M.) ile tahakkuk ettiğinden, nasıl bu kâinat onun risaletine gayet kuvvetli ve kat'î şehadet eder; öyle de: Başta âlem-i İslâm, bütün beşer ve bütün zîşuur; Cehennem'den daha acı ve korkunç olan ademden, hiçlikten, i'dam-ı ebedîden, fena-i mutlaktan kurtulmak için daimî aşk ve şevkle her zamanda ve câmi' mahiyetinin bütün kuvvetleriyle, bütün istidadat lisanları ile, bütün dualar ve ibadetler ve ricalarının dilleriyle istedikleri hayat-ı bâkiyeyi kuvvetli ve kat'î beşaret veren risalet-i Ahmediye (A.S.M.) ve hakikat-ı Muhammediyeye (A.S.M.) şehadet edip nev'-i beşerin medar-ı iftiharı ve eşref-i mahlukat olduğuna imza bastığı gibi.. her zamanda üçyüzelli milyon ehl-i imanın اَلسَّبَبُ كَالْفَاعِلِ sırrınca, her gün işledikleri bütün hasenatlar ve hayırların bir misli Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın defter-i hasenatına girmesi ve o tek şahsiyet-i Muhammediye (A.S.M.), yüzer milyon, belki milyarlar âbid-i muhsin kadar küllî bir ubudiyete ve füyuzatına mazhar bir makam kazanması, o zâtın risaletine pek kuvvetli şehadet edip imza basar.

İkinci İşaret: Benim virdimde her vakit tefekkürle baktığım yirmiden ziyade şehadetlere işaret eden

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ صَادِقُ الْوَعْدِ اْلاَمِينِ بِشَهَادَةِ ظُهُورِهِ دَفْعَةً مَعَ اُمِّيَّتِهِ بِاَكْمَلِ دِينٍ وَ اِسْلاَمِيَّةٍ وَ شَرِيعَةٍ وَ بِاَقْوَى اِيمَانٍ وَ اِعْتِقَادٍ وَ عِبَادَةٍ وَ بِاَعْلَى دَعْوَةٍ وَ مُنَاجَاةٍ وَ دَعَوَاتٍ وَ بِاَعَمِّ تَبْلِيغٍ وَ اَتَمِّ مَتَانَةٍ خَارِقَاتٍ مُثْمِرَاتٍ لاَ مِثْلَ لَهَا

Kısa bir nevi tercümesi ve meali: Yani Muhammed'in (A.S.M.) risaletine şehadet eden:

Birincisi: Onbir hâlâtından çıkan bir hüccet-i risalettir. Evet, okumak ve yazmak öğrenmediği ve ümmi olduğu halde; ondört asrın ukalâsını, feylesoflarını hayrette bırakan ve edyan-ı semaviyede birinciliği kazanan bir din ile birden, tecrübesiz ve def'aten meydana çıkması emsal kabul etmez bir halet olduğu gibi; sözlerinden, fiillerinden, hallerinden çıkan İslâmiyet her zamanda üçyüzelli milyon insanın ruhlarına, nefislerine, akıllarına terbiyekârane ders vermesi ve manevî terakkiyata sevketmesi, emsalsiz bir halettir. Hem

öyle bir şeriatla meydana gelmiş ki; âdilane kanunlarıyla nev'-i beşerin beşten birisini ondört asırda maddî ve manevî terakki içinde idare etmesi misilsiz bir halet olduğu gibi, o zât (A.S.M.) öyle bir iman ve itikadla meydana çıktı ki; bütün ehl-i hakikat her zaman onun mertebe-i imanından feyz almalarıyla beraber en yüksek ve en kuvvetli bir derecededir diye müttefikan tasdikleri ve o zamanda hadsiz muarızlarının ona muhalefeti zerre kadar bir telaş, bir vesvese, bir şübhe vermemesi gösteriyor ki, kuvvet-i imaniyede dahi onun emsali yok ve o küllî yüksek imanı misilsizdir. Hem öyle bir ubudiyet ve ibadet gösterdi ki; ibtida ve intihayı birleştirip hiç kimseyi taklid etmeyerek, ibadetin en ince esrarını görüp müraat ederek en dağdağalı zamanlarda dahi tam tamına ubudiyeti yapması emsalsiz bir halet olması gibi, Hâlıkına karşı öyle daavat ve münacat ve ricalar yapmış ki, bu zamana kadar telahuk-u efkârla beraber o mertebeye yetişilmemiş. Meselâ: Cevşen-ül Kebir münacatında binbir esma-i İlahiyeyi şefaatçi ederek Hâlıkını öyle bir tarzda tavsif ve tarif eder ki, emsali yok. Ve marifetullahta kimse ona yetişememesi, misilsiz bir halettir. Hem öyle bir metanetle insanları dine davet ve öyle bir cür'etle risaletini tebliğ etmiş ki; kavmi ve amcası ve dünyanın büyük devletleri ve eski dinlerin etba'ları ona muarız ve düşman oldukları halde, zerre kadar korkmayarak, çekinmeyerek umumuna meydan okuması ve başa da çıkarması, emsalsiz bir halettir.

İşte onun sıdkına ve nübüvvetine bu hârika, emsalsiz sekiz haletin mecmuu gayet kuvvetli bir şehadettir. Ve bu haletler, o zâtın (A.S.M.) nihayet derecede ciddiyetine ve itminanına ve kemal-i sıdkına ve hakkaniyetine kat'î kanaatı var olduğunu gösteriyor. Âlem-i İslâm her günde, her teşehhüdde milyonlar lisanla اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِىُّ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ der. Ve onun memuriyetine teslimiyetini ve getirdiği saadet-i ebediye beşaretini tasdik ettiğini ve beşeriyetin derin bir aşkla ve fıtrî ve istidadî pek kuvvetli bir iştiyakla aradığı hayat-ı bâkiyeye sağlam bir yol açtığına karşı âlem-i

İslâm minnetdarane, müteşekkirane اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِىُّ ile bir manevî ziyaret ve görüşmek ve üçyüzelli milyon, belki milyarlar namına onu tebrik eder.

Yirmi küllî şehadetlerden ve çok şehadetleri ihtiva eden İkinci Şehadet: وَ بِشَهَادَةِ جَمِيعِ حَقَائِقِ اْلاِيمَانِ عَلَى تَصْدِيقِهِ

Yani: İmanın altı rükünlerinin hakikatları ve tahakkukları ve hakkaniyetleri, Muhammed'in (A.S.M.) risaletine ve hakkaniyetine kat'î şehadet eder. Çünki onun risalet hayatının şahsiyet-i maneviyesi ve bütün davalarının esası ve mahiyet-i nübüvveti, o altı rükündür. Öyle ise; o rükünlerin tahakkuklarına delalet eden bütün deliller, Muhammed'in (A.S.M.) risaletinin hak olduğuna ve onun sadıkıyetine dahi delalet ederler. Hem âhiretin tahakkukuna sair rükünlerinin delaletini Meyve Risalesi ve Onuncu Söz'ün zeyilleri beyan ettikleri gibi; öyle de herbir rükün hüccetleriyle beraber onun risaletine bir hüccettir.

Binler şehadetleri ihtiva eden **Üçüncü Küllî Şehadet:**

وَ بِشَهَادَةِ ذَاتِهِ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ بِآلاَفِ مُعْجِزَاتِهِ وَ كَمَالاَتِهِ وَ عُلُوِّ اَخْلاَقِهِ

Yani: O Zât (A.S.M.) Güneş gibi kendi kendine delildir. Binler mu'cizat ve kemalât ve yüksek, güzel ahlâkıyla risaletine ve sadıkıyetine pek kuvvetli şehadet eder. Evet Mu'cizat-ı Ahmediye (A.S.M.) risale-i hârikada üçyüzden ziyade nakl-i sahih ile isbat ettiği gibi; o zât (A.S.M.) وَ انْشَقَّ الْقَمَرُ ve وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلكِنَّ اللّهَ رَمَى âyetlerinin sarahatıyla, avucunun bir parmağıyla Kamer iki parça olması ve nakl-i sahih ve tevatürle, aynı elin beş parmağından beş çeşme su akması ve susuz kalan bütün ordusu o sudan içmesi ve şahid olması ve bu acib hârika iki defa başka yerde de vuku bulması ve aynı avuç ile bir parça toprağı, hücum eden düşman ordusuna atarak, her birisinin gözüne bir avuç toprak girmesiyle hücumda iken kaçmaları ve aynı avuçta küçük taşlar insanlar gibi tesbih edip Sübhanallah demeleri gibi nakl-i sahih ile ve bir kısmı tevatürle tarihlerde kat'iyyen vukua gelen yüzer ve ehl-i tahkikin yanında bine kadar mu'cizat, elinde zuhuru ve dost ve düşmanların ittifakıyla onda güzel hasletlerin ve ahlâk-ı hasenenin en

yüksek derecesinde [36](Haşiye) bulunması ve arkasında tebaiyetle sülûk edip kemalâta erişen ve hakikata aynelyakîn yetişen bütün ehl-i tahkik, ittifakla kemalât-ı Muhammediye (A.S.M.) en yüksek derecede bulunduğuna hakkalyakîn tasdikleri ve onun dininden gelen âlem-i İslâm'ın füyuzatı ve koca İslâmiyet'in hakikatları onun hârika kemalâtına delalet eder. Elbette o zât (A.S.M.), bizzât kendi risaletine gayet parlak ve küllî, geniş şehadet eder demektir.

Pekçok kuvvetli şehadetleri ihtiva eden **Dördüncü Şehadet:**

وَ بِشَهَادَةِ الْقُرْآنِ بِمَا لاَ يُحَدُّ مِنْ حَقَائِقِهِ وَ بَرَاهِينِهِ

Yani: Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, hadsiz hakikatlar ve hüccetleriyle risaletine, sadıkıyetine şehadet eder. Evet kırk vecihle mu'cize olduğu Zülfikar Mecmuası'nda isbat edilen ve ondört asrı nurlandıran ve nev'-i beşerin beşten birisini tebeddül etmeyen kanunlarıyla idare eden ve o zamandan şimdiye kadar bütün muarızlara meydan okuyup hiç kimse hattâ bir suresinin mislini getirmeğe cesaret etmeyen ve Âyet-ül Kübra'da isbat edildiği gibi altı ciheti nuranî, şübheler giremeyen ve altı makam-ı kübra hakkaniyetine imza basan ve sarsılmaz altı hakikatlara dayanan ve her zamanda yüzer milyon lisanlarla şevk ve hürmetle okunan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalblerinde kudsiyetle yazılan ve âlem-i İslâm'ın bütün şehadetleri ve imanları onun şehadetinden tereşşuh eden ve bütün ulûm-u imaniye ve İslâmiye onun menbaından akan ve o eski semavî kitabları tasdik ettiği gibi, bütün kütüb ve suhuf-u semaviyenin manevî tasdiklerine mazhar bulunan Kur'an-ı Azîmüşşan, bütün hakikatleriyle ve hakkaniyetini isbat eden bütün hüccetleriyle, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın sıdkına ve risaletine şehadet eder demektir.

Beşinci, Altıncı, Yedinci, Sekizinci Küllî Şehadetler:

وَ بِشَهَادَةِ الْجَوْشَنِ بِقُدْسِيَّةِ اِشَارَاتِهِ وَ رَسَائِلِ النُّورِ بِقُوَّةِ دَلاَئِلِهِ وَ الْمَاضِى
بِتَوَاتُرِ اِرْهَاصَاتِهِ وَ اْلاِسْتِقْبَالِ بِتَصْدِيقِ آلاَفِ حَادِثَاتِهِ

Yani: Binbir esma-i İlahiyeye sarihan ve işareten bakan ve bir cihette Kur'andan çıkan bir hârika münacat olan ve marifetullahta terakki eden bütün âriflerin münacatlarının fevkinde bulunan ve bir gazvede "Zırhı çıkar, onun yerine bu Cevşen'i oku!" diye Cebrail vahiy getiren "Cevşen-ül Kebir" münacatı içindeki hakikatlar ve tam tamına Rabbine karşı tavsifler, Muhammed'in (A.S.M.) risaletine ve hakkaniyetine şehadet ettiği gibi; Kur'andan tereşşuh eden ve bir cihette Cevşen'den feyiz alan ve tevellüd eden Resail-in Nuriye, yüzotuz parçasıyla risalet-i Muhammediyeye (A.S.M.) bir tek hüccet olarak risaletinin bütün hakikatlarını aklen ve mantıken isbatıyla, hattâ felsefenin nazarında akıldan pek uzak mes'elelerini göz önünde gibi gayet kolay ve makul bir tarzda ders vermesiyle Muhammed'in (A.S.M.) sadıkıyetine ve risaletine küllî bir surette şehadet eder.

Hem zaman-ı mazi dahi risaletine bir küllî şahiddir ki; irhasat denilen nübüvvetten evvel zuhur eden ve gelecek peygamberin mu'cizatı sayılan hârikalar, tarihlerde ve siyer kitablarında kat'î tevatür tarzında nakledilen pekçok vakıalar, gayet sağlam bir surette risaletine şehadet eder ve çok nevileri var. Bir kısmı, gelecek şehadetlerde beyan edilecek; bir kısmı da Zülfikar'da ve tarih kitablarında sahih bir surette nakledilmiş. Meselâ: Viladet-i Peygamberiyeye (A.S.M.) yakın bir vakitte Kâ'be'yi tahrib etmeğe gelen Ebrehe askerinin başlarına Ebabil kuşlarının elleriyle taşların yağması ve viladet gecesinde Kâ'be'deki sanemlerin baş aşağı düşmesi ve Kisra-yı Fars sarayının harab olması ve ateşperest Mecusilerin bin seneden beri yanması devam eden ateşi o gece sönmesi ve Buheyra-i Rahib ve Halîme-i Sa'diye'nin kat'î ihbarlarıyla, bulutlar mübarek başına gölge etmesi gibi çok hâdiseler, nübüvvetinden evvel nübüvvetini haber vermişler.

Hem istikbal, yani vefatından sonra onun haber verdiği hâdiseler pekçoktur ve çok nevileri var. Birisi, Âl-i Beytine ve ashabına ve fütuhat-ı İslâmiyeye ait ihbarat-ı gaybiyesidir ki, Zülfikar'da Mu'cizat-ı Ahmediye kısmında nakl-i sahih ile

seksen vakıanın aynen haber verdiği gibi çıkması, meselâ Hz. Osman (R.A.) mushaf okurken, Hz. Hüseyin (R.A.) Taff'da yani Kerbelâ'da şehid edilmeleri ve Şam ve İran ve İstanbul'un fetihleri ve Abbasî Devleti'nin zuhuru ve Cengiz ve Hülâgu onu mağlub ve mahvetmesi gibi seksen ihbar-ı gaybî mu'cizatı nakl-i sahih ile ve tarih ve siyer kitablarına istinaden tafsilen yazması gibi, ihbar-ı gaybînin sair nevileriyle ve Muhammed'in (A.S.M.) hakkaniyetine delalet eden pekçok vakıat-ı istikbaliye ile zaman-ı istikbal dahi kuvvetli ve küllî bir surette risalet-i Muhammediyeye (A.S.M.) ve sadıkıyetine şehadet eder demektir.

Dokuzuncu, Onuncu, Onbirinci, Onikinci Şehadetlere işaret eden:

وَ بِشَهَادَةِ اْلآلِ بِقُوَّةِ يَقِينِيَّاتِهِمْ فِى تَصْدِيقِهِ بِدَرَجَةِ حَقِّ الْيَقِينِ وَ اْلاَصْحَابِ بِكَمَالِ اِيمَانِهِمْ فِى تَصْدِيقِهِ بِدَرَجَةِ عَيْنِ الْيَقِينِ وَ اْلاَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ تَحْقِيقَاتِهِمْ فِى تَصْدِيقِهِ بِدَرَجَةِ عِلْمِ الْيَقِينِ وَ اْلاَقْطَابِ بِتَطَابُقِهِمْ عَلَى رِسَالَتِهِ بِالْكَشْفِ وَ الْمُشَاهَدَاتِ بِالْيَقِينِ

Yani: Muhammed'in (A.S.M.) sadıkıyetine ve hakkaniyetine küllî şehadetlerden,

Dokuzuncusu: عُلَمَاءُ اُمَّتِى كَاَنْبِيَاءِ بَنِى اِسْرَائِيلَ sırrına mazhar ve salavatlarda âl-i İbrahim Aleyhisselâm'a mukabil olan âl-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın içindeki büyük evliya ve Ali (R.A.), Hasan (R.A.), Hüseyin (R.A.) ve ehl-i beytin oniki imamı ve Gavs-ı A'zam, Ahmed-i Rüfaî, Ahmed-i Bedevi, İbrahim-i Desukî, Ebu-l Hasan-ı Şazelî gibi aktablar imamlar ittifakla, hakkalyakîn bir itikadla ve keşfiyat ve müşahedatla ve ümmette gösterdikleri hârika irşadatla ve kerametlerle, risalet ve hakkaniyet ve sadıkıyet-i Muhammediyeye (A.S.M.) imanları ve şehadetleriyle imza basıyorlar.

Onuncusu: Enbiyadan sonra en muhterem ve yüksek taife ve ümmi ve bedevi oldukları halde az bir zamanda nur-u Muhammedî (A.S.M.) ile şarktan garba kadar âdilane idare edip, cihangir devletleri mağlub ederek müterakki, fenli, medenî, siyasî milletlere üstad, muallim, diplomat, hâkim-i âdil olarak o asrı bir asr-ı saadet hükmüne getiren sahabeler;

Muhammed’in (A.S.M.) her halini tedkik ve taharriden sonra gözleriyle gördükleri çok mu’cizatın kuvvetiyle eski düşmanlıklarını ve ecdadlarının mesleklerini ve çokları -Hâlid İbn-i Velid ve İkrime İbn-i Ebu Cehil gibi- pederlerinin tarafdarlıklarını, kavim ve kabîlelerini tamamıyla bırakıp bütün ruh u canlarıyla, gayet fedakârane bir surette İslâmiyete girerek aynelyakîn derecesinde Muhammed’in (A.S.M.) sadıkıyetine ve risaletine imanları; sarsılmaz, küllî bir şehadettir.

Onbirincisi: Asfiya ve sıddıkîn denilen müçtehidler, imamlar, allâmeler; İbn-i Sina, İbn-i Rüşd gibi dâhî feylesoflar misillü binler ehl-i tahkik, aklî ve mantıkî bir tarzda, her biri ayrı bir meslekte, şübhesiz binler hüccetlere ve kat’î bürhanlara istinaden, ilmelyakîn derecesinde Muhammed’in (A.S.M.) risaletine ve hakkaniyetine imanları, öyle küllî bir şehadettir ki; onların umumu kadar bir zekâsı bulunmayan karşılarına çıkamaz.

İşte o hadsiz şahidlerden birisi, bu zamanda Risale-i Nur’dur ki; münkirler ona karşı hiçbir çare bulamadıklarından, zabıta ve adliyeyi aldatıp mahkeme eliyle susturmasına çalışıyorlar.

Onikincisi: Âlem-i İslâmda herbiri ümmetin ehemmiyetli bir kısmını daire-i dersine alıp hârika irşad ve kerametlerle manevî terakki ettiren ve hüccetler yerinde müşahedata, keşfiyata dayanan ve aktab denilen en derin ehl-i tahkik ve hakikat, ruhanî terakkilerinde Muhammed’in (A.S.M.) risaletini ve sadıkıyetini ve en yüksek mertebe-i hakkaniyette bulunduğunu keşfen ve şuhuden görüp müttefikan ve mütetabıkan nübüvvetine şehadetleri öyle bir imzadır ki; onların umumu kadar bir yüksek mertebe-i kemalâtı kazanmayan, o imzayı bozamaz.

Onüçüncü Şehadet: Dört küllî ve çok geniş ve kat’î hüccetlerden ibarettir:

وَ بِشَهَادَةِ اْلاَزْمِنَةِ الْمَاضِيَّةِ بِتَوَاتُرِ بَشَارَاتِ الْكَوَاهِنِ وَ الْهَوَاتِفِ وَ الْعُرَفَاءِ فِى
اْلاَدْوَارِ السَّالِفِينَ وَ بِمُشَاهَدَةِ بَشَارَاتِ الرُّسُلِ وَ اْلاَنْبِيَاءِ وَ بِشَهَادَتِهِمْ وَ

بَشَارَتِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلاَمُ بِرِسَالَةِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ فِى الْكُتُبِ الْمُقَدَّسَةِ

Bu fıkranın kısaca bir meali burada beyan edilecek ve izahatı ve senedleri Zülfikar'ın Mu'cizat-ı Ahmediye kısmının âhirinde mükemmel var.

Yani: Geçmiş zamanlarda nev'-i beşerin meşahir ve namdarlarından başta enbiya olarak ârifler, kâhinler, hâtifler müttefikan Muhammed'in (A.S.M.) risaletine ve geleceğine irhasat nev'inden gayet sarih ve mükerrer haber verdiklerini nakl-i sahih ve bir kısmını tevatürle tarih ve siyer ve hadîs kitablarında kayıd ve kabul edilmesine ve Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesinde o binler ihbaratın en kuvvetli ve kat'î kısmını tafsilen beyanına binaen ona havale edip gayet kısa bir işaretle deriz ki: Enbiyalar, mukaddes semavî kitablarda Muhammed'in (A.S.M.) nübüvvetine dair Tevrat, İncil, Zebur'un yüzer âyetlerinde sarahata yakın kısmından yirmi âyetleri Ondokuzuncu Mektub'da yazılmış. Hristiyan ve Yahudiler tarafından çok tahrifatıyla beraber, yine nübüvvet-i Ahmediyeyi haber veren yüz âyeti Hüseyn-i Cisrî kitabında yazmış. Kâhinler ise, başta meşhur Şıkk ve Satih olarak, ruhanî ve cinn vasıtasıyla gaybdan haber veren ve şimdi medyum denilen tevatür bir nakl-i sahih ile Peygamber'in geleceğine ve Fars Devleti'ni kaldıracağına sarih bir surette haber verdikleri ve şübhe kaldırmaz bir tarzda yakında bir Peygamber Hicaz'da zuhurunu mükerrer söyledikleri gibi; ârif-i billah kısmından Peygamber'in cedlerinden Kâ'b İbn-i Lüeyy ve Yemen ve Habeş padişahlarından Seyf İbn-i Zîyezen ve Tübba' gibi çok ârifler, o zaman evliyaları pek sarih bir surette Muhammed'in (A.S.M.) risaletinden haber verip şiirlerle ilân etmişler. Ondokuzuncu Mektub'da, ehemmiyetli ve kat'î bir kısmı yazılmış. Hattâ o padişahlardan birisi demiş: "Ben, Muhammed'e (A.S.M.) hizmetkâr olmasını bu saltanata tercih ederim." Birisi de demiş: "Ah ben ona yetişse idim, onun ammizadesi olurdum." Yani: Hazret-i Ali gibi fedai bir hizmetkârı ve veziri olurdum. Her ne ise, -tarih ve siyer kitabları bu haberleri

tamamen neşr ile- bu ârifler, risalet-i Ahmediyeye (A.S.M.) kuvvetli ve küllî bir şehadetle sadıkıyetine imza basıyorlar.

Hem o ârifler ve kâhinler gibi risalet-i Muhammediyeyi (A.S.M.) gaybî haber veren ve sözleri işitilen ve şahısları görünmeyen hâtif denilen ruhanîler, pek sarih bir surette Muhammed'in (A.S.M.) nübüvvetinden haber verdikleri gibi; çok muhbirler, hattâ saneme kesilen kurbanlar ve sanemler ve mezar taşları nübüvvetinden haber vermeleriyle onun risaletine ve hakkaniyetine imza basıp tarih lisanıyla şehadet etmişler.

Ondördüncü Şehadet: Kâinatın kuvvetli şehadetine işaret eden bu Arabî fıkra:

وَ بِشَهَادَةِ الْكَائِنَاتِ بِغَايَاتِهَا وَ بِالْمَقَاصِدِ اْلاِلهِيَّةِ فِيهَا عَلَى الرِّسَالَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ الْجَامِعَةِ بِسَبَبِ تَوَقُّفِ حُصُولِ غَايَاتِ الْكَائِنَاتِ وَ الْمَقَاصِدِ اْلاِلهِيَّةِ مِنْهَا وَ تَقَرُّرِ قِيْمَتِهَا وَ وَظَائِفِهَا وَ تَبَارُزِ حُسْنِهَا وَ كَمَالِهَا وَ تَحَقُّقِ حِكَمِ حَقَائِقِهَا عَلَى الرِّسَالَةِ اْلاِنْسَانِيَّةِ لاَسِيَّمَا عَلَى الرِّسَالَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ اِذْ هِيَ الْمُظْهِرَةُ وَ الْمَدَارُ اْلاَتَمُّ لَهَا وَ لَوْلاَهَا لَصَارَتْ هذِهِ الْكَائِنَاتُ الْمُكَمَّلَةُ وَ الْكِتَابُ الْكَبِيرُ ذُو الْمَعَانِى السَّرْمَدِيَّةِ هَبَاءً مَنْثُورًا مُتَطَايِرَةَ الْمَعَانِى مُتَسَاقِطَةَ الْكَمَالاَتِ وَ هُوَ مُحَالٌ مِنْ وُجُوهٍ وَ جِهَاتٍ

Âyet-ül Kübra, bu Arabî fıkranın mealine dair demiş: Bu kâinat, nasılki kendini icad ve idare ve tertib eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray, bir kitab gibi, bir sergi, bir temaşagâh gibi tasarruf eden sâni'ine ve kâtibine ve nakkaşına delalet eder; öyle de: Kâinatın hilkatindeki makasıd-ı İlahiyeyi bilecek, bildirecek ve tahavvülâtındaki Rabbanî hikmetlerini talim edecek ve vazifedarane harekâtındaki neticeleri ders verecek ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemalâtını ilân edecek ve "Nereden geliyorlar? Ve nereye gidecekler? Ve ne için buraya geliyorlar? Ve çok durmuyorlar, gidiyorlar?" diye dehşetli suallere cevab verecek ve o kitab-ı kebirin manalarını ve âyât-ı tekviniyesinin hikmetlerini tefsir edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstad, bir sadık muallim istediği ve iktiza ettiği ve herhalde bulunmasına delalet ettiği cihetle; elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan Muhammed Aleyhissalâtü

Vesselâm'ın hakkaniyetine ve bu kâinat hâlıkının en yüksek ve sadık bir memuru olduğuna kuvvetli ve küllî şehadet edip "Eşhedü enne Muhammederresulullah" der.

Evet Muhammed'in (A.S.M.) getirdiği nur ile kâinatın mahiyeti, kıymeti, kemalâtı ve içindeki mevcudatın vazifeleri ve neticeleri ve memuriyetleri ve kıymetleri bilinir, tahakkuk eder. Ve kâinat baştan başa gayet manidar mektubat-ı İlahiye ve mücessem bir Kur'an-ı Rabbanî ve muhteşem bir meşher-i âsâr-ı Sübhaniye olur. Yoksa adem ve hiçlik ve zeval ve fena karanlıklarında yuvarlanan karmakarışık vahşetli bir virane ve dehşetli bir matemhane mahiyetine düşer. Bu hakikata binaen, kâinatın kemalâtı ve hikmetli tahavvülâtı ve sermedî manaları, kuvvetli bir tarzda "Neşhedü Enne Muhammederresulullah" der.

Onbeşinci Şehadet: Pekçok kudsî şehadetleri ihtiva eden, bu kâinatta tasarruf ederek zerrattan seyyarata kadar bütün tahavvülât ve harekât ve sekenat ve hayat ve memat gibi bütün tasarrufat emriyle, iradesiyle, kuvvetiyle bulunan Zât-ı Vâcib-ül Vücud'un icraat-ı rububiyeti ve ef'al-i Rahmaniyeti cihetinde risalet-i Muhammediyeye (A.S.M.) mukaddes şehadetine işaret eden, bu gelen Arabî fıkradır:

وَ بِشَهَادَةِ صَاحِبِ الْكَائِنَاتِ وَ خَلاَّقِهَا وَ مُتَصَرِّفِهَا عَلَى الرِّسَالَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ بِاَفْعَالِ رَحْمَانِيَّتِهِ وَ بِاِجْرَاآتِ رُبُوبِيَّتِهِ كَفِعْلِ الرَّحْمَانِيَّةِ بِاِنْزَالِ الْقُرْآنِ الْمُعْجِزِ الْبَيَانِ عَلَيْهِ وَ بِاِظْهَارِ اَنْوَاعِ الْمُعْجِزَاتِ عَلَى يَدَيْهِ وَ بِتَوْفِيقِهِ وَ حِمَايَتِهِ فِى كُلِّ حَالاَتِهِ وَ بِاِدَامَةِ دِينِهِ بِكُلِّ حَقَائِقِهِ وَ بِاِعْلاَءِ مَقَامِ حُرْمَتِهِ وَ شَرَفِهِ وَ اِكْرَامِهِ عَلَى جَمِيعِ الْمَخْلُوقَاتِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعِيَانِ وَ كَفِعْلِ رُبُوبِيَّتِهِ بِجَعْلِ رِسَالَتِهِ شَمْسًا مَعْنَوِيَّةً لِكَائِنَاتِهِ وَ بِجَعْلِ دِينِهِ فِهْرِسْتَةَ كَمَالاَتِ عِبَادِهِ وَ بِجَعْلِ حَقِيقَتِهِ مِرْآةً جَامِعَةً لِتَجَلِّيَاتِ اُلُوهِيَّتِهِ وَ بِتَوْظِيفِهِ بِوَظَائِفَ ضَرُورِيَّةٍ لاَزِمَةٍ لِوُجُودِ الْمَخْلُوقَاتِ فِى هذِهِ الْكَائِنَاتِ كَلُزُومِ الرَّحْمَةِ وَ الْحِكْمَةِ وَ الْعَدَالَةِ وَ كَضَرُورَةِ لُزُومِ الْغِذَاءِ وَ الْمَاءِ وَ الْهَوَاءِ وَ الضِّيَاءِ

Bu pek kat'î ve çok geniş ve kudsî şehadetin tafsilâtını Risale-i Nur'a havale edip gayet kısacık bir işaretle meal-i icmalîsine bakacağız:

Evet bu kâinatta, gözümüz önünde bu muntazam tasarrufatı içinde adalet ve hikmet ile ve rahmet ve inayet ve himayet ile her zaman iyileri himaye ve fenaları ve

yalancıları tokatlamak, rububiyetinin bir âdeti olmasından, ef'al-i Rahmaniyet muktezasıyla bir Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ı Muhammed'in (A.S.M.) eline vermesi ve bine yakın mu'cizelerin pekçok enva'ını ona vermesi ve bütün hâlâtında ve en tehlikeli vaziyetlerinde şefkatkârane himaye ve hattâ güvercin ve örümcekle muhafaza etmesi ve büyük vazifelerinde onu tam muvaffak etmesi ve dinini bütün hakikatlarıyla idamesi ve İslâmiyetini zeminin ve nev'-i beşerin başına geçirmesi ve bütün mahlukat üstünde bir makam-ı şeref ve meşahir-i insaniyenin fevkinde daimî bir rütbe-i makbuliyet ve dost ve düşmanının ittifakıyla en yüksek hasletleri taşıyan bir şahsiyeti vermekle, beşerin beşten birisini ona ümmet etmesi gayet kat'î bir tarzda sadıkıyetine ve risaletine şehadet ettiği gibi, ef'al-i rububiyet cihetinde dahi görüyoruz ki; bu âlemin mutasarrıfı ve müdebbiri, Muhammed'in (A.S.M.) risaletini bu kâinata bir manevî güneş yapıp, -Nur Risalelerinde isbat edildiği gibi- onun ile bütün karanlıkları izale ve nurani hakikatlarını gösterip ve bütün zîşuuru, belki kâinatı hayat-ı bâkiye müjdesiyle sevindirdiği gibi; dinini dahi bütün makbul ehl-i ibadetin fihriste-i kemalâtı ve harekât-ı ubudiyette sağlam bir proğram yapması gibi Muhammed'in (A.S.M.) şahsiyet-i maneviyesi olan hakikatını, Kur'anın ve Cevşen'in delaletiyle tecelliyat-ı uluhiyetine bir âyine-i câmia yapması ve sâbıkan işaret ettiğimiz hakikatların ve ondört asırda her gün ümmetinin bütün hasenatlarının bir mislini kazanmasının ve hayat-ı içtimaiye ve maneviye ve beşeriyedeki âsârının delaletiyle, nev'-i beşere en yüksek reis ve mukteda ve üstad yapması; ve onu büyük ve kudsî vazifelerle beşerin imdadına gönderip rahmet, hikmet, adalet, gıda, hava, mâ, ziya derecesinde insanları onun dinine, şeriatına, İslâmiyetteki hakikatlarına muhtaç [37](Haşiye) yapması ile oniki küllî ve kat'î hüccetlerle risalet-i Muhammediyeye (A.S.M.) kudsî şehadet ettiği halde, acaba hiç mümkün müdür ki; sinek kanadının ve bir çiçeğin tanziminden lâkayd

kalmayan bu kâinat sahibinin bu derece küllî ve geniş şehadetlerine mazhar olan risalet-i Muhammediye (A.S.M.), kâinatın manevî bir güneşi olmasın.

İşte bu onbeş küllî şehadetler, herbiri pekçok şehadetleri, hattâ “Üçüncü Şehadet” mu’cizat lisanıyla bin şehadeti ihtiva edip öyle bir kat’iyyetle ve kuvvetle “Eşhedü Enne Muhammederresulullah” olan davayı isbat ve tahakkukunu ve kıymetini ve ehemmiyetini ilân etmiş ki; her gün beş defa âlem-i İslâm, yüzer milyon lisanlar ile teşehhüdde o davayı kâinata ilân ettiği gibi; o davanın esası olan hakikat-ı Muhammediye (A.S.M.), kâinatın çekirdek-i aslîsi, bir sebeb-i hilkati ve en mükemmel meyvesi olduğunu milyarlar ehl-i iman tereddüdsüz tasdik ederek kabul etmişler. Ve bu kâinatın sahibi (Celle Celalühü) o şahsiyet-i maneviye-i Muhammediyeyi (A.S.M.) saltanat-ı rububiyetine bir yüksek dellâlı ve kâinat tılsımının ve hilkat muammasının bir doğru keşşafı ve lütf u rahmetinin bir parlak misali ve şefkat ve muhabbetinin bir belig lisanı ve âlem-i bâkideki hayat-ı daime ve saadet-i ebediyenin en kuvvetli müjdecisi ve elçilerinin en son ve büyüğü bir resul eylemiş.

Acaba bu mahiyetteki bir hakikata kanaat etmeyen veya ehemmiyet vermeyen, ne derece hasaret ve hata ve belâhet ve cinayet ettiği kıyas edilsin!..

İşte namazdaki Fatiha, nasıl İkinci Kısım’da işaratıyla, teşehhüdde “Eşhedü en lâ ilahe illallah”taki hakikat-ı tevhid davasına kat’î hüccetleri gösterir, hadsiz imzalar basar. Bu Üçüncü Kısım’da dahi yine teşehhüdde “Ve eşhedü enne Muhammederresulullah”ta hakikat-ı risalet davasına kuvvetli şahidleri getirip nihayetsiz tasdik imzalarını bastırır.

Yâ Erhamerrâhimîn! Bu Resul-i Ekrem’in (A.S.M.) hürmetine, bizi onun şefaatine mazhar ve sünnetinin ittibaına muvaffak ve dâr-ı saadette onun âl ü ashabına komşu eyle! Âmîn.. âmîn.. âmîn..

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَ سَلِّمْ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ بِعَدَدِ حُرُوفِ الْقُرْآنِ الْمَقْرُوئَةِ وَ الْمَكْتُوبَةِ آمِينَ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

Elhüccetüzzehra'nın İkinci Makamı

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

[Fatiha'nın âhirinde, ehl-i hidayet ve istikamet ve ehl-i dalalet ve tuğyanın müvazenesine işaret eden ve Risale-i Nur'un bütün müvazenelerinin menbaı olan âyetin bir hakikatını Sure-i Nur'dan

اَللّٰهُ نُورُ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ اَلْمِصْبَاحُ فِى زُجَاجَةٍ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ

ilâ âhir âyeti ve arkasında اَوْ كَظُلُمَاتٍ فِى بَحْرٍ لُجِّىٍّ يَغْشَيهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ ilâ âhir âyetiyle beraber pek acib bir tarzda o müvazeneyi mu'cizane ifade ederler.]

Birinci âyet-i nur -Birinci Şua'da isbat edilmiş ki- on işaretle Risale-i Nur'a bakıyor, mu'cizane Kur'anın o tefsirinden gaybî haber veriyor. Ve Risale-i Nur'a Nur namı verilmesine en birinci sebeb olmasından, Yirmidokuzuncu Mektub'un bir kısmında bir seyahat-ı hayaliye temsilinde, bu acib âyetin "Nur" kelimesinde "Nun-u Na'büdü" mu'cizesi gibi bir manevî mu'cizesinin beyanına binaen, Âyet-ül Kübra Risalesinde dünya seyyahı, Hâlıkını aramak, bulmak, tanımak için bütün kâinattan ve enva'-ı mevcudatından sorduğu ve otuzüç yol ile ve kat'î bürhanlarla hâlıkını ilmelyakîn ve aynelyakîn bildiği gibi; o aynı seyyah asırlarda ve arz ve semavat tabakalarında aklıyla, kalbiyle, hayaliyle gezen yorulmaz, tok olmaz, bütün dünyayı bir şehir gibi görüp, teftiş ederek, kâh Kur'an hikmetine, kâh felsefe hikmetine aklını bindirip geniş hayal dûrbîniyle en uzak tabakalara bakarak, hakikatları vaki'de olduğu gibi görmüş, bizlere Âyet-ül Kübra'da kısmen haber vermiş.

İşte şimdi biz, o ayn-ı hakikat ve bir temsil manasında olan seyahat-ı hayaliyesiyle girdiği pekçok âlemler ve

tabakalardan nümune için yalnız üç tabakasını, Fatiha âhirindeki müvazenenin yalnız kuvve-i akliye cihetinde bir misalini, gayet muhtasar beyan edeceğiz. Sair meşhudatını ve müvazenelerini, Risale-i Nur'un müvazenelerine havale ederiz.

Birinci nümune şöyle: O, dünyaya sırf hâlıkını tanımak, bulmak için gelen seyyah, aklına dedi: "Biz, herşeyden hâlıkımızı sorduk, güzel, tam cevab aldık. Şimdi "Güneş'i güneşten sormak lâzım." darb-ı meseli gibi, biz dahi hâlıkımızı, "İlim" ve "İrade" ve "Kudret" gibi kudsî sıfatlarının tecellileriyle ve meşhud eserleriyle ve isimlerinin cilveleriyle tanımak, bulmak için bir seyahat daha yapacağız." diye dünyaya girdi. Ve ikinci bir cereyan olan ehl-i dalalet gibi birden küre-i arz sefinesine bindi. Hikmet-i Kur'aniyeye tâbi' olmayan fen ve felsefe gözlüğünü taktı. Ve Kur'an okumayan coğrafya fenninin proğramıyla baktı, gördü ki: Nihayetsiz bir boşlukta, bir senede yirmidört bin senelik bir dairede, top güllesinden yetmiş defa sür'atli bir hareketle gezer. Yüzbinler nevi bîçare, âciz zîhayatları içine almış. Eğer bir dakika yolunu şaşırsa veya bir serseri yıldıza çarpsa, parçalanarak hadsiz fezada sukut ile, bütün o bîçare zîhayatları ademe, hiçliğe boşaltacak, dökecek diye anladı. غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ cereyanının dehşetli manevî musibetini, اَوْ كَظُلُمَاتٍ فِى بَحْرٍ لُجِّىٍّ in boğucu karanlığını hissederek "Eyvah! Ne yaptık? Bu dehşetli gemiye neden bindik? Bundan kurtulmak çaresi nedir?" diye o kör felsefenin gözlüğünü kırdı, الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ cereyanına girdi. Birden hikmet-i Kur'aniye imdadına geldi, tam hakikatını gösteren bir dûrbîn aklına verdi, "Şimdi bak!" dedi. Baktı, gördü ki: رَبُّ السَّموَاتِ وَ اْلاَرْضِ ismi, هُوَ الَّذِى جَعَلَ لَكُمُ اْلاَرْضَ ذَلُولاً فَامْشُوا فِى مَنَاكِبِهَا وَ كُلُوا مِنْ رِزْقِهِ burcunda bir güneş gibi tulû' etti. Zemini gayet muntazam ve selâmetli bir gemi ve zîhayatları rızıklarıyla beraber içine doldurmuş, kâinat denizinde çok hikmetler ve menfaatler için seyahatla güneş etrafında gezdirip mevsimlerin mahsulâtını erzak isteyenlere getirir ve "Sevr" ve "Hut" namlarında iki meleği o sefineye

kaptan yapmış, gayet güzel ve muhteşem memleket-i Rabbaniyede Hâlık-ı Zülcelal'in mahlukat ve misafirlerini keyiflendirmek için gezdiriyor. Ve onun ile, اَللّٰهُ نُورُ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ hakikatını gösterir, hâlıkını bu ismin cilvesiyle tanıttırır diye anladı. Bütün ruh u canıyla "Elhamdülillahi Rabb-il Âlemîn" dedi, اَلَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ taifesine girdi.

O seyyahın âlemlerdeki seyahatında gördüğü nümunelerden ikinci nümunesi: O seyyah, küre-i arz gemisinden çıkıp hayvanat ve insanlar âlemine girdi. Dinden ruh almayan hikmet-i tabiiye gözlüğü ile o âleme baktı, gördü ki: O hadsiz zîhayatların hadsiz ihtiyaçları ve onları inciten ve hırpalayan hadsiz muzır düşmanları ve merhametsiz hâdiseleri var iken, o ihtiyaçlara karşı sermayeleri binden, belki yüzbinden ancak bir olabilir. Ve o muzır şeylere mukabil iktidarları, milyondan ancak birdir. Bu çok dehşetli ve acınacak vaziyette, rikkat-i cinsiye ve şefkat-i nev'iye ve akıl alâkadarlığı ile onların haline o derece acıdı ve mahzun ve me'yus ve cehennem azabı gibi elemler alırken ve o perişan âleme girdiğine bin pişman olurken, birden hikmet-i Kur'aniye imdadına yetişti, اَلَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ dûrbînini verdi. "Bak!" dedi. Baktı, gördü ki: اَللّٰهُ نُورُ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ tecellisiyle Rahman, Rahîm, Rezzak, Mün'im, Kerim, Hafîz gibi çok esma-i İlahiyenin her biri, birer güneş gibi مَا مِنْ دَابَّةٍ اِلاَّ هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا * وَكَاَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لاَ تَحْمِلُ رِزْقَهَا اَللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ * وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِى آدَمَ * اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِى نَعِيمٍ gibi âyetlerin burçlarında tulû' ettiler. O insan ve hayvan dünyasını rahmetle, ihsanla doldurup bir nevi muvakkat cennete çevirdiler. Ve bu şâyan-ı temaşa, güzel ibretli misafirhanenin mihmandar-ı kerimini tam bildirdiklerini bildi. Bin kerre "Elhamdülillahi Rabb-il Âlemîn" dedi.

Seyahatındaki yüzer müşahedatından üçüncü nümunesi: Hâlıkını, isimlerinin ve sıfatlarının tecelli ve cilveleriyle tanımak isteyen o dünya seyyahı, akıl ve hayaline dedi ki: "Haydi! Ruhlar ve melekler gibi biz dahi cesedimizi yerde bırakıp göklere çıkacağız. Hâlıkımızı semavattakilerden soracağız." Ruh hayale ve akıl fikre bindiler, semaya çıktılar.

Kozmoğrafya fennini kendilerine rehber ettiler. Dini dinlemeyen bir felsefe nazarıyla, mağdub dâllîn cereyanlarıyla baktılar. Gördü ki: Küre-i arzdan bin defa büyük, top güllesinden yüz defa çabuk hareket edenler içlerinde bulunan binler kütleler, ateş saçan yıldızlar, şuursuz, camid, serseri gibi birbiri içinde sür'atle gezerler. Bir dakika bir tesadüfle biri yolunu şaşırsa; o boş ve hududsuz ve hadsiz, nihayetsiz âlemde bir şuursuz küre ile çarpmak suretinde kıyamet gibi bir herc ü merce sebeb olur.

O seyyah, hangi tarafa baktı ise; dehşet ve vahşet ve hayret ve korkmak aldı, göğe çıktığına bin pişman oldu. Akıl ve hayal bütün bütün bozuldular. "Bizim vazifemiz güzel hakikatları görmek ve göstermek iken, böyle cehennem gibi çirkin ve azablı manaları bilmek, müşahede etmek vazifesinden istifa ediyoruz ve istemiyoruz." derken, birden اَللّٰهُ نُورُ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ tecellisi ile, Hâlık-us Semavati Ve-l Arz ve Müsahhir-üş Şemsi Ve-l Kamer ve Rabb-ül Âlemîn gibi çok isimler, her biri birer güneş gibi وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ ve اَفَلَمْ يَنْظُرُوا اِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا ve ثُمَّ اسْتَوَى اِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّيهُنَّ سَبْعَ سَموَاتٍ gibi âyetlerin burçlarında tulû' ettiler. Bütün semavatı nurla, meleklerle doldurdular, bir büyük câmiye ve mescide ve ordugâha çevirdiler. O seyyah الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ cereyanına girdi. Dâllînden, اَوْ كَظُلُمَاتٍ فِى بَحْرٍ لُجِّىٍّ den kurtuldu. Birden cennet gibi muntazam, güzel, muhteşem bir memleket gördü. Her tarafta Hâlık-ı Zülcelal'i bildiriyorlar bir vaziyeti müşahedesiyle, akıl ve hayalin kıymetleri ve vazifeleri bin derece terakki etti.

İşte o seyyahın kâinattaki seyahatının yüzer nümunesinden bu mezkûr üç nümuneye kıyasen sair müşahedatını ve isimlerin cilveleriyle Vâcib-ül Vücud'un marifetini Risale-i Nur'a havale edip bu pek kısa işarete iktifaen, bu pek uzun kıssayı kısa keserek hâlıkımızı bildiren kudsî sıfatlardan ve sıfât-ı seb'asından yalnız "İlim" ve "İrade" ve "Kudret" gibi üç mühim sıfatların eserleriyle, tecellileriyle ve tahakkuklarının hüccetleriyle kâinat hâlıkını

tanımağa o dünya seyyahı gibi gayet kısa işaretlerle çalışacağız. Tafsilâtını Risale-i Nur'a havale ederiz.

İşte Arabî Hizb-i Nurî'nin hülâsat-ül hülâsasından daimî, tefekkürî bir virdim ve Allahü Ekber cümlesinin otuzüç mertebesinden üç mertebeyi beyan eden bu gelen Arabî fıkranın bir nevi tercümesi içinde kısa işaretlerle ülema-i ilm-i kelâmı ve akide ülemasını pek çok meşgul eden ilim ve irade ve kudret-i İlahiyenin kâinattaki cilveleriyle, onları aynelyakîn iman ile tasdik ve onlarla Vâcib-ül Vücud'un bedahetle mevcudiyetine ve vahdaniyetine ilmelyakîn tasdik ile tam iman etmeye yol açan bu Arabî fıkradır:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِى الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِىٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ❊
اَللّٰهُ اَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةً وَ عِلْمًا اِذْ هُوَ الْعَلِيمُ بِكُلِّ شَيْءٍ بِعِلْمٍ (*)[38]
مُحِيطٍ لاَزِمٍ ذَاتِىٍّ
لِلذَّاتِ يَلْزُمُ اْلاَشْيَاءَ لاَ يُمْكِنُ اَنْ يَنْفَكَّ عَنْهُ شَيْءٌ بِسِرِّ الْحُضُورِ وَ الشُّهُودِ وَ
اْلاِحَاطَةِ النُّورَانِيَّةِ وَ بِسِرِّ اِسْتِلْزَامِ الْوُجُودِ لِلْعُمُومِيَّةِ وَ اِحَاطَةِ نُورِ الْعِلْمِ بِعَالَمِ
الْوُجُودِ ❊ نَعَمْ فَاْلاِنْتِظَامَاتُ الْمَوْزُونَةُ وَ اْلاِتِّزَانَاتُ الْمَنْظُومَةُ وَ الْحِكَمُ
الْقَصْدِيَّةُ الْعَامَّةُ وَ الْعِنَايَاتُ الْمَخْصُوصَةُ الشَّامِلَةُ وَ اْلاَقْضِيَّةُ الْمُنْتَظَمَةُ وَ
اْلاَقْدَارُ الْمُثْمِرَةُ وَ اْلآجَالُ الْمُعَيَّنَةُ وَ اْلاَرْزَاقُ الْمُقَنَّنَةُ وَ اْلاِتِّقَانَاتُ الْمُفَنَّنَةُ وَ
اْلاِهْتِمَامَاتُ الْمُزَيَّنَةُ وَ غَايَةُ كَمَالِ اْلاِنْتِظَامِ اْلاِنْسِجَامِ اْلاِتِّسَاقِ اْلاِتِّقَانِ اْلاِتِّزَانِ
اْلاِمْتِيَازِ الْمُطْلَقَاتِ فِى كَمَالِ السُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ دَالاَّتٌ عَلَى اِحَاطَةِ عِلْمِ عَلاَّمِ
الْغُيُوبِ بِكُلِّ شَيْءٍ ❊ اَلاَ يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ❊ فَنِسْبَةُ دَلاَلَةِ
حُسْنِ صَنْعَةِ اْلاِنْسَانِ عَلَى شُعُورِ اْلاِنْسَانِ اِلَى نِسْبَةِ دَلاَلَةِ حُسْنِ خِلْقَةِ
اْلاِنْسَانِ عَلَى عِلْمِ خَالِقِ اْلاِنْسَانِ كَنِسْبَةِ لُمَيْعَةِ زُجَيْجَةِ الذُّبَيْبَةِ فِى اللَّيْلَةِ
الدَّهْمَاءِ اِلَى شَعْشَعَةِ الشَّمْسِ فِى رَابِعَةِ النَّهَارِ

Gayet kısa bir nevi tercümesi içinde ilm-i İlahîye, bu pek ehemmiyetli hakikat-ı imaniyeye kısacık işaretler edip tafsilâtını Risale-i Nur'a havale ile deriz [39](Haşiye):

Evet nasılki rahmet, rızk-ı acaibiyle güneş gibi kendini gösterip perde-i gaybda bir Rahman-ı Rahîm'i kat'iyyetle isbat ediyor; öyle de yüzer âyât-ı Kur'aniyede mevki alan ve kudsî yedi sıfattan bir cihette en birincisi olan "ilim" dahi, nizam ve mizanın hikmetleri ve meyveleriyle güneş ziyası misillü kendini gösterdiği gibi; bir Alîm-i Küll-i Şey'in

mevcudiyetini kat'iyyetle bildirir. Evet insanın şuuruna, ilmine delalet eden düzgün, ölçülü san'atı ile; insanın hâlıkının ilmine, hikmetine delalet eden hüsn-ü hilkat-i insan müvazenesi; aynen yıldız böceğinin gecedeki ışığının lem'acığının, gündüzde güneşin ihatalı ziyasına nisbeti gibidir.

Şimdi ilm-i İlahînin delillerini beyan etmeden evvel, o kudsî sıfatın kâinatın enva'ındaki tecellileriyle Zât-ı Akdes'i pek zahir bir tarzda göstermesine delalet ve şehadet eden Mi'rac-ı Muhammedî (A.S.M.) gecesinde huzur ve hitab-ı İlahîye mazhar olduğu zaman, birden اَلتَّحِيَّاتُ اَلْمُبَارَكَاتُ اَلصَّلَوَاتُ اَلطَّيِّبَاتُ لِلّٰهِ diyerek, bütün zîhayat ve enva'-ı mahlukat namına bir meb'us ve elçi olmasından, bütün onların sıfat-ı ilmin cilveleriyle Rablerini bildirdikleri tarzda, selâm yerinde umum zîşuur bedeline, hâlıkına umum zîhayatın hediyelerini takdim eder. Yani اَلتَّحِيَّاتُ اَلْمُبَارَكَاتُ اَلصَّلَوَاتُ اَلطَّيِّبَاتُ dört kelimeler ile umum zîhayatın dört taifesinin ezelî, ebedî ilmin cilveleriyle Allâm-ül Guyub'a karşı tahiyyelerini, tebriklerini, ubudiyetlerini, güzel marifetlerini gösterdiğinden, bu kudsî mükâleme-i mi'raciyeyi geniş manasıyla okumak, teşehhüdde umum İslâmın farz bir vazifesi olmuş. O kudsî mükâlemenin izahatını Risale-i Nur'a havale edip, gayet kısa dört işaretle bir manasını beyan edeceğiz:

Birincisi: اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ dır. Kısacık meali şudur: Nasıl bir usta, pek hârika bir makineyi derin ilmi ve mu'cizekâr zekâsıyla yapsa, o acib makineyi gören herkes, o ustayı takdirkârane tebrik edip alkışlar ve tahsinkârane medihlerle ve ihsanlarla ona maddî, manevî hediyeler, tahiyyeler verir; o makine dahi, o ustanın istediği tarzda tam tamına, gayet mükemmel olarak arzularını ve hârika ince san'atını ve meharet-i ilmiyesini göstermesiyle, kendi ustasını lisan-ı hal ile alkışlar, tebrik eder, manevî tahiyyeler, hediyeler verir.

Aynen öyle de; kâinatta bütün zîhayat taifeleri, herbiri ve herbir ferdi, her tarafı mu'cizeli birer hârika makinedir ki; ustasının herşeyin herşey ile münasebetini gören ve

herşeyin hayatına lâzım bütün şeyleri görüp tam yerinde ona yetiştiren ihatalı ilminin derin ve ince cilveleri ile kendini tanıttıran Sâni'-i Zülcelalini hayatlarının lisan-ı halleriyle, ins ve cinn ve melek olan zîşuurların kal dilleri gibi tahiyyelerle alkışlar ve tebriklerle اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ derler. Ve hayatlarının fiyatını doğrudan doğruya bütün mahlukatı bütün ahvaliyle bilen hâlıklarına ubudiyetkârane takdim ediyorlar ki; Mi'rac gecesinde bütün zîhayat namına Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, Vâcib-ül Vücud'un huzurunda selâm yerinde اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ deyip bütün zîhayat taifelerinin tahiyye ve hediye ve manevî selâmlarını takdim etmiş. Evet âdi bir muntazam makine, intizam ve mizanlı heyetiyle şeksiz bir mahir ve dikkatli ustayı gösterdiği gibi; kâinatı dolduran hadsiz zîhayat makineler de, herbirisi binbir mu'cizat-ı ilmiyeyi gösteriyorlar. Elbette yıldız böceğinin ışığına nisbeten güneşin ziyası derecesinde ilmin cilveleri ile o zîhayatlar, usta ve sermedî san'atkârlarının vücub-u vücuduna ve mabudiyetine pek parlak şehadet ederler.

İkinci Kudsî Kelime-i Mi'raciye: اَلْمُبَارَكَاتُ dür. Madem hadîsçe namaz, mü'minin mi'racıdır ve mi'rac-ı ekberin cilvesine mazhardır. Ve madem dünya seyyahı, her âlemde, ilim sıfatıyla Allâm-ül Guyub hâlıkını bulmuş; biz dahi o seyyahla beraber, mübareklerin ve görenlere bârekâllah dedirtenlerin ve " اَلْمُبَارَكَاتُ "nün geniş âlemine girip bütün zîruhun masum, mübarek yavrularını ve bütün zîhayatın mukadderat ve proğramlarının kutucukları olan tohum ve çekirdekleri başta olarak o mübarekât âlemini temaşa ve mütalaa ile kudsî sıfat-ı ilmin mu'cizatlı, ince cilveleriyle hâlıkımızı ilmelyakîn ile bilmeğe o seyyah gibi çalışacağız:

Evet gözümüzle görüyoruz ki; bütün o masum yavrucuklar ve o mübarek mahzencikler, sandıkçıklar; bir Alîm-i Hakîm'in ilmiyle hem umumu, hem herbir ferdi, birden bir uyanmak ve gaye-i hilkatine yürümek için bir hareket alırlar. Hakikat nazarıyla bakanlara "Bin Bârekâllah! Yüzbin Mâşâallah!" dedirtirler.

Evet meselâ: Nutfeler, yumurtalar, tohumlar, çekirdekler herbiri birden ilimden gelen bir ince nizam ve o nizam, meharetten gelen tam bir mizan içinde; o mizan, yeni bir tanzim; o ise, taze bir ölçü ve tevzin içinde; o dahi, bir temyiz ve terbiye ve müteşabih emsalinden kasdî farika alâmetleri içinde; o da, san'atlı bir tezyin ve süslemek içinde; bu dahi hakîmane, lâyık, mükemmel cihazat ve tasvir içinde; bu ise kerimane, rızık isteyenlerin zevklerini memnun etmek için, o mahlukların ve meyvelerin etleri ve yenilen kısımları ihtilaf içinde; bu ise, âlimane, mu'cizane, ayrı ayrı nakışlar, zînetler içinde; bu da, ayrı ayrı güzel, hoş kokular ve lezzetli tatlar içinde ki; kemal-i intizam içinde, birbirinden mütemayiz, ayrı iken kesret ve sür'at ve vüs'at-i mutlaka içinde sehivsiz hatasız, bütün onların suretlerinin inkişafları ve her mevsimde o hârika halin devamı içinde bütün o mübareklerin herbiri ve beraber, bu mezkûr onbeş dil ile ustalarının hârika meharetini ve mu'cizatlı ilmini göze gösterip Allâm-ül Guyub, Vâcib-ül Vücud Sâni'lerini güneş gibi bildiriyorlar. İşte bu pek geniş ve parlak şehadetleri ve Sâni'ini tebrikleri içindir ki, Mi'rac Gecesinde bütün mahlukat hesabına konuşan Zât-ı Muhammediye (A.S.M.) اَلْمُبَارَكَاتُ kelimesini selâm yerinde demiş.

Üçüncü Kelime: اَلصَّلَوَاتُ dür ki; hem umumî Mi'rac-ı Ekber-i Muhammedî'de (A.S.M.) hem her mü'minin hususî mi'racı olan namaz teşehhüdünde, her gün hiç olmazsa on defa, yüz milyonlar ehl-i iman, o kudsî kelimeyi, Peygamber'in (A.S.M.) tebaiyetiyle dergâh-ı İlahîye takdim edip kâinatta ilân ederler. Mi'raca dair Otuzbirinci Söz, Mi'racın bütün hakikatlarını -bir muhatab ittihaz ettiği muannid, mülhid, münkirlere karşı dahi- gayet kat'î ve kuvvetli bir surette isbat ettiğine binaen, tafsilâtını ve hüccetlerini ona havale ederek gayet muhtasar bir işaretle bu Üçüncü Kelime-i Mi'raciyenin geniş manasını gösteren zîruh, zîşuur taifelerinin acib âlemine bakıp, ilm-i ezelînin cilveleriyle hâlıkımızın vahdet ve mevcudiyeti içinde kemal-i

rahmaniyetini ve rahîmiyetini ve azamet-i kudret ve şümul-ü iradetini bilmeğe çalışacağız:

Evet, bu âlemde görüyoruz ki: Bu zîruhlar, şuuren ve aklen olmasa da hissen, fıtraten hissediyorlar ki; herbiri, hadsiz bir acz ve za'f içinde, hadsiz düşmanları ve incitenleri var ve hadsiz bir fakr ve ihtiyaç içinde, hadsiz hacatı ve matlubları var. İktidarı ve sermayesi binden birine kâfi gelmediğinden, bütün kuvvetiyle bağırır ve ağlar; manen, fıtraten yalvarır; kendine mahsus sesiyle, lisanıyla dualar, niyazlar, bir nevi namazlar, salavatlar ile bir Alîm-i Kadîr dergâhına iltica ederken birden görüyoruz ki; o bağıranların her işini, her ihtiyacını bilen ve her derdini ve zararını anlayıp yalvarmasını, fıtrî duasını işiten Alîm-i Mutlak bir Kadîr-i Hakîm, imdadlarına yetişir, bütün istediklerini yapar. Ağlamalarını gülmeğe, bağırmalarını teşekkürlere çevirir. Bu hakîmane, alîmane, rahîmane yardım, pek parlak bir tarzda ilim ve rahmetin cilveleriyle bir Mücîb-i Mugîs, bir Rahîm-i Kerim'i bildirip o zîruh âleminin bütün salavat ve ubudiyetlerini ona takdim ve tahsis eder manasıyla, Mi'rac-ı Ekber'de Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ve mi'rac-ı asgar olan namazlarda onun ümmeti اَلصَّلَوَاتُ اَلطَّيِّبَاتُ لِلّٰهِ der.

Dördüncü Kelime-i Kudsiye: اَلطَّيِّبَاتُ لِلّٰهِ dir. Risale-i Nur'un çok hakikatları namaz tesbihatında ihtar edilmesi hikmetiyle; hem Fatiha'nın, hem teşehhüdün kelimelerinin hakikatlarını kısa işaretlerle beyan etmeğe âdeta ihtiyarsız sevkedildim.

İşte Mi'rac-ı Muhammedî'de (A.S.M.) denilen اَلطَّيِّبَاتُ kelime-i kudsiyesi; ehl-i marifet ve iman ve küllî şuur sahibi olan ins ve cinn ve melek ve ruhanîlerin, kâinatı güzel tayyibeleri ve haseneleri ve ubudiyetleriyle güzelleştiren ve güzellerin âlemine bakan ve sermedî Cemil-i Mutlak'ın hadsiz cemal ve güzelliklerini ve kâinatı süslendiren isimlerinin daimî güzelliklerini tam bilen ve aşk u şevkle küllî ubudiyetler ile mukabele eden ve parlak iman ve geniş marifetler ve medh ü senaların revaih-i tayyibe ve hoş kokularıyla Hâlıklarına karşı o hadsiz tayyibatlar manasıyla

Mi'racda söylenmiş sırrıyla; teşehhüdde bütün ümmet, her gün usanmadan o kudsî kelime-i tayyibeyi tekrar ederler.

Evet bu kâinat, nihayetsiz bir hüsn ü cemal-i sermedînin âyinesi ve cilveleri ve kâinattaki bütün cemal ve kemal ve güzellikler, o sermedî hüsünden gelir ve ona intisabla güzelleşir, kıymeti yükselir. Yoksa karmakarışık bir virane, bir hüzüngâh olur. Ve o intisab ise, saltanat-ı uluhiyetin dellâlları ve ilâncıları olan ins ve melek ve ruhanîlerin marifet ve tasdikleriyle anlaşılır. Hattâ o dellâlların güzel ve tatlı hamdlerini ve senalarını ve mabuduna medihlerini ve onların kelimelerini her tarafa neşir ve arş-ı a'zamın canibine sevketmek için hava unsurunun zerreleri emirber neferler, küçücük diller ve kulaklar gibi o güzel kelimeleri dergâh-ı uluhiyete takdim etmek için o pek hârika vaziyet-i acibe havaya verildiğine kuvvetli bir ihtimal var diye kalbime geldi.

İşte ins ve melek, nasılki imanları ve ubudiyetleriyle Mabud-u Zülcelal'i bildiriyorlar; öyle de: O Hakîm-i Zülcelal dahi o ilâncılara verdiği çok câmi' istidadlarla, pek hârika cihazlarla ve dekaik-i ilmiyeleriyle herbirisini bütün kâinatla alâkadar bir küçük kâinat hükmüne getirmekle kendini pek parlak bir tarzda bildiriyor. Meselâ: İnsanın küçücük kafasında ceviz kadar bir yerde kuvve-i hâfıza, kuvve-i hayaliye, kuvve-i müfekkire gibi müteaddid, acib makineleri yaratmak ve kuvve-i hâfızayı bir büyük kütübhane hükmüne getirmekle ilm-i ezelînin cilvesiyle güneş gibi kendini gösteriyor. [40](*)

Şimdi sâbıkan zikredilen ve ilm-i muhitin küllî hüccetlerine işaret eden ve bir geniş hüccet olarak hadsiz bürhanları ihtiva eden ve onbeş delil ile ilm-i muhiti gösteren Arabî parçanın gayet kısa bir mealine ve bir nevi tercümesine işaret ederiz.

Onbeş Delilden Birincisi: فَالْاِنْتِظَامَاتُ الْمَوْزُونَةُ dir. Yani: Bütün mahlukatta müşahede edilen ölçülü düzgünlük, mizanlı intizam; ihatalı bir ilme şehadet eder. Evet

muntazam bir saray gibi kâinattan ve manzume-i şemsiyeden ve kelimeler ve seslerin neşrinde zerreleri medar-ı hayret bir intizam gösteren hava sahifesinden ve üçyüzbin ayrı ayrı nevileri her baharda bir intizam-ı ekmel içinde yetiştiren zemin yüzünden tut, tâ herbir zîhayatın vücudundaki a'zâ ve cihazat ve hüceyrat ve zerrelere kadar derin, ihatalı, şaşırmaz bir ilmin eseri olan mizanî düzgünlük ve tam intizam bulunması; gayet zahir ve kat'î bir surette ihatalı bir ilme delalet ve şehadet eder demektir.

İkinci Delil: وَالْاِتِّزَانَاتُ الْمَنْظُومَةُ dir. Yani: Bütün kâinattaki masnuatta -cüz'î, küllî- seyyarattan tâ kandaki küreyvat-ı hamra ve beyzaya kadar herşeyde gayet düzgün bir ölçü, mütenasib bir mizan bulunması; bedahetle muhit bir ilme delalet ve kat'î şehadet eder. Evet, görüyoruz ki: Meselâ bir sineğin, bir insanın a'zâları ve cihazatı, hattâ cesedinin hüceyratı ve kanındaki kırmızı ve beyaz kürecikleri o derece hassas bir mizan ve ince bir ölçü ile yerleştirilmiş ve o derece birbirine münasib ve uygun ve cesedin sair a'zâlarında öyle muntazam bir tenasüb var ki; nihayetsiz bir ilme mâlik olmayan, o vaziyeti onlara vermesi hiçbir cihette imkânı yok.

İşte aynen bütün zîhayat ve enva'-ı mahlukat, zerrattan tâ manzume-i şemsiyedeki seyyarata kadar; öyle tam bir müvazene ve zerre kadar şaşırmaz bir düzgün ölçü hükmetmesi, ihatalı bir ilme kat'î delalet ve parlak şehadet eder. Demek ilmin her delili, Zât-ı Alîm'in mevcudiyetine dahi delildir. Sıfat mevsufsuz olması muhal ve imkânsız olmasından, bütün hüccetleri Alîm-i Ezelî'nin vücub-u vücuduna kuvvetli ve gayet kat'î bir hüccet-i kübradır.

Üçüncü Delil: وَالْحِكَمُ الْقَصْدِيَّةُ الْعَامَّةُ dir. Yani: Bütün kâinattaki hallakıyet ve faaliyette ve tebeddülât ve ihya ve tavzifat ve terhisatta bütün masnuatın herbiri ve herbir taifenin tesadüf imkânı olmayan öyle kasdî ve bilerek takılan hikmetleri ve faideleri ve vazifeleri var ve görüyoruz ki; ihatalı bir ilmi bulunmayan, hiçbir cihette, hiçbirisine icad noktasında sahib çıkamaz. Meselâ: Hadsiz zîhayattan bir

insanın yüz cihazatından bir tek cihazı olan lisanı; bir et parçası iken, iki büyük vazifesiyle yüzer hikmetlere, neticelere, meyvelere, faidelere âlet oluyor. Taamların zevkindeki vazifesi, ayrı ayrı bütün tatları bilerek cesede, mideye haber vermek ve rahmet-i İlahiyenin matbahlarına dikkatli bir müfettiş olmak ve kelimeler vazifesinde kalbe ve ruha ve dimağa tam bir tercüman ve santral olmak; elbette gayet parlak ve kat'î bir surette ihatalı ilme delalet ve şehadet eder. Bir tek dil, hikmetleri ve meyveleriyle böyle delalet etse; hadsiz lisanlar ve hadsiz zîhayatlar, nihayetsiz masnuat, güneş zuhurunda ve gündüz kat'iyyetinde nihayetsiz bir ilme delalet ve şehadet ve Allâm-ül Guyub'un daire-i ilminden ve hikmetinden ve meşietinden hariç hiçbir şey yoktur diye ilân ederler.

Dördüncü Delil: وَالْعِنَايَاتُ الْمَخْصُوصَةُ الشَّامِلَةُ dir. Yani: Bütün zîhayat, zîşuur âleminde, her nev'e ve her ferde, hususî ve ona münasib ve umuma şamil inayetler, şefkatler, himayetler; bedahet derecesinde ihatalı bir ilme delalet ve o inayetlere mazhar olanları ve ihtiyaçlarını bilen bir alîm-i inayetkârın vücub-u vücuduna hadsiz şehadetler eder, demektir.

İhtar: Risale-i Nur'un hülâsat-ül hülâsasının zübdesi olan arabî fıkradaki kelimelerin izahı ise; Kur'andan tereşşuh eden Risale-i Nur'un âyât-ı Kur'aniyenin lemaatından aldığı hakikatlara, hususan "İlim" ve "İrade"ye ve "Kudret"e dair delillere ve hüccetlere işarettir ki; bu Arabî kelimelerin işaret ettikleri o ilmî deliller, ehemmiyetle tefsir ediliyor. Demek herbiri, çok âyâtın birer işaret ve birer nüktesini beyan etmektir. Yoksa o Arabî kelimelerin tefsiri ve beyanı ve tercümesi değildir.

Sadede dönüyoruz. Evet gözümüzle görüyoruz ki; bizleri ve bütün zîruhları bilir ve bilerek şefkatle himaye eder ve ihtiyacını ve her derdini bilir ve bilerek inayetiyle imdadına yetişir bir Alîm-i Rahîm var. Hadsiz misallerinden birisi: İnsanın rızık ve ilâç ve muhtaç olduğu madenler cihetinde gelen hususî ve umumî inayetler, pek zahir bir surette bir

ilm-i muhiti gösterir ve bir Rahman-ı Rahîm’e rızık, ilâç, madenlerin adedince şehadetler ederler. Evet insanın hususan âcizlerin ve yavruların iaşeleri ve bilhâssa mide matbahından cesedin rızık isteyen a’zâlarına, hattâ hüceyrelerine herbirine münasib rızkını yetiştirmeleri ve dağlar bir eczahane ve insana lâzım bütün madenlerin bir anbarı olmaları gibi hakîmane işler, gayet ihatalı bir ilim ile olabilir. Serseri tesadüf, kör kuvvet, sağır tabiat, camid, şuursuz esbab, basit, istilacı unsurlar; hiçbir cihette bu alîmane, basîrane, hakîmane, merhametkârane, inayetperverane olan iaşe ve idare ve himayet ve tedbire karışamazlar. Yalnız o zahirî esbab; Alîm-i Mutlak’ın emriyle, izniyle, ilim ve hikmeti dairesinde bir perde-i izzet-i kudret-i İlahiye olarak istimal ve istihdam edilmeleri var.

Beşinci ve Altıncı Delil: وَالْاَقْضِيَّةُ الْمُنْتَظَمَةُ وَالْاَقْدَارُ الْمُثْمِرَةُ dir. Yani: Herşeyin, hususan nebatat ve eşcar ve hayvanat ve insanların şekilleri ve mikdarları, ilm-i ezelînin iki nev’i olan kaza ve kaderin düsturlarıyla san’atkârane biçilmiş ve herbirinin kametine göre tam münasib dikilmiş, mükemmel giydirilmiş, gayet muntazam birer hikmetli şekil verilmiş. Onlar, herbiri ve beraber, bir nihayetsiz ilme delalet ve bir Sâni’-i Alîm’e adedlerince şehadet ederler demektir.

Evet meselâ nümune olarak hadsiz misallerinden yalnız tek bir ağaç ve bir ferd-i insana bakıyoruz, görüyoruz ki: Bu meyveli ağaç, o çok cihazatlı insan; hiçbir ressam tam taklidini yapamayacak derecede zahiri ve bâtını, dış ve içi öyle bir gaybî pergârla ve ince bir ilmin kalemiyle hududları çizilmiş ve tam intizamla her a’zâsına münasib suret verilmiş ki, meyve ve neticelerine ve vazife-i fıtratlarına yetişsin. Bu ise nihayetsiz bir ilim ile olabilmesi cihetiyle herşeyin herşeyle münasebetini bilip ve nazara alan ve bu ağaç ve bu insanın bütün emsallerini ve nevilerini ilm-i ezelîsinin kaza ve kader pergâr ve kalemiyle dış ve iç mikdarlarını ve suretlerini hakîmane yapılmasını bilerek işleyen bir Sâni’-i Musavvir, bir Alîm-i Mukaddir’in hadsiz ilmine ve vücub-u

vücuduna nebatat ve hayvanat adedince şehadet ederler demektir.

Yedinci, Sekizinci Delil: وَالْآجَالُ الْمُعَيَّنَةُ وَالْاَرْزَاقُ الْمُقَنَّنَةُ dir. Yani: Ehemmiyetli bir hikmet için, zahir nazarda mübhem ve gayr-ı muayyen tevehhüm edilen eceller ve rızıklar, ibham perdesi altında kaza ve kader-i ezelînin defterinde mukadderat-ı hayatiye sahifesinde her zîhayatın eceli mukadder ve muayyendir; tekaddüm, teahhur etmez. Ve her zîruhun rızkı tayin ve tahsis edilip kaza ve kader levhasında yazıldığına hadsiz deliller var. Meselâ: Koca bir ağacın ölmesi, onun bir nevi ruhu olan çekirdeğini onun yerinde vazife görmek için bırakması, bir Alîm-i Hafîz'in hikmetli kanunuyla olması ve bir yavrunun rızkı olan süt memelerden gelmesi ve kan ve fışkı içinden çıkıp hiç bulaşmadan safi, temiz olarak ağzına akması, tesadüf ihtimalini kat'î bir surette red ve bir Rezzak-ı Alîm-i Rahîm'in şefkatli düsturuyla olduğunu gayet kat'î gösteriyor. Bu iki cüz'î misale bütün zîhayat, zîruh kıyas edilsin.

Demek hakikatta hem ecel muayyen ve mukadderdir, hem rızık herkese göre bir taayyün içinde mukadderat defterinde kaydedilmiştir.

Fakat gayet mühim bir hikmet için hem ecel, hem rızık perde-i gaybda ve mübhem ve gayr-ı muayyen ve zahiren tesadüfe bağlı gibi görünüyor. Eğer ecel güneşin gurubu gibi muayyen olsa idi; yarı ömür gaflet-i mutlakada ve âhirete çalışmamakla zayi' olup, yarı ömürden sonra her gün ölüm darağacı tarafına bir ayak atmak gibi dehşetli bir korku alıp eceldeki musibet yüz derece ziyadeleşmesi sırrıyla, başa gelen musibetler ve hattâ dünyanın eceli olan kıyamet perde-i gaybda merhameten bırakılmış. Rızk ise; hayattan sonra nimetlerin en büyük bir hazinesi ve şükür ve hamdin en zengin bir menbaı ve ubudiyet ve dua ve ricaların en cem'iyetli bir madeni olmasından, suret-i zahirede mübhem ve tesadüfe bağlı gibi gösterilmiş. Tâ her vakit Rezzak-ı Kerim'in dergâhına iltica ve rica ve yalvarmak ve hamd ve şükür şefaatiyle rızk istemek kapısı kapanmasın. Yoksa

muayyen olsa idi, mahiyeti bütün bütün değişecekti. Şâkirane, minnetdarane ricalar, dualar, belki mütezellilane ubudiyet kapıları kapanırdı.

Dokuzuncu, Onuncu Delil: وَالْاِتِّقَانَاتُ الْمُفَنَّنَةُ وَالْاِهْتِمَامَاتُ الْمُزَيَّنَةُ Yani: Her masnuda, hususan bahar mevsiminde zemin yüzünde sermedî bir hüsn ü cemalin cilvelerini gösteren bütün güzel mahluklar, ezcümle çiçekler, meyveler ve kuşçuklar ve sinekler ve bilhâssa yaldızlı ve yıldızlı kuşçukların hilkatlerinde ve suretlerinde ve cihazatlarında öyle mu'cizane bir meharet ve dikkat ve hârika bir san'at, bir ittikan, bir mükemmeliyet ve san'atkârlarının mu'cizatlı hünerlerini gösteren ayrı ayrı, çeşit çeşit tarzlarda şekiller, makinecikler, gayet ihatalı bir ilme ve -tabirde hata olmasın- gayet meharetli ve fünunlu bir meleke-i ilmiyeye kat'î delalet ve serseri tesadüfün ve şuursuz ve müşevveş esbabın müdahale etmesinin imkânsız olduğuna şehadet ettikleri gibi; وَالْاِهْتِمَامَاتُ الْمُزَيَّنَةُ ifadesiyle o güzel masnu'larda o derece bir şirin süslemek ve tatlı bir zînet ve cazibedar bir cemal-i san'at var ki, nihayetsiz bir ilim ile iş görür ve herşeyin en güzel tarzını bilir ve san'atkârlığın cemal-i kemalini ve kemal-i cemalini zîşuurlara göstermek ister ki; en cüz'î bir çiçeği ve küçük bir sineği ihtimamkârane, mahirane, san'atperverane ehemmiyetle tasvir ve icad eder. Bu ihtimamkârane tezyin ve tahsin, bedahetle hadsiz ve herşeye muhit bir ilme delalet ve o güzellerin adedince bir Sâni'-i Alîm-i Zülcemal'in vücub-u vücuduna şehadetler ederler demektir.

Beş küllî delil ve hüccetleri ihtiva eden **Onbirinci Delil:**

وَغَايَةُ كَمَالِ الْاِنْتِظَامِ الْاِتِّزَانِ الْاِمْتِيَازِ الْمُطْلَقَاتِ فِى السُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ وَخَلْقُ الْاَشْيَاءِ فِى الْكَثْرَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْاِتِّقَانِ الْمُطْلَقِ وَفِى السُّرْعَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْاِتِّزَانِ الْمُطْلَقِ وَفِى الْوُسْعَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ كَمَالِ حُسْنِ الصَّنْعَةِ وَفِى الْبُعْدَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْاِتِّفَاقِ الْمُطْلَقِ وَفِى الْخِلْطَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْاِمْتِيَازِ الْمُطْلَقِ

Bu delil, sâbıkan zikredilen Arabî fıkranın âhirinde yazılan delilin başka ve daha güzel bir tarzıdır. Şiddetli hastalık sebebiyle, gayet kısa bir işaretle bundaki beş-altı geniş delilleri beyandır.

Evvelâ: Bütün zeminde görüyoruz; tam bilmekten ve meharetten gelen gayet sühulet ve kolaylıkla acib zîhayat makineler, def'aten ve bir kısmı bir dakikada düzgün, ölçülü, emsalinden farikalı yapılmaları, nihayetsiz bir ilme delalet ve san'attaki meharet-i ilmiyeden gelen sühulet ve kolaylık derecesinde o ilmin kemaline şehadet eder.

Sâniyen: Gayet kesret ve çokluk içinde şaşırmadan gayet derecede san'atlı, mükemmel icadlar, nihayetsiz bir kudret içinde hadsiz bir ilme delalet ve Alîm ve Kadîr-i Mutlak'a hadsiz şehadet eder.

Sâlisen: Sür'at-i mutlaka ve gayet çabuk yapılmakla beraber, gayet derece mizanlı, ölçülü icadları; hadsiz bir ilme delalet ve adedlerince bir Alîm-i Mutlak ve Kadîr-i Mutlak'a şehadet ederler.

Râbian: Gayet geniş bütün zemin yüzünde hadsiz zîhayatların vüs'at-i mutlaka ile beraber gayet san'atkârane, süslü, kemal-i hüsn-ü san'at ile yapılmaları hiç şaşırmayan, herşeyi beraber gören, bir şeyi bir şeye mani' olmayan bir ihatalı ilme delalet ve bir Alîm-i Küll-i Şey ve Kadîr-i Mutlak'ın masnu'ları olduklarına herbiri ve beraber şehadet ederler.

Hâmisen: Bu'd-u mutlak ve birbirinden gayet uzak bir nevin efradı; biri şarkta, biri garbda, biri şimalde, biri cenubda, aynı zamanda, aynı tarzda birbirinin misli ve birbirinden teşahhusça imtiyazlı bir surette vücuda gelmeleri ancak bir Alîm-i Mutlak ve Kadîr-i Mutlak'ın kâinatı idare eden hadsiz kudreti ve bütün mevcudatı ahvaliyle ihata eden nihayetsiz ilmiyle olabilmesi cihetiyle, muhit bir ilme delalet ve bir Allâm-ül Guyub'a hadsiz şehadet ederler.

Sâdisen: İhtilat-ı mutlakla beraber hiç şaşırmadan ve karıştırmadan herbirisi tam bir imtiyaz ve alâmet-i farika ile o karışık emsalinde ve karanlık yerlerde, meselâ toprak altındaki tohumlar gibi şaşıran vaziyetlerde o çok kalabalıklı zîhayat makinelerin her birisinin hiçbir cihazatını noksan bırakmayarak mu'cizatlı bir surette yaratılmaları, güneş gibi ilm-i ezelîye delalet ve gündüz gibi Kadîr-i Mutlak ve Alîm-i

Mutlak'ın hallakıyetine, rububiyetine şehadet ederler. Risale-i Nur'daki tafsilâta havale edip bu pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Şimdi hülâsat-ül hülâsadaki "İrade" mes'elesine başlıyoruz:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةً وَعِلْمًا اِذْ هُوَ الْمُرِيدُ لِكُلِّ شَيْءٍ مَاشَاءَ اللّٰهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ اِذْ تَنْظِيمُ اِيجَادِ الْمَصْنُوعَاتِ ذَاتًا وَصِفَةً وَمَاهِيَّةً وَهُوِيَّةً مِنْ بَيْنِ الْاِمْكَانَاتِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَةِ وَالطُّرُقِ الْعَقِيمَةِ وَالْاِحْتِمَالاَتِ الْمُشَوَّشَةِ وَسُيُولِ الْعَنَاصِرِ الْمُتَشَاكِسَةِ وَالْاَمْثَالِ الْمُتَشَابِهَةِ بِهذَا النِّظَامِ الْاَدَقِّ الْاَرَقِّ وَتَوْزِينُهَا بِهذَا الْمِيزَانِ الْحَسَّاسِ الْجَسَّاسِ وَتَمْيِيزُهَا بِهذِهِ التَّعَيُّنَاتِ الْمُزَيَّنَةِ الْمُنْتَظَمَةِ وَخَلْقُ الْمُخْتَلِفَاتِ الْمُنْتَظَمَاتِ الْحَيَوِيَّةِ مِنَ الْبَسِيطِ الْجَامِدِ الْمَيِّتِ كَالْاِنْسَانِ بِجِهَازَاتِهِ مِنَ النُّطْفَةِ وَالطَّيْرِ بِجَوَارِحِهِ مِنَ الْبَيْضَةِ وَالشَّجَرَةِ بِاَعْضَائِهَا مِنَ النَّوَاةِ وَالْحَبَّةِ تَدُلُّ عَلَى اَنَّ كُلَّ شَيْءٍ بِاِرَادَتِهِ تَعَالَى وَاِخْتِيَارِهِ وَقَصْدِهِ وَمَشِيئَتِهِ سُبْحَانَهُ كَمَا اَنَّ تَوَافُقَ الْاَشْيَاءِ فِى اَسَاسَاتِ الْاَعْضَاءِ النَّوْعِيَّةِ وَالْجِنْسِيَّةِ يَدُلُّ عَلَى اَنَّ صَانِعَ تِلْكَ الْاَفْرَادِ وَاحِدٌ اَحَدٌ كَذلِكَ اَنَّ تَمَايُزَهَا بِالتَّشَخُّصَاتِ الْمُتَمَايِزَاتِ وَالتَّعَيُّنَاتِ الْمُنْتَظَمَةِ يَدُلُّ عَلَى اَنَّ ذلِكَ الصَّانِعَ الْوَاحِدَ الْاَحَدَ فَاعِلٌ مُخْتَارٌ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَيَحْكُمُ مَا يُرِيدُ

Bu fıkra, irade-i İlahiyenin delillerinden pekçok küllî hüccetleri ihtiva eden bir tek küllî ve uzun delildir. Mealinin kısa bir tercümesi içinde irade ve ihtiyar ve meşiet-i İlahiyeyi gayet kat'î isbat eden bir delili beyan ederiz. Hem ilm-i İlahînin bütün mezkûr delilleri, aynen iradenin dahi delilidir. Çünki her masnu'da ilim ve iradenin beraber cilveleri, eserleri görünüyor.

Bu Arabî fıkranın kısaca meali:

Yani, herşey onun irade ve meşietiyle olur. İstediği olur, istemediği olmaz. Her ne isterse yapar. İstemezse, hiçbir şey olmaz. Bir hüccet şudur: Görüyoruz ki, bu masnuatın herbiri muayyen zâtı, mahsus sıfatı, ayrı hususî mahiyeti, mümtaz farikalı sureti, hadsiz imkânat ve başka tarzlarda olabilir, teşvişçi ihtimalat içinde, neticesiz çok yollarda ve sel gibi akan ve karıştıran ve birbirine zıd unsurların müdahaleleri içinde ve sehiv ve iltibasa sebebiyet veren ve birbirine benzeyen emsalleri içinde bu karmakarışık hallere karşı, o herbir masnuu ince, tam, düzgün bir nizam altına almak ve hassas, cessas, mükemmel bir ölçü ve mizanla her uzvunu

ve cihazını tartmak, takmak ve yüzüne süslü, düzgün bir sîma, bir teşahhus vermek ve birbirine muhalif a'zâlarını basit, camid, ölü bir maddeden zîhayat olarak gayet san'atlı yaratmak.. meselâ insanı ayrı ayrı yüz cihazatı ile bir katre sudan icad etmek ve kuşu pekçok âlât ve muhtelif cihazlarıyla bir basit yumurtadan inşa edip mu'cizatlı suret giydirmek ve ağacı dal, budak ve mütenevvi a'zâ ve eczasıyla basit, camid "karbon, azot, müvellidülmâ, müvellidülhumuza"dan terekküb eden bir küçük çekirdekten çıkarmak, muntazam, meyveli bir şekil giydirmek, elbette ve elbette bedahetle, şübhesiz kat'iyyetle vücub ve zaruret ve lüzum derecesinde isbat eder ki; o herbir masnua bütün zerrat ve eczasıyla ve suret ve mahiyetiyle bir Kadîr-i Mutlak'ın irade ve meşietiyle ve ihtiyar ve kasdıyla o mahsus, mükemmel vaziyet veriliyor. Ve herşeye şamil bir iradenin taht-ı hükmündedir. Ve bu tek masnuun bu şübhesiz tarzda irade-i İlahiyeye delaleti gösteriyor ki, bütün masnuat hadsiz, nihayetsiz ve güneş ve gündüz gibi zahir bir kat'iyyette, her şeye şamil irade-i İlahiyeye, adedlerince şehadetler ve bir Kadîr-i Mürîd'in vücub-u vücuduna hadsiz hüccetlerdir.

Hem ilm-i İlahînin sâbıkan mezkûr bütün delilleri, aynen iradenin dahi delilleridir. Çünki, ikisi kudretle beraber iş görüyorlar. Biri birisiz olmaz. Herbir nev'in ve cinsin efradı, a'zâ-i nev'iye ve cinsiyede tevafukları nasıl delalet eder ki Sâni'leri birdir, vâhiddir, ehaddir.. öyle de: Yüzlerinin sîmaları hikmetli bir tarzda birbirinden farikalı ve ayrı olması kat'î delalet eder ki: O Sâni'-i Vâhid-i Ehad, bir fâil-i muhtardır. İrade ve ihtiyar ve meşiet ve kasd ile herşeyi yaratır.

İşte iradeye dair tek veküllî bir delili beyan eden mezkûr Arabî fıkranın kısaca mealinin tercümesi bitti. İradeye dair pekçok mühim nükteleri, ilim mes'elesi gibi yazmak niyet etmiştim. Fakat semli hastalık dimağıma tam yorgunluk verdiği için başka vakte te'hir edildi.

Kudrete dair Arabî fıkrası:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةً وَ عِلْمًا اِذْ هُوَ الْقَدِيرُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ بِقُدْرَةٍ مُطْلَقَةٍ مُحِيطَةٍ ضَرُورِيَّةٍ نَاشِئَةٍ لاَزِمَةٍ ذَاتِيَّةٍ لِلذَّاتِ اْلاَقْدَسِيَّةِ فَمُحَالٌ تَدَاخُلُ ضِدِّهَا فَلاَ مَرَاتِبَ فِيهَا فَتَتَسَاوَى بِالنِّسْبَةِ اِلَيْهَا الذَّرَّاتُ وَ النُّجُومُ وَ الْجُزْءُ وَ الْكُلُّ وَ الْجُزْئِيُّ وَ الْكُلِّيُّ وَ النُّوَاةُ وَ الشَّجَرُ وَ الْعَالَمُ وَ اْلاِنْسَانُ بِسِرِّ مُشَاهَدَةِ غَايَةِ كَمَالِ اْلاِنْتِظَامِ اْلاِتِّزَانِ اْلاِمْتِيَازِ اْلاِتِّقَانِ الْمُطْلَقَاتِ مَعَ السُّهُولَةِ فِى الْكَثْرَةِ وَ السُّرْعَةِ وَ الْخِلْطَةِ الْمُطْلَقَةِ وَ بِسِرِّ النُّورَانِيَّةِ وَ الشَّفَّافِيَّةِ وَ الْمُقَابَلَةِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ اْلاِنْتِظَامِ وَ اْلاِمْتِثَالِ وَ بِسِرِّ اِمْدَادِ الْوَاحِدِيَّةِ وَ يُسْرِ الْوَحْدَةِ وَ تَجَلِّى اْلاَحَدِيَّةِ وَ بِسِرِّ الْوُجُوبِ وَ التَّجَرُّدِ وَ مُبَايَنَةِ الْمَاهِيَّةِ وَ بِسِرِّ عَدَمِ التَّقَيُّدِ وَ عَدَمِ التَّحَيُّزِ وَ عَدَمِ التَّجَزِّى وَ بِسِرِّ اِنْقِلاَبِ الْعَوَائِقِ وَ الْمَوَانِعِ اِلَى حُكْمِ الْوَسَائِلِ الْمُسَهِّلاَتِ وَ بِسِرِّ اَنَّ الذَّرَّةَ وَ الْجُزْءَ وَ الْجُزْئِىَّ وَ النُّوَاةَ وَ اْلاِنْسَانَ لَيْسَتْ بِاَقَلَّ صَنْعَةً وَ جَزَالَةً مِنَ النَّجْمِ وَ الْكُلِّ وَ الْكُلِّىِّ وَ الشَّجَرِ وَ الْعَالَمِ فَخَالِقُهَا هُوَ خَالِقُ هٰذِهِ بِالْحَدْسِ الشُّهُودِىِّ وَ بِسِرِّ اَنَّ الْمُحَاطَ وَ الْجُزْئِيَّاتِ كَاْلاَمْثِلَةِ الْمَكْتُوبَةِ الْمُصَغَّرَةِ اَوْ كَالنُّقَطِ الْمَحْلُوبَةِ الْمُعَصَّرَةِ فَلاَ بُدَّ اَنْ يَكُونَ الْمُحِيطُ وَ الْكُلِّيَّاتُ فِى قَبْضَةِ خَالِقِ الْمُحَاطِ وَ الْجُزْئِيَّاتِ لِيُدْرِجَ مِثَالَهَا فِيهَا بِمَوَازِينِ عِلْمِهِ اَوْ يُعَصِّرَهَا مِنْهَا بِدَسَاتِيرِ حِكْمَتِهِ وَ بِسِرِّ كَمَا اَنَّ قُرْآنَ الْعِزَّةَ الْمَكْتُوبَ عَلَى الذَّرَّةِ الْمُسَمَّاةِ بِالْجَوْهَرِ الْفَرْدِ بِذَرَّاتِ اْلاَثِيرِ لَيْسَ بِاَقَلَّ جَزَالَةً وَ خَارِقِيَّةَ صَنْعَةٍ مِنْ قُرْآنِ الْعَظَمَةِ الْمَكْتُوبِ عَلَى صَحِيفَةِ السَّمَاءِ بِمِدَادِ النُّجُومِ وَ الشُّمُوسِ كَذٰلِكَ اَنَّ وَرْدَ الزُّهْرَةِ لَيْسَتْ بِاَقَلَّ جَزَالَةً وَ صَنْعَةً مِنْ دُرِّىِّ نَجْمِ الزُّهْرَةِ وَ لاَ النَّمْلَةُ مِنَ الْفِيلَةِ وَ لاَ الْمِكْرُوبُ مِنَ الْكَرْكَدَانِ وَ لاَ النَّحْلَةُ مِنَ النَّخْلَةِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ فَكَمَا اَنَّ غَايَةَ كَمَالِ السُّرْعَةِ وَ السُّهُولَةِ فِى اِيجَادِ اْلاَشْيَاءِ اَوْقَعَتْ اَهْلَ الضَّلاَلَةِ فِى اِلْتِبَاسِ التَّشْكِيلِ بِالتَّشَكُّلِ الْمُسْتَلْزِمِ لِمُحَالاَتٍ غَيْرِ مَحْدُودَةٍ تَمُجُّهَا اْلاَوْهَامُ كَذٰلِكَ اَثْبَتَتْ لاَهْلِ الْهِدَايَةِ تَسَاوِىَ النُّجُومِ مَعَ الذَّرَّاتِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ جَلَّ جَلاَلُهُ وَ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ اللّٰهُ اَكْبَرُ

Bu pek azîm mes'ele-i kudrete dair Arabî fıkranın kısaca mealinin bir nevi tercümesinden evvel, kalbe ihtar edilen bir hakikatı beyan ederiz. Şöyle ki:

Kudretin vücudu, kâinatın vücudundan daha ziyade kat'îdir. Belki bütün mahlukat, herbiri hem beraber o kudretin mücessem kelimatıdır. Onun aynelyakîn vücudunu gösterirler. Onun mevsufu olan Kadîr-i Mutlak'a adedlerince şehadetler ederler. Daha hüccetlerle o kudretin isbatına ihtiyaç yoktur. Belki imanda en ehemmiyetli bir esas, haşr u neşrin en kuvvetli bir temel taşı ve çok mesail-i imaniye ve hakaik-i Kur'aniyeye en lüzumlu bir medar olan ve مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْس وَاحِدَةٍ âyetinin dava ettiği ve bütün akıllar

ona yol bulamadıklarından, hayrette, acizde, bir kısmı inkârda kaldıkları kudrete ait bir dehşetli hakikatın isbatı lâzımdır.

İşte o esas, o temel, o medar, o dava, o hakikat ise mezkûr âyetin mealidir. Yani: “Ey cinn ve ins! Bütün sizlerin yaratılmanız, icadınız ve haşirde ihyanız, diriltilmeniz; bir tek nefsin icadı gibi kudretime kolaydır.” Bir baharı, tek bir çiçek misillü sühuletle icad eder. Cüz’î, küllî, küçük, büyük, az, çok; o kudrete nisbeten farkları yoktur. Seyyareleri, zerreler gibi kolay döndürür.

İşte mezkûr arabî fıkra, yalnız bu dehşetli mes’eleye “Dokuz Basamak” ile pek kat’î ve kuvvetli bir hücceti beyan eder. Gayet kısa bir meali şudur: Basamağın esasına işaret eden:

اِذْ هُوَ الْقَدِيرُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ بِقُدْرَةٍ مُطْلَقَةٍ مُحِيطَةٍ ضَرُورِيَّةٍ نَاشِئَةٍ لاَزِمَةٍ ذَاتِيَّةٍ لِلذَّاتِ اْلاَقْدَسِيَّةِ فَمُحَالٌ تَدَاخُلُ ضِدِّهَا فَلاَ مَرَاتِبَ فِيهَا فَتَتَسَاوَى بِالنِّسْبَةِ اِلَيْهَا الذَّرَّاتُ وَ النُّجُومُ وَ الْجُزْءُ وَ الْكُلُّ وَ الْجُزْئِىُّ وَ الْكُلِّىُّ وَ النُّوَاةُ وَ الشَّجَرُ وَ الْعَالَمُ وَ اْلاِنْسَانُ

Yani: Herşeye kadîr öyle bir kudreti var ki; bütün eşyayı ihata etmiş ve Zât-ı Vâcib-ül Vücud’a lüzum-u zâtî ile ve fenn-i mantık tabirince zaruriyet-i nâşie ile lâzımdır, vâcibdir, infikâki muhaldir, imkânı yoktur. Madem böyle bir lüzumla böyle bir kudret Zât-ı Akdes’tedir, elbette onun zıddı olan acz hiçbir cihetle içine giremez, Zât-ı Kadîr’e ârız olamaz. Madem birşeyde mertebelerin bulunması, onun zıddı içine girmesi iledir. Meselâ; hararetin derece ve mertebeleri soğuğun girmesi ve güzelliğin ise çirkinliğin müdahalesi ile olması ve bu zâtî kudrete zıd olan acz, ona yanaşması hiçbir cihetle imkânı yok. Elbette o kudret-i mutlakada mertebeler bulunmaz. Madem mertebeler onda bulunmaz; elbette o kudrete nisbeten yıldızlar, zerreler müsavi ve cüz’ ve küll ve bir ferd ve bütün nevi o kudrete karşı farkları yoktur. Ve bir çekirdek ve koca ağacı ve kâinat ve insan ve bir nefsi diriltmesi ve haşirde bütün zîruhların ihyası, o kudrete nisbeten müsavidirler ve kolaydır. Büyük-küçük, az-çok; farkı yoktur. Bu hakikata kat’î şahid, hilkat-i

eşyada gördüğümüz kemal-i san'at, nizam, mizan, temyiz, kesret, sür'at-i mutlakada sühulet-i mutlaka ve tam kolaylıktır.

Birinci Basamak olan:

بِسِرِّ مُشَاهَدَةِ غَايَةِ كَمَالِ اْلاِنْتِظَامِ اْلاِتِّزَانِ اْلاِمْتِيَازِ اْلاِتِّقَانِ الْمُطْلَقَاتِ مَعَ السُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ فِى الْكَثْرَةِ وَ السُّرْعَةِ وَ الْخِلْطَةِ meali, bu mezkûr hakikattır.

İkinci Basamak: وَ بِسِرِّ النُّورَانِيَّةِ وَ الشَّفَّافِيَّةِ وَ الْمُقَابَلَةِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ اْلاِنْتِظَامِ وَ اْلاِمْتِثَالِ dir.

Bunun izah ve tafsilâtını, Onuncu Söz'ün âhirine ve Yirmidokuzuncu Söz'e ve Yirminci Mektub'a havale edip kısaca bir işaret ederiz. Evet nasılki nuraniyet cihetiyle güneşin ziyası ve aksi, kudret-i Rabbaniye ile deniz yüzüne ve bütün kabarcıklarına girmesi, bir tek cam parçasına girmesi gibi kolaydır, ikisi müsavidir. Öyle de Zât-ı Nur-ul Envâr'ın nuranî kudreti dahi gökleri, yıldızları yaratması, döndürmesi; sineklerin, zerrelerin icadı ve döndürmesi gibi ona kolaydır, ağır gelmez.

Hem nasılki şeffafiyet hâssasıyla bir tek âyinecikte ve bir göz bebeğinde güneşin misalî sureti kudret-i İlahiye ile bulunur, aynı kolaylıkla bütün parlak şeylere ve katrelere ve şeffaf zerreciklere ve deniz yüzlerine o aksi ve ışığı emr-i İlahî ile verilir. Aynen öyle de; masnuatın melekûtiyet ve mahiyet yüzleri şeffaf ve parlak olmasından, kudret-i mutlakanın cilvesi, tesiri bir tek nefsin icadında bulunması kolaylığı derecesinde bütün hayvanatı yaratır. Az-çok, büyük-küçük, fark yok.

Hem nasılki dağları tartacak derecede gayet büyük ve tam hassas bir teraziye iki müsavi ceviz konulsa, bir küçük çekirdek bir cevize ilâve edilse, terazinin bir gözü dağ başına, bir gözü de derin dereye indirmesi kolaylığı derecesinde, o iki ceviz yerine iki müsavi dağ mizanın iki gözüne konulsa birisine bir ceviz ilâvesiyle bir dağı göklere kaldırır, bir dağı derelere indirir. Aynen öyle de; ilm-i Kelâm'ın tabirince "İmkân, müsavi-üt tarafeyn"dir. Yani, vâcib ve mümteni olmayan, belki mümkün ve muhtemel

olan şeylerin vücud ve ademleri, bir sebeb bulunmazsa müsavidir, farkları yoktur. Bu imkân ve müsavatta az-çok, büyük-küçük birdirler. İşte mahlukat mümkündürler ve imkân dairesinde vücud ve ademleri müsavi olmasından, Vâcib-ül Vücud'un hadsiz kudret-i ezeliyesi bir tek mümküne vücud vermesi kolaylığında bütün mümkinatın vücudu, ademin müvazenesini bozar, herşeye lâyık bir vücudu giydirir. Ve vazifesi bitmiş ise, zahirî vücud libasını çıkarıyor, sureta ademe, belki daire-i ilimdeki manevî vücuda gönderir. Demek eşya, Kadîr-i Mutlak'a verilse; bahar bir çiçek kadar, bütün insanların haşirde ihyaları bir nefis kadar kolay olur. Eğer esbaba isnad edilse, bir çiçek bir bahar kadar ve bir sinek bütün hayvanat kadar müşkilâtlı olur.

Hem nasılki intizam sırrıyla, bir koca sefine veya tayyareyi bir parmağı düğmesine dokunmak ile harekete getirmesi, bir saatin zenbereğine anahtarla parmak dokunmasıyla harekete girmesi derecesinde kolay ve rahattır. Aynen öyle de; ilm-i ezelînin düsturlarıyla ve hikmet-i sermediyenin kanunlarıyla ve irade-i Rabbaniyenin küllî cilveleri ve muayyen usûlleriyle herşeye küllî ve cüz'î, büyük-küçük, az-çok bir manevî kalıb, bir hususî mikdar, bir has hudud verildiğinden, tam intizam-ı ilmî ve irade kanunu içindedirler. Elbette Kadîr-i Mutlak hadsiz kudretiyle manzume-i şemsiyeyi çevirmesi ve arz sefinesini medar-ı senevîsinde gezdirmesi, bir cesedde kanı ve kandaki küreyvat-ı hamra ve beyzayı ve o küreciklerdeki zerreleri nizamlı, hikmetli çevirmesi derecesinde sühuletli ve kolaydır ki; bir insanı kâinat sisteminde hârika cihazlarıyla bir katre sudan birden zahmetsiz yaratır. Demek o ezelî ve hadsiz kudrete isnad edilse; bu kâinatın icadı, bir insanın icadı kadar sühulet peyda eder, kolay olur. Eğer ona verilmezse; bir tek insanı, acib cihazları ve duygularıyla yaratmak, kâinat kadar müşkilâtlı olur.

Hem nasılki itaat ve imtisal ve emir dinlemek sırrıyla; bir kumandan bir "Arş!" emriyle bir neferi hücuma sevkettiği gibi.. aynı emirle koca bir muti' orduyu dahi kolayca hücuma

tahrik eder. Aynen öyle de: İrade-i İlahî kanunlarına kemal-i itaatte ve tekvinî emr-i Rabbanînin işaretine emirber nefer ve emir kulu misillü fıtrî meyil ve şevk içinde ve ilm-i ezelî ve hikmetin tayin ettikleri hatt-ı hareket düsturları dairesinde ve ordu neferlerinden bin derece ziyade itaatli ve emir dinler ve emir kulu hükmünde olan masnuat, hususan zîhayatlardan bir tek ferdi, "Ademden haydi vücuda çık, vazife başına gir!" diye emr-i Rabbanî ile ve ilmin tayin ettiği tarzda ve iradenin tahsis eylediği surette kudret ona mahsus bir vücud giydirip, elini tutup, meydana çıkarmak kolaylığında bahardaki zîhayatın ordusunu aynı kuvvet ve kudretle icad eder, vazifeler verir. Demek herşey o kudrete isnad edilse; bütün zerrat ordusunun ve yıldızlar fırkalarının icadı, bir zerre bir tek yıldız kadar kolay ve sühuletli olur. Eğer esbaba isnad edilse bir zîhayatın gözbebeğinde ve dimağındaki zerrenin acib vazifelerini yerine getirecek bir kabiliyetle yaratılması, hayvanat ordusu kadar müşkilâtlı ve zahmetli olur.

Üçüncü Basamak: وَبِسِرِّ اِمْدَادِ الْوَاحِدِيَّةِ وَ يُسْرِ الْوَحْدَةِ وَ تَجَلِّى الْاَحَدِيَّةِ dir. Kısacık işaretlerle mealine bakacağız. Yani, nasılki bir padişah ve kumandan-ı a'zam, hâkimiyetinin vâhidiyeti ve bütün raiyeti yalnız onun emirlerine göre hareketi cihetiyle; o hâkim-i a'zam, koca memleketi ve büyük milleti idare etmesi, bir köy ehlini idare etmek kadar kolay olur. Çünki hükümde vâhidiyet itibariyle; efrad-ı millet aynen asker neferatı gibi teshilâta vesile olup, kolayca emirler, kanunlar tatbik edilir. Eğer muhtelif hâkimlere bırakılsa; çok keşmekeşe düşmesiyle beraber, bir tek köyün belki bir hanenin o memleket kadar idaresi müşkil olur. Hem o itaatlı millet, bir tek kumandana bağlanması haysiyetiyle; herbir ferd-i nefer gibi, o kumandanın kuvvetine ve cihazat depolarına ve ordusuna dayandığı bir kuvvet ile bir şahı esir edebilir, bin derece şahsî kuvvetinden ziyade iş görebilir. Onun o padişaha intisabı hadsiz bir kuvveti ve iktidarı olup pek büyük işler yapar. Eğer o intisab kesilse; o büyük kuvvet gider, kendi bileğindeki cüz'î kuvvetiyle ve belindeki az

cephane ve fişekleri mikdarınca iş görebilir. Yoksa intisab kuvvetine dayanan mezkûr askerin gördüğü bütün işler ondan istenilse, bileğinde bir ordu kuvveti ve belinde padişahın cephaneler anbarı bulunmak gerektir.

Aynen öyle de: Sultan-ı Ezel ve Ebed, Sâni'-i Kadîr, vâhidiyet-i saltanat ve hâkimiyet-i mutlaka cihetiyle, kâinatı bir şehir kolaylığında ve bir baharı bir bahçe sühuletinde ve haşirde bütün ölmüşleri ihya etmek, o bahçe ağaçlarının yaprak, çiçek, meyvelerini gelen baharda yaratmak kolaylığında yapar. Ve kolayca bir sineği, koca kartal kuşu sisteminde yaratır. Ve sühuletle bir insanı bir küçük kâinat hükmüne getirir. Eğer esbaba verilse; bir mikrop bin gergedan, bir meyve bir büyük ağaç kadar müşkilâtlı olur. Ve belki zîhayatın bedeninde acib vazifeleri gören herbir zerreye herşeyi görecek bir göz ve herşeyi bilecek bir ilim verilmek lâzımdır ki, o ince ve mükemmel vazife-i hayatiyeyi yapabilsin.

Hem vahdette yüsr ü sühulet ve kolaylık o dereceye gelir. Nasılki bir ordu teçhizatı bir tek elden, bir tek fabrikadan gelmesiyle, bir tek neferin teçhizat-ı askeriyesi gibi kolaylaşır, eğer ayrı ayrı eller karışsa ve muhtelif cihazat herbiri başka fabrikadan alınsa, o vakit bir tek nefer teçhizatı, kemmiyet noktasında bin müşkilâtla tedarik edilebilir, müteaddid âmir ve zabitler karıştığı cihetiyle bin nefer kadar suubet peyda eder. Hem bin neferin idaresi ve kumandanlığı bir tek zabite verilse, bir cihette bir nefer kadar kolay olur, eğer on zabite veya neferlere bırakılsa, pek karışık ve müşkil düşer. Aynen öyle de; herşey Vâhid-i Ehad'e verilse, bir tek şey gibi kolay olur. Eğer esbaba isnad edilse, bir tek zîhayat, zemin kadar müşkil, belki imkânsız olur. Demek vahdette kolaylık, vücub ve lüzum derecesine gelir. Ve kesretli eller karışmakta suubet, imkânsızlık derecesine düşer.

Risale-i Nur Mektubat'ında denildiği gibi, eğer gece-gündüzdeki tebeddülâtı ve yıldızların harekâtı ve senedeki güz, kış, bahar, yaz gibi mevsimlerin tahavvülâtı bir tek

müdebbire ve âmire bırakılsa; o kumandan-ı a'zam, bir neferi olan küre-i arza emreder ki: "Kalk, dön, gez!" O da, o iltifat ve emrin neş'e ve sevincinden meczub mevlevî gibi iki hareketiyle yevmî ve senevî tahavvülâta ve yıldızların zahirî ve hayalî hareketlerine gayet kolayca bir vesile olup vahdetteki tam sühulet ve gayet kolaylığı gösterir. Eğer o tek âmire değil, belki esbaba ve yıldızların keyiflerine bırakılsa ve arza "Sen dur, gezme!" denilse; o halde, arzdan binler derece büyük, binler yıldızlar ve güneşler, her gece ve her sene milyonlar ve milyarlar senelik mesafeleri kesmek ve gezmekle mevsimler ve gece gündüz gibi o vaziyet-i arziye ve semaviye husul bulabilir. Ve imkânsızlık ve muhaliyet derecesinde müşkil ve suubetli düşer.

Üçüncü Basamaktaki وَتَجَلّٰى اْلاَحَدِيَّةِ kelimesi, pek büyük ve çok ince ve derin ve gayet geniş bir hakikata işaret eder. Onun izah ve isbatını Risale-i Nur'a havale edip, gayet kısa bir temsil ile bir tek nüktesini beyan edeceğiz.

Evet nasılki güneş, ziyasıyla umum zemini ışıklandırıp vâhidiyete bir misal olduğu gibi, âyine gibi mukabilindeki her şeffaf şeyde timsali ve aksi ve yedi renkli ziyasıyla ve zâtının suretiyle bulunup ehadiyete dahi bir misal teşkil eder. Eğer güneşin ilmi ve kudreti ve ihtiyarı olsa idi ve cam parçalarının ve içinde güneşçikler görünen katrelerin ve kabarcıkların kabiliyetleri bulunsa idi; irade-i İlahiyenin kanunuyla herbirisinde ve yanında timsaliyle ve sıfatlarıyla tam bir güneş bulunup, sair yerlerde bulunması onun tasarrufatına hiç noksan vermeyerek kudret-i Rabbaniyenin emriyle, tesiriyle, hükmüyle pek büyük zuhurata sebeb olarak, ehadiyetteki fevkalâde kolaylık ve sühuleti gösterir.

Aynen öyle de; Sâni'-i Zülcelal, vâhidiyet itibariyle bütün eşyayı ihata eden ilim ve iradesi ve kudretiyle bakar ve hazır ve nâzır olduğu gibi, ehadiyet cihetiyle ve tecellisiyle herşeyin, hususan zîhayatın yanında isimleri ve sıfatlarıyla bulunur ki; kolayca, bir anda sineği kartal sisteminde, bir insanı küçük bir kâinat sisteminde icad eder. Ve zîhayatı öyle mu'cizatlı bir şekilde yaratır ki; eğer bütün esbab toplansa,

bir bülbülü, bir sineği yapamazlar. Ve bir bülbülü yaratan, bütün kuşları yaratan olabilir ve bir insanı halk eden, ancak kâinatı icad eden zâttır.

Dördüncü ve Beşinci Basamak: وَ بِسِرِّ الْوُجُوبِ وَ التَّجَرُّدِ وَ مُبَايَنَةِ الْمَاهِيَّةِ وَ بِسِرِّ عَدَمِ التَّقَيُّدِ وَ عَدَمِ التَّحَيُّزِ وَ عَدَمِ التَّجَزِّى Bu iki basamağın hakikatını umuma ifade etmek çok müşkil olmasından, yalnız kısacık bir-iki nüktesi ve muhtasar meali beyan edilecek. Yani, vücud mertebelerinin en kuvvetli ve sarsılmaz olan vücub mertebesinde ve ezelî ve ebedî derecesinde bir vücud sahibi ve maddiyattan münezzeh ve mücerred ve bütün mahiyetlere mübayin bir mahiyet-i mukaddeseyi taşıyan bir Kadîr-i Mutlak'ın kudretine nisbeten, yıldızlar zerreler gibi ve haşir bir bahar misillü ve haşirde bütün insanları diriltmesi bir nefsin ihyası derecesinde kolaydır. Çünki vücud tabakalarından kuvvetli bir nev'in bir tırnağı, hafif bir tabakanın bir dağını eline alır, çevirir. Meselâ; kuvvetli vücud-u haricîden bir âyine ve kuvve-i hâfıza, zaîf ve hafif olan vücud-u misalî ve manevîden yüz dağı ve bin kitabı içine alırlar ve çevirebilirler. İşte vücud-u misalî ne derece kuvvetçe vücud-u haricîden aşağı ise, mümkinatın hâdis ve ârızî vücudları dahi ezelî, sermedî, vâcib bir vücuddan binler derece daha aşağı ve hafiftir ki, o mukaddes vücud, bir zerre tecellisiyle, mümkinatın bir âlemini çevirir. Maatteessüf şimdilik semli hastalık gibi üç ehemmiyetli sebeb müsaade etmediklerinden, bu pek uzun hakikatı ve nüktelerini Risale-i Nur'a ve başka zamana havale ederiz.

Altıncı Basamak: وَ بِسِرِّ اِنْقِلاَبِ الْعَوَائِقِ وَ الْمَوَانِعِ اِلَى حُكْمِ الْوَسَائِلِ الْمُسَهِّلاَتِ Yani: Nasılki fennin tabirince ukde-i hayatiye namında bir cilve-i irade-i İlahiyenin ve emr-i tekvinînin bir kanunu ile ve o emir ve iradenin teveccühleriyle koca bir ağacın şuursuz dal ve sert budakları, meyvelerine ve yaprak ve çiçeklerine zenbereği ve midesi hükmündeki o ukde-i hayatiyeden onlara gidecek lüzumlu maddeler ve erzaklara avaik ve mevani' ve sed olmazlar, belki teshilâta vesile oluyorlar; aynen öyle de: Kâinat ve bütün mahlukatın

icadında bütün maniler bir cilve-i irade ve teveccüh-ü emr-i Rabbanîye karşı mümanaatı bırakıp kolaylığa âlet olmasından, kudret-i sermediye o tek ağacı icad kolaylığında, kâinatı ve zemindeki enva'-ı mahlukatı icad eder, hiçbirşey ona ağır gelmez.

Eğer bütün icadlar o kudrete verilmezse; o vakit o tek ağacın inşa ve idaresi, bütün ağaçlar, belki zeminin icadı ve idaresi kadar müşkil olacak. Çünki o zaman herşey mani' ve sed olur. O halde bütün esbab toplansa; bir ağacın emirden, iradeden gelen ukde-i hayatiye midesinden, zenbereğinden intizam ile meyve, yaprak, dal ve budaklara lâzım erzak ve cihazatı gönderemezler. İllâ ki, ağacın herbir cüz'üne, hattâ herbir zerresine bütün ağacı ve eczasını ve zerratını görecek ve bilecek ve yardım edecek bir göz, bir ihatalı ilim, bir hârika kudret ve fevkalâde muavenet verilsin.

İşte bu beş aded basamaklardan çık, bak. Küfür ve şirkte ne derece müşkilât, belki muhalât bulunduğunu ve ne kadar akıldan, mantıktan uzak ve mümteni' olduğunu; ve imanda ve Kur'an yolunda ne kadar sühulet ve vücub derecesinde kolaylık ve ne kadar makul ve makbul ve lüzum derecesinde kat'î ve rahat bir hak ve hakikat bulunduğunu gör, bil.

"Elhamdülillahi alâ nimet-il iman" de.

(Rahatsızlık ve sıkıntılar, bu ehemmiyetli basamağın bâki kısmını te'hire sebeb oldular.)

Yedinci Basamak: وَ بِسِرِّ اَنَّ الذَّرَّةَ وَ الْجُزْءَ وَ الْجُزْئِىَّ وَ النُّوَاةَ وَ الْاِنْسَانَ لَيْسَتْ بِاَقَلَّ صَنْعَةً وَ جَزَالَةً مِنَ النَّجْمِ وَ الْكُلِّ وَ الْكُلِّىِّ وَ الشَّجَرِ وَ الْعَالَمِ

Bir İhtar: Bu dokuz basamakların hakikatlarının esası ve madeni ve güneşi, Sure-i İhlas'tan قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اَللّٰهُ الصَّمَدُ âyetleridir. Sırr-ı ehadiyet ve samediyet cilvesinden gelen lem'alara kısa işaretlerdir.

Bu yedincinin mealine bir-iki nükte ile gayet muhtasar bakıp, tafsilini Risale-i Nur'a havale ederiz. Yani; göz ve beyindeki acib vazifeleri gören bir zerre, bir yıldızdan ve bir cüz', küll mecmuundan.. meselâ; dimağ ve göz, insanın tamamından ve cüz'î bir ferd, hüsn-ü san'atça ve garabet-i

hilkatçe umum bir neviden ve bir insan, acib cihazlarıyla küllî cins-i hayvandan ve bir fihriste ve proğram ve kuvve-i hâfıza hükmünde olan bir çekirdek, mükemmel masnuiyeti ve mahzeniyetçe koca ağacından ve bir küçük kâinat olan bir insan, kemal-i hilkati ve cem'iyetli hârika cihazlarının binler acib vazifeleri görecek bir tarzda mahlukıyeti kâinattan aşağı değiller.

Demek zerreyi icad eden, yıldızın icadından âciz kalamaz. Ve lisan gibi bir uzvu halkeden, elbette insanı kolayca halkeder. Ve bir tek insanı böyle mükemmel yaratan, herhalde bütün hayvanatı kemal-i sühuletle yaratabilecek ve gözümüz önünde yaratıyor. Ve çekirdeği bir liste, bir fihriste, bir defter-i kavanin-i emriye, bir ukde-i hayatiye mahiyetinde yaratan, elbette bütün ağaçların hâlıkı olabilir. Ve âlemin bir nevi manevî çekirdeği ve cem'iyetli meyvesi olan insanı halk edip bütün esma-i İlahiyeye mazhar ve âyine ve bütün kâinatla alâkadar ve zeminin halifesi yapan zâtın, elbette ve elbette öyle bir kudreti var ki, koca kâinatı insan icadının kolaylığı ve sühuleti derecesinde halkedip tanzim eder.

Öyle ise; zerrenin ve cüz' ve cüz'î ve çekirdek ve bir insanın hâlıkı, sâni'i, rabbi kim ise; elbette bedahetle yıldızların ve nevilerin ve küll ve külliyatların ve ağaçların ve bütün kâinatın hâlıkı, sâni'i, rabbi aynen odur. Başka olması muhal ve mümteni'dir.

Sekizinci Basamak: وَبِسِرِّ اَنَّ الْمُحَاطَ وَ الْجُزْئِيَّاتِ كَالْاَمْثِلَةِ الْمَكْتُوبَةِ الْمُصَغَّرَةِ اَوْ كَالنُّقَطِ الْمَحْلُوبَةِ الْمُعَصَّرَةِ فَلاَ بُدَّ اَنْ يَكُونَ الْمُحِيطُ وَ الْكُلِّيَّاتُ فِى قَبْضَةِ خَالِقِ الْمُحَاطِ وَ الْجُزْئِيَّاتِ لِيُدْرِجَ مِثَالَهَا فِيهَا بِمَوَازِينِ عِلْمِهِ اَوْ يُعَصِّرَهَا مِنْهَا بِدَسَاتِيرِ حِكْمَتِهِ

Yani: İhata edilen cüz'iyat ve küll ve külliyatın içinde bulunan ferdler ve tohumlar ve çekirdeklerin, ihata eden büyük külliyata nisbetleri; güya küçücük nümune ve gayet ince yazı ile çok küçük kıt'ada yazılmış aynı küll ve külliyatın nüshaları, misalleridir. Öyle ise, ihata eden külliyat, o cüz'iyat Hâlıkının kabzasında ve tamamen tasarrufunda bulunmak lâzımdır. Tâ ilminin mizanlarıyla ve ince

kalemleriyle o büyük muhitin kitabını, o çok küçücük yüzer kıt’alarda, defterlerde dercedebilsin. Hem ihata edilen ecza ve cüz’iyatın muhit ile nisbetleri, temsilleri, güya süt gibi muhitlikten sağılmış katreler.. veya biri o muhiti sıkmış, o noktalar ondan akmış. Meselâ; kavun çekirdeği, onun umum etrafından sağılmış bir katre veya o kitab tamamen içinde yazılmış bir noktadır ki; fihristesini, listesini, proğramını taşıyor.

Madem böyledir, elbette o cüz’iyat ve katreler ve noktalar ve ferdler Sâni’inin elinde, o muhit küll ve külliyat bulunmak elzemdir. Tâ hikmetinin hassas düsturlarıyla o ferdleri, katreleri, noktaları ondan sağsın. Demek bir tek tohumu, bir tek ferdi yaratan, elbette o büyük küll ve külliyatı ve onları ihata eden ve onlardan çok büyük olan diğer külliyatları ve cinsleri yaratan yine odur, başka olamaz. Öyle ise, bir tek nefsi yaratan, bütün insanları yaratabilir. Ve bir tek ölüyü dirilten, haşirde bütün cinn ve ins ölülerini diriltebilir ve diriltecek. İşte مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ âyetinin hükmü ve davası gayet kat’î ve parlak bir surette hak ve ayn-ı hakikat olduğunu gör.

Dokuzuncu Basamak: وَ بِسِرِّ كَمَا اَنَّ قُرْآنَ الْعِزَّةِ الْمَكْتُوبَ عَلَى الذَّرَّةِ الْمُسَمَّاةِ بِالْجَوْهَرِ الْفَرْدِ بِذَرَّاتِ اْلاَثِيرِ لَيْسَ بِاَقَلَّ جَزَالَةً وَ خَارِقِيَّةَ صَنْعَةٍ مِنْ قُرْآنِ الْعَظَمَةِ الْمَكْتُوبِ عَلَى صَحِيفَةِ السَّمَاءِ بِمِدَادِ النُّجُومِ وَ الشُّمُوسِ كَذلِكَ اِنَّ وَرْدَ الزُّهْرَةِ لَيْسَتْ بِاَقَلَّ جَزَالَةً وَ صَنْعَةً مِنْ دُرِّىِّ نَجْمِ الزُّهْرَةِ وَ لاَ النَّمْلَةُ مِنَ الْفِيلَةِ وَ لاَ الْمِكْرُوبُ مِنَ الْكَرْكَدَانِ وَ لاَ النَّحْلَةُ مِنَ النَّخْلَةِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ فَكَمَا اَنَّ غَايَةَ كَمَالِ السُّرْعَةِ وَ السُّهُولَةِ فِى اِيجَادِ اْلاَشْيَاءِ اَوْقَعَتْ اَهْلَ الضَّلاَلَةِ فِى اِلْتِبَاسِ التَّشْكِيلِ بِالتَّشَكُّلِ الْمُسْتَلْزِمِ لِمُحَالاَتٍ غَيْرِ مَحْدُودَةٍ تَمُجُّهَا اْلاَوْهَامُ كَذلِكَ اَثْبَتَتْ لاَهْلِ الْهِدَايَةِ تَسَاوِىَ النُّجُومِ مَعَ الذَّرَّاتِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ جَلَّ جَلاَلُهُ وَ لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ اللّهُ اَكْبَرُ

[Bu son basamağın uzun bir beyanla mealini söylemek isterdim. Fakat maatteessüf keyfî tahakküm ve tazyiklerden gelen şiddetli sıkıntılar ve tesemmümden gelen za’fiyet ve elîm hastalıklar mani’ olmasından, mealine yalnız pek kısa bir işaretle iktifaya mecbur oldum.]

Yani: Nasılki farazâ kabil-i inkısam olmayan ve ilm-i Kelâm ve felsefede cevher-i ferd namını alan bir zerrede, ondan daha küçücük olan madde-i esîriye zerreleriyle bir Kur'an-ı Azîmüşşan yazılsa ve semavat sahifelerinde dahi yıldızlar ve güneşlerle diğer bir Kur'an-ı Kebir yazılsa, ikisi müvazene edilse; elbette cevher-i ferd zerresinden yazılan hurdebînî Kur'an, gökler yüzlerini yaldızlayan Kur'an-ı Azîm ve Kebir'den acaibce ve san'atın i'cazında geri değil, belki bir cihette ileri olduğu gibi; aynen öyle de: Hâlık-ı Kâinat'ın kudretine nisbeten masnuiyetindeki garabet ve cezalet noktasında zühre çiçeği, Zühre yıldızından geri değil ve karınca, filden aşağı olmaz ve mikrop, gergedandan hilkatçe daha acib ve arı sineği, hurma ağacından fıtrat-ı acibesiyle daha ileridir. Demek bir arıyı yaratan, bütün hayvanları yaratabilir. Bir nefsi dirilten, haşirde bütün insanları ihya edip haşir meydanında toplayabilir ve toplayacak. Hiçbir şey ona ağır gelmez ki; gözümüz önünde gayet çabuk ve kolaylıkla her baharda haşrin yüzbin nümunelerini yaratıyor.

Son cümle-i Arabiyenin gayet kısacık meali şudur: Yani; ehl-i dalalet, mezkûr basamakların sarsılmaz hakikatlarını bilmediklerinden ve gayet çabuk ve gayet kolaylıkla birden mahlukat vücuda geldiklerinden, teşkili ve bir Sâni'in hadsiz kudretiyle icadı, teşekkül ve kendi kendilerine vücud bulmak tevehhüm edip; hiçbir zihin, hattâ vehim dahi kabul etmediği ve her cihetle muhal ve imkânsız hurafelerin kapısını kendilerine açmışlar. Meselâ; o halde zîhayatın herbir zerresine hadsiz bir kudret, bir ilim, herşeyi görecek bir göz ve her san'atı yapabilecek bir iktidar vermek lâzım gelir. Bir tek ilahı kabul etmemekle, zerreler adedince ilaheleri mezheblerince kabul etmeğe mecbur olarak Cehennem'in esfel-i safilînine girmeğe müstehak düşerler.

Amma ehl-i hidayet ise, geçen basamaklardaki kuvvetli hakikatlar ve sarsılmaz hüccetler, selim kalblerine ve müstakim akıllarına gayet kat'î kanaat ve kuvvetli iman ve aynelyakîn bir tasdik vermiş ki, şübhesiz ve vesvesesiz itminan-ı kalb ile itikad ederler ki; yıldızlar, zerreler, en

küçük, en büyük; kudret-i İlahîye nisbeten farkları yoktur ki, gözümüz önünde bu acaibler oluyor. Ve herbir acibe-i san’at مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ âyetinin davasını tasdik ve hükmü ayn-ı hak ve hakikat olduğuna şehadet ederler, lisan-ı hal ile Allahü Ekber derler. Biz dahi onların adedince Allahü Ekber deriz. Ve şu âyetin davasını bütün kuvvet ve kanaatimizle tasdik ve hükmü ayn-ı hak ve nefs-i hakikat olduğuna hadsiz hüccetlerle şehadet ederiz.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ اَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Risale-i Nur nedir ve hakikatlar müvacehesinde Risale-i Nur ve Tercümanı ne mahiyettedirler diye bir takriznamedir

Her asır başında hadîsçe geleceği tebşir edilen dinin yüksek hâdimleri; emr-i dinde mübtedi’ değil, müttebi’dirler. Yani, kendilerinden ve yeniden bir şey ihdas etmezler, yeni ahkâm getirmezler. Esasat ve ahkâm-ı diniyeye ve sünen-i Muhammediyeye (A.S.M.) harfiyen ittiba’ yoluyla dini takvim ve tahkim ve dinin hakikat ve asliyetini izhar ve ona karıştırılmak istenilen ebâtılı ref’ u ibtal ve dine vaki’ tecavüzleri redd ü imha ve evamir-i Rabbaniyeyi ikame ve ahkâm-ı İlahiyenin şerafet ve ulviyetini izhar u ilân ederler. Ancak tavr-ı esasîyi bozmadan ve ruh-u aslîyi rencide etmeden yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmine uygun yeni ikna’ usûlleriyle ve yeni tevcihat ve tafsilât ile îfa-i vazife ederler.

Bu memurîn-i Rabbaniye, fiiliyatlarıyla ve amelleriyle de memuriyetlerinin musaddıkı olurlar. Salabet-i imaniyelerinin ve ihlaslarının âyinedarlığını bizzât îfa ederler. Mertebe-i imanlarını fiilen izhar ederler. Ve ahlâk-ı Muhammediyenin (A.S.M.) tam âmili ve mişvar-ı Ahmediyenin (A.S.M.) ve hilye-i Nebeviyenin (A.S.M.) hakikî lâbisi olduklarını gösterirler. Hülâsa: Amel ve ahlâk bakımından ve sünnet-i Nebeviyeye (A.S.M.) ittiba ve temessük cihetinden ümmet-i

Muhammed’e (A.S.M.) tam bir hüsn-ü misal olurlar ve nümune-i iktida teşkil ederler.

Bunların Kitabullah’ın tefsiri ve ahkâm-ı diniyenin izahı ve zamanın fehmine ve mertebe-i ilmine göre tarz-ı tevcihi sadedinde yazdıkları eserler, kendi tilka-yı nefislerinin ve kariha-i ulviyelerinin mahsulü değildir, kendi zekâ ve irfanlarının neticesi değildir. Bunlar, doğrudan doğruya menba-i vahy olan Zât-ı Pâk-i Risalet’in (A.S.M.) manevî ilham ve telkinatıdır. Celcelutiye ve Mesnevî-i Şerif ve Fütuh-ul Gayb ve emsali âsâr hep bu nevidendir. Bu âsâr-ı kudsiyeye o zevat-ı âlîşan ancak tercüman hükmündedirler. Bu zevat-ı mukaddesenin, o âsâr-ı bergüzidenin tanziminde ve tarz-ı beyanında bir hisseleri vardır; yani bu zevat-ı kudsiye, o mananın mazharı, mir’atı ve ma’kesi hükmündedirler.

Risale-i Nur ve Tercümanına Gelince: Bu eser-i âlîşanda şimdiye kadar emsaline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir kemal-i nâmütenahî mevcud olduğundan ve hiçbir eserin nail olmadığı bir şekilde meş’ale-i İlahiye ve şems-i hidayet ve neyyir-i saadet olan Hazret-i Kur’anın füyuzatına vâris olduğu meşhud olduğundan; onun esası nur-u mahz-ı Kur’an olduğu ve evliyaullahın âsârından ziyade feyz-i envâr-ı Muhammedîyi (A.S.M.) hâmil bulunduğu ve Zât-ı Pâk-i Risalet’in ondaki hisse ve alâkası ve tasarruf-u kudsîsi evliyaullahın âsârından ziyade olduğu ve onun mazharı ve tercümanı olan manevî zâtın mazhariyeti ve kemalâtı ise o nisbette âlî ve emsalsiz olduğu güneş gibi aşikâr bir hakikattır.

Evet o zât daha hal-i sabavette iken ve hiç tahsil yapmadan zevahiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil müddeti içinde ulûm-u evvelîn ve âhirîne ve ledünniyat ve hakaik-i eşyaya ve esrar-ı kâinata ve hikmet-i İlahiyeye vâris kılınmıştır ki, şimdiye kadar böyle mazhariyet-i ulyaya kimse nail olmamıştır. Bu hârika-i ilmiyenin eşi aslâ mesbuk değildir. Hiç şübhe edilemez ki; Tercüman-ı Nur, bu haliyle baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-ı hârika ve istiğna-

yı mutlak teşkil eden hârikulâde metanet-i ahlâkiyesi ile bizzât bir mu'cize-i fıtrattır ve tecessüm etmiş bir inayettir ve bir mevhibe-i mutlakadır.

O zât-ı zîhavarık daha hadd-i bülûğa ermeden bir allâme-i bîadîl halinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş, münazara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskât etmiş, her nerede olursa olsun vaki' olan bütün suallere mutlak bir isabetle ve aslâ tereddüd etmeden cevab vermiş, ondört yaşından itibaren üstadlık pâyesini taşımış ve mütemadiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış, izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metanet ve tevcihlerindeki derin feraset ve basiret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şaşırtmış ve hakkıyla "Bedîüzzaman" ünvan-ı celilini bahşettirmiştir. Mezaya-yı âliye ve fezail-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedî'nin (A.S.M.) neşrinde ve isbatında bir kemal-i tam halinde rû-nüma olmuş olan böyle bir zât elbette Seyyid-ül Enbiya Hazretlerinin (A.S.M.) en yüksek iltifatına mazhar ve en âlî himaye ve himmetine naildir. Ve şübhesiz o Nebiyy-i Akdes'in (A.S.M.) emr u fermanıyla yürüyen ve tasarrufuyla hareket eden ve onun envâr ve hakaikına vâris ve ma'kes olan bir zât-ı kerim-üs sıfâttır.

Envâr-ı Muhammediyeyi (A.S.M.) ve maarif-i Ahmediyeyi (A.S.M.) ve füyuzat-ı şem'-i İlahîyi en müşa'şa' bir şekilde parlatması ve Kur'anî ve hadîsî olan işarat-ı riyaziyenin kendisinde müntehî olması ve hitabat-ı Nebeviyeyi (A.S.M.) ifade eden âyât-ı celilenin riyazî beyanlarının kendi üzerinde toplanması delaletleriyle, o zât hizmet-i imaniye noktasında risaletin bir mir'at-ı mücellası ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevveri ve lisan-ı risaletin irsiyet noktasında son dehan-ı hakikatı ve şem'-i İlahînin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hâmil-i zîsaadeti olduğuna şübhe yoktur.

Üçüncü Medrese-i Yusufiye'nin Elhüccetüzzehra ve Zühretünnur olan tek dersini dinleyen Nur Şakirdleri namına

Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif, Salahaddin, Zübeyr, Ceylan, Sungur, Tabancalı

Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade vermeleriyle beraber, bu imza sahiblerinin hatırlarını kırmağa cesaret edemedim. Sükût ederek o medhi Risale-i Nur şakirdlerinin şahs-ı manevîsi namına kabul ettim.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

Çok sevgili, çok mübarek, çok kıymetdar, çok müşfik Üstadımız Efendimiz Hazretlerine!

Ey irade-i cüz'iyesini tamamıyla terk edip her umûrunu irade-i Rabbaniyeye bırakan ve her zahirî musibet ve sıkıntıda kader-i İlahînin merhamet ve hikmetini görüp kemal-i tevekkül ve teslimiyetle o cilve-i Rabbaniyenin dahi netaicini sabır ile bekleyen muhterem üstad! Bazı yerlerde, ehl-i imanın nokta-i istinadının yıkılmağa başladığı ve bir kısım esbab ve neşriyat, imanın erkânına karşı muhalif cephe alıp, Allah'ı inkâr eden insanlar alenen ve tefahurla dolaştığı ve Kur'anın evamirine muhalif hareket etmek ve manevî kuvvetlere inanmamak, icad ve tasni' hakkını şuursuz, kör, sağır tabiata vermek bir şiar-ı medeniyet ve irfan ve münevverlik telakki edildiği yürekler titreten şu dehşetli asırda, Kur'anın bir mu'cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur'u te'lif ederek muzdarib ve iman âb-ı hayatına muhtaç pekçok bîçare gönüllere panzehir hükmünde olan devalarını vererek onlara saadet-i ebediyeyi müjdeleyen ve davalarını gayet kat'î bürhan ve hüccetlerle isbat eden, hakikat cadde-i kübrasında kudsî ve muazzez rehberimiz ve اَلسَّبَبُ كَالْفَاعِلِ sırrıyla Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran yüzbinler Nur talebesinin hasenatının bir misli defter-i a'maline geçen faziletmeab efendimiz!

Nasılki Cenab-ı Hak, Denizli hapsinin sıkıntılarını hiçe indirecek derecede şifa-bahş olan Meyve Risalesi'ni orada ihsan etmiş ve gülün çiçeğindeki gayet şirin rayihası, dikeninin acısını hiçe bıraktığı gibi, fâni sıkıntılarınızı izale etmişti; aynen öyle de, yine kerim olan Rahîm-i Zülcemal Hazretleri, Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısına bir günlük maddî ızdırabı mukabil gelen bu Afyon hapishanesinde siz sevgili üstadımız eliyle tiryak ve panzehir hükmünde tevhid, tahmid ve istiane ve risalet-i Muhammediyeyi (A.S.M.) tasdik ve muazzam hüccetlerini ihsan etmiş bulunuyor. Okumak ve yazmayı Risale-i Nur'un feyziyle öğrenen çok kusurlu talebeleriniz bizler, bu üç küçük risaleyi -çam çekirdeğinin koca çam ağacının fihristesini, proğramını içinde sakladığı misillü- hem Risale-i Nur'un hakkaniyetinin kat'î bir hücceti, hem bir nevi hülâsat-ül hülâsası olarak telakki ettik.

Fezailini tariften âciz bulunduğumuz, fakat okuması ruhumuzda pek büyük bir inşiraha vesile olan ve maddî elemlerimizi sürura kalbeden ve iman bahçesinden hadsiz meyveleri getiren bu üç küçük risaleden birisi, zamanımızdaki mevcud küfür, dalalet, tabiat karanlıklarını dağıtacak ve izale edecek onbir hüccet-i tevhidi; ikincisi; Risale-i Nur'un bütün müvazenelerinin menbaı ve esası ve üstadı içinde bulunan Fatiha-i Şerife'nin imanî ve kudsî hüccetlerini hâvi bir şirin tefsirini; üçüncüsü, yine Afyon Medrese-i Yusufiyesinde siz sevgili üstadımızın kalb-i mübareklerine hutur eden risalet-i Muhammediyeye (A.S.M.) dair kısmının gayet parlak ve tam bir itminan temin eden bir mükemmel tercümesini beyan buyuruyordu.

Hiçbir cihette hiçbir şeye liyakatımız olmayan bizler, bütün kuvvetimizle neşrine çalışacağımız bu mahiyetteki eserlerinizi aldık. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür ederek "Yâ Erhamerrâhimîn! Üstadımızdan ebediyen razı ol!" diye dua ettik.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Risale-i Nur Talebeleri namına

Zübeyr, Ceylan, Sungur, İbrahim

* * *

El-Hutbet-üş Şâmiye namındaki Arabî dersin tercümesinin mukaddimesidir.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

Aziz, sıddık kardeşlerim!

[Kırk sene evvel Şam'daki Câmi-ül Emevî'de Şam ülemasının ısrarıyla onbin adama yakın, içinde yüz ehl-i ilim bulunan azîm cemaate verilen bu Arabî ders risalesindeki hakikatları bir hiss-i kabl-el vuku ile Eski Said hissetmiş, kemal-i kat'iyyetle müjdeler vermiş ve pek yakın zamanda o hakikatlar görünecek zannetmiş. Halbuki iki harb-i umumî ve yirmibeş sene bir istibdad-ı mutlak, o hiss-i kabl-el vukuun kırk sene te'hirine sebeb olmuş ve şimdi o zamanda verdikleri haber, aynen tezahürleri âlem-i İslâmiyette başlamış. Demek bu pek ehemmiyetli ders, zamanı geçmiş eski bir hutbe değil, belki doğrudan doğruya 1327'ye bedel, 1371'deki -Câmi-ül Emevî yerine âlem-i İslâm câmiinde- üçyüz yetmiş milyon bir cemaate hakikatlı ve taze bir ders-i içtimaî ve İslâmîdir, diye tercümesini neşretmek münasib görürseniz neşredersiniz.]

Gayet mühim bir suale verilen çok ehemmiyetli bir cevabı burada yazmağa münasebet geldi. Çünki kırk sene evvel Eski Said, o dersinde bir hiss-i kabl-el vuku' ile Risale-i Nur'un hârika derslerini ve tesiratını görmüş gibi bahsediyor. Onun için o sual-cevabı yazacağız. Şöyle ki:

Çoklar tarafından hem bana, hem bazı Nur kardeşlerime sual etmişler ve ediyorlar: "Neden bu kadar muarızlara karşı ve muannid feylesoflara ve ehl-i dalalete mukabil Risale-i Nur mağlub olmuyor? Milyonlar kıymetdar hakikî kütüb-ü imaniye ve İslâmiyenin intişarlarına bir derece sed çekmekle ve sefahet ve hayat-ı dünyeviyenin lezzetleriyle çok bîçare

gençleri ve insanları hakaik-i imaniyeden mahrum bırakıyorlar. Halbuki en şiddetli hücum ve en gaddarane muamele ve en ziyade yalanlarla ve aleyhinde yapılan propagandalarla Risale-i Nur'u kırmak, insanları ondan ürkütmek ve vazgeçirmeye çalıştıkları halde, hiçbir eserde görülmediği bir tarzda Risale-i Nur'un intişarı, hattâ çoğu el yazması ile altıyüz bin nüsha risalelerinden kemal-i iştiyak ile perde altında intişar etmesi ve dâhil ve hariçte kemal-i iştiyak ile kendini okutturmasının hikmeti nedir? Sebebi nedir?" diye bu mealde çok suallere karşı elcevab deriz ki:

Kur'an-ı Hakîm'in sırr-ı i'cazıyla hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur; bu dünyada bir manevî cehennemi dalalette gösterdiği gibi, imanda dahi bu dünyada manevî bir cennet bulunduğunu isbat ediyor. Ve günahların ve fenalıkların ve haram lezzetlerin içinde manevî elîm elemleri gösterip, hasenat ve güzel hasletlerde ve hakaik-i şeriatın amelinde cennet lezaizi gibi manevî lezzetler bulunduğunu isbat ediyor. Sefahet ehlini ve dalalete düşenleri o cihetle, aklı başında olanlarını kurtarıyor. Çünki, bu zamanda iki dehşetli hal var:

Birincisi: Akibeti görmeyen, bir dirhem hazır lezzeti, ileride bir batman lezzetlere tercih eden hissiyat-ı insaniye, akıl ve fikre galebe ettiğinden ehl-i sefaheti sefahetten kurtarmanın çare-i yegânesi; aynı lezzetinde elemi gösterip hissini mağlub etmektir. Ve يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا âyetinin işaretiyle; bu zamanda âhiretin elmas gibi nimetlerini, lezzetlerini bildiği halde, dünyevî kırılacak şişe parçalarını onlara tercih etmek, ehl-i iman iken ehl-i dalalete o hubb-u dünya ve o sır için tâbi' olmak tehlikesinden kurtarmanın çare-i yegânesi, dünyada dahi cehennem azabı gibi elemleri göstermekle olur ki; Risale-i Nur o meslekten gidiyor. Yoksa bu zamandaki küfr-ü mutlakın ve fenden gelen dalaletin ve sefahetteki tiryakiliğin inadı karşısında Cenab-ı Hakk'ı tanıttırdıktan sonra ve Cehennem'in vücudunu isbat ile ve onun azabı ile insanları fenalıktan, seyyiattan vazgeçirmek yolu ile ondan, belki de yirmiden birisi ders alabilir. Ders

aldıktan sonra da, "Cenab-ı Hak Gafur-ur Rahîm'dir, hem Cehennem pek uzaktır." der, yine sefahetine devam edebilir. Kalbi, ruhu hissiyatına mağlub olur. İşte Risale-i Nur ekser müvazeneleriyle küfür ve dalaletin dünyadaki elîm ve ürkütücü neticelerini göstermekle, en muannid ve nefisperest insanları dahi o menhus, gayr-ı meşru lezzetlerden ve sefahetlerden bir nefret verip aklı başında olanları tövbeye sevkeder. O müvazenelerden, Altıncı, Yedinci, Sekizinci Sözlerdeki kısa müvazeneler ve Otuzikinci Söz'ün Üçüncü Mevkıfı'ndaki uzun müvazene; en sefih ve dalalette giden adamı da ürkütüyor, dersini kabul ettiriyor. Muselâ; Âyet-i Nur'da, seyahat-ı hayaliye ile hakikat olarak gördüğüm vaziyetleri gayet kısaca işaret edeceğiz. Tafsilini isteyen Sikke-i Gaybiye'nin âhirine baksın.

Ezcümle: O seyahat-ı hayaliyede, rızka muhtaç hayvanat âlemini gördüğüm vakit, maddî felsefe ile baktım. Hadsiz ihtiyacat ve şiddetli açlıklarıyla beraber za'f u aczleri, o zîhayat âlemini bana çok acıklı ve elîm gösterdi. Ehl-i dalalet ve gafletin gözüyle baktığımdan feryad eyledim. Birden hikmet-i Kur'aniye ve imanın dûrbîni ile gördüm ki: Rahman ismi Rezzak burcunda, parlak bir güneş gibi tulû' etti. O aç, bîçare zîhayat âlemini rahmet ışığıyla yaldızladı. Sonra hayvanat âlemi içinde, yavruların za'f u acz ve ihtiyaç içinde çırpındıkları hazîn, elîm ve herkesi rikkat ve acımağa getirecek bir karanlık içinde diğer bir âlemi gördüm. Ehl-i dalaletin nazarıyla baktığıma eyvah dedim. Birden iman bana bir gözlük verdi, gördüm ki: Rahîm ismi şefkat burcunda tulû' etti. O kadar güzel ve şirin bir surette o acı âlemi sevinçli âleme çevirip ışıklandırdı ki; şekva ve acımak ve hüzünden gelen gözyaşlarımı, sevinç ve şükrün lezzetlerinden gelen damlalara çevirdi. Sonra sinema perdesi gibi insan âlemi bana göründü. Ehl-i dalaletin dûrbîni ile baktım. O âlemi o kadar karanlıklı, dehşetli gördüm ki; kalbimin en derinliklerinden feryad ettim. Eyvah! dedim. Çünki insanlarda ebede uzanıp giden arzuları, emelleri ve kâinatı ihata eden tasavvurat ve efkârları ve

ebedî beka ve saadet-i ebediyeyi ve Cennet'i gayet ciddî isteyen himmetleri ve fıtrî istidadları ve had konulmayan ve serbest bırakılan fıtrî kuvveleri ve hadsiz maksadlara müteveccih ihtiyaçları ve za'f u aczleriyle beraber hücumlarına maruz kaldıkları hadsiz musibet ve a'daları ile beraber gayet kısa bir ömür, her gün ve her saat ölüm endişesi altında, gayet dağdağalı bir hayat, yaşamak için gayet perişan bir maişet içinde kalbe, vicdana en elîm ve en müdhiş halet olan mütemadî zeval ve firak belasını çekmek içinde -ehl-i gaflet için zulümat-ı ebediye kapısı suretinde görülen- kabre ve mezaristana bakıyorlar. Birer birer ve taife taife o zulümat kuyusuna atılıyorlar gördüm. İşte bu insan âlemini bu zulümat içinde gördüğüm anda, kalb ve ruh ve aklımla beraber bütün letaif-i insaniyem, belki bütün zerrat-ı vücudum feryad ile ağlamağa hazır iken, birden Kur'andan gelen nur ve kuvvet-i iman o dalalet gözlüğünü kırdı, kafama bir göz verdi. Gördüm ki: Cenab-ı Hakk'ın Âdil ismi Hakîm burcunda, Rahman ismi Kerim burcunda, Rahîm ismi Gafur burcunda yani manasında, Bâis ismi Vâris burcunda, Muhyî ismi Muhsin burcunda, Rab ismi Mâlik burcunda birer güneş gibi tulû' ettiler. O karanlıklı ve içinde çok âlemler bulunan insan âleminin umumunu birden ışıklandırdılar, şenlendirdiler. Cehennemî haletleri dağıtıp, nuranî âhiret âleminden pencereler açıp o perişan insan dünyasına nurlar serptiler. Zerrat-ı kâinat adedince, "Elhamdülillah, Eşşükrülillah" dedim. Ve aynelyakîn gördüm ki; imanda manevî bir Cennet ve dalalette manevî bir Cehennem bu dünyada da vardır, yakînen bildim.

Sonra küre-i arzın âlemi göründü. O seyahat-ı hayaliyemde dine itaat etmeyen felsefenin, karanlıklı kavanin-i ilmiyeleri, hayalime dehşetli bir âlem gösterdi. Yetmiş defa top güllesinden daha sür'atli hareketiyle, yirmibeş bin sene mesafeyi bir senede gezip devreden ve her vakit dağılmağa ve parçalanmaya müstaid (kabil) ve içi zelzeleli, çok ihtiyar ve çok yaşlı Küre-i Arz içinde ve o dehşetli gemi üstünde kâinatın hadsiz boşluğunda seyahat

eden bîçare nev'-i insan (vaziyeti) bana pek vahşetli bir karanlık içinde göründü. Başım döndü, gözüm karardı. Felsefenin gözlüğünü yere vurdum, kırdım. Birden hikmet-i Kur'aniye ve imaniye ile ışıklanmış bir göz ile baktım, gördüm ki: Hâlık-ı Arz ve Semavat'ın Kadîr, Alîm, Rab, Allah ve Rabb-üs Semavati Ve-l Arz ve Müsahhir-üş Şemsi Ve-l Kamer isimleri, rahmet, azamet, rububiyet burçlarında güneş gibi tulû' ettiler. O karanlıklı, vahşetli, dehşetli âlemi öyle ışıklandırdılar ki; o halette, benim imanlı gözüme Küre-i Arz gayet muntazam, müsahhar, mükemmel, hoş, emniyetli, herkesin erzakı içinde bir seyahat gemisi ve tenezzüh ve keyif ve ticaret için müheyya edilmiş ve zîruhları Güneş'in etrafında, memleket-i Rabbaniyede gezdirmek ve yaz ve bahar ve güzün mahsulâtını rızık isteyenlere getirmek için bir gemi, bir tayyare, bir şimendifer hükmünde gördüm. Küre-i Arz'ın zerratı adedince "Elhamdülillahi alâ nimet-il iman" dedim.

İşte buna kıyasen Risale-i Nur'da pekçok müvazenelerle isbat edilmiştir ki, ehl-i sefahet ve dalalet, dünyada dahi bir manevî Cehennem içinde azab çekerler ve ehl-i iman ve salahat, dünyada dahi bir manevî Cennet içinde, İslâmiyet ve insaniyet midesiyle ve imanın tecelliyat ve cilveleriyle, manevî bir Cennet lezzetleri tadabilir, belki derece-i imanlarına göre istifade edebilirler. Fakat bu fırtınalı zamanın hissi ibtal eden ve beşerin nazarını âfâka dağıtan ve boğan cereyanlar, ibtal-i his nev'inden bir sersemlik vermiş ki; ehl-i dalalet manevî azabını muvakkaten tam hissedemiyor. Ehl-i hidayete dahi gaflet basıyor, hakikî lezzetini tam takdir edemiyor.

Bu asırda ikinci dehşetli hal: Eski zamanda küfr-ü mutlak ve fenden gelen dalaletler ve küfr-ü inadîden gelen temerrüd, bu zamana nisbeten pek az idi. Onun için eski İslâm muhakkiklerinin dersleri, hüccetleri o zamanlarda tam kâfi olurdu. Küfr-ü meşkuku çabuk izale ederlerdi. Allah'a iman umumî olduğundan, Allah'ı tanıttırmakla ve Cehennem azabını ihtar etmekle çokları sefahetlerden, dalaletlerden

vazgeçebilirlerdi. Şimdi ise; eski zamanda bir memlekette bir kâfir-i mutlak yerine, şimdi bir kasabada yüz tane bulunabilir. Eskide fen ve ilim ile dalalete girip inad ve temerrüd ile hakaik-i imana karşı çıkana nisbeten şimdi yüz derece ziyade olmuş. Bu mütemerrid inadcılar, firavunluk derecesinde bir gurur ile ve dehşetli dalaletleriyle hakaik-i imaniyeye karşı muaraza ettiklerinden, elbette bunlara karşı atom bombası gibi -bu dünyada onların temellerini parça parça edecek- bir hakikat-ı kudsiye lâzımdır ki; onların tecavüzatını durdursun ve bir kısmını imana getirsin. İşte Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükürler olsun ki; bu zamanın tam yarasına bir tiryak olarak Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın bir mu'cize-i maneviyesi ve lemaatı bulunan Risale-i Nur, pekçok müvazenelerle, en dehşetli muannid mütemerridleri, Kur'anın elmas kılıncı ile kırıyor. Ve kâinat zerreleri adedince vahdaniyet-i İlahiyeye ve imanın hakikatlarına hüccetleri, delilleri gösteriyor ki; yirmibeş seneden beri en şiddetli hücumlara karşı mağlub olmayıp galebe etmiş ve ediyor. Evet Risale-i Nur, iman ve küfür müvazeneleri ve hidayet ve dalalet mukayeseleri, bu mezkûr hakikatları bilmüşahede isbat ediyor. Meselâ: Yirmiikinci Söz'ün iki makamının bürhanlarına ve lem'alarına ve Otuzikinci Söz'ün Birinci Mevkıfına ve Otuzüçüncü Mektub'un pencerelerine ve Asâ-yı Musa'nın onbir hüccetine, sair müvazeneler kıyas edilse ve dikkat edilse anlaşılır ki; bu zamanda küfr-ü mutlakı ve mütemerrid dalaletin inadını kıracak, parçalayacak Risale-i Nur'da tecelli eden hakikat-ı Kur'aniyedir.

İnşâallah nasıl Tılsımlar Mecmuası'nda, dinin mühim tılsımlarını ve hilkat-i âlemin muammalarını keşfeden parçalar, o mecmuada toplanmış. Aynen öyle de, ehl-i dalaletin dünyada dahi cehennemlerini ve ehl-i hidayetin dünyada lezaiz-i cennetlerini gösteren ve iman Cennet'in bir manevî çekirdeği ve küfür ise Cehennem zakkumunun bir tohumu olduğunu gösteren Nur'un o gibi parçaları, kısacık bir tarzda bir mecmuacık olarak yazılacak, inşâallah neşredilecek.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz, sıddık, sarsılmaz, sebatkâr, fedakâr, vefadâr kardeşlerim!

Bilirsiniz ki Ankara ehl-i vukufu Risale-i Nur'a ait kerametleri ve işaret-i gaybiyeleri inkâr edememişler. Yalnız, yanlış olarak o kerametlerde hissedar zannedip itiraz ederek, "Böyle şeyler kitabda yazılmamalı idi, keramet izhar edilmez." diye hafif bir tenkide mukabil müdafaatımda onlara cevaben demiştim ki:

Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahib olmak benim haddim değil. Belki Kur'anın mu'cize-i maneviyesinin tereşşuhatı ve lem'alarıdır ki hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'da kerametler şeklini alarak, şakirdlerinin kuvve-i maneviyelerini takviye etmek için ikramat-ı İlahiye nev'indendir. İkram ise, izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldür.

Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binaen cevabı bir parça izah edeceğim. Ve "Ne için izhar ediyorum ve ne için bu noktada bu kadar tahşidat yapıyorum ve ne için birkaç aydır bu mevzuda çok ileri gidiyorum. Ekser mektublar o keramete bakıyor?" diye sual edildi.

Elcevab: Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesinde bu zamanda binler tahribatçılara mukabil yüzbinler tamiratçı lâzım gelirken, hem benimle lâakal yüzer kâtib ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken, değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmek zarurî iken ve o hizmet-i imaniye hayat-ı bâkiyeye baktığı için hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faidelerine tercih etmek ehl-i imana vâcib iken, kendimi misal alarak derim ki: Beni herşeyden ve temastan ve yardımcılardan men'etmek ile beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımın kuvve-i maneviyelerini kırmak ve benden ve Risale-i Nur'dan soğutmak ve benim gibi ihtiyar, hasta, zaîf, garib, kimsesiz bîçareye, binler adamın göreceği vazifeyi (başına) yüklemek ve bu tecrid ve

tazyiklerde maddî bir hastalık nev'inde insanlar ile temas ve ihtilattan çekilmeğe mecbur olmak, hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürküttürmek ile kuvve-i maneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebebleriyle, ihtiyarım haricinde bütün o manilere karşı Risale-i Nur şakirdlerinin kuvve-i maneviyelerinin takviyesine medar ikramat-ı İlahiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında manevî bir tahşidat yaptırmak ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla (başkalarına muhtaç olmayarak) bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa, hâşâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfüruşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlas sırrını bozmaktır. İnşâallah Risale-i Nur kendi kendine, hem kendini müdafaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de manen müdafaa edip kusurlarımızı afvettirmeğe vesile olacaktır. Umum kardeşlerimin ve hemşirelerimin, hâssaten duaları makbul ve mübarek masumlar taifesi ve muhterem ihtiyarlar cemaatinden herbirerlerine binler selâm ve dua ederek Ramazan-ı Şeriflerini tebrik ederiz, dualarını rica ederiz.

Hasta kardeşiniz
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bu âciz kardeşiniz, hem itiraz eden o eski dost zâta, hem ehl-i dikkate ve sizlere beyan ediyorum ki: Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın feyziyle Yeni Said hakaik-i imaniyeye dair o derece mantıkça ve hakikatça bürhanlar zikrediyor ki; değil müslüman üleması, belki en muannid Avrupa feylesoflarını da teslime mecbur ediyor ve etmektedir. Amma Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetine işarî ve remzî bir tarzda Hazret-i Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam'ın (R.A.) ihbaratı nev'inden, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan dahi bu zamanda bir mu'cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur'a nazar-ı dikkati celbetmesine mana-yı işarî tabakasından rumuz ve îmaları,

i’cazının şe’nindendir. Ve o lisan-ı gaybın belâgat-ı mu’cizekâranesinin muktezasıdır.

Evet Eskişehir hapishanesinde dehşetli bir zamanda ve kudsî bir teselliye çok muhtaç olduğumuz hengâmda, manevî bir ihtarla: “Risale-i Nur’un makbuliyetine eski evliyalardan şahid getiriyorsun. Halbuki وَلاَ رَطْبٍ وَلاَ يَابِسٍ اِلاَّ فِى كِتَابٍ مُبِينٍ sırrıyla en ziyade bu mes’elede söz sahibi Kur’andır. Acaba Risale-i Nur’u Kur’an kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?” denildi. O acib sual karşısında bulundum. Ben de Kur’andan istimdad eyledim. Birden otuzüç âyetin mana-yı sarihinin teferruatı nev’indeki tabakattan mana-yı işarî tabakasından (ve o mana-yı işarî külliyetinde dâhil) bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhûlüne ve medar-ı imtiyazına birer kuvvetli karine bulunmasını bir saat zarfında hissettim. Ve bir kısmı bir derece izahlı ve bir kısmını mücmelen gördüm. Kanaatıma hiçbir şek ve şübhe ve vehim ve vesvese kalmadı. Ve ben de ehl-i imanın imanını Risale-i Nur ile takviye etmek niyetiyle o kat’î kanaatımı yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim. Ve o risalede biz demiyoruz ki, âyâtın mana-yı sarihi budur. Tâ hocalar فِيهِ نَظَرٌ desin. Hem dememişiz ki mana-yı işarînin külliyeti budur. Belki diyoruz ki, mana-yı sarihinin tahtında müteaddid tabakalar var. Bir tabakası da mana-yı işarî ve remzîdir. Ve o mana-yı işarî de bir küllîdir, her asırda cüz’iyatları var. Ve Risale-i Nur dahi bu asırda o mana-yı işarî tabakasının külliyetinde bir ferddir ve o ferdin kasden bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine, eskiden beri ülema beyninde bir düstur-u cifrî ve riyazî ile karineler, belki hüccetler gösterilmiş iken, Kur’anın âyetine veya sarahatine değil incitmek, belki i’caz ve belâgatına hizmet ediyor. Bu nevi işarat-ı gaybiyeye itiraz edilmez. Ehl-i hakikatın nihayetsiz işarat-ı Kur’aniyeden hadd ü hesaba gelmeyen istihraclarını inkâr edemeyen, bunu da inkâr etmemeli ve edemez.

Amma benim gibi ehemmiyetsiz bir adamın elinde böyle ehemmiyetli bir eserin zuhur etmesini istiğrab ve istib’ad

edip böyle itiraz eden zât, eğer buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi çam ağacını halkeylemek azamet ve kudret-i İlahiyeye delil olduğunu düşünse, elbette bizim gibi âciz-i mutlak ve fakir-i mutlakta böyle ihtiyac-ı şedid zamanında böyle bir eser zuhuru, vüs'at-i rahmet-i İlahiyeye delildir demeye mecbur olur. Ben sizi ve mu'terizleri Risale-i Nur'un şeref ve haysiyetiyle temin ediyorum ki: Bu işaretler ve evliyanın îmalı haberleri, remizleri, beni daima şükre ve hamde ve kusurlarımdan istiğfara sevketmiş. Hiçbir vakitte ve hiçbir dakika nefs-i emmareme medar-ı fahr u gurur olacak bir enaniyet ve benlik vermediğini, size bu yirmi sene hayatımın gözünüz önünde tereşşuhatıyla isbat ediyorum.

Evet bu hakikatla beraber insan kusurdan, nisyandan hâlî değil. Benim bilmediğim çok kusurlarım var. Belki de fikrim karışmış, risalelerde bazı hatalar olmuş. Fakat Kur'an'ın hurufat-ı kudsiyesinin yerine beşerin tercümesini ikame perdesi altında, noksan huruflarla yeni hatt altında tahrifkârane ehl-i dalaletin tevilat-ı fasideleri âyâtın sarahatını incitmelerine bakmıyor gibi, bîçare mazlum bir adamın kardeşlerinin imanını kuvvetlendirmek için bir nükte-i i'caziyeyi beyan ettiği için hizmet-i imaniyesine fütur verecek derecede itiraz, elbette değil ehl-i hakikat zâtlar belki zerre mikdar insafı bulunan itiraz edemez.

Bunu da ilâveten beyan ediyorum. Bu zamanda gayet kuvvetli ve hakikatlı milyonlarla fedakârları bulunan meşrebler, meslekler, tarîkatlar, bu dehşetli dalalet hücumuna karşı zahiren mağlubiyete düştükleri halde benim gibi yarım ümmi ve kimsesiz ve mütemadiyen tarassud altında, karakol karşısında ve müdhiş, müteaddid cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi benden tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir adam, o mesleklerden daha ileri, daha kuvvetli dayanan Risale-i Nur'a sahib değildir ve o eser onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez. Belki doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in bu zamanda bir nevi mu'cize-i maneviyesi olarak rahmet-i İlahiye tarafından ihsan edilmiştir.

O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'aniyeye el atmışlar. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'da öyle parçalar var ki, bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var. Ben yemin ile temin ediyorum ki, Eski Said'in (R.A.) [41](Haşiyecik) kuvve-i hâfızası da beraber olmak şartıyla o on dakika işi on saatte fikrim ile yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadımla, zihnimle yapamıyorum ve o bir günde altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz'ü ne ben ve ne de en müdakkik dindar feylesoflar altı günde o tahkikatı yapamazlar ve hâkeza...

Demek biz müflis olduğumuz halde, gayet zengin bir mücevherat dükkânının dellâlı ve bir hizmetçisi olmuşuz. Cenab-ı Hak fazl u keremiyle şu hizmette hâlisane, muhlisane bizi ve umum Risale-i Nur talebelerini daim ve muvaffak eylesin. Âmîn bihürmeti Seyyid-il Mürselîn.

Said Nursî

Birinci Şua

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

[İki acib suale karşı def'aten hatıra gelen garib cevabdır.]

Birinci Sual: Denildi ki: "Fatiha ve Yâsin ve hatm-i Kur'anî gibi okunan virdler, kudsî şeyler, bazan hadsiz ölmüş ve sağ insanlara bağışlanıyor. Halbuki böyle cüz'î bir tek hediye ân-ı vâhidde hadsiz zâtlara yetişmek ve her birisine aynı hediye düşmek, tavr-ı aklın haricindedir."

Elcevab: Fâtır-ı Hakîm nasılki unsur-u havayı kelimelerin berk gibi intişarlarına ve tekessürlerine bir mezraa ve bir vasıta yapmış ve radyo vasıtasıyla bir minarede okunan ezan-ı Muhammedî (A.S.M.) umum yerlerde ve umum insanlara aynı anda yetiştirmek gibi, öyle de; okunan bir Fatiha dahi, (meselâ) umum ehl-i iman emvatına aynı anda yetiştirmek için hadsiz kudret ve nihayetsiz hikmetiyle manevî âlemde, manevî havada çok manevî elektrikleri, manevî radyoları sermiş, serpmiş; fıtrî telsiz telefonlarda istihdam ediyor, çalıştırıyor. Hem nasılki bir lâmba yansa, mukabilindeki binler âyineye (herbirine) tam bir lâmba girer. Aynen öyle de, bir Yâsin-i Şerif okunsa, milyonlar ruhlara hediye edilse, herbirine tam bir Yâsin-i Şerif düşer.

İkinci Sual: Şiddetle ve âmirane denildi ki: "Sen Risale-i Nur'un makbuliyetine dair Hazret-i Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam (R.A.) gibi zâtların kasidelerinden şahidler gösteriyorsun. Halbuki, asıl söz sahibi Kur'andır. Risale-i Nur, Kur'anın hakikî bir tefsiri ve hakikatının bir tercümanı ve mes'elelerinin bürhanıdır. Kur'an ise, sair kelâmlar gibi kışırlı, kemikli ve şuuru hususî ve cüz'î değildir. Belki Kur'an, umum işaratıyla ve eczasıyla ayn-ı şuurdur, kışırsızdır; fuzulî,

lüzumsuz maddeleri yoktur. Âlem-i gaybın tercümanıdır. Sözler hakkında söz onundur, görelim o ne diyor?”

Elcevab: Risale-i Nur doğrudan doğruya Kur’anın bahir bir bürhanı ve kuvvetli bir tefsiri ve parlak bir lem’a-i i’caz-ı manevîsi ve o bahrin bir reşhası ve o güneşin bir şuaı ve o maden-i ilm-i hakikattan mülhem ve feyzinden gelen bir tercüme-i maneviyesi olduğundan onun kıymetini ve ehemmiyetini beyan etmek Kur’anın şerefine ve hesabına ve senasına geçtiğinden, elbette Risale-i Nur’un meziyetini beyan etmekliği, hak iktiza eder ve hakikat ister, Kur’an izin verir. Benim gibi bir tercümanın hissesi yalnız şükürdür. Hiçbir cihetle fahre, temeddühe, gurura hakkı yoktur ve olamaz. Gelecek âyetlerin işaratına bu nokta-i nazarla bakmak gerektir. Yoksa beni hodbinlik ile ittiham edenlere hakkımı helâl etmem.

Bu çok ehemmiyetli suale karşı iki-üç saat zarfında birden Kur’anın âyât-ı meşhuresinden “Sözler” adedince otuzüç âyetin hem manasıyla, hem cifr ile Risale-i Nur’a işaretleri uzaktan uzağa icmalen görüldü. Ayrı ayrı tarzlarda otuzüç âyet müttefikan Risale-i Nur’u remizleriyle gösterdiği hayal meyal görüldü.

İhtar: En evvel yirmidördüncü âyetin başında zikredilen ihtara dikkat etmek lâzımdır. O ihtarın yeri başta idi. Fakat orada hatıra geldi, oraya girdi.

İkinci bir ihtar: Tevafukla işaretler eğer münasebat-ı maneviyeye istinad etmezse, ehemmiyeti azdır. Eğer münasebet-i maneviyesi kuvvetli ise, bu onun bir ferdi, bir mâsadakı hükmünde olsa ve müstesna bir liyakatı bulunsa, o vakit tevafuk ehemmiyetlidir. Ve o kelâmdan bunun iradesine bir emare olur. Ve ondan o ferdin hususî bir surette dâhil olduğuna ya remz, ya işaret, ya delalet hükmünde onu gösterir. İşte gelecek âyât-ı Kur’aniyenin Risale-i Nur’a işaretleri ve tevafukları ekseriyet ile kuvvetli bir münasebet-i maneviyeye istinad ederler. Evet bu gelecek âyât-ı meşhure müttefikan onüçüncü asrın âhirine ve ondördüncü asrın evveline cifirce bakıyorlar ve Kur’an ve iman hesabına bir

hakikata işaret ediyorlar. Ve medar-ı teselli bir "Nur"dan haber veriyorlar. Ve o zamanın dalalet fitnesinden gelen şübehatı izale edecek, Kur'anî bir bürhanı müjde veriyorlar.

Ve o işaretlere ve remizlere tam mazhar ve o vazifeleri bihakkın görecek, Risale-i Nur gibi bir tefsir-i Kur'anî olacak. Halbuki Risale-i Nur bu mezkûr noktada ileri olduğu, onu okuyanlarca şübhesiz olmasıyla delalet eder ki; o âyetler bilhâssa Risale-i Nur'a bakıp ona işaret ediyorlar.

Birincisi: Sure-i Nur'dan Âyet-ün Nur'dur ki, Risale-i Nur'un Resail-in Nur ve Risale-in Nur ve Risalet-ün Nur namlarıyla sebeb-i tesmiyesinin onaltı sebebinden bir sebeb olduğundan, birinci olarak onu beyan etmek gerektir. Bu Âyet-ün Nur:

اَللّٰهُ نُورُ السَّموَاتِ وَاْلاَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ اَلْمِصْبَاحُ فِى زُجَاجَةٍ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لاَ شَرْقِيَّةٍ وَلاَ غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِى اللّٰهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ اْلاَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Şu Âyet-i Nuriye'nin manaca çok tabakatı ve vücuh-u kesîresi vardır. Ve o tabakalardan ve vecihlerden işarî ve remzî bir vechi manaca ve cifirce nurlu bir tefsiri olan Risale-in Nur ve Risalet-ün Nur'a dört-beş cümlesiyle on cihetten bakıyor. Ve o tabakalardan ve o vecihlerden bir tabaka ve bir perde dahi mu'cizane elektrikten haber veriyor.

Risale-i Nur'a bakan Birinci Cümlesi: مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ dur. Yani: Nur-u İlahî'nin veya Nur-u Kur'anî'nin veya Nur-u Muhammedî'nin (A.S.M.) misali şu مِشْكَوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ dur. Makam-ı cifrîsi dokuzyüz doksansekiz (998) olarak aynen Risalet-ün Nur, -şeddeli nun iki nun sayılmak cihetiyle- tam tamına tevafukla ona işaret eder.

İkinci cümlesi: اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ يُوقَدُ dur. Yirmisekizinci Lem'ada tafsilen beyan edildiği gibi, İmam-ı Ali (R.A.) Kaside-i Celcelutiye'sinde sarahat derecesinde Risale-in Nur'a bakarak ve ona işaret ederek demiş: اَقِدْ كَوْكَبِى بِاْلاِسْمِ نُورًا Ben tahmin ediyorum ki, İmam-ı Ali'nin (R.A.) bu işareti, bu cümle-i Nuriyenin remzinden mülhemdir. Bu cümle-i âyetin makamı, beşyüz kırkaltı (546) edip, Risale-i

Nur'un adedi olan beşyüz kırksekize (548) gayet cüz'î ve sırlı iki fark ile tevafuk noktasından işaret ettiği gibi remzî bir manasıyla tam bakıyor.

Üçüncü Cümlesi: مِنْ شَجَرَةٍ dir. Eğer مِنْ شَجَرَةٍ deki ة vakıflarda gibi هـ sayılsa beşyüz doksan sekiz (598) ederek tam tamına Resail-in Nur ve Risale-in Nur adedi olan beşyüz doksansekize tevafukla beraber مِنْ فُرْقَانٍ حَكِيمٍ in adedine yine sırlı bir tek farkla tevafuk-u remzî ile, hem Resail-in Nur'u efradına dâhil eder, hem yine Risale-in Nur'un şecere-i mübareki Furkan-ı Hakîm olduğunu gösterir. Eğer مِنْ شَجَرَةٍ deki ت , ة kalsa, o vakit makam-ı cifrîsi dokuzyüz doksanüç (993) eder, tevafuka zarar vermeyen cüz'î ve sırlı beş farkla Risalet-ün Nur adedi olan dokuzyüz doksansekize (998) tevafukla manasının dahi muvafakatine binaen ona işaret eder.

Dördüncü Cümlesi: نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِى اللّٰهُ لِنُورِهِ dir ki, dokuzyüz doksandokuz (999) ederek sırlı bir tek farkla Risalet-ün Nur adedi olan dokuzyüz doksansekize (998) tevafukla manasının kuvvetli münasebetine binaen işaret derecesinde remzeder.

Beşinci Cümlesi: مَنْ يَشَاءُ cümlesi gayet cüz'î bir farkla Risalet-ün Nur müellifinin ismiyle meşhur bir lakabına tevafukla manası baktığı gibi bakıyor. Eğer يَشَاءُ daki mukadder zamir izhar edilirse مَنْ يَشَائُهُ olur. Tam tamına tevafuk eder.

Bu âyet nasılki Risale-in Nur'a ismiyle bakıyor, öyle de tarih-i te'lifine ve tekemmülüne tam tamına tevafukla remzen bakıyor: كَمِشْكَوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ اَلْمِصْبَاحُ فِى زُجَاجَةٍ cümlesi كَمِشْكَوةٍ deki tenvin vakıf yeri olmadığından nun sayılmak ve فِى زُجَاجَةٍ vakıf yeri olduğundan هـ , ة olmak cihetiyle bin üçyüz kırkdokuz (1349) ederek, Resail-in Nur'un en nuranî cüzlerinin te'lifi hengâmı ve tekemmül zamanı olan bin üçyüz kırkdokuz tarihine tam tamına tevafukla işaret eder.

Hem اَلْمِصْبَاحُ فِى زُجَاجَةٍ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ cümlesi binüçyüz kırkbeş (1345) ederek, Resail-in Nur'un intişarı ve iştiharı ve parlaması tarihine tam tamına tevafuk eder. Çünki

şeddeli ر iki ر, şeddeli ن iki ن, şeddeli ز aslı itibariyle bir ل bir ز ve birinci زُجَاجَةٍ vakıf cihetiyle هـ , ikinci vakıf olmadığından ت sayılır. Eğer şeddeli ز iki ز sayılsa o vakit bin üçyüz yirmiiki (1322) eder ki, yine Risale-in Nur müellifi, mukaddemat-ı Nuriyeye başladığı aynı tarihe tam tamına tevafuk eder.

Hem مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ cümlesi; ta-i evvel ت, ikinci ت ise vakıf yeri olduğundan هـ olmak ve شَجَرَةٍ deki tenvin ن sayılmak cihetiyle binüçyüz onbir (1311) eder ki, o tarihte Resail-in Nur müellifi Risalet-ün Nur'un mübarek şecere-i kudsiyesi olan Kur'anın basamakları olan ulûm-u Arabiyeyi tedrise başladığı aynı tarihe tam tamına tevafuk ederek remzen bakar. İşte bu kadar manidar ve müteaddid tevafukat-ı Kur'aniyenin ittifakı yalnız bir emare, bir işaret değil, belki kuvvetli bir delalettir. Belki elektrik ile beraber Resail-in Nur'a münasebet-i maneviyesiyle bir tasrihtir.

Bu âyetin münasebet-i maneviyesinin letafetlerinden bir letafeti şudur ki: İhbar-ı gayb nev'inden mu'cizane hem elektriğe, hem Risale-in Nur'a işaret ettiği gibi, ikisinin zuhurlarına ve zaman-ı zuhurlarından sonraki tekemmül zamanlarına ve hilaf-ı âdet vaziyetlerini çok güzel gösteriyor.

Meselâ, زَيْتُونَةٍ لاَ شَرْقِيَّةٍ وَ لاَ غَرْبِيَّةٍ cümlesi der: "Nasılki elektriğin kıymetdar metaı, ne şarktan ne de garbdan celbedilmiş bir mal değildir. Belki yukarıda, cevv-i havada rahmet hazinesinden, semavat tarafından iniyor. Her yerin malıdır. Başka yerden aramağa lüzum yoktur." der. Öyle de manevî bir elektrik olan Resail-in Nur dahi ne şarkın malûmatından, ulûmundan ve ne de garbın felsefe ve fünunundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semavî olan Kur'an'ın, şark ve garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşîsinden iktibas edilmiştir.

Hem meselâ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَ لَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ cümlesi, mana-yı remziyle diyor ki: "Onüçüncü ve ondördüncü asırda semavî lâmbalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı yakındır." Yani bin ikiyüz seksen (1280) tarihine yakındır. İşte bu cümle ile nasılki elektriğin

hilaf-ı âdet keyfiyetini ve geleceğini remzen beyan eder. Aynen öyle de: Manevî bir elektrik olan Resail-in Nur dahi gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu halde, külfet-i tahsile ve derse çalışmağa ve başka üstadlardan taallüm edilmeğe ve müderrisînin ağzından iktibas olmağa muhtaç olmadan herkes derecesine göre o ulûm-u âliyeyi, meşakkat ateşine lüzum kalmadan anlayabilir, kendi kendine istifade eder, muhakkik bir âlim olabilir. Hem işaret eder ki; Resail-in Nur müellifi dahi ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur. Evet bu cümlenin bu mu'cizane üç işaratı elektrik ve Resail-in Nur hakkında hak olduğu gibi, müellif hakkında dahi ayn-ı hakikattır. Tarihçe-i hayatını okuyanlar ve hemşehrileri bilirler ki; "İzhar" kitabından sonraki medrese usûlünce onbeş sene ders almakla okunan kitabları, Resail-in Nur müellifi yalnız üç ayda tahsil etmiş.

Hem nasılki bu cümlenin manevî münasebet cihetinde kuvvetli ve letafetli işareti var; öyle de cifrî ve ebcedî tevafukuyla hem elektriğin zaman-ı zuhurunun kurbiyetini, hem Resail-in Nur'un meydana çıkması, hem de müellifinin veladetini remzen haber veriyor. Bir lem'a-i i'caz daha gösterir. Şöyle ki يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ nun makamı, bin ikiyüz yetmişdokuz (1279) olup, وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ kısmı ise, iki tenvin iki "nun" sayılmak cihetiyle bin ikiyüz seksendört (1284) ederek hem elektriğin taammümünün kurbiyetini, hem Resail-in Nur'un yakınlığını, hem ondört sene sonra müellifinin veladetini يَكَادُ kelime-i kudsiyesiyle manen işaret ettiği gibi, cifr ile de tam tamına aynı tarihe tevafukla işaret eder. Malûmdur ki, zaîf ve ince ipler içtima ettikçe kuvvetleşir, kopmaz bir halat olur. Bu sırra binaen, bu âyetin bu işaretleri birbirine kuvvet verir, teyid eder. Tevafuk tam olmazsa da tam hükmünde olur ve işareti, delalet derecesine çıkar.

Tenbih: Ben bu âyet-i nuriyenin işaretlerini elektrik ve Resail-in Nur'un hatırı için beyan etmedim. Belki bu âyetin

i’caz-ı manevîsinin bir şubesinden bir lem’asını göstermek istedim.

Elhasıl: Bu âyet-i kudsiye sarih manasıyla Nur-u İlahî ve Nur-u Kur’anî ve Nur-u Muhammedî’yi (A.S.M.) ders verdiği gibi, mana-yı işarîsiyle de her asra baktığı gibi, onüçüncü asrın âhirine ve ondördüncü asrın evveline dahi bakar ve dikkatle baktırır. Ve bu iki asrın âhir ve evvellerinde en ziyade nazara çarpan ve en ziyade münasebet-i maneviyesi bulunan ve bu âyetin umum cümlelerinin muvafakatlarını ve mutabakatlarını en ziyade kazanan elektrik ile Resail-in Nur olduğundan doğrudan doğruya mana-yı remziyle bakar diye bana kanaat-ı kat’iyye verdiğinden çekinmeyerek kanaatımı yazdım. Hata etmiş isem Erhamürrâhimîn’den rahmetiyle afvetmesini niyaz ediyorum. Resail-in Nur’un bu âyetin iltifatına liyakatını anlamak isteyen zâtlar, hangi risaleye dikkatle baksalar anlarlar. Hiç olmazsa Eskişehir hapishanesinin bir meyvesi olan Otuzuncu Lem’a namındaki altı esma-i İlahiyeye dair Altı Nükte Risalesine, hiç olmazsa o Lem’adan İsm-i Hayy ve Kayyum’a dair Beşinci ve Altıncı Nükte’lere dikkatle baksa elbette tasdik eder.

Resail-in Nur’a işaret eden İkinci Âyet: فَاسْتَقِمْ كَمَا اُمِرْتَ âyet-i meşhuresidir ki, شَيَّبَتْنِى سُورَةُ هُودٍ hadîsinin vüruduna sebeb olmuş. اسْتَقِمْ كَمَا اُمِرْتَ in işareti Sekizinci Lem’ada tafsilen beyan edildiği gibi, Sure-i Hud’da فَمِنْهُمْ شَقِىٌّ وَ سَعِيدٌ ilâ âhirihî âyetinin iki kuvvetli işaret veren sahifesinin mukabilindeki gayet meşhur bir âyetidir. Makam-ı cifrîsi bin üçyüz üç (1303) ederek, hem Sure-i Şûra’nın ikinci sahifesinde وَاسْتَقِمْ كَمَا اُمِرْتَ ise, bin üçyüz dokuz (1309) ederek o tarihte umum muhatabları içinde birisine hususan Kur’an hesabına iltifat edip istikametle emreder ki; birinci tarih ise, Resail-in Nur müellifinin Risale-i Nur’u netice veren ulûmun tahsiline başladığı tarihtir. Ve ikinci âyetin tarihi ise, o müellifin hârika bir surette pek az bir zamanda ilimce tekemmül etmesi, tahsilden tedrise başladığı ve üç ayda ve bir kış içinde onbeş senede medresece okunan yüz kitabdan ziyade okuduğu ve o zamanın o muhitte en meşhur

ülemasının yanında o üç ayın mahsulü onbeş senenin mahsulü kadar netice verdiği çok mükerrer imtihanlarla [42](Haşiye) ve hangi ilimden olursa olsun sorulan her suale karşı cevab-ı savab vermekle isbat ettiği aynı tarihe, tam tamına tevafukla remzen Risale-i Nur'un istikametine bir işarettir.

Üçüncü Âyet-i Meşhure: وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا âyeti kuvvetli münasebet-i maneviyesiyle beraber cifirce bin üçyüz kırkdört (1344) eder ki, o tarihte Risale-i Nur'un şakirdleri gibi bu âyetin manasına daha ziyade mazhar olanlar zahiren görülmüyor. Demek bu âyet, manasının müteaddid tabakalarından işarî bir tabakadan ve remzî bir perdeden Kur'anın parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur'a bakıyor ve en evvel nâzil olan Sure-i Alak'ta اِنَّ اْلاِنْسَانَ لَيَطْغَى âyeti gibi manasıyla ve makam-ı cifriyle ifade ediyor ki; bin üçyüz kırkdörtte nev'-i insan içinde firavunane emsalsiz bir tuğyan, bir inkâr çıkacak. وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا âyeti ise, o tuğyana karşı mücahede edenleri sena ediyor.

Evet harb-i umumî neticelerinden hem âlem-i insaniyet, hem âlem-i İslâmiyet çok zarar gördüler. Nev'-i insanın, hususan Avrupa'nın mağrur ve cebbarları, bilhâssa birisi, kuvvet ve gınaya ve paraya istinad ederek firavunane bir tuğyana girdiklerinden, o hususî insanlar nev'-i beşeri mes'ul ediyor diye insan ism-i umumîsiyle tabir edilmiş. Eğer لَنَهْدِيَنَّهُمْ deki şeddeli "nun" bir "nun" sayılsa, bin ikiyüz doksandört (1294) eder ki Risalet-ün Nur müellifinin besmele-i hayatıdır ve tarih-i veladetinin birinci senesidir. Eğer şeddeli "lâm" iki "lâm" ve "nun" bir sayılsa, o vakit bin üçyüz yirmidörtte (1324) hürriyetin ilânı hengâmında mücahede-i maneviye ile tezahür eden Risale-in Nur müellifinin görünmesi tarihidir.

Dördüncü Âyet-i Meşhure: وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِى âyetidir. Şu cümle Kur'an-ı Azîmüşşan'ı ve Fatiha Suresi'ni müsenna senasıyla ifade ettiği gibi, Kur'anın müsenna vasfına lâyık bir bürhanı ve altı erkân-ı imaniye ile beraber

hakikat-ı İslâmiyet olan yedi esası, Kur'anın seb'a-i meşhuresini parlak bir surette isbat eden ve "Seb'a-l Mesanî" nuruna mazhar bir âyinesi olan Risale-i Nur'a cifirce dahi işaret eder. Çünki آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِى makam-ı ebcedîsi binüçyüz otuzbeş (1335) adediyle Risale-in Nur'un Fatihası olan İşarat-ül İ'caz tefsirinin Fatiha Suresi'yle Elbakara Suresi'nin başına ait kısmı basmakla intişar tarihi olan bin üçyüz otuzbeş veya altıya tevafukla remzî bir perdeden ona baktığına bir emaredir.

Beşinci Âyet: اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِى بِهِ فِى النَّاسِ dir. Bu âyetin remzi latiftir. Çünki hem kuvvetli münasebet-i maneviye ile, hem cifirle efrad-ı kesîresi içinde hususî bir surette Risale-in Nur ve müellifine bakıyor. Şöyle ki: مَيْتًا kelimesi tenvin "nun" sayılmak cihetiyle beşyüz (500) ederek "Said-ün Nursî" adedi olan beşyüze tevafukla işaret ediyor ki, "Said-ün Nursî dahi meyyit hükmünde idi. Risalet-ün Nur ile ihya edildi, onunla hayat buldu." Evet, اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا deki iki tenvin "nun"durlar. Bin üçyüz otuzdört (1334) eder ki, o aynı zamanda (Arabî tarihle) Said umumî harbde maddî ve dehşetli bir mevtten dahi hârika bir tarzda kurtulması ve felsefe ve gafletten gelen manevî ve şiddetli bir ölümden necat bulması ve Kur'anın âb-ı hayatıyla taze bir hayata girmesi tarihidir. Bu tevafuk-u manevî ve muvafakat-ı cifriye delalet derecesinde bir işarettir. Hem فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِى بِهِ فِى النَّاسِ de tenvin "nun" ve şeddeli "nun" iki "nun" ve بِهِ de telaffuz edilen ى sayılmak cihetiyle bin ikiyüz doksandört (1294) eder ki, veladetinin ve hayatının birinci senesidir. Demek bu cümle ile hayat-ı maddiyesine, evvelki cümle ile de hayat-ı maneviyesine işaret eder.

Elhasıl: Bu âyet müteaddid ve çok tabakalarından bir işarî tabakadan hem Risalet-ün Nur'a, hem müellifine, hem bu ondördüncü asrın ibtidasına, hem ibtidasındaki Risalet-ün Nur'un mebde'ine remzen, belki işareten, belki delaleten bakar.

اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا Âyetinin Tetimmesi

اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِى بِهِ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِى الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا âyetinin kuvvetli işaretini hem teyid hem letafetlendiren üç münasebet birden Ramazanda kalbime geldi. Kat'î bir kanaat verdi ki, مَيْتًا kelimesine tam münasib Said'dir. Bu âyet Risale-i Nur tercümanı olan Said'i "meyyit" ünvanıyla göstermesinin bir hikmeti budur ki:

Mevtin muammasını ve tılsımını Risale-i Nur ile o açmış, o dehşetli yüzün altında ehl-i imana çok ünsiyetli, sürurlu, nurlu bir hakikat keşfedip isbat etmiş. Ve mevt-âlûd hayat-ı fâniyede boğulan ehl-i ilhada karşı, bâkiyane hayat-âlûd muvakkat bir mevt-i zahirî ile galibane mukabele eder. كَمَنْ مَثَلُهُ فِى الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا sırrına mazhar olan ehl-i ilhad, gayr-ı meşru müştehiyatının ibahesiyle süslendirmesine mukabil, Risale-i Nur, mevti o aldatıcı, fâni hayata karşı çıkarıp lezzet ve zînetini zîr ü zeber eder. Ve der ve isbat eder ki: "Mevt ehl-i dalalet için i'dam-ı ebedîdir ve o dehşetli darağacından kurtaran ve mevti mübarek bir terhis tezkeresine çeviren yalnız Kur'an ve imandır." İşte bunun içindir ki, bu hakikat-ı muazzama-i mevtiye Risale-i Nur'da gayet mühim ve geniş bir mevki almış; hattâ ekser hücumunda mevti elinde tutup ehl-i dalaletin başına vurur, aklını başına getirmeye çalışır.

İkincisi: Ehl-i tarîkatın ve bilhâssa Nakşîlerin dört esasından biri ve en müessiri olan rabıta-i mevt Eski Said'i Yeni Said'e (R.A.) çevirmiş ve daima hareket-i fikriyede Yeni Said'e yoldaş olmuş. Başta İhtiyarlar Risalesi olarak, risalelerde o rabıta keşfiyatı göstere göstere tâ ehl-i iman hakkında mevtin nuranî ve hayatdar ve güzel hakikatını görüp gösterdi.

Üçüncüsü: Bu âyet cifir ve ebced hesabıyla her tarafta Said'e hücum eden üç çeşit mevtin temas zamanını ve tarihini aynen gösterip tevafuk eder. Demek âyetteki "meyyit" kelimesinin efradından medar-ı nazar bir ferdi ve cifirce onun ismi "meyyit" adedine tam tevafukla hususî işarete mazhar bir mâsadak "Said-ün Nursî"dir.

[Sabri'nin sadakatının bir kerametidir.]

Ben namazdan sonra bu tetimmeyi yazarken Sıddık Süleyman'ın halefi Emin, Sabri'nin اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا âyetine dair parçayı aldığını ve Ramazanın feyzinden onun izahı gibi nurlar istediğini gördüm. Ne yazdığımı Emin'e gösterdim, hayretle dedi: "Bu hem Sabri'nin, hem Risale-i Nur'un bir kerametidir."

Bu âyetteki esrarlı müvazene-i Kur'aniyeyi düşünürken, Sure-i Hud'daki فَاَمَّا الَّذِينَ شَقُوا fıkrasına karşı وَاَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِى الْجَنَّةِ deki müvazene hatıra geldi ve bildirdi ki: Nasılki bu ikinci âyet ve birinci fıkra Risale-i Nur'un mesleğine, şakirdlerine tam tamına manen ve cifirce bakıyor. Öyle de: فَاَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِى النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَ شَهِيقٌ âyeti dahi, Risale-i Nur'un muarızlarına ve düşmanlarına ve onların cereyanlarının mebdeine ve faaliyet devresine ve müntehasına cifir ile, tevafuk ile işaret eder. Şöyle ki:

يُرِيدُونَ لِيُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ gibi âyetlerin bahsinde Birinci Şua'da yedi-sekiz âyâtın ehemmiyetle gösterdikleri bin üçyüz onaltı ve yedi (1316-1317) tarihi ki, Kur'ana karşı olan sû'-i kasdın mebdeidir. فَاَمَّا الَّذِينَ شَقُوا cifirce aynı tarihi gösteriyor. Eğer şeddeli "mim" iki "mim" sayılsa bin üçyüzelliyedi (1357), eğer şeddeli "lâm" iki "lâm" sayılsa binüçyüz kırkyedi (1347) ki bu asrın tâgiyane faaliyet tarihidir. Her iki şeddeli ikişer sayılsa bin üçyüz seksenyedi (1387) ki لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ dehşetli bir cereyanın müntehası tarihi olmak ihtimali var.

فَفِى النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَ شَهِيقٌ ise bin üçyüz altmışbir (1361), eğer فَفِى النَّارِ daki okunmayan "ye" sayılmazsa bin üçyüz ellibir (1351) tarihini; eğer şeddeli "nun" asıl itibariyle bir "lâm", bir "nun" sayılsa yine bin üçyüz otuzbir (1331) tarihini ve harb-i umumî âfetinin feryad u fizar içindeki yangınını göstererek Cehennem ateşinde zefir ve şehik eden ehl-i şekavetin azabını haber verip, ehl-i imanı fitnelere düşüren şakîlerin hem dünyada, hem âhirette cezalarına işaret eder. Aynen öyle de, bu asra da zahiren bakan, esrarlı olan Sure-i وَ السَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ den şu âyetin اِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيق

ifadesi gibi hem İstanbul'un iki harîk-ı kebiri, hem harb-i umumînin dehşetli yangınını Cehennem azabı gibi o fitnenin bir cezasıdır diye işaret eder.

Elhasıl: Bu âyet her asra baktığı gibi bu asra daha ziyade nazar-ı dikkati celbetmek için cifirce bu asrın üç-dört devresinin tarihlerine ve hâdiselerine işaret ve manasının suretiyle ve tarz-ı ifadesiyle iki cereyanın keyfiyetlerine ve vaziyetlerine îma eder.

Sabri'nin mektubu yolda iken ve gelmeden evvel o mektubun manevî tesiri ile bu âyeti ve اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا âyetiyle beraber düşünürken hatırıma geldi. Risale-i Nur bu derece kuvvetli işaret-i Kur'aniyeye ve şakirdleri bu kadar kıymetli beşaret-i Furkaniyeye ve aktabların iltifatına mazhariyetin sırrı ve hikmeti, musibetin azameti ve dehşetidir ki, hiçbir eserin mazhar olmadığı bir kudsî takdir ve tahsin almış. Demek ehemmiyet onun fevkalâde büyüklüğünden değil, belki musibetin fevkalâde dehşetine ve tahribatına karşı mücahedesi cüz'î ve az olduğu halde gayet büyük öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki bu âyette işaret ve beşaret-i Kur'aniyede ifade eder ki, Risale-i Nur dairesi içine girenler tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar ve imanla kabre giriyorlar ve Cennet'e gidecekler diye müjde veriyorlar. Evet bazı vakit olur ki, bir nefer gördüğü hizmet için bir müşirin fevkine çıkar, binler derece kıymet alır.

İhtar: Geçmiş ve gelecek âyetlerin işaretleri yalnız tevafukla değil belki herbir âyetin mana-yı küllîsindeki cüz'iyat-ı kesîresinden bir cüz'î ferdi Risale-i Nur olduğuna îmaen, münasebet-i maneviyeye göre cifrî ve ebcedî bir tevafukla o münasebeti teyiden ve ona binaen hususî ona bakar demektir.

Altıncı Âyet: Sure-i Hadîd'de وَ يَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ Yani: "Karanlıklar içinde size bir nur ihsan edeceğim ki o nur ile doğru yolu bulup onda gidesiniz." Lillahilhamd Risale-i Nur bu kudsî ve küllî manasının parlak bir ferdi olduğu gibi نُورًا deki tenvin "nun" sayılmak cihetiyle bin üçyüz onsekiz (1318) adediyle Resail-in Nur müellifi tedristen, te'lif

vazifesine ve mücahidane seyahata başladığı zamanın beş sene evvelki zamanına ve çok âyetlerin işaret ettikleri bin üçyüz onaltı (1316) tarihindeki mühim bir inkılab-ı fikrîden iki sene sonraki zamana tevafuk eder ki; o zaman istihzarat-ı Nuriyeye başladığı aynı tarihtir. İşte şu nurlu âyet, hem manaca hem cifirce tevafuku ise, umum vücuhu ayn-ı şuur olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'da elbette ittifakî ve tesadüfî olamaz.

Yedinci Âyet: وَ يُحِقُّ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ şu âyet-i meşhurenin küllî manasının bu zamanda zahir bir mâsadakı Risalet-ün Nur olduğu gibi, Lafzullahtaki şeddeli "lâm" bir "lâm" ve بِكَلِمَاتِهِ deki melfuz "ya" sayılmak şartıyla dokuzyüz doksansekiz (998) adediyle Risalet-ün Nur'un dokuzyüz doksansekiz adedine tam tamına tevafukla, münasebet-i maneviyeye binaen remzen ona bakar. Ve bu remzi latifleştiren ve kuvvet veren münasebetlerin birisi şudur ki: Risalet-ün Nur'un eczaları Sözler namıyla iştihar etmişler. Sözler ise Arabca "kelimat"tır. Ve o kelimat ile Kur'anın hakaikını o derece mahz-ı hak ve ayn-ı hakikat olduğunu isbat etmiş ki, bu zamanın dinsiz feylesoflarını tam susturuyor.

Sekizinci Âyet: قُلْ اِنَّنِى هَدَينِى رَبِّى اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ dir. Şu âyet-i meşhure küllî manasının bu asırda muvafık ve münasib bir ferdi Risalet-ün Nur olduğu gibi, cifirle صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ kelimesi صِرَاطٍ deki tenvin "nun" sayılmak cihetiyle Risalet-ün Nur adedi olan dokuzyüz doksansekize (998) yine iki sırlı [43](Haşiye) fark ile baktığı gibi, هَدَينِى رَبِّى اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ cümlesinin makam-ı ebcedîsi ile bin üçyüz onaltı (1316) ederek Risale-i Nur müellifinin tedrisiyle istihzarat-ı Nuriyede bulunduğu en hararetli tarihi olan bin üçyüz onaltı adedine tam tamına tevafuk eder.

Dokuzuncu Âyet: Hem "Elbakara" Suresinde, hem "Lokman" Suresinde فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى cümlesidir. Yani: "Allah'a iman eden hiç kopmayacak bir zincir-i nuraniye yapışır, temessük eder." Risale-i Nur ise, iman-ı billahın

Kur'anî bürhanlarından bu zamanda en nuranisi ve en kuvvetlisi olduğu tahakkuk ettiğinden, bu بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى külliyetinde hususî dâhil olduğuna teyiden makam-ı cifrîsi bin üçyüz kırkyedi (1347) ederek Risalet-ün Nur intişarının fevkalâde parlaması tarihine tam tamına tevafukla bakar. Ve bu ondördüncü asırda Kur'anın i'caz-ı manevîsinden neş'et eden bir urvet-ül vüska ve zulümattan nura çıkaracak bir vesile-i nuraniye Risale-in Nur olduğunu remzen bildirir.

Onuncu Âyet: يُؤْتِى الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ

Onbirinci Âyet: وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ يُزَكِّيهِمْ

Onikinci Âyet: وَ يُزَكِّيكُمْ وَ يُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ âyetleridir. Meal-i icmalîleri der ki: "Kur'an hikmet-i kudsiyeyi size bildiriyor. Sizi manevî kirlerden temizlendiriyor." Bu üç âyetin küllî ve umumî manalarında Risale-i Nur kasdî bir surette dâhil olduğuna iki kuvvetli emare var:

Birisi şudur ki: Risale-i Nur'un müstesna bir hâssası, İsm-i Hakem ve Hakîm'in mazharı olup bütün safahatında, mebahisinde nizam ve intizam-ı kâinatın âyinesinde İsm-i Hakem ve Hakîm'in cilveleri olan hikmet-i kudsiyeyi ve hikemiyat-ı Kur'aniyeyi ders veriyor. Mevzuu ve neticesi, hikmet-i Kur'aniyedir.

İkinci Emare: Birinci Âyet bin üçyüz yirmiiki (1322) ederek makam-ı ebcedî ile Risale-in Nur müellifinin doğrudan doğruya ulûm-u âliyeden (آلِيَه) başını kaldırıp hikmet-i Kur'aniyeye müteveccih olarak hâdim-ül Kur'an vaziyetini aldığı tarihtir ki, bir sene sonra İstanbul'a gitmiş manevî mücahedesine başlamış.

İkinci âyet ise: Makam-ı cifrîsi bin üçyüz iki (1302) ederek Risale-i Nur müellifinin Kur'an dersini aldığı tarihe tam tamına tevafuk ile remzen Kur'anın bahir bir bürhanı olan Resail-in Nur'a bakar.

Üçüncü âyet ise: Bin üçyüz otuzsekiz (1338) olduğundan hikmet-i Kur'aniyeyi Avrupa hükemasına karşı parlak bir surette gösterebilen ve gösteren Risale-in Nur müellifi "Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye"de hikmet-i Kur'aniyeyi müdafaa etmekle, hattâ İngiliz'in baş papazı sual ettiği ve altıyüz

kelime ile cevab istediği altı sualine altı kelime ile cevab vermekle beraber inzivaya girip bütün gayretiyle Kur'anın ilhamatından Risale-i Nur'un mes'elelerini iktibasa başladığı aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen bakar.

Onüçüncü Âyet: Sure-i Âl-i İmran'da وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ اِلاَّ اللّٰهُ وَالرَّاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ

Ondördüncü Âyet: Sure-i Nisa'da لكِنِ الرَّاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ مِنْهُمْ

Bu iki âyet bu asra da hususî bakarlar.

Birincisinin meali gösteriyor ki: Ehl-i dalalet müteşabihat-ı Kur'aniyeyi yanlış tevilat ile tahrifine ve şübheleri çoğaltmasına çalıştığı bir zamanda, ilimde rüsuhu bulunan bir taife o müteşabihat-ı Kur'aniyenin hakikî tevillerini beyan edip ve iman ederek o şübehatı izale eder. Bu küllî mananın her asırda mâsadakları ve cüz'iyatları var. Harb-i umumî vasıtasıyla, bin seneden beri Kur'an aleyhinde teraküm eden Avrupa itirazları ve evhamları âlem-i İslâm içinde yol bulup yayıldılar. O şübehatın bir kısmı fennî şeklini giydi, ortaya çıktı. Bu şübehatı ve itirazları bu zamanda def'eden başta Risale-in Nur ve şakirdleri göründüğünden, bu âyet bu asra da baktığından Risale-in Nur ve şakirdlerine remzen bakmakla beraber ülema-i müteahhirînin mezhebine göre اِلاَّ اللّٰهُ da vakfedilmez. O halde makam-ı cifrîsi aynen اِنَّ اْلاِنْسَانَ لَيَطْغَى nın makamı gibi bin üçyüz kırkdört (1344) ederek Resail-in Nur ve şakirdlerinin meydan-ı mücahede-i maneviyeye atılmaları tarihine tam tamına tevafukla onları da bu âyetin harîm-i kudsîsinin içine alıyor. Hem haşrin en kuvvetli ve parlak bir bürhanı olan Onuncu Söz'ün etrafa yayılması tarihine ve Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğunu beyan eden Yirmibeşinci Söz'ün iştiharı hengâmına, hem اِنَّ اْلاِنْسَانَ لَيَطْغَى adedine tam tamına tevafukla bakar.

Eğer mezheb-i selef gibi اِلاَّ اللّٰهُ da vakfolsa, o halde اَلرَّاسِخُونَ deki şeddeli "ra" iki "ra" sayılsa bin üçyüz altmış (1360) küsur ederek Risalet-ün Nur şakirdlerinin bundan onbeş-yirmi sene sonraki rasihane ve muhakkikane olan ilimlerine ve imanlarına remzen baktığı gibi, şeddeli "ra" asıl

itibariyle bir “lâm” bir “ra” sayılsa bin ikiyüz oniki (1212) ederek bundan bir buçuk asır evvel Mevlâna Hâlid Zülcenaheyn’in Hindistan’dan getirdiği parlak bir ilm-i hakikat rüsuhuyla o zamanda meydan alan tevilat-ı fasideyi ve şübehatı dağıtarak yüz senede elli milyondan ziyade insanları daire-i irşadına aldığı ve tenvir ettiği zamanın tarihine tam tamına tevafukla bakar.

İkinci âyet olan اَلرَّاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ مِنْهُمْ şeddeli “ra” aslına nazaran bir “lâm” bir “ra” sayılmak cihetiyle makam-ı ebcedîsi bin üçyüz kırkdört (1344) etmekle her asra baktığı gibi bu asra da hususî remzen bakar. Ve ilm-i hakikatta rasihane çalışan ve kuvvetli iman eden bir taifeye işaret eder. Ve çok âyetlerin ehemmiyetle gösterdikleri bu bin üçyüz kırkdörtte Risalet-ün Nur ve şakirdlerinden daha ziyade bu vazifeyi müşkil şerait içinde sebatkârane yapan zahirde görülmüyor. Demek bu âyet onları dahi daire-i harîmine hususî dâhil ediyor.

Onbeşinci Âyet: يَا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا

Şu âyet bu zamana dahi hitab eder. Çünki tamam -مُبِينًا hariç kalsa- bin üçyüz altmış (1360) küsur eder. Eğer قَدْ جَاءَكُمْ den sonraki olsa بُرْهَانٌ ve نُورًا kelimelerindeki tenvinler “nun” sayılsa bin üçyüz on (1310) eder. Demek bu asra da hitab eder. Hem قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ cümlesi yalnız dört farkla Furkan adedine tevafukla sarihan baktığı gibi, o kudsî bürhan-ı İlahînin bu zamanda parlak ve kuvvetli bir bürhanı olan Resail-in Nur’a dahi ikinci cümlesi olan اَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا adedi, iki tenvin vakıfta iki “elif” sayılmak cihetiyle beşyüz doksansekiz (598) ederek aynen tam tamına Resail-in Nur’a ve Risale-in Nur adedine tevafuk ile o semavî bürhan-ı kudsînin yerde bir bürhanı Resail-in Nur olduğunu remzen haber veriyor.

İhtar: Sözler’in üç ismi olan Risale-in Nur veya Resail-in Nur veya Risalet-in Nur’daki şeddeli “nun” iki “nun” sayılmak, cifirce ağlebî bir kaidedir. Şeddeli harf bazan bir, bazan iki sayılabilir.

Onaltıncı Âyet: لِلّٰذِينَ آمَنُوا هُدًى وَ شِفَاءٌ dur. Şu şifalı âyet çok zamandır benim derdlerimin şifası ve ilâcı olduğu gibi eczahane-i kübra-yı İlahiye olan Kur'an-ı Hakîm'in tiryakî ilâçlarından, Risale-in Nur eczalarının kavanozlarından alarak belki bin manevî derdlerime bin kudsî şifayı buldum ve Resail-in Nur şakirdleri dahi buldular. Ve fenden ve felsefenin bataklığından çıkan ve tedavisi çok müşkil olan ve zındıka hastalığına mübtela olanlardan çokları onunla şifalarını buldular.

İşte her derde şifa olan Kur'anın ilâçlarının bu zamanda bir kısım kavanozları hükmünde bulunan Resail-in Nur dahi bu şifadar âyetin bir medar-ı nazarı olduğuna kuvvetli bir emare şudur ki: Bu âyetin makam-ı cifrîsi olan bin üçyüz kırkaltı (1346) adedi Resail-in Nur'un bin üçyüz kırkaltıda şifadarane etrafa intişarının tarihine ve Mu'cizat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm namında olan risale-i hârikanın zaman-ı te'lifine tam tamına tevafukudur. Şu tevafuk hem münasebet-i maneviyeyi teyid ve onunla teeyyüd eder, hem remizden işaret derecesine çıkarıyor.

Onyedinci Âyet: فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ deki فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ nün makam-ı cifrîsi şeddeli "lâm"lar birer "lâm" ve şeddeli "kâf" bir "kâf" sayılmak cihetiyle bin üçyüz yirmidokuz (1329) ederek, harb-i umumînin başlangıcı zamanında Resail-in Nur'un başlangıcı olan İşarat-ül İ'caz tefsirinin tarih-i te'lifine tam tamına tevafukla beraber, şeddeli "kâf" iki "kâf" sayılmak cihetiyle bin üçyüz kırkdokuz (1349) ederek harb-i umumînin verdiği sarsıntılar zamanında Resail-in Nur'un "Hasbiyallahü" diyerek ehl-i dünyadan hiçbir yerde himaye görmeden belki tehacüme hedef olmakla beraber çekinmeyerek yalnız başlarıyla müşkilât içinde envâr-ı Kur'aniyeyi neşrettikleri aynı tarihe tam tamına tevafuku ise, her cihetiyle ayn-ı şuur olan âyâtta elbette tesadüfî olamaz. Belki bu gibi âyetler, en müşkil zaman olan bu asra dahi hususî bakarlar ve o âyâtı kendilerine rehber ittihaz eden bir

kısım şakirdlerine hususî iltifat edip iltifatlarıyla teşci' ederler.

Bu âyet, sâbık âyetler gibi münasebet-i maneviyesi gerçi zahiren görünmüyor; fakat bir cihetle Resail-in Nur ile bir nevi münasebeti vardır. Şöyle ki: Onüç senedir [44](Haşiye) bu âyet Risalet-ün Nur müellifinin ve sonra has şakirdlerinin mağribden sonra bir vird-i hususîleridir. Hem bu âyetin manasına bu zamanda tam mazhar ve herkes onlardan çekinmesinden fütur getirmeyerek "Hasbiyallahü" deyip mütevekkilane müşkilât-ı azîme içinde envâr-ı imaniyeyi ve esrar-ı Kur'aniyeyi neşreden, ehl-i imanı me'yusiyetten kurtaran başta Risalet-ün Nur ve şakirdleridir.

Onsekizinci Âyet: اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغَالِبُونَ dir. Bu âyet mealiyle hizbullahın zahirî mağlubiyetinden gelen me'yusiyeti izale için kudsî bir teselli verir ve hizbullah olan hizb-i Kur'anînin hakikatta ve akibette galebesini haber verir. Ve bu asırda hizb-i Kur'anînin hadsiz efradından Resail-in Nur şakirdleri tezahür ettiklerinden bu âyetin küllî manasında hususî dâhil olmalarına bir emare olarak makam-ı cifrîsi olan bin üçyüzelli (1350) adedi ile Resail-in Nur şakirdlerinin zahirî mağlubiyetleri ve bir sene sonra mahpusiyetleri içinde manevî galebeleri ve metanetleri ve haklarında yapılan müdhiş imha plânını akîm bırakan ihlasları ve kuvve-i maneviyeleri tezahür etmesinin rumi tarihi olan bin üçyüzelli ve ellibir ve elliiki (1350-1351-1352) adedine tam tamına tevafuku elbette şefkatkârane, teselliyetdarane bir remz-i Kur'anîdir.

Ondokuzuncu Âyet: وَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَ بِاَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَ اغْفِرْلَنَا

Şu âyetin umum manasındaki tabakalarından bir tabaka-i işariyesi bu asra dahi bakıyor. Çünki يَقُولُونَ رَبَّنَا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا hem manaca kuvvetli münasebeti var, hem cifirce bin üçyüz yirmialtı (1326) ederek o tarihteki hürriyet inkılabından neş'et eden fırtınaların hengâmında herşeyi sarsan o fırtınaların ve harblerin zulümatından kurtulmak için nur

arayan mü’minler içinde, Resail-in Nur şakirdleri az bir zaman sonra tezahür ettiklerinden bu âyetin efrad-ı kesîresinden bu asırda bir mâsadakı onlar olduğuna bir emaredir. وَاغْفِرْلَنَا cümlesi bin üçyüz altmışa (1360) bakıyor. Demek bundan beş-altı sene sonra istiğfar devresidir. Resail-in Nur şakirdleri o zamanda istiğfar dersini vereceğini remzen bir îmadır.

Yirminci Âyet: وَ نُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ Şu âyet-i azîme sarîhan asr-ı saadette nüzul-ü Kur’ana baktığı gibi, sair asırlara dahi mana-yı işarîsiyle bakar. Ve Kur’anın semasından ilhamî bir surette gelen şifadar nurlara işaret eder. İşte doğrudan doğruya tabib-i kulûb olan Kur’an-ı Hakîm’in feyzinden ve ziyasından iktibas olunan Risalet-ün Nur, benim çok tecrübelerimle umum manevî derdlerime şifa olduğu gibi, Resail-in Nur şakirdleri dahi tecrübeleriyle beni tasdik ediyorlar. Demek Resail-in Nur bu âyetin bir mana-yı işarîsinde dâhildir. Ve bu duhûlüne bir emare olarak مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ nin makam-ı cifrîsi bin üçyüz otuzdokuz (1339) ederek aynı tarihte Kur’andan ilham olunan Resail-in Nur bu asrın manevî ve müdhiş hastalıklarına şifa olmakla meydana çıkmağa başlamasından, bu âyet ona hususî remzettiğine bana kanaat veriyor. Ben kendi kanaatımı yazdım, kanaata itiraz edilmez.

Yirmibirinci Âyet veya Âyetler: قُلْ اِنَّنِى هَدَينِى رَبِّى اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ❊ وَ هَدَيهُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ Sekiz-dokuz âyetlerde “Sırat-ı Müstakim”e nazarı çeviriyorlar. Ve bu doğru, istikametli yolu bulmak için daima Kur’anın nurundan her asırda o asrın zulmetlerini dağıtacak ve istikamet yolunu tenvir edecek Kur’andan gelen nurlar olmakla ve bu dehşetli ve fırtınalı asırda o doğru yolu şaşırtmayacak bir surette gösteren başta şimdilik Risalet-ün Nur tezahür ettiğinden, hem bu “Sırat-ı Müstakim” kelimesinin makam-ı cifrîsi -tenvin “nun” sayılmak cihetiyle- bin (1000) eder. Medde olmazsa dokuzyüz doksandokuz (999) ederek yalnız bir veya iki farkla [45](Haşiye) Risalet-ün Nur adedi olan

dokuzyüz doksansekize (998) tevafukla, sekiz-dokuz âyetlerde "Sırat-ı müstakim" kelimeleri bu mezkûr iki âyet gibi Risalet-ün Nur'u "Sırat-ı müstakim"in efradına hususî idhal edip remzen ona baktırır ve istikametine işaret eder. Eğer صِرَاطٍ daki tenvin sayılmazsa, اَلنُّورِ daki şeddeli "nun" bir "nun" sayılır, yine tevafuk eder.

Hem nasılki bu âyet Risale-in Nur'a ismiyle bakıyor, öyle de onun istihzarat zamanına da bakar. Çünki هَدَينِى رَبِّى اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ in makam-ı cifrîsi bin üçyüz onaltı (1316) ederek Risalet-ün Nur müellifinin ihtiyarsız olarak istihzarat-ı Nuriyede bulunduğu ve umum malûmatını Kur'anın fehmine basamaklar yaptığı en hararetli tarihi olan bin üçyüz onaltı adedine tam tamına tevafuku elbette evvelki işaratı teyid ve onunla teeyyüd ederek Risalet-ün Nur'u daire-i harîmine remzen belki işareten dâhil ediyor.

Cây-ı dikkat ve ehemmiyetli bir tevafuktur ki: Risalet-ün Nur müellifi bin üçyüz onaltı (1316) sıralarında mühim bir inkılab-ı fikrî geçirdi. Şöyle ki:

O tarihe kadar ulûm-u mütenevviayı, yalnız ilimle tenevvür için merak ederdi, okurdu, okuturdu. Fakat birden o tarihte merhum vali Tahir Paşa vasıtasıyla Avrupa'nın Kur'ana karşı müdhiş bir sû'-i kasdları var olduğunu bildi. Hattâ bir gazetede İngiliz'in bir müstemlekât nâzırı demiş:

"Bu Kur'an, İslâm elinde varken biz onlara hakikî hâkim olamayız. Bunun sukutuna çalışmalıyız." dediğini işitti, gayrete geldi. Birden makam-ı cifrîsi bin üçyüzonaltı (1316) olan فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ fermanını manen dinleyerek bir inkılab-ı fikrî ile merakını değiştirdi. Bütün bildiği ulûm-u mütenevviayı Kur'anın fehmine ve hakikatlarının isbatına basamaklar yaparak hedefini ve gaye-i ilmiyesini ve netice-i hayatını, yalnız Kur'an bildi. Ve Kur'anın i'caz-ı manevîsi, ona rehber ve mürşid ve üstad oldu. Fakat maatteessüf o gençlik zamanında çok aldatıcı ârızalar yüzünden bilfiil o vazifenin başına geçmedi. Bir zaman sonra harb-i umumînin tarraka ve gürültüsü ile uyandı. O sabit fikir canlandı, bilkuvveden bilfiile çıkmağa başladı.

İşte hem ona, hem Risalet-ün Nur'a çok alâkası bulunan bu bin üçyüz onaltı (1316) tarihine çok âyetler müttefikan bakarlar. Meselâ: Nasılki هَدَينِى رَبِّى اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ âyeti tam tamına tevafukla işaret eder. Aynen öyle de; bir âyet-i meşhure olan اِنَّ رَبِّى عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ makam-ı cifrîsi şeddeli "nun" bir "nun" sayılsa ve tenvin sayılmazsa bin üçyüz onaltı ederek aynen tam tamına o tarihe işaret eder. Hem nasılki yedi-sekiz surelerde gelen âyetler ve o âyetlerde gelen "Sırat-ı müstakim" cümleleri Risalet-ün Nur ismine tevafukla beraber, bu mezkûr iki âyet gibi bir kısmı Risalet-ün Nur te'lifinin tarihini de gösterir. Aynen öyle de; yedi aded surelerin başlarında yedi defa تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ cümle-i kudsiyesi makam-ı cifrîsi olan bin üçyüz onaltı veya yedi (1316-1317) ederek aynen tam tamına o bin üçyüz onaltı tarihine tevafukla işaret ettiği gibi, طس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ âyeti dahi aynen bin üçyüz onaltı ederek o bin üçyüz onaltı tarihine tevafukla işaret eder. Güya nasılki asr-ı saadette Kur'andaki iman hakikatlarına alâmetler, deliller ve o Kitab-ı Mübin'in davalarına bürhanları ve hüccetleri gözlere de göstermek manasında tekrar ile تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ ❊ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ ❊ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ fermanlarıyla Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan ilânat yapıyor. Öyle de, bu dehşetli asırda dahi bir mana-yı işarîsiyle o âyât-ı Furkaniyenin bürhanları ve hakkaniyetinin alâmetleri ve hakikatlarının hüccetleri ve hak Kelâmullah olduğuna delilleri olan Resail-in Nur'a mana-yı işarîsiyle alâmet ve bürhan ve emare ve delil manasıyla âyâtın âyetleri diye tekrar ile تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ ferman ederek nazar-ı dikkati Kur'an hesabına bu asra ve bu asırdaki Resail-in Nur'a çeviriyor itikad ediyorum.

Evet herbir cihet ile ayn-ı şuur olan âyât-ı Kur'aniyenin böyle yirmi vecihle ve yirmi parmakla aynı şeye müttefikan işaretleri tasrih derecesinde bana kanaat veriyor. Benim kanaatıma iştirak etmeyen bu ittifaka ne diyecek ve ne diyebilir? Hangi kuvvet bu ittifakı bozar? Resail-in Nur bu asra gelen işarat-ı Kur'aniyeye hususî bir medar-ı nazar olduğuna kimin şübhesi varsa Kur'anın kırk vecihle

mu’cizesini isbat eden Mu’cizat-ı Kur’aniye namındaki Yirmibeşinci Söz ve Yirminci Söz’ün ikinci makamına ve haşre dair Onuncu Söz ve Yirmidokuzuncu Sözlere baksın, şübhesi izale olmazsa gelsin parmağını gözüme soksun.

Yirmiikinci Âyet ve Âyetler: Hem Yunus, hem Yusuf, hem Ra’d, hem Hıcr, hem Şuara, hem Kasas, hem Lokman Surelerinin başlarında bulunan تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ ilân-ı kudsîsidir. Yirmibirinci âyetin hâtimesinde bunun münasebet-i maneviyesi bir derece beyan edilmiş. Cifrîsi ise, bu âyette üç “te” bin ikiyüz eder ve iki “kef” iki “lâm” yüz eder; yekûnü bin üçyüz. Bir “ye” bir “be” dört veya beş “elif” mecmuu bin üçyüz onaltı veya onyedi (1316-1317) ederek Resail-in Nur müellifi bir inkılab-ı fikrî ile ulûm-u mütenevviayı Kur’anın hakaikına çıkmak için basamaklar yaptığı bir tarihe tam tamına tevafuku münasebet-i maneviyesinin kuvvetine istinaden deriz:

O tevafuk remzeder ki: Bu asırda Resail-in Nur denilen otuzüç aded Söz ve otuzüç aded Mektub ve otuzbir aded Lem’alar, bu zamanda, Kitab-ı Mübin’deki âyetlerin âyetleridir. Yani, hakaikının alâmetleridir ve hak ve hakikat olduğunun bürhanlarıdır. Ve o âyetlerdeki hakaik-i imaniyenin gayet kuvvetli hüccetleridir. Ve تِلْكَ kelime-i kudsiyesinin işaret-i hissiyesiyle gözlere dahi görünecek derecede zahir olduğunu ifade eden böyle işarete lâyık delilleridir diye remzen Resail-in Nur’u bir işarî manasının küllî dairesine hususî ve medar-ı nazar bir ferdi olarak dâhil ediyor.

Elhasıl: Nasılki bu âyette bulunan işarî mana yedi surede yedi işaret hükmünde olup delalet, belki sarahat derecesine çıkıyor. Aynen öyle de: صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ deki remz dahi, yedi-sekiz surelerde bulunmakla yedi-sekiz remz hükmünde olarak o remzi işaret, belki delalet, belki sarahat derecesine çıkarıyor.

İhtar: Külfetsiz olmak üzere birden hatıra gelen işarat kaydedildi. Tekellüfe girmemek için, işaretli otuzüç âyetin çok işaratı kaydedilmedi.

Yirmiüçüncü Âyet: عَسَى رَبُّنَا اَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا Şu âyet her asra baktığı gibi bu asra da bakıyor ve bu asırda kâbuslu bir rü'ya gibi musibetlere düşen ve Rabb-i Rahîm'inden onu hayra tebdil etmesini rica edenler içinde Resail-in Nur şakirdlerine hususî remzettiğine bir emaresi şudur ki: Bu âyetin makam-ı cifrîsi olan bin üçyüz kırkbeşte (1345) ehemmiyetli risaleler te'lif ile beraber, fevkalâde hâdiseler vukua gelmeğe hazırlandılar. Ve o Resail-in Nur'un merkez-i intişarı olan Barla karyesinde ziyade sıkıntı müellifine verildi. Ve hususan küçük mescidine ilişildiği zaman Resail-in Nur şakirdleri kuvvetli bir rica ile dergâh-ı İlahiyeye iltica edip "Yâ Rab! Bu müdhiş rü'yayı hayra tebdil eyle!" deyip yalvardılar. Herkesin me'yusiyetlerine mukabil pek kuvvetli bir ümid ve rica ile müslümanların kuvve-i maneviyelerini takviye ettiler. Bu âyetin birden külfetsiz hatıra geleni bu kadardır. Yoksa esrarı çoktur. Tekellüf olmasın diye kısa kestim.

Yirmidördüncü Âyet ve Âyetler: Hem Sure-i Zümer, hem Sure-i Casiye, hem Sure-i Ahkaf'ın başlarında bulunan تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ âyât-ı azîmeleridir. Şu âyetler dahi yirmiikincideki âyetler gibi Risalet-ün Nur'un ismine ve zâtına, hem te'lif ve intişarına bir mana-i remziyle bakıyorlar.

İzahtan evvel mühim bir ihtar

(Lüzumlu dört-beş nokta beyan edilecek.)

Birinci Nokta: Hadîste vârid olduğu gibi, "Herbir âyetin mana mertebelerinde bir zahiri, bir bâtını, bir haddi, bir muttalaı vardır. Bu dört tabakadan herbirisinin (hadîsçe "şücûn ve gusûn" tabir edilen) füruatı, işaratı, dal ve budakları vardır." mealindeki hadîsin hükmüyle, Kur'an hakkında nâzil olan bu âyet-i kudsiye, fer'î bir tabakadan ve bir mana-yı işarîsiyle de Kur'an ile münasebeti çok kuvvetli bir tefsirine bakmak, şe'nine bir nakîse değil. Belki o lisan-ül gaybdaki i'caz-ı manevîsinin muktezasıdır.

İkinci Nokta: Bir tabakanın mana-yı işarîsinin külliyetindeki efradının bu asırda tezahür eden ve münasebeti pek kuvvetli bir ferdi Risalet-ün Nur olduğunu, onu okuyan herkes tasdik eder. Evet ben, Risalet-ün Nur'un has şakirdlerini işhad ederek derim:

Risalet-ün Nur sair te'lifat gibi ulûm ve fünundan ve başka kitablardan alınmamış. Kur'andan başka me'hazı yok, Kur'andan başka üstadı yok, Kur'andan başka mercii yoktur. Te'lif olduğu vakit hiçbir kitab müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur'anın feyzinden mülhemdir ve sema-i Kur'anîden ve âyâtının nücumundan, yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor.

Üçüncü Nokta: Resail-in Nur baştan başa ism-i Hakîm ve Rahîm'in mazharı olduğundan bu üç âyetin âhirleri ism-i Hakîm ile ve gelecek yirmibeşinci dahi Rahman ve Rahîm ile bağlamaları münasebet-i maneviyeyi cidden kuvvetlendiriyor. İşte bu kuvvetli münasebet-i maneviyeye binaen deriz ki: تَنْزِيلُ الْكِتَابِ cümlesinin sarih bir manası asr-ı saadette vahiy suretiyle Kitab-ı Mübin'in nüzulü olduğu gibi, mana-yı işarîsiyle de, her asırda o Kitab-ı Mübin'in mertebe-i

arşiyesinden ve mu’cize-i maneviyesinden feyz ü ilham tarîkıyla onun gizli hakikatları ve hakikatlarının bürhanları iniyor, nüzul ediyor diyerek şu asırda bir şakirdini ve bir lem’asını cenah-ı himayetine ve daire-i harîmine bir hususî iltifat ile alıyor.

Dördüncü Nokta: İşte bu risalede mezkûr otuzüç âyet-i meşhurenin bil’ittifak tekellüfsüz, manaca ve cifirce Resail-in Nur’un başına parmak basmaları ve başta Âyet-in Nur on parmakla ona işaret etmesi; eskiden beri ülema ortasında ve edibler mabeyninde meşhur bir düstur ve hakikatlı bir medar-ı istihracat ve hattâ hususî tarihlerde ve mezar taşlarında ediblerin istimal ettikleri maruf bir kanun-u ilmî iledir. Eğer o kanuna tasannu’ karışmazsa, işaret-i gaybiye olabilir. Eğer sun’î ve kasdî yapılsa, yalnız bir letafet, bir zarafet, bir cezalet olur.

Evet edibler hususî ve şahsî tarihlerde onun taklidini yapmakla kelâmlarını güzelleştirdikleri, hem cifir ilminin en esaslı bir kaidesi ve mühim bir anahtarı olan makam-ı ebcedî ile işaret ise; her cihetle ayn-ı şuur ve nefs-i ilim ve mahz-ı irade ve tesadüfî halleri olmayan ve lüzumsuz maddeleri bulunmayan Kur’anın bu kadar âyât-ı meşhuresi icma’ ile ve ittifakla Risale-in Nur’a işaret ve tevafukları sarahat derecesinde onun makbuliyetine bir şehadettir ve hak olduğuna bir imzadır ve şakirdlerine bir beşarettir.

Beşinci Nokta: Bu hesab-ı ebcedî, makbul ve umumî bir düstur-u ilmî ve bir kanun-u edebî olduğuna deliller pek çoktur. Burada yalnız dört-beş tanesini nümune için beyan edeceğiz:

Birincisi: Bir zaman Benî-İsrail âlimlerinden bir kısmı huzur-u Peygamberî’de surelerin başlarındaki كهيعص ❊ آلم gibi mukattaat-ı hurufiyeyi işittikleri vakit, hesab-ı cifrî ile dediler: “Yâ Muhammed! Senin ümmetinin müddeti azdır.” Onlara mukabil dedi: “Az değil.” Sair surelerin başlarındaki mukattaatı okudu ve ferman etti: “Daha var.” Onlar sustular.

İkincisi: Hazret-i Ali Radıyallahü Anh’ın en meşhur Kaside-i Celcelutiyesi, baştan nihayete kadar bir nevi hesab-ı

ebcedî ve cifir ile te'lif edilmiş ve öyle de matbaalarda basılmış.

Üçüncüsü: Cafer-i Sadık Radıyallahü Anh ve Muhyiddin-i Arabî (R.A.) gibi esrar-ı gaybiye ile uğraşan zâtlar ve esrar-ı huruf ilmine çalışanlar, bu hesab-ı ebcedîyi gaybî bir düstur ve bir anahtar kabul etmişler.

Dördüncüsü: Yüksek edibler bu hesabı, edebî bir kanun-u letafet kabul edip, eski zamandan beri onu istimal etmişler. Hattâ letafetin hatırı için, iradî ve sun'î ve taklidî olmamak lâzım gelirken, sun'î ve kasdî bir surette o gaybî anahtarların taklidini yapıyorlar.

Beşincisi: Ulûm-u riyaziye ülemasının münasebet-i adediye içinde en latif düsturları ve avamca hârika görünen kanunları, bu hesab-ı tevafukînin cinsindendirler. Hattâ fıtrat-ı eşyada Fâtır-ı Hakîm bu tevafuk-u hesabîyi bir düstur-u nizam ve bir kanun-u vahdet ve insicam ve bir medar-ı tenasüb ve ittifak ve bir namus-u hüsün ve ittisak yapmış. Meselâ; nasılki iki elin ve iki ayağın parmakları, a'sabları, kemikleri, hattâ hüceyratları, mesamatları hesabca birbirine tevafuk ederler. Öyle de; bu ağaç, bu baharda ve geçen bahardaki çiçek, yaprak, meyvece tevafuk ettiği gibi, bu baharda dahi az bir farkla geçen bahara tevafuk ve istikbal baharları dahi mazi baharlarına ihtiyar ve irade-i İlahiyeyi gösteren sırlı ve az farkla muvafakatları, Sâni'-i Hakîm-i Zülcemal'in vahdetini gösteren kuvvetli bir şahid-i vahdaniyettir.

İşte madem bu tevafuk-u cifrî ve ebcedî, bir kanun-u ilmî ve bir düstur-u riyazî ve bir namus-u fıtrî ve bir usûl-ü edebî ve bir anahtar-ı gaybî oluyor. Elbette menba-ı ulûm ve maden-i esrar ve fıtratın tercüman-ı âyât-ı tekviniyesi ve edebiyatın mu'cize-i kübrası ve lisan-ül gayb olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, o kanun-u tevafukîyi işaratında istihdam, istimal etmesi i'cazının muktezasıdır.

İhtar bitti, şimdi sadede geliyoruz.

Sure-i Zümer, Câsiye, Ahkaf'ın başlarındaki تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ olan âyetler, sâbık ihtarın ikinci noktasında,

münasebet-i maneviyesi beyan edildiğinden burada yalnız cifrî remzini beyan edeceğiz.

Şöyle ki: İki "te" sekizyüz, iki "nun" yüz, iki "mim" seksen, iki "kef" kırk, üç "ze" yirmibir, üç "ye" otuz, bir "be" bir "ha" on, "Lafzullah" altmış yedi, bir "ayın" yetmiş, dört "lâm" dört "elif" yüz yirmi dört olup yekûnü bin üçyüz kırkiki (1342) ederek bu asrın şu tarihine nazar-ı dikkati celbetmekle beraber, Kur'anın tenziliyle çok alâkadar bir Nur'a parmak basıyor. Ve o tarihten az sonra Mu'cizat-ı Ahmediye (A.S.M.) Risalesi ve Yirminci ve Yirmidördüncü Mektublar gibi Risalet-ün Nur'un en nurani cüzleri meydan-ı intişara çıkmaları ve Kur'anın kırk vecihle i'cazını isbat eden Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesiyle haşre dair Onuncu Söz'ün ikisinin kırkikide intişarları ve kırkaltıda fevkalâde iştiharları aynı tarihte olması bir kuvvetli emaredir ki, bu âyet ona hususî bir iltifatı var. Hem nasılki bu âyetler te'lif ve intişarına işaret ederler, öyle de; yalnız تَنْزِيلُ الْكِتَابِ kelimesi Risalet-ün Nur'un ismine -şeddeli "nun" bir "nun" sayılmak cihetiyle- gayet cüz'î bir farkla tevafuk edip remzen bakar, kendine kabul eder. Çünki تَنْزِيلُ الْكِتَابِ kelimesi dokuzyüz ellibir (951) ederek Risalet-ün Nur'un makamı olan dokuzyüz kırksekize (948) sırlı üç farkla tevafuk noktasından bakar.

Birden hatıra geldi ki: Bu üç farkın sırrı ise Risalet-ün Nur'un mertebesi üçüncüde olmasıdır. Yani vahiy değil ve olamaz. Hem umumiyetle dahi ilham değil, belki ekseriyetle Kur'anın feyziyle ve medediyle kalbe gelen sünuhat ve istihracat-ı Kur'aniyedir.

Çây-ı dikkattir ki, birinci حم olan Sure-i Mü'min'de تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ makam-ı cifrîsi, bazı mühim âyetler gibi bin üçyüz yetmişe (1370) bakıyor. Acaba onbeş-yirmi sene sonra başka bir nur-u Kur'an zuhur mu edecek, yahut Resail-in Nur'un bir inkişaf-ı fevkalâde ile bir fütuhatı mı olacak bilmediğimden o kapıyı açamıyorum.

Yirmibeşinci Âyet: حم ❊ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ âyet-i kudsiyesidir. Bu âyetin mana-yı işarîsi, Resail-in Nur ile

münasebeti çok kuvvetlidir. Bir ciheti şudur ki, Risalet-ün Nur'un ve şakirdlerinin mesleği, dört esas üzerine gidiyor.

Birincisi tefekkürdür; Hakîm ismine bakıyor.

Biri de şefkattir, hadsiz olan fakrını hissetmektir ki; Rahman ve Rahîm isimlerine bakıyor.

Hem şu âyet nasılki Resail-in Nur'un te'lif ve tekemmül tarihine tevafukla parmak basıyor, öyle de تَنْزِيلٌ kelimesiyle -vakf mahalli olmadığından tenvin "nun" sayılmak cihetiyle- makamı beşyüz kırkyedi (547) olarak Sözler'in ikinci ve üçüncü ismi olan Resail-in Nur ve Risale-i Nur'un adedi olan beşyüz kırksekiz veya kırkdokuza (548-549) şeddeli "nun" bir "nun" sayılmak cihetiyle pek cüz'î ve sırlı bir veya iki farkla tevafuk ederek remzen ona bakar, dairesine alır.

Hem حم ❊ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ in makam-ı cifrîsi, bir vecihle, yani tenvin "nun" sayılsa ve şeddeli iki "ra"daki lâm-ı aslî hesab edilse حَامِيمْ , حم telaffuzda olduğu gibi olsa, bin üçyüz ellidört veya beş (1354-1355) eder. Ve diğer bir vecihte, yani tenvin sayılmazsa bin üçyüz dört (1304) eder; üçüncü vecihte, yani telaffuzda bulunmayan iki "lâm" hesaba girmezse bin ikiyüz doksandört (1294) eder. Birinci vecihte tam tamına Resail-in Nur'un te'lifçe bir derece tekemmülü ve fevkalâde ehemmiyet kesbetmesi ve fırtınalara tutulması ve şakirdleri kudsî bir teselliye muhtaç oldukları Arabî tarihiyle şu bin üçyüz ellibeş ve ellidört tarihine, hem otuzbir aded Lem'alar'dan ibaret olan "Otuzbirinci Mektub"un te'lif zamanına, hem o mektubun Otuzbirinci Lem'asının vakt-i zuhuruna ve o lem'adan Birinci Şua'ın te'lifine ve o şua'ın yirmidokuz makamında otuzüç aded âyâtın Risale-i Nur'a işaretleri istihrac edildiği hengâmına ve yirmibeşinci âyetin Risale-i Nur'a îmaları yazıldığı şu zamana, şu dakikaya, şu hale tam tamına tevafuku ise, Kur'an'ın i'caz-ı manevîsine yakışıyor. Gayet latif ve müjdeli bir tevafuktur.

İkinci vecihte, yani binüçyüz dört (1304) makamıyla Risale-i Nur'un tercümanı, Risale-i Nur'un basamakları olan mebadi-i ulûma besmele-keş olduğu ve fütuhat-ı Nuriyede

besmelesini çektiği ve fatiha-i hayat-ı ilmiyede “Bismillahirrahmanirrahîm” okuduğu zamanına tam tamına tevafukla parmak basıyor, arkasını sıvatıyor, “Haydi git, selâmetle çalış.” remzen diyor. Üçüncü vecihte, yani bin ikiyüz doksanüç veya dört (1293-1294) olan makam-ı cifrîsiyle o tercümanın besmele-i hayat-ı dünyeviyesinin ibtidasına tam tamına tevafuk sırrıyla îma eder ki, onun hayatı çok dehşetli dağdağaları ve fırtınaları görmek ve çekmekle beraber daima Rahman ve Rahîm isimlerinin mazharı olarak rahmetle muhafaza ve şefkatle terbiye edileceğini remzen mün’imane haber veriyor. Bu suretle Kur’anın manevî i’cazından ihbar-ı gaybî nev’inin bir şuaını gösteriyor.

Yirmialtıncı Âyet: Sure-i Hud’da فَمِنْهُمْ شَقِىٌّ وَ سَعِيدٌ âyetinin iki satır sonra gelen وَاَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِى الْجَنَّةِ âyetidir. Şu âyetin şeddeli “mim” ve şeddeli “lâm” ve şeddeli “nun” ikişer sayılmak ve اَلْجَنَّةِ deki “te” vakıfta olduğundan “he” olmak cihetiyle makam-ı cifrîsi bin üçyüz elliiki (1352) olmakla tam tamına Resail-in Nur şakirdlerinin en me’yusiyetli ve musibetli zamanları olan bin üçyüz elliiki tarihine tam tamına tevafukla o acınacak hallerinde kudsî ve semavî bir teselli, bir beşarettir. Ve âyetin münasebet-i maneviyesi bir-iki risalede, yani Keramat-ı Aleviyede ve Gavsiye’de beyan edilmiştir. وَاَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا deki سُعِدُوا kelimesi فَمِنْهُمْ شَقِىٌّ وَ سَعِيدٌ deki سَعِيدٌ kelimesine Kur’an sahifesinde tam müvazi ve mukabil gelmesi, bu tevafuka bir letafet daha katar. Bu âyetin küllî ve çok geniş mana-yı kudsîsinin cüz’iyatından Risale-i Nur şakirdleri gibi teselliye çok muhtaç bir cüz’îsi bu asırda bin üçyüz elliikide bulunduğuna tam tamına tevafukla işaret ederek başına parmak basıyor.

Eğer فَفِى الْجَنَّةِ kelimesinde vakfedilmezse ve خَالِدِينَ kelimesiyle rabtedilse, o vakit “te”, “he” olmaz. Fakat daha latif tesellikâr bir tevafuk olur. Çünki وَاَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا kaide-i nahviyece mübtedadır. فَفِى الْجَنَّةِ خَالِدِينَ onun haberidir. Bu haber ise, makam-ı cifrîsi olan bin üçyüz kırkdokuz (1349)

adediyle, bin üçyüz kırkdokuz tarihinden beşaretle remzen haber verir. Ve o tarihte bulunan Kur’an hizmetkârlarından bir taifenin ashab-ı Cennet ve ehl-i saadet olduğunu mana-yı işarîsiyle ve tevafuk-u cifrî ile ihbar eder ve bu tarihte Risale-i Nur şakirdleri Kur’an hesabına fevkalâde hizmetleri ve tenevvürleri ve çok mühim risalelerin te’lifleri ve başlarına gelen şimdiki musibetin, düşmanları tarafından ihzaratı tezahür ettiğinden, elbette bu tarihe müteveccih ve işarî, tesellikâr bir beşaret-i Kur’aniye en evvel onlara baktığını gösterir.

Evet فَفِى الْجَنَّةِ خَالِدِينَ de şeddeli “nun” bir “nun” sayılmak cihetiyle ت dörtyüz, خ altıyüz, bin eder. İki ن yüz, bir ى iki ف bir ل ikiyüz; diğer ل otuz, ikinci ى on, iki elif iki, bir ج üç, bir د dört, kırk dokuz eder ki; yekûnü 1349 eder.

Bu müjde-i Kur’aniyenin binden bir vechi bize teması, bin hazineden ziyade kıymetdardır. Bu müjdenin bir müjdecisi bir sene evvel görülmüş bir rü’ya-yı sadıkadır. Şöyle ki: Isparta’da başımıza gelen bu hâdiseden bir ay evvel bir zâta rü’yada (ona) deniliyor ki:

“Resail-in Nur şakirdleri, iman ile kabre girecekler, imansız vefat etmezler.”

Biz o vakit o rü’yaya çok sevindik. Demek o müjde, bu müjde-i Kur’aniyenin bir müjdecisi imiş. [46](Haşiye)

Yirmiyedinci Âyet: Sure-i Saf’da يُرِيدُونَ لِيُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ dur. Bu âyetteki نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ cümlesinin makam-ı cifrîsi, bin üçyüz onaltı veya yedidir (1316-1317). Ve bu tarih ise; sâbıkan yirmibirinci âyetin hâtimesinde zikredilen inkılab-ı fikrî sadedinde; Avrupa’nın bir müstemlekât nâzırı, Kur’anın nurunu söndürmesine çalışması tarihine ve Resail-in Nur müellifi dahi ona karşı o inkılab-ı fikrî sayesinde o nuru parlatmağa çalışması aynı tarihe, hem yedi surede yedi defa تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ aynı tarihe, hem طس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ dahi aynı tarihe, hem هَدَينِى رَبِّى اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ dahi aynı tarihe, hem اِنَّ رَبِّى عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ dahi şeddeli “nun” bir “nun”

sayılmak ve tenvin sayılmamak cihetiyle aynı tarihe, hem فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ fermanı dahi aynı tarihe, hem وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ dahi aynı tarihe bil'ittifak muvafakatları elbette remizden, işaretten, delaletten ziyade bir sarahattır ki; Risale-i Nur o Nur-u İlahînin bir lem'ası olacağını ve düşmanları tarafından gelen şübehat zulümatını dağıtacağını mana-yı işarîsiyle müjdeliyor. Hem bu cifrî ve müteaddid ve manidar tevafuklar ise, kuvvetli bir münasebet-i maneviyeye istinad ederler.

Evet Resail-in Nur'un yüzyirmi dokuz risaleleri, yüzyirmi dokuz elektrik lâmbalarının şişeleri misillü Kur'an nur-u a'zamından uzanan tellerin başlarına takılıp o nuru neşrettikleri meydandadır. Risale-i Nur'un yarı ismi iki defa bu cümle-i âyette bulunmasıyla o münasebeti pek letafetlendiriyor.

Yirmisekizinci Âyet: Sure-i Tevbe'de: يُرِيدُونَ اَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللّٰهُ اِلاَّ اَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ âyetindeki نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللّٰهُ اِلاَّ اَنْ يُتِمَّ نُورَهُ cümlesi, kuvvetli ve letafetli münasebet-i maneviyesiyle beraber şeddeli "lâmlar" birer "lâm" ve şeddeli "mim" asıl kelimeden olduğundan iki "mim" sayılmak cihetiyle bin üçyüz yirmidört (1324) ederek, Avrupa zalimleri devlet-i İslâmiyenin nurunu söndürmek niyetiyle müdhiş bir sû'-i kasd plânı yaptıkları ve ona karşı Türkiye hamiyetperverleri, hürriyeti yirmidörtte ilânıyla o plânı akîm bırakmağa çalıştıkları halde, maatteessüf altı-yedi sene sonra, harb-i umumî neticesinde yine o sû'-i kasd niyetiyle Sevr Muahedesinde Kur'anın zararına gayet ağır şeraitle kâfirane fikirlerini yine icra etmek olan plânlarını akîm bırakmak için Türk milliyetperverleri cumhuriyeti ilânla mukabeleye çalıştıkları tarihi olan bin üçyüz yirmidörde, tâ otuz dörde, tâ ellidörde tam tamına tevafukla, o herc ü merc içinde Kur'anın nurunu muhafazaya çalışanlar içinde Resail-in Nur müellifi yirmidörtte (1324) ve Resail-in Nur'un mukaddematı otuzdörtte (1334) ve Resail-in Nur'un nuranî cüzleri ve fedakâr şakirdleri ellidörtte (1354) mukabeleye çalışmaları göze çarpıyor. Hattâ hakikat-ı hali bilmeyen bir

kısım ehl-i siyaseti telaşa sevkettiler ve bu itfa sû'-i kasdına karşı tenvir vazifesini tam îfa ettiklerinden bu âyetin manayı işarîsi cihetinde bir medar-ı nazarı olduklarına kuvvetli bir emaredir. Şimdi İslâmlar içinde Nur-u Kur'ana muhalif haletlerin ekserîsi, o sû'-i kasdların ve Sevr Muahedesi gibi gaddarane muahedelerin vahîm neticeleridir.

Eğer şeddeli "mim" dahi şeddeli "lâmlar" gibi bir sayılsa, o vakit bin ikiyüz seksendört (1284) eder. O tarihte Avrupa kâfirleri devlet-i İslâmiyenin nurunu söndürmeğe niyet ederek on sene sonra Rusları tahrik edip Rus'un doksanüç (1293) muharebe-i meş'umesiyle âlem-i İslâmın parlak nuruna muvakkat bir bulut perde ettiler. Fakat bunda Resail-in Nur şakirdleri yerinde Mevlâna Hâlid'in (K.S.) şakirdleri o bulut zulümatını dağıttıklarından bu âyet bu cihette onların başlarına remzen parmak basıyor. Şimdi hatıra geldi ki; eğer şeddeli "lâmlar" ve "mim" ikişer sayılsa, bundan bir asır sonra zulümatı dağıtacak zâtlar ise, Hazret-i Mehdi'nin şakirdleri olabilir. Her ne ise... Bu nurlu âyetin çok nuranî nükteleri var. اَلْقَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ sırrıyla kısa kestik.

Yirmidokuzuncu Âyet: Sure-i İbrahim'in başında الر كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ âyetidir. Şu âyetin dört-beş cümlesinde dört-beş îma var. Mecmuu bir işaret hükmüne geçer.

Birincisi: اِلَى النُّورِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ cümlesi ifade eder ki: "Kitab-ı Mübin vasıtasıyla, ondördüncü asırdaki zulümattan, insanlar biiznillah Kur'andan gelen bir nura çıkarlar." Bu meal ve hususan nur lafzı, Resail-in Nur'a mutabık olduğu gibi, makam-ı cifrîsi şeddeli "nun" iki "nun" olmak üzere bin üçyüz otuzsekiz veya dokuz (1338-1339) ederek harb-i umumî zulümatında te'lif edilen Resail-in Nur'un fatihası olan İşarat-ül İ'caz Tefsiri, o zulmetler içindeki zuhuru tarihine tam tamına tevafuku ve âyetteki Nur kelimesi Risale-i Nur'daki Nur lafzına îma ile bakıyor.

İkincisi: اِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ cümlesi evvelki cümledeki Nur'u tarif ederek der: O Nur Cenab-ı Hakk'ın izzet ve mahmudiyetini gösteren yoldur. Bu cümlenin makam-ı

ebcedîsi beşyüz kırk sekiz veya elli (548-550) olarak Resail-in Nur'un şeddeli "nun" bir "nun" olmak üzere adedi olan beşyüz kırksekize tam tamına tevafuk eder. Eğer okunmayan iki "elif" sayılsa, mertebesine işaret eden iki farkla yine tam tamına tevafuk eder. Bu îmayı teyid eden, hem letafetlendiren bir münasebet var. Şöyle ki:

Âlem-i İslâm için en dehşetli asır altıncı asır ile Hülâgu fitnesi ve onüçüncü asrın âhiri ve ondördüncü asır ile harb-i umumî fitneleri ve neticeleri olduğu münasebetiyle bu cümle makam-ı ebcediyle altıncı asra ve evvelki cümle gibi اَلْعَزِيزِ الْحَمِيدِ kelimeleri ile bu asra, Sultan Abdülaziz ve Sultan Abdülhamid devirlerine îma eder.

Hem sâbık âyetlerde ise, Resail-in Nur'un ikinci ismine tevafukla işaret eden umum o âyetler, dehşetli asır olan Hülâgu ve Cengiz asrına dahi îma ederler. Hattâ o âyetlerin hem o asra, hem bu asra îmaları içindir ki, Hazret-i Ali (R.A.) Ercuze'sinde ve Gavs-ı A'zam (R.A.) Kasidesinde Resail-in Nur'a kerametkârane işaret ettikleri vakit hem o asra, hem şu asra bakıp hiddetle işaret etmişler.

Üçüncüsü: مِنَ الظُّلُمَاتِ kelimesindeki الظُّلُمَاتِ ın adedi bin üçyüz yetmişiki (1372) ederek bu asrın zulümleri, zulmetleri ne vakte kadar devam edeceğini, o zulmetlerin içinde bir Nur daima tenvire çalışacağına îma ile Risale-i Nur'un tenvirine remzen bakar.

Dördüncüsü: لِتُخْرِجَ النَّاسَ cümlesi diyor ki: "Bin üçyüz kırkbeşte (1345) Kur'andan gelen bir Nur ile insanlar karanlıklardan ışıklara çıkarılacak." Bu meal ise, bin üçyüz kırkbeşte fevkalâde tenvire başlayan Resail-in Nur'a tam tamına cifirce, hem mealce muvafık ve mutabık olmakla Risale-i Nur'un makbuliyetine îma belki remzediyor.

Beşincisi: الر كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ deki اِلَيْكَ kelimesi Kur'ana has baktığı için hariç kalmak üzere, الر كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ cümlesinin makamı Risalet-ün Nur'un birinci ismine tam tamına tevafuk etmesi Risalet-ün Nur'un, Kitab-ı Münzel'in tam bir tefsiri ve manası olduğunu ve ondan yabani olmadığını remzen ifade eder. Çünki الر üçyüz sekseniki, كِتَابٌ dörtyüz yirmiüç, اَنْزَلْنَاهُ

yüz kırkdört, yekûnü dokuzyüz kırkdokuz (949); eğer tenvin "nun" sayılsa dokuzyüz doksandokuz (999) ederek Risalet-ün Nur'un -eğer şeddeli "nun" bir "nun" sayılsa- adedi olan dokuzyüz kırksekize eğer şeddeli "nun" iki "nun" olsa, dokuzyüz doksansekize (998) sırlı (yani vahiy olmadığını ifade için) bir tek farkla tevafuk edip ona îma eder.

Elhasıl: Bu bir tek âyette mezkûr beş cümlenin münasebet-i maneviyeyi gözeterek beş aded îmaları bir kuvvetli işaret, belki bir delalet hükmüne geçebilir kanaatı bana bunu yazdırdı. Hata etmişsem Kitab-ı Mübin'i şefaatçı edip Erhamürrâhimîn'den kusurumun afvını niyaz ederim.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

Yirmidokuzuncu Âyetin sehvine dair tafsilât

Küçük bir sehivden kuvvetli bir işaret-i gaybiye gördüm. Ondan bildim ki, o sehiv bunun içinmiş.

Şöyle ki: Birinci Şua olan İşarat-ı Kur'aniyenin yirmidokuzuncu âyet Sure-i İbrahim'in başında, الر كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ içinde اِلَى النُّورِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ cümlesine, makam-ı cifrîsi sehven bin üçyüz otuzdört (1334) ederek Risale-i Nur'un fatihası olan İşarat-ül İ'caz Tefsirinin zuhuru ve tab'ı tarihine tevafukla bakar denilmiş. Halbuki melfuz harflerinin makamı, bin üçyüz otuzdokuz (1339) olup o tefsirin fevkalâde iştiharı ve Dâr-ül Hikmet tarafından ekser müftülere gönderilen nüshalar, müteaddid ve maddî ve manevî inkılabların sarsıntılarından vikaye noktasında -çok emareler ve müftülerin itirafıyla- birer kal'a ve ekser müftülerin ellerinde birer elmas kılınç hükmüne geçmeleri tarihine tevafukla takdirkârane bakar. Okunmayan iki "elif" sayılsa, bin üçyüz kırkbir (1341) edip Risale-i Nur'un mebde-i zuhuruna tam tamına tevafukla bakar.

Bu küçük sehiv şöyle bir manayı birden kuvvetli ihtar etti ki: O Sure-i İbrahim'in (A.S.) başındaki âyetin Risale-i Nur'a remzen bakan yalnız onun dört cümlesi değil, belki o birinci

sahife âhirine kadar münasebat-ı maneviye cihetinde bir mana-yı remziyle -efrad-ı kesîresi içinde- Risale-i Nur'a gizli bir hususiyet ile îma eder, remzen bakar. Ben şimdilik o hakikat-ı remziyeyi beyan edemem. Yalnız kısa bir işaret edilecek.

Evet Risale-i Nur'un mayası ve meşrebi tefekkür ve şefkat olduğu cihetle, Hazret-i İbrahim'in (A.S.) hususî meşrebi olan tefekkür ve şefkat noktasında tam tevafuk etmek sırrıyla şu surede daha ziyade Risale-i Nur'u kucağına alıyor. Baştaki âyet, dört cümle ile en karanlık bir asrın kara kara içinde, zulmet zulmet içinde insanları nura çıkaran ve Kur'andan çıkan bir nura parmak bastığı gibi en karanlık içinde bulunan ve Risale-i Nur'un cereyanına muhalif gidenleri tarif eder.

Üçüncü Âyet: الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى اْلآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا اُولئِكَ فِى ضَلاَلٍ بَعِيدٍ

Bu dahi, üç cümlesiyle bazı münasebat-ı maneviye ve muvafakat-ı mefhumiye cihetinde ve hem Risale-i Nur'un mesleğine, hem mülhidlerin mesleğine îmaen bakar. Ve birinci cümlesiyle der ki: "O bedbahtlar, bazı ehl-i imanın (imanları beraber olduğu halde) ve bir kısım ehl-i ilmin (âhireti tam bildikleri halde) onlara iltihak delaletiyle, bilerek ve severek hayat-ı dünyeviyeyi dine ve âhirete, yani elması tanıdığı ve bulduğu halde beş paralık şişeyi ona tercih etmek gibi; sefahet-i hayatı, dinî hissiyata muannidane tercih edip dinsizlik ile iftihar ederler." Bu cümlenin bu asra bir hususiyeti var. Çünki hiçbir asır böyle bir tarzı göstermemiş. Sair asırlarda o ehl-i dalalet âhireti bilmiyor ve inkâr ediyor. Elması elmas bilmiyor, dünyayı tercih ediyor.

Ve ikinci cümlesi olan وَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ile der ki: "O bedbahtların dalaleti, muhabbet-i hayattan ve temerrüdden neş'et ettiği için kendi halleri ile durmuyorlar, tecavüz ediyorlar. Bildikleri ve onun ile ecdadları bağlı olan dine adavetkârane, menbalarını kurutmak ve esasatını bozmak ve kapılarını ve yollarını kapatmak istiyorlar."

Ve üçüncü cümlesi olan وَ يَبْغُونَهَا عِوَجًا ile der ki: “Onların dalaleti fenden, felsefeden geldiği için acib bir gurur ve garib bir firavunluk ve dehşetli bir enaniyet onlara verip nefislerini öyle şımartmış ki, kâinatı idare eden İlahî kanunların şualarını ve insan âleminde o hakaikin düsturlarını süflî hevesatlarına ve müştehiyatlarına müsaid görmediklerinden (hâşâ! hâşâ!) eğri, yanlış, noksan bulmak istiyorlar.”

İşte bu âyet, üç cümlesiyle manen bu asırda acib bir taife-i dâlleye tam bir tevafuk-u manevî ile mana-yı işarîsiyle çok efradı içinde hususî baktığı gibi, tevafuk-u cifrîsiyle dahi başlarına parmak basıyor. Evet evvelki cümle olan اَلَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ nin makamı bin üçyüz yirmiyedi (1327); eğer şeddeli “lâm” ve “be” ikişer sayılsa Arabî tarihiyle bin üçyüz ellidokuz (1359) edip o tuğyanlı taifenin savletli zamanını göstererek tam tevafukla bakar. وَ يَبْغُونَهَا عِوَجًا nin makamı, tenvin “nun” olmak cihetiyle bin ikiyüz dokuz (1209) ederek şeriat-ı İslâmiyeye sû’-i kasd olarak ecnebi kanunlarını adliyeye sokmak fikri ve teşebbüsü tarihine tam tamına tevafukla bakar.

Ve bu emareler gibi çok îmalar ile baştaki âyetin kuvvetli işaret ettiği Risale-i Nur’un muarızlarına zahir bir surette baktığı gibi, mefhum-u muhalifi delaletiyle dahi Risale-i Nur’a tam bakar. Hattâ dördüncü âyette Risale-i Nur’un Türkçe olmasını tahsin eder ve beşincide Arabî ve Türkçeyi tam bilmeyen ve mürşidleri ve âlimleri perişan olan vilayat-ı şarkıyede Risale-i Nur imdadlarına ve her taifeden ziyade başlarına gelen hâdiseler ve âyette بِاَيَّامِ اللّٰهِ tabir edilen elîm vakıaları hatırlarına getirmekle ikaz ve irşad etmelerine bir mana-yı işarî ve remzî ile emrediyor. Bu âhirki ehemmiyetli işareti beyan etmeme şimdilik izin olmadığından yalnız herbirinin bir tek remzi gayet kısa beyan edilecek. Şöyle ki:

Dördüncü Âyetin وَمَا اَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ اِلاَّ بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ cümlesi makam-ı cifrîsiyle ve baştaki âyetin işaretleri karinesiyle, risalet ve nübüvvetin her asırda veraset noktasında naibleri, vekilleri bulunmak kaidesiyle, bir mana-

yı remzî cihetinde vazife-i irsiyeti yapan Risale-i Nur'u efradı içine hususî bir iltifatla dâhil edip lisan-ı Kur'an olan Arabî olmayarak Türkçe olmasını takdir ediyor. Evet bunun makamı رَسُولٍ deki tenvin "nun" sayılmak ve şeddeli "lâm" iki sayılsa ve şeddeli "ye" bir sayılsa bin üçyüz ellisekiz (1358), her ikisi birer sayılsa bin üçyüz yirmisekiz (1328); şeddeliler iki sayılsa, tenvin sayılmazsa, bin üçyüz onsekiz (1318); hem tenvin hem şeddeliler sayılsa bin üçyüz altmışsekiz (1368) ederek Risale-i Nur'un beş devresine ve beş vaziyetine remzen ve îmaen bakar.

Beşinci Âyette: اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِاَيَّامِ اللّٰهِ

اِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِاَيَّامِ اللّٰهِ cümlesinde makam-ı cifrîsi, şeddeliler birer sayılmak cihetinde bin üçyüz ellibir (1351) ederek Risale-i Nur'un şimdilik beyanına iznim olmayan ehemmiyetli vazifesinin ve bu evamir-i Kur'aniyeyi imtisalinin tarihine tam tamına tevafuk-u cifrî ve muvafakat-ı maneviye karinesiyle ve kıssadan hisse almak münasebat-ı mefhumiye remzi ile Risale-i Nur'a îmaen bakar. Daha yazılacak çok gaybî işaretler var, fakat izin verilmedi, şimdilik kaldı.

* * *

Sekizinci Şua

Üçüncü Bir Keramet-i Aleviye

Bir İfade-i Meram

[Malûm olsun ki; ben Risale-i Nur'un kıymetini ve ehemmiyetini beyan etmekle Kur'an'ın hakikatlarını ve imanın rükünlerini ilân etmek ve za'f-ı imana düşenleri onlara davet etmek ve onların kuvvetlerini ve hakkaniyetlerini göstermek istiyorum. Yoksa, hâşâ kendimi ve hiçbir cihetle beğenmediğim nefs-i emmaremi beğendirmek ve medhetmek değildir. Hem Risale-i Nur zahiren benim eserim olmak haysiyetiyle sena etmiyorum. Belki yalnız Kur'anın bir tefsiri ve Kur'andan mülhem bir tercüman-ı hakikîsi ve imanın hüccetleri ve dellâlı olmak haysiyetiyle meziyetlerini beyan ediyorum. Hattâ bir kısım risaleleri ihtiyarım haricinde yazdığım gibi, Risale-i Nur'un ehemmiyetini zikretmekte ihtiyarsız hükmündeyim. İmam-ı Ali'nin (Radıyallahü Anh) Âyet-ül Kübra namını verdiği Yedinci Şua risalesini yazmakta çok zahmet çektiğime bir mükâfat-ı âcile ve bir alâmet-i makbuliyet ve bir medar-ı teşvik olarak bu keramet-i Celcelutiye, inayet-i İlahiye tarafından verildiğine şübhem kalmamış. Tahdis-i nimet kabîlinden bunu Sekizinci Şua olarak yazdım. Yoksa haşre dair mühim bir âyetin mu'cizeli olan bürhanlarını yazacaktım.]

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

[İmam-ı Ali'nin (Radıyallahü Anh) Risale-i Nur'a dair üçüncü bir kerametidir.]

Evet Onsekizinci ve Yirmisekizinci Lem'alarda izah ve isbat edilen iki zahir kerametini teyid ve takviye ederek Kaside-i Celcelutiye'sinde Siracünnur'dan sarahat

derecesinde haber verdiği gibi, yine o kasidede Siracünnur'un en namdar risalelerine parmak basıyor, âdeta alkışlıyor; ve sekiz aded remz ile meşhur bir kısım risalelerini gösteriyor.

Birincisi: Risale-i Nur'a tasrih eden تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً fıkrasından sonra Süryanî lisanıyla esma-i hüsnadan istimdad ve suver-i Kur'aniye ile bir münacat yapıyor. Tam otuzüç surelerle öyle garib ve manidar bir tarzda zikrediyor ki; bir kısım sırları ve gaybî haberleri dahi bildirmek istediği anlaşılıyor. Ben sıkıntılı bir zamanda İmam-ı Ali'nin (Radıyallahü Anh) Âyet-ül Kübra namını verdiği Yedinci Şua'ı bitirdiğim aynı vakitte -itikadımca bana acele bir mükâfat ve bir ücret olarak- geceleyin Celcelutiye'yi okudum. Birden bir ihtar-ı gaybî gibi kalbime denildi: İmam-ı Ali Radıyallahü Anh, Risale-i Nur ile çok meşguldür. Mecmuundan haber verdiği gibi kıymetdar risalelerine de işaret derecesinde remzedip îma ediyor. Eğer sarih bir surette gaybdan haber vermek çok zararları bulunduğundan, hikmete münafî olduğu cihetle hikmet-i İlahiye tarafından yasak olmasa idi tasrih edecekti. Meselâ; sureleri ta'dad ederken, yirmibeşinciye geldiği vakit diyor ki:

بِحَقِّ تَبَارَكَ ثُمَّ نُونٍ وَ سَائِلٍ
وَ بِسُورَةِ التَّهْمِيزِ وَ الشَّمْسُ كُوِّرَتْ
وَ بِالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا وَ النَّجْمِ اِذَا هَوَى
وَ بِاِقْتَرَبَتْ لِىَ الْاُمُورُ تَقَرَّبَتْ
وَ بِسُوَرِ الْقُرْآنِ حِزْبًا وَ آيَةً
عَدَدَ مَا قَرَاَ الْقَارِى وَمَا قَدْ تَنَزَّلَتْ
فَاَسْئَلُكَ يَا مَوْلاَىَ بِفَضْلِكَ الَّذِى
عَلَى كُلِّ مَا اَنْزَلْتَ كُتْبًا تَفَضَّلَتْ

İşte bu fıkralarda Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesini hayrette bırakan ve üstünde göz ile görünen bir kerametiyle ve kıyamet ve haşri isbat eden hârika hüccetleriyle iştihar eden Yirmidokuzuncu Söz'e Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh, zikr ü ta'dad ettiği surelerin yirmidokuzuncu mertebesinde وَالشَّمْسُ كُوِّرَتْ ile ona işaret eder. Çünki kıyamet kopmasından gayet dehşetli haber veren اِذَا الشَّمْسُ

كُوِّرَتْ suresine tam mutabık bir surette o Yirmidokuzuncu Söz, kıyametin ve harab-ı âlemin ve mevt-i dünyanın ve hayat-ı âhiretin ve ihya-yı emvatın kat'î hüccetlerini beyan ederken, bu surenin dehşetli tasvirini zikretmesi; hem manada, hem yirmidokuzuncu mertebede tetabukları o işareti isbat eder.

Hem tahavvülât-ı zerratta boğulan maddiyyunları susturan ve zerratın tahavvülâtı ve harekâtını, vazife ve intizamlarını emsalsiz bir tarzda isbat eden Otuzuncu Söz namındaki Zerrat Risalesi'ne Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh, otuzuncu mertebede وَبِالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا kasemiyle ona işaret eder. Evet bu işarette lafzan ve sureten Sure-i وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا ve Risale-i Zerrat, birbirine müşabehet ile beraber mana cihetiyle dahi münasebet var. Çünki Sure-i وَالذَّارِيَات ın başında tesadüfî ve intizamsız zannedilen temevvücat-ı havaiye, gayet hikmetli ve vazifedar olarak rububiyetin tekvinî emirlerini etrafa yetiştirir diye ifade ettiği gibi, Risale-i Zerrat dahi maddiyyunlar tarafından tesadüfî ve intizamsız telakki edilen harekât-ı zerrat dahi, gayet hikmetli ve o zerreler muntazam vazifelerle vazifedar olduklarını gayet kuvvetli ve kat'î bürhanlar ile isbat ediyor.

Hem Mi'rac-ı Muhammedî Aleyhissalâtü Vesselâm'ı delail-i akliye ile gayet makul ve kat'î bir surette isbat eden ve Otuzbirinci Söz namında ve mertebesinde bulunan Risale-i Mi'rac'a, Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) otuzbirinci mertebede Mi'rac-ı Ahmedî (A.S.M.) ve Kab-ı Kavseyn'deki müşahede ve mükâlemeyi sarih bir surette başlayan Sure-i وَ النَّجْمِ اِذَا هَوَى nın başında bulunan وَ النَّجْمِ اِذَا هَوَى cümlesi ile sarahata yakın bir tarzda o risaleye işaret eder ve Sure-i وَ الطُّورِ yi bırakarak وَ الذَّارِيَات den sonra وَ النَّجْمِ Suresini zikretmesi bu işareti kuvvetlendirir.

Hem Şakk-ı Kamer mu'cizesini münkirlere karşı kuvvetli deliller ile isbat eden Mi'rac Risalesi'nin zeyli bulunan Şakk-ı Kamer Risalesi namında otuzbirinci mertebenin âhirinde olan o risaleye, Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) şakk-ı Kamer'i nass-ı sarih ile zikreden Sure-i اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَ انْشَقَّ الْقَمَرُ den

iktibas ederek otuzbirinci mertebenin akabinde zikredilen وَ بِاِقْتَرَبَتْ لِىَ اْلاُمُورُ تَقَرَّبَتْ fıkrasıyla sarahata yakın işaret eder.

Malûmdur ki; Risale-i Nur başta otuzüç aded Sözler'dir ve Sözler namıyla yâd edilir. Fakat Otuzüçüncü Söz müstakil değil, belki otuzüç aded Mektubat'tan ibarettir ve Mektubat namıyla zikredilir. Sonra Otuzbirinci Mektub dahi müstakil değil, belki otuzbir aded Lem'alardan mürekkebdir ve Lem'alar adı ile müştehirdir. Sonra Otuzbirinci Lem'a dahi müstakil olmamış, o da inşâallah otuzbir aded Şualardan mürekkeb olacak. El-Âyet-ül Kübra yedinci ve bu risale Sekizinci Şualarıdır. Demek Sözler'in hâtimesi Otuzikinci Söz'dür. Hem Risale-i Nur'un yıldızları içinde bir güneş hükmünde şakirdlerince telakki edilen Otuzikinci Söz namındaki üç mevkıflı risale-i hârika ve câmia ve Sözler'in bir cihette hâtimesi ve cem'iyetli neticesi olan o risaleye Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) onun fevkalâde ehemmiyetini ve câmiiyetini göstermek için Kur'anın çok sureleriyle birden otuzikinci mertebede وَ بِسُوَرِ الْقُرْآنِ حِزْبًا وَ آيَةً kasemiyle otuzikinci mertebede bulunan o câmi' risaleye işaret eder.

Risale-i Nur'un Otuzüçüncü Söz'ü ise, bundan evvel beyan ettiğimiz gibi otuzüç aded mektublardan ibaret ve Mektubat namında otuzüç kitab ve yüzden ziyade risalelerdir. İşte Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) otuzüçüncü mertebede ve kaseminde Otuzüçüncü Söz'ün eczaları olan o yüzon kitab ve mektubata birden işaret etmek için yüzon semavî suhuf namında yüzon muhtasar kitablar ve o büyük mukaddes kitablardan istimdad manasında olan şu:

فَاَسْئَلُكَ يَا مَوْلاَىَ بِفَضْلِكَ الَّذِى
عَلَى كُلِّ مَا اَنْزَلْتَ كُتْبًا تَفَضَّلَتْ

kelâmıyla işaret eder. Malûmdur ki; ilm-i belâgatta ve fenn-i beyanda uzak ve gizli manalara delalet etmek için karine tabir ettikleri emarelerden ve münasebetlerden birisi bulunsa, uzak bir mana ve gizli ve işarî olan bir mefhum, karinenin kuvvetine göre sarih ve zahir manası gibi kabul edilir. İşte bu kaideye binaen, bu işarî manaların herbirisine müteaddid karineler, emareler bulunduğu gibi sair

arkadaşları da ona karineler olur. Risale-i Nur'un mecmuundan haber veren sarih fıkralar dahi herbirisine kuvvetli bir karinedir.

İkinci Remz: Kur'anın El-Âyet-ül Kübra'sı olan تُسَبِّحُ لَهُ السَّموَاتُ السَّبْعُ وَاْلاَرْضُ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ اِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ nin hakikat-ı kübrasını ve tefsir-i ekberini gösteren ve ramazan-ı şerifin ilhamî bir hediyesi bulunan Yedinci Şua risalesine Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) Mektubat'a işaretten sonra Lem'alar'a işaret içinde Şualar'a bakarak وَ بِاْلآيَةِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَثْ [47](Haşiye) deyip ilm-i belâgatça "müstetbeat-üt terakib" ve "maariz-ül kelâm" denilen mana-yı zahirînin tebaiyetiyle ve perdesinin arkasıyla müteaddid karinelerin kuvvetine göre işaret eder. Ve o acib ve yüksek ve tevhidin hüccet-ül kübrası ve El-Âyet-ül Kübra'nın bir alâmet-i kübrası ve bir tefsir-i a'zamı olan risaleye "Âyet-ül Kübra" namını veriyor. Ve o namla hem menbaı olan Âyet-ül Kübra'nın azametini, hem bu Yedinci Şua olan vahdaniyetin ve tevhidin bürhan-ı a'zamının fevkalâde kuvvetini ilân eder, haber verir. Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) bu büyük iltifatına, bu risalenin liyakatına her kimin bir şübhesi varsa gelsin bir defa o risaleyi okusun. Eğer evet lâyıktır demezse, bana tuh desin.

Evet Kur'anın aleyhinde bin seneden beri müntakimane hazırlanan dinsizlerin itirazlarını ve kâfir feylesofların teraküm edip şimdi yol bularak intişar eden şübhelerini ve Kur'anın dehşetli darbelerinden intikam besleyen muannid Yahudilerin ve mağrur bir kısım Hristiyanların hücumlarını def'edip mukabele eden ve her asırda Kur'anın pek çok kahramanları ve manevî kal'aları vardı. Şimdi ihtiyaç bir-ikiden, yüze çıkmış. Ve müdafiler yüzden, iki-üçe inmiş.

Hem hakaik-i imaniyeyi, ilm-i Kelâm'dan ve medreseden öğrenmek çok zamana muhtaç bulunduğundan bu zamanda o kapı dahi kapandı. Hem çabuk, hem herkes anlayacak bir tarzda en derin hakikatları talim eden Risale-i Nur, elbette İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın bu iltifatına lâyıktır. Hem

İmam-ı Ali (R.A.) onuncu mertebe-i ta'dadında onuncu sure olarak ve kıyamet ve leyle-i berata bakan وَبِسُورَةِ الدُّخَانِ فِيهَا سِرًّا قَدْ اُحْكِمَتْ deyip mana-yı işarîsiyle Onuncu Söz namında ve mertebesinde olan Haşir Risalesi'ne işaretle beraber o risalenin fevkalâde ehemmiyetini ve gayet muhkem olduğunu ve o zamanın dumanlı karanlıklarını izale eden bir leyle-i beratın bir kandili hükmünde bulunmasına ve haşir ve kıyametin bir alâmeti olan duhan, hem leyle-i beratın senevî olarak hikmetli tefrik ve taksim-i umûr noktalarıyla ve başka karineler ile îmaen ve remzen haber veriyor.

Evet Onuncu Söz, çok ehemmiyetli bir belayı def'etti. Hürriyet-i efkâr serbestiyeti ve harb-i umumî sarsıntısı vaktinde haşri inkâr eden münafıklar, fırsat bulup çok yerlerde zehirli fikirlerini izhara başladıkları bir zamanda, Onuncu Söz çıktı ve tab'edildi. Bin nüshası etrafa yayıldı. Onu gören herkes kemal-i iştiyak ve merakla okudu. Zındıkların kâfirane fikirlerini tam kırdı ve onları susturdu. İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın bu takdirine liyakatını isbat etti. Kimin şübhesi varsa gelsin onu dikkatle okusun, haşrin ne kadar kuvvetli bir bürhanı olduğunu görsün. Hem Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh ondokuzuncu sure olarak Suret-ün Nur'u

بِسِرِّ حَوَامِيمِ الْكِتَابِ جَمِيعِهَا
عَلَيْكَ بِفَضْلِ النُّورِ يَا نُورُ اُقْسِمَتْ

fıkrasıyla zikrederek pek muhtasar olan Ondokuzuncu Söz'e ve pek mükemmel bulunan Ondokuzuncu Mektub'a işaret için nur lafzını tekrar etmekle mektubların mertebesi, yani Ondördüncü Mektub noksan kalmasına îmaen Sure-i Nur'u onbeşincide yine zikretmesiyle gayet latif ve müdakkikane haber veriyor. Ve o iki risaleleri Risale-i Nur'un büyük nurları olduklarını bildiriyor. Evet risalet-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm'a dair olan Ondokuzuncu Söz, hem üç cihetle kerametli ve hârika olan Ondokuzuncu Mektub elhak Risale-i Nur'un en parlak birer nurudurlar. Ve Âişe-i Sıddıka Radıyallahü Anha'nın beraeti münasebetiyle, âyet-i Nur'un مَثَلُ نُورِهِ kelimesindeki zamir,

üç vecihten birisi ile Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a raci' olmak haysiyetiyle Sure-i Nur Zât-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm ile ziyade alâkadar bulunduğundan, o sure ile risalet-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm'ı isbat eden o iki risaleye iki nur lafzıyla, belki üç nur kelimeleriyle yine aynen risalet-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm'ı isbat eden Mi'rac Risalesi'ne dahi işaret etmiş.

Ben itiraf ediyorum ki: Ondördüncü Mektub noksan kaldığını unutmuştum. Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) aynı sureyi iki defa tekrar etmesiyle tahattur ettim ve işaratındaki dikkatine hayran oldum. Fakat o tekrar, yalnız Ondokuzuncu Söz ve Mektub için sayılır; ondan sonrakilere nisbeten sayılmaz.

Üçüncü Remz: Yirmisekizinci Lem'ada izah ve isbat edilen

تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً ❊ تُقَادُ سِرَاجُ السُّرْجِ سِرًّا تَنَوَّرَتْ
بِنُورِ جَلاَلٍ بَازِخٍ وَ شَرَنْطَخٍ ❊ بِقُدُّوسٍ بَرْكُوتٍ بِهِ النَّارُ اُخْمِدَتْ

fıkralarıyla Risale-i Nur'un üç ehemmiyetli vaziyetini haber veriyor. Bu fıkraların sarahata yakın bir surette hem cifir, hem mana cihetiyle Risale-i Nur'a işaretini Onsekizinci Lem'ada izahına binaen, burada ise, orada zikredilmeyen ve İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın nazar-ı dikkatini celbeden yalnız üç sırrı beyan edilecek.

Birincisi: İslâmlar içinde, dellâllar elinde teşhir suretinde gezdirmeye lâyık olan Risale-i Nur, maatteessüf gayet gizli perde altında intişar ve istitara mecbur olmasına işareten İmam-ı Ali Radıyallahü Anh, iki defa سِرًّا بَيَانَةً ve سِرًّا تَنَوَّرَتْ kelimeleriyle سِرًّا yani yalnız gizli intişar edebilir. Müteaccibane haber veriyor.

İkincisi: Risale-i Nur, İsm-i A'zam cilvesiyle ve İsm-i Rahîm ve Hakîm'in tecellisiyle zuhur ettiğinden imtiyazlı hâssası "Allahü Ekber"den iktibasen celal ve kibriya ve "Bismillahirrahmanirrahîm"den istifazaten merhamet ve şefkat, وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ den istifadeten hikmet ve intizamın esasları üzerine gidiyor. Onun ruhu ve hayatı onlardır. Sair meşreblerdeki aşk yerinde, Risale-i Nur'un meşrebinde müştakane şefkattir ve re'fetkârane muhabbettir. Nasılki

Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) sarih bir surette Siracünnur'un tarih-i te'lifini ve tekemmül zamanını ve meşhur ismini تُقَادُ بِنُورِ جَلاَلٍ بَازِخٍ وَ سِرَاجُ النُّورِ fıkrasıyla haber vermiş. Öyle de شَرَنْطَخٍ ilâ âhir.. fıkrasıyla da Siracünnur'un esaslarından haber veriyor. Çünki جَلاَلٍ بَازِخٍ izzet, azamet ve celal ve kibriyadır. شَرَنْطَخٍ Süryanîce Rauf ve بَرْكُوتٍ Rahîm'dir. Demek Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh Siracünnur'u tarif ediyor. Hayatını ve nurunu, kibriya ve azamet ve re'fet ve rahîmiyetten alıyor diye mümtaz hâsiyetini beyan eder.

Üçüncüsü: Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh, bu fıkrada بِهِ النَّارُ اُخْمِدَتْ cümlesiyle diyor ki: Bin üçyüz ellidörtte (1354) Siracünnur -yani, Risale-i Nur'un nuru- ile dalaletin tecavüz eden nârı inşâallah sönecek. Yani, fitne-i diniye ateşini ya tahribattan vazgeçirecek veya ileri tecavüzatını kıracak. Eğer Hicri tarihi olsa, bundan iki sene evvel, dini dünyadan tefrik fırsatından istifade ile, dinin ve Kur'anın zararına olarak ilerleyen dehşetli tasavvuratın tecavüzatı tevakkuf etmesi, elbette karşılarında kuvvetli bir seddin bulunmasındandır. O sed ise, bu zamanda çok intişar eden Risale-i Nur'un keskin hüccetleri ve kuvvetli bürhanları olduğu, çok emareler ile hissediliyor. Ve bu ikinci ihtimaldeki işaret-i Aleviye dahi onu teyid ediyor. [48](Haşiye) Evet cifirce بِهِ النَّارُ اُخْمِدَتْ : خ altıyüz, ت dörtyüz, ر ikiyüz, şeddeli ن yüz, م kırk, د ve üç elif yedi, بِهِ deki ب iki, هـ beş, yekûnü bin üçyüz ellidört (1354) eder.

Lillahilhamd Siracünnur'un El-Âyet-ül Kübra'sı gibi çok risaleleri var. Herbiri kuvvetli birer lâmba hükmünde sırat-ı müstakimi gösterip, İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın haberini tasdik ettiriyorlar.

Bu üçüncü sırrın münasebetiyle aynen بِهِ النَّارُ اُخْمِدَتْ gibi bin üçyüz ellidört (1354) tarihine makam-ı cifrîsiyle bakan ve Said'in (R.A.) iki maruf lakabına remzen ve ismen îma eden ve "Kendini muhafaza et!" emrini veren ve o tarihte herkesten ziyade müteaddid tehlikelere maruz bulunacağını telvih eden "Ercuze"nin âhirlerindeki

فَاسْئَلْ لِمَوْلاَكَ الْعَظِيمِ الشَّانِ
يَا مُدْرِكًا لِذلِكَ الزَّمَانِ
بِاَنْ يَقِيكَ شَرَّ تِلْكَ الْفِتْنَةِ
وَ شَرَّ كُلِّ كُرْبَةٍ وَ مِحْنَةٍ

fıkrasıyla diyor: "Yâ Said-el Kürdî! Bin üçyüz ellidört (1354) tarihine yetişirsen Mevlâ-yı Azîminden, o zamanın ve o asrın fitne ve şerlerinden muhafazanı iste ve yalvar."

Evet Onsekizinci Lem'ada Birinci Keramet-i Aleviye'nin izahında, Kaside-i Ercuziye'nin Risale-i Nur ve müellifine dair işarat-ı gaybiyesi beyan edilmiş. İsm-i a'zam ve sekine tabir ettiği esma-i sitte-i meşhuruyla daima meşgul olan bir şakirdiyle konuştuğu ve teselli verdiği ve çok emareler ve karinelerle o şakird, Said olduğu isbat edilmiş. Ve orada o şakirdine demiş: اَحْرُفُ عُجْمٍ سُطِّرَتْ تَسْطِيرًا بِتَّ بِهَا اْلاَمِيرُ وَالْفَقِيرَا Yani, ecnebi harfleri bin üçyüz kırksekizde (1348) tamim edilecek, çoluk-çocuk, emirler ve fakirler icbar suretinde gece dersleriyle öğrenmeye çalışacaklar.

Evet سُطِّرَتْ تَسْطِيرًا cümlesi tam tamına; iki ت sekizyüz, iki س yüz yirmi, iki ر dörtyüz, iki ط onsekiz, bir ى on, mecmuu bin üçyüz kırksekizdir. Aynı tarihte Latinî huruflarına gece dersleriyle cebren çalıştırıldı.

Sonra İmam-ı Ali (R.A.) Sekine ile meşgul olan Said'e bakar, konuşur. Akibinde يَا مُدْرِكًا لِذلِكَ الزَّمَانِ der. İki-üç yerde kuvvetli işaret ile Said ismini verdiği şakirdine hitaben "Kendini Sekine ile dua edip muhafazaya çalış." Yâ-i nidaîden sonra müteaddid karineler ve emareler ile Said var. Demek يَا سَعِيدُ مُدْرِكًا لِذلِكَ الزَّمَانِ olur. Bu fıkra nasılki مُدْرِكًا kelimesiyle "El-Kürdî" lakabına hem lafzan hem cifren bakar. Çünki mimsiz دْرِكًا Kürd kalbidir. [49](*) Mim ise, "lâm" ve "ye"ye tam muvafıktır. Öyle de; diğer bir ismi olan Bedîüzzaman lakabına dahi "ez-zaman" kelimesiyle îma etmekle beraber bin üçyüz ellidört (1354) veya bin üçyüz ellibeş (1355) makam-ı cifrîsiyle Said'in hakikat-ı halini ve hilaf-ı âdet vaziyetini ve hıfz u vikaye için kesretli duasını ve halvet ve inzivasını tamamıyla tabir ve ifade ettiğinden

sarahata yakın bir surette parmağını onun başına o kasidede teselli için basıyor. Burada da بِهِ النَّارُ اُخْمِدَتْ sırrına mazhar olan Risale-i Nur'u alkışlıyor.

Malûm olsun ki; Celcelutiye'nin esası ve ruhu olan اَلْقَسَمُ الْجَامِعُ وَالدَّعْوَةُ الشَّرِيفَةُ وَالْاِسْمُ الْاَعْظَمُ İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın en mühim ve en müdakkik Üveysî bir şakirdi ve İslâmiyet'in en meşhur ve parlak bir hücceti olan Hüccet-ül İslâm İmam-ı Gazalî (R.A.) diyor ki: "Onlar vahy ile Peygamber'e (A.S.M.) nâzil olduğu vakit İmam-ı Ali'ye (R.A.) emretti: "Yaz." O da yazdı. Sonra nazmetti." İmam-ı Gazalî (R.A.) diyor:

اِنَّ هذِهِ الدَّعْوَةَ الشَّرِيفَةَ وَ الْوِفْقَ الْعَظِيمَ وَ الْقَسَمَ الْجَامِعَ وَ الْاِسْمَ الْاَعْظَمَ
وَ السِّرَّ الْمَكْنُونَ الْمُعَظَّمَ بِلاَ شَكٍّ كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

İmam-ı Gazalî, İmam-ı Nureddin'den ders alarak bu Celcelutiye'nin hem Süryanî kelimelerini, hem kıymetini ve hâsiyetini şerhetmiş.

Dördüncü Remz: İmam-ı Ali (R.A.) Siracünnur'dan haber verdikten sonra yine otuzüç ve bir cihetle otuziki aded Süryanîce esmayı ta'dad ederken Risale-i Nur'un en kuvvetli, en kıymetdar olan Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesi'ne ve Otuzikinci Söz'e kuvvetli işaret ettiği gibi, sair risalelere de remzen veya îmaen veya telvihen bakar. Evet Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) Risale-i Nur'a bakarak Süryanî isimleri dercederek diyor:

تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً ❊ تُقَادُ سِرَاجُ السُّرْجِ سِرًّا تَنَوَّرَتْ
بِنُورِ جَلاَلٍ بَازِخٍ وَ شَرَنْطَخٍ ❊ بِقُدُّوسٍ بَرْكُوتٍ بِهِ النَّارُ اُخْمِدَتْ
بِيَاهٍ وَيَا يُوهٍ نَمُوهٍ اَصَالِيَا
بِطَمْطَامٍ مِهْرَاشٍ لِنَارِ الْعِدَاسَمَتْ
بِهَالٍ اَهِيلٍ شَلْعٍ شَلْعُوبٍ شَالِعٍ
طَهٍىٍّ طَهُوبٍ طَيْطَهُوبٍ طَيَطَّهَتْ
اَنُوخٍ بِيَمْلُوخٍ وَ اَبْرُوخٍ اُقْسِمَتْ
بِتَمْلِيخٍ آيَاتٍ شَمُوخٍ تَشَمَّخَتْ
اَبَاذِيخٍ بَيْذُوخٍ وَ ذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا
خَمَارُوخٍ يَشْرُوخٍ بِشَرْخٍ تَشَمَّخَتْ
بِبَلْخٍ وَ سِمْيَانٍ وَ بَازُوخٍ بَعْدَهَا

50(Haşiye)
بِذَيْمُوخٍ اَشْمُوخٍ بِهِ الْكَوْنُ عُمِّرَتْ
بِشَلْمَخَتٍ اِقْبَلْ دُعَائِى
diye dua ile hatmeder.

Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) başta sarahat ile haber verdiği Risale-i Nur'u, Siracünnur ve Siracüssürc namıyla birinci mertebede aşikâr onu gösterip ta'dad ederken, tâ yirmibeşe geldiği vakit بِتَمْلِيخٍ آيَاتٍ شَمُوخٍ تَشَمَّخَتْ der. Âyât-ı Kur'aniyenin i'cazlarını beyan ve Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğunu yedi aded küllî vecihlerde isbat eden Risale-i Nur'un en meşhur ve parlak risalesi olan Yirmibeşinci Söz namındaki Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesi'ne işaret eder. Çünki başta Siracünnur'un birinci mertebede sayılması, hem بِتَمْلِيخٍ آيَاتٍ fıkrasında آيَاتٍ kelimesinin bulunması, hem yirmibeşinci mertebede zikretmesi, kuvvetli bir karinedir ki; pekçok âyetleri zikredip i'cazları ve sırları beyan eden Yirmibeşinci Söz'e mana-yı mecazî ile bakar. Ve surelerin ta'dadında dahi yine yirmibeşinci mertebede ibareyi değiştirip baştan başlar gibi بِحَقِّ تَبَارَكَ diyerek Risale-i Nur'un en mübarek ve bereketli olan Yirmibeşinci Söz'ün ehemmiyetini gösteriyor.

Sonra yirmialtı ve yedide اَبَاذِيخَ بَيْذُوخٍ وَ ذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا der. Sonra otuz ve otuzbirincide بِبَلْخٍ وَ سِمْيَانٍ وَ بَازُوخٍ بَعْدَهَا deyip yine ibareyi değiştirip بَعْدَهَا kelimesini zikreder. Gayet zahir ve kuvvetli bir karine ile içtihada dair Yirmiyedinci Söz'ün sahabeler hakkındaki çok mühim ve kıymetdar zeylini ve Mi'raca dair Otuzbirinci Söz'ün Şakk-ı Kamer'e dair ve ona çok ihtiyaç bulunan ehemmiyetli zeylini بَعْدَهَا kelimesiyle gösterir gibi, kuvvetli işaret eder. Ben itiraf ediyorum ki; ben bu zeyilleri unutmuştum. İmam-ı Ali'nin (R.A.) bu ihtarı ile tahattur ettim. Şakk-ı Kamer'i sâbıkan yazdım. Şimdi bu anda sahabeler hakkındaki zeyli hatırladım. İşte madem ilm-i belâgat ve fenn-i beyanda bir tek karine ile mecazî bir mana murad olunabilir ve bir tek münasebetle, bir mefhuma işaret bulunsa, o mefhum bir mana-yı işarî olarak kabul edilir. Elbette zahir ve çok karinelerden ve emarelerden kat'-

ı nazar, yalnız bu iki yerde tam zeyillerin bulunduğu aynı makamda ve zeyl manasında olan بَعْدَهَا kelimesini tekrar suretinde ifadeyi değiştirerek söylemesi, tam bir karinedir ki; Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) mana-yı hakikîsinden başka bir mana-yı mecazî ve işarîyi dahi ifade etmek istiyor.

Sonra yirmidokuzuncu mertebede, heybetli bir tarzda خَمَارُوخٍ يَشْرُوخٍ بِشَرْخٍ تَشَمَّخَتْ der. Yirmibeşte geçen ve sırları bilmek manasında olan تَشَمَّخَتْ kelimesini tekrar ile sâbıkan beyan ettiğimiz hârikalı Yirmidokuzuncu Söz'e kuvvetli bir karine ile işaret eder. Sonra otuzikinci mertebede surelerin ta'dadında ehemmiyetle işaret ettiği risale-i câmia olan Otuzikinci Söz'e yine nazar-ı dikkati kuvvetli celbetmek için ذَيْمُوخٍ اَشْمُوخٍ بِهِ الْكَوْنُ عُمِّرَتْ ve bir nüshada بِهِ الْكَوْنُ عُطِّرَتْ yani İsm-i Adl ve İsm-i Hakem'in tecellisiyle ve adalet ve mizanıyla ve intizam ve hikmetiyle dünya tamir edilir, tahribden kurtulur. İkinci nüsha ile o iki ismin rayiha-i tayyibesiyle ve çok hoş kokularıyla, dünya güzel kokular alır. Attar dükkânı gibi rayiha-i tayyibe verir.

İşte İsm-i Adl ve İsm-i Hakem'in parlak bir âyineleri ve bir tefsirleri hükmünde olan Otuzikinci Söz'e parmak basıyor ve mana-yı mecazî suretinde ifade eder. ذَيْمُوخٍ kelimesinin tekrarıyla Sözler otuzüç iken bir mertebesi mektublardan ibaret olduğuna ve Otuzikinci Söz son mertebesi bulunduğuna îma eder. Ben Süryanî kelimelerinin manalarını tamamıyla bilemediğimden ve İmam-ı Gazalî (R.A.) dahi tamamıyla izah etmediğinden Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) o kelimeler ile sair risalelere işaratını şimdilik bırakıyorum.

Beşinci Remz: Madem Celcelutiye vahy ile Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm'a nâzil olmuş. Ve Allâm-ül Guyub'un ilmiyle ifade-i mana eder. Hem madem Celcelutiye اَقِدْ كَوْكَبِى ve تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ fıkralarında mana-yı mecazî ile o kasidenin hakikatını isbat eden Risale-i Nur'a sarihan ve onun onüç ehemmiyetli risalelerine işareten haber vermekle beraber, فَيَا حَامِلَ اْلاِسْمِ الَّذِى جَلَّ قَدْرُهُ de dahi o kasidenin bir esası olan اْلاِسْمُ الْمُعَظَّمُ ile çok iştigal ve istimdad eden Risale-i Nur müellifine ve bunun onüç ehemmiyetli vakıat-ı hayatına

îmaen, remzen, işareten mana-yı mecazî ile haber veriyor. Hem madem mana-yı mecazî ile ve mefhum-u işarînin murad olmasına bir zaîf karine ve bir gizli emare ve bir tek münasebet kâfi geliyor. Hem madem Risale-i Nur ve risalelerine ve müellifi ve ahvaline olan işaretler birbirine karine olur. Belki mes'elenin vahdeti itibariyle umum işaretler, karineleriyle beraber her birisine kuvvetli bir karine ve kavî bir emare hükmündedir.

Elbette diyebiliriz ki; Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) nasılki başta

بَدَئْتُ بِبِسْمِ اللّٰهِ رُوحِى بِهِ اهْتَدَتْ اِلَى كَشْفِ اَسْرَارٍ بِبَاطِنِهِ انْطَوَتْ

yani "Hazine-i esrar olan Bismillahirrahmanirrahîm ile başladım. Ruhum, onun ile o hazineyi keşfetti." diyerek sair işaratın karinesiyle bir mana-yı işarî ve bir medlûl-ü mecazî suretinde Risale-i Nur'un Bismillahı hükmünde ve fatihası ve besmelesi ve "Bismillah"taki büyük sırrın hakikatını beyan eden ve kısa ve gayet kuvvetli Birinci Söz namında olan Bismillah Risalesi'ne îma, belki remz, belki işaret ediyor. Aynen öyle de; sair işaratın karine ve münasebetiyle ve huruf-u Kur'aniyenin esrarından bahseden ve Rumuzat-ı Semaniye namında bulunan sekiz küçük risalelerin mahiyetlerini andırır bir tarzda, ibareyi değiştirerek hurufların esrarıyla istimdad etmeğe başlaması karine-i latifesiyle muazzam dua ve münacat ve câmi' kasem-i istimdadînin âhirlerinde ve Sözler'e ve Mektublar'a işaretten sonra بِوَاحِ الْوَحَا بِالْفَتْحِ وَالنَّصْرِ اَسْرَعَتْ fıkrasıyla Yirmidokuzuncu Mektub'un bir kısım esrar-ı huruf-u Kur'aniyeyi beyan eden Rumuzat-ı Semaniye namında sekiz küçük risalelerin en mühimleri ve feth-i Mekke ve feth-i Şam ve feth-i Kudüs ve feth-i İstanbul gibi çok fütuhat-ı İslâmiyeden gaybî haber veren Sure-i اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَ الْفَتْحُ nun esrarını beyan ile, fütuhat-ı İslâmiyenin pehlivanı olan Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) nazar-ı dikkatini celbeden Feth ve Nasr Risalesi'ne, hem Sure-i Feth'in en mühim ve en âhir âyetin beş vecih ile i'cazını beyan ve isbat ile, kahraman-ı İslâm Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) nazar-ı dikkatini celbeden gayet kıymetli olan

Âyet-i Feth Risalesi namındaki küçük bir risaleye îma belki işaret eder, itikadındayım. Böyle itikada iştirak edilmezse de itiraz edilmemeli.

Altıncı Remz: Madem Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.), üstad-ı kudsîsinden aldığı derse binaen, Kur'ana taalluk eden gelecek hâdisattan haber veriyor. Ve "Benden sorunuz!" diye müteaddid ve doğru haberleri verip bir şah-ı velayet olduğunu öyle kerametlerle isbat etmiş. Ve madem bu asırda Avrupa dinsizleri ve ehl-i dalalet münafıkları, dehşetli bir surette Kur'ana hücumu hengâmında Risale-i Nur o seyl-i dalalete karşı mukavemet edip, Kur'anın tılsımlarını keşfederek hakikatını muhafaza ediyor. Ve madem

اَقِدْ كَوْكَبِى بِاْلاِسْمِ نُورًا وَ بَهْجَةً مَدَى الدَّهْرِ وَ اْلاَيَّامِ يَا نُورُ جَلْجَلَتْ

fıkrasıyla Yirmisekizinci Lem'ada isbat edildiği gibi sarahata yakın bir surette Risale-i Nur'a işaret etmekle beraber Sure-i Nur'daki âyet-ün Nur'un Risale-i Nur'a işaretine işaret eder. Ve madem اَقِدْ كَوْكَبِى بِاْلاِسْمِ نُورًا mana ve cifirce tam tamına Risale-i Nur'a tevafuk ediyor. Elbette diyebiliriz ki; bu fıkranın akibinde:

بِآجٍ اَهُوجٍ جَلْمَهُوجٍ جَلاَلَةٍ ❊ جَلِيلٍ جَلْجَلَيُّوتٍ جَمَاهٍ تَمَهْرَجَتْ
بِتَعْدَادِ اَبْرُومٍ وَ سِمْرَازٍ اَبْرَمٍ ❊ وَ بَهْرَةِ تِبْرِيزٍ وَ اُمٍّ تَبَرَّكَتْ

fıkrasıyla Risale-i Nur'un bidayette Oniki Söz namında iştihar ve intişar eden oniki küçük risalelerine اَقِدْ كَوْكَبِى karinesiyle, bu fıkradaki oniki Süryanî kelimeler onlara birer işarettir. Gerçi elimde bulunan Celcelutiye nüshası en sahih ve en mutemeddir. İmam-ı Gazalî (R.A.) gibi çok imamlar Celcelutiye'yi şerh etmişler. Fakat bu Süryanî kelimelerin manasını tam bilmediğimden ve nüshalarda ihtilaf bulunduğundan, herbirisinin vech-i işaretini ve münasebetini şimdilik bilmediğimden bırakıyorum.

Elhasıl: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) bir defa اَقِدْ كَوْكَبِى fıkrasıyla, âhirzamanda Risale-i Nur'u dua ile Allah'tan niyaz eder, ister ve bidayette oniki risaleden ibaret bulunduğundan yalnız oniki risalesine işaret ediyor. İkinci defada تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ fıkrasıyla daha sarih bir surette Risale-i Nur'u medh ü sena ile göstererek tekemmülüne işareten,

umum Sözler'i ve Mektublar'ı ve Lem'alar'ı remzen haber verir. Hem Oniki Söz namı ile çok intişar eden o küçücük risaleler, bu fıkradaki kelimeler gibi birbirine ismen ve sureten benzedikleri gibi bedî' manasında olan Celcelutiye kelimesine mutabık olarak herbiri gayet bedî' bir tarzda, güzel bir temsil ile, büyük ve derin bir hakikat-ı Kur'aniyeyi tefsir ve isbat eder.

Eğer bir muannid tarafından denilse: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) bu umum mecazî manaları irade etmemiş?

Biz de deriz ki: Farazâ Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) irade etmezse, fakat kelâm delalet eder ve karinelerin kuvvetiyle işarî ve zımnî delaletle manaları içine dâhil eder. Hem madem o mecazî manalar ve işarî mefhumlar haktır, doğrudur ve vakıa mutabıktır ve bu iltifata lâyıktırlar ve karineleri kuvvetlidir; elbette Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) böyle bütün işarî manaları irade edecek küllî bir teveccühü farazâ bulunmazsa -Celcelutiye vahiy olmak cihetiyle- hakikî sahibi Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) üstadı olan Peygamber-i Zîşan'ın (A.S.M.) küllî teveccühü ve Üstadının Üstad-ı Zülcelalinin ihatalı ilmi onlara bakar, irade dairesine alır.

Bu hususta benim hususî ve kat'î ve yakîn derecesindeki kanaatimin bir sebebi şudur ki: Müşkilât-ı azîme içinde, El-Âyet-ül Kübra'nın tefsir-i ekberi olan Yedinci Şua'ı yazmakta çok zahmet çektiğimden, bir kudsî teselli ve teşvike cidden çok muhtaç idim. Şimdiye kadar mükerrer tecrübeler ile bu gibi haletlerimde, inayet-i İlahiye imdadıma yetişiyordu. Risaleyi bitirdiğim aynı vakitte -hiç hatırıma gelmediği halde- birden bu keramet-i Aleviyenin zuhuru, bende hiçbir şübhe bırakmadı ki; bu dahi benim imdadıma gelen sair inayet-i İlahiye gibi, Rabb-ı Rahîm'in bir inayetidir. İnayet ise aldatmaz, hakikatsız olmaz.

Yedinci Remz: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) nasılki

وَ بِالْآيَةِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ
وَ بِحَقِّ فَقَجٍ مَعَ مَخْمَةٍ يَا اِلهَنَا
وَ بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنَى اَجِرْنِى مِنَ الشَّتَتْ
بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنَى اَجِرْنِى مِنَ الشَّتَتْ

حُرُوفٌ لِبَهْرَامٍ عَلَتْ وَ تَشَامَخَتْ
وَ اسْمُ عَصَا مُوسَى بِهِ الظُّلْمَتُ انْجَلَتْ

diye birinci fıkrasıyla Yedinci Şua'a işaret etmiş. Öyle de, aynı fıkra ile âlî bir tefekkürname ve tevhide dair yüksek bir marifetname namında olan Yirmidokuzuncu Arabî Lem'aya dahi işaret eder. İkinci fıkrasıyla İsm-i A'zam ve Sekine denilen esma-i sitte-i meşhurenin hakikatlarını gayet âlî bir tarzda beyan ve isbat eden ve Yirmidokuzuncu Lem'ayı takib eyleyen Otuzuncu Lem'a namında altı nükte-i esma risalesine بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنَى اَجِرْنِى مِنَ الشَّتَتْ cümlesiyle işaret ettiğinden sonra akibinde risale-i esmayı takib eden Otuzbirinci Lem'anın Birinci Şua'ı olarak, otuzüç âyet-i Kur'aniyenin Risale-i Nur'a işaratını kaydedip, hesab-ı cifrî münasebetiyle, baştan başa ilm-i huruf risalesi gibi görünen ve bir mu'cize-i Kur'aniye hükmünde bulunan risaleye حُرُوفٌ لِبَهْرَامٍ عَلَتْ وَ تَشَامَخَتْ kelimesiyle işaret edip, der-akab وَ اسْمُ عَصَا مُوسَى بِهِ الظُّلْمَتُ انْجَلَتْ kelâmıyla dahi, risale-i hurufiyeyi takib eden ve El-Âyet-ül Kübra'dan ve başka Resail-i Nuriye'den terekküb eden ve Asâ-yı Musa namını alan ve asâ-yı Musa gibi, dalaletin ve şirkin sihirlerini ibtal eden Risale-i Nur'un şimdilik en son ve âhir risalesine Asâ-yı Musa namını vererek işaretle beraber, manevî karanlıkları dağıtacağını müjde ediyor.

Evet وَ بِالْآيَةِ الْكُبْرَى kelimesiyle Yedinci Şua'a işareti, kuvvetli karineler ile isbat edildiği gibi, aynı kelime, diğer bir mana ile elhak Risale-i Nur'un Âyet-ül Kübrası hükmünde ve ekser risalelerin ruhlarını cem'eden ve Arabî bulunan Yirmidokuzuncu Lem'aya bu kelâm, "müstetbeat-üt terakib" kaidesiyle ona bakıyor, efradına dâhil ediyor. Öyle ise Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) dahi bu fıkradan ona bakıp işaret eder diyebiliriz.

Hem sair işaratın karinesiyle, hem Mektubat'tan sonra Lem'alar'a başka bir tarz-ı ibare ile îma ederek; Lem'aların en parlağının te'lifi, dehşetli bir zamanda ve hapis ve i'damdan kurtulmak ve emniyet ve selâmet bulmak için, mana-yı mecazî ve mefhum-u işarî ile, Hazret-i Ali (R.A.)

kendi lisanını, büyük tehlikelerde bulunan müellifin hesabına istimal ederek; وَ بِالْآيَةِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ yani “Yâ Rab! Beni kurtar, eman ve emniyet ver.” diye dua etmesiyle, tam tamına Eskişehir hapishanesinde i’dam ve uzun hapis tehlikesi içinde te’lif edilen Yirmidokuzuncu Lem’anın ve sahibinin vaziyetine tevafuk karinesiyle, kelâm zımnî ve işarî delalet ettiğinden diyebiliriz ki; Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) dahi bundan, ona işaret eder.

Hem Otuzuncu Lem’a namında ve altı nükte olan risale-i esmaya bakarak وَ بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنَى deyip, sair işaratın karinesiyle, hem Yirmidokuzuncu Lem’aya takib karinesiyle, hem ikisinin isimde ve esma lafzında tevafuk karinesiyle, hem teşettüt-ü hale ve sıkıntılı bir gurbete ve perişaniyete düşen müellifi, onun te’lifi bereketiyle teselli ve tahammül bulmasına ve mana-yı mecazî cihetinde, Hazret-i İmam-ı Ali’nin (R.A.) lisanıyla kendine dua olan وَ بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنَى اَجِرْنِى مِنَ الشَّتَتْ yani ism-i a’zam olan o esma risalesinin bereketiyle beni teşettütten, perişaniyetten hıfzeyle ya Rabbi meali, tam tamına o risale ve sahibinin vaziyetine tevafuk karinesiyle kelâm mecazî delalet ve İmam-ı Ali (R.A.) ise gaybî işaret eder diyebiliriz.

Hem madem Celcelutiye’nin aslı vahiydir ve esrarlıdır ve gelecek zamana bakıyor ve gaybî umûr-u istikbaliyeden haber veriyor.

Ve madem Kur’an itibariyle bu asır dehşetlidir ve Kur’an hesabıyla, Risale-i Nur bu karanlık asırda ehemmiyetli bir hâdisedir. Ve madem sarahat derecesinde çok karine ve emarelerle; Risale-i Nur Celcelutiye’nin içine girmiş, en mühim yerinde yerleşmiş. Ve madem Risale-i Nur ve eczaları bu mevkie lâyıktırlar ve Hazret-i İmam-ı Ali’nin (R.A.) nazar-ı takdirine ve tahsinine ve onlardan haber vermesine liyakatları ve kıymetleri var. Ve madem Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) Siracünnur’dan zahir bir surette haber verdikten sonra ikinci derecede perdeli bir tarzda Sözler’den, sonra Mektublar’dan, sonra Lem’alar’dan, risalelerdeki gibi aynı tertib, aynı makam, aynı numara tahtında, kuvvetli

karinelerin sevkiyle kelâm delalet ve Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) işaret ettiğini isbat eylemiş. Ve madem başta بَدَئْتُ بِبِسْمِ اللّٰهِ رُوحِى بِهِ اهْتَدَتْ اِلَى كَشْفِ اَسْرَارٍ بِبَاطِنِهِ انْطَوَتْ risalelerin başı ve Birinci Söz olan Bismillah Risalesi'ne baktığı gibi, kasem-i câmi-i muazzamın âhirinde, risalelerin kısm-ı âhirleri olan son Lem'alar'a ve Şualar'a, hususan bir âyet-ül kübra-yı tevhid olan Yirmidokuzuncu Lem'a-i hârika-i Arabiye ve Risale-i Esma-i Sitte ve Risale-i İşarat-ı Huruf-u Kur'aniye ve bilhâssa şimdilik en âhir Şua ve asâ-yı Musa gibi, dalaletlerin bütün manevî sihirlerini ibtal edebilen bir mahiyette bulunan ve bir manada Âyet-ül Kübra namını alan risale-i hârikaya bakıyor gibi bir tarz-ı ifade görünüyor. Ve madem bir tek mes'elede bulunan emareler ve karineler, mes'elenin vahdeti haysiyetiyle, emareler birbirine kuvvet verir, zaîf bir münasebetle bir tereşşuh dahi menbaına ilhak edilir.

Elbette bu yedi aded esaslara istinaden deriz: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) nasılki meşhur Sözler'e tertibleri üzerine işaret etmiş ve Mektubat'tan bir kısmına ve Lem'alar'dan en mühimlerine tertible bakmış; öyle de بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنَى اَجِرْنِى مِنَ الشَّتَتْ cümlesiyle, Otuzuncu Lem'aya, yani müstakil Lem'alardan en son olan Esma-i Sitte Risalesi'ne tahsin ederek bakıyor. Ve حُرُوفٌ لِبَهْرَامٍ عَلَتْ وَ تَشَامَخَتْ kelâmıyla dahi, Otuzuncu Lem'ayı takib eden İşarat-ı Huruf-u Kur'aniye Risalesi'ni takdir edip, işaretle tasdik ediyor. وَ اسْمُ عَصَا مُوسَى بِهِ الظُّلْمَتُ انْجَلَتْ kelimesiyle dahi şimdilik en âhir risale ve tevhid ve imanın elinde asâ-yı Musa gibi hârikalı, en kuvvetli bürhan olan mecmua risalesini senakârane remzen gösteriyor gibi bir tarz-ı ifadeden bilâ-perva hükmediyoruz ki: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) hem Risale-i Nur'dan, hem çok ehemmiyetli risalelerinden mana-yı hakikî ve mecazî ile; işarî ve remzî ve îmaî ve telvihî bir surette haber veriyor. Kimin şübhesi varsa, işaret olunan risalelere bir kerre dikkatle baksın. İnsafı varsa, şübhesi kalmaz zannediyorum.

Buradaki mana-yı işarî ve medlûl-ü mecazîlere, karinelerin en güzeli ve latifi; aynı tertibi muhafaza ile verilen isimlerin münasebetidir. Meselâ: Yirmidokuz, otuz ve

otuzbir ve otuziki mertebe-i ta’dadda, Yirmidokuz ve Otuz ve Otuzbir ve Otuzikinci Sözler’e gayet münasib isimler ile ve başta, Sözler’in başı olan Birinci Söz’e, aynı Besmele sırrıyla ve âhirde, şimdilik risalelerin âhirine mahiyetini gösterir lâyık birer isim vererek işaret etmesi gerçi gizli ise de, fakat çok güzeldir ve letafetlidir.

Ben itiraf ediyorum ki: Böyle makbul bir eserin mazharı olmak, hiçbir vecihle o makama liyakatım yoktur. Fakat küçük ehemmiyetsiz bir çekirdekten, koca dağ gibi bir ağacı halketmek; kudret-i İlahiyenin şe’nindendir ve âdetidir ve azametine delildir. Ben kasemle temin ederim ki: Risale-i Nur’u senadan maksadım, Kur’anın hakikatlarını ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir.

Hâlık-ı Rahîmime yüzbinler şükrolsun ki; kendimi kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıblarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefs-i emmareyi, başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekleyen bir adam, arkasındaki fâni dünyaya riyakârane bakması, acınacak bir hamakattır ve dehşetli bir hasarettir. İşte bu halet-i ruhiye ile, yalnız hakaik-i imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur’un doğru ve hak olduğuna latif bir münasebet söyleyeceğim. Şöyle ki:

Celcelutiye, Süryanîce bedî’ demektir ve bedî’ manasındadır. İbareleri bedî’ olan Risale-i Nur, Celcelutiye’de mühim bir mevki tutup ekser yerlerinde tereşşuhatı göründüğünden, kasidenin ismi ona bakıyor gibi verilmiş. Hem şimdi anlıyorum ki; eskiden beri benim liyakatım olmadığı halde bana verilen Bedîüzzaman lakabı benim değildi, belki Risale-i Nur’un manevî bir ismi idi. Zahir bir tercümanına âriyeten ve emaneten takılmış. Şimdi o emanet isim, hakikî sahibine iade edilmiş. Demek, Süryanîce bedî’ manasında ve kasidede tekerrürüne binaen kasideye verilen Celcelutiye ismi işarî bir tarzda, bid’at zamanında çıkan Bedîülbeyan ve Bedîüzzaman olan Risale-i Nur’un hem ibare, hem mana, hem isim noktalarıyla bedî’liğine münasebetdarlığını ihsas etmesine ve bu isim bir parça ona

da bakmasına; bu ismin müsemmasında, Risale-i Nur çok yer işgal ettiği için hak kazanmış tahmin ediyorum. رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا

Sekizinci Remz: Bu remzin beyanından evvel en mühim iki suale cevab yazılacak.

Birinci Sual: Bütün kıymetdar kitablar içinde Risale-i Nur, Kur'anın işaretine ve iltifatına ve Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) takdir ve tahsinine ve Gavs-ı A'zam'ın teveccüh ve tebşirine vech-i ihtisası nedir? O iki zâtın kerametle Risale-i Nur'a bu kadar kıymet ve ehemmiyet vermesinin hikmeti nedir?

Elcevab: Malûmdur ki, bazı vakit olur bir dakika; bir saat ve belki bir gün, belki seneler kadar.. ve bir saat; bir sene, belki bir ömür kadar netice verir ve ehemmiyetli olur. Meselâ: Bir dakikada şehid olan bir adam, bir velayet kazanır; ve soğuğun şiddetinden incimad etmek zamanında ve düşmanın dehşet-i hücumunda bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir. İşte aynen öyle de: Risale-i Nur'a verilen ehemmiyet dahi, zamanın ehemmiyetinden, hem bu asrın şeriat-ı Muhammediyeye (A.S.M.) ve şeair-i Ahmediyeye (A.S.M.) ettiği tahribatın dehşetinden, hem bu âhirzamanın fitnesinden eski zamandan beri bütün ümmet istiaze etmesi cihetinden, hem o fitnelerin savletinden mü'minlerin imanlarını kurtarması noktasından Risale-i Nur öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki; Kur'an ona kuvvetli işaretle iltifat etmiş ve Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) üç kerametle ona beşaret vermiş ve Gavs-ı A'zam (R.A.) kerametkârane ondan haber verip tercümanını teşci' etmiş.

Evet bu asrın dehşetine karşı, taklidî olan itikadın istinad kal'aları sarsılmış ve uzaklaşmış ve perdelenmiş olduğundan; her mü'min, tek başıyla dalaletin cemaatle hücumuna mukavemet ettirecek gayet kuvvetli bir iman-ı tahkikî lâzımdır ki dayanabilsin. Risale-i Nur bu vazifeyi; en dehşetli bir zamanda ve en lüzumlu ve nazik bir vakitte, herkesin anlayacağı bir tarzda, hakaik-i Kur'aniye ve imaniyenin en derin ve en gizlilerini gayet kuvvetli

bürhanlar ile isbat ederek, o iman-ı tahkikîyi taşıyan hâlis ve sadık şakirdleri dahi, bulundukları kasaba, karye ve şehirlerde -hizmet-i imaniye itibariyle- âdeta birer gizli kutub gibi, mü'minlerin manevî birer nokta-i istinadı olarak, bilinmedikleri ve görünmedikleri ve görüşülmedikleri halde, kuvve-i maneviye-i itikadları cesur birer zabit gibi, kuvve-i maneviyeyi ehl-i imanın kalblerine verip, mü'minlere manen mukavemet ve cesaret veriyorlar.

İkinci Sual: Keramet izhar edilmezse daha evlâ olduğu halde, neden sen ilân edersin?

Elcevab: Bu, bana ait bir keramet değildir. Belki Kur'anın i'caz-ı manevîsinden tereşşuh ederek has bir tefsirinden keramet suretinde bizlere ve ehl-i imana bir ikram-ı Rabbanî ve in'am-ı İlahîdir. Elbette mu'cize-i Kur'aniye ve onun lem'aları izhar edilir. Ve nimet ise, şükür niyetiyle ilân etmek, bir tahdis-i nimettir. وَ اَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ âyeti izharına emreder. Benim için medar-ı fahr ve gurur olacak bir liyakatım ve istihkakım olmadığını kasemle itiraf ediyorum. Ben çekirdek gibi çürüdüm ve kurudum. Bütün kıymet ve hayat ve şeref o çekirdekten çıkan şecere-i Risale-i Nur ve mu'cize-i maneviye-i Kur'aniyeye geçmiş biliyorum. Ve öyle itikad ettiğimden i'caz-ı Kur'anî hesabına izhar ederim. Bütün kıymet bir mu'cize-i Kur'aniye olan Risale-i Nur'dadır. Hattâ eskiden beri taşıdığım Bedîüzzaman ismi onun imiş, yine ona iade edildi. Risale-i Nur ise, Kur'anın malıdır ve manasıdır.

Bu remizde hususî kanaatımı teyid eden ve kendime mahsus çok emare ve karineler var. Fakat başkalara isbat edemediğimden yazamıyorum. Yalnız iki-üçüne işaret etmeğe münasebet gelmiş:

Birincisi: Ben Celcelutiye'yi okuduğum vakit, sair münacatlara muhalif olarak kendim bizzât hissiyatımla münacat ediyorum diye hissederdim. Ve başkasının lisanıyla taklidkârane olmuyordu. Benim için gayet fıtrî ve dertlerime alâkadar ve tefekkürat-ı ruhiyeme hoş bir zemin oluyordu. Birkaç sene sonra kerametini ve Risale-i Nur ile

münasebetini gördüm ve anladım ki; o halet, bu münasebetten ileri gelmiş.

İkincisi: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) başta رُوحِى بِهِ اهْتَدَتْ اِلَى كَشْفِ اَسْرَارٍ بِبَاطِنِهِ انْطَوَتْ

ve ortalarında وَاَمْنِحْنِى يَا ذَا الْجَلاَلِ كَرَامَةً ❊ بِاَسْرَارِ عِلْمٍ يَا حَلِيمُ مَقَالُ عَلِىٍّ وَ ابْنِ عَمِّ مُحَمَّدٍ ❊ وَ سِرُّ عُلُومٍ لِلْخَلاَئِقِ ve âhirde بِكَ انْجَلَتْ جُمِّعَتْ bir hazine-i ulûm olarak gösteriyor. Halbuki zahirinde yalnız bir münacattır. Hattâ İmam-ı Ali'nin (R.A) hakikat-feşan sair kasideleri ve ilmî başka münacatları gibi, esrar-ı ilmiye ile tam münasebeti görünmüyor. Benim hususî kanaatım şudur ki: Celcelutiye, madem Risale-i Nur'u içine almış ve sînesine basıp manevî veled gibi kabul etmiş, elbette وَ سِرُّ عُلُومٍ لِلْخَلاَئِقِ جُمِّعَتْ fıkrası ile, kendi hazinesinin bir kısım pırlantalarını âhirzamanda neşreden Risale-i Nur'u şahid gösterip Celcelutiye'yi bir hazine-i ulûm ve bir define-i ilmiyedir diye bihakkın medh ü sena edebilir.

Üçüncüsü: Malûmdur ki, bazan gayet küçük bir emare, bazı şerait dâhilinde gayet kuvvetli bir delil hükmüne geçer. Yakîn derecesinde kanaat verir. Bana böyle kanaat veren çok misallerinden yalnız sâbık beyan ettiğim bir tek misal bana kâfi geliyor. Şöyle ki:

Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ fıkrasıyla Risale-i Nur'u tarihiyle ve ismiyle ve mahiyetiyle ve esaslarıyla ve hizmetiyle ve vazifesiyle gösterdikten sonra, Süryanîce isimleri ta'dad ederek münacat eder. Otuziki veya otuzüç aded isimlerde iki defa بَعْدَهَا kelimesini tekrar eder. Biri, yirmiyedincide وَ ذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا; diğeri, otuzbirde وَ بَازُوخٍ بَعْدَهَا der. İşte Risale-i Nur'un Sözler'i otuzüç ve bir cihette otuziki.. ve Mektubat namındaki risalelerin dahi bir cihette otuziki ve bir cihette otuzüç olup bu münacatla mutabık olması ve yalnız risale şeklinde iki aded zeyilleri bulunması ve o zeyillerin birisi Yirmiyedinci Söz'ün ehemmiyetli zeyli ve diğeri Otuzbirinci Söz'ün kıymetdar zeyli olması ve o iki zeyl risalesinin müstakil mertebe ve numaraları bulunmaması ve بَعْدَهَا kelimesi dahi aynı yerde, aynı manada tevafuk etmesi bana iki kerre iki dört eder derecesinde kanaat veriyor ki;

Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) tebaî bir mana ile ve işarî bir mefhum ile Risale-i Nur'a, hattâ zeyillerine bakmak için öyle yapmış. Daha çok karineler ve birer Söz'e işaret eden münasebetler var. Fakat gizli ve ince olduklarından zikredilmedi. [51] (Haşiye)

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ ❊ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابِ

اَستَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ خَطَائِى وَخَطِيئَاتِى وَ مِنْ سَهْوِى وَغَلَطَاتِى وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى نِعْمَةِ اْلاِيمَانِ وَ الْقُرْآنِ بِعَدَدِ حَاصِلِ ضَرْبِ حُرُوفِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمَقْرُوئَةِ وَ الْمَكْتُوبَةِ وَ الْمُتَمَثِّلَةِ فِى الْهَوَاءِ فِى عَاشِرَاتِ دَقَائِقِ حَيَاتِى فِى الدُّنْيَا وَ الْبَرْزَخِ وَ اْلآخِرَةِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَ سَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ وَ اَصْحَابِهِ بِعَدَدِهَا وَارْحَمْنَا وَ ارْحَمْ طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ بِعَدَدِهَا آمِينَ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Yirmidokuzuncu Lem'adan İkinci Bab

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

(Bu İkinci Bab, "Elhamdülillah" hakkındadır.)

[İkinci Bab ile tabir edilen şu risalecikte "Elhamdülillah" cümlesini insanlara dedirten imanın sonsuz faide ve nurlarından, yalnız dokuz tane beyan edilecektir.]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

Birinci Nokta: Evvelâ iki şey ihtar edilecektir:

1- Felsefe, her şeyi çirkin, korkunç gösteren siyah bir gözlüktür. İman ise, herşeyi güzel, ünsiyetli gösteren şeffaf, berrak, nuranî bir gözlüktür.

2- Bütün mahlukatla alâkadar ve herşeyle bir nevi alış-verişi olan ve kendisini abluka eden şeyler ile lafzan ve manen görüşmek, konuşmak, komşuluk etmeye hilkaten mecbur olan insanın sağ, sol, ön, arka, alt, üst olmak üzere altı ciheti vardır.

İnsan mezkûr iki gözlüğü gözüne takmakla, mezkûr cihetlerde bulunan mahlukatı, ahvali görebilir.

Sağ Cihet: Bu cihetten maksad, geçmiş zamandır. Binaenaleyh felsefe gözlüğüyle sağ cihete bakıldığı zaman, mazi ülkesinin kıyameti kopmuş, altı üstüne çevrilmiş, karanlıklı, korkunç büyük bir mezaristanı andıran bir şekilde görünecektir. Ve bu görünüşte insan pek büyük bir dehşete, vahşete, me'yusiyete maruz kaldığında şübhe yoktur. Fakat iman gözlüğüyle o cihete bakıldığı zaman, hakikaten o ülkenin altı üstüne çevrilmiş bir şekilde görünürse de, fakat can telefi yoktur. Mürettebatı, sâkinleri daha güzel, nuranî bir âleme nakledilmiş oldukları anlaşılıyor. Ve o kabirler, çukurlar da, nuranî bir âleme girmek için kazılan yeraltı tünelleri şeklinde telakki edilecektir. Demek imanın

insanlara verdiği sürur, ferahlık, itminan, inşirah, binlerce “Elhamdülillah” dedirten bir nimettir.

Sol Cihet: Yani, gelecek zamana felsefe gözlüğüyle bakıldığı zaman; bizleri çürütecek, yılan ve akreplere yedirip imha edecek, zulümatlı, korkunç, büyük bir kabir şeklinde görünecektir. Fakat iman gözlüğüyle bakılırsa Cenab-ı Hakk’ın Hâlık-ı Rahman-ı Rahîm’in insanlara ihzar ettiği çeşit çeşit nefîs, leziz me’kûlât ve meşrubata zarf olan bir maide ve bir sofra-i Rahmanî şeklinde görünecektir. Ve binlerce “Elhamdülillah” okutturarak tekrar ettirecektir.

Üst Cihet: Yani, semavat cihetine felsefe ile bakan bir adam, şu sonsuz boşlukta, milyarlarca yıldız ve kürelerin (at koşusu gibi veya askerî bir manevra gibi) yaptıkları pek sür’atli ve muhtelif hareketlerinden büyük bir dehşete, vahşete, korkuya maruz kalacaktır. Fakat imanlı bir adam baktığı vakit o garib, acib manevranın bir kumandanın emriyle nezareti altında yapıldığı gibi; semavat âlemini tezyin eden o yıldızların bize de ziyadar kandiller şeklinde olduklarını görecek ve o atlar koşusunda korku, dehşet değil, ünsiyet ve muhabbet edecektir. Âlem-i semavatı şöylece tasvir eden iman nimetine elbette binlerce “Elhamdülillah” söylemek azdır.

Alt Cihet: Yani, arz âlemine felsefe gözüyle bakan insan; küre-i arzı başıboş, yularsız, şemsin etrafında serseri gezen bir hayvan gibi veya tahtaları kırık, kaptansız bir kayık gibi görür ve dehşete, telaşa düşer. Fakat iman ile bakarsa, arzın Rahmanî bir sefine olup, Allah’ın kumandası altında bütün me’kûlât, meşrubat, melbusatıyla beraber, nev’-i beşeri tenezzüh için şemsin etrafında gezdiren bir sefine şeklinde görür. Ve imandan neş’et eden şu büyük nimete büyük büyük “Elhamdülillah”ları söylemeğe başlar.

Ön Cihet: Felsefeci bir adam bu cihete bakarsa görür ki: Bütün canlı mahlukat -insan olsun, hayvan olsun- kafile bekafile büyük bir sür’atle o cihete gidip kaybolurlar. Yani, ademe gider, yok olurlar. Kendisinin de o yolun yolcusu olduğunu bildiğinden, teessüründen çıldıracak bir hale gelir.

Fakat iman nazarıyla bakan bir mü’min, insanların o cihete gidişleri, seyahatları adem âlemine değil, göçebeler gibi bir yayladan bir yaylaya bir intikaldir. Ve fâni menzilden bâki menzile, hizmet çiftliğinden ücret dairesine, zahmetler memleketinden rahmetler memleketine göç etmek olup, adem âlemine gitmek değil diye bu ciheti memnuniyetle karşılar. Fakat yol esnasında ölüm, kabir gibi görünen meşakkatler netice itibariyle saadetlerdir. Çünki, nuranî âlemlere giden yol kabirden geçer ve en büyük saadetler büyük ve acı felâketlerin neticesidir. Meselâ: Hazret-i Yusuf, Mısır azizliği gibi bir saadete, ancak kardeşleri tarafından atıldığı kuyu ve Zeliha’nın iftirası üzerine konulduğu hapis yoluyla nâil olmuştur. Ve keza, rahm-ı maderden dünyaya gelen çocuk, mahud tünelde çektiği sıkıcı, ezici zahmet neticesinde dünya saadetine nâil oluyor.

Arka Cihet: Yani geride gelenlere felsefe nazarıyla bakılırsa; “Yahu bunlar nereden nereye gidiyorlar ve ne için dünya memleketine gelmişlerdir?” diye edilen suale bir cevab alınamadığından -tabiî- hayret ve tereddüd azabı içinde kalınır.

Fakat nur-u iman gözlüğüyle bakarsa, insanların kâinat sergisinde teşhir edilen garib acib kudretin mu’cizelerini görmek ve mütalaa etmek için Sultan-ı Ezelî tarafından gönderilmiş mütalaacı olduklarını anlar. Ve bunlar o mu’cizelerin derece-i kıymet ve azametine ve Sultan-ı Ezelî’nin azametine derece-i delaletlerine kesb-i vukuf ettikleri nisbetinde derece ve numara aldıktan sonra yine Sultan-ı Ezelî’nin memleketine dönüp gideceklerini anlar. Ve bu anlayış nimetini kendisine îras eden iman nimetine “Elhamdülillah” diyecektir.

İhtar: Mezkûr zulmetleri izale eden iman nimetine “Elhamdülillah” diye edilen hamd dahi bir nimet olduğundan, ona da bir hamd lâzımdır. Bu ikinci hamde de üçüncü bir hamd, üçüncüye de dördüncü bir hamd lâzımdır. وَهَلُمَّ جَرًّا Demek bir hamd-i vâhidden doğan hamdlerden ibaret gayr-ı mütenahî bir silsile-i hamdiye husule geliyor.

İkinci Nokta: Cihat-ı sitteyi tenvir eden iman nimetine de Elhamdülillah demesi lâzımdır. Çünki, iman cihat-ı sittenin zulümatını izale etmekle def'-ul bela kabîlinden büyük bir nimet sayıldığı gibi -tabiî- o cihat-ı sitteyi tenvir ettiği cihetle de celb-ül menafi' kabîlinden ikinci bir nimet sayılır. Binaenaleyh insan fıtrî bir medeniyete sahib olduğundan cihat-ı sittede bulunan mahlukatla alâkadar olur. Ve iman nimetiyle de, insanın bütün cihat-ı sitteden istifade edebilmesi imkânı vardır.

Binaenaleyh اَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ âyet-i kerimesinin sırrıyla, cihat-ı sitteden herhangi bir cihetle olursa insan tenevvür eder. Hattâ mü'min olan bir insanın dünyanın kuruluşundan sonuna kadar uzanan manevî bir ömrü vardır. Ve insanın bu manevî ömrü ezelden ebede uzanan bir hayatın nurundan meded ve yardım alır.

Ve keza cihat-ı sitteyi tenvir eden iman sayesinde insanın şu dar zaman ve mekânı geniş ve rahat bir âleme inkılab eder. Ve bu büyük âlem, bir insanın hanesi gibi olur. Ve mazi, müstakbel zamanları, insanın ruhuna, kalbine bir zaman-ı hal hükmünde olur. Aralarında uzaklık kalkıyor.

Üçüncü Nokta: İmanın istinad ve istimdad noktalarını hâvi olmasından da Elhamdülillah demesini iktiza eder.

Evet nev'-i beşer, aczi ve düşmanların kesreti dolayısıyla dayanacak bir nokta-i istinada muhtaçtır ki, düşmanlarını def' için o noktaya iltica etsin. Ve keza kesret-i hacat ve şiddet-i fakr dolayısıyla da istimdad edecek bir nokta-i istimdada muhtaçtır ki, onun yardımıyla ihtiyaçlarını def'etsin.

Ey insan! Senin nokta-i istinadın ancak ve ancak Allah'a olan imandır. Ruhuna, vicdanına nokta-i istimdad ise ancak âhirete olan imandır. Binaenaleyh bu her iki noktadan haberi olmayan bir insanın kalbi, ruhu tevahhuş eder; vicdanı daima muazzeb olur. Lâkin birinci noktaya istinad ve ikincisinden de istimdad eden adam kalben ve ruhen pekçok zevk ve lezzetleri, ünsiyetleri hisseder ki; hem müteselli, hem vicdanı mutmain olur.

Dördüncü Nokta: İman nuru lezaiz-i meşruanın zevale başladıkları zaman hasıl olan elemleri, emsalinin vürud ve gelmekte olduklarını göstermekle izale eder. Ve keza nimetlerin devam edip tenakus etmemesini, nimetlerin menbaını göstermekle temin eder.

Ve keza firak ve ayrılmaların elemlerini teceddüd-ü emsalinin lezzetini göstermekle izale eder. Yani zeval düşüncesiyle bir lezzette çok elemler olur ki, iman o elemleri teceddüd-ü emsal ile ihtar ve izale eder. Maahâza lezzetlerin teceddüdünde de başka lezzetler vardır. Evet bir semerenin şeceresi olmasa, o semerede münhasır kalan lezzet, onun yemesiyle zâil olur ve zevali de mûcib-i teessür olur. Fakat o semerenin şeceresi maruf ise, o semerenin zevalinden elem hasıl olmuyor, çünki yerine gelen var. Ve aynı zamanda, teceddüd haddizâtında bir lezzettir.

Ve keza ruh-u beşeri en ziyade sıkan, ayrılmalardan neş'et eden elemlerdir. Nur-u iman o elemleri teceddüd-ü emsal ve tahaddüs-ü visal ümidiyle izale eder.

Beşinci Nokta: İnsan şu mevcudattan kendisine düşman ve ecnebi tevehhüm ettiği veya ölüler, yetimler gibi hayatsız, perişan vehmettiği şeyleri nur-u iman, ahbab ve kardeş sıfatıyla gösterir ve hayatdar tesbihhan (tesbih eden) şeklinde irae eder. Yani gaflet ile bakan adam, âlemin mevcudatını düşman gibi muzır telakki ederek tevahhuş eder. Ve eşyayı ecnebiler gibi görür. Çünki dalalet nazarında mazi ve istikbal zamanlarındaki eşya arasında uhuvvet, kardeşlik rabıtası, bağlanışı yoktur. Ancak zaman-ı halde eşya arasında küçük, cüz'î bir alâka olur. Binaenaleyh ehl-i dalaletin yekdiğerine olan uhuvvetleri, binler senelik uzun bir zamanda bir dakika kadardır.

Ve keza iman nazarı bütün ecramı hayatdar, birbirine ünsiyetli olduklarını görüyor. Ve her bir cirmin lisan-ı haliyle Hâlık'ının tesbihatını yapmakta olduğunu da gösteriyor. İşte bu itibarla bütün ecramın kendilerine göre bir nevi hayat ve ruhları vardır. Binaenaleyh imanın şu görüşüne nazaran o ecramda dehşet, vahşet yoktur. Ünsiyet ve muhabbet vardır.

Dalalet nazarı, matlublarını tahsil etmekten âciz olan insanların sahibsiz, hâmisiz olduklarını telakki eder ve hüzün, keder, aczlerinden dolayı ağlayan yetimler gibi zanneder. İman nazarı ise, canlı mahlukata, ağlar yetimler gibi değil, ancak mükellef memur, muvazzaf zâkir ve tesbihhan ibad sıfatıyla bakar.

Altıncı Nokta: Nur-u iman, dünya ve âhiret âlemlerini çeşit çeşit nimetlere zarf iki sofra ile tasvir eder ki; mü'min olan kimse iman eliyle ve zahirî, bâtınî duygularıyla ve manevî, ruhî olan letaifiyle o sofralardan istifade ediyor. Dalalet nazarında ise, zevilhayatın daire-i istifadesi küçülür, maddî lezzetlere münhasırdır.

İman nazarında, semavat ve arzı ihata eden bir daire kadar tevessü' eder. Evet bir mü'min, Güneş'i kendi hanesinin damında asılmış bir lüküs; kameri bir idare lâmbası addedebilir. Ve bu itibarla Şems, Kamer kendisine birer nimet olur. Binaenaleyh mü'min olan zâtın daire-i istifadesi semavattan daha geniş olur. Evet Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan وَ سَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ ❊ وَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ âyetlerin belâgatıyla, imandan neş'et eden şu hârika ihsanlara, in'amlara işaret ediyor.

Yedinci Nokta: Nur-u iman ile bilinir ki: Allah'ın varlığı bütün nimetlerin fevkinde öyle büyük bir nimettir ki; sonsuz nimetlerin enva'ını, nihayetsiz ihsanların cinslerini, sayısız atiyyelerin sınıflarını hâvi bir menba ve bir kaynaktır. Binaenaleyh zerrat-ı âlemin adedince iman nimetine hamd ü sena etmek bir borçtur. Risale-i Nur'un eczasında bir kısmına işaretler yapılmıştır. Maahâza iman-ı billahtan bahseden Risale-i Nur'un cüz'leri, bu nimetten perdeyi kaldırarak gösteriyor.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ lâm-ı istiğrakla işaret ettiği umum hamdler ile hamdedilmesi lâzım olan nimetlerden birisi de, rahmaniyet nimetidir. Evet rahmaniyet, zevilhayattan rahmete mazhar olanların sayısınca nimetleri tazammun etmiştir. Çünki bilhâssa insan, herbir zîhayatla alâkadardır. Bu itibarla insan her zîhayatın saadetiyle saidleşir ve elemleriyle müteessir

olur. Öyle ise herhangi bir ferdde bulunan bir nimet, arkadaşlarına da bir nimettir.

Ve keza vâlidelerin şefkatleriyle nimetlenen çocukların sayısınca nimetleri tazammun edip ona göre hamdlere, senalara kesb-i istihkak edenlerden birisi de rahîmiyettir. Evet annesiz aç bir çocuğun ağlamasından müteessir ve acıyan bir vicdan sahibi, elbette vâlidelerin çocuklarına olan şefkatlerinden zevk alır, memnun ve mahzuz olur. İşte bu gibi zevkler birer nimettir, hamd ve şükür isterler.

Ve keza kâinatta mündemiç hikmetlerin bütün enva' u efradı adedince hamd ve şükürleri iktiza edenlerden birisi de hakîmiyettir.

Zira insanın nefsi, rahmaniyetin cilveleriyle, kalbi de rahîmiyetin tecelliyatıyla nimetlendikleri gibi; insanın aklı da hakîmiyetin letaifiyle zevk alır, telezzüz eder. İşte bu itibarla ağız dolusuyla "Elhamdülillah" söylemekle hamd ü senaları istilzam eder.

Ve keza esma-i hüsnadan "Vâris" isminin tecelliyatı adedince ve babalar gibi usûlün zevalinden sonra bâki kalan füruatın sayısınca ve âlem-i âhiretin mevcudatı adedince ve uhrevî mükâfatları almağa medar olmak üzere hıfzedilen beşerin amelleri sayısınca, sadâsıyla şu fezayı dolduracak kadar büyük bir Elhamdülillah ile hamd edilecek hafîziyet nimetidir. Çünki nimetin devamı, nimetin zâtından daha kıymetlidir. Lezzetin bekası, lezzetten daha lezizdir. Cennet'te devam, Cennet'in fevkindedir ve hâkeza... Binaenaleyh Cenab-ı Hakk'ın hafîziyeti tazammun ettiği nimetler, bütün kâinatta mevcud bütün nimetlerden daha çok ve daha üstündedir. Bu itibarla ağız dolusu ile bir Elhamdülillah ister.

Şu zikredilen dört isme bâki kalan esma-i hüsnayı kıyas et ki; herbir isminde sonsuz nimetler bulunduğu için sonsuz hamdleri, şükürleri istilzam ederler.

Ve keza bütün nimet hazinelerini açmak salahiyetinde olan nimet-i imana vesile olan Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm dahi öyle büyük bir nimettir ki; nev'-

i beşer ilel’ebed o zâtı (A.S.M.) medh ü sena etmeye borçludur. Ve keza maddî ve manevî bütün nimetlerin enva’ına fihriste ve kaynak olan İslâmiyet ve Kur’an nimeti de gayr-ı mütenahî hamdleri bil’istihkak istilzam eder.

Sekizinci Nokta: Öyle bir Allah’a hamdolsun ki, kâinat ile tabir edilen şu Kitab-ı Kebir ve onun tefsiri olan Kur’an-ı Azîmüşşan’ın beyanına göre bütün bablarıyla fasılları ve bütün sahifeleriyle satırları ve bütün kelimatıyla harfleri, o Zât-ı Akdes’e -sıfât-ı cemaliye ve kemaliyesini izhar ile- hamd ü senahandır.

Şöyle ki: O kitab-ı kebirin her bir nakşı, küçük olsun büyük olsun (karınca kaderince) Vâhid ve Samed olan nakkaşının evsaf-ı celaliyesini izhar ile hamd ü senalar eder. Ve keza o kitabın herbir yazısı Rahman ve Rahîm olan kâtibinin evsaf-ı cemaliyesini göstermekle senahan oluyor. Ve keza o kitabın her bir nazmı, kasidesi Kadîr, Alîm olan nâzımını takdis ile tahmid eyler. Ve keza, o kitabın bütün yazıları, noktaları, nakışları, esma-i hüsnanın tecelliyat ve cilvelerine ma’kes ve mazhar olmak cihetiyle o Zât-ı Akdes’i takdis, tahmid, temcid ile senahandır.

Dokuzuncu Nokta: [52](*) اَلْحَمْدُ مِنَ اللّٰهِ بِاللّٰهِ عَلَى اللّٰهِ لِلّٰهِ ......

Said Nursî

اَلدَّاعِى

[53](*) Yıkılmış bir mezarım ki, yığılmıştır içinde
Said’den yetmiş dokuz emvat [54](**) bâ-âsam âlâma.
Sekseninci olmuştur, mezara bir mezar taş.
Beraber ağlıyor [55](***) hüsran-ı İslâm’a.
Mezar taşımla pür-emvat enindar o mezarımla
Revanım sâha-i ukba-yı ferdâma.
Yakînim var ki: İstikbal semavatı, zemin-i Asya
Bâhem olur teslim, yed-i beyza-yı İslâm’a.
Zira yemin-i yümn-ü imandır
Verir emni eman ile enâma...

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

يَا اَللّٰهُ يَا رَحْمنُ يَا رَحِيمُ يَا فَرْدُ يَا حَىُّ يَا قَيُّومُ يَا حَكَمُ يَا عَدْلُ يَا قُدُّوسُ

İsm-i A'zam'ın hakkına ve Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hürmetine ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın şerefine, bu mecmuayı bastıranları ve mübarek yardımcılarını Cennet-ül Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle, âmîn. Ve hizmet-i imaniye ve Kur'aniyede daima muvaffak eyle, âmîn. Ve defter-i hasenatlarına Şualar Mecmuasının herbir harfine mukabil bin hasene yazdır, âmîn. Ve Nurların neşrinde sebat ve devam ve ihlas ihsan eyle âmîn. Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risale-i Nur Şakirdlerini iki cihanda mes'ud eyle, âmîn. İnsî ve cinnî şeytanların şerlerinden muhafaza eyle, âmîn. Ve bu âciz ve bîçare Said'in kusuratını afveyle, âmîn...

Umum Nur Şakirdleri namına

Said Nursî

1)

(Haşiye): Meselâ: اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ↵

2)

(Haşiye): Bu ikinci şıkkın cevabı çok mühimdir, çok evhamı izale eder. ↵

---

3) (Haşiye): Eski zamandan beri darb-ı mesel olarak umumun dilinde ve lisan-ı nâsta gezen şu “Çekirdekten yetişme” sözü bu risalenin müellifine bir işaret-i gaybiye-i örfiye denilebilir. Çünki Risale-i Nur hâdimi olan şahıs Kur’anın feyziyle, çekirdek ve çiçekte tevhid için iki mi’rac-ı marifet keşfederek tabiiyyunları boğan aynı yerde âb-ı hayat bulmuş ve çekirdekten hakikata ve nur-u marifete yetişmiş ve bu iki şeyin Risale-i Nur’da ziyade tekrarları bu hikmete binaendir. ↵

4)

(*): Evet İmam-ı Ali'nin (R.A) Âyet-ül Kübra hakkında verdiği haberi, tam tamına Denizli hâdisesi tasdik etti. Çünki bu risalenin gizli tab'ı hapsimize bir vesile oldu ve onun kudsî ve çok kuvvetli hakikatının galebesi, beraet ve necatımıza ehemmiyetli bir sebeb oldu. Ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) keramet-i gaybiyesini körlere de gösterdi ve hakkımızdaki

وَ بِاْلآيَةِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ

duasının kabulünü isbat etti. ↵

5)
(İhtar): Birinci Makam'da geçen otuzüç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat şimdiki vaziyetim ve halimin müsaadesizliği cihetiyle, yalnız gayet muhtasar bürhanlarına ve mealinin tercümesine iktifaya mecbur oldum. Risale-i Nur'un otuz, belki yüz risalelerinde bu otuzüç mertebe, delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, herbir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş. ↵

---

6) (Haşiye): Zaman isbat etti ki: O adam, adam değil, Risale-i Nur'dur. Belki ehl-i keşif, Risale-i Nur'u ehemmiyetsiz olan tercümanı ve naşiri suretinde -keşiflerinde- müşahede etmişler; "bir adam" demişler. ↵

7)

(*): O muhakkiklerden tek birisi Risale-i Nur’dur. Yirmi senedir en muannid feylesofları ve mütemerrid zındıkları susturan eczaları meydandadır. Herkes okuyabilir ve kimse itiraz etmez. ↵

8)

(*): Parantez içindeki not, 1946 senesine aittir. ↵

---

9)

(*): Sâbık herbir bahar; kıyameti kopmuş, ölmüş ve karşısındaki bahar, onun haşri hükmündedir. ↵

10)
(*): Denizli hapsinin meyvesine Onuncu Mes’ele olarak Emirdağı’nın ve bu Ramazan-ı Şerifin nurlu bir küçük çiçeğidir. Tekrarat-ı Kur’aniyenin bir hikmetini beyanla, ehl-i dalaletin ufunetli ve zehirli evhamlarını izale eder. ↵

11)

(*): Namaz tesbihatı gibi, ibadetlerden bir kısmının tekrarı sünnet bulunan maddeler gibi.

↵

12)

(*) :Bu risalenin te'lifinden oniki sene evvel. ↵

13)
(*): Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, Denizli Mahkemesi Müdafaanamesine bazı lüzumlu tayy ve ilâveleri yaparak Afyon Mahkemesine -vahdet-i mes'ele münasebetiyle- aynı müdafaanameyi ibraz ettiğinden, bu Denizli Müdafaanamesinin büyük bir kısmını, Afyon Mahkemesi Müdafaanamesiyle birleştirmiş ve Ondördüncü Şua namını vermiştir. ↵

14)

(Haşiye): Ey kardeş! Dikkat buyur. Denizli hapsinde, bütün esbab-ı âlem zahiren Üstadın aleyhinde, i’dam hükümleriyle mahkemeye verilmişken, Üstad diyor: “Merak etmeyiniz kardeşlerim, o Nurlar parlayacaklar.” Bu söz, bak nasıl tahakkuk etti.

Talebeleri ↵

15)
(*): Günahlar demek. ↵

16)

(Haşiye): Dört defa mübareze zamanında gelen dehşetli zelzeleler, “Yazık olur.” hükmünü isbat ettiler. ↵

17)
(Haşiye): Radyo gibi azîm bir nimet-i İlahiyeye karşı azîm bir şükür olmak için: “Radyo Kur’anı okuyup bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip, küre-i havanın bir hâfız-ı Kur’an olmasıdır.” demiştim. ↵

18) (Haşiye): Nurların esası ve hedefi, iman-ı tahkikî ve hakikat-ı Kur'aniyedir. Onun için üç mahkeme tarîkat noktasında beraet vermişler. Hem bu yirmi senede hiçbir adam dememiş: "Said bana tarîkat vermiş." Hem bin seneden beri bu milletin ekser ecdadı bağlandığı bir meslek, sebeb-i mes'uliyet olamaz. Hem gizli münafıklar hakikat-ı İslâmiyete tarîkat namını takıp, bu milletin dinine taarruz ettiklerine karşı galibane mukabele edenler, tarîkatla ittiham edilmezler. Cem'iyet ise, uhuvvet-i İslâmiye cihetinde bir uhrevî kardeşliktir. Yoksa siyasî cem'iyet olmadığına, üç mahkeme hüküm vermişler, o cihette beraet ettirmişler. ↵

19)

(Haşiye): İslâm hükûmetlerinde Hristiyan ve Yahudi bulunması ve Hristiyan ve Mecusi hükûmetlerinde Müslümanlar bulunduğu gösteriyor ki, idare ve asayişe bilfiil ilişmeyen muhaliflere kanunca ilişilmez. Hem imkânat, medar-ı mes'uliyet olamaz. Yoksa herkes bir adamı öldürebilir diye, herkesi bu imkânat ile mahkemeye vermek lâzım gelir. ↵

20)
(Haşiye): İddianamede yanlış bir mana verip, Nur'un kerametlerinden tokat tarzındaki bir kısmını, medar-ı ittiham saymış. Güya Nurlara hücum zamanında gelen zelzele gibi belalar Nur'un tokatlarıdır. Hâşâ sümme hâşâ!.. Biz öyle dememişiz ve yazmamışız. Belki mükerrer yerlerde hüccetleriyle demişiz ki: Nurlar makbul sadaka gibi belaların def'ine vesiledir. Ne vakit Nurlara hücum edilse, Nurlar gizlenir; musibetler fırsat bulup, başımıza geliyorlar. Evet Nur'un binler şakirdlerinin tasdik ve müşahedeleriyle, yüzler vukuat ve hâdisat ile tesadüf ihtimali olmayan o hâdisatın tevafukları ve Kur'anın müteaddid işarat ve tevafukatıyla, hattâ mahkemelerde kısmen gösterildiği cihetle kat'î kanaatımız var ki; o tevafukat Risale-i Nur'un makbuliyetine bir ikram-ı İlahîdir ve Kur'an hesabına Nurlara bir nevi kerametlerdir.
↵

21)
(Haşiye): Bu eserleri hakkında makam-ı iddia iddianamesinde yüz yanlışından sekseninci yanlışında demiş ki: “Beşinci Şua’daki teviller yanlıştır.”

Elcevab: Beşinci Şua’da “Allahu a’lem bir tevili budur.” cümlesi denildiğinden manası budur ki: “Bu hadîsin bir ihtimal ile manası bu olmak mümkündür.” demektir. Bu ise mantıkça tekzibi kabil değil. Yalnız muhaliyetini isbat ile tekzib edilebilir.

Sâniyen: Yirmi seneden beri belki kırk seneden beri benim muarızlarım ve Risale-i Nur’a itiraza çalışanlar, hiçbir tevilimizi ilmen, mantıkan reddetmedikleri ve o muarız ülemalarla beraber Nur şakirdlerinin binler âlimleri tasdik edip, “fîhi nazarun” demedikleri halde; Kur’anın kaç sure olduğunu bilmeyen, bunu inkâr ile karşılasa ne kadar insaf haricinde olduğunu, insafınıza havale ediyorum. Elhasıl tevilin manası, hadîsin veyahut âyetin birçok manalarından bir mümkün ve muhtemel manası demektir. ↵

22)
(Haşiye): Şimdi onyedi ay oldu aynı hal devam eder. ↵

23)
(Haşiye): Bu iki zelzele 18.9.1948 tarihine müsadif, cum’a günü kuşluk vakti olmuştur.

Afyon hapsinde Risale-i Nur talebeleri namına

Halil, Mustafa, Mehmed Feyzi, Hüsrev ↵

24)
(Haşiye): O zaman öyle idi. Şimdi yirmi sene oldu. ↵

25)
(Haşiye): Ey insafsız heyet! Bundan daha keskin red cevabı nasıldır?
Nur Talebeleri namına Hüsrev ↵

26)
(Haşiye): Madem onbeş sene evvel aynı mes'ele için bu istida Heyet-i Vekile'ye yazılmış. Şimdi tekrar aynı mes'ele için aynını tekraren alâkadar makamata vermeğe mecbur oldum. ↵

27)
(Haşiye): Eskişehir ve Denizli Mahkemelerinden kaç sene evvel te'lif edilen bu Onaltıncı Mektub, güya üç mahkemeyi görmüş gibi bütün medar-ı itiraz şeyleri reddetmesi, inayet-i İlahiyenin bir nevi ikram kerametine mazhar olduğunu zahir gösteriyor. ↵

28)
(*): Şimdi otuz seneden geçti. ↵

29)
(Haşiye): Bir sene devam etti. ↵

30)
(Haşiye): Bu mademler içindir ki; şahsıma karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırmıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. “Meraka değmiyor.” diyorum ve dünyaya karışmıyorum. ↵

31)
(*): Hüsrev, Re’fet, Tahir, Feyzi, Sabri. ↵

---

32)
(*): Bu yazı, Afyon hapsinde mevkuf iken Hz. Üstadımızın izniyle avukatları tarafından kaleme alınarak, mezkûr makamata gönderilmiştir.
Sungur ↵

33)
(Haşiye): Bu fırtına ise Afyon hapsinde bir isyan çıktı, hiç bir Nur talebesi karışmadı. ↵

34)

(Haşiye): Kardeşlerim namına âcizane diyorum ki: Lüzum olursa, inşâallah çok ileri geçeceğiz. Bizler dinde olduğu gibi, kahramanlıkta da ecdadımızın vârisleri olduğumuzu göstereceğiz. ↵

35)
(Haşiye): Şimdi kırk seneden geçmiş. ↵

36) (Haşiye): Hattâ şecaat kahramanı Hazret-i Ali (Radıyallahü Anh) diyor: "Harbde biz korktuğumuz zaman, Peygamber'in (A.S.M.) arkasına saklanır, tahassun ederdik." Şecaat gibi her haslette faik olduğunu, o zaman düşmanları dahi tasdik ettiklerini tarihler nakilediyorlar. ↵

---

37)
(Haşiye): Ben bu ihtiyarlığım ve perişaniyetim içinde, Zât-ı Muhammediye'nin (A.S.M.) getirdiği erzak-ı maneviyenin milyondan birisini hissettim. Elimden gelse idi, milyonlar lisanla salavatlarla ona teşekkür edecektim. Şöyle ki:

Ben firaktan, zevalden çok inciniyorum. Halbuki sevdiğim dünya ve dünyeviyeler, müfarakatla beni bırakıp gidiyorlar. Ben de gideceğimi biliyorum. Bu pek elîm ve canhıraş me'yusiyete karşı, birden saadet-i ebediye ve hayat-ı bâkiye müjdesini Zât-ı Ahmediye'den (A.S.M.) işitmekle kurtuluyorum ve tam teselli buluyorum. Hattâ teşehhüdde اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِىُّ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ dediğimde ona hem biat, hem memuriyetine teslim ve itaat, hem vazifesini tebrik, hem bir nevi teşekkür ve saadet-i ebediye müjdesine bir mukabeledir ki; Müslümanlar her gün beş defa bu selâmı yaparlar. ↵

38)
(وَ لِلّٰهِ الْمَثَلُ اْلاَعْلَى) كَلُزُومِ الضِّيَاءِ الْمُحِيطِ لِلشَّمْسِ:(*)
↵

39) (Haşiye): Bundan sonraki kısmı, bütün ömrümde görmediğim dehşetli ve semli bir hastalık içinde yazılmış. Kusuratıma nazar-ı müsamaha ile bakılsın. Hüsrev, münasib görmediği kısmı ta’dil, tebdil, ıslah edebilir. ↵

40)

(*): Pek şiddetli hastalığım müsaade etmiyor. Hüsrev'in tercüme vazifesine yalnız bir me'haz ve yardımdır. ↵

41)
(Haşiyecik): Bazı müstensihler, bu bîçare Said hakkında (R.A.) kelimesini bir dua niyetiyle yazmışlar. Ben bozmak istedim, hatıra geldi ki: “Allah razı olsun.” manasında bir duadır, ilişme. Ben de bozmadım. ↵

42)

(Haşiye): Bu beyanat-ı medhiye Said'e ait değildir. Belki Kur'anın bir tilmizini, bir hâdimini Said (R.A.) lisanıyla ve haliyle tarif eder. Tâ hizmetine itimad edilsin. ↵

43)

(Haşiye): Yani mertebesine işaret için iki fark var. Risale-i Nur vahiy değil, ilham ve istihracdır. ↵

44)
(Haşiye): Te'lif tarihine göredir. ↵

45)
(Haşiye): Yani: Risalet-ün Nur’un mertebesi ikinci ve üçüncüde olduğuna işarettir. Vahiy değil ve olamaz. Belki ilham ve istihracdır. ↵

46)
(Haşiye): Cihan saltanatından daha ziyade kıymetdar bir müjde-i Kur'aniye, bir beşaret-i semaviye bu sahifede vardır. ↵

47)

(Haşiye): İmam-ı Ali bu fıkra ile işaret eder ki, Âyet-ül Kübra risalesi yüzünden şakirdleri bir musibete düşecekler ve onun kerameti ve bereketiyle emniyete ve selâmete çıkacaklar. Evet bu keramet-i Aleviye tam tamına çıktı ki, o risale için hapse düşüp ve onun kuvvetli hakikatları ile kurtuldular. ↵

48)

(Haşiye): Hem de "İnna A'tayna"nın sırrı kısmen tahakkuk etmiş. Çünki Süfyaniyetin dört rüknünden en kuvvetlisi ve dehşetlisi bütün bütün çekildi. Kabir altında azab çekiyor. Ve en büyüğü dahi alâkası bilfiil çekilmiş. Mason komitesinin mahkûmu ve âleti olup azabıyla meşguldür. Yalnız onun gölgesi hükmediyor. İleri tecavüz etmemekle beraber kısmen geriliyor. Bâki kalan iki şahıs ise, ellerinden gelse tamire çalışacaklar. ↵

49)
(*): Yani; tersinden okunuşudur. ↵

50)
(Haşiye): Haşre dair meşhur Yirmidokuzuncu Söz'e, sonra Mi'rac ve zeyli Şakk-ı Kamer'e bakar. ↵

51)

(Haşiye): Meselâ, yirmisekizinci mertebede وَ بِسُورَةِ التَّهْمِيزِ kelimesiyle Yirmisekizinci Söz'ün âhiri olan Cehennem mes'elesinin çok kuvvetli bir bürhanına işaret edip baştaki Cennet mes'elesinin yalnız iki-üç sual ve cevaba dair bahsi ise, başka yerde işaret ettiğinden münasebet gizlenmiş. Hem meselâ ikinci mertebede يس kelimesiyle, hem İkinci Söz'e, hem İkinci Mektub'a, hem İkinci Lem'aya, hem İkinci Şua'a baktığından münasebet genişlendiğinden gizlenmiş. Hem meselâ: وَ كَافٍ وَ هَا يَاءٍ وَ عَيْنٍ وَ صَادِهَا yani كهيعص beşinci mertebede bulunması, hem Beşinci Söz'e, hem Beşinci Mektub'a, hem Beşinci Lem'aya ve Dördüncü Şua olan Âyet-i Hasbiye Risalesi'ne, hem Üçüncü Şua olan Münacat'a baktığı cihetle münasebet genişlenmiş, gizlenmiş. Buna başkaları kıyas edilsin. ↵

52)

(*): Bu gibi şifrelerin anahtarı bende yoktur ki açayım. Maahâza oruçlu bir kafa, ne o şifreleri açabilir ve ne o darbları yapabilir. Kusura bakmayınız. Bu kadarı da ancak yine müellifinin manevî yardımıyla ve Leyle-i Kadr'in bereketiyle ve Mevlâna'nın komşuluğundan istifade ile yapabildim.

Mütercim Abdülmecid Nursî ↵

53)
(*): Bu kıt’a, onun imzasıdır. ↵

54)

(**): Her senede iki defa cisim tazelendiği için iki Said ölmüş demektir. Hem bu sene Said yetmişdokuz senesindedir. Herbir senede bir Said ölmüş demektir ki, bu tarihe kadar Said yaşayacak. ↵

55)

(***): Yirmi sene sonraki bu şimdiki hali, hiss-i kabl-el vuku’ ile hissetmiş. ↵